

QUADERNS DE VILAMAJOR

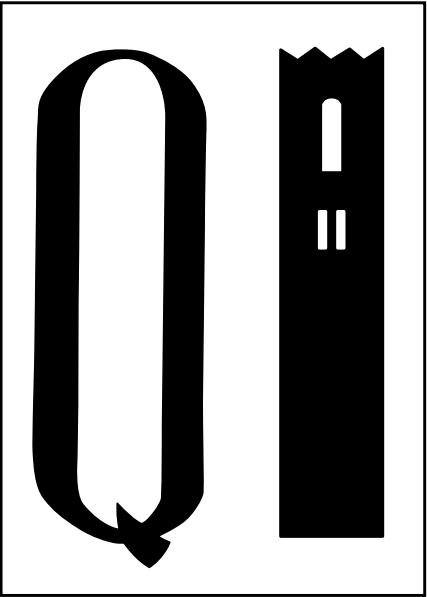
10

Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor

Enric Garcia Pey-Pey

Centre d'Estudis de Sant Pere de Vilamajor
Abril 2018

Edició:
Març, 2018
Centre d’Estudis de Sant Pere de Vilamajor
La Mongia de Vilamajor
C/ Església, núm. 3
08458 Sant Pere de Vilamajor
mongia@vilamajor.cat

Autoria:
Enric Garcia-Pey Pey

Fotografies:
Enric Planas (portada i obertures dels capítols)
Enric Garcia-Pey Pey (la resta)

Mapes:
Higini Herrero i Baró

Dibuixos:
Enric Garcia-Pey Pey

Disseny i maquetació:
Telegrama

Dipòsit Legal:
B-3362-2018

Drets reservats:
És permesa la còpia parcial i la comunicació pública que no suposi un ús comercial o lucratiu, sempre i quan se citi l’autoria i l’edició de l’obra.

Sumari

Pròleg	XX
Introducció	XX
Fonts documentals i bibliogràfiques.....	XX
Abreviatures	XX
Onomàstica	XX
Plànols	XX
Índexs d'il·lustracions	XX

EL MOLL DE L'OS DEL PAISATGE

Si hi ha una característica que defineixi clarament aquest principi de segle és la rapidesa dels canvis, talment com si aquesta acceleració dels processos respongués més a la segona llei de la termodinàmica que a factors estrictament socials; una acceleració que fa que, a nivell global, les coses tendeixin a durar poc. La renovació constant del coneixement i la naturalesa canviant dels artefactes tecnològics, especialment la tecnologia digital present arreu de les relacions humanes actuals, encara no fa una dècada que va aparèixer, però ha esdevingut imprescindible a hores d'ara: ha establert unes formes de comunicació i de relació que difonen grans quantitats d'informació de tota mena i al mateix instant en què es genera, encara que sigui a l'altra punta del món. Aquesta és, sens dubte, una de les grans revolucions de la humanitat. Tanmateix, més informació no és sinònim de més coneixement. La dificultat davant de tanta informació consisteix a governar-la. Alguns autors parlen, fins i tot, d'infarts informatius...

Els canvis també es produeixen a nivell de conceptes, aquests, també, en renovació constant. En efecte, un exemple el tenim en el de paisatge: clàssicament s'ha considerat la natura com un bloc i la cultura com un altre. A dia d'avui, en relació al paisatge, és a dir, al que tenim davant nostre, les formulacions de la geografia més avançada estableixen que tant el paisatge com el territori i la societat que els suporta són expressions d'història natural i d'història social.

En el nostre territori –el Montseny–, el canvi energètic, és a dir, la substitució de la fusta, la llenya i el carbó, procedents de la producció primària dels boscos del massís, per derivats del petroli, va accelerar l'abandó de moltes masies del mig i alt Montseny. Des dels any seixanta se'n tancaren unes 700 en el conjunt dels vint municipis de la muntanya, tot i que algunes s'hagin convertit en segones residències, equipaments o cases de menjar. Amb aquest procés de canvi, l'expansió forestal ha augmentat en més d'un 30% en superfície i en volum total de fusta dreta. Aquest augment ha produït uns canvis molt notoris en el territori: les feixes i els prats de pastura han passat a boscos, i les es-

tructures de molts masos, corrals i ermites han patit una deglució que ha significat la desaparició d'una fracció molt notòria de la cultura rural de muntanya.

Una pèrdua destacada i imparable per la dinàmica del «progrés»: la d'una cultura ancestral desapareguda o en camí de desaparèixer.

El paisatge, en la percepció més moderna, és narratiu. És un híbrid, com s'ha dit, de cultura i natura, però també és literari i calligràfic: els arbres, en la seva calligrafia botànica, ens deixen testimoni del que són. Tanmateix, l'alfabet del paisatge no és fàcil, i la pèrdua de mots és constant i accelerada.

La comarca del Vallès Oriental, però, és afortunada com gairebé cap altra perquè compta amb un onomasiòleg excepcional: en Garcia-Pey. Ell és el notari pacient que descriu amb passió aquesta llengua, aquest paisatge canviant, i, sense deixar mai el rigor en la narrativa del territori, treu la pols dels mots, alguns enterrats i empolsinats per l'acceleració de la dinàmica històrica. Minucios com un orfebre del territori, arreplega, a vegades ressuscita, interpreta, classifica i inventaria, amb un estil minucios d'entomòleg, aquell nom de cases, aquell gentilici, aquell malnom o aquell topònim; els eleva a categoria de patrimoni, sovint en vies d'extinció, i ens els regala en forma d'obra, un regal socialment impagable. Aquest és el cas de l'obra que ens ocupa: l'Onomàstica de Sant Pere de Vilamajor.

Ho fa des d'una erudició gens comú i amb una actitud filantròpica també en vies d'extinció. A més, ho fa centrant-se en Sant Pere, un municipi montsenyenc rellevant, portador d'una història humana escampada per un territori molt ampli, dels més grans de la comarca, i representant d'una fracció municipal del massís del Montseny de les més grans, amb una diversitat de paisatges realment infreqüents, que va des dels biomes eurosiberians de Pales-trins fins a les riberes i planes mediterrànies de Vallserena.

Municipi culturalment eminent pels components històrics de referència, Sant Pere de Vilamajor va ser pioner en un format educatiu d'allò més avançat gràcies a les experiències del Doctor Estalella i de Rosa Sensat a les colònies de l'Institut Escola, realitzades als anys trenta a can Surell, sense oblidar les aportacions del teatre històric al carrer, de la mà del reconegut intèrpret Alfred Luchetti a

partir del text elaborat per Francesc Bardera, o les anàlisis històriques del territori de Mercè Aventín, o encara l'experiència d'art avançat a la fundació La Rectoria.

Recordem, també, un altre fet remarcable: la gènesi de la protecció del Montseny parteix d'un document creat a l'entorn de Sant Pere, elaborat i publicat a la revista Ciència, als anys 20, per Ignasi de Sagarra, assaonat per les estades estivals que ell i la seva família feien a Sant Pere, a la casa pairal de Can Llinars. Aquest important document va ser un dels pilars sobre el qual l'eminent naturalista Pius Font i Quer va sustentar l'elaboració del primer document de protecció del Massís i la creació del Patronat de la Muntanya del Montseny (1928).

Amb aquesta àmplia i detallada obra, en Garcia-Pey torna a situar el municipi de Sant Pere de Vilamajor en una línia de lideratge cultural realment excepcional.

Martí Boada

Campins, 24 de febrer de 2018

Introducció

roure, la surera, el castanyer, que ocupen espais diversos, superfícies importants en moltes zones, arribant fins els límits termenals amb Cànoves-Samalús, Tagamanent, El Montseny, Fogars de Montclús, Sant Esteve de Palautordera i, continuant amb la definició termenal, amb terres de conreu i algunes de bosc també, amb els termes de Santa Maria de Palautordera, Llinars del Vallès i Cardedeu.

La població, durant anys, es va agrupar al volt de la Força i a l'entorn dels grans masos de muntanya, on es crearen autèntics veïnats amb habitatges sovint precaris o molt precaris, o senzillament en barraques de carboners temporals o permanents. L'important veïnat de la parròquia de Santa Susanna en el vessant de la Tordera. I, naturalment, el veïnat que es va crear al sud de les terres de Vilamajor, amb la Vilanova, avui Sant Antoni de Vilamajor.

Durant anys, la població s'incrementava a l'arribada de l'estiu amb les torres d'estiueig que s'hi anaren construint; ara tanmateix, molta gent ha triat viure-hi tot l'any, fixant-hi la seva residència habitual, sobretot després de les urbanitzacions, que ha fet créixer la població de forma exponencial.

Sant Pere de Vilamajor té una vida cultural molt potent, i des del punt de vista bibliogràfic s'han fet treballs notables per al coneixement i divulgació del seu patrimoni.

El bellíssim paisatge de Sant Pere de Vilamajor, és divers en el contrast dels verds amplis de la muntanya i els torrats espessos de les terres del pla, a l'entorn de la carretera que travessa de ponent a llevant el terme des de Cànoves a Sant Antoni de Vilamajor, a migdia de la qual les planúries de conreu fan ondular els cereals en el seu esplet, com també a l'entorn dels camins que pugen suauement de cara al nord per les carenes esquitxades de cases fins arribar al Pedró, amb les rieres que, denominades de manera diversa segons els seus trams, porten l'aigua des de fonts i raconades de muntanya, on s'embau-men, o cauen per esmunyedissos fondals feixucs, obacs o amb clarobscur profunds i riallers alhora deixant passar les ullades lluminoses per acaronar racons de fullam humitós. Al cims ens esperen Sant Elies, Santa Susanna, el masos poderosos, la bella serra de Palestrins, i els pous o poues de glaç d'aquelles èpoques d'escarràs, quan els

homes no sabien d'horaris i les dones baixaven al fondal de la riera a fer bugada, amb la tornada a coll d'una roba molla i pesada, a una llar de feinada inacabable.

La vida a muntanya ha canviat del tot, els vells prats i conreus no existeixen i el bosc ocupa el territori, al fons de les rieres a l'entorn de les deus d'aigua, el paisatge, inalterable, com sempre hi és, i l'home de sensibilitat també, els colors, la vida, les salamandres en un habitat familiar a vegades, fan amb aquella presència d'encant que la vida, tot d'una, agafi nous matisos. Per la baga espessa, feixuga, en un pas de verds tossuts barallant-se amb un giravolt de grisos, tot d'una, com per art d'encanteri permet fer-hi esclatar aquelles llums que semblaven esperar joioses el seu moment precís i, plàcides, jugant tendres amb nosaltres allà al fons del torrent, ens sorprenen a la vora d'un marjal.

Somniem que l'home encara és capaç de captar la bellesa dels paisatges que envolten Vilamajor, i l'art, que s'ha escampat per aquest territori la pugui representar, somniem que l'home ens captarà les essències i ens podrà delectar amb aquestes presències, en poemes viscuts, en pentagrames genials, com si poguéssim rememorar antigues pastorals, fetes a la mesura de la gent del nostre temps.

Sovint hem parlat de la diversitat entre pobles propers, de la riquesa que això comporta a l'hora de fer un treball d'aquestes característiques, circumstàncies que es remarquen fortament a Vilamajor, segurament per la seva condició i situació geogràfica.

Terres que varen pertànyer a reis i comtes, nobles i senyors i els seus descendents, que varen deixar testimoni del seu pas, al vall i murades de la Força i la Sagrera de Sant Pere, amb notables elements que encara presideixen el lloc. Els anys però donaren després el protagonisme a pagesos i menestrals que transformaren el territori fins arribar a la segona dècada del segle XXI.

El terme municipal de Sant Pere de Vilamajor té una superfície de 34,7 Km2, amb forts canvis de relleu.

El teixit de carenes, serres, puigs i turons formen un paisatge accidentat, curull de verds, humit, pregon i aspre en alguns casos, fins i tot feréstec, però especial i amb una forta personalitat, amb un pla de torrats i ocre a l'hivern de bellugadissa colorística la resta de l'any.

LA PAGESIA

La pagesia era la font de vida, el bestiar, la ramaderia, l'agricultura, fins no fa gaire anys enrere era extensiva a bona part del terme municipal, llevat d'aquells espais dedicats exclusivament al bosc. Així podem trobar i anotar diferents denominacions de les terres dedicades al conreu, com: *artigues, camps, feixes, feixons, gleves, hortes, horts, molls, peces, quintanes, rovires, vinyes*; terres de secà o de regadiu; les de regadiu situades sobretot a la part baixa, encara que també les terres properes als torrents o les mines, tan abundants aleshores. Podem anotar nombroses referències als elements que permetien regular i concentrar l'aigua per als regadius, així ho trobem en: *aqüeductes, basses, fonts, mines, pous, rases, recs, rescloses, safareigs, sínies*. Qualsevol petit naixement d'aigua era aprofitat per conduir-la i aprofitar-la; les terres de secà localitzades sobretot a les costes i faldes, servien per als farratges, el gra, la vinya i la pastura, algunes, com es manifesta a la toponímia, en les artigues prenent-les al bosc, el qual per altra banda ha tornat amb el temps a recuperar el terreny perdut.

Les explotacions agrícoles tenien un punt culminant a l'arribada de la calor; pels mesos de juny i juliol els pagesos, ajudant-se mútuament, segaven i batien. La feina del segar i el batre queda anotada i representada en les eres que tenien la majoria de les cases de pagès.

Els molins tenien una activitat diferent de les cases de pagès, situats a la riera de Vilamajor.

COGNOMS I NOMS DE CASA

El riquíssim fons de l'arxiu parroquial, que avui es pot consultar amb tota comoditat a l'Arxiu Diocesà de Barcelona, ha permès aprofundir en el coneixement dels cognoms existents a la parròquia de Sant Pere de Vilamajor, alguns dels quals es varen conservar als masos fins a dates ben properes, altres, molt pocs, han arribat als nostres dies i alguns varen desaparèixer per les circumstàncies pròpies de la vida, potser perquè al mas no va haver-hi descendents masculins o simplement perquè el cognom no hi va tenir continuïtat per fets com el desplaçament a un altre poble o indret.

Els noms i cognoms antics que es troben en capbreus, fogatges i llibres censals s’entren gairebé sempre sols sense el complement que donaria probablement el nom de casa, perquè no podem saber exactament com se’ls anomenava: can-cal, etc., i els cognoms en documentacions d’èpoques posteriors fins a finals del segle XIX també es recullen pel seu evident interès antroponímic.

De la Requesta del levita Ervigí, que va transcriure Anscari Manel Mundó, i que Mercè Aventin ens apropa i facilita amb el seu treball, surten antropònims i topònims, sobretot en una relació de censos i censataris del segle XI, llistat de noms de persona, alguns encara un prenom sense més, d’altres acompanyats del nom de lloc on residien, o bé, potser, el nom del progenitor o l’ofici. Molts dels fons documentals, fins a èpoques properes, ens parlen de la parròquia de Vilamajor en general, sense distingir entre els dos termes actuals i, en alguns casos, es fa difícil situar amb precisió a quin dels dos termes pertany un antropònim-topònim, altres vegades pertanyen a tots dos. No en tots els casos poden ser localitzats puntualment en els termes actuals de Sant Antoni o de Sant Pere; quan passa això, per defecte, s’entren en el treball de Sant Pere de Vilamajor. Tanmateix, en casos de dubte, es fan les entrades a tots dos municipis, amb l’esperança que posteriors estudis puguin precisar-ho millor.

S’intentava fer l’estudi en aquest treball, a partir de la tradició i la relació, i amb la consulta pertinent als treballs d’estudiosos i científics de la llengua: Joan Coromines, Francesc de Borja Moll, Enric Moreu-Rey, etc. –les fonts dels quals es relacionen al final de cada veu–, dels motius, sobrenoms, noms i cognoms i també les entrades de toponímia.

A través de la documentació antiga, sobretot per les dades dels llistats de comunions, també es pot veure, alguna vegada, com el portador del cognom que també és nom de casa, recau sobre una dona. És per això que podem pensar, quan a la casa actual s’ha perdut la referència d’un cognom, que a través d’ella i sobretot dels seus descendents que el portaven com a segon cognom, desapareix del mas, per exemple: ca l’Arenes.

Així s’entren els cognoms de la gent que va residir a Sant Pere, encara que aquells que varen estar-s’hi com a mossos, pastors o porquers, no podem saber amb exacti-

tud si ho feren de forma continuada i per tant com a veïns, per això hom ha cregut més recomanable no incloure’ls.

Per la importància antroponímica d’aquests antics cognoms en l’evolució dels noms al poble, hom ha fet també les entrades d’aquells cognoms antics ja desapareguts a la vida local, alguns dels quals no tenen una continuïtat, però s’ha cregut oportú anotar-los pel seu interès en l’evolució i la denominació d’un llinatge.

Podem veure l’entrada de diversos noms de casa o de lloc de forma diferent a com es relaciona o s’acostuma a relacionar tradicionalment, per exemple: Fem l’entrada Filbar, amb la r final malgrat la proposta de Francesc de Borja Moll i, sobretot totes les formes documentades d’aquest cognom. Cal tenir en compte la documentació amb la grafia més antiga, dels segles XV i XVIII, de l’últim propietari del mas Alemany, i els propietaris de part de les antigues terres del mas Bacs on es construeixen les cases de la família d’aquest cognom que també donen nom de casa.

Bages-Veguers. Solució difícil car les primeres inscripcions que es documenten del segle XIII, escriuen Bagues-Bagués, i per això pensem en la forma: Veguer-Veguers, que després varia en les formes d’escriure posteriors fins el segle XVIII, que trobem: Bages, per anomenar una propietat que passa al mas Nadal. Es fan les dues entrades i l’una remet a l’altra.

Vacil·làvem entre escriure can Terror o el Terror, car una forma i l’altra es troba en tants treballs com diversa és la manera d’entrar-lo. La documentació antiga no ajuda massa perquè gairebé sempre s’escriu Terror, sense més. Per tant, hem optat per escoltar la gent del país, i ens diuen, sobretot: Can Terror.

L’origen del cognom Samon és incert, però la documentació de les diferents èpoques és clara i precisa utilitzant la forma: Samon. Malgrat les evidències de la utilització de l’article salat en nombrosos topònims de la muntanya que, en aquest cas, seria: *Sa Mont* i acabaria amb la forma aglutinada Samont, un masculí però amb article femení.

Una àvia nostra llagosterenca que encara salava poc o molt i ens va trametre les seves inclinacions lingüístiques, per dir amunt deia ‘*amon*’ i per anar lluny o per amunt ‘*per mon* [pər mɔːn] enllà’.

Al terme de Sant Pere de Vilamajor tenim la forma: Safont, que podria ser un cas semblant a Samon-Samont. Segons Albert Turull en aquest cas: “No hi lliga el femení del presumpte article salat ‘sa’ [com sí que passa amb Safont]. Potser l’evolució d’un nom personal més antic, d’arrel probablement visigòtica, com ara Segimon (> Seïmon > Semon =Samon) o, simplement, una alteració de Simó = Simeon, Semeon, Semon?”. Turull recomana seguir les indicacions, com s’ha fet, de les documentacions més antigues.

Un dilema important el trobem en la forma Ballescar-Vallescar. Pensem en un derivat de: Ballesta, i així fem les entrades, contravenint el que hem dit fins ara, car totes les dades que tenim venen escrites: Vallescar.

En aquest cas, i si fos així: Vallescar, un mot que no trobem en Coromines, i que podríem pensar en un derivat de *vall*, hagués pogut donar *Vallejar*, *Vallescar*, etc., en aquests casos fer o treballar en la construcció de valls.

Semblantment la casa i propietat Llobera, que també es troba escrita Llovera. Aquest cas no ofereix cap mena de dubte tanmateix. Derivat de llop, llobera s’ha d’escriure sempre i sense dubtar, de forma normativa. Una altra cosa és la deformació que es produí en inscriure el cognom en èpoques passades, que posteriorment s’ha anat arrossegant i, acostumats ja a aquesta anomalia, a vegades se’ls fa difícil als portadors del cognom, d’acostumar-se a la forma correcta.

També podem veure, en aquest cas un sobrenom: Biel, escrit a les documentacions antigues amb la forma: Viel. No hi ha cap mena de dubte de l’anomalia que es produeix a l’hora d’escriure’l com a nom de casa.

En els parlars del Vallès, són moltes les cases dins els territoris que donen la contracció Gol, derivat del cognom Gual. En aquest cas per anomenar la casa i els diversos topònims derivats del mas de can Gual de la Torre.

S’entren de forma singular o composta els noms de casa i topònims quan es documenten d’aquestes formes i remetem de l’un a l’altre, segons es documenten i es relacionen convenientment a través de: v., exemple: Perera-Perera de Canyes, Canal-Canal de la Riera, etc. Fins i tot en alguns casos que es dona el nom de casa seguit del nom del veïnat, que no sempre coincideix en les diverses documentacions que trobem, exemple: Can Safont-can Safont del Bruguer, que també surt documentada amb el

nom de can Safont, però en el veïnat de la Freixeneda.

A partir dels segles XVII-XVIII hi ha un notable creixement de la població i també de l’explotació de la terra, els propietaris de les antigues propietats estableixen nous assentaments, sobretot a familiars, es quan comencen a proliferar les denominacions de la Casa Nova acompanyat de la casa de referència, per exemple: Bruguera.

Tramunt-Tramuntet. S’ha optat per fer l’entrada amb a: Tramunt, no amb e: Tremunt, per les nombroses referències que indiquen aquesta forma aglutinada, que sembla podria derivar de la forma composta: *trans-montis*.

Al veïnat de can Son hi ha referència de dues cases que només es troben, una en la tradició oral: can Borra, i l’altra en les llibretes de comunió de finals del segle XIX: can lanca, sense cap altra referència. Tanmateix, per la forma d’escriure, sobretot la lletra inicial podria confondre’s a l’hora d’interpretar el nom: Yanca-Janca-Janga-Tanca.

Cal remarcar la forma femenina amb la qual s’anomenava les dones d’algunes cases, per ex. de Mongol-Mongola.

Samarell: Encara que ens podria temptar veure un: samal-semal-semaler-semarell, en l’origen d’aquesta veu, no creiem tenir arguments suficients per fer una hipòtesi plausible. En qualsevol cas, v. Coromines: Sem-Semal. *DE-Cat*. vol. VII, pp. 760-762.

Trudcars: És un antropònim gens habitual en la documentació i en la tradició oral.

Igualment ens acostem a l’estudi i l’origen de les veus toponímiques a través de la tradició i, també, quan és el cas, amb l’ajuda imprescindible dels treballs que ens han precedit. Remarquem però la riquesa d’aquests noms i les possibilitats reals i tradicionals d’escriure’ls.

Lo pla-plan de Canyes i el pla-plan Saperera. Avui sentim dir i escriuen aquest topònim: Plan Saperera. Tanmateix, durant el segle XVI veiem escrit: Plansa perera, i en el capbreu del segle XVIII: el pla Saperera.

La doble entrada d’una propietat quan aquesta es documenta en forma simple o composta: Ca n’Auledell-ca n’Auledell del Bruguer, com ja remarcàvem anteriorment.

En parlar de “la Força” o “la força de Vilamajor” hem fet exclusivament l’entrada, sense comentaris, car la informació i publicacions que se n’han fet i de les quals se’n donen referències, creiem que ho expliciten prou bé.

La descripció que fa l'Antoni Gallardo de la capella de Sant Joan de Cavallar, és entendridora, senzillament, una joia. La temptació d'escriure tot el que ell ens explica ha estat molt gran, però cal recomanar de llegir-s'ho, per adonar-nos, si algú encara no ho sap, com és d'important de preservar fins a l'últim element, fins a l'últim vestigi que l'esdevenir de la història ha portat fins a nosaltres.

Les formes emprades del singular o del plural, s'utilitzen indistintament en algunes propietats: Prat-Prats o Prats de Ballescar, Riba-Ribes. Així ho veiem en una entrada de les feixes de Creixells, al veïnatge de llevant és amb en Ribes del Lledoner, i el de migdia amb en Riba del Lledoner.

Així del mas Riba o Riba del Pla. Cal pensar, com veiem en el cas Pujada-Pujades, que variés del singular al plural amb el temps.

Erola-Serola. Es fan les dues entrades, encara que, amb tota probabilitat, deriva de la forma: Erola; pronunciat amb la forma de l'article salat, que donaria lògicament s'Erola, però que s'inscriu com en tants altres casos de forma aglutinada: Serola.

Sa Triola, topònim documentat amb l'article i el nom ben remarcats però escrit: Ça Triola. Hem pensat de conservar l'article amb la forma amb la qual s'ha trobat escrita amb l'article salat.

Sa-reïna, Sa-reïnera; la roca Sa-reïnera. Trobem escrit aquest topònim del segle XIII tot seguit: Sarrainera. Cal pensar, de ben segur, amb la forma: sa Reïnera. Tanmateix, donades les nombroses formes toponomàstiques amb l'article salat que es localitzen al Montseny, hem pensat que la forma correcta d'entrar-la seria aquesta.

Salom: Podia anomenar-se inicialment de s'Om, o se l'Om? Encara que aquesta segona possibilitat és molt difícil, car generaria una repetició de l'article.

A la zona de Palestrins, en el capbreu del segle XVIII es troba el camí de Salou, per tant el topònim Salou, que podríem pensar igualment amb: S'Alou-l'Alou.

Coll de Gascó-coll de Tascó. De la forma antiga Gascó, a la moderna Tascó, hi deu haver, probablement, i en un moment determinat per la falta de costum i la raresa del nom, un canvi en la pronunciació de la primera conso­nant. Encara més, donat que hi havia can Gascó o Gas-

cons, podríem pensar en una forma personal: Coll d'en o del Gascó.

Cagaió-Cogoió-Cogolló. Formes amb que trobem es­crites aquest topònim a l'entorn del mas Vesa; hem optat per fer l'entrada de la forma més popular i tradicional, que la gent encara pronuncia: Cagaió.

Avui dia trobem escrita Vallbellida, forma composta, com també Vallserena. Tanmateix, segurament, la forma hauria de ser: la vall Bellida i la vall Serena.

El cas del topònim puig Graner. Queda el dubte en l'origen de si ens trobem davant d'un topònim: el puig Graner, o d'un antropònim: Puig Graner, nom de persona i o nom de casa compost i que l'un derivi de l'altre.

Hi ha alguns topònims difícils de definir, tanmateix, els entrem justament amb la forma que s'han trobat do­cumentats, amb l'esperança que en posteriors estudis es puguin aclarir o iniciar un camí per a saber l'origen de la veu, per exemple: Laumarc.

Els topònims Salida i Salleda, documentats al segle XIII, segurament eren dos espais diferents, encara que tampoc es pot assegurar, de moment.

MASOS

Sovint s'utilitza la forma mas per referir-se a una casa de pagès, cal remarcar tanmateix que no es un fet massa habitual al Vallès, i així anomenem les cases per les formes tradicionals amb les contraccions can, cal i els articles el, la, aquests sobretot a muntanya. Així quan ens referim al mas ho fem per denominar la totalitat de la propietat, la casa amb les seves terres de conreu, boscos, etc.

Són nombroses les referències documentades amb aquesta denominació com a genèric. A Sant Pere de Vila­major els noms dels masos, de les propietats, s'han con­servat força amb el pas dels anys i no hi ha grans variaci­ons, encara que algunes petites propietats en un moment determinat són absorbides per altres que incrementen el patrimoni.

MALNOMS-MOTIUS-SOBRENOMS

Aquests grups de noms, denominats de forma global motius, no abunden a Sant Pere de Vilamajor, en trobem alguns de forma més o menys escadussera, tanmateix la majoria es reflecteixen en els noms de casa i, després, que­den incorporats als topònims, per exemple: Can Panxa.

ELS VEÏNATS

L'adscripció d'un nom de casa i d'una família a un veïnat o altre ha estat irregular segons l'època i la font, així quan ens trobem davant d'un document optem per trans­criure'l tal qual amb les evidents diferències segons l'any i l'autor. Això també ens pot portar a creure que no era considerat de vital importància fins a èpoques modernes o, simplement, que aleshores només els servia com a punt de referència geogràfica i prou.

SOBRE EL MÈTODE DE TREBALL

Aquest treball s'ha realitzat seguint un estricte ordre alfabètic de cadascuna de les veus, entrades pel seu es­pecífic seguida del genèric o de tants genèrics com calgui, segons la matèria. Així, per exemple, després de fer l'en­trada de l'específic Cortès, per parlar d'aquesta casa de pagès, a continuació poden venir agrupades pels genèrics d'aigua: la bassa, la riera, o pels genèrics de relleu: la бага, la muntanya i el solei.

Es remarca la relació que puguin tenir els noms entre ells amb una lletra identificativa v. (vegeu) a sota i a con­tinuació en cursiva el nom de referència.

Es dóna una explicació del nom i se'n fa una descrip­ció, quan es possible, donant tot seguit a la línia següent les dades que s'esmentaven anteriorment i després sepa­rades per un espai les dades d'arxiu.

Les dades i escrits de les documentacions consulta­des i reproduïdes són transcrites en la llengua i forma ori­ginal, llevat dels documents a partir del segle XIX, en els quals hi ha imposada una llengua forana que s'ha traduït al català.

TECNICISMES:

Afèresi: Forma d'abreujament d'un nom. Afèresi as­cendent o descendent: Antoni-Anton, Toni.

Aglutinació: Unió de dos mots per a formar-ne un de sol:

Antropònim: Noms de fonts, motius, sobrenoms, mal­noms i noms de casa: Pere, el Mut, can Llobera.

Diminutiu: Forma familiar i sentimental d'anomenar: Josep-Josepet.

Cognom: Nom de família, segon nom a continuació del prenom, que comença a utilitzar-se quan amb un sol nom, el prenom, no ni ha prou per identificar. Primer amb el nom del pare, després amb la feina o ofici o bé el nom de lloc.

Hipocorístic: Modificació d'un nom de forma familiar: Josep-Pepot.

Llinatge: Cognom hereditari, quan passa de pares a fills.

Onomàstica: Ciència que estudia els noms, de fonts, antropònims i topònims.

Prenom: Nom personal identificador. Nom de fonts.

Topònim: Nom propi d'un lloc.

SOBRE LA FONÈTICA

No s'ha fet cap transcripció en aquest treball, perquè hom considera que les recomanacions que es fan seguint les normes *(Per al recull de llocs de nom de Catalunya)* de Joan Coromines i Enric Ribas, publicades l'any 1935 i re­editades l'any 1991 en el volum VI sobre *(treballs de la Societat de Geografia)* han estat recollides en els treballs sobre aquesta temàtica i les característiques fonètiques d'aquest territori han estat divulgades.

AGRAÏMENTS

Arribant al final d'aquest introducció, hom no pot obli­dar-se d'aquelles persones que s'ha trobat en qualsevol circumstància o moment per intranscendent que sembli, car en el parlar quotidià, després de recórrer el terme i te-

nir contacte amb tanta gent, cada persona ha omplert de reflexions i matisos aquest treball. Per tant en aquestes pàgines hi ha incorporats tots els habitants de Sant Pere de Vilamajor, actuals o pretèrits, perquè hom no deixa de pensar com ha evolucionat aquesta parròquia i els descendents de generacions que encara hi romanen i omplen el nervi i el viure quotidià de la comunitat.

És per tot això, que darrere de cada nom i cada parau-la roman el viure d’aquest poble i la seva gent, els quals en el parlar colloquial ens han fornït una informació imprescindible.

Fonts documentals i bibliogràfiques:

DOCUMENTACIÓ

<i>Am1863-1906</i>	Llibre apèndix a l’Amillarament 1863-1906. Llibre enquadernat amb cartoné, de 32x22. Sant Pere de Vilamajor.
<i>AmCS1859</i>	Llibre d’Amollonaments de l’any 1859: Cartilla d’avaluació o sigui dels productes i gustos de les terres que es coneixen en el terme jurisdiccional dels pobles de Cànoves i Samalús.
<i>ApAm1894-1895</i>	quadern de l’apèndix de l’Amillarament dels anys 1894-1895. Primera part. Riquesa rústega contributiva. Fulls de paper de 31x21,5.
<i>ApAm1895-1896</i>	quadern de l’apèndix de l’Amillarament de l’any 1895-1896. Primera part. Riquesa rústega contributiva. Fulls de paper de 31x21,5.
<i>ApAm1898-1899</i>	quadern de l’apèndix de l’Amillarament de l’any 18981898. Primera part. Riquesa rústega i pecuària contributiva. Fulls de paper de 31x21,5.
<i>ApAm1901</i>	quadern de l’apèndix de l’Amillarament de l’any 1901. Primera part. Riquesa urbana contributiva. Fulls de paper de 31x21,5.
<i>ApAm1902</i>	quadern de l’apèndix de l’Amillarament de l’any 1902. Primera part. Riquesa contributiva. Fulls de paper de 31x21,5.
<i>ApAm1903</i>	quadern de l’apèndix de l’Amillarament de l’any 1903. Primera part. Riquesa contributiva. Fulls de paper de 31x21,5.
<i>ApAm1904</i>	quadern de l’apèndix de l’Amillarament de l’any 1904. Primera part. Riquesa contributiva. Fulls de paper de 31x21,5.
<i>ApAm1905</i>	quadern de l’apèndix de l’Amillarament de l’any 1905. Primera part. Riquesa urbana. Fulls de paper de 31x21,5.
<i>ApAm1906</i>	quadern de l’apèndix de l’Amillarament de l’any 1906. Primera part. Riquesa contributiva. Fulls de paper de 31x21,5.
<i>ApAm1912</i> <i>Arrend1906</i>	Apendix de l’Amillarament 1912-1925. Llibre enquadernat amb cartoné de 31x22. Josep Baró Rodés, natural i veí de Sant Pere de Vilamajor, arrenda a Francisco Basa Oserans del mateix poble, una peça de terra situada en aquest terme municipal. 26 de juliol de 1906. 1 full solt de 31x21,5, escrit per ambdues cares.
<i>CaixaDTM</i> <i>Caixa1.9</i>	Caixa de la Delimitació del Terme Municipal, any 1919. Caixa núm. 1.9. De l’Arxiu Diocesà de Barcelona. Arxiu Parroquial de Sant Pere de Vilamajor. Llibretes de comunions Segles XVII-XVIII.
<i>Caixa5.60</i>	Caixa núm. 5.60. De l’Arxiu Diocesà de Barcelona. Arxiu Parroquial de Sant Pere de Vilamajor. Llibre Curie 1602-1612. Vilamajor. Llibre parroquial.
<i>Caixa6.61</i>	Caixa núm. 5.60. De l’Arxiu Diocesà de Barcelona. Arxiu Parroquial de Sant Pere de Vilamajor. Manuals dels segle XVI-XVII.
<i>Caixa10.130</i>	Caixa 10.130, de l’Arxiu Diocesà de Barcelona. Arxiu Parroquial de Sant Pere de Vilamajor. Capbreus de diversos segles. Capbreu de les rendes reials 1281. 2 manuscrits, papers solts.
<i>Caixa173</i>	Caixa núm. 173. 2-4-2-1. Apèndix a l’Amillarament 1863-1906. Refundició de l’Amillarament 1864-1864.

<i>CIIL.-</i>	Caixa núm.47. Vallgorguina. Escriitures, establiments, arrendaments vendes, etc. Història, pa-pers solts.
<i>Capb1281</i>	Capbreu de les rendes reials 1281, enquadernat en pergamí de 29x21. 38 fulls de paper escrits per ambdues cares. Les cobertes refetes indiquen: Capbreu de las Rendas del Compte de Bar-celona y altre Capbreu de las rendas de la Sagristia de Vilamajor reb de diferents masos de dita parroquia 1827. Capbreu fet en l’any 1281.
<i>Capb1281cop.</i>	Copia de un cabreo de las rentas reales en la parroquia de Vilamajor any 1281. Lligall de 67 fulls de paper de 31,5x22,5. escrits per ambdues cares.
<i>Capb1592</i>	Capbreu any 1592, enquadernació en pergamí 25-x20. Capbreu de censos fan diversos particu-lars al Sr. Rector de Sant Andreu de Vallgorguina y sufragania de Nostra Senyora de Sa Serra.
<i>Capb1727-1743</i>	Capbreu de Vilamajor 1727-1743, enquadernació en pergamí 32-x22,5. Col·lecció de documents i manuscrits de 371 pàgines, escrites per ambdues cares, amb índex dels noms dels propietaris al començament.
<i>CapbRend1436</i>	Capbreu de las Rendas de la Sagristia de Vilamajor, rebut en 1436, y en 1437 per la Rt. Pere Aruga Domer de Vilamajor. Plec de fulls solts de 29x20.
<i>CArrend1846</i>	Contracte d’arrendament de Josep Roma a Feliu Planas i Salvador Bassa de cal Sordet. 15 de novembre de 1846. 1 full de paper de 29x20, escrit per ambdues cares.
<i>Censals1592</i> <i>Certif1884</i>	Llibre de Censals de l’any 1592, enquadernat en pergamí de 35x26, de 54 folis de paper. Certifico que en lo manual del any 1778 constan las escripturas en poder de dita notaria lo dia vint y quatre del mes de abril. En nom de Deu sia a tots notori que jo Esteve Bachs pagès de la parra. de Sant Pere de Vilamajor señor útil y propietari del Mas Bachs. 4 setembre 1884. 5 fulls de paper de 31x21.
<i>CExpP1876</i> <i>DonLeg1939</i>	Còpia de l’expedient possessori a favor de Pau Prat Carreres, any 1876. Donació en pagament de legítima otorgat per Isidre Serra i Planas a favor de Jaume Serra i Ventura. 24 de setembre de 1939, núm. 446. 5 fulls escrits per ambdues cares de 34x22,5.
<i>EscripConv1910</i>	Esriptura de conveni otorgada entre Joan Pruna Pascual i Pau Filbà Oliveras. 17 d’abril de 1910. 5 fulls de paper de 31,5x22 escrits per ambdues cares.
<i>EscripCP1912</i>	Esriptura de carta de pagament otorgada per Mercè Baró Rodés. 7 novembre de 1912. 6 fulls de paper de 32x21,5 escrits per ambdues cares.
<i>EscripROH1825-1827.</i>	Testimonio de todas las escrituras que se han hallado registradas en el oficio de hipotecas de la villa de Granollers en los años 1825, 1826, 1827 enlos que se han hallado imposiciones y de censos en dinero o en granos y de censales para presentarlo al M.Y.S. Intendente de este exer-cito y Prādo. Plec de 96 pàgines de paper, de 32x21, escrites per ambdues cares.
<i>EscripV1775</i>	Esriptura de venda otorgada per Baltasar Bou i Brigida Montells a favor de Bonaventura Baró. 23 d’abril de 1775. 4 fulls de paper de 31x21, escrits per ambdues cares.
<i>EscripV1799</i>	Esriptura de venda otorgada per Maria Galceran Marzo, muller en segones núpcies de Martí Galceran, sabater d’Hostalric, i en primers de Josep Buper, sabater de Sant Pere de Vilamajor, a favor de Bonaventura Baró, sabater d’aquesta població. 23 novembre de 1799. 5 fulls de paper de 31x21, escrits per ambdues cares.
<i>EscripV1802</i> <i>EscripV1814</i>	Esriptura de venda. 3 de febrer de 1802. 4 fulls de paper de 30x21,5 escrits per ambdues cares. Esriptura de venda a carta de gràcia, feta per Maria Moragas, veïna de Sant Pere de Vilamajor, a favor de Bonaventura Baró, sabater del mateix lloc. 17 de juliol de 1814. 3 fulls de paper de 31x21, escrits per ambdues cares.

<i>EscripV1814.</i>	Esriptura de venda, feta per Maria Moragas, vídua de Josep Batlle pagès de Vilamajor, a favor de Bonaventura Baró, sabater del mateix lloc. 5 de juliol de 1814. 4 fulls de paper de 31x21, es-crits per ambdues cares.
<i>EscripV1901</i>	Esriptura de venda otorgada per Josep Badell i Plana a Isidre Serra i Planas, 6 de juny de 1901. 5 full de paper relligats de 34x23,5, escrits per ambdues cares.
<i>EscripV1916</i>	Esriptura de venda otorgada per Miquel Rovira i Icart a Isidre Serra i Planas, 1 febrer de 1916. 7 fulls de paper relligats de 32x23, escrits per ambdues cares.
<i>Establ1806</i>	Establiment fet i firmat per la Sra. Eulària Aromir y Butinyà, a favor de Pau Coll, treballador de la vila de Sant Pere de Vilamajor. 4 fulls de paper de 31x21, escrits per ambdues cares.
<i>Establ1838</i>	Establiment perpetu otorgat per Vicens Bachs pages a Pau Prat bracer, los dos de la parroquia de Sant Pere de Vilamajor, de un tros de terra herma situat en dita parra. y partida dita Bruguer d’en Bachs. 3 fulls de paper de 31,5x21, escrits per ambdues cares. Darrere l’última pàgina diu: a Pau Prat del Bruguer.
<i>ExpInform1916</i>	Testimoni de l’expedient d’informació possessòria a favor de Miquel Rovira Icart. 4 febrer 1916. 9 fulls de paper escrits per ambdues cares.
<i>HipotCertCC1823-1824</i>	Granollers capital de hipotecas, Certificaciones de Censos, Censales y demás reditor de capitales registrados en los años 1823-1824. Plec de 32x21, de Bonaventura Llobet Baixeras, notario real y publicho de la villa de Granollers y Secretario del Magn. Ayuntamiento de dicha villa.
<i>HipotDenCCV1824</i>	Granollers capital de hipotecas, Denuncias de Censos, Censales y Violarios correspondientes al año 1824. Plec de 32x21, de Bonaventura Llobet Baixeras, notario real y publicho de la villa de Granollers y Secretario del Magn. Ayuntamiento de dicha villa.
<i>Inform1904</i>	Informe de l’Enginyer cap d’obres publiques Jose Cabestany, sobre un aprofitament d’aigües de la riera de la Moixa, contestant una instància promoguda per Josep Baró Rodés. 29 de febrero de 1904. 2 fulls de paper de 23x17, escrits per ambdues cares.
<i>Invent1872</i>	Inventari de bens immobles de Miquel Badell Abril el 23 febrer de 1872. Esriptura de 5 fulls de paper de 32x21, escrits per ambdues cares.
<i>Invent1901</i>	Inventari otorgat per Josep Badell Planas el 19 de maig de 1901. Esriptura de 5 fulls de paper de 34x23, escrits per ambdues cares.
<i>Llb1832</i>	Llibreta resum dels pergamins dels masos de Llerona Rovira de Villar i Morera, any 1832 de 21x15, enquadernada amb pergamí, de 14 fulls escrits anvers i revers per al mas Rovira de Villar, 10 fulls escrits anvers i revers per al mas Morera, separats per 3 fulls en blanc. La llibreta es completa amb un nombre indeterminat de fulls en blanc.
<i>LlbCom1672</i>	Quadern de las persona de comunió que deuen combregar en la Iglesia de Sant Pere de Vila-major any 1693. Llibreta de paper de 30,5x11, sense numerar.
<i>LlbCom1693</i>	Memorial de las personas que han de confesar y combregar en la Iglesia de Sant Pere de Vila-major any 1693. Llibreta de paper de 31x11, sense numerar. “Vilarrasa.
<i>LlbCom1730</i>	Llibreta de Memorial de las personas que han de combregar en la Iglesia de St. Pere de Vilama-jor, en la quaresme del any 1730. Llibreta de paper de 32x10,5 sense numerar.
<i>LlbCom1743</i> <i>LlbCom1752</i>	Llibreta de combregat en Vilamajor en lo añ 1743. Llibreta de paper de 31x11, sense numerar. Llibreta de comunions o persones obligades al precepte anual, enquadernada en pergamí de 30x11,5.
<i>LlbCom1755</i>	Llibreta de totas personas que combrega Parroquia de Sant Pere de Vilamajor y estan obliga-das a complir lo precepte annual de combregar. Llibreta de paper de 30x0,90, sense numerar.

<i>LlbCom1768</i>	Llibreta de les persones de comunio y confessio de la parroquia de St. Pere de Vilamajor Bisbat de Barcelona per lo any 1768. Llibreta de paper de 31x11, sense numerar.
<i>LlbCom1785</i>	Llibreta de las personas de comunió y confessió desta Parroquia de Sant Pere de Vilamajor per lo any 1785. Llibreta de paper de 31,5x11,50, sense numerar.
<i>LlbCom1795</i>	Llibreta de las personas de comunió y confessió desta Parroquia de Vilamajor per lo any 1795. Llibreta de paper de 31,5x11,50, sense numerar.
<i>LlbCom1813</i>	Llibreta dels que confessan y combregan en la Iglesia Parroquial de Sant Pere de V de personas de Comunió per lo año 1813. Llibreta de paper de 30,5x10,5, sense numerar.
<i>LlbCom1822</i>	Llibreta dels que confessan y combregan en la Iglesia Parroquial de Sant Pere de Vilamajor en lo any 1822. Llibreta de paper de 30x11, sense numerar.
<i>LlbCom1841</i>	Llibreta dels que confesan y combregan en la Iglesia Parroquial de St. Pere de Vilamajor Bisbat de Barña en lo any 1841. Llibreta de paper de 30x11,5, sense numerar.
<i>LlbCom1843</i>	Llibreta dels que han confesat y combregat en la Iglesia Parroquial de St. Pere de Vilamajor Bisbat de Barña en lo any 1843. Llibreta de paper de 31x11, sense numerar.
<i>LlbCom1849</i>	Llibreta Comunions 1849. Llibreta de paper de 30x11,5, sense numerar.).
<i>LlbCom1870-1871</i>	Llibreta de comunió anys 1870-1871. Llibreta de paper de 30x11,5, sense numerar.
<i>LlbCom1886</i>	Llibreta de Comunions Pascuals any 1886. Llibreta de paper de 31,5x11, sense numerar.
<i>LlbCom1887</i>	Llibreta de Comunions del 1887. Llibreta de paper de 31x11,5, sense numerar.
<i>LlbCom1897</i>	Llibreta de Comunions de l’any 1897. Llibreta de paper de 32x11,5, sense numerar.
<i>LlbCom1903</i>	Llibreta Comunions 1903. Llibreta de paper de 32x11,5, sense numerar.
<i>LlbCom1910</i>	Llibreta del Compliment pascual, any 1910. Llibreta de paper de 32x11,5, sense numerar.
<i>LlCurie1601-1612</i>	Llibre Curie de 1601-1612. Vilamajor, enquadernat en pergamí de 32x24, sense foliar.
<i>Llpparroqs.XIX.</i>	Llibre particular parroquial, segle XIX. Vilamajor, enquadernat en pergamí de 32x24, sense foliar.
<i>Llscompt1491</i>	Llibre segon de comptes, any 1491 y Domer de Vilamajor. Llibre relligat de fulls de paper de 29x20.
<i>LlXXII.-</i>	Llibre de “Capítols matrimonials-testaments” Vallgorguina-Vilalba 1667-1653, 25x17, enquader-nació pergamí.
<i>Llig3342/02</i>	Lligall 3342/02. Certificacions de todas las escrituras registradas en el oficio de hipotecas de Granollers de 1823-1828.
<i>Manual1595</i>	Manual de Gervasi Vila 1595, BBB. Primu manuale mei Gervasÿ Vila pvre, parrochialis eclessia Sancti Petri Vila maioris, plecs de paper de 22x16, de 88 pàgines escrites per ambdues cares, amb un índex de noms al començament.
<i>Manual1598</i>	Manual de Miquel Savall, pvre. 1598, BBB. Llibre amb coberta de pergamí de 22x18.
<i>Manual1601</i>	Manual de Josep Sarib. any 1601. Llibre enquadernat amb cobertes de pergamí de 22x16, de 68 pàgines escrites per ambdues cares, amb índex de noms al començament.
<i>Manual1606</i>	Manual de Manuel Ripoll. any 1606. BBB. Rubrica de Ripoll. Llibre enquadernat amb cobertes de pergamí de 21x16, de 131 pàgines, amb índex al final.
<i>Manual1608</i>	Manual de Joan Novell, Simeon Colomer, Joan Calvet, pvres. any 1608. BBB. Llibre enquadernat amb cobertes de pergamí de 22x17, de 47 pàgines, escrits per ambdues cares de paper amb índex al final.
<i>PergMS</i>	Pergamins del mas Serra de Sant Mus de Cànoves (1354-1624).
<i>Plànol1919</i>	Terme de San Pere de Vilamajor. Planimetria. e. 1/25000.
<i>PlànolAAB1942</i>	Plànol d’aprofitament d’aigües per a regar, procedents de la fot del Clot, rierols i torrent del

<i>PlànolAAMV1942</i>	riu Bolart de Cànoves, afluents de la riera de Brugueres, del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, propietatdel Sindicat de Regants <i>setembre de 1942</i> . Plànol d’aprofitament d’aigües per a regar, procedents de la riera de la Moixa o de Vilamajor, propietat del Sindicat de Regants del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor. <i>setembre de 1942</i> .
<i>PlecCom1744</i> <i>RefApPG1925.</i>	Plec de combregats de 1744, de paper 30x11,5. Refundició d’Apendix de Sant Pere de Vilamajor. Padró General, any 1925. Llibre enquadernat amb cartoné de 32x22,5.
<i>TDF1939</i>	Traslació de domini de finques rústiques. Isidre Serra Planas va donar a Jaume Serra Ventura. 24 de setembre de 1939. “un full de paper de 30x20, escrit per ambdues cares.
<i>Test1859</i>	Testament de Joan Coll Samon, bracer de la parròquia de Sant Pere de Vilamajor. 7 d’octubre de 1859. 3 fulls de paper de 31x21,5
<i>TRDTM1919</i>	Treballs per reconèixer la delimitació del terme municipal i assenyalar les termes, any 1919. Quadern de fulls de paper relligats amb cuc i cobertes de plàstic de 30x20,5.
<i>VendaP1778</i>	Venda perpètua feta y firmada per Esteve Bachs pagès de la parra. de Sant Pere de Vilamajor a favor de Joseph Prat brasser de la parra. de Sant Julià del Fou. 24 d’abril de 1778. 5 fulls de paper de 31x21.
<i>VendaP1790</i>	Venda perpètua feta per Josep Prat bracer, a favor de Guillem Bachs pagès, tots dos de la par-ròquia de Vilamajor. 24 d’abril de 1790. 5 fulls de paper de 31x22.
<i>VendaP1801</i>	Venda perpètua feta per Joan Costa a favor de Francisco Santamans, tots dos de la parròquia de Vilamajor. 25 de maig de 1801. 4 fulls de paper de 31x21,5.
<i>VendaP1838</i>	Venda perpètua feta per Josep Santamans a Joan Coll, tots dos de la parroquia de Vilamajor. 16 d’abril de 1838. 3 fulls de paper de 31x21,5.

Abreviatures:

(a)	Àlies.
AAMC	Aixecament arquitectònic i estudi constructiu de la masia “El Cortès”.
AAT	Associació Amics de Tagamanent.
ACA	Arxiu de la Corona d’Aragó.
ACVO	Arxiu Comarcal del Vallès Oriental.
ADB	Arxiu Diocesà de Barcelona.
AF	Arxiu de la Figuera
AMCS	Arxiu municipal de Cànoves-Samalús.
AMFM	Arxiu municipal de Fogars de Montclús.
AMLL	Arxiu Municipal de l’Ajuntament de Llinars del Vallès.
AMSMP	Arxiu Municipal de Santa Maria de Palautordera.
AMSPV	Arxiu Municipal de Sant Pere de Vilamajor.
APM	Arxiu Patrimonial de can Màrgens de Llerona.
APMB	Arxiu Patrimonial Marquès de Barberà.
APPinós	Arxiu Patrimonial de can Pinós.
APPujad	Arxiu Patrimonial de can Pujades.
APRibalta	Arxiu Patrimonial de can Ribalta.
APSPV	Arxiu Parroquial de Sant Pere de Vilamajor.
APdeV	Arxiu Patrimonial de can Vilorda.
ARV	Arxiu Particular de Rovira de Villar de Llerona
AVF	Arxiu Vilar (avui a Can Rossell de Sant Esteve de Palautordera. 1o de juny de 1993).
Bap.	Baptismes.
Càn-Samal	Recull Onomàstic de Cànoves-Samalús (treball inèdit).
Carp.	Carpeta.
CastC	Els Castells Catalans.
CostaM	Portals, Joan: La Costa del Montseny.
CSC	Cartulari de Sant Cugat.
dc.-dcs.	Document-documents.
DECat	Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana.
DFr-Cat	Diccionari Francès-Català. Català-Francès.
DEI	Diccionario Enciclopédico Ilustrado.
DGE	Diccionario Manual Griego-Español.
DelMC	Del Mogent al Pla de la Calma.
DIEC	Diccionari General de la Llengua Catalana.
DLIE	Diccionario Latino-Español.
EGP	Enric Garcia-Pey.
ELLC	Moll, Francesc de Borja: <i>Els Llinatges Catalans</i> .
f.	femení.
FogarsM	Recull Onomàstic de Fogars de Montclús (treball inèdit).
Finform.	Fulletons d’informació.

GP	Guia de Santa Maria de Palautordera, any 1984.
HAC	Hisenda de l’Arxiu de la Corona d’Aragó.
II	Llibre.
m.	masculí.
Montseny	Recull Onomàstic del Montseny (treball inèdit).
Nen.nt	Nen no t’enflis.
NLLlinars	Noms de lloc i de persona de Llinars del Vallès.
OHC	Orígenes històrics de Catalunya.
OnCat	Onomàsticon Cataloniae.
OTPAT	Oficina tècnica de planificació i anàlisi territorial. (2008).
PBC	Mundó, Anscari M.: Políptic de béns i censos.
PCR	Els Primers Comtes Reis.
Pelideu	La veu d’en Pelideu.
PICM	Plànol de Carrers Municipal.
PRM	Ribot, Pere: Montseny.
QuadV	Quadernets de Vilamajor.
QDV	Quaderns de Vilamajor.
RCHDeo	<i>Deodendron. Arboles i arbustos de jardin en clima templado</i> .
REGP	Recull d’Enric Garcia-Pey.
RM	Recull Morera.
RMMNC	Moreu-Rey, Enric: Renoms, motius, malnoms i noms de casa.
ROGr-P	Recull Onomàstic de Granollers (treball inèdit).
RSaV	Recull Onomàstic de Sant Antoni de Vilamajor (treball inèdit).
RPGr	Registre de la Propietat de Granollers.
RPSC	Registre de la Propietat de Sant Celoni
rvd.	Reverend.
SEPalaut	Recull Onomàstic de Sant Esteve de Palautordera. (treball inèdit).
600AC	Comes i Duran, Pere: 600 anys del Carreratge.
SMPalau	Recull toponomàstic de Santa Maria de Palautordera.
SRC	La Societat rural a Catalunya en temps feudals.
TP	Les termes de Santa Maria de Palautordera.
VCCPM	Poch i Ruestes, Josep: Vilamajor. Un poble forjat per comtes, capellans, pagesos i menestrals.
V872-1299	Aventín i Puig, Mercè: Vilamajor 872-1299. De la fi del sistema antic a la consolidació del feudalisme.

BIBLIOGRAFIA:

AA. VV. “Història medieval i moderna del Vallès Oriental”. L’amarant, 1994.

Alcover-Moll: *Diccionari català-valencià-balear*. Palma de Mallorca, ed. Moll 1980, 10 vol.

Amades, Joan: Costumari Català. Salvat Editors, S.A. Edicions 62, S.A. Barcelona 1982.

Amador, Anna: Associació Amics de Tagamanent. Pergamins medievals de la Figuera, parròquia de la Mora segles XIII-XV-XVI.

Aventín i Puig, Mercè: La societat rural a Catalunya en temps feudals. Vallès Oriental, segles XIII-XIV. Columna Edicions, S.A. Primera edició, setembre de 1996.

Aventín i Puig, Mercè: Vilamajor 872-1299. De la fi del sistema antic a la consolidació del feudalisme. Editorial AUSA, Sabadell.

Balari i Juvany, Josep: Orígenes històrics de Catalunya (Barcelona, 1899).

Els Castells Catalans. Editor Rafael Dalmau, Barcelona 1969.

Cabestany, Joan F., estudi “Alfont el Cast”, al llibre dels primers comtes-reis, pp. 58-59.

Canyameres, Joan: *El Vallès, vigor i bellesa*, Barcelona 1970.

Carreras Candi, Francesc: Geografia General de Catalunya (6 vol., Barcelona 1908-1918)., el de la província de Barcelona, redactat per Cels Gomis, i l’entrada de Sant Antoni i Sant Pere de Vilamajor redactat per Antoni Pladevall.

Catalunya Romànica. El Vallès Occidental i el Vallès Oriental, Enciclopèdia Catalana, Barcelona any 1991.

Comas i Duran, Pere: *Gran Geografia Comarcal de Catalunya. VI Vallès Occidental, Vallès Oriental i Maresme*. (Barcelona 1982).

Comas i Duran, Pere: *600 anys del carreratge quan Vilamajor, Cardedeu, el Fou i Santa Susanna esdevingueren carrer de Barcelona”*.

Castells i Pubill, Josep; Comas i Duran, Pere: *Cases de Pagès*. Edita: patronat Municipal del Museu-Arxiu Tomàs Balvey i Casal de Cuturl Dr. Daurella de Cardedeu, tercera edició, any 1997.

Chanes, Rafael. *Deodendron. Arboles y arbustos de jardín en clima templado*, [2ª ed.]. Barcelona: Blume, 1979. 545 pp.

Centre Excursionista de Catalunya: El Montseny. Impremta l’Avenç. Barcelona, any 1920.

Cirici Pellicer, Alexandre: Nen no t’enfilis. Edicions Destino. Barcelona 1972.

Coromines, Joan. *Diccionari Etimològic i Complementari de la Llengua Catalana*. [2ª.ed.]. Barcelona: Curial: Caixa de Pensions “La Caixa”, 19890-1987. 9 vol.

Coromines, Joan: *Onomasticon Cataloniae: els noms de lloc i noms de persones de totes les terres de llengua catalana* (fundada per Josep M. Casacuberta). Barcelona: Curial: Caixa d’Estalvis i Pensions de Barcelona, «la Caixa”, 1989.

Dalmau, Rafael: *Els Castells Catalans*. (vol. III, Barcelona, 1969). ed.

Dantí Riu, Jaume: *Granollers i comarca als segles XVI i XVII: Evolució demogràfica i econòmica*. ed. Montblanc-Martín. Edició Geogràfica. Granollers 1981.

Diccionari de la llengua catalana: Institut d’Estudis Catalans. València: Edicions 3 i 4: Barcelona: Edicions 62, 1995, LVII, 1908.

Diccionario Enciclopédico Ilustrado de la Lengua Española. La Fuente, ed. Ramon Sopena, S. A. Barcelona, año 1955.

Diccionario ilustrado latino-español, español-latino. Barcelona: Spes, 1950.

Gallardo, Antoni: Del Mogent al Pla de la Calma (Barcelona, 1938). Segona edició. Granollers, any 1998.

Gallardo, Antoni i S. Rubió: *La Farga Catalana*. Barcelona, 1930.

Garcia i Burdoy, Josep Maria, Higini Herrero Baró, Mercè Jordà Olives, Susanna

Martori Rodellas i Ferran Sarrià i Saracho: Postals. Dins la col·lecció Quaderns de Vilamajor 1. Edita: Centre d’Estudis de Sant Pere de Vilamajor, juny de 2001.

Garcia i Burdoy, Josep Maria: Les feines del bosc i la muntanya. Dins la col·lecció Quaderns de Vilamajor 4. Edita: Centre d’Estudis de Sant Pere de Vilamajor, novembre de 2004.

Garcia i Burdoy, Josep Maria: L’agricultura (1850-2000), primera part. Dins la col·lecció Quaderns de Vilamajor 5. Edita: Centre d’Estudis de Sant Pere de Vilamajor, desembre de 2005.

Garcia i Burdoy, Josep Maria: L’agricultura (1850-2000), segona part. Dins la col·lecció Quaderns de Vilamajor 6. Edita: Centre d’Estudis de Sant Pere de Vilamajor, octubre de 2007.

Gavín, Josep M. *Inventari d’Esglésies*. Barcelona: Pòrtic, 1977. Vol. 23: Vallès Oriental. 1990.

Geografia General de Catalunya. Reproducció facsímil de la primera edició,

dirigida per Francesc Carreras i Candi, pròleg de Jaume Sobrequés i Callicó, vol. V, Barcelona III, ed. Catalanes, S.A.

Gran Enciclopèdia Catalana. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1969-1983, 16 vols.

Grau Quintana, Lluís i Higini Herrero Baró: Vilamajor: ahir i avui. Dins la col·lecció Quaderns de Vilamajor núm. 9. Centre d’Estudis de Sant Pere de Vilamajor, abril 2016.

Herrero Baró, Higini: Rutes d’Aigua (I). Dins la col·lecció Quaderns de Vilamajor, núm. 3. Edita: Centre d’Estudis de Sant Pere de Vilamajor, novembre de 2003.

Iglésies, Josep: *El Fogatge de 1497 vol I-II, el Fogatge de 1553* vol. I-II, ed.

Llobera i Tello, Ramon, Maria Montserrat Serra i Benach: Els Llobera a la història de Vilamajor. Dins la col·lecció Quaderns de Vilamajor núm. 8. Centre d’Estudis de Sant Pere de Vilamajor, octubre de 2015.

Madoz, Pascual: *Diccionario geográfico*, reedició Curial, edicions catalanes, Barcelona any 1985.

Martí Bonet, Josep Maria: *Catàleg Monumental de l’arquebisbat de Barcelona. VI. Vallès Oriental*. (Barcelona, 1981).

Maspons i Labrós, Francesc: *El Vallès* any 1881. Maspons i Labrós, Francesc: *El Vallès*, any 1981.

Mayer, Marc, Isabel Roda: *La romanització del Vallès segon l’epigrafia*. Sabadell 1984

Moll Casanoves, Francesc de Borja: *Diccionari CatalàValencià-Balear*, ed. Moll, Palma de Mallorca, 1985.

Moll, Francesc de Borja: *Els llinatges catalans. Catalunya, País Valencià, Illes Balears*. Mallorca, Editorial Moll. 1982.

Monestir de Sant Cugat del Vallès. *Cartulario de “Sant Cugat” del Vallès*. Editado por José Rius. Barcelona. Consejo Superior de Investigacins Cintíficas, 1945-1947, vol. I, II i III.

Moreu-Rey, Enric: *Els Llinatges Catalanas*, any 1982, ed. Moll, Palma de Mallorca.

Moreu-Rey, Enric: *Els nostres noms de Lloc*. edita: Gràfiques Miramar. Palma de Mallorca, any 1982.

Moreu-Rey, Enric: *Renoms, motius, malnoms i noms de casa*, editorial Millà, Barcelona any 1981.

Mundó, Anscari M.: *El políptic del béns i censos de Sant Pere de Vilamajor*. Arxiu Històric i Museu Fidel Fità d’Arenys de Mar.

Osona, Artur: *Guia Itinerari de tota la regió del Vallès*. Estampa J. altés. Barcelona, any 1896.

Osona, Artur: *Guia Itinerari de la regió del Montseny i Guilleries*. Estampa F. Altés i Alabart. Barcelona, any 1899.

Percy E. Schram, estudi “*Ramon Berenguer IV, al llibre Els primers comtes-reis”* (Barcelona 1860), per Bagué –Cabestany-Schram.

- “Proa. Diccionari enciclopèdic”. Enciclopèdia catalana, 1999.

Poch i Ruestes, Josep: Vilamajor. un poble forjat per comtes, capellans, pagesos i menestrals. Ajuntament de Sant Pere de Vilamajor, primera edició: abril de 2010.

Portals i Martí, Joan: *La Costa del Montseny. Entre el Turó de l’Home i la Tordera, Història d’una parròquia*. Els llibres del Set-ciències. Llibreria El Set-ciències. Arenys de Mar, juliol 2000.

Ribot, Pere: *Montseny*. Edicions Destino, primera edició juliol de 1975.

Rius, Josep: *Cartulari de Sant Cugat*, vol.I,II i III. Consell Superior d’Investigacions Científiques, Barcelona, any 1945.

Roca Garriga, Pere. *Índex Topònimic del Cartulari de Sant Cugat del Vallès*, editat per Sabadell 1981.

Sarrà i Saracho, Ferran: Les masies. El veïnat de Canyes. Dins la col·lecció Quaderns de Vilamajor, núm. 2. Edita: Cen-

tre d’Estudis de Sant Pere de Vilamajor, novembre de 2002.

Sarrà i Saracho, Ferran: Les masies (II). Veïnat de Santa Susanna. Dins la col·lecció Quaderns de Vilamajor, núm. 7. Edita: Centre d’Estudis de Sant Pere de Vilamajor, desembre de 2008.

Ubieto Arteta, Antonio: article. “*El nacimiento de Alfons II de Aragón*” revista *Estudios Edad Media de la Corona de Aragón*, IV (Zaragoza, 1951).

Vallès, el: *Guía Turística de la provincia*. Diputació de Barcelona, any 1952.

Vallès, del; al Maresme: *1 Selección de Itinerarios gráficos*. ed Alpina, any 1960.

Ventura Rovira, Albert i Eduard Boix Guede: Aixecament arquitectònic i estudi constructiu de la masia “El Cortès”. Estudi dins “El Mas al Montseny” amb col·laboració amb el Grup de Família i Parentiu de la UB i el Museu Etonògic del Montseny.

Vila, Pau: *El Vallès, assaig geogràfic*. Ed. Casa del Vallès, any 1930

Vilaginés, Jaume: *Estudis de Granollers i del Vallès Oriental. 2. La transició del feudalisme. Un cas original. El Vallès Oriental*. Llicenciatura. Ed. Oikos-tau, sa. Vilassar de Mar.

PUBLICACIONS:

Associació Amics de Tagamanent.

Quadernets de Vilamajor.

Fulletons d’informació.

La veu d’en Pelideu

a

Alemanya, ca n

Alzina, el mas Abellot, l'

Abeia, l' Aiats, el camp d'

Aiguavessant, l' Abellot, l'

Aguilar Ambràs, l'alzina de ca

Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor

Alzina, el mas Àlbers, la plana dels

Auledell Abellot, l' Alaric

Abaixador, l'; la vinya de l'Abaixador.

Terra de conreu situada en el terme de Sant Pere de Vilamajor, que tenia l’anomenat Abaixador de Sant Antoni de Vilamajor.

“Antoni Riera de Vilanova. Abaixador. Per la terra de vi-nya” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 309). “N.N. (a) Abaixador” (RPGr, ll. 6, fca. 632, f. 178).“Vilanova. Abaixador. Francisco Riera. 4 persones” (ADB, Caixa1.9, *PlecCom1744*). “L’Abaixador: De la documentació a partir del segle XVIII, podem pensar que inicialment fos un nom de lloc i de casa i, posteriorment, també un sobrenom o motiu” (*RS*AV). “BAIXAR., del llatí BASSIARE, derivat del llatí vulgar BAS-SUS d’on prové el nostre adjectiu *BAIX*. *Abaixar* [segle XIII, Alcover Moll II, 6; Reixac, Questa, 118.11], ‘tondre o igualar el pèl del drap de llana’ sentit en el qual s’han usat igualment *baixar* [1313; 1650 Torra] i *abaixar*, (Pons, *Butlletí de Dialectologia Catalana*, vols I-XVIII, pp. Antoni Griera i Joan Coromines, sota la direcció de Pompeu Fabra), i d’ací el derivat abaixador ‘tonedor del drap de llana’ [1618, 1866, *Collecció de documents inèdits de l’Arxiu General de la Corona d’Aragó* VIII, 534” (*DECat*, vol. I, pp. 555-557).

Abaus, els; la бага dels Abaus.

Denominació sobretot al costat de Santa Maria de Palautordera, que origina una sèrie de genèrics; podríem pensar que es forma aquest topònim a partir de la forma: balç-bauç-baus-abaus.

Es coneix com la бага dels Abaus, la falda de ponent del sot dels Abaus, sota can Lari, ran el torrent de can Lari, en el punt de confluència de les dues denominacions de la torrentera.

“BALÇ, ‘cingle, precipici’, del llatí BALTĚUM ‘cinturó, cinyell’, per comparació amb la faixa de roques espadades que ce-nyeix una muntanya, etc.” (*DECat*, vol. I, p. 574). “balteum –i o –eus –i m.: cinturón” (*DLLE*, p. 53).

Abaus, el sot dels; la riera o torrent dels Abaus.

Conegut com el sot, riera o torrent dels Abaus. Tam-bé s’anomena o es coneix com a torrent de can Lari fins arribar al punt conegut com la terma de can Lari -perquè a l’altre costat del torrent, en terme de Santa Maria de Palautordera hi ha la casa d’aquest nom-, a partir d’aquell punt comença ja a anomenar-se com sot dels Abaus, fins

arribar a la Tordera. De tota manera sentim anomenar-lo de les dues formes des de la capçalera al pla de Dona Morta, baixa al sud-est de can Peu Alt en aquesta direc-ció, marcant la línia termenal fins a la terma de can Lari, ran el final de la urbanització de can Ram.

“El torrent dels Abaus o de can Lari” (RPGr, ll. 1, fca. 127, f. 98). “El torrent dels Abaus” (AMSMP, *Cad1948*, pol. 5-8). “Conegut com el sot o torrent dels Abaus. Es coneix com a torrent de can Lari fins arribar al punt conegut com la Terma de can Lari, a partir d’aquell punt comença ja a anomenar-se com sot dels Abaus, fins arribar a la Tordera” (*SMPalau*, p. 29). “Termes: En el fons del sot dels Abaus, al costat del camí de can Lari del Sot” (*TP*, t. 22).

Abeia, l’

v. *l’Abellar*. “Finca denominada l’Abeia, en el terme de Sant Pere de Vilamajor” (RPGr, ll. 10, fca. 859, f. 4).

Abeia, la roca d’

Estem, segurament, davant una iodització de la pa-raula “abella”. En aquest cas el topònim hauria de ser: la roca d’Abella. Topònim documentat al segle XIII.

“Serra y Prat, nom. Roca de Abeya” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 4rv). “Joannes Nada, homo Castrí de Canoves tenet un campo apud Roca Dabeÿa de media quartera de forestatge”(ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 6).

Abeiar, l’

Aquestes finques que es localitzen en documents de l’Arxiu Diocesà al segle XIII, i del Registre de la Propietat al segle XX, anotades amb iodització: Abeia-Abeiar, bé podrien ser una referència o derivada de l’antiga casa de l’Abellar.

v. *l’Abellar, el mas Jofre, el mas Rovira, el mas Torroella*. “Petrus de Oletó homo Dni Regis juramento dicit quod te-net pro Dº Rege, unu campu apud Abeyar, et dat quintu... Mansus de Rovira. Petrus de Rovira, homo Domus Regis, juramento dicit quod tenet pro Dº Rege Mansu de Rovira, apud Abeÿar una fexa, et dat quintu... Torroella, homo Dni Regis, juramento dicit quo tenet Mansu de Torroella pro Dº Rege, unu campu apud Abeyar et dat quintu... Petrus Amat homo Dni Regis, juramento dicit quo tenet Mansu

Amat pro Dº Rege, omni honore, que tenet pro Dº Rege, Nomine a sa Beÿar, dat quintu... Petrus Jofre homo Dni Regis juramento dicit quo tenet Mansu Jofre pro Dº Rege, Im una fexa apud Abeÿar, et dat quinta” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 33, 45, 48-49).

Abellar, l'; el mas Abellar.

Nom de casa i topònim documentat en el capbreu del segle XVIII, com a veïnatge pel costat de migdia del mas Vallmanya.

“Les Masies: Abellar. (quadre)... en runes... Vall Magna. Mas Abellar. Situació: s’ha de situar a prop del mas Vallmanya i del mas Net” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 77). “Abella” (*OnCat*, vol. II, p. 8). “ABELLA, del llatí APĪCŪLA, diminutiu d’APIS, que en el llatí vulgar de la baixa época s’usà cada cop més com a subs-titu d’APIS.. Abell ‘eixam’ [1405, context no ben clar en Al-cover Moll] avui *əbėj* és més aviat conegut com a ‘rusc’ per exemple en el Vallès (Gualba)... *Abellaire*. *Abellar* m. ‘conjunt de ruscs’” (*DECat*, vol. I, pp. 9-14).”apiārium –ii n.: colmena... Apis –is f.: abeja” (*DLLE*, p. 35).

Abellar, l’

Zona antigament anomenada Saposa, segurament pel punt elevat d’aquest lloc, on devia ser útil la dedicació a les abelles, a la costa de l’actual urbanització de can Der-rocada sobre el torrent de l’Arnau.

v. *Saposa*. “3 maig 1727. Petrus Mungol Sutor parra. Sti Petri Villama-joris, petia terra et in loco vocato lo Abellar duarum quar-teriarum, orientem mansi Gual del Bosc, meridie honori-bus mansi Llobera, occidente restante magne petia terra, et a cirtio mansi Marray dicta parra... 4 abril 1729. Ego Jo-sephus Derrocada, et de Llança, domicellus in parra. Sti. Petri Villamajoris, non solum usufructuariu, Hereditatis et Mansi Derrocada dicta parra. troceum terra quos possidet Jacobus Vila brasseriu, Petrus Mungol sutor, et Joannes Roca Serriator omnes dicta parra. de Vilamajor, scitorum in eade parra. et in loco vocato lo Abellar de pertinentÿs Mansi Canal de la Riera stabilit Raphaelem Derrocada et de Llança... loco nominato lo Abellar, oriente vinea Petri Mungol sutoris, quodam torrent mediante, meridie et oc-cidente honoribus mansi Llobera, et a cirtio vinea Jacobi

Vila” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 37rv-38rv, 225rv-226rv).

Abellar, el torrent de l’

Torrent de curt recorregut que anava al torrent de l’Arnau, afectat per la urbanització de can Derrocada, just al seu costat de llevant.

v. *la font de can Derrocada, Saposa*. “Conca del riu Besòs: 37. Torrent de l’Abellar (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Abellars, els

“26 octubre 1727. Joannes Antonius Parera Agrícola Vici-natus de Cañas, Parra. Sti Petri Villamajoriis, Dominus et Possessor Mansi Parera et ejus terrarum. Item etiam ha-beo, et possideo quandam aliam petiam terra quod est in loco vocato los Avellás, als vocato Coll de Murtra, oriente cum honore Mansi Noguera, quem ego possideo, meridie Manso Noguera, occidente honoribus mansi Canovet, ho-nore meo, partim manso Noguera, et a cirtio Manso Ri-quer” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 3rv-4).

Abellot, l’

v. *ses Pleia, el mas Tàpies*. “Mansus de Tapias. Antiquus de Tapÿs, homo Dni Regis, te-net. Im una fexa quo afrontat abelót, et ad Colle de Peres, et dat quintu” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 56). “ABE-LLA. *Abelló* ‘abellot, vagarro’ també bugot” (*DECat*, vol. I, pp. 10-11).

Abril; la coma de n’Abril i el mas Abril.

Terres del mas Abril en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, amb l’antiga casa situada en el terme de Sant Antoni de Vilamajor.

v. *el sot i torrent de les Corts, el mas Mercader, el torrent de l’Om*.

“25 octubre 1436. manso abril. bernardus abril... Joan abril de palau/ XXII/ a/ C/... Deu en Joan abril de palau” (ADB, *Caixa10.130, CapbRend1436*, 29b). “Barthomeu abril a XXXIII... Francesc abril pages/a. XI... Jaume abril als mora/a XVIII. L XVIII. L XXXXVIII... Deu Jaume abril als mora de la present parroquia de Vilamajor” (ADB, *Caixa10.130, Lls-*

*compt*¹⁴⁹¹, 23b). “5 abril 1626. Abril del veynat de Frexene-da. Fa Caterina Abril viuda de Narcis Abril pages del veynat de Fraxaneda y Joan Abril de dies conjugues fill, pensio de censal. Las vigílias fa la mas Abril de Vilanova que es lo solar y mas antich dit den Abril. Vuy en lo any 1777 es la casa de Jaume Bataller a la Plassa de Vilanova al camí y a ma esquerra anant a Vilarrasa” (ADB, *Caixa*^{10.130}, *Censals*¹⁵⁹², p. 13b). “Antiga pagesia de la zona de la Freixeneda, situada al límit nord del terme municipal, tocant el termenal amb Sant Pere de Vilamajor, sobre la cara de ponent de la riera Giola.” (RSAV). “Peça de terra anomenada ca n’Abril, amb una era de batre, enfront on hi ha la casa d’aquesta nom, en el terme de Sant Antoni de Vilamajor, llevant-nord riera Juiola o torrent de can Castellar, migdia-ponent Francesc Llobera, ponent-nord Fortuny. És travessada pel camí anomenat de la Creu” (RPGr, ll. 8, fca. 826, f. 217. Llibres de Sant Antoni de Vilamajor). “D. Llinatges referents a circumstàncies del naixement, a consagracions, bendiccions i auguris: Abril. Brils. Nom del quart mes de l’any. Com a nom, indicava probablement el mes de naixença de l’infant” (ELIC, p. 261). “Aprilis –is m.: el mes de abril” (DLLE, p. 37).

Abulló, ca n’

Denominació d’un habitatge al capdamunt del sot de l’Om, on es registra a les llibretes de comunions de la segona meitat del segle XIX. Podríem pensar en un habitatge més amunt de can Segarra, potser a l’entorn de can Peirana, o entre aquestes dues cases, de la qual no quedaria cap resta.

“Sot del Om: Abulló. Pere Bruguera, Antonia muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*¹¹⁸⁸⁷). “Sot de l’Om: Abulló” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*¹⁸⁹⁷).

Agneta, l’

Hipocorístic del nom de fonts Anna-Agna-Agneta. Mestressa de can Quico de la Força de Sant Pere. v. *can Quico*.

Aguilar

“930. Els germans o socis Girolmus, Asfreda i Joan parlens dels *camps nostres que tenim a Aguilar*” (VCCPM, p. 48). “Els primers llocs: El camp que quatre persones van donar *in Aguilare* potser era a prop de can Guillera, també anome-

nada Torre Guillera” (V872-1299, p. 45). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 1 Topònims de les terres de llengua catalana: Aguilar. Del llatí *Aquilare*, topònims que significa ‘lloc habitat per àguiles’. *Aguilar* (878).” (ELIC, p. 125). “aquila –æ f: águila (ave).” (DLIE, p. 38).

Aguilar, el torrent d’

Es documenta en el capbreu del segle XVIII també amb aquest nom, el torrent de Malinfern. v. *el mas Messeguer, la Ribera*.

Aguilona, l’

Elisendis Busqueta, com ja expliquem en l’entrada: Bosqueta, pensant en la forma femenina de Bosc, potser el cognom del marit, conservant ella, tanmateix, la forma femenina del seu propi cognom: Aguilar-Aguilona.

Igual com a l’entrada: Bosqueta, en aquest cas ens atrevim també a incloure l’article, com a forma plausible de denominació, que podia ser: s’Aguilona. v. *el mas Andreu*.

Aiats, el camp d’

Sembla que la paraula inscrita en el document ens parla d’Aÿars, encara que amb la semblança de r-t en l’escriptura d’aquella època, hom pensa en la forma Aÿats-Aiats.

“Bernardus Ripa: homo Dni Regi, juramento dicit, quo tenet pro Do Rege Mansu de Ripa, et facit quatuor solidos, et octo denarios in festo Natalis cum Campo de Aÿars, et unu par Capony in festo Natalis per en Gras” (ADB, *Caixa*^{10.130}, *Capb*^{1281cop.}, p. 36). “AIADES i AIATS. Sense estar ben segur d’haver-ne trobar l’explicació etimològica. El nom de l’*all* hortícola. A mesura que avançava en l’acoblament de la toponímia rural, he vist que no era tan difícil de suposar-ho. Sovint els derivats d’ALLIUM apareixen lluny de les planes cultivades” (*OnCat*, vol. II, pp. 30-32). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 1. Noms llatins o pre-romans no pertanyents al santoral cristià: Ayach. Ayachs. Ayat. Ayats. Sembla probable que siguin formes provinents de *Adiacus*, derivat del nom personal llatí *Adius*... G. Noms d’origen desconegut o molt dubtós. Ayats. Cognom d’aspecte poc català; sembla relacionable amb el cognom

francés *Ajas*, alteració del nom grec *Ajax*. A documents germànics es troba el nom personal *Agateus* que podria tenir a veure amb *Ayats*, però que sembla tenir més aspecte grec que germànic” (ELIC, pp. 63, 318).

Aigua, la serra del sot de l’

Aquest topònim només el trobem escrit en un document de donació de cal Geperut, i encara com a: Serra del sot de l’Om. Forma aquesta que també es veu en un plànol del cadastre però a la inversa, en el cas del sot de l’Om, que s’escriu sot de l’Aigua.

Avui anomenada la serra de can Parròquia, puja des de can Nadalet per can Vilorda i can Parròquia, al límit termenal amb Sant Esteve de Palautordera.

v. *la serra de can Parròquia*.

“24 setembre 1939. 2.- Jaume Serra Ventura, adquireix per donació del seu pare Isidre Serra Planes una peça de terra de secà de dues quarteres en el paratge denominat serra del sot de l’Om [Sot de l’Aigua], llinda per llevant Miquel Nadal, mitjantçant torrent del sot de l’Om [sot de l’Aigua], migdia-ponent Segimon Pou, migdia Jaume Torras, ponent Josep Blanch, nord Josep Blanch per mitjà del torrent del sot de l’Om [torrent del sot de l’Aigua]” (APdeV, *TDF*¹⁹³⁹).

Aigua, el sot de l’; el torrent de l’Aigua.

L’aigua naixia al sot dels Gitanos, vora una pedra, on paraven els gitanos i, segons expliquen va morir-se’n un d’ells. Des de sota les cases de can Peirana i can Planell, es forma una àmplia zona de comarcs i petites comes, a partir dels quals surten o s’inicien corrents d’aigua que davallen cap a un punt de trobada sota la casa de can Sota, que es coneix com el sot de l’Aigua, encara que després de rebre el sot de can Parròquia i el sot de Tremida, hom també l’anomena el torrent de can Traveria, fins que surt del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor pel terme de Sant Esteve de Paluatordera, sota la cara nord de la casa de can Peu Alt.

També sota el prat Fondo de Dalt, baixa el sot en direcció sud-oest, fins trobar-se amb el sot de les Canals, i continua com a sot de la Moixa fins davant del Cortès.

També es troba anomenat en plural: els sots de l’Aigua.

v. *el mas Nadal, la serra del sot de l’Aigua*.

“Josep Montasell Pruna i Tomàs i Teresa Arabia Perxachs, alzines, vinya i pins. Sot de l’Aigua” (AMSPV, *Cad.*¹⁹⁵⁵, pol. 9, f. 1, parcs. 2-3). “Sot de l’Aigua (plànol).” (FlInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Conca del riu Besòs: 3. Torrent de l’Aigua (plànol)... Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cavallar. el veïnat del sot de l’Om, on hi ha el sot de l’Aigua” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19, 62). “La gent de cal Corraler diuen que han sentit cantar el pas de l’aigua per sota terra, tal és l’abundor que es pensa hi ha en aquest indret. Això origina la denominació d’aquest sot que termeneja amb Sant Pere de Vilamajor i que en entrar a Palau es coneix com el torrent de can Traveria. Diuen que hi ha una veta molt bona que ve de Sant Elies i va a la font de can Pagès. Abans servia també d’únic camí d’accés a la casa de cal Corraler” (*SEPalaut*).

Aigua, el veïnat del sot de l’

Veïnat de cases situat a la part nord-est del terme municipal, des de la carena de la serra Llarga, fins el terme municipal de Sant Esteve de Palautordera, pel fons de la qual circula el torrent de l’Aigua que s’anomena també de can Traveria a la part final abans de sortir del terme. En la documentació antiga s’anomena amb el nom de sot de l’Om. v. *cal Geperut, can Nadalet, el veïnat del sot de l’Om, can Parròquia, can Sota, la Torre Guillera, can Vilorda*.

Aiguavés, la riera de l’

v. *Ventinyac*.

“aiguavés [*plural -essos*] m. Declivitat d’un terreny, teulada, etc, per on corren les aigües de la pluja, etc.” (GEC, vol. 1, p. 336). “*Aiguavertent* (Diccionari Aguiló). Aiguavés [*aiguavers*, document rossellonès de 1306]; avui ben viu a l’Alt Empordà [1898 cèdula de Corominas]. *aiguavessant*.” (*DECat*, vol. I, p. 97).

Aiguavessant, l’

v. *la riera de l’Aiguavés*.

“A. Situació. Santa Susanna. De la cueva Burell, sube hacia la montaña de Sant Elias, pasando por la cima del monte, o lo que llaman “l’aigua vessant”” (QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 23). “2o setembre 1869. Límits de Santa Susanna” (*CostM*). “aiguavessant *m.* vessant d’una muntanya, d’una serralada” (*DIEC*, p. 63).

Aimar, ca n’

Nom de casa situada al veïnat de Brugueres, al camí de can Seca, vora el termenal de Cànoves-Samalús.

v. *Gelabert*.

“Veŷnat de Fraxaneda. Aymar. Rosa Aymar” (ADB, *Caixa*1.9, *LlbCom*1730). “Bruguer Nou: Aŷmá o Gelabert. Miquel Aŷmar, Catarina muller, Teresa i Josepa filles” (ADB, *Caixa*1.9, *LlbCom*1795). “Bruguer Nou: Aŷmar. Antonia Planas, Esteva” (ADB, *Caixa* 1.10, *LlbCom*1813). “Veŷnat Bruguer Nou: Aŷmar. Esteve Aŷmar, Catharina muller, Maria, Mariangela filles, Joseph Clavell” (ADB, *Caixa* 1.10, *LlbCom*1840). “Veïnat de Brugueres. Ca n’Aimar” (AMSPV, *CaixaDTM*, *Plànol*1919). “Masies, tinents i amos de Sant Pere. 1263. Ca n’Aimà” (*V872-1299*, p. 81). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dissabte. 4 febrer: Pere Aymar” (*QDV*, núm. 8, p. 58, ADB. *Caixa*60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Aimar. Aymar. Aimà. Aymà. De *Haimhard*, ‘casa forta’. *Eimardo* (938).” (*ELIC*, p. 91). “Aimar (el cognom *Aimà* (r) és obvi que ve del germànic ADEMAR i no pas d’un HAIMHARD... AMAR’estimar’, del llatí AMARE. Només en algun parlar de l’extrem nord del domin d’oc es produeix el canvi de *á* en *ái* davant nasal, a la manera francesa... en els segles decadents de la nostra literatura, el radical *aim*- tendí a fixar-se com a forma normal en la poesia” (*DECat*, vol. I, pp. 100, 259-263).

Aimar, el mas; la vinya de n’Aimar.

v. *la pedrera d'en Pujades*.

“Maria Aymà. Cànoves. Llevant Josep Parera Oliveró, migdia-nord Ramon Volart, ponent la mateixa propietat de Cànoves, secà” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 2, f. 2.1).

Aimar, la riera de l’

Denominació de la riera de Vilamajor en el seu pas per la zona del veïnat de Canyes.

v. *can Clavell, can Messeguer, la riera de can Mongol, la Rectoria*.

“Terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, nord-migdia-ponent can Perera de Canyes, llevant Antoni Cortès, Pere Pujol, per mitjà del torrent de l’Aimar o riera de Canyes” (RPGr, ll. 30, fca. 2818, f. 168).

Aixola, el coll d’; el turó d’Aixola.

Pas per on circula el camí de Palestrins, sota la cara nord de la Cuassa, punts de delimitació termenal de Cànoves-Samalús amb Sant Pere de Vilamajor. Topònim que trobem escrit de diverses formes segons l’època: Axola, Oxola Uixola, Xola.

Pensem que aquesta –Aixola- seria la forma més probable a partir de la qual hom anomenaria l’indret, que, com veiem, tindria diverses interpretacions.

v. *la quintana d’Amunt, la riera de Vilamajor*.

“Quintana homo Castri de Canoves dicitur quo tener tres campos qui sunt de la era usque ad colle dexola, et dant quinta... Paula de Munt Collet femina Castri de Canoves dicitur quo tenet septem fexias terra quan so la font Piula usque ad collem dexola”(ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 6-7). “Veïnat de Canyes. ▲ Axola” (AMSPV, *CaixaDTM*, *Plànol*1919). “AIXA ‘eina per a desbastar la fusta’, del llatí AS-CIA ‘aixa’ i ‘destral’. 1er. doc. principis del segle XV, St. Vicenç Ferrer. Derivats: Aixola [eixola, cap a l’any 1200, Guardiola de Berguedà, Arxivum Romanicum, XXII]: modernament ‘eina que els pastors, i d’altres, usen, sobretot per fabricar esclops.” (*DECat*, vol. I, p. 104-105).

Aixola, el torrent d’

v. *el torrent d’Uixola*.

Ajaguda de les Vaques, l’; la carena de l’Ajaguda de les Vaques.

Territori que va des del Samon, pel collet Fondo, la Pleta i el turó del Samon. La carena és un ampli esquenall que ve de migdia des del turó del Samon, fa un lleuger gir en direcció nord-est, i es va obrint sobre la font i el sot dels Terriers. Pla format en el seguit d’accidents geogràfics, que marxa de la Calma cap a Palestrins, sota el turó del pi Novell, on es portava el bestiar del Samon a jeure i amorriar.

“L’Ajaguda (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “JEURE, originàriament *jaure*, i més antic encara *jaer*, del llatí JACĒRE... Derivats; *Jaedor* o *jagudor* (*žagudor*), *Jaguda*: paratge on el bestiar fa jaç al descobert” (*DECat*, vol IV, pp. 887-890). “*iaceo –ui –itūrus*, yacer, estar tendido en el suelo” (*DLIE*, p. 229).

A

Alaric

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Alaric” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Alaric” (*V872-1299*, p. 142). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics: Alarí, Alaric. Alerig. De *Adalric* Ernst Förstemann *Altdeusches Namenbuch*, (f. 177), o de *Alarich* (f. 53). *Alaricus* (f. 874). [referència a la noblesa].” (*ELIC*, p. 92).

Àlbers, la plana dels

Lloc anomenat el Forn, o la plana dels Àlbers, en el sot de l’Om, a l’entorn de l’actual casa del Forn d’en Ribes.

v. *el Forn*.

Albert, ca l’

Antiga i senzilla pagesia del veïnat del Pla, situada sobre el costat de llevant de la riera de Vilamajor, construïda en planta baixa i pis, amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana orientada a migdia, allargada pel costat de llevant.

Va ser enderrocada per construir un edifici d’habitatges al carrer dels Comtes de Barcelona, núms. 9-11.

v. *cal Potentat*.

“1948. Festa Patronal o Major. Processó costejada pels habitants anomenats Pere. Pere Icart Serra de casa Albert” (ADB, *Caixa*5.60, *Llpparroqs*.XIX). “Ca l’Albert” (*QDV*, núm. 1, pp. 26, 42, 91 foto doble). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics: Albert. Aubert. De Albert o Athalberth, ‘noble, brillant.’” (*ELIC*, p. 93).

Albert, el mas; l’olivar de ca l’Albert i la vinya de ca l’Albert.

Terres de la casa de ca l’Albert, sobretot a l’entorn de la casa, avui urbanitzades.

“Albert Icart de Vilamajor. Per la terra de secà, olivar, erm, vinya. Per la casa de pagès” (AMSPV, *Caixa*173, *Am*1863-1906, núm. 185).

Albet, el puig

Veiem que són dues les formes amb les quals s’inscriu aquest topònim del segle XIII: Puig Albet, un lloc potser arbrat amb àlbers o majoria d’aquesta espècie, i Puig Albert, escrit amb forma personal.

“Nespler Mas. Puig Albet” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p.

8rv). “Bernardus Nespler homo Dom. Regis juramento dicit a Puig Alvert una Artiga ed dat tasca” (ADB, *aixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 7).

Albiol

La documentació del segle XIII, ens descriu aquest probable topònim com una terra propera al mas Pasqual, que, amb tota probabilitat seria: L’Albiol.

“Vilar. Albiol Sant Elies” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 10). “Mansus Pasqual. Dictus Francesch tenet Mansu Pasqual pro Dº rege, apud albiol una fexa” (ADB, *Caixa*10.130, *apb-1281cop.*, p. 15). “ALBIOL. Etimologia: ALVEOLUS ‘petita comca’ (diminutiu de ALVEUS), aplicat a diverses escudelles, pasteretes i objectes semblants, i també al llit estret d’un riuet (Fedre, Justí).” (*OnCat*, vol. II, p. 85). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen. 1. Topònims de les terres de llengua catalana. Albiol. Alviol. Obiol. Obiols. Arbiol. Albiol és el nom d’un poblet del Camp de Tarragona, que deu venir d’un cognom llatí *Albiolus* (diminutiu de *Albius*), si no ve del substantiu llatí *albiolus* o *alveolus*, ‘vas.’” (*ELIC*, pp. 61, 126). “alveolus –i m.: pequeño lecho de un río” (*DLLE*, p. 26).

Aleix, ca n’

Petita casa de planta baixa i pis, de coberta a doble vessant amb el carener irregular, orientada a migdia, amb entrada de pedra als brancals i una llinda plana de fusta, situada a llevant del camí de Brugueres, i davant la cara de migdia del camí de ca l’Aleix, que ve del camí de la Roureda, des del qual s’hi accedeix.

Nom de casa a partir del nom de fonts de l’Aleix Gual o Gol, que segons l’època es troba d’una forma o l’altra.

v. *la Casa Nova de Bruguera, el mas Eulàlia*.

“Veŷnat de Brugueres: Aleix. Jaume Aleix. 2 persones” (ADB, *Caixa*1.9, *LlbCom*1752, 1754). “Veŷnat de Brugueras: Aleix. Planas. Miquel Planas, Maria muller” (ADB, *Caixa* 1.10, *LlbCom*1840). “Brugueras: Can Aleix. Gual. Joan, Magina” (ADB, *Caixa* 1.10, *LlbCom*1886). “Brugueras: Aleix. Bernat Tuneu, Eulalia muller, Sagimon i Margarida fills” (ADB, *Caixa* 1.10, *LlbCom*1887). “Brugueras: Aleix. Mateu Berenguer, Rosa muller, Miquel Exosit” (ADB, *Caixa* 1.10, *LlbCom*1903). “Veynat de Brugueras: Aleix. Miquel Expòsit i Maria” (ADB, *Caixa* 1.10, *LlbCom*11910). “Peça de terra secà, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, a la part nord de la

finca hi ha una casa anomenada ca n’Aleix, llevant Felip Tramunt, migdia-nord herència, ponent Jaume Tramunt, Josep Parera Oliveró” (RPGr, ll. 1, fca. 91, f. 246). “Joan Gol. Aleix. Per les terres de secà, erm. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 171). “Veïnat de Brugueres. Ca l’Aleix” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Berta Serra Riubrugent. Ca l’Aleix. Casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 13, f. 2, parc. 38c). “Ca l’Aleix (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “*Aleix*: ningú no pronuncia *al̥ʃ̌ʃ* en català central (Alcover Moll) sinó *al̥ʃ̌ʃ*, on és nom ben popular i tradicional” (*DECat*, vol. I, p. 171). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 4. Noms de sants, d’origen llatí o grec, posteriors als temps bíblics. Aleix. Aleixos. Del nom de sant *Alexius* (d’origen grec), molt popular a l’edat mitjana per la llegenda de la seva virginitat dins el matrimoni” (*ELIC*, p. 79).

Aleix, el camí de ca l’

S’entra a aquest camí des del camí del veïnat de Brugueres o camí de Sant Jaume, que puja lleugerament, cap a ponent, després de deixar enrere, en aquest costat la Casa Nova de Brugueres, entres en un espai vial entre alzines i, de seguida, arribes a la casa de ca l’Aleix, a la cara de migdia, després continua fins trobar el camí de la Roureda a ponent, gairebé davant l’entrada al camp dels Pous.
v. *ca l’Aleix, el camí de can Filbar, cal Xitxo, can Xaraboia*.

Aleix, el camp de ca l’; el pou de ca l’Aleix.

Vora la cara de migdia del camí de ca l’Aleix comença a baixar el torrent que separa dues peces de terra d’aquesta casa, unides tanmateix per una llenca de terra al capdamunt, ran del camí de ca l’Aleix. Al final de la peça on hi ha la casa, té un pou construït de pedra, rodó, tancat i amb coberta cònica, arriba de cara a migdia fins la tanca de la Casa Nova de Brugueres.

Aleix, el torrent de ca l’

Es forma sota el costat oest de ca l’Aleix, a uns cinquanta metres a migdia del camí de ca l’Aleix, on hi ha, ran de camí, un pou de coll rodó. S’inicia en un pla entre conreus, pel costat de ponent de les corts de la Casa Nova de Brugueres, baixa per les terres i el bosc de cal Bord, on travessa la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars i una

petita arbreda, va a parar després al torrent del Fou.
v. *el torrent del Fou*.

El pou de ca l’Aleix

Alemaný, ca n’

v. *el bosc d’en Palau*.
“barthomeu per alamaný/ L XIII... Joan alamaný als plannell/ L XVII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “En alamaný” (ACA, Batllia General de Catalunya A403. *fogatge* de l’any 1497). “lo mas alamaný” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). “Veýnat de la Iglesia. Alemaný. Rafel Alemaný, Magdalena, Francesch, Narcís, Maria i Baneta Alemaný” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veýnat de la Iglesia.

Alemaný. Maria Alemaný” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “La Força y Ripoll. Alemaný. Carme Ambròs. 2 persones” (ADB, Caixa1.9, *PlecCom1744*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Alamaný” (*QuadV*, núm. 3, p. 14). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 3. Noms gentilicis. Alemaný.]Alemañ.]Alemañy. De *Alamannus*, nom d’un dels pobles germànics: natural d’Alemanya. *Alemannus* (913).” (*ELIC*, p. 170).

Alemaný, el mas

Casa i propietat del veïnat de Brugueres, al segle XVIII amb la casa ja derruïda i les terres pròpies del mas Bruguera.
v. *el mas Alemaný de Brugueres, el mas Bruguera, Canal de Brugueres, el mas Eulària, el mas Ginesta, can Torrella, can Vilardell*.

“Mas Alemaný de St. Lley” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 18). “Alamagius de Brugueras homo Arnaldi de Sto Licerio, juramento dicit quo facit sex octavos Bladi pro locido Regi, et tres fabro, et facit host, et Cavalcadam” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 37). “1264. Joan Alamaný, àlies Planell, pagès” (*SRC*, p. 324). “12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Alemaný” (600AC, pp. 91-92). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimecres. 8 febrer: Rafel Alemaný” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls).

Alemaný de Brugueres; el mas Alemaný de Brugueres.

v. *el mas Alemaný*.
“Mas Alemaný de Brugueres dirruit. Vigilies. Item fa Bruguera posseint lo mas Alemaný per títol de vendaa ell feta per Antoni Filbar y Alemaný usufructuari y Paula Alemaný muller sua propietaria per certas pessas de terra que eran del mas Camps situat en lo pla de Brugueres en alou de las Domes en la festa de Nadal un parell de gallinas” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 19b).

Alerm, ca l’

La casa coneguda amb aquesta denominació havia estat l’última casa a la sortida del poble a ponent del camí dels Quatre Camins, davant de la Rectoria.
“Ca l’Alerm” (*QDV*, núm. 1, p. 91, foto doble). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics: Alerm. Alem. De *Adalhelm*, que significa ‘elm noble.’” (*ELIC*, p. 93).

Almell, el mas

“2 març 1514. Compra. Antoni Almell, pintor de Barcelona, i la seva muller Beatriu, venen a Joan Serra, pagès de Cànoves, el seu mas Almell, situat una part a Cànoves i una altra a Sant Pere de Vilamajor. És alou del senyor del Castell de Centelles. El preu de la venda és de 8 lliures” (APM, *PergMS*, pergamí, núm. 148). “*Almella*, -elda, -ela, almetler, v. *ametlla*: “12 diners almenlas any 1264” (Soldevila, *Pere el Gran III*, 429 i passim, 451).” (*DECat*, vol I, pp. 278-279).

Alta, la penya

Situada al capdamunt de la serra dels Brols, després de la pujada, quan hem deixat enrere la casa de can Panxa i el revolt de camí en el punt del roure Trasplantat, de cara a can Patirem. Gran paret de terra que s’alça sobre el punt de formació del sot de Ferreres, al costat nord del camí de Palestrins.
v. *la roca Alta*.

Alta, la pradella

v. *el mas Cuc*.

Alta, la roca; els cingles de roca Alta o els esqueis de roca Alta i el sot de la roca Alta.

Davant rocós sobre el punt d’unió de les Canals, a partir del qual hom anomena també el fondal de la riera de la Moixa, el sot de roca Alta; sot que baixa sota la serra de la Galga fins la terra Vermella a les terres del Cortès. També anomenada la penya Alta.
v. *el cingle de l’Euga*.
“Roca Alta (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Alzina, l’; la feixa de l’Alzina.

“1o novembre 1416. Sictus meus mansus Bruguera qui erat mansus Sacorbatera alias Bordalleta erat obligatus ad prestationem censum. Item teneo pro dicta vestra Rec-toria totum illum allium censum quimquem solidarium quem nihi facere tenetur heres Gillermo Sabater de Vila-nova dicta parra. in festo Nathalis dicta Parra. pro quodam fexia terra scita in dicta Parra. Scilicet in Larrigus Jussanas Pro ut afrrontatur ab oriente in cumba mansi Descaps a meridie alodio vestro, occidente et a cirtio honore dicto Sabater. Item teneo pro dicta vestra Rectoria totum illum allium censum octavos frumenti quam nihi facere tenetur heres mansi Alemany de Vilamajor in esta Sanctos Petri et Felicis quadam pessia terra in loco dicto la fexa de la Alsina. Pro ut affrontatur ab oriente in Riaria de Brugue-res, a meridie in honore den Gurri ab occidente in honore dicti Alemany et a cirtio riaria de Brugueres, at partim in honore Alemany” (ADB, caixa núm. 47 Vallgorguina Capb. Censals, p. 14).

Alzina, el camp de l’

Malgrat anomenar-se així, en singular, és la peça de terra de can Roqueta, al límit nord de la propietat, que té les dues alzines de la serra de can Roqueta, al final del seu costat nord-est. Terra de secà de tres quarteres, on s’hi ha fet sempre fins a l’actualitat, blat, ordi, civada, trepadella, alfals.

Alzina, el mas

Terres del terme de Sant Pere de Vilamajor documen-tades al segle XVI, de la propietat Alzina, casa situada en el terme municipal de Cardedeu.

v. *el mas Mercader*.

“Item tenemus pro dicta rectoria terre frumenti quem no-bis facit et presbat en Castellar de la Serra... terminatur ab oriente in via publica o riera de Brugueres ameridie ho-nore mansi Alsina ab occidente in marge gros mansi Cas-tellar cirtio honore mansi Castellar.” (ADB, Caixa núm. 47 Capb. any 1592, p. 28). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits: Alzina. Alcina. Al-sina. Ausina. Olcina. Oncina. Olzina. Olsina. Del llatí *ilicina*, nom de l’arbre que fa glans” (*ELIC*, p. 227).

Alzinar, l’; el bosc de l’Alzinar.

“Peça de terra campa, bosc, anomenada Alzinar, en el ter-me de Sant Pere de Vilamajor, llevant Albert Parera, lle-vant-migdia Llorenç Bruguera, ponent-nord Jeroni Pare-ra. Josep Prat; Josep Bruguera Mir; Joan Bruguera Costa” (RPGr, ll. 6, fca. 576, f. 93).“25 gener 1923. En mèrits d’es-criptura d’inventari atorgada per Joan Bruguera Costa, i en qualitat d’hereu del seu pare Josep Bruguera Mir, difunt. És alta de les finques següents: 6na. Una peça de terra part campa i part bosc anomenada “Alzinar” en aquest terme, d’una quartera, llevant Albert Parera, hereus de Llorenç Bruguera, migdia aquests mateixos per mitjà de sèquia, ponent Jeroni Parera, per mitjà de marge, nord aquests i Albert Parera per mitjà de marge” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 75-75rv).

Alzines, sota les; la feixes de sota les Alzines.

Les terres estructurades en feixes de can Noguera, ar-riben pel costat de ponent sota un marge que s’alça en-voltat d’alzines. L’era i els conreus al peu del marge eren anomenats d’aquesta forma o, les feixes de les Alzines i les feixes de l’Era.

Alzines, el turó de les

Documentat aquest topònim en el capbreu de segle XVIII, podríem pensar que és el punt que avui coneixem amb el nom de turó del pi Novell o turó del Samon, perta-nyent aleshores a la propietat del Samon.

v. *el mas Samon*.

Amat

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Amat... Census Natalis: Amat” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 66, 68). “Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Riquel, muller d’Amat” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Riquel, muller d’Amat” (*V872-1299*, p. 141). “A. Llinatges que representen el nom patern o ma-tern. 4. Noms de sants, d’origen llatí o grec, posteriors als temps bíblics: Amat. Del llatí *Amatus* (874), ‘estimat’, o del pre-romà *Admatus*, ‘molt bo’ (citat per Holder)... E. Llinatges que són originàriament vertaders sobrenoms o malnoms: Aimat. Amat. Del llatí *amatus*, ‘estimat’” (*ELIC*, pp. 79, 279).

Amat, el mas

v. *l’Abellar, el mas Rovira*.

“Mas Amat” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 23). “Petrus Amat homo Dni Regis, juramento dicit quo tenet Mansu Amat pro Dº ege, et facit pro sensu sex solidos, et octo de-narios pro Porcadis. In fest Natalis tres solidos, et quatuor denarios. Im unu par Pulloru pro recognicionibus. Im tres Punýeras de forestatge. Im una quarteriam Bladi pro lo-cido Dº Regí, et alia fabro. Item dos corterios de forestat-ge. Item unu corterium vino por locido Regí, et aliu fabro” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 48-49).

Ambràs, ca l’

Aquesta casa estava situada ran la cara de llevant del torrent del Fou, ara pollancreda, a la part sud-oest de la propietat. Avui ran la cara de ponent del camí de Sant Jau-me, hi ha una nova construcció amb aquest nom.

v. *ca l’Amorós*.

“Veýnat de Fraxaneda. Ambaras. Mariangela Pibernat, Jau-me Pibernat” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Veýnat Fraxe-neda: Tapias alias Ambaras. Joan Tapias, Magdalena muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Fraxeneda: Embràs. Safont. Joseph Safont, Anastasia muller, Coloma, Isidro i Joan fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Pla: Ambràs. Francisco Illa, Maria Safont muller, Teresa Riera vídua” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Esteve Illa (Ambràs)... 21 maig 1952. Va ser portada la Santa Comunió Pasqual als ancians impeditis i malalts de la casa: ca n’Ambràs” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*). “Peça de terra dintre de la qual hi ha una casa de pagès denominada ca l’Ambròs, en el terme de Sant Pere de Vila-major, llevant mas Castellar, per mitjà de camí, migdia mas Serra de Josep Rigola, ponent Fèlix Illas, per mitjà del tor-rent de Coma Raurell. Pau Sant Clavell; Maria Safont Rie-ra (1946)” (RPGr, ll. 4, fca. 421, f. 165). “25 juliol 1901. Maria Safont Riera, En mèrits d’escriptura d’inventari otorgada per mare Maria Safont Riera. Una casa de pagès anome-nada “Ca n’Ambràs de tres cossos de planta baixa i pis, s/n i aglevada una peça de terra campa de catorze quarters i deu quartans, llevant el mas Castellar, per mitjà de camí, migida el Mas Serra propi de Josep Rigola i Serracarbas-sa, ponent Fèlix Illas per mitjà de torrent de Coma Rau-rell, nord Josep Morell” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 11rv.12.1).

“Veïnat del Bruguer. Ca l’Ambràs” (AMSPV, *CaixaDTM, Plà-nol1919*). “Maria Safont Riera. La Freixeneda. Ca l’Ambròs. Casa.” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 12, f 1, parc. 36k). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Ambràs. Distància: Tres quarts” (*VCCPM*, pp. 49-50). “Ca l’Ambràs (plànol).” (FIinform. Mapa Munici-pal de Sant Pere de Vilamajor). “Els primers llocs: el pro-pietari d’una terra Ambruco, del que potser ca n’Ambràs o ca n’Ambròs” (*V872-1299*, p. 45). “*AMBR-* Sèrie de noms de lloc que semblen venir (almenys en majoria) del nom propi àrabic *Amr: Ambra* que Sanchis vol indentificar amb un *alhambra*... el que vaig oir: *Ambres*. Per contaminació *Ambròs*, i el cognom *Amorós* més corrent entre valencians i mallorquins” (*OnCat*, vol. II, p. 181).

Ambràs, l’alzina de ca l’

Situada ran la cara de ponent del camí de Sant Jaume, a migdia de la casa nova de ca l’Ambràs. És un arbre de bon tronc amb una capçada irregular per haver perdut la branca del costat de migdia, que l’ha deixat mutilada.

Ambràs, el bosc de ca l’; el mas Ambràs; el prat de ca l’Ambràs i la vinya de ca l’Ambràs.

Terres de la Freixeneda, entre el costat de ponent del camí de Sant Jaume i el torrent del Fou, on es conserva part de la terra de bosc i bona part convertida en granja, tancades. Les vores del torrent ja no s’utilitzen per a her-bei i abunda el pollancre.

v. *el Bruguer*.

“Peça de terra, conreu, vinya, bosc, erm, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, dintre de la qual hi ha una casa de pagès anomenada ca l’Ambràs, nord Esteve Aymà per mitjà de camí, nord-llevant Joan Bachs, llevant Fèlix Illa, mas Castellar, mas Serra, llevant-ponent, casa Pungol o Pungoles, ponent Fèlix Mas per mitjà de torrent (RPGr, ll. 16, fca. 1577, f. 94). “Jaume Safont. Ambràs de Vilamajor. Per la terra de, secà, vinya, bosc, erm. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 343). “Maria Safont Riera. La Freixeneda. Ca l’Ambràs. Pins, vinya, cereals, re-gadiu, arbres de ribera, alzinyes, canyar” (AMSPV, *Cad*, pol. 12, f 1, parcs. 35-36).

Ambràs, el camí de ca l’

Camí que va des de la cara de llevant del camí de can Cristòfol, gairebé al davant del trencall que porta a aques-ta casa. Baixava a travessar el torrent del Fou, ran el qual ara s’acaba. Abans continuava amb un brancal que porta-va a la casa de ca l’Ambràs i l’altre fins arribar al camí de Sant Jaume.

“Veïnat del Bruguer. Camí de ca l'Ambràs” (AMSPV, *Caixa-DTM, Plànol1919*).

Ambràs, la gleva de ca l’

“Maria Safont Riera d’aquest poble.“Gleva de ca l’Ambràs”, llevant mas Castellar per mitjà de camí, migdia mas Ser-ra, ponent Fèlix Illas per mitjà del torrent de Coma Rau-rell, nord Josep Morell, secà, erm de tercera” (AMSPV, *Re-fApPG1925*, núm. d’ordre 219, f. 239, alta 1912).

Ambròs, ca l’

v. *ca l’Ambràs, can Casademunt*.
“La Força. Maria Ambròs. 2 persones” (ADB, Caixa1.9, *Plec-Com1744*). “Veÿnat de l’Església: Ambròs. Cosme Ambròs. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752, 1754*). “Veÿnat de la Iglesia. Ambros. Francesch, Genisa muller, Cosme, Pere i Maria fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veÿnat de Bru-gueras: Ambros. Joseph Ambros, Gertrudis muller. Rosàs. Jaume Rosàs, Josepha muller, Maria filla... Veynat de la Iglesia: Ambrós. Francesch Ambrós, Genisa muller, Cos-me Ambrós Mariangela muller, Francesch fill... Fraxeneda. Ambrós. Maria Ambrós, Anton Ambrós, Magdalena muller, Joseph fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*).

Ametlla

“10 novembre 1416. Sictus meus mansus Bruguera qui erat mansus Sacorbatera alias Bordalleta erat obligatus ad prestationem censum viginti quarteria ordeï ad mensu-ram villa Sti. Celedoni. Item teneo pro dicta vestra Rectoria totum illum censum decem octo denarios Barc. quem nihi facere et prestate tenetur en Gori dicti vicinatus et Parra. pro quadam petia terra scita in dicta parra. Villa Majoris in loco vocato Amella, terminatur ab oriente in riaria de Cabanyes a meridie occidente et a cirtio in honore Sti. Li-cerÿ” (ADB, caixa núm.47 Vallgorguina Capb. Censals, p.13) Iem tenemus in parrª. Villamaÿoris in loco nominato Ame-

lla terminatur ab oriente In Riaria de Cabanÿes ameridie ab occidente et a cirtio In honore Sti. Vicary” (ADB, Caixa núm.47 Capb. any 1592, p. 29). “AMETLLA, del llatí AMYG-DĀĻA, pres del grec *ἀμυγδάλη*, allò que varen heretar però les llengües romàniques foren formes vulgars del mateix nom” (*DECat*, vol I, pp. 278-28o).

Ametller

Ens identifiquen aquest cognom amb un obrer manu-al que devia manipular els teixits durant el segle XVIII, i el donen de veïnatge en una declaració de terres.

v. *el bosc d’en Palau*.

“B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits: Ametller. Ameller. Amaller. Amatller. Aumallé. Del substantiu *ametller*, ‘arbre que fa ametlles.’” (*ELIC*, p. 227).

Ametllers, l’hort dels

Tercera peça de terra del horts estructurats en feixes que baixen del darrere la casa del Samon, on al final, amb la quarta feixa encara hi ha ametllers.

Amo, l’hort de l’

Sota el costat de llevant del Samon, les terres s’es-structuren en nombroses feixes que cauen cap al sot. La tercera de peça de sota la casa era reservada per al pro-pietari del mas, terra que es regava amb l’aigua de la bas-sa de camp Safont, on s’hi feien patates, mongetes i tota mena de verdures i hortalisses.

Amorós, ca n’

Potser la casa i les terres que ha arribat als nostres dies amb el nom d’Ambràs.

“Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Amo-rós 1219 (plànol).” (*V872-1299*, p. 46b).

Amunt, el camp d’

“25 gener 1923. En mèrits d’escriptura d’inventari otorga-da per Joan Bruguera Costa, i en qualitat d’hereu del seu pare Josep Bruguera Mir, difunt. És alta de les finques se-güents: 1ra. Una peça de terra campa, regadiu d’una quar-tera, en aquest terme, punt conegut per “Camp d’Amunt”,

A

llevant-nord terres del mas Llinars, migdia mas Nogue-ra, ponent mas Sunyer” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 74-74rv). “Joan Bruguera Costa d’aquest poble. “Camp d’Amunt” llevant-nord terres del mas Llinars, migdia mas Noguera, ponent mas Sunyer, regadiu eventual de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 47, f. 49, alta 19o9).

Amunt, el prat d’

“9 novembre 1724. Ego Stephanus Bachs Faber linarius parra. Sti Petri Villamajoris. Item etiam teneo et possideo, totum illum alium terra troceum cum aqua ad rigandum tinentia unius cortani et medii frumenti, in dicata parra. de pertinentiis hereditatis den Sunyer dicta parra., et in loco vocato lo Prat de Munt, oriente honoribus supra dicti Llinás, meridie et occidente honoribus restantibus dicti Sunyer, et a cirtio Llinás... 4 gener 1728. Ego Petrus Ozerans Faberlig-narius Parra. Sti Petri Villamajoris, habeo et possideo totum illum terra troceum cultivum cum aqua rigadum tinentia unius cortani, et in loco vocato lo Prat de Munt, oriente ho-nore den Llinás, Barña domiciliati, meridie, occidente ho-nore Sunyer, et a cirtio honore Stephani Bachs Faberlignari dicta parra. Vilamajor” (ACVO, caixa 01. fons 0o24, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 75rv-76, 118-119).

Amunt, la quintana d’

Terra a la zona de Palestrins.
“quintana demunt, nom, de font Piula al coll de Xola” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 4rv).

Andreu, ca l’

Petita construcció ran el costat de ponent del camí de can Ramonet del veïnat de Santa Susanna, coneguda amb aquest nom perquè antigament l’home se’n deia d’Andreu. L’antiga casa es va enderrocar i l’any 2014 es va fer una nova edificació moderna i funcional de planta baixa, situada sota el costat de llevant del camí, sobre el sot de can Rovira.

“Guerau andreu/ a XXXIII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491* “Josep Roca de Santa Susanna. Andreu. Per la terra de secà, regadiu, erm. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 313). “Veïnat de SantaSusanna. Ca n’An-dreu” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Josep Illa Masjuan. Ca l’Andreu. ruïnes” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 3, parc. 4ob).

“C. Aspectes humans. I.- Història i poblament. Els inicis. Al segle XIII apareixen documentades les següents ma-sies: mas Andreu (1214)... Les Masies: Andreu. (quadre)... en runes... Santa Susanna. Ca l’Andreu (foto).”(QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 43, 56, 61, 97-98). “Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Ca n’Andreu 1214 (plànol).” (*V872-1299*, p. 46b, 141). “Requesta de censos del segle XI. 1o57-1o65. Andreu” (*PBC*, 51-52, *Do-mains*, pp. 241-242). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 3. Noms de sants del nou testament: An-dreu. Del nom d’apòstol *Andreas*. Aquesta forma grega va ser llatinitzada vulgarment convertint-se en *Andreus* (do-cumentat l’any 1oo6).” (*ELIC*, p. 76). “*ἀνδρεία ας ἡ* hom-bría; valor; ánimo” (*DGE*, p. 47).

Andreu, el bosc de ca l’; les feixes de ca l’Andreu i l’hort de ca l’Andreu.

Terres estructurades en feixes i terrasses que van es-culpint aquest propietat a l’entorn de la casa del veïnat de Santa Susanna, amb una part ocupada pel bosc i la part de sota per l’hort que avui encara s’aprofita per a la casa i es rega amb l’aigua del safareig.

Andreu, el camí de ca l’

Part del camí que uneix les cases del veïnat de Santa Susanna fins arribar a dalt l’església, i que es va anome-nant cada tram amb el nom de les cases, es aquest casa després de de can Planes fins arribar a ca l’Andreu, que després travessa el sot de can Rovira i continua fins a les ruïnes de can Ramonillo.

Andreu, el castanyer de ca l’

Exemplar de gran bellesa plàstica, amb el cos total-ment buidat a l’interior, te un volt de canó de 6,1o m amb grans brancades que s’alcen afuades, per formar una cap-çada irregular. A la part de sobre el costat de ponent del castanyer una paret de pedra separa la terra de ca l’An-dreu i la de can Cabreta.

Andreu, la font de ca l’; el rec de l’Andreu i el sa-fareig de ca l’Andreu.

La font de ca l’Andreu estava situada al sot de can Ro-vira, que en aquesta part es coneix també per sot de can

El castanyer de ca l'Andreu

Ramonet i es portava a la casa a través del rec, ara cana-litzada. Embassament de forma rectangular de 6x3, ran la cara de migdia de la casa, amb la llosa de rentar. A sota es regaven les feixes de l’hort.

“Josep Illa Masjuan. Ca l’Andreu. bassa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3, parc. 4oc).

Andreu, el mas

Es documenta en el capbreu del segle XVIII, aquest mas agregat al mas Gual del Bosc.
v. *el mas Gual del Bosc*.

“Mas Andreu de Vallfornes” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, pp. 5, 33). “Elisendis Busqueta, sive Agilona femina, et civi Barc-hinone juramento dicit quol facit Dº Regi una quartera et media de Civada pro medietate Mansi Bernardi Andreu, et pro medietate Mansi den Fradec pro tertia, pte Mansi Petri Sag, et pro tertia pte Barnardi Gual, et pro tertia pte. Mansi Petri Br. [Ballescar] et pro tertia pte. Mansi den Castelar” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 27).

Andreu Roca, ca l’

v. *ca l’Andreu*.
“L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Ca l’Andreu Roca. (7). Matrimoni i cinc fills” (*CostaM*, pp. 190, 192).

Ànec, l’

L’home motejat l’Ànec, de fet era i venia de Sant Este-ve de Palautorera, però durant les èpoques de 1950-1960 va tenir una gran activitat per les terres d’aquest terme. Embalador de palla, era qui feia aquestes feines a l’època de sega a les terres del Cortès i altres masies.

“Home que s’estava a can Quim i se’l motejà d’aquesta forma pel defecte físic que tenia, ja que era tartamut i en parlar feia un so semblant a l’onomatopeia de l’animal” (*SEPalaut*).

Angeleta, l’

Diminutiu del nom de fonts Àngela, filla de can Rosa del veïnat dels Boscassos.
v. *can Rosa*.

Angeta, la bassa de ca n’; la peça de ca n’Angeta.

Última de les peces de terra regades amb l’aigua del rec de Vallserena, amb la bassa situada a la punta nord del conreu. Terra que conreaven la gent de ca n’Angeta de Sant Antoni de Vilamajor.

“Ca n’Angeta: Són conegudes amb aquesta denomina-ció, les cases situades al Carrer Vell, núm. 36, i al carrer de França, núm. 13” (*SAVilamaj*).

Anglada

“Joan anglada als montada/ L XV... Michael anglada” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “B. Llinatges que representen

el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 1. Topònims de les terres de llengua catalana. Anglada. In-glada. Sanglada. Zanglada. Del llatí *angulata*, ‘raconada’. *Sanglada* i *Zanglada* són grafies aglutinades de *s’anglada* (amb article *sa*).” (*ELIC*, p. 187). “*Angle*. Del llatí ANGULUM: junt amb els derivats. *Anglada* apareix en massa: *Anglada* a Fillols, Constantí; *L’Anglada* terme parroquia de Ripoll, Civís, Amer; *La Inglada* Prats de Molló, Tor, Morvedre; *S’An-glada* terme de Sóller” (*OnCat*, vol. II, p. 194). “angulus –*im*.: ángulo, esquina” (*DLLE*, p. 32).

Anita, ca l’

“El Pont Vell, avinguda de Sant Nonet. La perruqueria Do-lors (Ca l’Anita, foto).” (*QDV*, núm. 9, p. 23).

Anselmo, ca l’

Nom de casa que la gent pronunciava: “Ca l’*ənselmu*”. Situada al final de la cara de migdia del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, amb el de Sant Antoni de Vila-major, vora el costat de llevant del camí de can Tramunt. “Ca l’Anselmo” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de cro-quis i notes 4.9). “Veïnat dels Boscassos i Vallserena. Ca l’Anselmo” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).

Antic

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Antich” (ADB, *Caixa10.130, Capb-1281cop.*, p. 67). “Francesch antich als thomas/. C. XXXVII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “ANTIC, del llatí ANTĪCUS, ANTĪQUA, ANTĪCUM, reemplaçat més tard en llatí clàssic mateix per ANTĪQUUS” (*DECat*, vol. I, pp. 327-328). “anticus –*a* –*um*: anterior... antiquus –*a* –*um*: [temporal] antiguo, viejo, de antaño” (*DLLE*, p. 34).

Apòstol, la font de l’

v. *el vinyet del Samon, el mas Vesa*.

Arboç, la parada de l’

Parada del senglar a la carena de Sant Elies, abans d’ar-ribar a dalt, amb les Termes al capdavall, vora un arboç.

Arboçar, l’

“Peça de terra denominada Arboçar, plantada de bosc

de pins, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Josep Bassa i altres, migdia Serra i altres, ponent Josep Pibernat, la riera de Vallserena, Francesc Ambròs, nord Jacint Trullàs. Vicenta Sagrera Illas; Joan Alemany Sagrera (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 338, f. 379). “Peça de terra denominada ‘Arboçar’, plantada de bosc de pins i alzines, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Jospe Bassa, llevant-migdia Mercè Serra, migdia Jaume Batlle, Jacint Bassa, ponent Josep Pibernat, Francesc Ros, riera de Vallserena, avui riera i camí de Vallserena, Fran-cesc Ambròs, nord Teresa Bassa i Jacint Trullàs. Joan Ale-many Sagrera (1955)” (RPGr, ll. 6, fca. 587, f. 122). “Terra que formava part de la denominada Arboçar” (RPGr, ll. 45, fca. 3253, f.71). “9 febrer i 4 març 1899. És alta a Vicenta Sagrera Illas una finca rústega anomenada Arboçar, plantada de pins i alzines de 14 Ha., 68 a., 92 ca., per herència de la seva tia difunta Caterina Illas Guitart, llista per llevant Jo-sep Bassa i Josep Sauleda, migdia Jaume Batlle i hereus de Jacint Bassa, ponent Josep Pibernat, Francisco Ros Josep Casas, riera de Vallserena i Francisco Ambròs, nord Pere Montells” (AMSPV, *ApAm1901*. altes, núm. 11). “ARBOÇ, del ll. ARBŪTĒUS, -ĒA, ĒUM, adjectiiu corresponent a ARBŪ-TUM, nom de la cirereta, i ARBŪTUS, nom de l’arbut que la fa” (*DECat*, vol. I, p. 358).

Arboceda, el torrent de l’

v. *els Corbatons*.

Arbre, la font de l’

v. *la font de can Llobera*.
“Les fonts i l’aigua. Font natural: font de l’Arbre (dibuix)... Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cavallar. 5. Font de l’Arbre, 285 m. Havia estat una de les fonts més curioses del poble, avui només una reixeta sota la fullara-ca ens indica la seva presència” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’ai-gua (I), pp. 30, 54).

Arbre Morell, l’; el torrent de l’Arbre Morell.

Terra documentada al capbreu del segle XVIII, potser situada a l’actual serrat dels Erms, amb el torrent enfon-dalat a llevant, avui anomenat de can Vidal.

“3 maig 1727. Petrus Mungol Sutor parra. Sti Petri Villama-joris, petia que est in loco vocato Abremorell, troceus terra

qui est subtus de la bassa, quindecim cortarorum. Oriente cum honoribus mansi Llinás dicte parra. qui fuit de Marray, meridie cum restante dicte terra, quam possidet an Sunyer, occidente honoribus mansi Ribas, et a cirtio cum honoribus mansi Vidal... 4 abril 1702. Ego Paulus Martí, et Canal agricola parra. Sti. Petri Villamajoris Dominus et Pocessor Mansi Canal de la Riera et ejus terrarumm in dicta parra. duarum petiam terra que fuerunt de pertinentiis dicti mei mansi Canal de la Riaria que scita sunt in loco vocato Abre morell... 26 abril 1728. Ego Joannes Suñer agricola Parroquia Sti. Petri de Vilamajor. habeo et possideo totam illam aliam petiam terra quo est prope torrentem vocatum de Abre-morell, oriente Gual del Bosch que fuerunt mansi Amat, meridie prato mansi Vidal del Puig, occidente honoribus meis, partim mansi Llinás, et a cirtio honoribus Torrella Marrahi, et olim manso Amat... totam illam manam petiam terra heremam et steporosam cum aliquibus brollis quer-quum et pinorum in ea radicat, in loco vocato Abremorell, orient torrent de Coma Roja, olima Coma Rossa, meridie mei mansi Suñer, partim mansi Gual del Bosch, occidente torrent de Abremorell, cum serra den Torrella den Vidal del Puig, et a cirtio mansi Torrella... Totam illam petiam terra heremam et steperosam cum aliquibus brollis quercum in eujus aliqua parte est vinea plantata quam possidet Petrus Mongol que est propem torrentem de Arbremorell, oriente honore den Llinás qui fuit de Torrella, meridie honore meo, occidente mansi Riba, cirtio mansi Vidal del Puig mediante itinere” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 40rv-41, 175, 193-196rv).

Arbres, el torrent dels

Topònim documentat en el capbreu del segle XVIII, com a límit de ponent del mas Gras d’Avall, també anomenat aleshores el torrent del sot dels Pins. *v. el mas Gras d’Avall*.

Arc, ca n’

Ferrer de cognom Arch a la Força de Sant Pere. Casa que es troba inscrita amb el nom de Ferrer de Baix a la llibreta de comunions de l’any 1754.

“22 febrer 1724. Joannes Arch Ferrifaber parra. Sti. Petri Villamajoris, uti filium, et heredem universalem Francischi Arch Ferrifabri ajusdem parr. Patris mei” (ACVO, caixa 01.

fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 95rv-97). “La Força y Ripoll. Arc. Joan Arc. 2 persones” (ADB, Caixa1.9, *Plec-Com1744*). “Veñnat de l’Església: Arch. Joan Arch. 5 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Veñnat de la Iglesia. Arch. Tomàs Carreras, Madalena muller, Joan i Miquel fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Beñnat de la Iglesia: Carreras. Arch. Magdalena Arch vídua. Joan Arch, Maria muller, Miquel i Jaume fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 7. Noms d’edificis i altres construccions i llurs dependencies. Ac. Arch. És el substantiu *arc* (del llatí *arcus*), ‘construcció que té la forma d’una corba’” (*ELIC*, p. 209).

Arcís Gras

De fet tenim la dada simple de l’entrada que es fa. Tanmateix, creuríem que devia ser anomenada: Ca l’ o ca n’Arcís Gras, segurament a partir d’una afèresi del nom de fonts Narcís i el cognom Gras.

“Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Arcís Gras” (*QuadV*, núm. 3, p. 14). “Arcís. Arsís. De *Narcís*, amb l’eliminació de la *N*- per haver-la interpretada com si fos l’article personal (Narcís = N’Arcís)” (*ELIC*, p. 80).

Arços, els

Zona plantada d’arços a la terra del Cortès, entre els Freixes i la Fajolera a migdia i el Comarc del Cortès al nord, arbust que repoblava molt el territori i feia un fruit negre i savorós.

“ARÇ, nom de diferents arbustos espinosos, principalment l’arç blanc, rosàcia del gènere *Crataegus*, mot pre-romà hispànic” (*DECat*, vol. I, pp. 363-364).

Ardenys

Zona anomenada i documentada en el capbreu del segle XVIII, la roureda d’en Nadal o Ardenys.

v. la roureda d’en Nadal.

“ARDENYA. Designen indrets situats en una altiplanície, que és el sentit del mot pre-romà” (*OnCat*, vol. 2. Pp. 225-226).

Ardes, les

“Pere Boix Martori d’aquest poble. desena. “Les Ardes”

llevant-migdia-ponent Pere Pujol, nord Antoni Cortès, part Pere Pujol, regadiu de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 44, f. 46, alta 1921). “ARDA, valencià ‘esquirol’ i les seves variants *farda* i *sardeta*” (*DECat*, vol. I, p. 367).

Arenes, ca l’

Última casa del veïnat de Brugueres, avui totalment desapareguda. Era una casa petita, situada a la cara de migdia del camí propi, a mig caient de la falda suau que baixa del camí de Brugueres al torrent de can Gol. A la llibreta de comunions de 1910, figura com inhabitada.

També una casa anotada al veïnat de Canyes, a la llibreta de comunions de l’any 1730, entre el Forn d’en Ribes i el Vilar de Llobera, avui adscrita al veïnat del Sot de l’Om, que, segurament, és la casa que coneixem amb el nom de can Marquesó.

“Veñnat de Brugueres: Arenas. Pere i Margarida Arenas... Veïnat de Vallserena. Veñnat de Canyes. [Veïnat del Sot de l’Om]. Arenas. Pau Arenas, Maria i Joseph Arenas” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730, 1752*). “Torrent del Om: Arenas. Damià, Rosa muller, Theresa i Rosa filles... Veñnat de Brugueras. Arenas. Pere Arenas, Isabel muller, Maria, Isabel i Joseph fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veñnat de Brugueras: Arenas. Juval. Anton Juval, Rosa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Brugueras: Casa Arenas. Ventura. Mariangela, Josep fill, Josepha” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*). “Brugueras: Arenas. Josep Bantura, Josepa muller, Antonia filla, Miquel Planas marit” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Veynat de Brugueras: Arenas. inhabitada” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “Casa de pagès coneguda per ca l’Arenes, amb terra part campa, secà, regadiu, que es rega amb l’aigua procedent de la riera de Brugueres, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant mas Llinars, migdia-ponent-nord mas Pau de Brugueres. Segimon Pou Arenas; Josep Pujol Mas (1946)” (RPGr, ll. 4, fca. 414, f. 142). “9 setembre 1912. Josep Pujol Mas. En mèrits de venda otorgada per Pere Pujol Parera d’aquest veïnat a favor del seu fill Josep Pujol Mas. Una casa de pagès coneguda per “Ca n’Arenes” assenyalada amb el núm. 32, de planta baixa i pis, terres de regadiu, secà, d’una quartera, dos quartans, llevant mas Llinars, migdia –ponent-nord mas Pau de Brugueres” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 47rv-48). “Josep Pujol Mas. Ca l’Arenes. Casa-ruïnes” (AMSPV, *Cad.1955*, pol.

6, parc. 3i). “Ca l’Arenes (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. Noms d’accidents orogràfics i d’altres referents al relleu i aspecte del terreny. Arenes. Arenas. Del substantiu *arena*, ‘sorra’” (*ELIC*, p. 186).

Arenes, la bassa de ca l’; el rec de ca l’Arenes.

Situada al límit de la propietat pel costat nord, ran de camí, a la vora de la casa, al final del bosc. Buidada al terra, de forma gairebé quadrada, amb una protecció de pedra a la cantonada sud-est, rebia l’aigua a través del propi que connectava amb la cara de llevant del rec de Brugueres.

“Rec de Brugueres-rec” (AMSPV, *PlànolAAB1942*). “Josep Pujol Mas. Ca l’Arenes. bassa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 6, parc. 2c).

Arenes, el camí de ca l’

Eliminat i desaparegut l’entorn del lloc on hi havia la casa, aquest camí tancava pel nord el veïnat de Brugueres. Portava a ca l’Arenes des de la cruïlla del camí de Brugueres, el camí de can Seca, que des d’aquest punt se’n va en direcció nord-oest, i la seva continuació a llevant fins travessar el torrent de can Gol i arribar a la cruïlla amb el camí de can Bruguera que marxa de cara a migdia i el camí del bosc Gran al nord, després de la qual travessa el torrent de can Gurí, i avui encara puja a buscar el camí de can Panxa, al nord del camp Gran.

Arguens, el camí d’

Veiem documentada aquesta forma a Sant Pere, encara que normalment hom anomenava camí d’Arguenells, aquests passos generalment estrets per on passava només l’animal amb el pagès al darrere, que carregaven els ases amb sàrries o bosses a cada costat.

“Terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, nord Francesc Batlle Illa, per mitjà del camí d’Argans, ponent Joan Codina i el torrent Mal” (RPGr, ll. 4, fca. 403, f. 105). “*Arganasses, arganells, -nell, arganeu*, arganilles, v. *argue*: ÀRGENS, amb *ARGUE*, i amb *ARGUENELLS, ARGUENELL, ARGADELLS*, constitueixen avui una família complexa de mots, en la qual han vinguta refondre’s i confluí el llatí vulgar ARGĀNUM‘espècie de cabrestant’ –provinent del

El *grec ἄργανον* ‘instrument’... *arguenells* i variants com *argadells* gran bastida en forma de W majúscula, amb dos braços laterals que, en estrenye’s, tibats amb sogues, subjecten fortament grans quantitats d’herba o llenya” (*DE-Cat*, v. I, pp. 377, 384).

Argullol, can Seca, 2011

Argullol

Cognom de la família que habità la casa de can Seca a meitat del segle XIX.

v. *can Seca*.
“G. Noms d’origen desconegut o molt dubtós. Argullol. Sembla diminutiu d’*ergull*, que actualment és substantiu però el mot germànic originari *urgoli* era adjectiu” (*ELIC*, p. 316).

Ariola, la vall, 2011

Podríem pensar en una zona on hi abundaven els arí-tjols –la vall Ariola o Aritjola–, que si hagués estat per això anomenada amb aquesta derivació tan escaient i, si fos certa, segurament hauria atret poderosament Joan Corominas. A les valls del Montseny són nombrosos els racons, durs de passar a voltes, on els arítjols –també anomenats per la gent del país “arínxols”–, i les ridortes han colonitzats els fondals.

v. *el mas Gener*.
“Genera mulier Dni. Regis juramento tenet Mansu Gener pro Dº Rege, de omni honore quan tenet Dº Rege qui est in Valle Ariola, dat sextu, excepto porcada predicta” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 10rv, 20). “ARÍTJOL o ARITJA, ‘sarsaparrilla, espècie d’heura espinosa’, de l’àrab *ʿaīša* ‘parra’, ‘mena de vinya que s’abraça a un arbre o a una paret’, de l’arrel *ʿ-r-š* ‘emparrar’, ‘entretexir’; probablement partint de *ʿarīš* col·lectiu que desegna en àraba l’espècie arbòria ‘parra’, i partint d’una plural català *arijos* de arix.” (*DECat*, vol. I, pp. 388-389).

Arnau, el sot de l', 2011

Arnau, el sot de l'; el torrent de l'Arnau; la costa del torrent de l'Arnau i l'hort del torrent de l'Arnau.

Denominació de torrent de l’Arnau, com a continuació del torrent de can Llobera quan entra a la zona de can Derrocada, fins arribar a la riera de Vallserena. Tanmateix, aquesta part final hom en diu també, col·loquialment, el

torrent de can Vidal.

La costa és la zona on posteriorment es construeix la urbanització de can Derrocada.

Amb la zona dels horts entre el llevant de la costa i la riera de Vallserena, fins arribar pel nord a les terres de can Gol del Bosc i a migdia el torrent de l’Arnau.

v. *el torrent de l'Arnau, la font de can Derrocada, la peça Nova, el camp de Vallserena, el camp de can Tona, Vedell*.

“14/3/1824. Establecimiento perpetuo ante Rafael Lluch, notario de Cardedeu, firmado por Jacinto Barau, labrador, a favor de Jaime Plans, de una pieza de tierra herema de una quartera en Vilamajor, lugar dicho lo torrent del Arnau” (ACA, HAC, Llig. 3342/02, *HipotDenCCV*1824, p. 45). “7 octubre 1909. Francisco Parareda Deu-Mataró, en mèrits de venda otorgada per Joan Bruguera Esquis. Una peça de terra que es compona de conreu de secà de divuit àrees, vint-i-vuit centiàrees i trenta-dues mil·liàrees, o sigui sis quarts de blat, llevant el torrent anomenat de l’Arnau, migdia-ponent-nord el comprador Joan Parareda... 2 novembre 1906. Eulàlia Badell Mañosa i Pere Badell Mir a favor del mateix Parareda. Peça de terra, part camp, part vinya d’una quartera, sis quartans, anomenada “Torrent de l’Arnau” coneguda també per “Camp del Clavataire” dintre de la qual hi ha una casa assenyalada amb el núm. 68, de planta baixa i un cos en pis, llevant torrent de l’Arnau, migdia Joan Badell per mitjà de rasa, ponent terres deFrancisco Ginesta, abans Antoni Ginesta, nord amb el camí públic que dirigeix a Sant Celoni... 10 octubre 1912. En mèrits d’escriptura d’inventari otorgada per Antoni Raventós Varias. 4D. peça de terra de conreu regadiu denominada “Hort del torrent de l’Arnau”, d’una quartera, sis quartans, llevant Isidre Basa, migdia-ponent torrent de l’Arnau, nord terres del mateix propietari i el camí de Palautordera” (AMSPV, *ApAm*1912, pp. 5rv 7-7rv.1, 20.). “Pau Bassa Masó de Sant Antoni de Vilamajor. 1ra-3ra. Sot de l’Arnau, llevant mas Tona, migdia Esteve Planas, ponent Mas Derrocada, nord Paula Codina, secà de segona... llevant Josep Parés i Jacint Basa, migdia Josep Parés, ponent mas Derrocada, nord Esteve Planas, secà, serm de segona... llevant mas Tona, migdia amb el camí de Palautordera, ponent el torrent de l’Arnau, nord mas Derrocada, secà de teercera... Francisco Parareda Déu. 6na. “Torrent de l’Arnau” llevant “torrent de l’Arnau”, migdia Joan Badell, ponent Francisco

Ginesta, nord camí públic que dirigeix a Sant Celoni, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 26, f. 27, alta 1910... núm. d’ordre 157, f. 168rv, alta any 1911... núm. d’ordre 203, f. 222rv, alta 1913). “Peça de terra secà, erm, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge denominat costa del torrent de l’Arnau, llevant Joan Llobera, migdia Isidre Serra, ponent Rafel de Llansa, nord Esteve March. Jau-me Sagrera Nogueras” (RPGr, ll. 2, fca. 136, f. 118). “Casa de pagès coneguda per Tona, agrupació. D). Terra campa regadiu denominada ‘Hort del torrent de l’Arnau’ de cabuda divuit quartans. 24 març 1902. Josep Parés Marrugat; Antoni Raventós Parés; Antoni Raventós Varias... Antoni Raventós Varias. 4ta.“Hort del torrent de l’Arnau”, llevant Isidre Bassa, migdia-ponent torrent de l’Arnau, nord el mateix propietari i el camí que condueix a Palautordera, regadiu de primera” (RPGr. ll. 2, fca. 186, f. 225). “Conca del riu Besòs: 38. Torrent de l’Arnau (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19). “Arnal. Arnall. Arnau. Arnaus. Arnaut. Arnay. De *Arnoldal*, ‘dominador de l’àguila’. *Arnaldus* (816)” (*ELIC*, p. 95).

Arnau, el sot de l', 2011

Artiga, l'

v. *el camp de Salida*.

Artiga, l', 2011

Artigassa, l'

A partir d’aquest topònim documentat en el capbreu del segle XVIII, podríem pensar, o deduir, que es va fer una gran artiga en aquest terra per dedicar-les al conreu i, concretament, a la vinya.

“20 novembre 1731. Ego Paulus Gras de vall agricola parra. Sti. Petri Villamayoris, uti dominus et pocessor mansi Gras de Vall et ejus terrarum ejusdem parra. item etiam habeo et possideo totas illas partes fructuum scilicet de tretse dos resultatium illarum vinearum quas diversi particulares et habitantes in popula de Vilanova, havent et possident in illa petia terra de vinea plantata scita in dicta parra. vocata la Artigassa, oriente honore den Puig de ros qui fuit den Bonamich de Sanoguera, meridie honore den Llobera, occidente Llobera i Riaria de Vallserena, cirtio Ribas” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 286-286rv).

Artiga, l', 2011

Artigues, les; el camí de les Artigues.

v. *el mas Gual de la Torre*.

Artiga, l', 2011

“10 novembre 1416. Sictus meus mansus Bruguera qui erat mansus Sacorbatera alias Bordalleta erat obligatus ad prestationem censum. Item teneo pro dicta vestra Rectoria totum illum censum duos octavos, ordeï bono, pulchri, nitidi, et receptibilis ad mesuram curribilem dicta Parra. quem inihî facere tenetur heres mansum Gual de la Torra de dicta parra. pro quodam petia terra scita in dicta parra. Villa Majoris in loco dicto coma den Prat et affrontatur ab oriente in torrent den Prat e a meridie in dicto torrent et partim in via qua dicitur de les Artigues ab occidente in margine qui est honor den Mercader et partim den Alsina et a cirtio in honore den Mercader et partim den Alsina” (ADB, caixa núm. 47 Vallgorguina Capb. Censals, p. 13rv). “artiga: “*f*. Tros de terra artigada. artigar v. tr. Preparar (un tros de terra) per a conrear-la, esp. traient-ne els arbres, cremant el bosc baix o llenya en munts que després s’es-campen perquè les cendres serveixen d’adob” (*DIEC*, p. 167).

Artiga, l', 2011

Artigueta, l'
“Mas Armengol de Canyes, situat en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que es compona de les peces que es descriuen: C.- Peça de terra situada en el paratge del Sot de Canyes, anomenada l’Artigueta, bosc i rocars, quatre quarteres, l·lindant pels seus quatre punts cardinals amb terres de Pere Pujol Parera, per mitjà a la part de ponent de la riera del sot de Canyes. 8 maig 1878. Testament de Josep Boix Terradas, a favor de Salvador Boix Brossa” (RPGr, ll. 1, fca. 35, f. 114). “Terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, paratge del sot de Canyes, anomenada l’Artigueta, i també el bosc Gran, bosc i rocars; pel seus quatre punts Pere Pujol, i ponent la riera de Canyes. Se segrera de l’heretat Ermengol de Canyes” (RPGr, ll. 47, fca. 3313, f. 194). “14 gener 1915. Pere Boix Martori. En mèrits d’escriptura d’inventari, en qualitat d’hereu del seu difunt pare Salvador Boix Basa, és alta de les següents finques. 4ta. C. Una peça de terra bosc i rocars situada en el paratge“Sot de Canyes” anomenada l’Artigueta, de quatre quartans, l·linda pels quatre punts cardinals amb les terres de Pere Pujol Parera per mitjà, la part de llevant de la riera del sot de Canyes” (AMSPV, *ApAm*1912, p. 65). “Pere Boix Martori d’aquest poble. 3ra. “L’Artigueta” del Sot de Canyes”, llevant la riera del “sot de Canyes” i en els demés

fronts Pere Pujol Parera, bosc, rocars de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 44, f. 45, alta 1921).

Artiller, ca l’

“A. Situació. Santa Susanna. Al norte la división la forma el rio Tordera que segrega de Montseny cinco cases: Artillé...” (QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 23). “ARTILLERIA. Del fr. *artilleire*, derivat del francès antic *artillier* ‘preparat, equipar’, anteriorment atilier, i aquest probablement d’un llatí vulgar APTICULARE, derivat d’’AP-TARE ‘adaptar’ a la fi de l’edat mitjana s’aplicà als estris de tota mena d’oficis pacífics, des del segle XVI tendí a fi-xar-se en el sentit guerrer” (*DECat*, vol. I, p. 441).

Asurrada

“12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les par-ròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Pere de Asurrada” (600AC, pp. 91-92).

Astor, el camp de l’

Al Carrer Vell de Sant Antoni de Vilamajor existeix la casa de ca l’Astor, a la qual podia pertànyer aquesta terra, situada a Vallserena.

“7 octubre 1909. Francisco Parareda Deu-Mataró, en mè-rits de venda otorgada per Joan Bruguera Esquis. Una peça de terra de conreu d’una quartera, vuita quartans, anome-nada popularment “Camp de l’Astó” i barri de Vallserena, llevant riera de Vallserena per mitjà de camí, migdia-po-nent Domingo Moré, ponent Pere Planas, nord Joan Sa-grera” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 6rv.3). “Francisco Parareda Déu. 4ta. “Camp de l’Astó” llevant “riera de Vallserena” per mitjà de camí, migdia-ponent Domingo Moré, ponent Pere Planas, nord Josep Sagarra, secà de segona” (AMS-PV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 157, f. 168-168rv, alta any 1911). “Terra de conreu anomenada camp de l’Astó, de la partida de Vallserena, per mitjà de camí, migdia-ponent Domingo Moré, ponent Pere Planas, nord Josep Sagrera. Francesc Parareda Feu (1952)” (RPGr, ll. 5, fca. 533, f. 234). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Divendes. 3 febrer: en Joan Astor” (QDV, núm. 8, p. 58, ADB.

Caixa6o. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llo-renç Valls). “astor m ornitologia [*Accipiter gentilis*, família dels falcònids] Ocell de rapinya semblant a l’esperver” (*GEC*, vol . 2, p. 637) “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Astor. Astó. Sembla procedent de Asthar; però també podria esser variant de *Estort* (adjectiu català que significava ‘alliberat, salvat’). *As-torius* (913). També pot venirn del substantiu anti castor, nom de cert falcó de caça... Astor. Estor. Astorch. Estorch, astort, estort. Són sis grafies d’un mateix cognom, l’origen del qual no queda clar. Pot esser el mot *astor*, nom d’un ocell rapaç que a l’edat mitjana s’usava per a caçar; així interpreta Dauzat el cognoms occitans *Astor* i *Astorg*. Però també podria tractar-se de *estort*, particip del verb arcaic *estòrcer*, que significava ‘salvar, treure d’un mal o d’un pe-rill” (*ELIC*, pp. 96, 286). “estor m. Teixit de lli propi per a fer cortines. /Tros d’estor que es posa davant d’una finestra com a cortina” (*DIEC*, p. 814).

Aubaga, l’

Àmplia zona entre les terres del Cortès al nord i del Corral d’en Perera al sud, arribant fins el termenal amb Cànoves a ponent i les terres de can Sorell i can Planell a llevant. Baixant de la serra de Palestrins des de la Cuassa, recurrent la carena de les artigues del Corral, fins a coll de Murtra, jau una àmplia i llarga obaga de bosc feixuc.

“Pere Puig Cullell, Joan Volart Esteve Riu Busquet, Joan Boix Puig i Jaume Pujol Planes. L’Aubaga, matollar, alzines i cas-tanyers” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 4, parcs. 319-330). “oba-ga: “*bac, obaga. m*. Bac, part d’una muntanya o d’una vall on toca poc o no gens el sol; lloc ombrívol” (*DIEC*, p. 1295).

Aubellatge, l’

Es documenta aquest topònim al segle XVIII amb les formes: Aubellatge-Albellatge. Es fa l’entrada d’aquesta forma perquè pensem en un lloc on es guardaven les ove-lles, per tant es feia ovellatge-auvellatge, en les formes arcaiques de pronunciar.

v. *el mas Ram*.

“13 febrer 1728. Ego Rafael Ram, agrícola Parra. Sti Petri Villamajoris dominus et possessor Mansi Ram et ejus ter-rarum dicte parra. Item etiam habeo, et possideo totam illam petiam terra campam sitam in dicta parra. de Vila-

major et in supra dicto loco vocato albellatge que fuit de pertinetiis Mansi Bertran, que possidet Vallescar, oriente honoribus den Collet del Puig dicta parra. de Vilamajor qui fuerunt mansi Jovany, meridie cum alodio Sti. Petri de Vilamajor quem ego possideo honoribus qui fuerunt de Moragues, et a cirtio mei mansi Ram. Et dita petia terra vocata Alballatje una cum dicto Manso Bertran diruto et terris ejusdem” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 162-162rv).

Audet, ca n’

Anotat com a Audet a les llibretes de comunió el cognom i el nom de casa, encara que les documentacions més antigues l’escriuen Aulet.

v. *el Vilar d’en Llobera, mas Aulet*.

“Veŷnat de Canŷes. Audet. Pere Joan, Maria Angela, Julia Audet” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veŷnat de Vallsere-na: Audet. Joan i Maria Putx... Joan Audet (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1743, 1752*). “Vallsarena: Audet. Maria i Joan Puig” (ADB, Caixa 1.10, *LlbVilanova*). “F. Noms d’origen no cata-là. 3. Noms occitans. Audet. Udet. Laudet. Del gascó *audet* ‘ocell!’” (*ELIC*, p. 305).

Auleda, n’

Terres o propietat que es documenta al segle XVIII, al veïnat de Canyes.

v. *ca l’Auledell, la Valla*.

Auledell, ca l’

Casa de la zona del Bruguier, per la línia termenal en-tre Sant Pere de Vilamajor i Cànoves-Samalús, ran l’antic camí de can Seca, que ve de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, ara carrer de la urbanització. En diagonal i davant la casa, traspassa el terme municipal. Antiga pa-gesia anomenada pel cognom del propietari Auladell, que es va transformar totalment i es va aixecar la part de la coberta. Ara és un edifici de planta baixa i pis allargat amb coberta a doble vessant, orientat de cara a migdia, amb un porticat que es va construir en època moderna. Avui la casa és residència habitual i tenen monta de cavalls.

També anomenada amb la forma composta: Ca n’Au-ledell del Bruguier.

També com a nom de casa, la masoveria de can Gras

d’Avall, després anomenada can Pau Filbar. També ano-menada ca n’Auledell de Canyes.

Potser també la casa que es coneixerà per can Pericó al veïnat de Ripoll, que habitaven la família de cognom Parera, originaris, probablement, de ca l’Auledell del veï-nat de Canyes, inscrita a la llibreta de comunions de l’any 1730 entre can Marraí i can Vileta.

v. *ca n’Auledell de Canyes, can Pau Filbar*.

“Veŷnat del Pla. Auladell. Pau i Maria Parera” (ADB, Cai-xa1.9, *LlbCom1730*). “Veŷnat de Canyes: Auladell. Thomàs Auladell. 4 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Bru-guer Nou: Auladell. Jaume Auladell, Mariana muller, Jaume Auladell, Coloma muller... Beŷnat de la Iglesia. Auladell. Jaume Auladell. Coloma muller” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-Com1813 i 1822*). “Veŷnat de Canŷas: Auladell. Pruna. Tho-mas Pruna, Narcisa muller, Josepha filla... Veŷnat Bruguier Nou: Auladell. Jaume Auladell, Coloma muller, Theresa fi-lla... Veynat del Pla. Auladell. Esteve Auladell, Magdalena muller. 8 persones... Veynat de la Iglesia: Auladell. Salva-dor Auladell, Francesca muller, Joseph, Theresa, margarida, Maria i Pere fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Bruguier Nou: Auladell. Jordi marit, Isabel muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Cañas: Filva. Auladell. Pau Filvá, Teresa muller, Joseph i Joan... Bruguier Nou: Can Auladell. Coloma, Jordi, Isabel” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*). “Bruguier Nou: Auladell. Jordi, Maria muller, Francisco fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Bruguier Nou: Auladell. Eularia Mas vídua, Segimon i Josep fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Ca l’Oladell” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 6.12). “Veïnat del Bruguier. Ca l’Oladell” (AMSPV, *Cai-xaDTM, Plànol1919*). “Jaume Gómez Valdivell. Ca l’Auladell. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 13, f. 2, parc.c). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Auladell. Distància: Mitja hora” (*VCCPM*, pp. 49-50). “Ca l’Auladell (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Casa de pagès amb la terra que formen una sola finca anomenada ca l’Auladell, en el ter-me de Sant Pere de Vilamajor, llevant-migdia una altra fin-ca de l’herència, nord terrenys de la finca anomenada Gras d’Amunt. Francesc Gras Costa; Salvador Gras Puig (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 277, f. 231). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Auladell.

Oladell. Grafia dialectal de *auledell*, diminutiu d’*Aulet*. Aulet. Del llatí *ilicetum*, ‘alzinar.’” (*ELIC*, p. 228).

Auledell, el bosc de ca l’; el mas Auledell; l’olivar de ca l’Auledell i la vinya de ca l’Auledell.

v. *Camprodon*. “Salvador Oladell de Vilamajor (avui Josep Auladell Grau). Per la terra de secà, erm, vinya, bosc, regadiu. Per la casa de pagès... Jaume Oladell (avui Josep Auladell del Fou), vinya, erm. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núms. 231-232). “Francisco Auladell Soldevila, d’aquest po-ble. Ca l’Auladell del Bruguer. Llevant-migdia Eusebi Batlle, migdia Tomàs Rosàs ponent-nord Francisco Masaguer, secà de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 12, f. 12.1).

Auledell, la feixa de l’

Peça de terra allargada situada sobre el costat de lle-vant de la riera de Canyes, sota el costat sud-oest de can Llinars, que la menava un home de ca l’Auledell, on ara hi ha cavalls, amb la continuació en el camp del Prat pel costat de migdia, separades per una bassa. v. *el camp del Prat*.

Auledell

Peça de terra propietat del mas Perera de Canyes, do-cumentada al segle XVIII, hom podria pensar que fa refe-rència a la terra de la casa d’Auledell de Canyes.

“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, habeo et possideo petiam terra in loco vocato Auladell circa locum vocatum la Corbatera, terminatur ab oriente partim cum honore ribas supra dicti masi Armengol, et partim cum riaria de Vilamajor, a meridie cum honoribus mansi No-guera, occidente etiam cum honoribus mansi Noguera partim, et partim cum honirubus den aulet quos possidet an Gras de Munt y en Mostarós et partim Noguera, cirtio mansi Armengol quodam torrent vocato Pujol de Llunas que descendit a font de piula” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 4rv).

Auledell del Bruguer, ca n’

A mitjan segle XIX es documenten dues cases: ca

n’Auledell i ca n’Auledell del Bruguer. La primera potser situada propera a la Sagrera de Sant Pere.

v. *ca l’Auledell*. “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Auladell del Bruguer. Distància: Una hora” (*VCCPM*, pp. 49, 51).

Auledell de Canyes, ca n’

Casa també anomenada can Pau Filbar. “Francisco Gras Costa, d’aquest poble. “Ca n’Auledell de Canyes”, llevant-migdia el “Mas Gras d’Aval”, per mitjà de torrent i marjada, ponent el mateix mas per mitjà de mo-llons, nord terrenys del mas Gras d’Amunt, secàde tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 106, f. 111, alta 1911).

Aulet, n’; el bosc del mas Aulet; el mas Aulet i la vinya del mas Aulet.

Terres del mas Aulet al veïnat de Canyes, que després passa al mas Gras d’Amunt i Mostarós.

v. *l’Auledell, les hortes del Boscatell, Congost, les Corba-teres, Ferreres, el mas Gras, la serra dels Jugadors, Olzinella, Olzinelles*.

“Mansus de Oleto, sive Prim, que tenet Carbonel, pro Rege, facit tres solidos, et quatuor denarios in festo Sti Petri pro porcada, et unu par Pulloru de recognicionibus. Im una tragina. Im in festo Natalÿ Dno duos solidos... Petrus de Oleto homo Dni Regis juramento dicit quod tenet pro Dº Rege una Porcada et dat pro ipsa tres solidos, et quatuor denaios in festo Sti Petri Junÿ. Im unu par Pulloru de re-cognicienibus. Im una quarteria Bladei de locido Dº Regi. Im una cortearia Vini Do Regi et alium fabro. Item de omni honore quem possidet pro Rege qui est de Domo Mansi Oleto” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 30, 33). “joan aulet als prat de Sanata/C XXIIII... Michael aulet/ a. XXXV” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “Mas Aulet de Canyes. Per tres misses celebrades als 13 de mars 23 de setembre i als 7 de octubre per anima de Geroni Aulet. agost missa per Mathias Aulet. 9 agost 1619. Octubre dos missas per Josepa Aulet. Desembre aniversaari de Pere Aulet” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 26b). “10 març 1596. Ego Mat-hias Aulet cultor agrícola parrochia Sancti Petri Villama-ioris... 6 novembre 1595. Constituïts aplegats y agrupats apres de repicar las campanes dins de la Iglesia los discrets

y honrats Jaume Aulet als nadal” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, pp. 72, 85). “7 juliol 1608. Ego Hieronimo Aulet agrícola termini et parrº. Sancti Petri Ville Mayoris... 26 maig 1608. Debitorio factum et firmatu per Barthomeus Aulet et Mathiam Aulet fratem agricultores de Sant Pere de Vilamajor” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Joan Novell1608*, pp. 8, 46). “naulet. Lo mas Aulet” (ACA, Secció del Reial Pa-trimoni. *fogatges* any 1515). “Heretat anomenada mas Au-let o Vilar de Llobera, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Josep Dou, migdia Josep Gual, ponent Faust Sunyer, ponent-nord Josep Ribas, nord Josep Gras. Joan Rusinyol Carós (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 222, f. 53). “Mi-quel Arabia Pou; Josepa Perxachs Puig (1943). Prelega al seu fill Tomàs Arabia Perxachs, l’heretat anomenada mas Aulet o Viles de Llobera” (RPGr, ll. 3, fca. 336, f. 373). “20 octubre 1917. Consol Font Serrats de Linars. En mèrits de venda perpètua otorgada per Agustí Altadill. Una heretat degudament amollonada amb les incials C.C. esculpides en els mollons anomenada “Mas Aulet”, “Vilar de Llobera”, amb una casa de pagès i una extensió de terra part bosc, conreu de secà, vinya, de cinquanta nou quarteres, llevant Josep Dou, migdia Josep Gual, avui Jacint Trullàs i Francisco Dutres, ponent Jacint Suñer, Josep Ribas, nord Josep Ribas, Josep Gras... 11 gener 1920. Joan Arabia Suqué. En mèrits de venda perpètua és alta per passar al seu nom una heretat que va ser de pertinences del Consol Font Serrats: Heretat degudament amollonada amb les inicals C.C. esculpides en els seus mollons, anomenat “Mas Aulet”o Vilar de Llovera d’aquest terme amb totes les terres unides aglevades a la casa de pagès o quarteres de sembrats, una quartera part de regadiu amb l’aigua d’una mina construïda en la prò-pia heretat, la resta de les tres quartes part de secà, autre quarteres més o menys, sis quarteres de vinya, quaranta quarteres de bosc menor, amb algunes sureres i alzines, llandant tot a llevant Josep Pou, migdia Jacint Trullàs, Fran-cisco Dotras, ponent Jacint Suñer, part Josep Ribas, nord amb el mateix Ribas i Francisco Gras” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 45rv-46, 75rv-76). “Joan Arabia Suqué, de Sant Esteve de Palautordera. “Mas Aulet” o “Vilar de Llovera”. Llevant Josep Pou, migdia Jacint Trullàs, Francisco Dotras, ponent Jacint Suñer i Josep Ribas, nord el mateix Ribas i Francis-co Gras, secà, regadiu i bosc de tercera i erm de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 13, f. 13.1, alta 1923). “Els

rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Aulet” (*QuadV*, núm. 3, p. 15). “1640. La reconstruc-ció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. 23 gener. Cases de muntanya: en Aulet” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Lli-bre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Aulet. Del llatí *ilicetum*, ‘alzinar.’” (*ELIC*, p. 228). “ilex *ilicis* f.: encina” (*DLIE*, p. 230).

Aulet, l'esteper de l’

“15 octubre 1602. Narcis roure ven lo usdefruit a Hieronim gual de Vilamajor tot aquell steper, so es la pessa de terra anomenada lo staper del aulet del mas meu, solixent dit mas, ponent Serrapí, migida Pungol, tremuntana roure” (ADB, Caixa6.61, *Manual de JoanFeliu1602-1603*, p. 63rv).

Aulet, la peça del mas; la peça dels roures de n’Aulet.

“19 desembre 1727. Ego Stephanus Bachs Faber linarius parra. Sti Petri Villamajoris. Primo quendam troceum ter-ra campum novem cortanorum, et in loco vocato la pes-sa dels roures den Aulet, llevant mas Ribas del Lladoner, meridie et occidente honoribus Gras de Munt, et a cirtio Vidal del Puig quos possidet Bribas del Lladoner et Llinás” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 72rv-73). “Peça de terra bosc denominada del mas Aulet, bosc, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Maties Andreu i altres, migdia Ramon de Sagarra, ponent Salvador Gras, nord Pere Pujol. Miquel Arabia Pou; Josepa Perxachs Puig (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 337, f. 379).

Aulet, la roca de n’; la muntanya prop la roca de n’Aulet.

“9 desembre 1727. Franchiscus Duran, laborator parra. Sti Petri Villamajoris, habemos et possidemos, petiam terra boscosam tinentia se cortanorum frumenti in supranomi-nata montanea prope rupem den Aulet vocatam los Cor-batons, oriente honoribus den Planell, meridie, ccidente honoribus Parera, et a cirtio dicto Planell” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 55rv).

Auvellar, el prat

“Geraldus Andreu homo afocatus de Sta. Licerio tenet pro Dº Rege tres Barquers sive fexas terre et dato de Prat Auvelà versus occidente sexta et apud torrente una fexia versus oriente inferius a Corbateres, apud Montem Roton-do unu campu et dat sextum de Prat Auvellá et a en sa tasca” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 7).

Avall de la Plaça, el carrer d’

v. *carrer de Baix Plaça*.
“Casa que radica en el carrer d’Avall de la Plaça, del poble de Sant Pere de Vilamajor, llevant la riera de Vilamajor o de Canyes, migdia Esteve Oserans i escola pública” (RPGr, ll. 1, fca. 8o, f. 222).

Avellanedes, les; la serra de les Avellanedes i el torrent de les Avellanedes.

El torrent de les Avellanedes, documentat al capbreu del segle XVIII, amb aquest nom i també com a torrent de Salom.

v. *el mas Gili, el mas Rovira, el vinyet del Samon, Terrades, el mas Vesa*.

“Serola homo milicia juramento tenet pro Dº Rege tenet duas artigas apud avelanedas et dant quinta... Planelis homo Di. Regis juramento dicit quo tenet Mansu des Pla-nels pro Dº Rege, apud ávalanedes o Coma Fracon unu campo cum Manso Corcoy, et dat quintu... Petrus Joannes homo Arnaldi de Sto Licerio juramento dicit, quo ttenet pro Do Rege una artiga apuda Avalanedas NominePadris, et dat quartu. Im facit sex octavo de locido Bladi Do Regi, et alios sex octavos fabro. Im tres quartans vini Do Regi, pro locido, et alios tres fabro, et facit host et Cavalcada... Bernardus Gerad homo Dni Regis juramento dicit quo tenet pro Do Rege Mansu Gerad, de omni honore, quem possidet pro Do Rege de Podiata, usque de torrente de Avelanedas, dat quintu et sunt octo feixa terra... Gili homo Dni Regis, heratus dixit quod tenet Mansu Gili pro Dº Rege, apud Avelanedes, et de omni honore que possidet pro Dº Rege, qui est de torrent de friola ultra usque ad Colle de Podiata, et vadit usque ad serra de Avelanedes, dat quintu” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 18, 20, 35, 46). “5 març 1728. Ego Petrius Nadal, agricola Parra. Sti Pe-tri Villamajoris dominus et possessor Mansi Nadal et ejus

terrarum dicte parra. quandam fexia terra que est in loco vocato Las Avallanedas” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, p. 166).

Avellaners

“St. Lley. Avellaners, Pujada de St. Lley” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 16rv).

Avellaners, els camp dels

Terra dels conreus de can Ram, plantada d’avellaners, situada sota el costat de llevant de la casa, on s’hi feia alfals. Com la majoria de terres d’aquesta propietat avui forma part de la urbanització de can Ram.

Avi Perera, l’

“1949. Fou beneïda la imatge del Sagrat Cor de Jesús. Jau-me Pujol conegut per l’avi Parera” (ADB, Caixa5.6o, *Llppar-roqs.XIX*).

Avigó

“Ego Bernardus Simon homo Dom. Regis juramento dicit que tenet pro Dº Rege dat tasca qui sunt de sa Sarrahina, usque Avigó, exceptis Domibus et Quintanis” (ADB, Cai-xa10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 5).

b

Barquera, la

Bac, la vall del Bacallà, el roure d'e

Badia Bacs, el bosquet d'en

Baix, el camp de Baga, el camp de

Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor

Barau, can Balladora, la plaça Ballesca

Barber, cal Baró, can Barquera, la

Bac, la vall del

Bac, el

v. *la Llenyadera*.

Bac, el camp del; la roca del camp del Bac.

Denominació documentada al capbreu del segle XVIII, d’una punta termenal al mas Vesa.

v. *el vinyet del mas Samon, el mas Vesa*.

Bac, la vall del

Topònim documentat en el capbreu del segle XVIII, amb el nom de la Roureda o sot del Bac, segurament per l’obaga per on transita el sot del Riu o riu d’en Volard en el punt de confluència amb el sot del Duc al capda-vall de la serra de Cabanyes, quan s’obre a una bellíssima zona paisatgística de conreus a la continuació per la cara de migdia del bosc Gran. Tanmateix, un altre document d’aquesta mateixa època ens parla de la Roureda, abans anomenat vall del Bosc.

v. *la Roureda*.

Bacallà, can

Nom de casa situada a la capçalera de la serra de can Bacallà, que és perllonga en direcció nord com a conti-nuació de la carena de Sant Lleïr, a partir del terme de Sant Antoni de Vilamajor. Avui aquesta casa, que s’ha re-construït i té una funció de casa-torre i és ocupada tem-poralment, juntament amb la casa de can Món de Déu que li queda a migdia i la de can Vedell, sota el seu costat de ponent, queden tancades dins d’una propietat, amb el camí de Sant Lleïr a llevant i l’escola a la cara nord. Avui no sabem del cert l’origen d’aquest nom de casa, que, alhora, dóna topònims al seu entorn..

“Vilanova. Veynat de St. Lley: Gras o Bacallà. Maria Gras” (Caixa 1.9, *LlbCom1743*, ADB, Caixa 1.10, *LlbVilanova*). “Veÿ-nat de Vilanova: Sant Lley Gras. Miquel Gras. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Casas vehinas a St. Lley: Gras. Geroni Gras, Magdalena muller, Rafel. Miquel Puig, Theresa muller, Maria filla. Francisca Riera vídua” (ADB, Caixa 1.9, *LlbCom1768*). “Veÿnat San Lley. Gras. Rafel Gras, Rosa mu-ller, Salvador, Andreu, Theresa i Jeroni fills, Barbara mu-ller... Antoni Vadell, Sagimon i Rosa fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veÿnat de St. Lleÿ: Gras. Llevina. Francisco Llevina, Rosa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Vey-

nat de St. Lleÿ: Gras. Arenas. Geroni Gras, Barbara, muller. Jaume Arenas, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “S. Lley: Bacallà. Jaume Arenas, Maria Arenas, muller, Joan, Maria, Esteve, Miquel i Pere Arenas, fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-18711897*). “Veynat de Sant Lley: Bacallà. Ge-nís Argemí, Rosa” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1910*). “Finca rústica que està constituïda per una casa de pagès deno-minada can Bacallà, i les terres annexes, anomenades ‘La Font’, conreu de secà, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant torrent Arnau, migdia Josep Sagrera i altres, ponent camí que dirigeix a Sant Antoni de Vilama-jor, nord mas Badell i amb les terres del conegut per ‘Mon de Vilanova’. Maria Molins Canudas; Josep Serra Ventura (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 322, f. 339). “Peça de terra en el ter-me municipal de Sant Pere de Vilamajor, migdia el camí i finca de cal Gall. Josep Serra, veí de Sant Pere de Vilamajor, amb domicili a can Bacallà” (RPGr, ll. 3, fca. 325 ‘N’, f. 137). “1o octubre 1912. És alta per posar al seu nom i successors Jaume Arenas Rovira de les finques següents: 1era: Una casa de pagès anomenada “Can Bacallà” assenyalada amb el núm. 16, formada de baixos i primera pis... 13 setem-bre 1921. Isidre Serra Planas En mèrits de venda perpètua otorgada per Maria Molins Canudas. És alta per passar al seu nom de les finques següents: 1ra. Una casa de pagès de baix i pis assenyalada amb el núm. 16 denominada “Can Bacallà”. ” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 20rv, 67rv). “Veïnat del Pla. Can Bacallà” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Can Ba-callà (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Bacallà, m. peix del gèere Gadus, que essent propi de les costes de Terranova, Groenlàndia i Noruega, es porta salat i premsat... Bacallar, català antic ‘home vil’.” (*GECat*, vol. I, pp. 529-530).

Bacallà, el bosc de can; el mas Bacallà i la vinya de can Bacallà.

v. *serra de can Bacallà*.

“Jaume Arenas. Bacallà. Per la terra de secà, erm, vinya. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 8).

Bacallà, la costa de can; la serra de can Bacallà.

Travessa la línia termenal amb San Antoni de Vilama-jor, entre el camí de can Vedell que circulava per la cara de ponent i el torrent de can Vidal, que circula per sota

el costat nord-est. Tot aquest espai va ser completament transformat amb la urbanització i edificació posterior que va fer-s’hi, passant d’espai rural a urbà.

“Rústica en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, lloc anomenat la costa o la serra de can Bacallà, que es compona d’una casa de pagès, amb les seves terres, que formen una explotació agrícola, amb el nom de mas Nom de Déu, conreu, secà, bosc. La casa de construcció molt antiga, migdia torrent Arnau, nord mas Derrocada, pol. 10, parcs. 69, 79” (RPGr, ll. 41, fca. 3178, f. 40). “Serra de can Bacallà” (AMSPV, *Cad.1955*, pols. 10, parcs. 68-81, 127-130 i 11, parcs. 5-13).

Bacallà, el roure d’en

Denominació circumstancial la d’aquest tan gran com bell element vegetal, perquè durant molts anys varen me-nar la terra situada al punt del roure, ran el costat de lle-vant de la rasa de can Clavell i el camí de can Son, en Zidro de can Bacallà i el seu pare. Encara que la gent del veïnat de can Son també en diu només el roure, després l’ano-menaren també el roure d’en Feu. El seu tronc massís de 3,50 m de volt de canó s’obre en tres grans brancades que pugen a formar una capçada de 16 m Ø, que vessa sobre el pas del camí.

Bacs, can

Antiga pagesia orientada a migdia, amb entrada d’arc de mig punt dovellat a la porta d’entrada i d’arc pla a la resta d’obertures. Construïda amb coberta a doble ves-sant perpendicular a la línia de façana, antigament ran el camí. D’ençà la reforma i nova orientació donada a la ma-sia com a casa d’esbarjo, es va eliminar aquest camí que la unia amb el camí de Sant Jaume. Nom de casa a partir del cognom de la família Bachs.

També el nom d’una habitatge anotat a la llibreta de comunions de l’any 1730, al veïnat de l’Església. També es troba amb la forma composta de can Bacs de la Força.

v. *Brugueres, can Perera de Brugueres, la peça del Camps, el camp de les Rescloses*.

“Census Natalis: Bachs” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 68). “Pere bachs/ a XXXVI” (ADB, *Caixa10.130, Lls-compt1491*). “Veÿnat de Brugueras. Bachs. Esteve Bachs. Joseph, Olaria, Pere, Maria, Magdalena, Teresa i Quiteria

Bachs. 10 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veÿnat de la Iglesia. Bachs. Esteve Bachs, Elisabet i Pere Bachs. Veÿnat de Brugueras: Esteve, Margarida, Pere, Maria, Ma-riangela, Rosa, Maria i Joseph Bachs” (ADB, Caixa1.9, *Llb-Com1730*). “Brugueres. Esteve Bacs. 5 persones” (ADB, Cai-xa1.9, *PlecCom1744*). “Veÿnat de Brugueres: Bachs. Esteve Bachs. 5 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Veÿnat de Brugueres: Bachs. Guillem Bachs, Vicens Bachs, Maria muller... Beÿnat de la Iglesia: Bachs. Pau Bachs... Esteva. Liberata muller, Anton Joseph i Pere fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813 i 1822*). “Veÿnat de Brugueras: Bachs. Vicens Bachs, Maria muller, Joan, Catharina, Maria i Antonia fills... Bachs. Esteve Bachs, Antonia muller... Veynat de la Iglesia: Bachs. Jaume Bachs, Maria muller, Simeon fill... Bachs. Jo-seph Bachs, Margarita muller, Antonia, Josepha fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Brugueras: Bachs. Joan Bachs, Magdalena muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Brugueras: Bachs. Antonia Molist vidu, Ramon fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Brugueras: Bachs. Joan Collell, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “En vachs” (ACA, Batllia General de Catalunya A403. *fogatge* de l’any 1497). “Io mas bachs” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). “1o octubre 1898. És alta a Felip Ma-ria Ravell. Una casa de pagès, anomenada Mas Bacs en el veïnat de Brugueres, de baixos, núm. 10, per herència del seu oncle Felip Segarra” (AMSPV, *ApAm1902*. altes, núm. 5). “Veïnat del Bruguer. Cal Bacs” (AMSPV, *CaixaDTM, Plà-nol1919*). “Teresa Ravell Martínez. Can Bacs. Casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 11, f. 2, parc. 153g). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Pa-lou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Bachs” (*QuadV*, núm. 3, p. 15). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimarts. 24 gener: en Bachs. Dis-sabte 4 febrer. Miquel Bachs” (*QDV*, núm. 8, p. 57-58, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Can Bachs. (fotos). Antiga masia a prop de la riera de Brugueres” (*QDV*, núm. 9, pp. 1120-121). “o,24. Can Bachs i can Met. Conjunt de masos a l’esquerra del camí (foto).” (Flnform. El Roure Gros). “Can Bacs (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Inventaris. 1 abril 1592. Inventari del mas Bachs. Fet per Benet Derrocada hebdomadari, i Montserrat Bachs, vídua

de Guillem Bachs, pagès... Llibreta d’anotacions 1436-1437. Bachs” (VCCPM, pp. 8o, 1oo). “Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Bachs 1219 (plànoI).” (V872-1299, p. 46b, 81). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. Noms d’accidents orogràfics i d’altres referents al relleu i aspecte del terreny. Obac. Obach. Ubach. Aubach. Bach. Bachs. Del llatí *opacum*, ‘fosc’, aplicat especialment a l’obaga o terreny no exposat al sol” (ELIC, pp. 186, 194). “*opācus* -a -um; um-broso, que se halla a la sombra” (DLIE, p. 339). “BAC. Com a nom genèric molt difós sobretot en el NE. del Principat: és l’adjectiu, *obac*, en funció substantiva” (OnCat, vol. II, pp.291-292).

Bacs, el bosc de can; el mas Bacs i la vinya de can Bacs.

v. *el prat d’Amunt, el Bruguer, el Bruguer de part d’allà, el puig de Brugueres, el puig Graner, la vinya d’en Sallent, Vilar-dell.*

“Petrus de Bachs homo Dni Regis juramento dicit quo tenet Mansu de Bachs pro Do Rege, et facit pr sensu in festo Sti Petri sex solidos minutos, et duos denarios pro Porcadis. Im quartuor solidos in festo Natalÿ. Im una quarteria Bladi pro locido Dno Regi, et una quarteria Bladi pro locido Dno Regi, et alio fabro. Im una corteria vini pro locido, et alio fabro. Im tres punýeras de forestatge. Im tres cortorios vini de forestatge” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281cop.*, p. 4o). “14oo. Guillem de Bachs, cabaler del mas Bachs de Vilamajor” (SRC, pp. 355, 57o-572). (ADB, Pergamins, SPV, maig del 14oo). “Mas Bacs” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281*, p. 19). “1o novembre 1416. Sictus meus mansus Bruguera qui erat mansus Sacorbatera alias Bordalleta erat obligatus ad prestationem censum. Item teneo pro dicta vestra Rectoria totum illum allium censum terdecim octavos frumenti quam nihi facere tenetur en Bachs de Vilamajor pro quodam pessia terra scita in dicta parra.” (ADB, caixa núm. 47 Vallgorguina Capb. Censals, p. 14). “26 octubre 1436. manso bachs” (ADB, *Caixa1o.13o, CapbRend1436*). “11 març 1571. Bachs de Brugueres. Fa Steve Bachs pages del veynat de Brugueres pensio de censal de deu sous. Venda fet per Joan Bachs hereu y propietari de dit mas” (ADB, *Caixa1o.13o, Censals1592*, p. 1ob). “7 juny 1722. Stephanum Bachs Dominum utilem et proprietarium hereditatis mansi

Bachs, agricolam dicta parra. de Vilamajor, et Machaelem Bachs agricola ejus filium... 17 gener 1728. Stephanus Bachs et Josephum Bachs Patrem et filium Agricultores dicta parra. de Vilamajor Dominos utiles, et proprietarios domus, Mansi et hereditatis dicta Bachs, vicinatus de Brugueras” (ACVO, caixa o1. fons oo24, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 92rv, 139rv). “Finca rústica coneguda per can Bacs, perquè havia format part del mas d’aquest nom que es componia d’una casa en el lloc anomenat el veïnat de Brugueres” (RPGGr, Il. 1, fca, 75, f. 212) “Aquella finca rústica coneguda comunament per ‘can Bacs’ per haver format part del mas d’aquest nom, que es componia d’una casa de pagès en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, lloc anomenat ‘Veïnat de Brugueres’, llevant terra de Joan Bachs Pujol, anomenada la feixa del Darrere, migdia sortint, la quintana del Davant de la mateixa casa, ponent casa de Jaume Bachs, nord terra de Joan Bachs. Joan Ravell Martínez (1941)” (RPGGr, Il. 1, fca. 75, f. 212). “Joan Bachs. Peça de terra bosc, secà, erm. Casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 34). “3 juliol 1916. Coloma Bachs Auladell. En mèrits de una relació de bens en qualitat d’hereva del seu pare Simeó Bachs. És alta per passar al seu nom de les finques següents: 1ra-4ta, 7na-9na”. Peces de terra de conreu, erma, regadiu, secà, vinya, bosc” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 69-7o). “Coloma Bachs Auladell, d’aquest poble. 1ra. llevant Jacint Planas per la carretera, migdia-nord Jacint Pujol Martí, ponent successors de Jaume Tramunt, erm de primera... 2na. successors de Josepa Vila, part Josep Martí, migdia Josep Bachs Cot, ponent-nord camí públic, secà de tercera... 3ra. llevant Josep Bruguera per camí, migdia hereus de Pere Costa, ponent-nord marge i camí, vinya de tercera... 4ta. llevant Esteve Rech-ponent, migdia-ponent terres del mas Bacs, regadiu, secà de tercera... 7na., llevant Miquel Colomé, Francisco Farrés, migdia successors de Felip Badell, ponent nord Pere Prat Parera, abans Josep Parera Oliveró, bosc de tercera... 9na. llevant la quintana de Dalt, migdia Jaume Volart, ponent Jaume Pujol, nord succssors de Felip Ravell, secà de tercera... Felip Ravell de Barcelona. 1er.“Can Bacs”, llevant Pere Ozerans, Merce Ventura, Coloma Bachs, Jaume Pujol Planas, migdia Epifani Fortuny i Maria Safont, ponent Coloma Bachs, Josep Mas Font, Josep Parera Oliverà, nord Coloma Bachs, Josep Parera Oliveró i Josep Bruguera Costa, secà, bosc de prime-

ra, regadiu, erm de segona... Pere Rech Colomer d’aquest poble. 5na.“Mas Bacs”, llevant hereus d’Andreu Parera per mitjà de marge i camí, migdia Miquel Cortès, ponent mas Bacs, nord el mateix propietari per mitjà de marge, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 16, f. 16.1-4, 7, 9, alta 1922... núm. d’ordre 2o2, f. 22o... núm. d’ordre 2o5, f. 225-225rv). “4 setembre 1884. Esteve Bachs pages de la parra de Sant Pere de Vilamajor, señor util y propietari del mas Bachs situat en dita parra sas terras, honors y pocsessions” (APPinós, *Certif1884*).

Bacs, el bosquet d’en

v. *la quintana de Dalt.*

Bacs, el bruguer d’en; el bruguer nou d’en Bacs; el camí del bruger nou d’en Bacs i la plana d’en Bacs.

Trobem documentada aquesta terra amb les formes masculina i femenina, com el bruguer i la bruguera d’en Bacs, i també en plural: Els bruguers d’en Bacs. Terra més coneguda com la plana d’en Bacs, travessada al seu dia per la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars.

v. *can Jep Pinós, la Plana, la Torre Aimar.*

“Peça de terra erma, bosc, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge anomenat bruguer d’en Bacs, llevant torrent o riera de can Bruguera i també riera de Brugueres, Joan Bachs i altres, migdia Carles Fortuny i altres, ponent camí de Bruguera de Granollers, Tàpies, Piera, amb un bosc de Felip Tàpies, nord Antoni Parera i altres. Joan Ravell Martínez (1941)” (RPGGr, Il. 1, fca. 76, f. 214). “Peça de terra campa, secà, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, paratge anomenat la bruguera d’en Bacs, llevant Salvador Tarrés, migdia Joan Bachs, ponent mas Perera de Brugueres, nord Pere Parera. Joan Ravell Martínez (1941)” (RPGGr, Il. 1, fca. 79, f. 22o). “Peça de terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, en el paratge bruguera d’en Bacs. Joan Ravell Martínez (1941)” (RPGGr, Il. 1, fca. 86, f. 234). “Peça de terra amb alguns pins, travessada per la carretera provincial que condueix a Vilamajor, situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge anomenat ‘Bruguer d’en Bacs’, llevant finca de la qual se segrega, migdia-ponent Josep Mas, nord Teresa Martínez, per mitjà de la carretera provincial, i l’antic camí que con-

dueix a l’església. Teresa Martínez Regàs; Josep Mas Font (1943)” (RPGGr, Il. 3, fca. 293, f. 267). “Peça de terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, lloc denominat bruguers d’en Bacs, llevant-migdia mas Puig, ponent vinya d’Esteve Mas del Cantó, nord Segimon Cortès. Joan Ros Fàbregas; Josep Ros Alsina (1943)” (RPGGr, Il. 3, fca. 311, f. 313). “Peça de terra cultiva, bosc, situada en el paratge ‘plana d’en Bacs’, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor” (RPGGr, Il. 5, fca. 537, f. 243). “Terra bosc, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, en el paratge anomenat bruguer d’en Bacs, o la plana d’en Bacs, nord la carretera de Llinars del Vallès a Sant Llorenç Savall, mitjançant la resta de la finca, llevant Jaume Aguilera, Emili Batlle, per mitjà del camí antic de Sant Pere de Vilamajor, Terror i altres, ponent resta de la finca. Teresa Ravell Martínez” (RPGGr, Il. 5, fca. 46o, f. 11). “El bruguer d’en Bacs, la plana del bruguer d’en Bacs, pol. 12, parc. 4” (RPGGr, Il. 39, fca. 3166, f. 192). “Terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilaamjor, paratge anomenat Bruguer d’en Bacs o la plana d’en Bacs, que té al nord la riera de Brugueres o can Gol, migdia la carretera de Sant Llorenç Savall” (RPGGr, Il. 45, fca. 324o, f. 1). “1o octubre 1898. Són alta a Felip Maria Ravell. Dues finques rústegues, una camp de secà, part erm, part bosc, d’extensió 12 Ha., 48 a., 6o ca., l’altra secà de cabuda 73 a., 44 ca., una altra de secà de 94 a., 81 ca., i una de 94 a., 81 ca., en el paratge anomenat Bruguer d’en Bacs per herència de Felip Segarra” (AMSPV, *ApAm19o2*. altes, núms. 15, 21, 23, 25). “3o gener 19o4. Josep Ros Alsina. És alta perquè passa al seu nom una peça de terra de conreu coneguda popularment per “Bruguers d’en Bacs” situada en el barri del Bruguer, que va ser de pertinences de Josep Planas Bosch” (AMSPV, *ApAm19o6*, altes, núm. 1o). “Pere Prat Masjuan d’aquest poble. 3ra. “Bruguer dels Bacs”, llevant mateix propietari, migdia mas Aimar, ponent Josep Pruna per mitjà de rasa i els hereus de Domingo Gual, nord Josep Puig per mitjà del camí d’anar a l’Església a Cànoves, secà... Felip Ravell de Barcelona. 2na-3ra.“Plana d’en Bacs”, llevant- migdia Josep Mas Font, ponent Marcel·lí Batlles, nord Pere Prat Masjuan, vinya de segona... en tots els fronts Josep Mas Font, bosc de primera... Josep Ros Alsina de Cànoves.“Bruguers d’en Bacs”, llevant-migdia honors del posseïdor del mas Puig, ponent vinya d’Esteve Mas del Cantó, nord Segimon Cortès, olivar de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 194, f.

211-211rv,alta 1906... núm. d’ordre 202,f. 220-220rv... núm. d’ordre 213, f. 233). “22 agost 1838. Vicens Bachs duenyo y propietari del mas Bachs de la parroquia de S. Pere de Vilamajor, Establescho perpetuament a Pau Prat bracer de dita parroquiapresent y acceptant la terra herma de tinguda set cortans endita parroquia y partida dita Bruguer den Bachs, termena a llevant ab lo adquisidor, a mitgdia Esteve Aymà, a ponent Joseph Pruna y part ab Joseph Gual de la Torre y a tremuntana ab lo establient mediant camí propi” (APPinós, *Establ1838*). “7 setembre 1876. Francisco Prat Morató, natural i veí de Sant Pere de Vilamajor, que és hereu del béns que va deixar en morir el seu pare Pau 1ra. Peça de terra de seca situada en aquest terme i paratge del Bruguer d’en Bacs, d’una quarter, un quartà, llevant l’interessat, migdia Maria Aymà, onent Josep Pruna per rasa i hereus de Domingo Gual, nord Josep ui per mitjà de camí per anar a l’església de les cases de pagès del Buguer Nou d’en Bacs” (APPinós, *CExpP1876*).

Bacs, el camí de can

Des del camí de Sant Jaume, un camí portava a can Bacs pel costat de ponent, passava per davant i per sota de la casa, on després s’unia, en una cruïlla, amb el camí que ve, actualment encara, des de l’altre cruïlla amb el camí de can Safont, punt aquest on marxa el camí de ca l’Escloper. A partir de la casa de can Bacs el camí progressa en direcció nord-est fins arribar als Quatre Camins, per un territori que varia constantment entre terres de conreu i bosc.

v. *la quintana de Dalt*.

“Camí de can Bacs” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 11, fs. 1-2). “Camí de can Bacs (foto).” (Flnform. El Roure Gros).

Bacs, el camp de can

“30 juliol 1907. Maria Farnés Montañola-Granollers, en mèrits d’escriptura d’inventari, com a hereva del seu espòs difunt Segon Vaquer Arjona. Una peça de terra de conreu, anomenada Camp de can Bacs, de nou quartans, llevant amb una riera, migdia una peça de terra de la mateixa procedència, ponent Francisco Tarrés, nord Pere Ocerans” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 9.3). “Peça de terra secà, erm, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, anomenada camp de can Bacs, llevant riera, migdia Planas, ponent

Francesc Tarrés, nord Pere Ocerans. Maria Farnés Montañola; Felip Subirana Puig (1940)” (RPG. Il. 1, fca. 49, f. 154).

Bacs, la creu de can

v. *la Creueta*.

“Francesc Bruguera Oliver, lega al seu fill Josep, la finca denominada la creu de can Bacs, situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor” (RPGr, Il. 6, fca. 573, f. 87).

Bacs, l'era de can

Espai irregular encaironada, on es batia amb els animals del mas, on també podien batre la gent de can Met, i feien dos pallers de palla a la vora. Avui només es recorda amb el treball de la amb màquina de batre i la màquina empaquetadora i enveladora. Era situada entre el llevant de la casa i la pallissa –avui rehabilitada i utilitzada com a part independent del nou equipament-, amb el camí que circula per la seva cara de migdia. Pel costat nou d’aquesta pallissa baixa el camí fins a can Met Nou.

v. *la quintana de Dalt*.

“Teresa Ravell Martínez. Can Bacs. Casa-era” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 11, f. 2, parc. 153e).

Bacs, la peça de can; la quintana de can Bacs.

La quintana de can Bacs és una terra d’entre 7-8 Ha. Que puja lleument en un pendent que comença a la cara nord-est del camí de can Bacs fins arribar a la casa i corona en un suau turonet. Avui en el seu límit de la cara sud-est hi ha construïda una casa petita ran de l’arbreda. Aquesta terra es va aparcerar i foren diverses persones que la portaren, fins que arriba a la propietat de can Met Nou. Terra de secà on s’hi fa conreu de cereals divers.

“7 juny 1722. Ego Josephus Nadal et Gual, Laborator parra. Sti. Petri Vllamajoris. Teneo et possideo um terra troceum campum tinentia duarum quarteriarum et de pertinentiis Quintana Mansi Bachs, sita in dicta parra. orient, meridie, et a cirtio Mansi Bachs, occidente honore Stephani Bachs fabrilignari dicta parra.” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 91rv-92). “3 desembre 1891. Simeó Bachs Sagrera. Finca adquirida per herència del seu pare difunt Jaume Bachs, situada en el barri de Brugueres, de pertinences de la Quintana del mas Bacs” (AMSPV, *ApAm1906*, altes, núm. 2). “3 juliol 1916. Coloma Bachs Au-

ladell. En mèrits de una relació de bens en qualitat d’hereva del seu pare Simeó Bachs Sagrera, difunt. És alta per passar al seu nom de les finques següents: 5na. Peça de terra campa, part de regadiu i part de secà, perrtinences de la Quintana del mas Bacs, de vuit quartans, llevant terres del mas Bacs, migdia Francisco Parera per mitjà de marge, part bosc del mas Bacs, ponent terra de la mateixa procedència de Josep Filbà, nord el mas Bcs, per mitja de rasa de desaigüe” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 69-69rv). “3 juliol 1916. Coloma Bachs Auladell. En mèrits de una relació de bens en qualitat d’hereva del seu pare Simeó Bachs. És alta per passar al seu nom de les finques següents: 1ra-4ta, 7na-9na”. Peces de terra de conreu, erma, regadiu, secà, vinya, bosc” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 69-70). “Coloma Bachs Auladell, d’aquest poble. 5na. “Quintana de Llanza Bacs” llevant mas Bacs, migdia Francisco Parera, part bosc de can Bacs, ponent Josep Filbà, nord mas Bacs, regadiu de segona, secà de tercera... Joan Bruguera Costa d’aquest poble.2na. “Paeça de can Bachs”, llevant terres Miquel Coll i de Tomàs Garroset, migdia mas Bachs, ponent-nord Antoni Colomer, secà de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 16, f. 16rv.5, alta 1922... núm. d’ordre 49, f. 51, alta 1923). “Terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, anomenada la peça de can Bacs, llevant Miquel Coll, Tomàs Garrosset, migdia Valentí Bosch, ponent mas Bacs, nord Antònia Colomer. Joan Costa Costa, Joan Bruguera Costa” (RPG, Il. 2, fca. 114, f. 69). “Peça de terra conreu, secà, denominada quintana d’en Bacs, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Sebastià Parera, migdia-nord Montserrat Rosàs Rec, ponent Montserrat Rosàs, per mitjà de camí. Josep Bruguera Mir; Joan Bruguera Costa” (RPG, Il. 6, fca. 578, f. 97). “Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, denominada peça d’en Bacs o tros d’en Gutinell, llevant Elies Serra, migdia Isidre Pou, ponent Josep Pujol, nord Artur Arabia. Joan Bruguera Costa” (RPG, Il. 9, fca. 823, f. 1).

Bacs, la plana de can

Zona travessada al seu dia per la nova carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, formant una zona triangular sota la seva cara de migdia, entre el camí de Sant Jaume, que després, més al nord parteix aquesta terra, i les peces de can Castellar, fins arribar al torrent de can Bacs per lle-

vant al costat nord de la carretera, en una zona plana més baixa que el nivell de la casa de can Bacs. A la cara nord de la carretera, coneguda exclusivament com la Plana, s’hi ha construït diverses edificacions.

“Josep Pujol. Canal de Vilamajor. Avui Nastàsia Martí. 13-4.- Per les peces de terra de vinya i olivar (pla d’en Bacs)” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 268). “Felip Subirana Puig, Josep Ocerans Bassa, Pere Ravell Martínez i altres. Plana d’en Bacs, pins, cereals, alzines, erm” (AMSPV, *Cad.1955*, pols. 11, f. 1, parcs. 70-76 i 8o, f. 2, parcs. 158-161, pol. 12, f. 1, parcs. 4-6, pol. 13, f.2, parcs. 41-42, 45).

Bacs, el rec d'en; la resclosa d'en Bacs.

“L’aigua. Quantitats i noms dels regants: Resclosa de Bacs” (VCCPM, p. 103).

Bacs, el roure de can

Denominació moderna del roure de can Cortès. També en diuen el roure gros de can Bacs.
v. *roure de can Cortès*.

Bacs, el safareig de can

Pou i safareig situats sota la casa de can Bacs, al sot de can Bacs.

“Teresa Ravell Martínez. Can Bacs. Casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 11, f. 2, parc. 154b).

Bacs, el sot de can, el torrent de can Bacs.

Anomenat el sot de can Bacs, l’espai de forma irregular, entre el camí de ca l’Escloper a llevant, i la plana de can Bacs a ponent, separats pel torrent de can Bacs; pel nord continua amb el sot del Cortès, a migdia la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars.

La denominació de torrent és la part baixa del torrent o riera de Brugueres, tram que passa per les terres de can Bacs, després d’unir-se-li per l’esquerra el torrent de can Follor. Passa per sota la casa i la plana de can Bacs, a ponent de can Safont, per sota el pont de can Safont i la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, en un indret net i bellíssim, fondal de torrentera de grans pollancres i clarobscur; continua, passa per sota can Castellar, surt del terme municipal i entra en el terme de Sant Antoni de Vilamajor.

v. *la riera de Brugueres, can Safont*.

“Terra de secà, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, procedència de can Safont, paratge conegut amb els noms de can Castellar o sot de can Bacs” (RPGr, ll. 16, fca. 162o, f. 41). “Sot de can Bacs. Josep Ocerans, Isidre Llobera Sagrera, Jaume Pujol Planas i altres” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 11, f. 2, parcs. 61-69, 77-79, 8193, 123-124, f. 2, parcs. 151-156).

Bacs de Brugueres, el mas

v. *el mas Bacs, les Quadres*.

Bacs de la Força, can

v. *can Bacs*.

“Veŷnat de l’Església: Bachs de la Forsa. Pere Bachs. 2 persones” (ADB, *Caixa*1.9, *LlbCom*1752).

Badia

“Badia. Sant Lleïr” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 6rv). “Frances Sabadia afocatus de Sto. Licerio dicit que tenit pro Rege duas fexas terra et dant tasca. Item recononicionibus quinque denarios et tertium et unius denarÿ et facit host et cavalcada in communis in Villamaŷoris” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 5). “12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Santa Susanna: Bernat Badia” (6ooAC, pp. 91-92). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 7. Noms d’edificis i altres construccions i llurs dependENCIES. Abadia. Badia. Badias. Monestir regit per un abat; a certes regions significa ‘rectoria:’” (*ELIC*, p. 2o8).

Baga, el camp de la

Peça de terra de can Terrer situada al sot de la Baga, de 2 Ha de terra, que començava per la part alta vora els pins de la Cova, on s’hi feien sobretot patates i naps, perquè, diuen, abans plovia més que ara i els permetia bé tenir aquest conreu i una bona collita.

Baga, el sot de la

Sot que baixa en direcció a migdia per la baga de can

Terrer, engorjat entre la cara de llevant de la carena de la Cova i el costat de ponent de la carena que baixa de roca Plana, tomba cap al sud-est sota la collada de Sant Elies –també anomenat el torrent de Sant Elies–, travessa el camí de can Terrer i la castanyereda d’aquesta casa per entrar sota can Bernat a la zona de Vallmanya i rebre la denominació d’aquesta casa com a riera de Vallmanya.
v. *el torrent de Sant Elies*.

Bages; el mas Bages.

Pensem que deriva de Veguers, que es deforma a Bagues-Bages amb el pas dels anys i les diverses inscripcions que se’n deriven. Al segle XVIII, aquesta propietat està inscrita com a pròpia del mas Planell.

v. *el mas Nadal, Veguers*.

Baix, la bassa de; el rec de la bassa de Baix.

De forma irregular, bassa de can Ribes, situada al pas del rec de Canyes, més avall de can Vidal, ran el pas del camí de Sant Elies, vora la cara nord de la cruïlla amb el camí que puja de can Ribes, al pas del rec de Canyes, que és la part entre can Vidal i la bassa, després de la qual el camí continua en direcció a migdia.

“3ra. resclosa de can Gras d’Avall, basses, rec” (AMSPV, *Plànol*AAMV,1942). “Colectivitat de regants del Pla. bassa-sèquia” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 6, f. 2, parc. 141b).

Baix, el camp de

“1 novembre 16o8. Catherina Pujades viuda relictæ de Joannes Pujades agricultores. Totam illam petiam terre campam ad aliquibus arboribus plantata, possidemuns in dicta parrª. Ville Majoris veïnat de Canyes nominata lo camp de Baix o de la Tresó, oriente cum hereditate dicty pupily pujades del pla, meridie part Thomas Vidal que antea fuit francisci gras, occidente ad riaria vulgo dicta de Canyes o Vilamajor, partim honoribus dicto francisci gras, et a circio honoribus dicto Pujades” (ADB, *Caixa*6.61, *Manual de Joan Novell*16o8, p. 22). “Peça de terra secà, en el paratge denominat del Bruguer, coneguda amb el nom de camp Baix, ponent la carretera del Bruguer; resta Josep Viader” (RPGr, ll. 37, fca. 13oo, f. 71). “Inventaris. 1617. Inventari o embargament a favor de Jaume Soler contra Joan Pujadas... un camp anomenat “camp de baix:” (VCCPM, p. 81).

Baix, la quintana de

Gran peça de terra situada al final del costat de migdia de les terres del Pla, entre la riera de Vilamajor a ponent i el camí de can Gras a llevant, amb el camí que separava de la propietat de can Derrocada a migdia. Terra de can Canal, que quedava dividida pel camí que sortia de la casa de cara a migdia, a llevant la quintana de Dalt, a ponent la quintana de Baix.

També la peça de terra de conreu de can Llobera, anomenada igualment el camp del Pla.

v. *el Barqueró,la quintana de Dalt, el pla de can Llobera, el camp del Pla*.

Baix, el serrat de

“Antoni Monclús Batlle de Sant Esteve de Palautordera. “Serrat de Baix” llevant Joan Suñer, migdia “Mas Derrocada”, ponent-nord Pere Surell Sala, nord Esteve Riu Busquets, bosc de primera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 139, f. 149).

Baix, la vinya de

Part de la terra dedicada a la vinya de can Pau de Brugueres, que quedava dividida en dues peces respecte a la casa, aquesta, de ½ Ha, a la part del davant. Tots dos camps estaven plantats del mateix tipus de cep: Sant Jaume i picapoll. El raïm de Sant Jaume es coneixia amb aquest nom perquè el fruit venia pels volts de la festivitat d’aquest sant, i el 25 de juliol ja se’n podia menjar.

v. *can Pau de Brugueres*.

“picapoll *m.* varietat de raïm, blanc o negre, de gra petit i pell molt prima” (*GEC*, vol. 11, p. 566).

Baix el Pla, a

Terra de 2 Ha, de regadiu, davant de can Perera de Brugueres, regades amb l’aigua del rec que ve de la Corcolla. Els de can Pau de Brugueres tenien el camp gran a dalt; a Baix el Pla es feia per al consum de la casa i la part de l’amo que era de 3/1 o de 4/1.

Baix la Plaça, el carrer de

“23 maig 1912. En mèrits d’escriptura d’inventari otorgada per Apolònia Duran Font, és alta en qualitat d’hereva del seu espòs difunt Josep Oliveras Moret. 1er. Una caseta

assenyalada de núm. 3, de planta baixa i un pis, amb una peça de terra unida de mitja quartera, situada en el carrer de Baix Plaça d’aquest poble, llevant-esquerra Francis-co Parera, migdia-enfront Camí Ral, ponent-dreta Jaume Carreras Codina, nord-esquena Joan Oserans... 11 setembre 1915. Miquel Cortès Coll. En mèrits de venda perpètua otorgada per Sofia Simó Porta veïna de Mataró a favor de Miquel Cortès Coll. 1er. una casa de dos cossos de planta baixa i pis amb una peça de terra o pati al front d’un quartà, situada en el carrer de Baix Pla i assenyalada amb el núm. 1, llevant Apolònia Duran, migdia un camí, ponent amb la plaça, nord Esteve Ocerans” (AMSPV, *ApAm*1912, pp. 151v-16.1, 35).

Baixeres, can

“Veŷnat de la Iglesia. Baixeras. Joseph Baixeras” (ADB, *Caixa* 1.10, *LlbCom*1849). “Pla. Joan Baixeras, Rita muller” (ADB, *Caixa* 1.10, *LlbCom*1887).

Balada, l’artiga d’en

“6 gener 1728. Ego Salvatore Mir Laborarum Parra. Sti Petri Villamajoris. Totam illam Domum et petiam terra partim cultivam et partim nemorosam vocatam olim la Artiga den Valada, et nunc la Casa den Mir del Torrent del Hom, que est pars et de pertinentiis unius magne possessionis terra sita in dicta parra. de Vilamajor est in loco vocato Torrent del Hom, que erat de pertinentiis Mansi Salom diruti, et de pertinentiis hereditatis den Bonamich de Çanoguera parra. Beate Maria de Palau Tordera, petia terra de duodecim quarteriarum frumenti, oriente honore den Nadal de Sant Estve que fuit de pertinentiis Mansi Sureda, et Cruxent dicta parra, partim honore dicti Nadal qui fuit Mansi March dicta parra., et partim honore Josephi Novell dicta parra. de Vilamajor, qui fuit Mansi Pou, Parra. de Palau Tordera dicto torrente del Hom mediante, meeridie honore den Puig de ros dicta parra. de Vilamajor, partim cum honore den Recort de Vilamajor, qui fuit dicti Bonamich de Çanoguera, occidente honorem mansi Riba parra. de Vilamajor, honore Gras de Vall, et a cirtio honore Joannis Bori, et Torrent parra. Sti. Stephani de Palau Tordera mediante itinere quo tenditur a dicta parra. de Sti Stephani de Palau Tordera ad dicta parra. de Vilamajor” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 1orv-11, 83-83rv, 85-

Balada, de Bernat Metge

85rv, 120-121rv). “el cognom Balada, deu ser un arabisme donada la seva peculiar extensió, és versemblant que vingui de l’àrab *ballâ^c* *a*’remolí, engolidor’, amb ultracorreccció de *-aá* en *-áda*” (*OnCat*, vol II, p. 315). “*Balada* ‘composició po-ètica trobadoresca’ [fi segle XIII, Llull i exemples de Bernat Metge i del Cançoner de Saragossa en el Diccionari Aguiló] ‘espècie de romanç originari d’Anglaterra i Alemany’ [sege XIX, Milà i Fontanals, Maragall i Ruyra]: manlleu de l’occità antic *balada* ‘ball, ballada’” (*DECat*, vol. I, p. 601).

Baladrell

Nom antic que trobem en el capbreu del segle XIII, cal suposar per anomenar un lloc poblat de baladres.

“Baladrell, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 9rv). “Petrus Miró homo Dom. Regis tenet Mansu pro Dº Rege, unu campu apud Baladrel, et dant sixta” (ADB, *Caixa10.130, ap-b1281cop.*, p. 14). “BALADRE, nom de diverses plantes, del llatí: VERĀTRUM. Derivats.: Baladrar, baladrera [baladrell]” (*DECat*, vol. I, pp. 562-563). “vēratrum –i n.: eléboro [plan-ta].” (*DLLE*, p. 540). “BALADRE. NERIUM OLEANDRE. Adelfa. De creixement ràpid floreix tot l'estiu, és verinós en totes les seves parts” (*RCHDeo*, pp. 406-407).

Balladora, la plaça

v. Hebdòmada.

Ballescar, can

v. Feliu, Prat.

“Census Natalis: valescar” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 68). “25 octubre 1436. manso vallescar. Berengarys de Vallescar... Jordi de Vallescar/ C XXXVII” (ADB, *Caixa10.130, CapbRend1436*). “16 juliol 1595. Convocats en la Iglesia de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor los Jurats Joan va-llescar” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, p. 84). “7 juliol 1608. Ego Joannes Vallescar agricola termini et parrª. Sancti Petri Ville Mayoris” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Joan Novell1608*, p. 10). “Veynat de la Iglesia. Vallescar. Archangela i Miquel Vallescar” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veÿnat de Brugueres: Vallescar. Sebastià Vallescar. 4 per-sones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730, 1752*). “Beÿnat de Bru-guera. Balescar. Rech. Bonaventura Rech, Rosa i Esteve fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Veÿnat de Brugueras: Va-llescà. Anton Aubaguls, Antonia muller, Josepha filla... Vall-

Ballescà, de Bernat Metge

serena: Vallescà: Miquel Vallescà, Thomas i Josepha fills, Miquel Agustí” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “B. Llinatges catalans que representen el nom del lloc d’origen de resi-dència o de propietat. 1. Topònims de les terres de llengua catalana. Ballescà. Sembla relacionable amb *Bellestar*, nom de poble de la comarca dels Ports de Morella” (*ELIC*, p. 129). “BALLESTA, del llatí BALLĬSTA, ‘màquina de guerra en for-ma d’arc que llençava pedres’ que a l’edat mitjana passà a designar la ballesta; en llatí és derivat del greg *βᾰλλειν*” i *βᾰλλίσειν*, tirar, disparar... VALL. *Vallejar-vallejada-valletja-da*” (*DECat*, vol. I, pp. 603-604, vol. IX, p. 28).

Ballescar, la feixa de can; el mas Ballescar i la vi-nya de can Ballescar.

Terres del mas Ballescar en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, de la casa d’aquest nom situada en el terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor, com una feixa de terra del mas Ballescar documentada durant el segle XIII a Vilanova, per tant actualment en el terme veí.

v. l'Aubellatge, el mas Andreu, el mas Bertran, el mas Pla, el mas Ram.

“Mas Vallescar” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 32). “Petrus de Valescar homo Dni. Regi juramento dicit, quo tenet trep tes Mansi de Valescar pro Dº. Rege, et facit pro sensu quatuor solidos, et quatuor denarios pro porcadis. Im fa-cit tres partes unius paris Pulloru pro recognicionibus. Im quatuor solidos in festo Natalis. Im pro una fexa de Vila-nova sexdecim denarios. Im tres ptes de tres punýeres de forestatge. Im tres ptes vini de tres quarters de forestatge. Im una quarteria Baldi pro locido Regi, et dia fabro. Im unu corteriu vini pro lucido Regi, et aliu fabro. Im una tragi-na et media. Im unam giovan... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Balescar” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 26, 65). “Mas Vallescar de Vallserena. Fa als 12 de febrero per aniversari de Anto-ni Surell dotze sous” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 40, núm. 19, p. 47b). “23 setembre 1562 (?) Rafael Sorribes pre-vere beneficiat a Santa Maria del Mar de Barcelona, procu-rador de Galzeran Pau Llull donzell de Barcelona, confirma a Jaume Vallescar l’establiment del mas de Vallescar, situat a la parròquia de Sant Pere de Vilamajor” (AAT, p. 14, AF, núm. 11). “8 abril 185. Joan Vallescar, de Vilamajor, i Joana Diumera, de la parròquia de Cardedeu, fan capítols matri-

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

Ballescà, de Bernat Metge

“Peça de terra conreu, regadiu, secà, coneguda per camp de can Barau, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, anomenada camp de can Barau, llevant Martí Sauleda, migdia Tomàs Llop, ponent Josep Mascaró i Josep Barau, nord Jacint Barau. Maria Farnés Montañola; Felip Subirana Puig (1940)” (RPGr, Il. 1, fca. 48, f. 151). “Peça de terra regadiu secà, anomenada el camp de Dalt d’en Barau, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Jacint Barau, per mitjà de camí veïnal del poble a Sant Antoni de Vilamajor, migdia Segimon Cortès, ponent Maria Boix, nord mas Derrocada. Josep Cusachs Masaguer; Ramon Pou Rabella (1943) ” (RPGr, Il. 2, fca. 176, f. 203). “Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, de procedència de la quintana de can Barau, llevant Antoni Barnils, ponent Joan Garriga, Bertran, nord Joan Bassa. Pere Pujol; Jaume Pujol Planas (1943)” (RPGr, Il. 3, fca. 263, f. 201). “24 juny 1913. Ramon Pou Rabella-Llinars. En mèrits de venda perpètua otorgada per Josep Cusachs Mesaguer. 1ra. Una peça de terra de terra, regadiu, secà, anomenada “Camp de Dalt d’en Brau” d’una quartera, tres quartans, llevant amb Jacint Barau, ara Agustí Bertra, per mitjà del camí veïnal que del poble dirigeix a Sant Antoni de Vilamajor, migdia Segimon Cortès, ponent Maria Boix per mitjà de rasa, nord mas Derrocada per mitjà de rasa” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 24rv). “Jaume Pujol Planas d’aquest poble. 5na. “Quintana de can Brau” llevant Antònia Barnils per mitjà de marge, migdia Barnils i mas Brau, ponent el Joan Garriga, nord Joan Bassa per mitjà de sèquia, secà de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 190, f. 206rv-207, alta 1911).

Barber, cal

v. *la Barberia*.

“Barri de la Força: cal Barber (també anomenat la Sala). (foto).” (QDV, núm. 9, p. 20).

Barberia, la

Casa també coneguda per cal Barber, on vivia i treballava en Pere que hi feia de barber i també era l’alcalde de Sant Pere.

“Pla. Barberia. Manuel Serra, Antonia Samon esposa” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “La barberia s’enderrocà, i en el seu lloc s’hi va fer l’ampliació de can Pau” (QDV, núm.

1, p. 58). “La plaça de l’Església. La Barberia. De planta baixa i pis. Quan va tancar la barberia va acollir un bar i una sala de ball. Actualment forma part del restaurant can Pau” (QDV, núm. 2, pp. 26-27).

Barceló, en

v. *Dona Morta*.

Barnera, el coll de

v. *coll de Venera*.

“Oguet homo Iglésia Villa Mayorÿs, juramento dicti quo tenet feixa terra pro Dº Rege item apud Colle de Barnera alia quo dat sextum” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 22).

Baró, can

Nom de casa a partir del cognom Baró, amb botiga a la planta baixa de l’edifici de la cantonada del carrer de Sant Nonet, núm. 11, amb la plaça dels Comtes de Barcelona, núm. 2.

També el nom d’un habitatge al veïnat de l’Església, anotat a la llibreta de comunions de l’any 1730.

v. *can Sorell*.

“Veŷnat de la Iglesia. Baró. Joan Baró, Catharina Aguilar, Maria Gelabert” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. Can Baró (plànoi).” (Finform. Església de Sant Pere). “Carrer Baró- parada de l’autobús a can Sorell del Pla (fotos). ” (QDV, núm. 9, pp. 132-133). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Baró. Varó. De *Bero*, ‘home’ (encara que també pot esser aplicació onomàstica del substantiu nobiliari *baró*). *Baro* i les seves variants apareixen documentades en els textos catalans medievals com a nom d’home i de dona. *Baro* (857); *Uxor mea Bero* (909); *Barone* (913); *Baron* (917)… C. Llinatges que representen noms de càrrec d’ofici o de professió. 2. Noms de grau nobiliari, dignitat o càrrec civil o militar. Baró. Varó. Del germànic *barone*, ‘home lliure.’” (*ELIC*, pp. 98, 247).

Barquera, la

“Josep Puig Moré de Calella. 14na. “La Barquera” llevant-migdia-nord Mas Gras d’Avall, ponent mas Llinars, erm de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 179, f.

193rv). “Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, anomenada la Barquera o de can Llinars, llevant can Llinars de Gaietana Sagarra” (RPGr, Il. 6, fca. 548, f. 29). “Barquera “petita propietat rústica, propietat privada que un es reserva “mot dialectal provinent del celta VERKARIA (també avergaria)” conreu o camp reservat per a algú” (*DECat*, vol. I, p. 66o). “*La BARQUERA. Les Barqueres* mas, p. Palautordera (m. Aegerter del Montseny). Allunyat de mar o rius, és clar que es tracta del mot *barquera* ben conegut amb el sentit de ‘mena de camp, el que es dóna en dot, o que posseix un criat cultivador’ provinent del cèltic VERCARIA” (*OnCat*, vol. II, p. 352).

Barqueró, el

Terra situada al final de les terres de can Canal i de la zona del Pla, a la cara de migdia amb el camí que separava de la gran bassa de can Derrocada. Última de les peces de la zona del Pla, anomenades el camp del Pla. També documentada com la quintana de Baix que, de fet, ocupava la Quintana de can Canal, anomenades la quintana de Dalt i de Baix. Zona ara urbanitzada, travessada pel Carrer Nou, amb una casa construïda per un fill de can Canal, i un solar on hi ha pins plantats al costat de llevant del carrer als núm. 44-46.

v. *el camp del pla de can Llobera*.

“8 desembre 1727. Franchiscus Duran, laborator parra. Sti Petri Villamajoris, etiam habeo et possideo troceum terra cultivum tinentia octo cortanorum de pertinentiis mansi Sunyer, oriente cum itinere publico, meridie honoribus Derrocada, quodam itinere mediante, occidente honoribus den Canal itinere quo vadit ad Domum dicti Canal mediante, et a cirtio cum restante dicta petita terra, dictu Sunyer remanente... 27 setembre 1732. Nos Maria Gual de la Torre, vidua relictæ Francisci Gual de la Torre, agricola, parra. Sti. Petri Villamajoris. Petiam terra partim cultivam, heremam et partim de Prat, quinque quarteriarum in dicta parra. oriente riaria de fraxaneda, miridie Blaher, mansi Coromina diruti, occidente honoribus nostris vocato lo Barcaró, partim Francisci Parera Paratoris lana dicta Villa majoris qui fui mansi Boscà, cirtio itinere regio” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 45rv-46, 307rv-308). “Peça de terra campa, coneguda per Barqueró, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor,

llevant camí de can Sorell, adjudicatari per mitjà del camí anomenat del Pla, migdia la bassa de rec de l’heretat mas Derrocada, per mitjà d’un altre camí, ponent Josepa Canal, nord Tomàs Bertran. Procedent del mas Sunyer del Molí, coneguda per quintana de Baix. Rafel Moreno Llança” (RPGr, Il. 5, fca. 465, f. 26). “Hereus de Ramon Llanza, Barcelona. 6na.“Barqueró”, la mateixa propietat per mitjà del camí del Pla, migdia la bassa de rec de can Derrocada, ponent Josepa Canal de Pujol, nord Tomàs Bertran Trias per mitjà de marge, secà, de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 122, f. 129rv). “El Pla: Josep Pujol Parera, ce-real-regadiu-arbres de ribera” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 6, f. 1, parc. 35).

Barqueró de d’amunt, el; el Barqueró de d’amunt el Molí.

Topònims documentats en el capbreu del segle XVIII, terra situada a la zona anomenada el Barqueró, en un cas dita: d’amunt el Molí d’en Sunyer i, per això, amb aquesta remarca poden semblar peces diferents, però es pot pensar que parlaven de la mateixa peça de terra, o en tot cas del mateix entorn.

“2 gener 1728. Ego Joannes Noguera Marray agricola parra. Sti Petri Villamajoris. Item etiam teneo habeo et possideo, troceum terra campum cum aqua ad rigandum tinetia septem cortanorum frumenti, et in loco vocato lo Barquero de demunt, de pertinentÿs mansi Sunyer, oriente honore meo, dicto Vidal del puig, meridie Gras de Vall, occidente Sunyer, partim itinere Iglesier, cirtio honore den Ribas del Lladoner... 16 setembre 1722. Josephum Ignatium Vidal Mercatorum parra. Sti. Petri Villemajoris, habeo et possideo trosseum terra campum quatuor cortanorum frumenti parra. de Vilamajor et in loco vocato lo Barcaró de demunt lo Moli, qui est de pertinentis Mansi Suñer, oriente Suñer mediante itinere quo tenditus ad ecclesiam parroquialem, meridie honore den Canal de la Riera, occidente reco molendini dicti Suñer, et a cirtio Suñer” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 104-104rv, 185-186rv).

Barquerons, els

v. *la feixa Llarga*.

Barrancot, el

Punt del sot de cal Tard, enfondit en el pas del camí de can Roca. Diuen que a l'estiu sortia tres o quatre pams d'aigua i anaven a abeurar-hi les vaques de cal Tard.

Barraquer, la peça del

Peça de terra que tenia al terme de Sant Pere de Vilamajor, l'anomenat el Barraquer de Sant Antoni. “Esteve Garriga. Barraquer del Fou. Per la terra de secà” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 161). “Cal Barraquer: Aquesta casa de la parròquia del Fou, està situada just sota el costat de llevant del camí homònim, a la zona del Pla” (RSAV).

Barraques, el turó de les

Turó a la serra de Palestrins, també anomenat de les Bruges, però sobretot de les Païsses.
v. *el turó de les Païsses*.

Bartomeua, na

“Barthomeua mulle de melhsior thomas/L XX” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*).

Bas

“Pere joan bas/ a XXXXV” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 1. Topònims de les terres de llengua catalana. Bars. Bas. Nom d’un antic vescomtat de la Garrotxa, d’origen probablement pre-romà, que es conserva en alguns noms de poble (*Sant Privat de Bas, Sant Esteve de Bas*, etc.). *Basse, Basso* (898). Sembla relacionable amb el topònim francès *Bar*” (ELIC, p. 130).

Bascona, la riera

La capçalera d’aquest corrent d’aigua s’origina sota la cara nord del collet dels pous d’en Vesa. Baixa delimitant el termenal entre Sant Pere de Vilamajor i el Montseny, i la part baixa del serrat Curt, en terme de Sant Pere de Vilamajor i el serrat Llarg en terme del Montseny.

La veiem formar-se en la pregonesa dels sots que baixen per riu Major, les Palomeres i el dels Pous, al peu del Serrat Llarg i baixa a buscar la Tordera una mica més avall de la casa del Pont.

“Conca del riu Tordera: 67. Riera de la Bascona (plà nol).” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 19). “A. Situació. Santa Susanna. De Roca Rja se toma a mano derecha en dirección norte, formand ángulo recto con el torrent Bascona, linda con el Montseny” (QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 23). “2o setembre 1869. Límits de Santa Susanna” (*CostM*). “BASCONA. Escrit *Baschona*, lloc citat en documents de 1172 i 1174 (*Boletín de la Academia de Buenas Letras de Barcelona*, IV, 91). Es probable que vingui de VASCONES com a romà dels bascos.” (*OnCat*, vol. II, p. 370). “Riera de la Bascona” (*Montseny*).

Bassa, can

Antiga i gran pagesia situada a la part sud del terme municipal, al veïnat dels Boscassos, construïda en planta basilical de planta baixa, planta pis i la planta central al segon pis, oberta a una gran façana amb entrada d’arc rebaixat i finestrals gòtics, orientada al sud-oest. L’any 1976 varen deixar-la els masovers, des d’aleshores no es va tornar a habitar i a finals del segle XX estava ja gairebé en ruïna, per acabar finalment essent enderrocada i, avui, no en queda cap vestigi.

També el nom d’un habitatge al veïnat de l’Església, anotat a la llibreta de comunions de l’any 1730.

v. *el torrent dels Boscassos*.

“7 desembre 1608. Petrus Bassa, agricultores Sancti Petri Villamajoris” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Joan Novell1608*, p. 30rv). “Veynat Vallserena. Bassa. Narcís Bassa. 5 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veÿnat de la Iglesia. Bassa. Joseph Bass, Geronima i Joseph Bassa” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Veÿnat de Vallserena: Bassa. Pere Bassa. 5 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730, 1743, 1752, 1768*). “Vallsarena: Bassa pages. Narcís Bassa, Joan i Maria Domenech, lo fill de dies” (ADB, Caixa 1.10, *LlbVilanova*). “Veÿnat de Vallserena: Bassa. Joseph Bassa, Maria muller. Pere Bassa, Maria muller, Joseph, Maria, Rosa i Antoni fills, Estevenet. 11 persones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813 i 1822*). “Vallserena. Basa. Maria Basa vídua, Joseph Basa, Maria muller, Maria Basa. 8 persones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Vallsarena: Bassa. Joan Arquer vidu, Josep fill Rita muller, Esteba” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Vallsarena: Bassa. Josep Genís, Josepa muller, Angela, Maria i Jaume fills, Antonia Planas vídua, Cecilia Genís” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*).

“1951. La obra del centre de culte, donaren jornals: Bassa” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs.XIX*). “Bassa (plà nol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Peça de tera, conreu, bosc, erma, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge anomenat ‘Mas Bassa de Vallsarena’, amb una casa edificada anomenada can Bassa. Ignasi Batista Roca; Joan Batista Roca (1940)” (RPGr, ll. 1, fca. 42, f. 136). “Peça de terra campa, bosc, erm, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge denominat Mas Bassa de Vallserena, amb una casa denominada can Bassa, llevant Josep Sauleda i altres, migdia Josep Bassa per mitjà del camí de Sant Antoni de Vilamajor a Palautordera, Andreu Prat, ponent Miquel Ametller i altres nord Josep Battaller i altres. Francesc Pere Batista Garriga (1949)” (RPGr, ll. 5, fca. 524, f. 188). “Veïnat dels Boscassos i Vallserena. Can Bassa” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Carme Noguera Colomina. Can Bassa. Casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 8, f. 3, parc. 10of). “Can Bassa (plà nol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Can Bassa, de planta i estructura basilical” (V872-1299, p. 22). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimarts. 7 febrer: en Pere Bassa” (QDV, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Can Bassa. Veïnat de Vallserena, barri dels Boscassos (fotos).” (QDV, núm. 9, pp. 94-95). “Bassa. Del cognom llatí *Bassa*, o bé del substantiu català *bassa* ‘clot d’aigua’ (d’origen ibèric)” (ELIC, p. 64).

Bassa, la bassa de can; la font de can Bassa i el pou de can Bassa.

Bassa i pou conjunts estaven situats al nord-est de la casa en un fondal dels conreus, al peu dels quals hi havia l’hort de la casa.

Davant de la casa tenien el pou del qual se servien de l’aigua per a la casa que pujaven amb corriola. Pou rodó cobert construït de pedra.

La font d’aquesta propietat era un naixemet d’aigua que aflorava d’una mena de cabauma amb un plorim sense cabal, on els de ca l’Adroguer de Sant Antoni de Vilamajor hi havia fet aigües termals. Forat situat al sud-est de la casa de can Bassa, a la rasa que recollia l’aigua de pluja dels conreus.

“Carme Noguera Colomina. Can Bassa. Bassa-pou-font” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 8, f. 3, parcs. 100j-k, 101b).

Bassa, el bosc de can; l’hort de can Bassa; el mas Bassa; la quintana de can Bassa i la vinya de can Bassa.

Terres situades entre el mas Prat a llevant, el camí de la serra del pi Gros a ponent, els Boscassos al nord i les terres tocant la riera de Vallserena a migdia. Avui hi ha una granja a les terres del mas. Anteriorment anomenat el mas Saig.

L’hort era un peça allargada on es feia la vianda de la casa, situat a migdia de la bassa i el pou amb l’aigua del qual es regava.

v. *el mas i quintana Prats de Ballescar*.

“Mas Bassa olim Saig. Vigílias. Fa per St. Pere y St. Feliu quatre cortans de forment. Sagristia. Ítem en dit dia a la obra dos cortans de forment. Cera. Ítem per Candelera un sou y nou diners a la obra” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 51b). “13 agost1608. Quintana de sobre la casa Petri Bassa agricola Sancti Petri Villamajoris. Totam illam petiam terra nominata la quintana sobre la casa discurrit via qua tenditur ad aliam quintana et vinea” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Joan Novell1608*, p. 64rv). “Josep Bassa Surell de Sant Antoni de Vilamajor. 1er. “Mas Bassa”, llevant Mercè Serra Llovera, migdia Francisco Montsalvatge, la riera de Vallserena, ponent la riera, nord Jaume Vilda, Antoni Raventós, regadiu, erm de primera, secà de segona, bosc de tercera. zon. “Boscassos, llevant Esteve Figueras Clos, migdia Tomàs Montasell, Pau Filbà, Mercè Serra Llovera, ponent Vicenç Sagrera, mas Gol del Bosch, nord Pau Filbà i Josep Figueras, bosc, erm de primera” (AMSPV, *RefAppG1925*, núm. d’ordre 29, f. 30). “Carme Noguera Colomina. Can Bassa. Cereals, pins i alzines, erma i vinya” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 8, f. 3, parcs. 92-94, 96-100).

Bassa, el camí de can; la carretera de can Bassa i la carretera nova de can Bassa.

El camí pujava en direcció a la casa, des del camí de can Prat, i un altre gairebé en diagonal des de la riera de Vallserena, just en el punt termenal amb Sant Antoni de Vilamajor. Pel costat de ponent entrava un corriol curt des del camí de la serra del pi Gros. Ara es conserva, més

curt, el camí que anava a la casa en direcció nord que porta a la granja, clos amb una tanca.

“Terra situada en el terme de Sant Pere de Vilamajor, nord la carretera que dirigeix a can Bassa” (RPGr, ll. 3, fca. 251, f. 167).
.” Terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, migdia resta de la finca per mitjà de la carretera nova de can Bassa. Josep Bertran Farrerons (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 329, f. 355).
“Terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, i el paratge mas Bassa de Vallserena, llevant resta de la finca de Juame Dorca, nord camí, i altre camí també carreter que es dirigeix a can Bassa, ponent Miquel Pujolràs, per mitjà del camí de can Bassa, migdia bosc d’Agustí Vila” (RPGr, ll. 9, fca. 832, f. 22).
“Veïnat dels Boscassos i Vallserena. Camí de can Bassa” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).
“Can Bassa. camí” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 8, f. 3).

Bassa, la pujada d’en

“Peça de terra campà, secà, en el paratge anomenat la pujada d’en Bassa, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, nord-ponent Esteve March, llevant Filomena Castanyé, migdia Jaume Lloveras. Jaume Collell Corney; Teresa Batallé Corney” (RPGr, ll. 5, fca. 521, f. 176).

Bassa, el sot de can; el torrent de can Bassa.

Venia de més amunt de can Bassa i portava molta aigua de pluja, entrant dins el terme de Sant Antoni de Vilamajor, per anar a la riera de Vallserena. Amb la urbanització va desaparèixer bona part d’aquest sot, que també veiem documentat com el torrent dels Boscassos.

“Terreny en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, migdia el torrent denominat de can Bassa” (RPGr, ll. 3, fca. 307, f. 297).

Bassa, el pont d’en; el torrent del pont d’en Bassa. v. mas Prat.

Bassa, el camp de la

Terra de la propietat de can Derrocada, situada a la cara nord de la casa, a ponent del camí de can Surell, amb la bassa que li donava nom i amb l’aigua de la qual es regava, situada a la seva cara nord-est.

“24 novembre 1728. Nos Joannes Thomas major dierum, et Joannes Tomas minor dierum pater et filius agricolam

parra. Sti. Petri Villamajoris, pocessores mansi Thomas et ejus terra. Habemus et possidemos terra cultivam trium cortanorium frumenti, vocatam lo camp de la Bassa, cum aliquibus, olivarys, oriente honorbius nostris, partim Derrocada quodam itinere mediante olim rasa, meridie honoribus den Pifarrer, occidente honoribus nostris, cirtio mansi Roura, quem possidet Derrocada... 31 juny 1736. Ego Raphael Derrocada et de Llança domicellus in parra. Sti. Petri Villamajoris. Totam illam petiam terra campam tinentia trium quarteriarum quaturò cortariorum in loco vocato Camp de la Bassa, que fuit de pertinentys mansi Thomas, oriente honore meo, meridie honore den Pifferrer, mediante reco, occidente hoore den Thomas mediante reco Molendini, qui transit ad Molendinum den Pifarrer, et a cirtio honore meo” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 210rv- 211, 341-341rv).
“Ignasi de Bufalà de Ferrater. Can Derrocada” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 11, f. . 1, parc. 2b).
“Camp anomenat el camp de la Bassa, situat en el terme de Sant Pere de Vilamajor, que es compra a Dolors Moreno de Llansa” (RPGr, ll. 6, fca. 452, f. 159).

Bassa, la font de la

“Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vilamajor. 10 Font de la Bassa, 68o m. Font que omple la bassa que fan servir per regar els horts de la casa [Can Bernat]” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 72, 82).

Bassa, el sot de la; els caus del sot de la Bassa.

Caueres de guilles, al sot de la Bassa, on hi ha la bassa a l’altre costat de la casa de can Perera de Brugueres.

Bassa i de la Coma, el bosc de la

“11 octubre 1728. Ego Philip Riera et Piffarrer agricola parra. Sti Petri Villamajoris, pocessor mansi Piffarrer et ejus terrarum. Totam illam petiam terra nemorosam tinentia novem quarteeriarum frumenti, in loco vocato Lo Bosch de la Bassa y Coma, pertinentÿs Mansi Clavell, oriente cum quintana mansi Clavell, meridie mansi Clavell, occidente honore Paulí Riba partim honore T. Duran qui fuit dict mansi Clavell mediante itinere que tenditur per serram, et a cirtio honorre Gabrielis Cortés qui fuit de mansi Claell, et partim mansi Roura quem possidet Josephus Derrocada” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 206rv-207).

Bastús

“Veïnat de la Iglesia. Josepha Bastús” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1849*).

Bataller; el mas Bataller

“Deu madona batallera de lo mas batalle de la present parroquia de Vilamajor” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*, 25b).
“Iem tenemus in parr^a. Villamaÿoris pro vobis quandam feixam terre vocatam den Brugueres in loco de Vilarrasa, oriente honore den Llobera, meridie et a cirtio dicti Bataller, ab occidente torrent de Vilalba” (ADB, Caixa núm. 47 *Capb any 1592*, p. 30).
“8 agost 1655. Bataller de Vilarasa. Fa Joan Bataller pages del veynat de Vilarasa de la parroquia de St. Pere de Vilamajor senyor util del mas Bataller y possessor de aquell als 8 del mas de agost... 24 abril 1646. Pere Bataller de Vilarasa, fill y hereu de Pere Bataller” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, pp. 15, 31-32, núm. 15).
“Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Bataler... Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Bataller” (*QuadV*, núm. 3, pp. 14-15).
“C. Llinatges que representen noms de càrrec d’ofici o de professió. 2. Noms de grau nobiliari, dignitat o càrrec civil o militar. Bataller. Batayé. Betayer. Batillé. Del substantiu *bataller*, ‘guerrer, home que batalla’... E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 6. Noms que descriuen una acció, un fet biogràfic, una manera de comportar-se. Bataller. Batallé. Batayer. Batayé. De l’adjectiu *bataller*, ‘batallador.’” (*ELIC*, pp. 247, 297).

Batallera, na

Forma de sobrenom femení per anomenar la mestressa de la casa Bataller. v. *Bataller*.

“Batallera poffembra fa XX” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*).
“3 setembre 16o8. Francisca batallera uxor relictà de Barthomeus brau als bataller, agricultori dicta Villamajoris heris mansi bataller” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Joan Novell1608*, p. 27rv).

Batista, can

“Casa situada a la parròquia de Sant Pere de Vilamajor,

coneguda per la casa i terres d’en Batista i també del Vinyes, llevant Josep Pujol, migdia Miquel Vila i altres, ponent Pere Pujol i altres, nord Joan Bertran (actualment en estat ruïnós, any 1991). Pere Rech Colomer; Montserrat Rosàs Rech (1946)” (RPG, ll. 4, fca. 433, f. 201).
“Esteve Rech de Vilamajor. Per una peça de terra secà, regadiu, vinya. Per una casa al poble” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 301).
“Batista. Batiste. De *Baptista*, sobrenom de Sant Joan el cosí de Jesucrist” (*ELIC*, p. 79).

Batista, el mas

“Pere Rech Colomer d’aquest poble. 2na-3ra.“Can Batista”, llevant Josep Pujol, migdia Miquel Vila, ponent Josep Pujol, nord Simeó Bachs, secà de tercera... llevant-migdia-ponent “Mas Bacs”, ponent Coloma Bacs, nord successor de Jeroni Parera, regadiu de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 205, f. 225).

Batlle

“Bruguer Nou: Batlle. Margarida” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11822*).

Batllori

“Baltasar vellory pvre/a XXXV” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*).

Beguda, el sot de la

v. *el mas Masjoan*.

Begur

v. *Maluet*.

Bellida, el mas; la vall Bellida.

v. *la serra de can Guri, Truiol de Bellida*.
“Rafel Ram homo Dni. Regis jura dicit quod tenet Mansu de Ram pro Dº. Rege et facit pro manso de Belida duos octavos de forestatge... Petrus de Pujada, homo Arnaldi de Sto. Lice-rio juramento dicit, facit Do Regi, unu corteriu Vini de locido Regi, et alium fabro. Item apud Vallum Belida duos campos de via superius, dat sixtta, et de via inferius dat quinta” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 26, 34).
“BELL, ‘formós’, del llatí BĒLLUS, A, -UM, ‘bonic’. 1er doc.: s. XIII (Jaume I, Llull, Vides Rosselló, etc.)... la variant *bellatulus* en lloc de *bellia-*

tulus, ‘bufó, bonic’ com a resultat d’una interpretació vulgar dels *Belatus* i *Belatu (l)lus*” (*DECat*, vol. II, pp. 751-754).

Bellissen; el mas Bellissen.

Nom de casa i propietat que en el capbreu del segle XVIII, figura com a derruïda.

v. *mas Derrocada*.

“Belissen, nom” (ADB, *Caixa***10.130, Capb1281**, p. 21). “Bernardus Belicen, homo Bernardi de la Força, civis Barchinonensis” (ADB, *Caixa***10.130, Capb1281cop.**, p. 44). “4 abril 1729. Ego Josephus Derrocada, et de Llança, domicellus in parra. Sti. Petri Villamajoris, non solum usufructuariu, Hereditatis et Mansi Derrocada dicta parra. Totos illos duos manso vocatos Bellisen, et Mercader dirutos, pocessionibus scituates in dicta parra. de Vilamajor ad prestationem censum pro mansis Roure, et Roig” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 220-220rv).

Bellot, l’artiga d’en

“Poncius Cortès juramento Dni Regis tenet pro Dº Rege Mansu Cortès, item de Podium de Moxa usque ad Artiga de Belot, omnis honor, qui est de dicto Manso, infra dictos terminos dat sita, excepto Porcada superius nominata” (ADB, *Caixa***10.130, Capb1281cop.**, p. 19).

Bellot, la costa des

Trobem escrit aquest topònim de forma aglutinada al segle XVIII: desbellot. Tanmateix, amb el referent anterior del segle XIII, pensem que cal fer l’entrada d’aquesta forma que es proposa. Costa de la zona de les Corbateres. v. *Corbateres*.

Bell-redòs, les planes de

Va ser anomenada Bell-redòs la casa-torre de can Planes quan aquesta es va construir. Es podria pensar que aquestes terres eren pròpies d’aquesta casa. v. *sot de can Biel*.

Bellsolà; el mas Bellsolà.

Nom de casa que potser era coneguda: can Bellsolà, al segle XVIII en el qual es documenta ja derruïda amb les seves terres a la zona de Vallserena, dividides per la línia termenal amb Sant Antoni de Vilamajor.

“13 febrer 1728. Ego Rafael Ram, agricola Parra. Sti Petri Villamajoris dominus et possessor Mansi Ram et ejus terrarum dicte parra. Item etiam habeo, teneo et possideo quendam alium Mansum vocatum Bellsolà dirutum, et in terra coequatum cum suis terris, honoribus, et possessionibus ejusdem quem possidet Joannes Cucurella Villanova dicta parr. De Vilamajor, terminatur oriente et a cirtio honoribus Mansi Daviu, quem possidet Thomas Perpunter, meridie Mansi Puigderos quem possidet Thomas Perpunter, occidente honoribus et possessionibus mansi Bertran, quem possidet Vallescar” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 160rv-161). “Peça de terra en el terme de Sant Antoni de Vilamajor, a la partida anomenada mas Bellsolà, llevant terres del mas Diviu” (RPGr, ll. 26, fca. 2439, f. 13. Llibres de Sant Antoni de Vilamajor).

Benfeta, el camp de la

v. *Cim, Llanguinyola, Vedell*.

Benfeta, el cau de la

v. *peça Nova*.

Bercoquer, la feixa del

Peça de terra dels conreus de ca l’Andreu, singularitzada amb aquest nom per la presència d’un gran albercoquer en una punta. Terra de regadiu sota la casa on s’hi feia verdura, patates.

Berenguer, can

Una de les anotacions dels habitatges amb aquest nom al veïnat del Bruguer, després es coneixerà popularment com a nom de casa per: cal Grill.

“Veýnat Torrent del Om. Berenguer. Miquel Berenguer, Magdalena muller, Thomas Berenguer fill” (ADB, Caixa**1.9, LlbCom1785**). “Veýnat Torrent del Hom. Berenguer. Magdalena vídua, Thomas Berenguer fill, Teresa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813 i 1822*). “Bruguer Nou: Berenguer. Terradas. Joseph Terrades, Maria muller, Pau Rech, Maria muller... Baranguer. Joan Morato, Francisca muller, Catharina Baranguer, Josepha filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813 i 1822*). “Veynat de la Iglesia: Verenguer. Francisco Verenguer, vidu, Theresa, Matheu fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Segrera: Teresa Berenguer” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11887*).

Bernard

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Guillem Bernard” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241- 242). “Guillem Bernard” (*V872-1299*, p. 142).

Bernard Guad, el colomar d’en

v. *Gat*.

“Bernardus Gras homo Dni Regis juramento dicit que tenet Mansu Gras pro Do Rege. Im tenet aliu campu supre Columbariu Bernardi Gad, et dat unum par Caponu, et tent dictu Campu Riba, pro ipso Gras” (ADB, *Caixa***10.130, Capb-1281cop.**, p. 34).

Bernat, can

Casa del veïnat de Santa Susanna, que es va intentar refer, però de la qual avui només queden unes restes, situada sobre la riera de Vallmanya, sota la propietat del Terror, ran el sot de can Terror. S’hi va pel camí de can Bernat.

Isidre Samon, conegut per en Bernat.

v. *Vallmanya*.

“Veïnat de SantaSusanna. Can Bernat” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Josep Daví Tusell. Can Bernat. Casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 4, parc. 24c). “Can Bernat. (plànol).” (FIInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Les Masies: Bernat. (quadre) ... en runes... Vall Magna. Can Bernat (foto).” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 74). “L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Can Bernat. (7). Vídua, matrimoni jove, tres filles solteres i oncle” (*CostaM*, pp. 190-191). “Noms germànics. Bernat. Bernad. Nom que figura en el santoral i ve de *Berinhard*, ‘onso fort’ o ‘fort com un onso’” (*ELIC*, p. 99).

Bernat, la bassa de can; la font de can Bernat; el rec de can Bernat i el sot de can Bernat.

Allargada, de forma gairebé ovoïdal irregular amb un davant construït de pedra i protegida pel marge de la cara nord, la bassa recull l’aigua de la font que queda just a sobre i que flueix abundosa i generosa en un racó de falgueres de gran bellesa ran el sot homònim; l’aigua sobreix per dalt, i per baix es reparteix a través del rec que recorre el peu de marge fins a sobre la casa on hi ha les feixes de l’anomenat hort de can Bernat.

El sot de can Bernat baixa dret, feréstec i enllosat des

La bassa de can Bernat.

de les terres de can Terror, passa a ponent de can Bernat on travessa el camí en un gual planer i salta cap a la riera de Vallmanya.

“IV.- Els pous i l’aigua. La font de can Bernat recull l’aigua d’una alçada de 16 m... (quadre de zones de recàrrega d’algunes fonts de Vilamajor): Font de can Bernat. Altura de recàrrega calculada: 663 m... Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vilamajor. 6 Cruïlla dels Castanyers, 835 m... per la бага del Terror un caminet de desemboscar baixa al sot de can Bernat... 11 Font de can Bernat, 650 m. sota la casa, del terra surt una teula canalera per la font està seca” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 44, 72, 81-82).

Bernat, el bosc de can; el mas Bernat.

Actualment, com moltes de les propietats d’aquestes contrades, el bosc i la vegetació s’ha ensenyorit de les terres del mas que arriben i envolten les parets de la casa. v. *mas Terror*.

“Franch. De Terror de la Parra. de Sta. Susanna homo Dom. Regio, de omni honore quem possidet pro Dº Rege in fexa suptus Manso Bernardi de Vallmanÿa, que dat sixta” (ADB, *Caixa***10.130, apb1281cop.**, p. 8). “Isidre Samon. Bernat de Santa Susanna. Per la terra de regadiu, secà, bosc, erm, rocars. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa**173, Am1863-1906**, núm. 330). “Josep Daví Berenguer d’aquest poble

zna. “Can Bernat”, llevant masos Vallmanya i Solei”, migdia-ponent mas Terrer, nord aquest últim i mas Vallmanya, secà, regadiu, bosc de tercera, erm de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 83, f. 87, alta 1912).

Bernat, el camí de can

Camí de llarg recorregut, des del camí de Vallmanya, davant la cara de ponent de la casa, marxa en aquesta direcció, travessant els sots, fins a can Bernat. “Can Bernat. camí” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 4, parc. 24e).

Bernat, el freixe de can

De fet a l’entorn de can Bernat hi ho dos notables exemplars d’aquesta espècie, l’un de 2,25 m de volta de canó i 12 m Ø de capçada situat vora la casa; l’altre a l’essor del sot de can Bernat davant de la bassa en un entorn d’himitat idoni, amb una volta de canó d’1,9o m puja afuat a gran alçada, esbelt i bell.

“freixe *m* [*Fraxinus sp*, família de les oleàcies]. Gènere d’arbres caducifolis” (*GEC*, vol. 7, p. 699). “FRAXINUS EXCELSIOR. Viu en un tipus de terreny que necessita humitat, de creixement ràpida, de forma ovoïdal irregular i de tronc recte, de fusta molt dura” (*RCHDeo*, pp. 128-129).

Bernat, la fulla d’en

v. *coll de Raig*. “Surell. fulla de Bernat” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 12).

Bernat, els horts de can; la vinya de can Bernat.

Terres de conreu de la casa de can Bernat, estructurades en feixes que es regaven amb l’aigua que venia pel rec des de la bassa, amb la vinya situada a la part superior, terra aquesta on s’hi plantaven parres perquè així la planta no es podria. Feia un gra de raïm petit però molt sucós, que normalment es trepitjava en portadores.

Bernat, la tallada d’en

Denominació de la zona situada sota la Moixa on possiblement hi havia una construcció d’en Bernat, mentre feia la tallada o arrencada.

Bernat Bertran

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt

homnes Villamajoris: Bernat Bertran” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 65).

Bernat de Camps

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Bernat de Camps... Census Natalis: Bernat des Camps” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 66, 68).

Bernat Ferrer; el mas Bernat Ferrer i la vinya del mas Bernat Ferrer.

v. *el mas Canal de la Riera, el mas Prats de Ballescar*. “26 novembre 1556. Per lo mas Bernat Ferrer que lo dit posseheix lo qual mas es en alou de las Domas y de la posessió del qual es la vinya vuy te sobre la serra del Padró, de la qual paga integrament lo Delme” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, pp. 31b).

Bernat Ferrer del Pont, el mas

v. *el mas Bernat Ferrer, el mas Canal, el camp del Pont*. “26 novembre 1556. Pere Canal de la Riera hereu del mas Canal de la Riera y per sos titols del mas Bernat Ferrer del Pont de dita parroquia establi a Pere Pineu als Puigderos mestre de casas” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, pp. 33b).

Bernat Vilar

“Census Natalis: Bernat vilar” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 68).

Bertran, can

A la documentació del segle XVIII, es descriuen les terres i la casa del mas Bertran com a derruïda, terres que aleshores pertanyien al mas Ballescar.

v. *Clavell, el mas Ram*. “Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Bosch... Census Natalis: Bertran” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 67-68). “Pere bertan/. C XII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “Iem tenemus in parrª. Villamañoris petia terre terminatur ab oriente in via de puig Graner ameridie In tenedore den Bertran et partim den Masaguer ab occidente In riaria de Brugueres, et a cirtio in tenedore Guillermi de Rippa” (ADB, Caixa núm. 47 Capb. any 1592, p. 29rv). “Veynat del Pla: Bertran. Thomas Bertran, Mariàngela muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*).

“Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Bertran” (*QuadV*, núm. 3, p. 15). “Josep Parrera. Bertran. Per la terra de regadiu, secà. Per la casa al poble” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 258). “Noms germànics. Bertran. Beltran. Betrà. Bertrants. De Bertrand (reducció de *Berhtraban*, ‘corb il·lustre’). *Berterando* (913); *Bertrando* (971), *Bertran* (1043)” (*ELIC*, p. 99).

Bertran, el bosc de can; el mas Bertran.

Terres del mas Bertran a la zona de Vallserena, a cavall dels termes de Sant Antoni i de Sant Pere de Vilamajor, que varen passar al mas Ballescar, amb la casa derruïda al segle XVIII.

v. l’ *Aubellatge, el mas Bellsolà, la serra d’en Clavell, el mas Pla, el mas Prat, el mas Ram, el mas Roure*.

“Mas Bertran” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 31). “Petrus Bertran Homo Dni. Regis juramento dicit, quo tenet pro Dº Rege, Mansi Bertran et facit quatuor solidos, et octo denarios pro porcades in festoSti Petri. Im duos solidos, et octo denarios in festa Natalis. Im unu pullu de recognicionibÿs. Im una quarteria Bladi pro locido Dº Regi et aliam fabo. Im una cortერიu vini pro locido dicto Regi, et alia fabro. Im sext octavos de forestatge. Im facit media jova, et unam tragina” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 24-25). “25 octubre 1436. manso bertran. Petrus Bertran” (ADB, *Caixa10.130, CapbRend1436*). “9 octubre 1647. Mas Bertran de Vilanova. Fa la casa y mas Bertran de Vilanova de pensió censal a la present esglesia al 9 octubre vuyt lliures, quatre sous, vuit diners plata, creat per Antoni Bruguera Bertran usufructuari y Magdalena Bertran y Bruguera sa muller” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 36, núm. 17).

Bertrana, el coll de la

“Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge de Vallserena, denominada antigament coll de la Bertrana, de procedències del mas Moragues, en la que hi ha edificada una barraca, llevant mas Prat, migdia Joan Rovira, Antoni Pla, ponent Miquel Bertran, nord Jaume Cullell, mas Prat. Anselm Pou Llobera (1946)” (RPGr, II. 4, fca. 429, f. 184). “26 abril 1920. Anselm Pons Llovera. En mèrits d’espedient possessori, és alta de la següent finca. Una peça de terra anomenada “Coll de la Bertrana” de pro-

cedència del mas Moragues, d’una quartera, set quartans, situada en el barri de Vallserena, en la que hi ha edificada una cabana de planta baixa s/n, llevant terres del mas Prat, migdia els hereus de Joan, Rovira i els hereus d’Antoni Pla, ponent Miquel Bertran, nord Jaume Badell” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 59rv-6o). “Anselm Pou Llovera, d’aquest poble. “Coll de la Bertrana” llevant “Mas Prat” migdia hereus de Joan Rovira i els d’Antoni Pla, ponent Miquel Bertran Arenas, nord Jaume Cullell, “Mas Prat”, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 176, f. 188). “Noms germànics. Forma femenina de Bertran” (*ELIC*, p. 99).

Bessa, can

v. *can Vesa*.

La surera Bessona.

Bessona, l'alzina

Exemplar d'una gran bellesa plàstica, de gran presència també, sobretot, per la seva situació a mig marge, sobre els conreus i a començament de la costa que puja fins a una nova edificació, casa-torre amb el nom de can Pep, a la qual pertany aquest arbre que arrenca d'una soca co-muna i, de seguida, s'obre amb dos troncs poderosos de 2,25 de volta de canó amb un Ø de 12 m de capçada.

Bessona, la surera

Situada al començament del bosc de can Biel pel seu costat de migdia, ran el costat de llevant del camí de can Biel, amb un 1,70 de volta de canó el primer exemplar i 1,90 m, la segona, amb una capçada que vessa sobre el camí.

Biel, can

Casa petita i antiga de baix i dalt, que estava situada al sot de can Biel, ran el costat de ponent del camí homò-nim, sota el Pedró, a la serra de cal Gavatx. Es va enderro-car cap a l'any de 1952, i en el seu lloc s'hi va construir una casa-torre gran. Segurament es produeix el nom de casa a partir d'un hipocorístic del nom de fonts: Gabriel-Biel.

Enric Moreu-Rey ens indica una forma d'afèresi, en aquest cas descendent, que seria a partir de la forma pa-ral·hela, encara que, creiem, no del tot correcta: “Grabiel”. v. *la Peça, el sot de can Riera*.

“Veŷnat de la Iglesia. Viel. Joan Clavell. 5 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1754*). “Veŷnat del Pla: Biel. N. Biel, The-resa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veynat del Pla: Viel. Fradera. Maria Fradera vídua, Esteve i Margarida fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Segrera: Biel. Margarida Fradera vídua, Joan fill, Sagimon jova” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-Com1887*). “Veynat de la Forsa: Joan Fradera, Maria muller, Teresa filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Josep Rams (Biel)... Aportaren els seus jornals per a l'adaptació i ampliació de l'era per a camp d'esports i joc de bàsquet: Biel” (ADB, Cai-xa5.6o, *Llpparroqs.XIX*). “Veïnat del Pla. Can Biel” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Joan Fradera Berenguer. Sot de can Biel. Casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 11, parc. 11, parc. 116c). “Can Biel (plànoI).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “*Biel, Bielet, Bielí, Bieló* (de Gabriel, Grabiel):” (*RMMNC*, p. 168, XIII, 5. L'afèresi).

Biel, el bosc de can; el mas Biel i l'olivar de can Biel.

Bosc a l'entorn del camí carener de la serra de cal Gavatx, situat a la part nord i final d'aquesta serra, quan s'acaben les terres de conreu i amb la presència d'alzines i pins, però sobretot de grans i belles alzines sureres s'om-plen les seves faldes fins la mateixa casa de can Biel i el sot, sota la cruïlla i el camí de can Clavell.

“Esteve Fradera Clavell de Vilamajor. Biel. Per les terres de secà, olivar, erm. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 159). “18 novembre 1879. En mèrits d'escriptura d'inventari otorgada per Margarida Beren-guer, en qualitat d'usdefructuària del seu marit Esteve Fradera, una peça de terra secà, campa i diverses olivers, dintre de la qual hi ha una petita casa de pagès anome-nada “Can Biel de la Serra” assenyalada amb el núm. 5, de planta baixa i pis, amb tres quarteres, llevant Rafel de Llansa, migdia el propi Joan Berenguer, Carles per mitjà de marge i sendera, ponent el mateix Duran, el torrent de can Biel i Pere Oserans, nord Margarida Berenguer” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 17rv-18.1).

Biel, el camí de can; la carretera de can Biel.

Entra des del terme de Sant Antoni de Vilamajor, tra-vessa la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars i, en un tram curt, paral·el a la carretera, puja i gira de cara al nord, passa vora la casa de cal Gavatx i planeja per la carena fins arribar a can Biel i la cruïlla amb el camí del Pedró o dels Quatre Camins, i el camí que marxa de baixada a ca la Laia i can Clavell, davant del Cementiri. El seu recorregut pel carener de la serra de cal Gavatx, és agradable per la bellesa del paisatge de les dues faldes.

v. *el peça i el sot de can Carreres, la serra d'en Clavell*. “Veïnat del Pla. Camí de can Biel” (AMSPV, *CaixaDTM, Plà-nol1919*). “Camí de can Biel. Casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pols. 11-12).

Biel, la gleva de can

“Joan Fradera Berenguer “Gleva de can Biel”, llevant-mig-dia, Rafel de Llanza, migdia Carles Duran per mitjà de mar-ge i sendera, ponent Carles Duran, Pere Oserans, nord Ma-ria Berenguer, secà de primera, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d'ordre 97, f. 101, alta 1912).

Biel, el pi de can; les sureres de can Biel.

Solitari, de gran presència per la seva alçada, presideix la façana principal de can Biel, esbelt amb 2,15 m de volta de canó i 12 m Ø d'una capçada regular.

Dins el bosc d'aquesta d'aquesta propietat hi ha pre-sència d'alzines sureres, però a l'entorn del costat de lle-vant de la casa, entre aquesta i el camí de can Biel, les grans alzines multiformes, fascinen, algunes per la seva bellesa plàstica de les quals sobresurten una al costat sud-est de la casa de 2,65 de volta de canó i 14 m de Ø de capçada i entre d'altres un exemplar vora l'entrada amb quatre grans brancades, amb un volta de canó de 2,50 de volt de canó i 13 m de Ø de capçada.

Biel, prop de can

“Peça de terra de secà, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge denominat prop de can Biel, llevant Josep Tarrés, Joan Bruguera, nord Jaume Pujol, ponent Es-teve Riu, nord Josep Planas. Pere Oserans Bassa” (RPGr, Il. 2, fca. 137, f. 120). “Peça de terra del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge, prop de can Biel, conegu-da part d'ella per la peça d'en Roca, i abans del Sot, llevant Josep Barros, Jaume Bruguera, torrent, migdia Jaume Cor-tès, ponent Esteve Riu, nord Josep Planas” (RPGr, Il. 38, fca. 288o, f. 99).

Biel, el sot de can

Queda tancat per dalt amb el camí del Pedró o dels Quatre Camins al nord. Sota d'aquest camí, de cara a mig-dia, es forma una coma que vessa suau, un bressoleig colorístic, calmat, bellíssim, propi del paisatge d'aquests entorns, entre la carena de cal Gavatx a llevant i la carena de can Roqueta a ponent, al centre del qual conflueixen les dues faldes i formen el torrentet de can Biel o de Malin-fern, que més avall, a migdia, continua com a sot de can Carreres, per on baixa aquest corrent, amb el camí de ca l'Escloper al carener de la serra de ponent i el camí de can Biel al carener de la serra de llevant. Tanmateix, al costat de llevant sota el costat de migdia de la cruïlla del Cemen-tiri, comença un sot embardissat i feréstec, a l'entorn del camí de can Clavell, que recull l'aigua i es canalitza quan arriba a les terres de can Son, amb el rec de can Son.

“Porció de terra en el terme municipal de Sant Pere de

Vilamajor, anomenada sot de can Biel, nord-llevant-po-nent Montserrat de Dalmases, migdia resta de la finca de la qual se segrega, de Rafel de Bufalà. Se segrega de l'he-retat Derrocada. pol. 11, parc. 115” (RPGr, Il. 7, fca. 639, f. 3). “Terra de conreu en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge conegut per sot de can Biel i també sot de can Riera, porció segregada i anomenada can Planas de Bell-Redòs” (RPGr, Il. 1o, fca. 10o2, f. 167). “Maria March Gomis, Antònia Llop Tolosa, Joan Pujol Farreras i altres. Sot de can Biel, alzinar cereal, erm, olivar” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 11, f. 1, parcs. 1o4-1o8, 114-117, 132).

Biel, el torrent de can

v. *el torrent de Malinfern, la Peça*.

Biel de la Serra, can

v. *can Biel*.

“Peça de terra de secà, campa, amb diverses oliveres, din-tre de la qual hi ha una petita casa de pagès anomenada can Biel de la Serra, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, migdia Esteve Fradera, migdia Carles Duran, ponent Carles Duran per mitjà del camí de la Creu, que di-rigeix a la Freixeneda, amb el torrent de can Biel, Pere Ose-rans, nord Margarida Berenguer. Joan Fradera Berenguer” (RPGr, Il. 6, fca. 543, f. 1o).

Bisbal, sa

“Bisbal. Faig Gros. Canal de Sant Lley, Asafarraynera” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 6). “Petrus de Canali, homo afo-catus de Sto. Licerio juramento dicit que tenet a sa Bis-bal duos fexets de terra et dant tasca... Petrus Miró homo Dom. Regis tenet Mansu pro Dº Rege, a sa Bisbal una fexa, et dant tasca” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 4rv, 7rv). “La Bisbal. Nom repetit de poblacions o llocs que pertanyi-en al bisbe” (*ONCat*, vol. III, pp. 21-22). “BISBE, descendent mig-savi del llatí *epĩscõpus*, pres del greg *ἐπίσκοπος* ‘guar-dià, protector, vigilant’, ‘eclesiàstic en general’” (*DECat*, vol. I, pp. 8o9-81o). “episcopus –i m.: obispo” (*DELL*, p. 165).

Bitxo, cal

Malgrat trobar documentat aquest nom de casa, pen-sem que és la mateixa casa anomenada “cal Xitxo”. v. *cal Xitxo*.

“Miquel Marc. Peça núm.18, que va ser d’un tal Bitxo de Vilamajor, per una quartera de vinya de segona, tres quar-tans de tercera” (AMC, *Am1859*, veïns núm. 27). “Peça de terra secà en la qual hi ha edificada una casa, anomenada cal Bitxo, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Jaume Tramunt i altres, migdia-nord la mateixa he-rència, ponent Josep Filbà. Josep Parera Oliveró; Magdale-na Prat Valiente (1941)” (RPG, Il. 2, fca. 94, f. 3).

Bitxo, el bosc de cal; l'olivar de cal Bitxo.

“Josep Parera Oliveró. de Vilamajor. Per la terra de regadiu, bosc, secà, erm, olivar, rocars. Per la casa de pagès” (AMS-PV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 265).

Blanc de Vallserena, el mas

“Peça de terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, paratge denominat mas Blanc de Vallserena, nord Camí Ral de Palautordera, migdia la riera de Vallserena, llevant Rabost, ponent el camí de can Vila (RPG, Il. 39, fca. 3124, f. 38).

Blanca, la terra; el sot de terra Blanca.

Zona a llevant del camí que puja a Sant Elies, al nord-est de can Peirana. La composició del sòl dóna aquest nom, terra que sembla s’havia utilitzat per fregar estris domèstics, que també en deien terra d’escudelles. Però, sobretot, hi anaven a buscar la sorra a bast, i utilitzaven el sauló, barrejat amb calç, per ser utilitzat per a les repara-cions i construccions de les cases. El regueró que s’hi feia permetia a la gent recollir-ne de tres a quatre cabaços.

Punt on comença el camí de la serra Llarga, a cada costat del qual hi ha les capçaleres dels sots de l’Om a migdia i del sot de terra Blanca al nord que es troba de seguida amb el sot dels Gitanos i formen el sot de can Xicaina que després hom anomena el torrent de can Tra-veria quan travesa el sot de l’Aigua.

Es documenta també amb la forma del plural: Terres Blanques.

v. *Terrades*.

“Terra Blanca (plànoi).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Terra Blanca (451 m. plànoi-foto).” (Finform. Sender del Pi Novell. De Vilamajor a la Calma). “Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cavallar.

6 Terra Blanca, 450 m. el terreny és una llengua insòlita de naturalesa granítica que destaca enmig de tanta pissarra (plànoi).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 50, 6o).

Blanquer, can

“S. Lley: Blanqué. Francisco Ballescar. Sebastiana, muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “5 juny 1950. Es va portar la comunió als impedits i ancians: de la casa anomena-da Blanqué” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*). “C. Llinatges que representen noms de càrrecs o de dignitat, d’ofici o de professió. 3. Noms d’ofici o professió tècnica. Blanquer. Blanqué. De *blanquer*, ‘assaonador de pells.’” (*ELIC*, p. 25o).

Blanxart, el bosc d’en

v. *el mas Pungol*.

Blau, el camí de can

Camí que porta fins la casa de can Blau, del terme mu-nicipal de Sant Antoni de Vilamajor.

v. *la peça del Torrent*.

“Cal Blau” (AMSAV, *Cad1949*, pol. 4, parc. 16c). “Nom d’una casa antiga, de baix i dalt, d’estructura senzilla, amb cober-ta a doble vessant perpendicular a la línia de façana, situada al nord can Diviu, al límit nord-est del terme, al comença-ment de la falda de ponent del sot homònim” (*RSAV*).

Bo, el torrent; el mas del torrent Bo.

v. *el mas Poc*.

“facit Poncius F. F. de sensu in festo Sti Petri dº infanti Petro duo decimi denarios pro definicione habitajŕ Mansi de torrente Bono qua feci ei procurator dicti Dni Infantis Petri” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 58).

Bogatell, el camí de can

La documentació de començaments del segle XIX, ens anomena d’aquesta forma un camí que travessava el termenal entre Sant Pere i Sant Antoni de Vilamajor, a llevant del torrent de Malinfern per les terres del bosc de can Sauleda.

“Camí de can Bogatell” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 4.6). “El mas Bogatell” Propietat que te-nia l’antiga casa d’aquest nom, dins el terme municipal de Llinars, desapareguda amb la urbanització homònima. Les

terres ocupaven part dels dos municipis” (*RSAV*). “Here-tat anomenada mas Boatell, en els termes municipals de Sant Antoni de Vilamajor i Llinars. La part de Sant Antoni, llevant-nord Rossell, migdia-ponent part de Llinars, nord mas Cucurella. Lluís Susaeta Mardones (1944)” (RPGr, Il. 5, fca. 543, f. 199. Llibres de Sant Antoni de Vilamajor).

Boi, la peça d’en

Terra situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, pròpia del conegut com a Boi del terme de Cà-noves.

“Josep Planas. (a) Boi de Cànoves. Josep Ros Fàbregas. Per la terra de regadiu, erm, secà” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 249). “Casa de construcció moderna, situada al camí de cal Cego” (Càn-Samal). “Can Boi” (AMCS, *Cad1952*, pol. 5). “Casa anomenada can Boi, al barri de les Garrigues” (RPGr, Il. 2, fca. 153, f. 165 Llibres de Cànoves-Samalús).

Boió

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Miró Boió” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Miró Boió” (*V872-1299*, p. 142). “A. Llinatges que representen el nom patern o ma-tern. 4. Noms de sants, d’origen llatí o grec, posteriors als temps bíblics: Boió. Sembla un derivat diminutiu de *Boi*” (*ELIC*, p. 8o).

Boix, can

Habitatge anotat a la llibreta de comunions de l’any 1672 com un apart de la pròpia masia, o un habitacle prò-xim a la mateixa casa de can Sorell. De fet podríem creure més en l’habitatge dels masovers i, per tant, dins la ma-teixa casa, car el nombre de gent que hi vivia és molt més gran que els habitants de l’entrada de can Sorell.

v. *can Sorell*.

“Veÿnat de Montaña. Boix. Joseph Boix, Joseph Antoni i Maria Boix fills, Magdalena,Madrona, Margarida, Paula i Archangela Boix” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Boix. Nom d’arbre (del llatí *búxum*).” (*ELIC*, p. 229).

Boixar, en

Cognom documentat al segle XVIII Boixà, referenciat

amb la seva propietat en aquesta època, veïna de la peça de la Doma i el camí de l’Església.

v. *la Doma*.

Boixeda, la plana d’en

Espai de bosc al capdavall de la бага del Cortès, on s’hi feia molt boix, però que s’anomenava amb la forma personal d’en Boixeda.

“BUXUS SEMPERVIRENS. Origen: les Illes Balears, Sarde-nya. És molt rústec i pot viure al sol i l’ombra, de creixe-ment lent” (*RCHDeo*, pp. 290-291).

Bona, na

“Petrus Loreda, homo Ecclesia Villamajoris. Im na bona te-net una fexa apud Mansu thomas, et facit tres denarios pro ipsa... Census Natalis: Bona” (ADB, *Caixa10.130, Capb-1281cop.*, pp. 52, 67).

Bona, el torrent de la

“Peça de terra, vinya, erm, en la qual hi ha construïda una casa, a la parròquia de Santa Susanna, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant mas Vallmanya, migdia mas Terrer, Josep Planas per mitjà del torrent de la Bona, po-nent-nord masos Pasqual i Terrer. Esteve Riu” (RPG, Il. 4, fca. 420, f. 161).

Bonamic, el mas

Terres d’aquesta propietat amb la casa en el terme de San Esteve de Palautordera, documentades al segle XVIII, a Dona Morta, el torrent de l’Om i a Vallserena.

v. *l’Artigassa, l’artiga d’en Balada, Dona Morta*.

“Can Bonamic: Masia amb masoveria al pla de Sant Esteve a la qual podem anar-hi pel camí de ca n’Auleda. Nom de casa que prové del cognom dels antics propietaris” (*SE-Palaut*). “Nom de la finca: cal Bonamich, propietari Rafael Llibre Bonamich, llevant riu Tordera, ponent el camí del Montseny” (AMSEP, Relació del plànoi de l’any 1883, secció B, núm. 34).

Bonell

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Bonel... Sen-dred Bonell” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Bonell... Sendred Bonell” (*V872-1299*, pp. 141-142). “E. Llinatges que

són originàriament vertaders sobrenoms o malnoms. 3. Noms de qualitats mentals o morals i de confessió religi-osa. Bonell. Bonells. Del llatí *bonellus*, diminutiu de *bonus*, ‘bo.’” (*ELIC*, p. 281).

Bonfill

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Bonfill” (*PBC*, 51-52, *Domains*, p. 241). “Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Dela” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Bon-fill” (*V872-1299*, p. 141). “E. Llinatges que són originàriament vertaders sobrenoms o malnoms. 3. Noms de qualitats mentals o morals i de confessió religiosa. Bofill. Bonfill. Bofi. Bufi. Bufill. Del llatí bonus *filius*, ‘bon fill’. Apareix usat com a nom personal a Catalunya en el segle X: *Bonofilio* (949).” (*ELIC*, p. 28o).

Bord, cal

Nom d’una casa situada al costat de migdia de la car-retera de Sant Llorenç Savall a Llinars, després anomena-da la Roureda. A meitat del segle XIX, veiem documentat amb la forma composta: Can Bord de la Roureda.

v. *la Roureda*.
“Bruguer Nou: Cal Bort. Jubany. Maria, Ventura, Teresa” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1886*). “Bruguer Nou: Bort. Joan Co-lomé, Antònia muller” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1903*). “Ve-ïnat del Bruguer. Cal Bord” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Bord 1274 (plànol).” ‘Villae et Mansi’. L’any 1774 Pere Bord (*Petrus Bordi*) va donar a la seva filla Juiol i als seus descendents un llinar a la seva propietat a la *parrochia Sancti Petri Vi-llamaioris ad ipsa Figerolla*, que limitava amb propietats del rei, de Sant Pere i Sant Lleïr i d’un tal Berenguer Jofre” (*V872-1299*, pp. 51-52, 82. ADB, pergamins S.P.V., setembre 1155). “D. Llinatges referents a circumstàncies del naixe-ment, a consagracions, benediccions i auguris: Bord. Bort. De l’adjectiu *bord* (del llatí *burdus*). ‘bastard.’” (*ELIC*, p. 262). “Bord. ‘bastard’, adjectiu i sovint substantiu provinent del llatí vulgar BURDUS” (*DECat*, vol. II, p. 98). “Circumstàncies de la naixença i de la filiació La descendència ha general un dels renoms més antigament documentats, i especial-ment en temps medievals on arriba a instaurar-se en nom de baptisme: *en Bord, cal Bord, el Bordet, la Bordeta* (arreu).” (*RMMNC*, p. 57, VI, 3).

Bord, el bosc de cal; el mas Bord; la mina de cal Bord; el molí de cal Bord; el safareig de cal Bord, el torrent de cal Bord i la vinya de cal Bord.

El bosc, situat al nord de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, amb el camí de Brugueres a llevant, el tor-rent de ca l’Aleix a ponent, i sobre la casa de cal Bord o de la Roureda.

v. *el torrent de Comalines, el mas Perera de Brugueres, la Roureda*.

“Heretat denominada de cal Bord que té una gran casa de pagès, coneguda per cal Bord, amb els seus edificis, una mina d’aigua, un molí de vent, dipòsit d’aigua i un safareig, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Joan Bachs i altres, migdia Bonaventura Jubany, ponent Pau Prats, torrent de cal Bord, nord Pere Sala i altres. Fran-cesc Terradas Pla, Josep Mas Font (1943)” (RPG, ll. 3, fca. 282, f. 245). “17 setembre 1914. En mèrits de venda perpè-tua otorgada per Neus Cabot Soler a favor d’Ernest Cabot Soler. 1er: Tota aquella heretat denominada “Can Bord” as-senyalada amb el núm. 34, amb una gleva de terra unida en part vinya, campa, regadiu, arbreda, dotze quarteres, qua-tre quartans, dintre de la qual hi ha una gran casa de pagès, amb les seves diferets dependències i edificacions, llevant Joan Bachs, Pere Ocerans, Jaume Tramunt, migdia Bona-ventura Jubany, ponent Pau Prat, Josep Badell per mitjà de marge i amb el torrent de cal Bord, nord hereus d’Isidre Sala, Teresa Bertran i Esteve Planas per mitjà de camí i rasa... 2na. Una peça de terra plantada de pins situada en el paratge anomenat Bruguer, dues quarteres, llevant torrent, migdia Esteve Planas, Lúcia Corominas, ponent succesors de Bonaventura Clavell, nord Pere Ocerans... 3er. Peça de terra de conreu secà, d’una quartera i mitja, llevant Felip Tàpias, migdia Pere Ocerans per mitjà de camí, nord Esteve Aymà... 4ta. Peça de terra part conreu, part vinya de dues quarteres, llevant Jaume Bachs, migdia Josep Canal, ponent Pere Ocerans, nord mas Clavell... 22 març 1919. Jaume Mas Fort de Cornellà de Llobregat. En mèrits de venda perpètua otorgada Francisco Terrades Pla, com a successor d’Ernest Cabot, és alta la següent finca: 1ra. Una gran casa de pa-gès anomenada “Cal Bord” amb diferents dependències i edificacions per a usos agrícoles i mina d’aigua potable, un molí de vent, dipòsit d’aigua i safareigs, aglevada una peça de terra vinya campa, regadiu, arbreda de dotze quarteres,

quatre quartans” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 28rv-29, 54). “12 setembre 1918. En mèrits de venda perpètua otorgada per Miquel Bertran Arenas, en qualitat d’hereu de la seva mare Maria Arenas Bruguera, és alta una peça de terra anome-nada “Sot del Boter” en el barri de Vallserena, d’una quarte-ra, llevant Pere Casas Pou, migdia Josep Basa, ponent Josep Carreras Masó, nord successors de Joan de Llansa” (AMS-PV, *ApAm1912*, pp. 53rv-54). “Isidre Llovera Sagrera d’aquest poble. 4ta. “Cal Bord”, llevant Esteve Planas, migdia Bona-ventura Juvany Clavell, ponent part torrent de la Roureda, hereus d’Isidre Sala, Tomàs Rosàs i nord Josep Bachs, secà de tercera... Josep Mas Font de Barcelona. 11na. “Mas Bord”, llevant Joan Bacs, Pere Oserans, migdia successors de Bo-naventura Juvany, ponent Pau Prats, Josep Badell i el tor-rent de cal Bord, nord hereus de Pere Soler, Teresa Bertran i Esteve Planas, regadiu de segona, vinya de tercera... 15na. “Cal Bord”, llevant-migdia-ponent mateix propietari, lle-vant successors de Felip Sagarra, Jaume Tramunt, ponent Teresa Clavell per camí, nord camí de carro i Josep Tàpias, secà i erm de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 127, f. 135rv, alta 192o... núm. d’ordre 132, f. 141rv-142, alta 1919... núm. d’ordre 132, f. 142rv, alta 1919).

Bord, el camí de cal

v. *el mas Bord, el camí de la Roureda*.

Bord, darrere de cal

“Pere Prat Masjuan d’aquest poble. 5na. “Darrere de cal Bord”, llevant camí i Josep Tàpias, migdia-ponent hereus d’Esteve Planas, nord el mateix propietari, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 194, f. 211rv, alta 19o6).

Bord, la peça de cal

“Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vi-lamajor, coneguda per peça de cal Bord, llevant Esteve Planas, migdia Bonaventura Jubany, ponent torrent de la Roureda, Isidre Sala i altres, nord Josep Bachs. Pere Planas Saldaña; Isidre Llovera Sagrera (1939) ” (RPG. ll. 1, fca. 3o, f. 97). “Peça de terra secà, anomenada de cal Bord, pro-cedent del mas Bacs, llevant Felip Segarra, llevant-migdia comprador, ponent Teresa Clavell, nord camí i Josep Tà-pias. Ernest Cabot Segur; Josep Mas Font (1943)” (RPG, ll. 3, fca. 281, f. 243). “Peça de terra campa, denominada ‘cal

Bord, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant-migdia-nord Josep Mas, ponent Emili Batlle. Pere Prat Masjoan, Josep Mas Font (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 294, f. 269). “19 febrer 19o6. Isidre Llovera Sagrera. En mèrits de venda perpètua otorgada per Pere Planas Sardaña, Isidre Llovera és alta. 2na. peça de terra campa anomenada peça de cal Bord de dues quarteres, llevant Esteve Planas, mig-dia Bonaventura Jubany Clavell, ponent pat el torrent anò-menat de la Raureda, part hereus d’Isidre Sala, part Tomàs Rosàs, nord Josep Bachs” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 59).

Bord, el revolt de cal

Doble revolt perillós a la carretera de Sant Llorenç Sa-vall a Llinars, al pas del torrent del Fou, també anome-nat en aquest punt el torrent de can Xandela. De fet és el primer revolt tancat que trobem en aquesta carretera després d’entrar en el terme de Sant Pere de Vilamajor, a partir del terme municipal de Cànoves i Samalús.

Bord de la Roureda, can

v. *cal Bord, la Roureda*.

“19o4. Personas que donaren almoyna per pagar las obras fetas en la capella de S. Elias: Srs. De casa Bort de la Rou-reda 15 ptas.” (ADB, Caixa5.6o, Llpparroqs.XIX). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Bort de la Raureda. Distància: Mitja hora i més” (VCCPM, pp. 49-5o).

Borda Lloreta, el mas

v. *el mas de la Corbatera*.

Bordalleta, el mas

v. *el mas de la Corbatera*.

Bordet, el

A la llibreta de comunions de 187o-1871, s’inscriu en Joan Bordet a la casa Serrat del sot de l’Aigua. v. *cal Bord, can Serrat*.

Bordeta, la

A la llibreta de comunions de 187o-1871, s’inscriu la Ramona bordeta a cal Paràs Guenyo de la Força de Sant Pere. No hi ha indicacions explícites que fos anomenada

d’aquesta forma, tanmateix s’indica el fet, i la tradició o costum feia la resta.

v. *cal Bord, can Paràs Guenyo*.

Bori, en

Les terres d’en Bori, de Sant Esteve de Palautordera, documentades al segle XVIII, al torrent de l’Om.

v. *l’artiga d’en Balada, la riera i la serra de l’Om*.

“B. Llinatges catalans que representen el nom del lloc d’origen de residència o de propietat. 4. Noms comuns indicadors de nuclis de població. Bòria. Bori. Labòria. Del substantiu bòria, ‘caseriu forà de poques cases’... F. Noms d’origen no català. 5. Noms italians. Bori. Boris. Cognom italià Bori. Té una certa difusió a la regió nord-est de Catalunya, des de l’Empordà fins a la Cerdanya” (*ELIC*, pp. 177, 314). “BÒRIA. Com a expansió de la forma de reducció fonètica dialectal (tipus *la glóri, la grási*, gràcia, glòria). Bori, cognom a Maella (ja any 1579). [boveria, lloc on se deixaven els bous]” (*OnCat*, vol. III, p. 84).

Borra, can

Nom de l’últim habitatge del conjunt de l’actual casa de can Son, on ara hi ha un cobert al final del costat de llevant.

v. *el veïnat de can Son*.

“Joan Bachs de Vilamajor. Borra. Avui Pau Casanovas Rof. Per una peça de terra vinya, secà, erm. Casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 35). “borra. *f*. Fibra curta de qualsevol matèria tèxtil... Rebuig d’una fibra tèxtil... Pelussa que cobreix la superfície d’alguns òrgans vegetals. Inflorescència d’alguns arbres com l’àlber o l’alzina. Borró” (*DIEC*, p. 272). “BORRA, fibra tèxtil curta que se separa de la floca’ antigament ‘drap bast de llana’, del llatí tardà BŪRRA” (*DECat*, vol. II, pp.128-134).

Borràs, la costa d’en

“26 octubre 1727. Joannes Antonius Parera Agrícola Vicinatus de Cañas, Parra. Sti Petri Villamajoriis, Dominus et Possessor Mansi Parera et ejus terrarum. Item etiam teneo, et possideoquandam aliam petiam terra quod est in loco vocato Costa de Borrás, oriente cum honore Mansi Noguera, quem ego possideo, partum Mansi Riquer diruti, meridie Mansi Riquer, occidente Mansi Noguera, et a cirtio Mansi Noguera, et Mansi Armengol” (ACVO, caixa 01. fons

0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 3-3rv). “E. Llinatges que són originàriament vertaders sobrenoms o malnoms. 5. Noms d’objectes inorgànics o inanimats. Borràs. De l’antic nom Borràs (documentat en els segles XII i XIII com a nom de baptisme). Sembla esser aplicació onomàstica del substantiu *borràs*, ‘drap grosser de cànom o de llana’” (*ELIC*, p. 291). “BORRÀS. Nom de persona i, de vegades, nom de lloc, tots ells probablement amb caràcter secundari. Borràs es va usar primer com a prenom: Borraz de Rocafort 1270” (*OnCat*, vol. III, p. 86).

Borreguet, la peça del

Terra de conreu situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, pertanyent al motejat el Borreguet de Sant Antoni de Vilamajor.

“Jaume Sala. Borreguet de Vilanova, passa a Jaume Torras Carreras. Per la terra de, secà” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 341).

Borrell, el; la bassa de Borrell; la font de Borrell; el rec de la font de Borrell; el sot de Borrell i el torrent de Borrell o de la font de Borrell.

La sotalada es forma en una doble brancada en el seu recorregut interior al pas del torrent de Borrell o de la font de Borrell, que baixa des de sota roca Perera, travessant el punt de coincidència, una part amb el trencall de camí que puja al Cortès, i l’altra que comença en un racó frescal sota el costat nord-oest del turó de Saperera i, de seguida, travessa el camí en un fondal de clarobscur, d’altes capçades arbòries travessades per la llum solar, abans d’anar a la riera del Cortès, a la бага del Cortès, sota la Corbatera. Ran de camí hi ha la deu de font de Borrell, en una raconada arranjada amb un davant de pedra amb un galet que cau a una pica de pedra amb un banc al davant. L’aigua abans de rajar pel galet omple una arqueta superior, hàbitat de bellíssimes salamandres, on es reparteix a parts iguals l’aigua que marxa cap a les cases del Planell i el Sorell, a través de recs de gerrer i vessa a les altres fonts pròpies d’aquestes cases.

Cal superar els dubtes per fer l’entrada d’aquestes raconades, car les formes d’escriure-la són diverses i, la que semblaria més versemblant, i la primera forma que es troba escrita al segle XIII: font d’en Borrell, no és la més utilitzada ni, sembla, la que en general es reconeix millor.

Tanmateix, malgrat entrar-la com a font de Borrell, no deixa de semblar una anomalia, perquè la forma personal: font d’en Borrell, ens semblaria la més plausible.

v. *la feixa sobre del rec de la font de Borrell, la riera de Canyes, les feixes d’en Sala, la feixa d’en Vila*.

“Sala de Sant Lley. Font den Borell” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, pp. 9, 11rv). “Sala homo Afocatus de Sto Lice-rio juramento dicit quo tenet pro Dº. Regis tres fexas terra apud fontem de Borrel, et dant sixta, et quinque denarios pro recognicionibus, et tertia unius denarÿ... Surel homo Dni. Regis juramento quo tenet Mansu Surel pro Dº Rege apud fontem de Borrel, et dant sixta... Planels homo Di. Regis juramento dicit quo tenet Mansu des Planels pro Dº Rege. Item unu campu de fonte de Borrell, et dat sixtu” (ADB, *Caixa10.130, apb1281cop.*, pp. 14, 17-19, 21). “Veïnat de Canyes. Torrent de la font de Borrell” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Font Borrell. Sot del Borrell (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Font de Borrell (plànol-foto).” (Finform. Sender del Pi Novell. De Vilamajor a la Calma). “Conca del riu Besòs: 14. Torrent de la Font Borrell (plànol)... Les fonts i l’aigua. Font natural: font Borrell (dibuix)... Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vilamajor... Deixem can Surell un camí es desvia a l’esquerra cap al sot d’en Borrell. Després d’uns minuts de terreny planer la bassa d’en Borrell... 8 Font Borrell, 760 m. trobar-se en una cruïlla de camins ha convertit la font Borrell en una de les més conegudes de la muntanya (fotos-plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19, 30, 77, 80). “E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 2. Noms de parts del cos i de qualitats i defectes físics. Borrell. Del llatí burrellus, ‘vermellós’, que a l’edat mitjana era un nom personal freqüent a Catalunya. Borrellus (903, 936...)” (*ELIC*, p. 270).

Borrell, la cova

“A. Situació. Santa Susanna. Mojón situado cerca de la cueva Burell” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II). El veïnat de Santa Susanna, p. 23). “2o setembre 1869. Límits de Santa Susanna” (*CostM*).

Borrell, la feixa de sobre del rec de la font de; la muntanya de la font de Borrell; el serrat de Borrell i sobre la font de Borrell.

Aquest serrat, com avui l’anomenem, és l’última part

de la llarga carena que baixa des de Sant Elies, de cara a migdia, fins a roca Pera, que forma el seu cos rodó i avança pel serrat de Borrell, amb la sotalada de Borrell a llevant, fins la riera de Vilamajor al caient de migdia, davant la бага del Cortès, fins a font Monner, que devia ser la part que anomenaven la muntanya de la font de Borrell en els documents del capbreu del segle XVIII.

“Petrus Miró homo Dom. Regis tenet Mansu pro Dº Rege, super fontem de Borrell una fexa cum Martorello, et dant sixta” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 14).“11 març 1728. Ego Josephus Gel, et Planell agricola parra. Sti Stephani de Cañamás, possessor Mansi Planell et ejus terrarum parra. Sti Petri de Vilamajor. Petiam terra qua est in Montanea fontis de Borrel in dicta parra, qua terminatur ab oriente honoribus den Nadal de pertinentys Mansi Gavaldelt quem possidet Surell, partim Mansi Vallmanya, Nadal pocessis, meridie honoribus mansi Vila diruti quem possidet Nadal, partim Nadal, occidente mansi Nadal, Sorell, et a cirtio mansi Nadal et Mansi Farrer diruti... 29 octubre 1736. Nos Elena Sorell vidua relictæ Joannis Sorell agricolo la Sti. Petri Villamajoris proprietarius Mansi Sorell et ejus terrarum. Totam illam petiam terra heremam novem cortanorum in loco vocato la fexa sobre del rech de la font de Borell que fui de pertinentÿs Mansi Nadal, oriente Mansi Planell, merridie cum reco, occidente et a cirtio honoribus den Planell” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 170, 346-346rv). “Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vilamajor. Deixem enreer el barri de Canyes i entrem al veïnat de Santa Susanna. Un cruïlla, el camí de l’esquerra, ens portaria vorejant el serrat d’en Borrell fins el sot del Cortès” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 80). “El serrat d’en Borrell (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Bosc, can

v. el mas Derrocada. “Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Bosch... Census Natalis: Bosch” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 67-68). “Joan bosch /XXXIII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “Veynat de Canyas: Bosch. Joan Bosch. Marianna muller, Maria Rosa filla” (ADB, Caixa 1.9, *LlbCom1768*). “Veÿnat del Pla: Bosch. Pau Bosch, Isabel muller, Balanti, Joseph i Andreu fills”

(ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veynat del Pla: Bosch. Ma-ria Bosch, Joan fill... Veynat del Pla: Bosch. Joseph Bosc, Mariàngela, muller... Veynat de la Iglesia: Bosch. Joseph Bosch, Francisca muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Les Masies: Bosc. (quadre) ... en runes... Vall Magna. Mas Bosch. Situació: s’ha de situar prop del mas Crosell” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 77). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dilluns. 30 gener: Antoni Bosch” (*QDV*, núm. 8, p. 58, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Bosc. Bosch. Del substantiu *bosc* (d’origen germànic), ‘lloc poblat de molts arbres’. El mot *bosc* apareix com a primer element de diversos llinatges composts, com aquests: Boschdemont, Boschmonar, Boschsacoma (= bosc sa coma).” (*ELIC*, p. 229). “BOSC, suposa un tipus primitiu BQSKO-, mot comú a la nosta llengua amb les del sud i del nord de França i de tota la Itàlia septentrional” (*DECat*, vol. II, pp. 143-147).

Bosc, el mas

A la documentació del capbreu del segle XVIII, les ter-res d’aquesta propietat, aleshores del mas Terrer, arriba-ven fins a la part de ponent del mas Vallmanya.

v. el mas Terrer, el mas Vallmanya.

“Bosc. El mas Bosc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 8, 20). “Elisendis Busqueta, sive Agilona femina, et civi Barchino-ne juramento dicit facit octo denarios de sensu Dº. Regi in festo Natalÿ, im facicunt A. De Sto. Licerio dicta Elisenda de Busqueta, quinque quarterias et media de Civada Dº Regi sensualis dictoa Elisendis facit, et ante dicti faciunt dictas quinque quarterias et media de Civada pro mansÿ de Bosco Dº Regi” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 27-28). “Petrus de Bosch tenet Mansu de Bosque pro Regi et facit sexdecim denarios in festo Natalÿ et unam gallina in festo St. Petri quarterom deci denarios de Porcada” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 13). “1246. Pere de Terrer ob-tenia l’agrer i el domini, era tinença del mas de Bosc” (*SRC*, p. 313). “Pau Roca. Bosc de Sant Esteve de Palautordera. Per la terra de secà, erm” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 320). “Bertomeu Rubi qui esta en casa den Bosch”

(ACA, Secció del Reial Patrimoni. Fogatge de l’any 1553, núm. 2598, f. XXXXVIII). “Carrer d’Amunt núm. 4, propieta-ri Francesc Isern, cal Bosch” (AMSEP, *Cad1883*). “Cal Bosc” (*SEPalaut*).

Bosc, el torrent d’en

Forma termenal entre Sant Pere de Vilamajor i Sant Esteve de Palautordera, des del punt de confluència amb el termenal, també, de Santa Maria de Palautordera. Es documenta com el torrent de can Bosc, però és conegut a la part alta com el sot o torrent de Tremida i, a la part baixa com el torrent de can Traveria.

v. *el mas Peu Alt*.

“Bernardus Nespler homo Dom. Regis juramento dicit totem honore quem habet ultra torrentem de Bosch us-que ad via de Musturar dat tasca” (ADB, *Caixa10.130, Cap-b1281cop.*, p. 7). “Torrent d’en Bosc” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 3.2-6, 5-6). “Veïnat del Sot de l’Om. El torrent del Bosc” (AMSPV, *CaixaDTM, Plà-nol1919*). “El torrent del Bosc” (AMSPV, *Cad.1955*, pols. 7-8). “Conca del riu Tordera: 46. Torrent del Bosc. (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Bosc, la bassa del

Bassa de forma rodona de cinc metres de diàmetre i tres metres de fons, situada dins el bosc de can Masjoan, repartia l’aigua a través d’un pericó a la bassa de can Mas-joan i la font. En un entorn humit de vimeneres, rajava l’aigua espontàniament, amb el sot del Saüc a sota.

Bosc, el camí del

“Nespler Mas. Camí del Bosc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 8rv).

Bosc, el camp del

“27 novembre 1546. Delme. Lo mas fa lo delme de un fexo-net que dit mas te sobre lo Camp dit del bosch que amix dia afronta part aben Canal y part ab dit mas Derrocada y a llevant ab en canal com tambe per ponent y atramonta-na ab en llobera los censos del qual venen compresos amd dita quartera a mesura de Granollers” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 16b).

Bosc, la plana del

Terra de les Planes del Cortès amb una bona plantada d’oms, situada sota la casa de les Planes, el camí i la zona dels Brolls, amb l’artiga en el lateral del camp, on hi havia un bosc petit; dels brots de les alzines d’aquesta plana va-ren sortir-ne els brolls a la terra de més a la vora de la casa.

Bosc, la vall del

Zona documentada en el capbreu del segle XVIII, com la vall del Bac o la vall del Bosc, prolongació a migdia del bosc Gran.

v. *la vall del Bac*.

“20 novembre 1731. Ego Paulus Gras de vall agricola parra. Sti. Petri Villamayoris, uti dominus et pocessor mansi Gras de Vall et ejus terrarum ejusdem parra. Petiam terra ne-morosam cum araboribus roburum scitam in dicta para. Villamajoris in loco vocato la Roureda olim Vall del Bosch de peertinentÿs Mansi Canal de Brugueras, oriente vestri dicti Gras, meridie honore den Bruguera de Brugueras, oc-cidente Bruguera de Brugueras quodam torrente vocato olim Sagermà et nunc lo Riu den Volart, cirtio Llinás que fuit den Guri” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 296).

Bosc, la vinya del; el camp de la vinya del Bosc.

“17 juliol 1911. Francisco Parareda Déu. En mèrits de venda perpètua otorgada per Joan Puig Giró. Una peça de terra campa secà de dues quateres, deu quartans, denominada “Camp de la vinya del Bosc”, llevant-nord-ponent Jaume Arenas, migdia succesors de Sauleda Viaplana i part Maria Arenas, esposa de Francisco Bertran” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 38). “Francisco Parareda Déu. 1ra. “Camp de la vinya del Bosc” llevant –nord-ponent Jaume Arenas, migdia succes-sores de Josep Sauleda, part amb Maria Arenas esposa de Francisco Bertran, secà de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 157, f. 168, alta 1917). “Peça de terra en el ter-me de Sant Pere de Vilamajor, denominada camp de la Vi-nya del Bosc, llevant-nord-ponent Jaume Arenas, migdia Josep Sauleda. Francesc Parareda Deu (1943)” (RPG, II. 3, fca. 201, f. 5).

Boscà, en

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt

homnes Villamajoris: Buscá... Census Natalis: Boscá” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 66, 68). “*Boscà*. Com a cognom no és molt freqüent ni absent en cap part del do-mini... És versemblant, però, que aquest tipus toponímic *Boscà*, en les zones de toponímia mossàrab se superposés amb derivats del verb *buscar*, terme de caça (*DECat* i *DECEC* I, 498, n, 2).” (*OnCat*, vol. III, p. 96). “BOSC. *Boscà, boscana* [segle XV, Alcover Moll]; usat sobretot per qualificar mates i flors (clavells boscats, violes boscanes).“*Boscar* verb tran-sitiu [document de 1304, ‘tallar llenya’: “capere venationem, amare vel *boscare* vel colligere ibi glandes”, Carreres Candi, Sant Hilari Sacalm, p. 148].” (*DECat*, vol. II, p. 144). “B. Llinat-ges que representen el nom del lloc d’origen, de residèn-cia o de propietat. 3. Noms gentilicis. Boscà. Habitant del bosc” (*ELIC*, p. 172). “Sobrenoms procedents de cognoms. Noms documentats com a cognoms, abans de passar a ser emprats com a renoms individuals o noms de casa: Boscà” (*RMMNC*, p. 170. XIII, 8).

Boscà, el mas; la coma del mas Boscà.

v. *el mas Gual de la Torre, el mas Mercader*.

“Assiculus Buscá homo Dni Regis, juramento dicit quo te-net Mansu Bucá pro Rege, et facit pro sensu tres solidos, et quatuor denarios in festo Sti Petri. Im unu par Pulloru pro recognicionibus. Im unu par Gallinarum. Im quatuor solidos in festo Natalÿ” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 41). “Io mas busca” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogat-ges* any 1515).

Boscàs, can

Casa del veïnat dels Boscassos, al qual dona nom, que va entrar en ruïna, segurament, ja a principis del segle XX, durant el qual es veié sempre abandonada fins que va desaparèixer del tot i, en el llistat de comunions de 1910, ja figura com arruïnada. Estava situada a la cara de migdia del camí de Palautordera, última casa del terme de Sant Pere de Vilamajor, abans d’entrar al terme de Santa Ma-ria de Palautordera, i de travessar el torrent de can Lari. Ja veiem en el fogatge del segle XVI, la forma Busca, que podem suposar fos Boscà i després Boscàs.

v. Boscà.

“Boscasos: Riera. Llorens Riera. Maria muller. Pere Rie-ra, Agustina muller, Josep Riera, Pere Riera, Josepha filla”

(ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813 i 1822*). “Boscassos: Pere Riera, Agustina muller, Thomas, Anton, Jacinta i Rosa fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Veÿnat Buscasus. Buscasus. Tomas Riera, Antonia muller, Josepa filla (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Buscasus. Buscàs. Antonia Riera vídua, Pere fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Buscassus: Buscas” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Tomàs Riera. Boscàs. Per la terra de secà, vinya, erm. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 308). “Antònia Casanovas Prat. Can Boscàs, ruïnes” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 8, f. 1, parc. 13b). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Buscàs. Distància: Tres quarts i més” (VCCPM, pp. 49, 51).

Boscàs, el; el bosc del Boscàs; el mas Boscàs i la vinya del Boscàs.

Zona a llevant de la serra del pi Gros, per on es forma i baixa el torrent Llauder, amb terres de conreu al nord i bosc de pi i alzina a migdia, fins arribar a la cruïlla dels camins de can Quico Ribalta i de la serra del pi Gros, per on baixava el camí de can Campillo en diagonal fins a la casa. v. *les Boscoses, el sot i el torrent de les Corts*.

“Terra bosc, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, partida el Boscàs, nord Jacint Riera, migdia-llevant Francesc Monclús, pol. 8, parc. 55” (RPGr, ll. 16, fca. 1641, f. 104). “Terra conreu, secà, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, paratge el Boscàs, i també de can Peu alt pol. 8, parc. 44, nord Francesc Rovira, llevant Carme Net, ponent Carles Casart. Miquel Ginesta” (RPGr, ll. 18, fca. 1839, f. 62). “Peça de terra conreu, secà, vinya denominada el Boscàs, pol. 8, parc. 45” (RPG, ll. 20, fca. 2089, f. 148). “Antònia Casanovas Prat, Joan Cros Donadéu, Montserrat Filbà Illa, Miquel Montasell Illa, Rosa Bruguera Donadéu, Lluïsa Carreras Sans, Mercè Passarell Prat, hereu de Josepa Carreras Pujadas i altres, pins, alzines, cereals, vinya, erm. Can Boscàs,” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 8, f. 1, parcs. 6-10, 13-27, 36-42, 44-45, 47, 52-61).

Boscàs, la bassa de can; l’hort de can Boscàs i el pou de can Boscàs.

La bassa, de forma rodona, buidada al terra d’argila, material de molta resistència que no perdia, situada al nord del camí, al vèrtex del pendent nord-est, així els cor-

riols fets expressament al camí amb una trenca permetia desviar l’aigua de pluja cap a la bassa i omplir-la, tenir aigua per al bestiar i per poder regar l’hort que quedava a la part baixa de la casa fins el límit amb el torrent de can Lari i el terme amb Santa Maria de Palautordera, on feien la vianda que necessitava la casa.

El pou, situat al límit sud-oest de la terra s’utilitzava per a l’aigua de la casa i poder rentar.

“Antònia Casanovas Prat. Can Boscàs, pou” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 8, f. 1, parc. 13c).

Boscassa, la

Forma femenina de sobrenom per anomenar la mestressa de can Boscàs.

“Antònia Casanovas Prat (a) Boscassa” (RPGr, ll. 3, fca. 28o, f. 237).

Boscassos, en

Sobrenom per anomenar la gent de la casa de can Boscàs del veïnat dels Boscassos.

v. *can Boscàs*.

“18 novembre 1879. En mèrits d’escriptura de venda perpètua otorgada per Salvi March Martorell, a Jaume Vidal lcart, una peça de terra erma amb alguns pins situada en el barri dels Boscassos, llevant successors de Joan Valada, migdia camí públic de Palautordera, ponent Tomàs Riera, conegut per “Boscassos, nord el mateix Riera” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 17rv-18.1).

Boscassos, els

Àmplia zona anomenada del Boscàs o els Boscassos, entre el camí de la serra del pi Gros fins a llevant amb el torrent de can Lari i el termenal amb Santa Maria de Palautordera, a llevant-nord i a migdia la zona de can Prat, ara la urbanització i el sot d’en Fraric, i al nord el pla i el sot de Dona Morta.

v. *el Boscàs, can Campillo, el bosc de cal Maco, Dona Morta, el mas Prat, can Pau Ribalta, can Quico Ribalta, can Rosa, cal Sordet*.

“21 novembre 1901. Rafel Terrades Tàpias-Palutordera, en mèrits d’escriptura d’inventari com a hereu del seu germa Francisco Terrades. És alta d’una peça de terra en part vinya, en par terma de ddues quarteres, cinc quartans si-

tuada en el “Barri dels Boscassos”, llevant Fidel Morell, migdia Andreu Prat, ponent Joan Agustí, nord Eulàlia Aromí” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 8.2). “Joan Carreras Arnau. “Boscassos” 1er. llevant Jaume Prat i part Josep Bassa, migdia Miquel Pruna, ponent Jaume Cullell, nord el mateix propietari, secà de segona, bosc de primera. 2na. llevant successors d’Andreu Cornay, Miquel Montasell, migdia successors de Miquel Cullell, ponent mas Sauleda, nord Pau Ribalta, secà i bosc de tercera... Àngela Coll Abril. “Boscassos”, llevant Josep Riera, migdia-ponent Josep Bassa, nord Francisco Perchacs per mitjà del camí de Palautordera, secà de tercera... Miquel Montasell Illa. “Boscassos” llevant Pere Pare-ra, migdia terres del “Mas Bassa” i torrent dels “Boscassos”, ponent Josepa Donadéu, nord camí de Palautordera, secà, de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 54, f. 57, alta 1919... núm. d’ordre 73, f. 76, alta 1907... núm. d’ordre 141, f. 151, alta 1910). “Casa en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, a la partida denominada els Boscassos, llevant Andreu Corney i altres, migdia Miquel Cullell, poennt mas Sauleda, nord Pau Ribalta. Tomàs Carreras Mompарт; Joan Carreras Pujadas (1940)” (RPGr, ll. 1, fca. 34, f. 110). “Peça de terra erm, bosc abans secà i vinya, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, paratge Boscassos, o Boscoses, migdia el torrent del Frare, llevant Carles Casart i altres, mas Parròquia, nord torrent de can Lari, nord ponent Carles Casart, ponent mas Prat. Pere Prat Parera” (RPGr, ll. 2, fca. 165, f. 179). “Peça de terra secà, vinya, en el veïnat dels Boscassos” (RPGr, ll. 2, fca. 168, f. 186). “Rústica en la qual hi ha una casa ruïnosa en el terme de Sant Pere de Vilamajor, a la partida anomenada Boscassos, llevant mas Sauleda, nord mas d’Esteve Ribalta, pol. 8, parc. 21” (RPGr, ll. 47, fca. 34 “N”, f. 144). “3 febrer 1802. Bartomeu Ram, pagès de la parròquia i terme de Sant Pere de Vilamajor, possessor del mas Ram de dita parròquia. Peça de terra subjecte a fer y prestar cada any a la Sra. Eularia Aromir duenya que fou de dita pessa de terra dens annual de tres lliuras. Venme perpetuament a Narcís i Ramon Junqueras pare y fill de dita Parra de Vilamajor, aquella pessa de terra part campa y de conreu y part de vinya planta de una quartera i mitja, situada en dita Parra y terme de Vilamajor y en lo lloch o partida dita Los Boscasos, solixent ab honor de Anton Garrell treballador, mitgdia Vicens Prat, pages, Francisco Parera Parayre, tremuntana Miquel Coll rejoler, tots de Vilamajor” (APRibalta,

EscripV1802). “Els Boscassos (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Boscassos, les basses dels

“2. Reg. 2.2- Captació d’aigua. a.2.3. Als Boscassos s’havien fets basses pluvials que eren clots de dos o tres metres de profunditat” (QDV, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). ll, p. 59).

Boscassos, la peça dels

Es documenta amb aquesta denominació la peça de bosc de la falda de ponent de la serra Llarga sobre can Marquesó.

“Pere Gras Prat. Va llogar a les seves filles Gras Prat, el bosc anomenat ‘peça dels Boscassos’, pol. 9, parc. 16 del Cadas-tre” (RPGr, ll. 2, fca. 147, f. 141).

Boscassos, el torrent dels

Nom del fondal de recollida d’aigua a llevant de la carena suau de la serra del pi Gros, per les terres de conreu del mas Bassa. Més conegut com el sot d’en Fraric.

v. *el sot d’en Fraric*.

“Terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge denominat Boscassos, nord camí de Palautorde-ra, al sud el mas Bassa i el torrent de Boscassos, ponent Josepa Donadéu, llevant Pere Parera. Miquel Montasell” (RPGr, ll. 8, fca. 754, f. 93).

Boscassos i Vallserena, el veïnat dels

Zona que ocupa la part anomenada dels Bosccas-sos al costat de llevant del veïnat que limita amb el terme municipal de Santa Maria de Palautordera i una part molt petita al sud-est amb el terme de Llinars del Vallès. El camí de la serra Llarga, també anomenat de can Peu Alt separa les dues part d’aquest veïnat, a ponent amb Vallserena, que limita a migdia amb el terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor, a ponent amb el veïnat del Pla i al nord amb el veïnat del Sot de l’Om.

v. *ca l’Anselmo, can Bassa,can Campillo, can Feló, can Gol, can Gol del Bosc, can Gol Negre, can Gol Nou, can Pau Ribalta, can Pepot, can Peu Alt, can Prat, can Quico Ribalta, can Ram, can Ribalta, can Rosa, cal Sordet, can Ton Ribalta, can Tona, can Tramunt*.

Boscatell, les hortes del

“27 octubre 1726. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Parra. Sti Petri Villamajoris, habeo et possideo petiamt terre heremam et nomorosam que est de petinetiis illius magne petia terra mansi Noguera sita in dicta parra. de Vilamajor et in loco vocato las Hortas del boscatelli de octo quarteriarum, oriente cum torren-te vocato dels Horts, meridie cum honoribus meis mansi Noguera, occidente mansi Aulet nunc Gras et Mustarós, mas Noguera, cirtio mansi Noguera” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 19).

Boscosa, la

“Terra plantada de vinya en el terme de Sant Pere de Vi-lamajor, a la partida denominada Boscosa, llevant Marin Ballell, migdia Joan Prat, ponent Miquel Junquera i altres. Agustí Vila Vila (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 216, f. 39).

Boscoses, les

Es documenta amb aquest plural femení la zona que coneixem majoritàriament com els Boscassos. v. *els Boscassos*.

“Peça de terra vinya, amb algunes oliveres, bosc, erm, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge ano-menat les Boscoses, llevant Josep Puig, migdia Josep Illa i altres, ponent Josep de Llansa, Josep Gol del Bosc, per mit-jà del camí que porta a Sant Esteve de Palautordera, nord Josep de Llansa. Ignasi Batista Roca; Joan Batista Roca (1940).” (RPGr, ll. 1, fca. 4, f. 142). “Terra bosc, anomenadales Boscoses, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, ponent el mas Perpunter, ponent-migdia mas Boscàs, nord mas Pascol” (RPGr, ll. 3, fca. 330, f. 357). “Peça de terra en el ter-me municipal de Sant Pere de Vilamajor, a la partida ano-menada Boscoses, nord-llevant-migdia Agustí Vila, migdia Miquel Cullell, migdia-ponent Esteve Ribalta, pol. 8, parc. 22. Lluïsa Carreras Sans [Cal Sordet].” (RPGr, ll. 15, fca. 1515, f. 51).

Bosqueta, la

Encara que no apareix l’article al document del segle XIII, ens hem permès la llicència de posar-li, perquè cre-iem que s’acostaria a la forma femenina d’anomenar la mestressa del mas Bosc. Article que podria ser salat o de tractament: sa-na Bosqueta, donat el gran nombre de re-

ferències que ho farien creïble.

v. *l’Aguilona, el mas Andreu*.

Bosso, lo

“Veŷnat de Los Pilés o forasters se escriuran despres de tots los veŷnats. Pilés de can Derrocada: Lo Bosso” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1754*).

Boteller, cal

Tenim solament el nom de Boteller per designar aquesta casa del segle XV, que, probablement, anomena-rien cal Boteller.

“Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Boteller” (*QuadV*, núm. 3, p. 14). “BÓTA. Derivats de botella: boteller ‘oficial de la casa de reis i grans senyors, encarregat del vi’ [fi del segle XIII, Vides R, f. ^o14: “com asò vis e ausís boteler del rey qui donava vi --- “; Alcover Moll] ” (*DECat*, vol. II, p. 156). “XI. Els Oficis. Llista de renoms indicatius d’oficis. Boteller: fàbrica de bots o botelles de cuir” (*RMMNC*, p. 125. XI.2).

Boter, cal

Cognom i habitatge anotat a la llibreta de comunions de l’any 1813 entre can Prat i ca l’Auledell.

“Bruguer Nou: Bote. Gaspar Bote, Maria muller, Josepha i Pere fills, Mariangela muller... Boter. Gaspar Bote, Catha-rina muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Bruguer Nou: Boté. Gaspar Boté, Margarida muller, Pere fill” (ADB, Cai-xa1.9, *LlbCom1795*). “C. Llinatges que representen noms de càrrecs o de dignitat, d’ofici o de professió. 3. Noms d’ofici o professió tècnica. Boter. Boté. Nom del qui fa o ven bots o bótes de cuir” (*ELIC*, p. 250).

Boter, el sot del; el torrent del Boter.

El torrent travessa la zona del pi Gros en sentit nord-est, sud-oest, per sota la falda nord de la serra del pi Gros; va a parar a la riera de Vallserena, al sud de can Feló.

“12 setembre 1918. En mèrits de venda perpètua otor-gada per Miquel Bertran Arenas, en qualitat d’hereu de la seva mare Maria Arenas Bruguera, és alta una peça de terra anomenada “Sot del Boter” en el barri de Vallserena,

d’una quartera, llevant Pere Casas Pou, migdia Josep Basa, ponent Josep Carreras Masó, nord successors de Joan de Llansa... 19 desembre 1919. Jaume Bataller Baladia. En mè-rits d’expedient possessorí, és alta de la segünet finca. Peça de terra de secà situada en el paratge de Vallserena, denominada “Sot del Boter” d’una quartera, tres quartans, llevant Jaume Bataller, abans Miquel Bertran Arena, mig-dia bosc de la vídua de Josep Bassa, perr itjà del torrent d’una part de l’altra amb terreny recentment plantat de pins de la mateix, per mitjà de camí, carretera o ribera, po-nent amb el mateix terreny plantat de pins de la vídua de Josep Basa i el bosc de Joan Alemany per mitjà de mar-jada, nord el bosc de Joan Alemany” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 53rv, 56rv-57). “Jaume Bataller Baladia de Sant Anto-ni de Vilamajor. 1er-2on. “Sot del Boter”, llevant part del mateix, migdia-ponent bosc de la vídua de Josep Bassa, ponent-nord Joan Alemany per marjada, secà de tercera... llevant Pere Casas Pou, migdia Josep Bassa, ponent Josep Carreras Masó, nord successors de Josep de Llanza” (AMS-PV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 31, f. 32, alta 1920). “Pi Gros. Torrent del Boter” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 9, f. 3). “Conca del riu Besòs: 35. Torrent del Boter (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Ru-tes d’aigua (I), pp. 18-19).

Botifarra, can

A la llista de registre de comunions de la segona mei-tat del segle XIX i començament del XX, situen aquesta casa entre can Suari i can Vacota.

“Sot de l’Hom. Butifarra. Francisca Llavina, Joaquim” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Sot del Om: Butifarra. Ramon Mas, Dolors muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11887*). “Sot de l’Om: Butifarra. Ramon Mas, Dolors muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Sot de Lom: Butifarra” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Butifarra. Distància: Tres quarts i més” (*VCCPM*, pp. 49, 52). “XI. Els Oficis. Comerç. Els Queviures. Botifarra” (*RMMNC*, p. 125. XI.8a).

Botifarra, el bosc de can; el mas Botifarra i l’oli-var de can Botifarra.

“Josep Quintana de Vilamajor. Butifarra. Avui Antoni Quin-tana Serra. Per una peça de terra secà, bosc, olivar. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 300).

“Josep Quintana d’aquest poble. Paulí Serra lcart. “Can Bo-tifarra”, llevant Josep Arabia Suqué, migdia-ponent-nord Joan Serra Llovera, secà, erm de segona” (AMSPV, *Re-fApPG1925*, núm. d’ordre 199, f. 217).

Botiga, la

“La botiga de queviures (*la gabella*): 1776 apareix per pri-mera vegada una paraula per definir aquest servei... L’ar-rendador haurà de tenir dos llocs de venda, a la Força i a Vilanova” (*VCCPM*, pp. 109-110). “XI. Els Oficis. Ofici indicat pel lloc de treball. Botiga” (*RMMNC*, p. 143. XI.13a).

Bou, el collet del

“El collet del Bou (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Brassó, can

Veiem anotat Filbar al segon quart del segle XVIII, en un habitatge de l’Església, on ja hi residia una família de cognom Brassó. Podríem pensar que és la mateixa casa que després ja veiem anotada com a Brassó.

v. *can Filbar, can Perera de la Força*.

“Veŷnat de la Iglesia. Brasó. Antoni Brasó. 2 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1754*). “Veynat de la Esglesia: Brassó. Joan Parera, Marianna muller” (ADB, Caixa 1.9, *LlbCom1768*). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Brasó. Brassó. Barsó. De *Bradone*, de sig-nificat obscur” (*ELIC*, p. 100).

Brau, can

Denominació actual de l’antiga i bellíssima casa situ-ada al límit de migdia del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, vora el terme de Sant Antoni de Vilamajor, a la qual hi arribem pel curt camí de la casa. Edificació de planta baixa i pis, amb coberta a doble vessant perpen-dicular a la línia de façana orientada a migdia, amb torre quadrada coberta a quatre vessants al costat lateral de ponent. Entrada d’arc de mig punt dovellat, amb àmplies dovelles de pedra, material també dels finestrals, al pri-mer pis finestral centrat sota el carener de coberta, gemi-nat, de pedra d’arc trevolat sobre impostes amb motius florals, les altres obertures d’arc pla de pedra. La torre de planta baixa i dos pisos amb finestres d’arc pla de pedra a

la planta baixa i el segon pis, al primer pis finestra de pe-dra d’arc conopial, lobulada sobre impostes, amb motius florals, a les mènsules i a l’arc.

v. *can Barau*. “Jordi berau/ L XXXVI” (ADB, *Caixa*10.130, *Llsc*ompt1491). “Veïnat del Pla: Brau. Jacinto, Antoni muller, Joseph, Pere, Joan, Mariangela, Rosa i Josepha fills” (ADB, *Caixa* 1.10, *Llb-Com*1813). “19 abril 1889. Joan Suñer Bertran de Mataró. És alta perquè passa al seu nom la casa de pagès anomenada “Brau” assenyalada amb el núm. 13, que va ser de pertinen-ces de Francisco Bassa Oserans” (AMSPV, *ApAm*1906, altes). “Veïnat del Pla. Can Brau” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol*1919). “Can Brau (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Can Brau, magnífica masia del segle XV o XIIm amb una torre noble o de defensa de planta quadra-da adossada a la casa... (dibuix).” (*V*872-1299, pp. 22, 96b). “Can Brau. Veïnat del Pla. (fotos).” (*Q*DV, núm. 9, pp. 114-115). “Brau. “E. Llinatges que són originàriament vertader sobre-noms o malnoms. 3. Noms de qualitats mentals o morals i de confessió religiosa. Brau. De l’adjectiu *brau*, ‘feréstec’, ‘fu-riós.’” (*ELIC*, p. 281). “BRAU, adjectiu comú en la llengua d’oc i amb l’italià, castellà i portugués *bravo*, d’origen incert, segu-rament resultant d’una alteració del llatí BARBĀBRUS ‘bàr-bar’, ‘ferotge’, ‘salvatge’, simplificat en BARBRUS, BABRUS, com a pronuncia del llatí vulgar, 1ra. Documentació: c. 1160. Berenguer de Palol” (*DECat*, vol. II, pp. 206-209).

Brau, el bosc de can; les feixes de can Brau; el mas Brau; l’olivar de can Brau; la quintana de can Brau i la quintana de darrere can Brau.

Les feixes queien des de les parets de can Llop, cap a la riera de Vilamajor, terres de regadiu estructurades de nord-sud.

La quintana és una peça de terra de regadiu situada al Pla, darrere les parets de can Brau i can Llop, amb el pas del camí del Molí de Baix a llevant amb l’aigua del qual es regava fins la riera de Vilamajor pel costat de ponent.

“Bernardus D. D. Homo Dni. Regis juramento dicit, quo tenet Mansu D. D. Pro Dº Rege, et facit de sensu duodeci-mo solidos, et octo denarios, inter manso D. D... et quarta ptem Mansi Brau pro porcades in festo Sti Petri. Im fest Natalý sex solidos, et octo denarios. Im unu par Pullorum pro recognicionibus. Im mediu Pullum pro recognicio-

nibus pro Manso Bravo. Im tres punýeres de forestatge. Im tres corterios Vini de forestatge. Im una quarteria pro locido Regi, et alia fabro de Blado. Im una corteria vinya pro locido Dº Regi, et alia fabro. Im duos octavos de fores-tatge pro quinta pte mansi Brau. Im facit duas traginas” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 24). “25 octubre 1436. manso berau” (ADB, *Caixa*10.130, *CapbRend*1436). “21 gener 1903. Pere Pujol Parera (Perera de Canyes). Una peça de terra de secà de tercera, situada en aquest terme de pro-cedència de la “Quintana de can Brau”.” (AMSPV, *ApAm*1905, altes, núm. 5.4). “26 febrer 1911. Relació de bens de. Alta de Jaume Pujol Planas al seu nom en qualitat d’hereu del seu pare Pere Pujol Parera. 7na. Peça de terra de conreus de secà de procedència de la quintana de can Brau, d’una quartera, tres quartans, llevant Antoni Barnils, per mitjà de rasa i marge, migdia amb Barnils i el mas Brau, ponent Joan Garriga, abans Agustí Bertran, nord Joan Basa per mitjà de sèquia... 18 octubre 1915. Mercè Serra Llovera. 4ta. Peça de terra de regadiu eventual anomenada del mas Brau, de tres quartres, llevant Pere Barau, Francisco Cusachs per camí i rasa, migdia Pere Barau, ponent amb la riera, nord Maria Moragas” (AMSPV, *ApAm*1912, pp. 2rv-3, *ApAm*1912, pp. 44). “Miquel Fortuny Serra d’aquest poble “Pertinences del mas Brau”, llevant Jaume Cortès, Joan Ozerans, “Mas Brau”, mig-dia Jaume Mascaró, ponent la riera de Vilamajor, nord Pau Casas, erm... Joan Garriga d’aquest poble. 2na. “Mas Brau” llevant Jaume Pujol Planas, migdia Miquel Fortuny, ponent N. Geta, nord Salvador Oserans, secà de segona... Mercè Serra Lloveras. “Mas Brau” llevant Pere Brau, Francisco Casademunt per mitjà de camí i rasa, migdia Pere Brau, ponent la riera, nord Maties Masagué, regadiu eventual de tercera, secà de primera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 94, f. 98, alta 1920... núm. d’ordre 99, f. 103... núm. d’ordre 231, f. 251rv, alta 1917). “1. Pràctica agrícola. Conreus estructurats en feixes” (foto).” (*Q*DV, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). II, p. 14). “Antic Safareig Públic de Sant Antoni de Vilamajor, el bosc de can Brau” (*Q*DV, núm. 9, pp. 34-35).

Brau, el camí de can

De curt recorregut, baixa fins les cases de can Brau i can Llop, veïnes i juntes de parets pel costat de ponent de can Brau, des de la cara de ponent de la carretera de Sant Pere de Vilamajor.

Brau, el camp de can

“30 juliol 1907. Maria Farnés Montañola-Granollers, en mè-rits d’escriptura d’inventari, com a hereva del seu espòs difunt Segon Vaquer Arjona. Una peça de terra de conreu, regadiu i secà, de sis quarteres, tres quartans, coneguda per Camp de can Brau, situada en el barri del Pla, llevant successors de Martí Sauleda, migdia una porció de terra de nou quartans, nord Jaume Barau” (AMSPV, *ApAm*1912, p. 9.2). “Felip Subirana Puig d’aquest poble. 2na. “Camp de can Brau” llevant succssors de Martí Sauleda, migdia Jo-sep Casanovas, ponent Josep Mascaró, ponent-nord Josep Brau, regadiu, secà de segona” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 236, f. 257, alta 1915).

Brau, l'hort de can

“2 gener 1905. Pere Basa Ocerans. És alta per passi al seu nom en qualitat d’hereu del seu pare difunt Pere Basa Ser-rat. Primer: un tros de terra de conreu anomenada “Hort” llevant el mateix propietari, migdia Josep Pujol Riera, po-nent la riera de Vilamajor, nord amb la carretera que por-ta a Sant Antoni de Vilamajor” (AMSPV, *ApAm*1906, altes de 1908, núm. 1). “Felip Subirana Puig d’aquest poble. 1ra. “Hort” llevant riera de Vilamajor, migdia Jaume Parera, po-nent el mateix propietari, nord successors de Pere Oze-rans Bertran, secà de primera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 236, f. 257, alta 1915).

Brau, el pla de can

Part de la zona anomenada de forma genèrica el Pla, en aquest cas, de les terres a i els espais situats a l’entorn de la casa de can Brau, fins la línia termenal amb Sant An-toni de Vilamajor a migdia, la riera de Vilamajor a ponent i travessada per la carretera de Sant Pere, on comença la serra de can Bacallà.

“El pla de can Brau, ponent la urbanització de can Derro-cada, pol. 11, parcs. 8, 15” (RPGr, II. 39, fca. 3168, f. 20).

Brau, el pou de can; el rec de can Brau.

Bellíssim exemplar d’arquitectura popular, situat da-vant la cara de migdia de la casa de can Brau, construït de pedra amb volta coberta, amb dos abeuradors als costats de llevant i ponent.

A partir de l’aigua que es recollia a la resclosa del Molí

El pou de can Brau.

de Baix, es repartia l’aigua a través del rec a les terres de conreu de can Brau.

Brit, cal

“Veïnat del Bruguer. Cal Brit” (AMSPV, *CaixaDTM, Plà-nol*1919).

Brollars, els; el torrent dels Brollars.

Zona de muntanya que devia originar aquest topònim a partir de la brolla, que ocuparia majoritàriament aquell espai, encara que també es va conèixer una casa del veï-nat de can Cortès amb aquest nom, situada a la meitat de l’espai entre el camí del Cortès i la riera del Cortès, que en aquest punt comença a anomenar-se la riera de Canyes.

El torrent baixa a ponent de la collada de Sant Elies, travessa el camí del Cortès, se li ajunta per la dreta el sot dels Espatl·lats que baixa del Cortès i va a la riera de la Moixa o del Cortès en aquest punt, a partir del qual conti-nua com a riera de Canyes.

v. la riera de Canyes.

“Veïnat de Canyes. Torrent de Brollars” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol*1919). “brolla *f.* Matollar de vegetals llenyosos no gai-re alts i de fullatge dens, que deixa passar la claror fins al nivell de terra” (*DIEC*, p. 287). “BROLLAR, ‘sortir de terra,

creixent, les plantes o l’aigua’, també occità, *brolhar* ‘bro-tar o sortir de terra, aparèixer’: probablement derivats del mot occità *bruelh*, francés antic *breuil* ‘bosquet’ (*brull* existí tambe en sentits semblants en català antic).” (*DECat*, vol. II, pp. 259-264).

Brolls, els; el bosc dels Brolls; la serra dels Brolls.

Carena pel centre de la qual puja el camí que ve de can Panxa, carenejant la serra d’aquesta casa.

Bosc de can Gras d’Avall, amb el del sot de Ferreres al nord i el torrent de can Guri a migdia.

També es coneix amb aquesta denominació la terra situada davant la cara sud-oest de les Planes del Cortès, zona allargada amb rebrots d’alzina on anava el bestiar a amorriar entre els camps de conreu.

v. *el bosc de can Gras d’Avall*.

“Mas Armengol de Canyes, situat en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que es compona de les peces que es descriuen: D.- Peça de terra bosc anomenada dels Brolls, de cabuda tres quarteres, llevant Antoni Cortès per mitjà de la riera del sot de Canyes, migdia-ponent-nord Pere Pujol. 8 maig 1878. Testament de Josep Boix Terradas, a favor de Salvador Boix Brossa” (RPGr, ll. 1, fca. 35, f. 114). “14 gener 1915. Pere Boix Martori. En mèrits d’escriptura d’inventari, en qualitat d’hereu del seu difunt pare Salvador Boix Basa, és alta de les següents finques. 5na. D. Peça de terra bosc anomenada dels Brolls de tres quarteres, lle- vant Antoni Cortès, per mitjà de la del sot de Canyes, mig- dia-ponent-nord Pere Pujol Parera” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 65). “Pere Boix Martori d’aquest poble. 4ta. “Brolls”, lle- vant Antoni Cortès, per mitjà de la riera del sot de Canyes, mmigdia-ponent-nord Pere Pujol, bosc de primera” (AMS- PV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 44, f. 45-45rv, alta 1921).

Brolls, la mina dels

Entrada amb boca de mina a la zona del Brolls de les Planes del Cortès.

Bru, el mas

“Mas Bru” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 31). “E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 2. Noms de parts del cos i de qualitats i defectes físics. Bru. Brun. Bruns. De l’adjectiu *bru* (germànic *bruns*), ‘gris fosc,

que tira en negre’”. (*ELIC*, p. 270). “BRU, ‘moreno’, del fràn- cic BRŪN, alemany *braun*, anglès *brow*. 1ra. Documentació, segle XIII, Llull” (*DECat*, vol. II, p. 283).

Bruguer, can

“Peça de terra en la qual hi ha edificada una casa de pagès, denominada Bruguer, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant torrent, migdia mas Castellar, ponent carretera de Cardedeu a l’església de Cànoves, nord peça de terra denominada Bruguer. Antoni Fàbregas Jou” (RPGr, ll. 2, fca. 123, f. 88).

Bruguer, el; el bosc del Bruguer.

Zona situada entre la cara de migdia de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars i el terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor, amb el terme de Cànoves-Samalús a ponent i el torrent del Fou a llevant. Diuen que era una ter- ra de bosc, de pins, alzines i bruguerars. També documen- tada amb la forma composta, com el bruguer d’en Bacs.

v. *la quintana de Dalt, can Jep Pinós, Mas i Costa, la Rie- reta*.

“14 abril 1732. Ego Josephus Santana labarator parra. Sti. Petri Villamajoris, teneo et possideo troceum terra olim heremum nunc partim cultium, vinea, heremum trium quarteriarum, in loco vocato al Bruguer, oriente honore den Cucurella ferri fabri dicta parra., partim honore den Gilafrenca, qui honores fuerunt mansi Bachs, meridie ho- nore den Pibernat, qui fuit mansi Bachs, occidente, et a cirtio honore den filbar, qui fuit mansi Bachs” (ACVO, cai- xa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 301-302). “7/7/1824. Establecimiento perpetuo ante Rafael Lluch, notario de Cardedeu, Guillermo y Vicente Bachs de Vila- major, a favor de Pedro Pujol, labrador de Vilamajor, un pe- dazo de tierra de una quartera y media en lo Bruguer, del manso Bachs” (ACA, HAC, Llig3342/02, *HipotDenCCV1824*, p. 93). “Terra de secà, vinya, erm, amb una casa, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge denominat el Bruguer, llevant Maria Sala, nord Puig, migdia Josep Sucel de la Torre, per mitjà de camí, ponent la carretera de va de Cardedeu a can Volat. Pere Pruna Boté; Antoni Pruna Pa- rareda (1939)” (RPGr, ll. 1, fca. 7, f. 21). “Peça de terra olivar, pins, denominada Bruguer, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant mas Brugueres, migdia Josep

Bruguera, ponent Josep Oliveró, nord Mateu Serra” (RPGr, ll. 1, fca. 84, f. 230). “Terra en el paratge anomenat Bruguer, del terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant camí de Car- dedeu a can Volart de Cànoves, ponent torrent denominat Mal” (RPGr, ll. 2, fca. 125, f. 93). “Peça de terra denominada el Bruguer, en els termes municipals de Cànoves i Sant Pere de Vilamajor, llevant amb el motejat el ‘Rectoret’, ponent mas Guri, mas Maspons, per mitjà del torrent Mal” (RPGr, ll. 3, fca. 312, f. 315). “Peça de terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, paratge Bruguer, migdia el camí de carro denominat d’en Volart” (RPGr, ll. 4, fca. 391, f. 74). “16 ge- ner 1900. Felip Maria Ravell. Passen al seu nom els bens que era de Francesc Parera Giró. Peça de terra de conreu de tres quartans de secà. Una altra peça de terra planta- da de pins anomenada “Bruguer” de dues quarteres, vuit quartans, bosc de tercera” (AMSPV, *ApAm1905*, altes, núm. 8.1-2). “Josep Mas Font de Barcelona. 13-14na. “Bruguer”, llevant Felip Tàpias, migdia Pere Oserans, per camí, ponent Maria Clavell, nord Esteve Aimàs, secà de tercera... llevant Jaume Bachs, migdia Josep Canal, ponent Pere Oserans, nord Maria Clavell, secà i vinya de tercera... Francisco Ma- saguer de Cànoves. “Bruguer”, llevant-nord Antoni Pare- ra de Brugueres, Maria Auladell Grau per mitjà de torrent, migdia hereus de Telm Batlles per mitjà de marjera, hereus de Jordi Auladell, ponent el mateix propietari, bosc-erm de segona... Miquel Parera de Cànoves. “Bruguer” llevant Pere Prat Masjuan, migdia Francisco Massaguer, ponent Miquel Cuch, nord Ramon Volart Casademunt, secà de tercera... Pere Pruna Boté-Antoni Pruna Parareda d’aquest poble. 1er-2na. “Bruguer”, llevant Maria Sala, N. Puig, migdia Jo- sep Sucel de la Torre, ponent carretera que dirigeix a can Volard, nord Telm Batlle, secà, vinya de tercera... lle- vant-ponent successors de Vicenç Bachs, migdia Esteve Aymà per mitjà de camí, nord successors de Joan Morató, vinya de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 132, f. 142-142rv, alta 1919 núm. d’ordre 133, f. 143... núm. d’ordre 196, f. 214). “27 agost de 1919. Setè molló. Es reconeix com a tal una fita de pedra en forma de paral·lel·piped rectan- gular, situat en el lloc denominat “Bruguer”, en el llindar que separa dos terrenys de pins que pertanyen, el situat a ponent que radica en el terme de Cànoves, a la pagesia anomenada “Can Messeguer” i el situat a l’est en el ter- me de Sant Pere de Vilamajor a la pagesia anomenada can

Perera de Brugueres. La línia de terme reconeguda entre els mollons sisè i setè, és la recta que els uneix” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i Cànoves-Samalús). “Bruguer” (AMSPV, *Caixa- DTM,TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 6.12). “Mercè Serra Llobera, Francesc Illa i altres. El Bruguer, cereal, pins, vinya, erm, olivar” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 12, . 37f. 2 parcs. 37-62, 65, 97-99 i pol. 13, f. 2, parcs. 30-31, 46-48, 51-59). “El Bru- guer (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “bruguer-bruguera f. Mata de bruc. / Brugue- rar” (*DIEC*, p. 287). “BRUC, ‘Erica arborea’ forma germana de l’occità *bruc* i del francés antic *brui*, que aviat fou substituït pel seu derivat *bruyère*; provinent del gal·lo-llatí BRŪCUS... és més natural que aparegui el col·lectiu bruguer-bruguera designant el lloc on el bruc abunda” (*DECat*, vol. II, pp. 259-264). “Erica Arborea. Díficil de conrear, necessita terra rica amb una proporció adequada de sorra per a tenir un bon drenatge, de creixement ràpid” (*RCHDeo*, p. 348-349).

Bruguer, la carretera del

v. *el camp de Baix*.

Bruguer, la peça del

“Peça de terra secà, plantada de vinya, anomenada del Bruguer, llevant Francesc Masaguer, migdia-ponent Jaume Rosàs, nord Francesc Auladell. Francesc Masaguer Cuch (1955)” (RPGr, ll. 5, fca. 481, f. 64).

Bruguer, el pla del; la terma del pla del Bruguer.

Àmplia zona de conreu de can Perera de Brugueres, amb llenques de bosc vora el camí, que davalla a ponent fins la capçalera del torrent de can Xandela que arriba pel nord fins l’actual urbanització de les Faldes del Montseny. Terra que connecta a migdia amb el camp dels Pous, tra- vessada de nord - sud pel camí de la Roureda, amb el tor- rent del Gatell, a llevant, fins arribar tal com ens indica la documentació al límit termenal de migdia amb Sant An- toni de Vilamajor, Cardedeu i Cànoves-Samalús.

v. *el barri del Bruguer Nou, can Xandela*.

“29 agost 1919. Primer molló. Reunits en el lloc denominat el Pla del Bruguer, es reconeix com a tal una pedra de for- ma irregular empotrada a terra, en el lloc denominat “Pla

del Bruguer”. És comu aquest molló als termes municipals de Sant Pere de Vilamajor, Sant Antoni de Vilamajor, Càno-ves i Cardedeu... 27 agost de 1919. Desè molló. Es reconeix com a tal una fita de pedra de forma irregular empotrada a terra, en el lloc denominat “Pla del Bruguer”, en el punt de reunió de tres llindars que separen tres terrenys, el situat al nord de pins i els situats a ponent i llevant de conreu, pertanyents tots a Rossend Klein. La línia de terme reconeguda entre els mollons novè i desè, és la recta que els uneix. És comú aquest molló desè als termes municipal de Sant Pere de Vilamajor, Sant Antoni de Vilamajor, de Càno-ves i Cardedeu” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i de Sant Antoni de Vilamajor, Cànoves). “Pla del Bruguer” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 4.2, 6.14). “El pla del Bruguer (plànoI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. El Pla de Bruguer 941 (plànoI).” (V872-1299, p. 46b).

Bruguer, el veïnat del

Zona situada al límit sud-oest del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, amb la delimitació del terme municipal de Cardedeu en el vèrtex d’aquest extrem, el terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor a migdia, el terme municipal de Cànoves-Samalús a ponent, i els veïnats de Brugueres i del Pla al nord.

v. *ca l’Ambràs, ca l’Auledell, cal Bord, can Castellar, can Cristòfol, cal Grill, can Jep Pinós, can Picolí, can Pinós, can Plana, can Pruna, can Puig, can Ribetes, can Roqueta, la Roureda, can Safont, can Xandela*.

Bruguer de part d’allà, el

Forma d’anomenar una part de la zona del Bruguer, pertanyent al bruguer d’en Bacs, que passa al mas Pinós al darrer terç del segle XVIII. Terra segurament allunyada de la casa de can Pinós o a l'altra costat d'un element important, en aquest el torrent de la Roureda.

v. *el bruguer d'en Bacs, el Bruguer*.

“24 abril 1778. Venda perpetua feta y firmada per Esteve Bachs pages de la parra de Sant Pere de Vilamajor a favor de Joseph Prat de la parra de Sant Julià del Fou de tot aquell tros de terra boscosa de pins de tinguda cinch quar-

teras poch mes o menos que en part y de pertinencias de aquella pessa de terra molt gran anomenada lo Brugue de part dellá de pertinencias del Mas Bachs situada en dita parra de Vilamajor” (APPinós, *VendaP1778*). “4 setembre 1884. Estebe Bachs pages de la parra de Sant Pere de Vilamajor, señor util y propietari del mas Bachs situat en dita parra sas terras, honors y pocessions per titol de venda concedesch a Josep Prat perpetuament tot aquell tros de terra boscosa de pins que es part y pertinencias de aquella pessa de terra molt gran part campa part vinya y part herma anomena lo Brugue de part dellá de pertinencias de dit mon Mas Bachs, situada en la parra de Sant Pere de Vilamajor. termena a llevant ab lo torrent de la Raureda a mitgdia honors de Miquel Aymá pages de Vilamajor de pertinences de dita grans pessa de terra, a ponent honors meus que lo dia present se vendràn a Pau Prat y Pinos bracé de Alfou de ditas pertinenxias y a tremuntana ab honors meus mediant un Camí Iglesier” (APPinós, *Certif1884*). “*Allà i allí*, provinents del llatí ĪLLĀC, ĪLLĪC, adverbis de lloc (del mateix radical que ILLE).” (*DECat*, vol III, p. 268).

Bruguer Nou, el barri del

v. *can Xandela*.

Bruguera, can

Casa del veïnat de Brugueres, núm. 18, antic, ran la cara de llevant del camí de Brugueres, entre can Pereres a migdia i cal Gall enganxada a les seves parets nord-oest. Diuen que al segle XII, hi ha les primeres notícies d’aquesta família i casa antiga, orientada a migdia amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana orientada a migdia, amb entrada d’arc de mig punt de pedra dovellat, i f inestres d’arc pla a les obertures.

“lo mas bruguera” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). “Bernat bruguera ferrer/C XVI... Gabriel bruguera ferrer. a. XVI” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “14 juliol 1654. Barthomeu Bruguera y Eulalia Bruguera” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, pp. 22-24). “En bruguera” (ACA, Batllia General de Catalunya A403. *fogatge* de l’any 1497). “13 abril de 1593. Petrus Bruguera mansi Bruguera de Brugueres, parr^a. Sancti Petri Ville Maÿoris, Jacobus Vidal als Bruguera... Totum mansum nunch Bruguera scitum In vicinatur de les brugueres dicte parr^a. Sti Petri Ville Maÿrois

qui quidem mansus antuitus vocatur mansi Sa Corbatera et mansi als borda Lloreta cum eius honoribus et possessi-onibus... affrontatur ab oriente in riaria de Brugerÿs meridie in honore den Parera ab oriente in riera de Bruguerys meridie in honore den Pareres, et partim in honore den Alemany, occidente In torrent lbi transeunte sive xaragay et partim ab nalemany, cirtio honore alemany” (ADB, Caixa núm. 47 Capb. any 1592, p. 25rv). “Veÿnat de Brugueras. Bruguera. Maria Bruguera, Barthomeu, Petronilla, Jaume i Joseph Bruguera. 7 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veÿnat de Brugueres: Bruguera. Barthomeu Bruguera, Maria Bruguera. 5 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730, 1752*). “Veÿnat de Brugueras: Bruguera. Francesch Bruguera, vidu, Llorenç Bruguera vidu. 4 persones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Brugueras: Bruguera. Rosa vídua, Teresa filla, Josep Prat marit” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Brugueras: Bruguera, Rosa Cassa, vidua, Teresa filla Josep Exposit, Llorens Mas” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Veynat de Brugueras: Llorens Mas, Magdalena” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “Veïnat de Brugueres. Can Bruguera” (AMSPV, *CaixaDTM, PlànoI1919*). “Llorenç Mas Bruguera. Can Bruguer. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parc. 60g). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 esta-bleix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Bruguera... Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge:” (*QuadV*, núm. 3, pp. 14-15). “1640. La reconstrució de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dilluns. 30 gener: Antoni Bruguera... Jaume Bruguera... Dimarts. 31 gener: Pere Bruguera parayre... Dimarts. 31 gener: Francesc Bruguera” (*QDV*, núm. 8, p. 58, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “les masies a partir de la seva antiguitat, algunes des del segle XII. Les posteriors serien com l’expansió de les primeres, construïdes per donar allotjament als seus descendents: Can Bruguera de Brugueres... Obres i finançament de la fàbrica. 5 abril 1633. Contribuents, els que més paguen: Bruguera” (*VCCPM*, pp. 25, 137). “Can Bruguera (plànoI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Gausfred Bruguera” (*PBC, 51-52, Domains*, pp. 241-242). “Gausfred Bruguera” (V872-

1299, p. 142). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Bruguer. Brugué. Brugués. Burgué. Bugué. Burguera. Burgueras. Bruguera. Brugueras. Borgueres. Buguera. Probablement variants derivats de *bruc*, nom de planta” (*ELIC*, p. 229).

Bruguera, el bosc de can; el mas Bruguera; l'oli-var de can Bruguera i la vinya de can Bruguera.

Les terres d’aquest mas, la seva situació i delimitació avui és molt difícil o gairebé impossible de precisar, encara que sabem com la la terra dedicada a la vinya desaparegué amb la fil·loxera i des d’aleshores un part va dedicar-se a bosc i en altres parts es feren conreu extensiu, amb 23 Ha. de terra davant la cara de migdia de la casa i l’era, fins el camí de can Bruguera a migdia que la separa de can Pereres, amb el torrent de can Gol a llevant.

v. *el mas Alemany de Brugueres, el mas Canal de Brugueres, el Prat del Mig*.

“13 abril de 1593. Petrus Bruguera mansi Bruguera de Brugueres, parr^a. Sancti Petri Ville Maÿoris, Jacobus Vidal als Bruguera... Totum mansum nunch Bruguera scitum In vicinatur de les brugueres dicte parr^a. Sti Petri Ville Maÿrois qui quidem mansus antiquitus vocatur mansi Sa Corbatera et mansi als borda Lloreta cum eius honoribus et possessio-nibus... affrontatur ab oriente in riari de Brugerÿs meridie in honore den Parera ab oriente in riera de Bruguerys meridie in honore den Pareres, et partim in honore den Alemany, occidente In torrent lbi transeunte sive xaragay et partim ab nalemany, cirtio honore alemany” (ADB, CIIIL Capb. any 1592, p. 25rv). “10 novembre 1416. Judici de pau a l’Ajuntament de Sant Pere de Vilamajor. Bartomeu Bruguera amo util y propietari del mas Bruguera del veïnat de Bruguera de la parrochie de Sant Pere de Vilamajor... Dictum meum mansum Bruguera in dicto veinat de Brugueras parrochie de Vilamajoris cum efus dominus area et quintana... afrontatus ab oriente in riaria de Brugueras, meridie honore mansi Parera, et partim in alio honore meo qui fuit Mansi Alemany, ab occidente in torrent ibi transeunte odie vocant del Mal Pas, et partim in alio honore meo qui fuit dicti mansi Alemany, et a cirtio similiter in honore meo” (ADB, CIIIL Vall-gorguina Capb. Censals) “Heretat anomenada mas Bruguera, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que es

composa d’una casa i una porció de terreny conreu, secà, regadiu, vinya, olivar, bosc, erm, llevant riera de Brugueres, Pau Riera, llevant-migda-ponent mas Perera, ponent-nord mas Volart, Salvi Parera i altres. Teresa Bruguera Casany; Llorenç Mas Bruguera” (RPGr, Il. 4, fca. 384, f. 46). “Llorenç Bruguera de Vilamajor. avui Teresa Bruguera. Per les peces de terra olivar, vinya, erm, regadiu, secà i bosc. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 77). “11 febrer 1904. Salvi, Joan i Josep Parera Samon. És alta perquè passa al seu nom els bens que constitueixen peça de terra procedent del mas Bruguera de Brugueres, adquirida per herència del seu pare Antoni Parera” (AMSPV, *ApAm1906*, altes, núm. 9). “Llorenç Mas Bruguera cereals, alzines, vinyes” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parc. 60a-d, h-k).

Bruguera, el camí de can

Camí que comença al costat de llevant del camí de Brugueres, va en direcció a llevant amb la propietat de can Pereres a migdia, travessa el torrent de can Bruguera, i entre aquest torrent a ponent i el torrent de can Gurí a llevant, va en direcció nord.

“El camí de can Bruguera” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1).

Bruguera, l’era de can

De forma rectangular, situada a ponent del camí de Brugueres, a la cara de migdia de migdia de la casa de can Bruguera. Actualment conserva el terra de petits cairons, amb algunes zones amb cairons més grans i moderns, probablement pel deteriorament que es produeix a les eres en el moment que hi entren les màquines de batre, amb un banc de protecció davant la cara de migdia, del qual avui ja en queda poc. Ara la família que hi viu utilitza l’espai com a zona d’esbarjo.

“Joan Bruguera Costa. Can Bruguera. era... llorenç Mas Bruguera. era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parc. 60e. pol. 13, f. 1, parc. 17c).

Bruguera, la peça de can

“Peça de terra secà, anomenada de can Bruguera, situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Josep Parera per mitjà de la riera de Brugueres, migdia Llorenç Brugueres, ponent camí, nord Maria Bachs. Dolors Quintana Monlló” (RPG, Il. 2, fca. 195, f. 245).

Bruguera, la pineda de can

“Peça de terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, a la partida la pineda de can Bruguera, llevant camí, migdia Pere Parera, ponent-nord finca que es ven. Antònia Ventura Jubany; Salvi Parera Samon” (RPG, Il. 2, fca. 196, f. 246). “Peça de terra regadiu, secà, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, partida pineda de can Bruguera. Salvi Parera Samon” (RPGr, Il. 6, fca. 598, f. 149).

Bruguera, la riera d’en; el torrent de can Bruguera.

Aquest corrent es forma per la unió del sot del Duc i el sot del Riu, al capdavall de la serra de Cabanyes, travessava el camí que portava a ca l’Arenes, i ran el costat de ponent del camí de can Bruguera, de cara a migdia, després de travessar aquest camí s’uneix amb el torrent de can Gurí poc abans de can Folló, a partir d’aquesta unió hom en diu el torrent del Folló, fins que es troba amb la riera de Brugueres.

Al segle XVIII, quan es descriu la propietat de can Canal de Brugueres, que aleshores ja pertanyia a Perera de Brugueres, s’anomena riera d’en Bruguera.

v. *el mas Canal de Brugueres*.

Bruguera, la

v. *el fondo del Lip*.

Bruguera de Brugueres, can; el mas Bruguera de Brugueres.

v. *can Bruguera, el puig de Brugueres, el mas Ginesta, can Vilardell*.

“Mas Bruguera de Brugueres. Vigilies. Fa Barthomeu Bruguera de Brugueres major de dies per son mas per St. Pere y St. Feliu dos cortans de forment es de las dotze pagan sols dos cortans” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 19b). “13 febrer 1596. Constituida la universitat so es consell plurals de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor. Jaume vidal y bruguera de brugueres” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, p. 85rv-86rv). “11 febrer 1728. Ego Bartholomeus Bruguera de Brugueres, agricola parra. Sti. Petri Villamajoris, dominus et possessor Mansi Bruguera, vicinatus de Brugueres, et ejus terraru ejusdem parra.” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 147-147rv). “les masies a partir de la seva antiguitat, algunes des del

segle XII. Les posteriors serien com l’expansió de les primeres, construïdes per donar allotjament als seus descendents: Can Bruguera de Brugueres” (VCCPM, p. 25). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimarts. 24 gener: en Bruguera de Brugueres” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls).

Bruguera de Santa Maria de Serra, en

“Bruguera de Santa Maria de Serra” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 18). “Bernardus de Brugueras homo de Santa Maria de Serra, juramento dicit quo facit una quarteriam Bladei, pro locido Rege. I unu corteriu pro locido Regi, et facit host, et Cavalcada. Im dicit que D. Reg arcipit pro honoribus quos pocidictus Bernardus pro dicta Ecclesia uny paru Gallinarum et quinto denarios fecit pro sensu” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 37-38).

Brugueres, en

v. *can Gual*.

“en Brugueres” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Pere de Brugueres” (*QuadV*, núm. 3, p. 14). “Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Sendred de Brugueres” (*PBC*, 51-52, *Domains*, p. 242). “Sendred de Brugueres” (*V872-1299*, p. 141).

Brugueres, la feixa d’en

“Iem tenemus in parr^a. Villamañoris pro vobis quandam feixam terre vocatam den Brugueres in loco de Vilarrasa, oriente honore den Llobera, meridie et a cirtio dicti Bata-ller, ab occidente torrent de Vilalba” (ADB, Caixa núm. 47, Capb. any 1592, p. 30).

Brugueres; el camí de Brugueres i el pont de Brugueres.

Amb la denominació de Brugueres, el barri o el veïnat de Brugueres, és anomenada la zona de cases establertes a cada costat del camí de Brugueres o de Sant Jaume. Aquesta part de camí que ens porta des de la cara nord

de la carretera de Sant Llorenç Savall fins les cases que formen pròpiament el veïnat de Brugueres, avui entre can Perera de Brugueres i can Pau de Brugueres. Després del pas per davant la Casa Nova de Brugueres, el camí fa un lleuger pendent de baixada fins una mena de gual, que no és altra cosa que el canvi de rasant del camí que travessa el torrent per sobre el pont i després ascendeix fins arribar a l’entrada de can Pereres.

El pont de Brugueres, alt, construït en totxo pla salva el pas del camí sobre el torrent o riera de Brugueres, en un indret de gran bellesa per la majestat dels arbres, els clarsobscurs que produeixen les altes capçades i la tranquil·litat del lloc de pas.

v. *ca l’Arenes, can Bacs,cal Gall, can Jeroni de Brugueres, can Pau, can Lipet, el camí de Sant Jaume, el turó de Sant Pere, can Seca*.

“13 abril de 1593. Petrus Bruguera mansi Bruguera de Brugueres, parr^a. Sancti Petri Ville Mañoris, Jacobus Vidal als Bruguera... Totum mansum nunch Bruguera scitum In vicinatur de les brugueres dicte parr^a. Sti Petri Ville Mañrois qui quidem mansus antiquitus vocatur mansi Sa Corbatera et mansi als borda Lloreta cum eius honoribus et possessionibus... affrontatur ab oriente in riari de Brugerÿs meridie in honore den Parera ab oriente in riera de Bruguerys meridie in honore den Pareres, et partim in honore den Alemany, occidente In torrent Ibi transeunte sive xaragay et partim ab nalemany, cirtio honore alemany” (ADB, Caixa núm. 47 Capb. any 1592, p. 25rv.) “núm.28. Creació de censal de preu 27 Ll. y de penció de tres quarteras de forment á mesura vella de Granollers, feta y firmada per Bartomeu Vidal Pages del Veinat de Brugueras de Vilamajor, á favor de Angela Morera Viuda de Benet Morera Pagés de Llarona. En poder de Pere Bou Notari de Granollers als 20 de Agost de 1557” (ARV, *Ll1832, RM*). “Prop de can Castellar, del veïnat de Brugueres de Vilamajor hi havia tres pedres “tientes” enrotllades per altres equidistants, que a finals de segle XVIII el rector d’el Fou fa constar la seva situació en un croquis per a discutir la demarcació de la seva par-ròquia amb la de Cardedeu (Aquestes pedres “tinentes” ja consten en l’acta de consagració de l’església de S. Julià del Fou el 1142” (MATB, AHMJM, *NDV*, Vilamajor. Balvey, T.: Not. hist.de Vil.inèdit). “Veïnat de Canyes. Camí d’en Brugueres” (AMSPV, *CaixaDTM, Plàno1919*). “Josepa Parera Masjuan.

Vilamajor, 1906

2na-4ta “Brugueres” llevant Miquel Garroset, migdia Jeroni Parera, ponent Esteve Rech, nord Maria Parera, erm de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 163, f. 175-175rv, alta 1912).“Què menjaven a Vilamajor al segle XII. Una a de les zones més citada en la requesta d’Ervigi per la donació de vinyes és “in Brugarias” (*QDV*, núm. 3, p. 1o). “Les Brugueres (plànoI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Brugueres. A ponent de Vilamajor es troba la partida de Brugueres, de la qual parla el document de l’any 941, on se l’anomena Vila Brugarias. Aquesta entitat de població era encara independent en el segle XIV” (*Del-MC*, p. 75). “Els primers llocs: *Brugarias*” (*V872-1299*, p. 43).

Brugueres, el cap de la riera de

“Elisendis Susaÿa femina Castri de Canyes iu dicit que tenet tres fexias terra in Capite riaria de Brugueres, et quinta et media quarteria de forestatge”(ADB, *Caixa1o.13o, Capb-1281cop.*, p. 6).

Brugueres, el carrer de

Carrer estret i costerut que puja per la cara de ponent des de la plaça de l’Església, a la cantonada dels quals hi ha can Pau, puja per darrere l’església de Sant Pere i l’edifici de can Vila, antic Ajuntament, on tomba al volt d’aquesta casa en direcció al sud-oest.

“El carrer de Brugueres està situat a l’antic nucli de la Força... antic camí que unia la vila de Vilamajor amb el veïnat de Brugueres... El camí, avui carrer de Brugueres sortia del recinte emmurallat del Castell i seguía fins el veïnat de Brugueres” (*QuadV*, núm. 1, p. 24). “La plaça de l’Església. L’entrada del carrer de Brugueres. Carrer estret i costerut era el final o l’inici del camí que unia el castell amb el veïnat de Brugueres” (*QDV*, núm. 2, pp. 26-27). “El carrer de Brugueres, que inicia una ferma pujada” (FInform. El Camp Gran). “Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. Carrer Brugueres (plànoI).” (FInform. Església de Sant Pere).

Brugueres, el puig de; la peça del puig de Brugueres.

“3 abril 1729. Ego Stephanus Bachs Faber linarius parra. Sti Petri Villamajoris. Item etiam teneo et possideo, alium troceum terra cultiuvum tinentia trium quarteriarum frumenti in dicta parra. de pertinentiis supracditu Mansi Bac-

Vilamajor, 1906

hs, et in loco vocato Puig de Brugueras, terminatur oriente, meridie, et occidente cum honoribus dicti Mansi Bachs, et a cirtio honoribus Bartholomei Parera de Brugueras dicta parra... 17 gener 1728. Ego Hyacintus Filbar agrícola Parra. Sti Petri Villamajoris agricola. Item etiam habeo, teneo, et possideo troceum terra heremum tinentia unius quarteriis et media, et de pertinentiis illius petia terra vocata Puig de Brugueras, sive lo mas Eularia de pertinentiis Mansi Bachs dicta parra. de Vilamajor, oriente Joseph Llavina dicta parra. qui fuit de pertinent dicta petia terra, meridie mansi Bachs, occidente mansi Bruguera de Brugueras, et a cirtio mansi Parera de Brugueras” (ACVO, caixa o1. fons oo24, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 74rv-75rv, 138-138rv).). “1o octubre 1898. És alta a Felip Maria Ravell. Dues finques rústegues anomenades Puig de Brugueres de conreu secà d’extensió 97 a., 93 ca., i 22 a., 41 ca., per herència del seu oncle Felip Segarra” (AMSPV, *ApAm19o2*. altes, núms. 9, 13). “Peça de terra campa, anomenada puig de Brugueres, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant Felip Tàpies, migdia Josep Tramunt, ponent Pere Bachs, per mitjà de camí, nord Josep Parera. Joan Ravell Martínez (1941)” (RPGr, ll. 1, fca. 72, f. 2o6). “Peça en el terme de Sant Pere de Vilamajor, de pertinences de la peça anomenada puig de Brugueres, del mas Bacs, llevant el mas Bacs, per mitjà del camí de l’Església, ponent Maria Jubany, nord Joan Bachs. Francesca Sala Moliné; Francesca Marsà Sala (1944)” (RPGr, ll. 3, fca. 365, f. 459).

Brugueres, el rec de

Rec que travessava en direcció nord-sud el veïnat de Brugueres i repartia l’aigua a les basses dels veïns, que es recollia a la resclosa situada a la cara de ponent de la riera de Brugueres.

v. *el camp de la Sivella*.

“Rec de Brugueres” (AMSPV, *PlànoIAAB1942*).

Brugueres, la riera o torrent de

Aquest corrent d’aigua que hom anomena la riera o torrent de Brugueres, s’inicia en una doble brancada al capdamunt del veïnat de Brugueres, vora el costat de ponent del camí de Brugueres, a les envistes de la bassa de ca l’Arenes, s’enfonsa ràpidament i passa profund i feréstec sota la cara de migdia del revolt del camí del veïnat,

Vilamajor, 1906

Vilamajor, 1906

en el trencall de can Lipet, on recull les aigües que vessen del regueró que baixa ran el camí que ara porta a can Pau de Brugueres, més endavant se li ajunta per la dreta, pel costat de ponent, el torrent o sot del Gatell, continua en direcció sud-est, passa per sota el pont de Brugueres, en un fondal curull de vegetació i de difícil accés on l’acàcia, poderosa, se n’ha fet mestressa, amb pollancres i alzines, en un entorn ple d’herbam divers, continua fins que se li uneix per l’esquerra el torrent que baixa de can Folló i, abans de can Bacs, continua, anomenat també el torrent de can Bacs, a travessar per sota la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars en el pont de can Safont, baixa a llevant de can Castellar, surt del terme de Sant Pere i entra al de Sant Antoni de Vilamajor. Dels dos brancals que donen inici a aquesta riera, la més llarga, la del costat de ponent, té el seu començament a la zona de la Corcolla de Cànoves, fins que s’uneix amb la segona sota el camí, a ponent de can Pau de Brugueres.

v. *ca l’Arenes, el bruguer d’en Bacs, la Corcolla, el prat del Mig, la Morera, l’hort de les Penyes, el mas Pou d’Avall, el puig de Sant Pere, el torrent de Vallvallida, el bruguer d’en Volard*.

“Susaya, nom. Riera Brugueres, nom” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281*, p. 4). “13 abril de 1593. Petrus Bruguera mansi Bruguera de Brugueres, parrª. Sancti Petri Ville Maÿoris, Jacobus Vidal als Bruguera... Totum mansum nunch Bruguera scitum In vicinatur de les brugueres dicte parrª. Sti Petri Ville Maÿrois qui quidem mansus antuitus vocatur mansi Sa Corbatera et mansi als borda Lloreta cum eius honoribus et possessionibus... affrontatur ab oriente in riaria de Brugerÿs meridie in honore den Parera ab oriente in riera de Bruguerÿs meridie in honore den Pareres, et partim in honore den Alemany, occidente In torrent lbi transeunte sive xaragay et partim ab nalemany, cirtio honore alemany.- “Item tenemus pro dicta rectoria terre frumenti quem nobis facit et presbat en Castellar de la Serra... terminatur ab oriente in via publica o riera de Brugueres ameridie honore mansi alsina ab occidente in marge gros mansi castellar cirtio honore mansi Castellar” (ADB, Caixa núm. 47 Capb. any 1592, p. 25rv. i 28). “6 setembre 1669. Acte d’establiment de les aigües de la riera de les Brugueres” (VCCPM, p. 1o3). “Riera de Brugueres (plànoI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Conca del riu Besòs: 22, 28. Riera de Brugueres (plànoI).”

Vilamajor, 1906

(*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19). “3o març 19o6. Alta de Josepa Parera Masjoan de Barcelona. En mèrits d’escriptura d’inventari otorgada per mare Josepa Parera Samon. “Can Lipet”. Peça de terra de conreu de secà de sis quartans, llevant amb la riera de Brugueres, migdia-ponent-nord Teresa Bruguera, abans Jeroni Bruguera” (AMS-PV, *ApAm1912*, pp. 13.2).

Brugueres, el veïnat de

El veïnat de Brugueres ocupa un espai a ponent del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, amb els veïnats de Canyes al nord, el del Pla a llevant, el del Bruguer a migdia i el terme municipal de Cànoves-Samalús a ponent.

v. *ca l’Aimar, can Prat, ca l’Aleix, ca l’Arenes, can Bruguera, la Casa Nova, can Filbar, cal Gall, can Gori, can Jeroni, can Lipet, can Pau de Brugueres, can Perera de Brugueres, can Seca, can Vila Brugueres*.

“Terra en el lloc i barri de Brugueres” (RPGr, ll. 3, fca. 21o, f. 23). “Barri de Brugueres, cereals, regadiu, alzines, vinya i pins” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 6, parcs. 1-1o, pol. 11, f. 2, parcs. 142-145, 157-158, 163-167). “1591-163o. A Sant Pere es comptabilitzaven 9 barris: Brugueres” (VCCPM, p. 134). ““Villae et Mansi’. En els termes actuals de Sant Pere i Sant Antoni, mil anysenrere, hi havia no menys de set *villae*: Brugueres” (*V872-1299*, pp. 47-48).

Brugueroles, la riera de

Se cita aquesta forma d’anomenar la riera de Brugueres, solament una vegada en un document de la propietat de can Bacs. No sabem si efectivament també es va conèixer en alguna ocasió amb aquesta variant, o bé és només una inscripció purament interpretativa.

v. *l’hort dels Oms*.

Bruguers, el torrent dels

Es documenta aquest torrent en el punt de trobada amb el camí de Santa Maria de Palautordera, més avall de can Rosa. En el terme veí es coneix la zona com els Bruguers -encara que avui són, sobretot, camps de conreu-, per tant pensem que podria ser oportú creure en aquest nom del torrent, que coneixem sobretot com a torrent de can Lari.

“Peça de terra bosc, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant el torrent de Brugas, migdia Joan Vila i altres, ponent-nord Tomàs Riera. Travessada pel camí de Palautordera a Vilamajor. Antoni Monclús Batallé (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 326, f. 347). “Els Bruguers: Potser altra hora lloc de brucs, ara camps de conreu majoritàriament i també bosc. Coneixem amb aquest nom la zona de davant de can Peu Alt, fins ca l’Omet” (*SMPalau*, p. 8o).

Brugues, el turó de les

v. *el turó de les Barraques, el turó de les Païsses*.

Brut, el sot del

v. *la carena de la Cova*.

Buesca, can

Nom de casa anotada a la llibreta de comunions de l’any 1910 com a arruïnada. Segurament estava situada en el lloc on avui s’anomena: Ca n’Huesca. Al segle XIX, al veïnat de l’Església s’anota: Can Guesca.

“Veynat del Bruguer Nou: Buesca (Canal). arruïnada” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1910*).

Bufetera, la

El serrat dels Casals que després s’anomena la Bufetera, baixa en direcció nord pel terme del Montseny.

v. *el serrat dels Casals, el vinyet del Samon, el mas Vesa*.

Bullícia, can

“Bruguer Nou: Bullisi. Pere Bullisi” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Veynat del Bruguer Nou: Bullicia. arruïnada” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1910*). “BULLIR. Del llatí BŪLLIRE ‘borbollejar’ estar en ebullició. Bullícia [segle XVI, valencià i barcelonès, Diccionari Aguiló i Alcover Moll, i altres del segle XVII en Diccionari Aguiló i 1632, Careta, Diccionari de Barbarismes, p. 465]. Baró de Maldà ‘est diumenge de tanta bullícia i diversió.’” (*DeCat*, vol. II, p. 354).

Bullícia, la cabanya d’en

Es fa l’entrada amb la forma personal perquè en el cadastre municipal s’identifica en Pere Riera amb el motiu Bullícia. La cabanya devia pertànyer a aquest home i potser era el lloc on vivia.

v. *la peça d'en Bullícia*.

“Bruguer Nou: Bullissia” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Cabanya Bullicia. Distància: Tres Quarts” (*VCCPM*, pp. 49, 51).

Bullícia, la peça d’en

“Pere Riera. Bullícia de Vilamajor. Per la terra erm” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 307).

Burret, cal

v. *lo Feixó*.

“1939. Pau Barnils Masó, deixa al seu fill Josep Barnils Negre, una casa denominada cal Burret” (RPGr, ll. 1, fca. 6, f. 17).

Roure de can Cortès

C

Canovet, el mas

Cap d'Amunt, el Cantinol, el

Carreres, can Canal, els camps de

Candela, can Camps, la feixa dels

Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor

Canyes Calcides, el camp de les Capó

Camprodon Canal, can Campillo, l'era

Camí, la feixa del

Çaladern

“Çaladern” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 11rv).

Cabanyelles, les

“9 desembre 1727. Franchiscus Duran, laborator parra. Sti Petri Villamajoris, tenemos et possidemos, totam illam aliam petiam terra boscosam tinentia unius quarteria et sex cortanorum frumenti in dicta parra. et in dicta montanea vocatam la Cabanyelles que terminatur ab orient hono-ribus Parera de Cañas dicta riera de Vilamajor mediante, meridie honoribus den Planell, occidente, et a cirtio Pare-ra” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 58-58rv). “CABANYA o CABANA, del llatí CAPANNA, mot tardà en llatí, de procedència forastera i d’origen incert, probablement indoeuropeu. *1ra. doc.: cabana*, fi segle XIII, Llull; *i cabanya* en Desclot” (*DeCat*, vol. II, pp. 365-366).

Cabanyes, la riera de

v. *Ametlla*.

Cabanyes, la serra de

Forma una mena d’arcada en direcció nord-oest, sud-est, des del termenal de Cànoves, entra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, allargada i afuant-se al capdavall per unir els sots que li baixen per les faldes, a migdia el sot de Riu, i al costat nord el sot del Duc, per formar la riera de can Gol.

v. *el camp Gran, Vilardell*.

“11 febrer 1728. Ego Barthomeus Bruguera de Brugueras, agricola parra. Sti Petri Villamajoris, et possessor Mansi Bruguera vicinatus de Brugueras. Teneo, habeo et pos-sideo totam illam aliam petiam terra nemorosam octo quarteriarum frumenti in dicta parra. de Vilamajor, et in loco vocato Serrra de Cabanyes, de partinetiis Mansi Camp dirruti, quem possidet Parera de Brugueras, oriente honoribus mansi Llinás partim Mansi Gras de vall, occi-dente rieria, et a cirtio Mansi Llinás” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 156-156rv). “Peça de terra de secà, erm, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, punt denominat serra de Cabanyes, llevant Jaume Gras, migdia Ramon Segarra, ponent Marcel.lí Parera, per mit-jà de la riera de Brugueres, nord Joaquim Volart. Francesc Gras Costa; Salvador Gras Puig (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 278, f.

233). “Peça de terra erma, bosc en el lloc conegut per serra de Cabanyes. Josep Pujol Martí, Pere Pujol Calderó (1946)” (RPGr, ll. 5, fca. 455, f. 1). “Francisco Gras Costa, d’aquest po-ble. 2na. “Serra de Cabanyes”, llevant successors de Jaume Gras, migdia Joaquim Volart, per mitjà de marjada, ponent Marcel.lí Parera, per mitjà de la riera de Brugueres, nord terrenys del mas Gras d’Amunt, regadiu, erm de tercera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 106, f. 111, alta 1911). “Joan Bruguera Costta. Serra de Cabanyes, pins i alzines” (AMSPV, *Cad*.1955, pol. 6, f. 2, parcs. 173-174, 180-186, 190-196 i 202-203). “La serra de Cabanyes (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Cabra, el coll de

“Mas Bertran. Coll de Cabra, lloc” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 31). “Petrus Bertran Homo Dni. Regis juramen-to dicit, quo tenet pro Dº Rege, Mansi Bertran, ad collem de Cabra, una fexa, ed dat quinta” (ADB, *Caixa*10.130, *Cap-b*1281cop., p. 25).

Cabreta, can

Casa del veïnat de Santa Susanna, construïda en plan-ta baixa i pis, amb coberta a doble vessant, situada sobre el costat de migdia del sot de can Roure. S’hi entra des de la cara de llevant del camí de can Cabreta.

“Casa anomenada can Cabreta, amb una peça de terra, a la parròquia de Santa Susanna, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Pere Roca, migdia-nord An-toni Argemí, ponent Esteve Auleda” (RPGr, ll. 7, fca. 655, f. 42). “Josep Illa Masjuan. Casa. Can Cabreta” (AMSPV, *Cad*.1955, pol. 3, parc. 41c). “Can Cabreta. (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Les Masies: Cabreta. (quadre)... en bon estat ” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 59, 61).

Cabreta, la bassa de can; la font de can Cabreta.

Propera i sobre la casa, servia de bassa per regar i sa-fareig amb rentadors, s’alimentava de l’aigua que baixava del sot de can Rovira, es recollia amb canal de teula i ana-va a la font i la bassa per beure, rentar i regar. Bassa situa-da uns cinquanta metres sobre la casa, de quatre metres de diàmetre, emporlanada.

v. *la Fonteta*.

“Josep Illa Masjuan. Casa. Can Cabreta, bassa” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 3, parc. 41).

Cabreta, el bosc de can, els castanyers de can Cabreta i el mas Cabreta.

Les terres d’aquesta propietat estaven repartides en nombroses peces i feixes, amb una gran part de regadiu, situades a l’entorn de la casa, per l’aprofitament i l’abun-dor d’aigua, on s’hi feia alfals patates, mongetes i verdu-res.

“Pere Masjuan. Santa Susanna. Per la terra de secà, bosc, erm, castanyers, regadiu. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 209). “14 maig 1914. En mè-rits d’escriptura d’inventari otorgat per Maria Masjuan Giró, en qualitat d’hereva del seu espòs Salvador Illa Co-dina, difunt. 2na. una casa anomenada “Can Cabreta” as-senyalada núm. 45, de planta baixa i pis, amb una peça de terra, conreu, bosc, erm de dues quarteres, llevant Josep Roca Andreu, migdiaAntoni Argemí, ponent Esteve Aule-da, nord Ramon Argemí” (AMSPV, *ApAm*1912, pp. 53-53rv). “Maria Masjuan Giró, d’aquest poble. “Can Cabreta” llevant Josep Roca Andreu, migdia Antoni Argemí, ponent Esteve Auleda, nord Ramon Argemí, bosc, secà de tercera, bosc de segona” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 135, f. 145, alta 1919).

Cabreta, el camí de can

Del camí de Vallmanya, en direcció nord-oest, es des-prenen dos camins, un que porta al Polell i l’altre a can Cabreta; tots dos acaben al camí de Santa Susanna.

“Sendera de can Cabreta” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 3).

Cabreta, l’era de can

Espai de terra al davant de la casa, pati tot l’any que s’escombrava i es preparava per batre amb boïna de vaca que es recollia i es desfeia a la galleda amb aigua, per pas-sar-la després i escampar-la per terra amb l’escombra, seca deixava el sòl llest per a la batuda, que es feia amb animals dels veïns que s’ajudaven mútuament en aques-ta feina. Ventaven amb màquina de maneta i es bastien dos o tres pallers, de palla, d’herba i farratges, a la vora de la gran figuera de la casa. Després de batre, s’omplien de deu a dotze sacs de farina que es portaven a la farinera de

Cardedeu, al forner de Sant Esteve de Palautordera, i els donava pa per a tot l’any.

Cadena, la parada de la

Parada del senglar que es fa al costat del torrent de can Gurí i la cadena de can Gurí, on s’espera el pas de l’animal.

Cadiraire, cal

“S. Lley: Cadirayra” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1903).

Cafè, el

v. *ca l’Oserans*.

“Veynat de la Forsa: Café. Salvador Oserans, Magdalena, muller, Joan fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1903). “1948. Festa Patronal o Major. Processó costejada pels habitants ano-menats Pere. Pere Oserans Pujol de casa Cafè” (ADB, Cai-xa5.60, *Llpparroqs*.XIX).

Cagaió, el; el serrat del Cagaió.

Segurament l’indret on portaven a pasturar el ramat de can Vesa, que la gent encara pronuncia amb ioditza-ció: Cagalló-Cagaió. Encara que també el trobem escrit: el serrat del Cogolló.

v. *el vinyet del Samon, el mas Vesa*.

“Petrus lobet homo afocatus de Sto Licerio juramento di-cit queo tenet pro Dº Rege, apud Cagoŷó, cu Geraldo R., et dat tasca... Petrus de Oleto homo Dni Regis juramen-to dicit quod tenet pro Dº Rege qui est de Domo Mansi Oleto, usque apud Cagalló, dat quintu” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281cop., pp. 12, 33). “cagalló *m.* qualsevol de les boles dures que constitueixen els excrements de les cabres, de les ovelles, etc.” (*DIEC*, p. 308).

Caieta, la

A la documentació del segle XIII, ens dóna aquesta veu com a topònim. En època moderna s’ha trobat com a sobrenom femení en d’altres indrets.

v. *la coma de can Terrer*.

“CAIO, CAIA, adjectiu, ‘bonic, formós’, mot afectiu popu-lar, probablement degut a un creuament descaient amb el català antic provençalat *gai, gaia*, pròpiament ‘alegre!’” (*DECat*, vol. II, p. 397).

Calcides, el camp de les

“18 març 1920. Anselm Pons Llovera. En mèrits de venda perpètua per Bonaventura Tramunt, és alta de la següent finca. Una peça de terra de secà anomenada “Camp de les Calcides”, llevant Josep Mas, abans Felip Tàpias, migdia Segimon Cortès, ponent el mateix comprador Josep Bachs, nord hereus de Felip Rabell” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 60). “Josep Mas Font de Barcelona. 6na. “Camp de les Calcides”, llevant mateix propietari, migdia-ponent Segimon Cortès, nord successors de Felip Ravell, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 132, f. 14orv). “Peça de terra secà, denominada camp de les Calcides, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant-ponent Josep Mas Font, migdia Segimon Cortès, nord Felip Ravell. Bonaventura Tramunt Colomer; Josep Mas Font (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 288, f. 257). “CALCIDA, ‘mala herba dels blats, *Cirsium arvense*’, denominació comuna en llengua d’oc, d’origen incert: alguns en diien *calciga*, i en grec *χίσιων* el nom d’una mena de card semblant o igual, potser d’aquest en van dir *χίσιων σίτων* ‘card dels blats’; la influència del llatí *carduus* faria que això fos adaptat com CARS-SITA, després canviat en *calcida* (-iga).” (*DeCat*, vol. II, pp.431-434). “carduus –i m.: cardo, abrajo” (*DELL*, p. 67).

Calabruixes, el turó de les

Segon dels turons de nord-sud de la serra de Palestrins, per on passa la divisòria termenal, separat del turó de Palestrins, pel collet del Mig. Petita elevació que hom també anomena prat Sagrera.

Cal pensar que aquest nom s’origina a partir de les tempestes d’aquests cims i les calamarsades que poden donar-s’hi.

Tanmateix, també podria derivar de la planta anomenada calabruixa, pròpia d’aquesta mena de terrenys. v. *el prat Sagrera*.

“calabruixa. f. calamarsa. Precipitació de grans petits de glaç formats per congelació del vapor d’aigua contingut en l’atmosfera” (*DIEC*, p. 311). “BRUIXA. *Bruixó* ‘calamarsa’, ‘vent gebrat’ Diccionari Aguiló. Sinònim *calabruix*” (*DeCat*, vol. II, pp. 293-294). “calabruixa f. Calabruix [*Muscari* *sp.* família de les liliàcies] Gènere de petites plantes bulboses de flors blaves o violades, en raïm terminal, molt freqüents als marges de camins, conreus i pasturatges secs” (*GEC*, vol. 4. P. 112).

Callarís, el

Es documenta al segle XVIII amb aquest nom un pas, també anomenat el Torrent, a ponent de la propietat Derrocada.

v. *l’hort del mas Prat de Sallobera*.

“B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 8. Noms de preparacions i utilitzacions del terreny i de treballs agrícoles. Call. Calls. Sacall. Del llatí *callis*, ‘camí estret’. La forma *Sacall* és aglutinació de l’article sa amb el substantiu *call*” (*ELIC*, p. 223). “CALL. De CALLIS: *káĭ* és un pas en forma aproximada de carrer. *Callís* ‘camí entre dues parets o fileres d’arbres’ [diccionari Aguiló, com a propi del Vallès], els mas desenrotllats *callerís* i *callissó* es documenten des d’antic” (*DeCat*, vol. II, pp.431-434).

Calls, el mas

v. *el bosc de Tremida*.

“Una heretat que es compona de la casa, era de batre i cabana, terra campa, vinya, bosc, prat, olivar, coneguda amb el nom de can Calls, travessada pel seu costat de ponent pel Reguissol, regant-se amb cinc hores setmanals de l’aigua procedent de la Tordera, llevant riera de Vallmanya, mas Prat, migdia Salvador Mir, ponent quatre predis Boix mitjançant la carretera i torrent de Tramida, migdia-nord Esteve Auleda, nord-llevant mas Torrent” (RPSCel, ll. 1, t. 22, f. 10. Llibres de Sant Esteve de Palautordera).

Calmello

“Petrus Miró homo Dom. Regis tenet Mansu pro Dº Rege, A Calmello unu campu, et dant sixta” (ADB, *Caixa10.130, apb1281cop*, p. 14). “CALM, f. o CALMA, ‘altiplanície’, ‘plana alterosa i aplevada dalt d’una muntanya’. Provenint d’una base KALMIS certament pre-romana. Derivats: *Calmella*, *Calmeta*” (*DeCat*, vol. II, pp. 437-440).

Cambreta, la

Nom d’una peça de terra de conreu de forma triangular, travessada de ponent a llevant per la línia termenal amb Sant Pere de Vilamajor –la major part dins el terme de Sant Antoni –, pel nord de la qual passa el camí de la Farinera, amb la riera de Vallserena al seu costat de ponent, a l’altra costat de la qual hi ha l’edifici i la propietat

de la Farinera, amb la casa de la Nòria, al sud-est.

“Terra coneguda amb el nom de la Cambreta, terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor, pol. 4, parc. 6o. Agustí Vila Margarit; Francesc Vila Botella” (RPGr, ll. 1, fca. 71, f. 103. Llibres de Sant Antoni de Vilamajor).

Cames, la vinya d’en

Terra de conreu del terme de Sant Pere de Vilamajor, que tenia el motejat en Cames de Sant Antoni de Vilamajor.

“Jaume Puigagut. Cames de Vilanova, avui Jaume Puigagut Casarius. Per una peça de terra secà, vinya, erm” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 295). “Can Cames” (AMSAV, *Cad1949*, pol.1, parc.14b). “Nom de casa de la parròquia del Fou. Pagesia enganxada pel seu costat de llevant amb la l’església de Sant Juaume de Rifà, que pertany a la família d’en Francesc Puigagut Ventura” (RSAV).

Camí, la feixa del

“21 gener 1903. Pere Pujol Parera (Perera de Canyes). Una peça de terra de secà de tercera, situada en aquest terme de pertinences del mas Bacs, coneguda per “Feixa del Camí”” (AMSPV, *ApAm1905*, altes, núm. 5.3). “26 febrer 1911. Relació de bens de. Alta de Jaume Pujol Planas al seu nom en qualitat d’hereu del seu pare Pere Pujol Parera. 6na. peça de terra denominada “La feixa del Camí” que fou de pertinences del mas Bacs, composta de secà, d’una quartera, sis quartans, llevant Jaume Parera, successors de Jaume Parera Bertran, migdia hereus de Jaume Bolart, ponent hereus d’Esteve Rech, nord Maria Farres per mitja de rec i marge” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 2rv). “Jaume Pujol Planas d’aquest poble. 4ta. “La feixa del Camí” llevant Jaume Parera, migdia hereus de Joan Volart, ponent Esteve Rech, nord Maria Tarrés per mitjà de reguera i marge, secà de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 190, f. 2o6rv, alta 1911).

Camí Ral, el

v. *el carrer de Baix la Plaça, el camí de can Clavell, la feixa Llarga*.

“Can Clavell. L’antic camí ral de Barcelona al castell de la Força, després de travessar la plana, s’enfilava per la carena[del Secà] custodiada per aquesta important masia” (QDV, núm. 9, pp. 110-111).

Camí Ral dels Boscassos, el

Camí que travessa la zona dels Boscassos des de les granges del costat de migdia de Vallserena i arriba fins la cruïlla amb el camí de can Quico Ribalta a llevant i la continuació al nord, ara pavimentat, per la urbanització de Vallserena cap a la serra Llarga.

v. *Boscassos, camí de la serra del pi Gros, camí de can Peu alt*.

“Camí Ral dels Boscassos (plànol).” (FlInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Campaner, cal

Casa també coneguda per cal Ferrer o Ferrer de Dalt, on va viure la família de cognom Sauqué, campaners del poble.

“Creu: Nadal 188o. El sagristà o campaner anomenat angel cusachs... 29 juny 1927. L’actual campaner en Esteba Sauqué, ferrer” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*). “el campaner Benet Conill” (VCCPM, p. 38). “En Josep Sauqué, va ser l’últim campaner de Sant Pere” (*La veu d’en Pelideu*, núm. 14, pp. 8-9. Les campanes de Sant Pere de Vilamajor).

Campàs, el

Malgrat el nom, que podria semblar una referència a un espai gran, és una terra mitjanenca, però la més gran que tenia feixons de la propietat de Vallmanya, situada sobre el costat nord de la masia a ponent del revolt del camí, per on hi passava la sendera de pujar a can Terror. Terreny relativament pla, que, segurament, s’aprofità per fer-hi rompuda i conrear-lo per a ordi i civada.

Campet, el

“Josep Puig. Mas Ribes. 6.- Per la terra de regadiu, secà. El Campet” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 283). “Josep Puig Moré de Calella. 13na. “El Campet” llevant-nord Mas Vidal, migdia- ponent els Masos Llinars i Gras d’Avall, regadiu de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 179, f. 193). “Peça de terra terme de Sant Pere de Vilamajor, anomenada el Campet, llevant-nord casa Vidal, migdia-ponent camí de can Llinars. Josep Puig Plaja (1944)” (RPGr, ll. 3, fca. 353, f. 423).

Campillo, can

Casa situada a la zona del Boscàs, vora el termenal

amb Santa Maria de Palautordera, al final del camí homònim, sobre la cara de ponent del torrent de can Lari. Es conserva la casa antiga, però amagada per la gran construcció moderna que avui presideix aquest lloc.

“Boscasus: Can Campillo. Samon” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*). “Memòria de l’altar de S. Josep. Fou construït l’any 1879, foren recollides almoïnes: Teresa Ferreras de casa Campillo” (ADB, Caixa5.6o, Llpparroqs.XIX). “Buscassus: Campillo. Mariano Figueras, Teresa muller, Esteve fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871 i 1903*). “Veïnat dels Bosacassos: Campillo. Esteve Figueras, Teresa Amargant” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “Veïnat dels Boscassos i Vallserena. Can Campillo” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Esteve Figueras Clos. Can Campillo. Casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 8, f. 1, parc.5d). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Campillo. Distància: Una hora” (VCCPM, pp. 49, 51). “Can Campillo (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Campillo, la bassa de can; el pou de can Campillo.

Estaven situats bassa i pou ran el punt de trobada del camí quan arribava a la casa i el pas del sot Llauder, ran la cara nord d’aquest, així, quan el pou de 2-3 m de fondària sobreeixia s’omplia la bassa, que utilitzaven per rentar i regar les terres de l’hort.

A la dècada de 1940 tenien motor de pistó per fer pujar l’aigua del pou davant de la casa, que funcionava amb magneto. Devia ser deficient de funcionament, perquè portava a dir i es féu famosa la frase de l’avi de can Campillo quan comentava el seu funcionament: “Pim-pam-pum magneto fos”.

“Esteve Figueras Clos. Can Campillo. pou” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 8, f. 1, parc.5c).

Campillo, el bosc de can; l’hort de can Campillo, el mas Campillo i la vinya de can Campillo.

La terra dedicada al bosc, cobert majoritàriament d’alzina i també amb pi, era la part que ocupava més terra del mas a l’entorn de la cara de ponent del pas del torrent de can Lari, fins la confluència amb el torrent Llauder pel costat de migdia, amb unes peces d’hort situades sota la bassa per a fer la vianda de la casa; les terres de conreu i

la peça dedicada a la vinya al sud-est de la casa.

“Peça de terra conreu, bosc en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge anomenat bosc de can Campillo, llevant terme de Santa Maria de Palautordera, pol. 8, parcs. 2-3” (RPGr, Il. 2o, fca. 2o88, f. 145). “Pau Serra. Campillo de Vilamajor. Per la terra de, secà, bosc, erm. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 350). “Camí que circula per la serra que divideix els termes de Llinars i de Santa Maria de Palautordera i de Sant Pere de Vilamajor. Baixa des del turó de les Formigues pel carener fins l’extrem oriental d’aquesta allargada carena, en el punt termenal que es desvia de cara a la casa de can Velló del poble veí de Palautordera” (*NLlinars*, p. 428). “Camí de la Serra de Can Velló” (AMLL, *Cad1943*, CPR, PR,2). “Emili Casacuberta Net, Joan Pascual Cirera i Esteve Figueras Clos. Can Campillo, alzines, cereals, pins i vinya” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 8, f. 1, parcs. 2-5. 46, 48-51).

Campillo, el camí de can

L’antic camí anava a la casa des de la cara nord del camí de Palautordera, abans del trencall de can Quico Ribalta pel mig de la zona del Boscàs. Ara s’hi va per un camí dreturer i asfaltat des del carrer de la urbanització de Vallserena.

“Veïnat dels Boscassos i Vallserena. Camí de can Campillo” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Camí de can Campillo” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 8).

Campillo, l’era de can

No tenien un espai estable per a batre a la casa, però preparaven la part del davant per a aquesta feina que feien amb l’animal propi, però ajudant-se amb les cases veïnes.

v. l’era de can Quico Ribalta.

Campillo, el sot d’en; la terma de can Campillo.

Pedra termenal en la delimitació de terme municipal amb Santa Maria de Palautordera.

“16 de juliol de 1919. Segon molló. Es reconeix com a tal una fita de pedra de forma irregular, situat en el lloc denominat “Can Campillo”, al marge de ponent del torrent de can Lari, el marge del qual és lllindar d’una terra de pins i roures de la casa Can Bassa. Té gravada la P del costat de

de Santa Maria de Palautordera i la SP del costat de Sant Pere de Vilamajor. Des del primer molló en línia recta fins el punt d’intersecció de l’eix del camí de can Ram, que és la continuació del que en el primer es diu camí de la serra de can Tabola, amb l’eix del torrent de can Lari, fins el molló segon” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i de Santa Maria de Palautordera). “Can Campillo” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 5.5). “Pedra termenal que queda situada al sot de can Campillo” (*SMPalau*, p. 91).

Campó, el; la bassa del Campó.

Peça de terra que pertanyia a can Cabreta, que es regava amb l’aigua de la bassa petita del Campó, que baixava del canal, i també conduïa a la bassa més gran anomenada de can Planes, prop de can Cabreta, cases que es repartien els dies d’aigua, tres a can Cabreta i la resta per a cal Ros, que era el propietari de les terres. El Campó era una terra de regadiu, generosa mercès a l’abundor d’aigua, on es plantava ferratge, verdura, llegums i tubercles.

Camprodon

“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, Dominus et possessor Mansi Parera. Item etiam tenes et possideo petia terre quod est in montanea in loco vocato Camprodon termini Villamajoris, oriente cum honore Mansi Noguera a me possessi, meridie cun honoribus Mansi Armengol, ab occident cum honoribus den Llinás qui fuerunt Mansi Guri, et a cirtio cum honoribus Mansi Riquer diruti, quem ego possideo... Item etiam teneo et habeo et possideo Binas petias terraque sunt in loco vocato Camprodon, ab oriente a meridie, ab occidente, at a cirtio cum honoribus mansi Riquer, et alia terminata ab orient mansi Oller uniti et agregato meo manso Parera, partim mansi Riba, meridie mansi Fabrega, quem possidet Thomas Auladell et antea here mansi Pujadas, partim mansi Armengol, occidente mansi Omell, et a cirtio mansi Omell, et partim mansi Armegol, et partim mansi Riquer... 9 desembre 1727. Franchiscus Duran, laborator parra. Sti Petri Villamajoris, tenemus et possidemos totam illam petiam terra heremam unius quarteria et quatuor cortarorum, et in loco

vocato Camprodons, oriente honore Francisci Gras qui fuit de pertinentiis mansi Noguera, quem possidet dictus Parera de Cañas mediante itinere quo itur a dicta parra. de Vilamajor ad civitatem Vici, meridie honore Jacobi Ozerans Laboratory dicta parra. que fuerunt dicti mansi Noguera quem possidet dictus Parera de Cañas, occidente honoribus den Riba qui fuerunt den Pujadas, et partim cum honoribus den Vilardell qui fuerunt den Llinás, et a cirtio honoribus Parera de Cañas... 6 abril. 1714. Franciscus Gras Laborator parra. St. Petri Villamajoris, troceum terra de vinea plantatum tinentia media quarteria frumenti quam possidet Joannes Parera Vicinatus de Cañas dicta parra. et in loco vocato Camprodon, que fui de pertinentiis Mansi Noguera, dicti vicinatus de Cañas, oriente Mansi Armengol, meridie Parera de Cañas, occidente partim restante dicta petia terra, quam possidet Parera, partim Armengol, cirtio restante de Parera... 3 octubre 1728. Ego Jacobus Oserans agricola parra. Sti. Petri Villamajoris. Petia terra in loco vocato Camprodon, oriente honore den Parera, partim den Mongol, meridie mansi Ribas, occidente honore den Pujadas, et a cirtio restant petia que possidet Parera de Cañas, que antea fuit den Noguera de Cañas... 1 juliol 1738. Nos Bartholomeu Clavell, et Noguera agrícola parra. Sti. Petri de Villamajoris. Illam petiam troceum terra de vinea plantatum trium cortanorum in vicinatu de Cañes et satis prope la Plana de Camprodon de pertinentÿs Mansi Armengol dicta parra. oriente, occidente et a cirtio cum honoribus meis, qui fuerunt Francisci Gras superius, et a meridie honore Michaelis Pou laboratoris” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 2rv, 14-14rv, 54, 87-88, 203rv-204, 355).

Camprodon, la plana de; a prop la plana de Camprodon.

“8 desembre 1727. Franchiscus Duran, laborator parra. Sti Petri Villamajoris, etim teneo, habeo et possideo troceum terra de vinea plantatu tinentia trium cortariorum frumenti in vicinatu de Cañas dicte parra. et satis prope la Plana de Camprodon qui fuit de pertinentiis Mansi Armengol de Cañas, oriente Franchisco Gras de munt, meridie cum itinere quo tenditur dicto vicinatu de Cañas ad Domu den Volart de Canovas, occidente Vinea dicti Francischi Gras de munt, cirtio dicto Gras... 9 desembre 1727. Franchiscus

Duran, laborator parra. Sti Petri Villamajoris, habemus et possidemus, totum illum terra troceum de vinea planta-tum tinentia trium cortanorum frumenti in dictus vicinatu, et parra. et in loco vocato prope planam de Camprodon, orient honore Francisci Gras de munt, meridie cum itinere quo tenditur a dicto vicinatu de Cañas, ad domum den Volart de Canovas, occidente cum vinea dicti Francisci Gras, et a cirtio cum dicto Gras” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 46rv-47, 63rv-64).

Camps, en; el mas Camps; la borda del mas Camps.

La documentació del segle XVIII ens informa que ter-res del mas Camp o Camps passen al mas Perera de Bru-gueres.

v. *mas Alemany de Brugueres, serra de Cabanyes, camp de la Sevilla*.

“Mas Camps” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 18rv). “Anna-lleta des Camps femina Dni Regis, juramento dicit, quod tenet medium Mansum de Campis, et Bordam in que ha-bitator Do Rege, et facit pro sensu quatuor solidos in festo Sti Petri pro porcadis. Im festo Natalis quatuor solidos. Im unu par Pulloru quarto partit Bladu, honorÿ de Cabanyes que da quintu. Im tres Punýeras de forestatge. Im unu cor-teriu vini pro locido, Regi, et aliu fabro. Im una quarteria Bladi pro locido, Regi, et alia fabro. Im una tragina, et una jova... G. de Campis, juramento, femina Dni Regi, dicit que tenit mediu Mansu de Campis pro Do Regi, et facit pro cen-su dos solido Do Regi, festo Sti Petri pro Porcada. Im duos solidos in festo Natalÿ. Im media quarteria de forestatge. Im una corteria vinide forestatge. Im media quateria Bladi pro locido Di Regi, et media fabro. Im media corteri vini pro locido, Do Regi, et alia media fabro. Im media jova ad trituranda, et una tragina” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 38-39). “Michael Camps.. a XV” (ADB, *Caixa10.130, Lls-compt1491*). “13 febrer 1596. Constituida la universitat so es consell plurals de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor. michel camps notari” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, p. 85rv). “11 febrer 1728. Mansus Camps cum susi terria, honoribus, et possessionibus illius solebant facer et prestare quos census possessor mansi Parera de Brugue-ras, possidet dictum Mansu Camp diruti” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 157).

Camps, na

“Census Natalis: Na Camps” (ADB, *Caixa10.130, Capb-1281cop.*, p. 68).

Camps, la feixa dels

“Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vila-major, pertinences del mas Bacs, coneguda per feixa dels Camps, llevant Jaume Parera, migdia Jaume Volart, ponent Esteve Bech, nord Maria Terrés. Pere Pujol; Jaume Pujol Planas (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 262, f. 199).

Canal, can

Gran casal del veïnat del Pla, de façana allargada ori-entada a migdia, amb entrada d’arc de mig punt dovellat de pedra amb el núm. 1, amb obertures d’arc pla de pe-dra a la resta d’obertures i la data de 1942, sota el cen-tre del carener, any d’una important reforma. Construïda en planta baixa, pis i golfes amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana. Nom de casa a partir del cognom Canal, que es perd a partir d’una pubilla de començaments del segle XX.

v. *el Barqueró*.

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos facient homnes Villamajoris: Canal... Census Natalis: Canal” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 66, 68). “6 maig 1546. Bar-nat Canal y Narcis canal. Censal... 5 juliol 1605. Joana Ca-nal. Testament rebut en la present escrivania” (ADB, *Cai-xa10.130, Censals1592*, pp. 27-28). “5 novembre 1595. Petrus Canal agrícola heres propietarius domi mansi Canals de la riera parrochia Sancti Petri de Villamaioris arrendo a Fran-cesch gras tres petias terre bocatas los camps del pla citas in dicta parrochia Villamaioris in loco seu in plano vocato de Sa llobera cum aqua rigandum secu in loco vocato al pla proe damunt et terra in loco vocato al pla de Vilamajor in aqua rigando... 16 juliol 1595. Convocats en la Iglesia de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor los Jurats Pere Ca-nals de la riera” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, pp. 29, 84). “Veynat Pla. Canal. Pere i Dorotea Canal” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “ “Veÿnat del Pla. Canal. Pau Mauri y Canal, Joseph i Maria Canal” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Veÿnat del Pla: Canal. Joseph 5 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Beÿnat del Pla: Canal. Joseph Canal. Maria muller, Pere Pujol, Josepha muller” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-*

Com1813,1822). “Veynat del Pla: Canal. Pujol. Pere Pujol, Josepha muller, Jaume, Theresa fills” (ADB, Caixa 1.10, *Ll-bCom1841*). “Pla. Canal. Josep Pujol, Teresa muller, Teresa, Pere fills i Pere oncle” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “1948. Festa Patronal o Major. Processó costejada pels habitants anomenats Pere. Pere Pujol Puig de casa Canal... 1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Josep Pujol (Canal) cavall, jornal i mosso” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs. XIX*). “En canal” (ACA, Batllia General de Catalunya A403. *fogatge* de l’any 1497). “Anthoni Canall” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “1264. Pere de Canal porta el nom del seu mas” (SRC, p. 324). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Ca-nal Data 1509-1510. Rector: Berenguer Coll. 1510. La família Canal, durant aquest segle, fou una família en un estrat superior a la resta dels seus veïns juntament amb els Der-rocada, Clavell i Pou... Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Fa-mílies a Vilamajor segons el fogatge: Canal” (*QuadV*, núm. 3, pp. 14-15). “les masies a partir de la seva antiguitat, algu-nes des del segle XII. Les posteriors serien com l’expansió de les primeres, construïdes per donar allotjament als seus descendents: Can Canal del Pla... Altres intercanvis: 1545-1550. Noms de les masies: Antic Canal” (VCCPM, pp. 25, 123). “Josep Pujol. Canal de Vilamajor. Avui Nastàsia Martí. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 268). “Veïnat del Pla. Can Canal” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànot1919*). “Josep Pujol Parera. Can Canal. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parc. 35i). “Casa denominada can Canal” (RPGr, ll. 6, fca. 596, f. 142). “Can Canal” (QDV, núm. 1, pp. 52-53, 91 foto doble). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimecres. 25 gener: en Canal” (QDV, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Altres intercanvis: 1545-1550. Noms de les masies: Antic Canal... Obres i finançament de la fàbrica. 5 abril 1633. Contribuents, els que més paguen: Canal” (VCCPM, pp. 123, 137). “Can Canal (plànot).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Canal 1209 (plà-nol).” (V872-1299, pp. 46b, 80). “B. Llinatges que represen-

ten el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 5. Noms d’accidents hidrogràfics, de dipòsits i conductes d’aigua. Canal. Canals. Sacanal. Del substantiu *canal*, ‘ca-vitat llarguera i descoberta per a la conducció d’aigües.” (ELIC, p. 181).

Canal, la bassa de can; el molí de can Canal; el motor de can Canal; el rec de can Canal; la res-closa de can Canal i el safareig de can Canal.

La bassa de can Canal

Bassa on anava l’aigua del rec de Ripoll, de forma ro-dona de 15 m Ø, avui 10/2015, mig plena, encara que pel rec no baixa aigua, situada ran la cara nord del camí de can Sunyer, quan es troben amb el camí de Ripoll, para-llel al rec per la seva cara de ponent. Va ser construïda d’obra el 1953-1954, perquè l’antiga bassa, anomenada del Cànem era de terra i calia aprofitar bé l’aigua cada vegada més escassa, amb el rec obrat fins a can Liro.

També la gran bassa situada ran el costat de ponent del camí de can Panxa, d’uns 90 m de Ø, una cabuda d’en-tre 18 i 19 milions de litres i una profunditat de 9 m en el lloc més profund, en un entorn de pollancre i boga. Bas-sa natural on l’aigua s’aguanta bé s’agafa a la resclosa de Perera de Canyes, és l’última bassa d’aquest rec i es porta a la casa de can Canal per una canonada.

El safareig situat davant de la casa, de 13 m de Ø, amb el rentador a la cara nord, construït l'any 1952. S'omplia amb l'aigua que es bombava per rentar i regar per terra les hortes a través del rec. Aquest safareig que anomenen “*el lago*”, va substituir l’antic safareig més petit i rectangular, que s’omplia amb l’aigua que pujaven amb el molí de vent, situat davant la façana de can Canal, al seu costat sud-oest.

“5na. resclosa de can Sunyer, bassa-rec” (AMSPV, *Plàno-IAAMV1942*). “Josep Pujol Parera. Can Canal. Bassa-motor-rec... bassa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 6, f. 1, parcs. 32-35, pol. 6. f. 2. 84d). “2. Reg. 2.2- Captació d’aigua. La riera de Canyes era la de major cabal. S’hi havien fet 6 rescloses: a sota can Canal... a.2.3) amb molins de vent: un a can Canal” (QDV, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). II, pp. 54, 58).

Canal, el bosc de can; l’hort de can Canal; el mas Canal; el prat de can Canal i la vinya de can Canal.

El prat de can Canal era una llenca de terra allargada de nord a sud paral·lela al costat de llevant de la riera de Canyes, la part més baixa on es dallava l’herba per al bestiar.

La terra dedicada a hort encara avui ocupa un ampli espai a la zona de migdia-ponent de la casa, a l’entorn de la bassa.

v. *el Barqueró, el puig Graner, el camp de l’Hort*. “Mas Canal” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 18). “Petrus de Canáli homo Dni Regis, juramento dicit, quo tenet Manso de Canali, pro Reg, et facit pro sensu in festo Sti Petri sex solidos, et dimidi pro Porcadis. Im in festo Natalis quatuor solidos. Im facit quinque solidos, et quatuor denarios pro Domibus, una quarteria et media de forestatge. Im tres cortérios vini de forestatge. I una quarteria Bladi pro locido, Regi et alia fabro. Im unu cortériu vini pro locido, Regi, et alio fabro” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 37). “Here-tat anomenada mas Canal, composta d’una casa i la seva gleva de terra, formant tot una sola finca, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant Tomàs Bertran, migdia mas Derrocada de Maria de Llansa i altres, ponent Francesc Trias i altres, Jaume Olivera per mitjà de la riera de Vilamajor, nord Josep Sunyer, Tomàs Bertran. Josep Pujol Martí; Pere Pujol Calderó (1946)” (RPGr, ll. 4, fca. 452, f. 245). “Pere Pujol Calderó d’aquest poble. 1ra. “Mas Canal” llevant Tomàs

Bertran per mitjà de marge i sèquia, migdia “Mas Derrocada”, Andreu Surell, Bonaventura Surell i Andreu Duran, per mitjà de camí, ponent Franciso Trias, Andreu Surell, Teresa Bertran, Jaume Oliver per mitjà de la carretera de Vilamajor, nord Josep Suñer, Tomàs Bertran perr mitjà de marge i camí, regadiu, secà de segona”... 3era. “Hort” llevant Josep Bachs, llevant-migdia Jacint Roger, per mitjà del camí de l’Església, ponent Mariano Bruguera, nord Albert Sagrera per mitjà de torrent, secà de primera... 4ta. llevant Simeó Bachs per mitjà del camí de l’Església, migdia Josep Safont, ponent Francico Rosàs, nord Josep Rosa, secà de segona... 5na, llevant Pere Ozerans per mitjà de rasa i camí, Esteve March, Esteve Rech, terres de la Rectoria, Jaume Oliver, Teresa Bertran, terres de l’Església per mitjà de marge, Jaume Carreras, ponent Francisco Rosàs, hereus de Josep Saboya per mitjà de camí i reguera, Pere Jubany, Simeó Bachs i Pere Jubany, nord Josep Jubany, Josep Noguera, Francisco Moraga i Salvador Ferrés, secà, bosc i olivar de tercera... 6na, llevant Josep Ambròs, mas Bachs per mitjà de camí, migdia Francisco Trias, ponent Joan Bachs, Pere Ozerans i Jaume Tramunt, bosc de segona... 7na, llevant-migdia Joan Bachs, ponent Miquel Casamiquel, per mitjà de reguera, nord hereus de Felip Tàpias, bosc, vinya de tercera... 8na. llevant torrent de Comalines, migida Esteve Aymà, ponent Maria Clavell Juvany, nord Pere Ozerans, secà de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 188, f. 202-203rv, alta 1908). “Josep Pujol Parera. Can Canal, cereal, regadiu, arbres de ribera” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 6, f. 1, parc. 35e). “1750. Contribucions. Canal paga 88 rals” (VCCPM, p. 101).

Canal, els camps de can

Terra propietat de can Canal, situada a la falda de llevant de la serra de cal Gavatx, amb dues peces diferenciades pel marge que les separa longitudinalment i també perquè una és pendent i ondulant i l’altra situada al capdavall, en el pla, queda ja en el sot de can Son, a ponent del camí i d’aquest veïnat. També anomenada el camp de can Son, perquè la menava la gent d’aquesta casa.

Amb la forma del singular: el camp de can Canal, terra que havia estat de can Canal, situada entre la riera de Canyes a llevant, el rec i el camí de Ripoll a ponent, on hi ha la bassa que rebia l’aigua d’aquest rec i el camí de can Sunyer a migdia. Terra anomenada antigament el prat del Molí.

v. *el prat del Molí, el camp de can Son*. “Pere Pujol Calderó d’aquest poble. 2na. “Ripoll” llevant Valentí Suñer, migdia Esteve Clavell Noguera, avui Josep Clavell per mitjà de rasa, ponent al mateix Clavell per mitjà de marge, nord Salvador Carreras, avui Andreu Parera Parera, regadiu, secà de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 188, f. 202, alta 1908). “Josep Pujol Parera. Can Canal. Cereal-regadiu” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 6. f. 2. 84a-f).

Canal, la figuera de can

Gran exemplar situat a la part de migdia de l’horta de la casa al sud-oest del safareig; arrenca de dos troncs poderosos i inclinats, això fa que les branques s’ajeguïn fins a tocar el terra. La proximitat del safareig i l’aigua del sobreixidor que alimenta les seves arrels ha donat l’exuberància d’aquest exemplar d’uns 30 anys de vida.

Canal, la gleva de can

“Josep Pujol. Canal de Vilamajor. Avui Nastàsia Martí. 2.- Per la peça de terra de secà, bosc, regadiu (la gleba de la Casa)” (AMSPV, *Caixa173, Am1863-1906*, núm. 268).

Canal, la sureda de can

“2.7 Peladors. Les sureres de Sant Pere de Vilamajor són la de can Canal” (QDV, núm. 4. Les feines antigues del bosc i la muntanya p. 49).

Canal, el turó de can

“▲ Can Canal” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).

Canal, la

Nom d’una peça de terra de conreu de secà pertanyent a can Quico Ribalta, on s’hi alfals, civada, raigràs, coneguda amb aquest nom per la seva peculiar configuració allargada amb forma com de conca en direcció avall de ponent a llevant sota la cara nord del camí de la serra Llarga, des del qual s’hi entra en el revolt de sobre el sot d’en Fraric.

“Josep Pruna Passarell, cereal, alzines” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 8, f. 1, parc. 59a-c).

Canal, la

Denominació per la gent de can Pujades, de l’aqüe-

ducte que construïren per salvar el pas profund de la riera de Canyes, que en aquest punt dividia les seves terres, deixant la part dels conreus vora la casa i el camp de l’Illa a l’altre costat del camí i la riera, per salvar la qual construïren els tres altíssims pilars de pedra de forma quadrada amb una canal de fusta per portar l’aigua a la part de ponent, després varen posar-hi bigues de ferro, i de tant en tant l’havien d’escatar. Avui, fora d’us, només es conserven els pilars i part de la canal del costat de llevant.

“7 novembre de 1912. Tota aquella peça de terra rodejada per la riera de Canyes que la travessa de migdia a nord en la qual hi ha construïts uns pilars, columnes de pedra sobre les quals hi ha col·locada una canal que condueix l’aigua de la bassa i rega l’altre costat [camp de l’Illa]” (APPujad, *EscripCP1912*). “Aqüeducte” (AMSPV, *PlànolAAMV1942*).

Canal, el xaragall de la

v. *els horts de les Penyes*.

Canal de Brugueres, can; el mas Canal de Brugueres.

Nom de casa i propietat al veïnat de Brugueres, que ja al segle XVIII es declara derruïda i el mas passa al mas Perera de Brugueres.

v. *la Costa, can Perera de Canyes, les Quadres*. “barthomeu canal de brugueres/a XXVII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “Mas Canal de Brugueres dirruit. Vigilies. Item fa Bruguera per mas Canal que posseheix de vigilies en dit terme de St. Pere y de St. Feliu quatre cortans de blat” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 19b). “lo canal de bruguera” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (HMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “11 febrer 1728. Ego Barthomeus Bruguera de Brugueras, agricola parra. Sti Petri Villamajoris, et possessor Mansi Bruguera vicinatus de Brugueras. Habeo et possideo totum illum mansum vocatum Mas Canal de Brugueras dirrutum et in terra, honoribus et possessionibus, cultivis, quan heremis pertinentiis suis in eadem parra. de Vilamajor, et terminatur dictus Mansus Canal dirrutus erat construccutus et edificatus, oriente cum riaria vocata den Bruguera, partim honoribus Mansi Gras, partim cum torrent Mansi Oliver dirruti que possidet Gras de Vall, meridie honoribus Mansi Alemany etiam diruti quem posside, partim Mansi

Parera de Brugueras, occidente torrent vocato de la Ro-vira, partim cum alio torrent vocato de las Rels, mas Pa-rera de Brugueras, et dicti Mansi Alemany, et a cirtio mas Alemany, partim mansi Gori, et mansi Oliver quem possi-det Gras de Vall” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 150-151).

Canal de la Riera, en; el mas Canal de la Riera.

v. *el Barqueró de d'amunt, el mas Bernat Ferrer, les feixes de Creixells, el camp de l’Hort, les Planes, el mas Roure, el turó de Sant Pere, Saposa, el camp de d’amunt lo Vall.*

“1 març 1436. manso canal de la riera” (ADB, *Caixa10.130, CapbRend1436*). “Pere canal de la riera/ a XXVI” (ADB, *Cai-xa10.130, Llscompt1491*). “Mas Canal de la Riera. Fa 12 de maig per aniversari de Bernat Canal. Item als 16 per Ani-versari de Narcis Canal sinch sous... Mas Canal de la Riera y Mas Bernat Ferrer. 12 setembre 1569. Pere Canal de la Riera amo de dit mas y del mas Bernat Ferrer” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, pp. 33b, 54brv). 6 novembre 1595. Constituïts aplegats y agrupats apres de repicar las campanes dins de la Iglesia los discrets y honrats. Pere Canal de la riera” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, p. 84rv). “Vey-nat del Pla: Canal de la Riera. Pere Pujol. Rosa, Jaume i Joan Pujol” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “En canal de la riera” (ACA, Batllia General de Catalunya A403. *fogatge* de l’any 1497). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Lo mas canal de la riera” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515. Vegueria de Barcelona. Vilamajor). (HMGr, AMJM, *Fit-xes del Montseny*). “28 abril 1598. Ego Paulus Martí, et Canal agricola parra. Sti. Petri Villamajoris Dominus et Pocessor Mansi Canal de la Riera et ejus terrarumm in dicta parra... 14 març 1728. Ego Paulus Martí, et Canal agricola parra. Sti. Petri Villamajoris Dominus et Pocessor Mansi Canal de la Riera. Elisabethem Canal et Martí spectabat uti fili-am et hereditricem universalem hereditatis et bonorum omnium, que fuerunt Petri Canl de la Riera Patris sui, per uim factam in favorem Domine Elisabethis Joanne Boxada et Llull uxoris” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 173rv-174, 183). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Canal de la Riera” (*QuadV*, núm. 3, p. 14). “les masies a partir de la seva antiguitat, algunes

des del segle XII. Les posteriors serien com l’expansió de les primeres, construïdes per donar allotjament als seus descendents: Can Canal de la Riera... La Fiscalitat. Llibreta d’anotacions 1436-1437. Canal de la Riera... Obres i finan-çament de la fàbrica. Pere Canal de la riera, pagès” (*VCCPM*, pp. 25, 100, 137).

Canalies, les

v. *la riera de l’Om, el Portell de Canalies*.

“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Parra. Sti Petri Villamajoris, teneo he-redibus et possessionibus supradicti mansi Planel illius petia terra que est in loco vocato las Canalies, oriente cum honoribus den Nadal dicte parra. meridie mansi Pa-rera, occident mansi Parera, partim cum mansi Armen-gol, et a cirtio Armengol, et partim cum dicto Planell... 11 març 1728. Ego Josephus Gel, et Planell agricola parra. Sti Stephani de Cañamás, possessor Mansi Planell et ejus terrarum parra. Sti Petri de Vilamajor. Petiam terra quer-cuum de pertinenys mansi Noguera de Cañas parra. de Vilamajor et in loco apelato Canalias duarum quarteri-arum frumenti, orient honoribus mansi Vila diruti, supra Nadal, meridie mansi Parera de Canyas, occidente Parera, mansi Armengol, cirtio Ermengol, et partim honore meo” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 18-18rv, 171rv-172).

Canals, les; el sot de les Canals i el torrent de les Canals.

Topònim que es dóna per la reunió de diversos canals o sots, sota el camí de Palestrins, al capdavall de la Moixa, on s’uneix al sot de l’Aigua i es forma el canó o sot de la roca Alta, que més endavant ja s’anomena de Sant Pere. Coneguts com les Canals i també dels més importants, el de ponent com el sot de les Canals, i el de llevant com el sot de la Moixa.

“Sot de les Canals (plàdol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Conca del riu Besòs: I. Torrent de les Canals (plàdol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19). “A. Situació. Santa Susanna. Des del turó de la Collade-ta atraviesa a la otra parte del “Sot de las Canals”” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 23). “2o setembre 1869. Límits de Santa Susanna” (*CostM*).

Candela, can

“Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Can-dela (plàdol)... Masies, tinents i amos de Sant Pere. Can Candela” (*V872-1299*, pp. 46b, 82). “E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 5. Noms d’objectes inorgànics o inanimats. Candela. Canela. Del substantiu *candela*. La forma *canela* és arcaica i dialectal” (*ELIC*, p. 292). “CANDELA, forma refeta, sota la influencia llatina, de l’antiga i dialectal *canela*, que ve del llatí CAN-DĒLA” (*DeCat*, vol. II, pp. 469-470). “candēla –æ f.: cirio // cuerda recubierta de cera” (*DLLE*, p. 63).

Càndid

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Sendred Can-did” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Sendred Candid” (*V872-1299*, p. 141). “CÀNDID, ‘blanc’, ‘sense malícia’, pres de llatí *candidus*, derivat de *candēre* ‘ser blanc’, posar-se in-candescent, cremar” (*DECat*, vol. III, pp. 471-472). “candeo –ui. ser blanco o brillante a causa del calor, estar candente // arder” (*DLLE*, p. 63).

Cànem, la bassa del

Bassa de can Canal, al pas del rec de Ripoll, on porta-ven el cànem que collien al prat.
v. *la bassa de can Canal*.

Cànem, el prat del

Terra allargada ran el costat de llevant de la riera de Canyes, i al costat de ponent de la quintana de Baix, per-tanyent a can Canal, al sud-oest de la casa, on s’hi feia el conreu del cànem, que després es portava a amaran a la bassa del Cànem.

“Josep Pujol Parera. Can Canal. Arbres de ribera” (AMSPV, *Cad. 1955*, pol. 6, f. 1, parc. 35e). “6.5. Conreus industrials. Cànem (fotos).” (*QDV*, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). II, p. 109-110).

Cànova, can

v. *el Forn d’en Ribes*.

Cànoves, el camí de

Camí que travessava la línia termenal, de ponent des de Cànoves, entrant de cara a llevant cap a Sant Pere de

Vilamajor, al nord de ca l’Auledell, per les terres de l’actual urbanització de les Faldes del Montseny.

v. *la Doma*.

“Camí Cànoves a Sant Pere de Vilamajor” (AMSPV, *Caixa-DTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 6.11-12).

Cànoves al Fou, la carretera de

“Terra situada en el terme municipal de Sant Pere de Vila-major, a llevant la carretera de Cànoves al Fou, ponent el torrent Mal” (RPGr, ll. 2, fca. 166, f. 181).

Canovet, en

Nom d’un propietari que es documenta al segle XVIII, com a antic propietari d’unes terres que, després, havien estat de Massó i aleshores eren d’en Volard. La documen-tació del segle XIII anomena Canovet del Casal de Baix.
v. *el Codalet, el coll de Murtra*.

Canovet, el mas

v. *Vilardell*.

Cans, el sot dels; la peça del sot dels Cans.

“Casa, mas i heretat anomenada Pujades, situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor que es compo-sa. Quarta: Peça de terra anomenada ‘Sot dels Cans’ part bosc d’alzines i pins i part erma d’extensió catorze quarte-res de sembradura més o menys, linda a llevant amb Josep Puig, propietari del mas Ribes, migdia amb el mas Vidal, ponent part amb el mas Vidal i una petita part amb el mas Gras d’Avall, nord amb el mas Gras d’Amunt. Josepa, Rosa i Sol Cerdà Bosch; Josep Rodés Argemir, pagès 15 octubre 1875” (RPGr, ll. 3, fca. 212, f. 27).

Cantagalls

v. *el mas Martorell*.

“Petrus Martorel de Valmanÿa Excellentissimi Domi Regis Jura dicit que tenet la omni honore quem possidet pro Dº Rege qui es de Cantagals usque ad Sant Eliam usque ad honorem de Palestrins dat tasca quem possidet pro Do-mino Rege” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 7).

Cantinol, el

Peça de terra situada al llevant de can Terrer, d’1 Ha

de conreu de secà, on s’hi feia civada, ordi i menjar per a les vaques.

Canyes

v. *can Cortina*.

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Canyas” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb-1281cop.*, p. 66). “vers el 950 està documentat el lloc de Cannas, que sens dubte correspon a la vila de Canyes i a la riera que la travessa” (SRC, p. 33). “Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Canyes v. 950 (plàdol)... 1099, Pere Armengol dóna a Sant Pere un llinar situat *in villa de Cannes*” (V872-1299, pp. 46b-47. ADB, pergmins S.P.V., maig 1099).

Canyes, el coll de; el serrat de coll de Canyes i el turó de coll de Canyes.

v. *en Jep Llarg, el mas Moliner*.

“Oguet homo Iglésia Villa Mayorÿs, juramento dicti quo tenet feixa terra pro Dº Rege item de omni honore quem habet de Coll de Canÿas, usque ad Mansum de Olmo, dat quintu... Bernardus Subirats homo Dni Regis juramento dicit que tenet Mansu de Subirats pro Dº Rege. Im de omni honore que possidet pro Dº Rege, ultra Collem de Canÿas, versus orientem, dat quinta... Mansus de Oletó, sive Prim, que tenet Carbonel, pro Rege, honore que tenet pro Dº Rege ultra Riaria et ultra Collem de Canyas, versus orient dat quintu apud Casatel unu campu, et dat sexta... . Im ad omni honore quie es de Collo de Canyas, usque ad via Molinera, dat quinta... Petrus Cavalar homo Dni Regis juramento dicit, quo tenet mansu Cavalar pro Do Rege, omni honore, quam possidet pro Do Rege de Colle de Canyas inferius, dat quintu” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb1281cop.*, pp. 22-23, 30-32). “9 desembre 1727. Franchiscus Duran, laborator parra. Sti Petri Villamajoris, tenemos et possidemos, in dicta parra. et cis riera de Vilamajor, et in supradicta montanea vocatam lo Turo de Coll de Cañas, terminatur ab orient honoribus Planell partim que fuerunt den Noguera, et partim Parera de Cañas, meirid dicto Parera qui fuit del mas Huguet, occidente et a cirtio dicto Parera” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 59rv-60). “Els rectors de Vilamajor durant els segle XIII-XIV. 1343-1352. Rector Jaume de Canyamàs. 1347. El batlle

general de Catalunya concedeix autorització per caçar des de migdia del coll de Canyes a la vinya Corcolla, i des del coll de Canyes al coll de Farfanya” (QDV, núm. 2, p. 16). “La capella pre-romànica de Sant Joan, adossada a l’antiga masia de can Nadal a 580 metres (dibuix).” (600AC, p. 42).

Canyes, el plan de; el camp del plan de Canyes.

v. *Serola*.

“7 novembre 1436. manso parera de canyes loco vocato lo plan de canyas” (ADB, *Caixa*10.130, *CapbRend1436*). “9 desembre 1727. Franchiscus Duran, laborator parra. Sti Petri Villamajoris, tenemos et possidemos, petia terra campam cum aqua ad rigandum tinentia sex cortanorum frumenti in loco vocato lo Camp del pla de Cañas, terminatur ab oriente cum honoribus dicti Parera de Cañas, meridie honore dicto, occident honoris nostris, et a cirtio Parera, et partim honoribus Planell quodam margine, et reco regater mediantibus” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 60rv-61).

Canyes, el rec de, la resclosa de Canyes.

Resclosa construïda a la riera de Canyes, que porta l’aigua a través del rec de Canyes, a les cases d’aquest veïnat. Quan arribava a la cruïlla amb el camí de can Ribes, derivava una part del rec per baix al sud-oest fins aquesta casa i, per dalt, continuava de cara a migdia pel costat de ponent del camí de Sant Elies, passant a ponent de la Llongana.

Canyes, la riera de; el sot de Canyes.

La riera de Canyes o de Sant Pere, baixa com a riera de la Moixa per la zona de les Planes, fins a sota el Cortès; després de rebre el sot dels Salars entra a la zona del veïnat de Canyes, al final del qual rep el sot de la font del Corral, baixa per llevant de can Gras d’Amunt i can Gras d’Avall rep el sot de Ferreres i continua, com a riera de Vilamajor, pel costat de can Ribes i can Llinars.

v. *l’Artigueta, Avall de la Plaça, els Brols, la Corcoia, el mas Llinars, el clot de can Llobera, cal Mandragó, el mas Pujades*.

“La riera de Vilamajor. Rep un nom diferent segons el lloc per on passa. Des de can Perera de Canyes fins a Sant Antoni de Vilamajor rep el nom “riera de Canyes”, adoptant el nom del veïnat per on passa, plàdol” (*QuadV*, núm. 1, pp. 14-15). “El veïnat de Canyes: la riera de Canyes, de Vilamajor o

Riera de Canyes

de Limà que recull totes les aigües facilitades pels nombrosos torrents situats al sot del Cortès, el torrent de Brollars, el de Tramuja, el de la font del Borrell, etc.” (*QuadV*, núm. 2, p. 37). “La riera de Canyes aigües avall del pont [vell]” (QDV, núm. 1, pp. 35-37).

Canyes, el canal de sot de

v. *el mas Ermengol de Canyes*.

Canyes, el veïnat de

Veïnat que ocupa un ampli espai del costat de ponent del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, amb el terme municipal de Cànoves-Samalús, pel costat nord limitada amb el veïnat de Santa Susanna, el terme municipal

de Sant Esteve de Palautordera i el veïnat del sot de l’Om a ponent i els veïnats del Pla i del Bruguer a migdia.

v. *el Corral d’en Perera, el Cortès, can Cortina, el mas Ermengol de Canyes, can Gras d’Amunt, can Gras d’Avall, can Mongol, can Nadal, can Panxa, can Patirem, can Pau Filbar, can Pere Auledell, can Perera de Canyes, can Planell, les Planes del Cortès, can Pujades, can Sorell, can Vidal*.

“Què menjaven a Vilamajor al segle XII. En la requesta del levita Ervigí (cap a l’any 950) hi trobem citades “set villae”. Canyes (vila de Cannes).” (QDV, núm. 3, p. 10). “El veïnat de Canyes, és el més gran de tots essent els seus límits, (dades de l’Ajuntament de Sant Pere de Vilamajor) pel nord, el vessant sud del Pi Novell a uns1.100 m d’alçària, des del Pla de la Moixina aniria baixant cap al sud, deixant a sota les Planes del Cortès i flanquejant el turó de Sant Elies fins a la Fajolera; llavors firaria cap a l’est, passant més amunt de la font del Borrell i seguiria fins a la collada de Vallmanya. Continuaria cap al sud; deixant a fora el mas Forts, fins a la serra d’en Rovira, on trencaria cap a l’oest, passant per Terra Blanca fins a prop de can Pairana on, dirigint-se un altre cop cap el sud, seguiria la serra de can Pairana fins arribar a la riera de Vallserena que constituiria el límit sud-oest del veïnat. Des d’aquí, pels darrers contraforts de la serra anirien a situar-nos entre can Ribes i can Vidal, essent aquest el seu límit sud. Seguiria cap a l’est travessant la riera de can Gol fins a la serra de Palestrins, el límit sud-est del veïnat. Giraria cap al nord, carenejant la serra, passant pel coll d’Uixola i, seguint amunt fins arribar una altre cop al Pi Novell, el límit nord. (plàdol).” (*QuadV*, núm. 2, pp. 35-36). “1591-1630. A Sant Pere es comptabilitzaven 9 barris: Canyes” (VCCPM, p. 134). “Els primers llocs: *in Canas*... ‘Villae et Mansi’. En els termes actuals de Sant Pere i Sant Antoni, mil anys enrere, hi havia no menys de set villae: Brugueres” (V872-1299, pp. 44, 47-48).

Cap d’Amunt, el

“Terra campa regadiu en el punt conegut pel Cap d’Amunt, terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant-nord terres del mas Llinars, migdia mas Noguera, ponent mas Sunyer. Miquel Antoja Daví” (RPGr, Il. 6, fca. 572, f. 85).

Cap Quer

“Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data

1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Cap Quer” (<i>QuadV</i> , núm. 3, p. 14).

Capella, el pla de la

Terra propera a la casa del Samon, on sembla hi havia l’església original de Santa Susanna. Coneguda com el pla o la plana de la Capella. Tanmateix, els masovers del Samon en diuen: El pla de la Capella.

“A. Situació. Santa Susanna. L’església original la localitzarem al pla de la Capella” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 21). “La plana de la Capella (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “El Samon, prop seu es troba l’anomenat “Pla de la Capella”, lloc on unes restes indiquen que hi podria haver hagut la primera església de Santa Susanna (foto).” (*Cos-taM*, p. 158). “En el “pla de la Capella”, al Samont, hi resten les ruïnes de la primitiva església de Santa Susanna, de la qual se’n tenen notícies en el segle XII (foto).” (600AC, p. 55).

Capellans, la serra dels; la peça de la serra dels Capellans.

“2 maig 1601. Nadal de Montanya –censos- Fa Pere Joan Nadal pages del veynat de Montanya de aquesta parrochia. Item fa quatre cortans de forment de censos per S. Pere i S. Feliu per la pessa de la serra dita dels Capellans. Item fa lo delme integro de dita pessa de terra de la qual es alou de las Domas” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, p. 5brv).

Capó

“Michael capo pvre. XXXXI” (ADB, *Caixa*10.130, *Lls-compt*1491). “E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 4. Noms d’animals. Capó. Del substantiu *capone*, ‘gall castrat’, ‘eunuc.’” (*ELIC*, p. 287).

Carbonell

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Carbonell... Census Natalis: Carbonel per mas puix. Delme” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 66, 68). “26 octubre 1608. Jacobus Carbonell textor de llÿ Vila Majoris” (ADB, *Caixa*6.61, *Manual de Joan Novell*1608, p. 21rv). “E. Llinatges que són originàriament vertaders sobrenoms o malnoms. 5. Noms d’objectes inorgànics o ina-

nimats. Carbonell. Derivat diminutiu de carbó. <i>Carbonellus</i> (1172).” (<i>ELIC</i> , p. 292).

Carbonell, el mas

v. *el mas Oller, el mas Pla, el mas Rovira*.
“Mas Carbonell de Sant Jaume de Vilamajor” (ADB, *Cai-xa*10.130, *Capb*1281, p. 21rv).

Cardedeu, el camí de

v. *el puig Graner, l'hort de can Marc, el turó de Sant Pere, la Torre Aimar*.

Cardones, ses

Encara que és un topònim antic i per això potser seria aventurar en desmesura, es podria pensar que s’origina per anomenar una terra secanera on abundava el card.

“Nespler Mas. Sas Cardonas” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 8rv). “A Crosell homo Dom. Regis juramento un campu a ses Cardones, et dat sextu... Bernardus Nespler homo Dom. Regis juramento dicit a ses Cardones una fexiam et dat sexta” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 6rv–7).

Carlos, can

Nom de casa al nucli antic, veïna de can Suquet. Nom de fonts que la gent pronunciava “Can Carlus”. “Can Carlos” (*QDV*, núm. 1, pp. 42, 6o, 64–65, 91 foto doble).

Carnisseria, la

v. *ca la Cion de Baix*.
“al voltant de l’església la sagrera, i en aquest nucli s’havia instal·lat una carnisseria” (VCCPM, p. 30). “Arrendadors de 1666-1667. Miquel Mora de Carniceria... Carniceria Jacintho Llobera” (*QDV*, núm. 8, pp. 71-72, ADB. *Caixa*57. Llibre racial 1655-1678).

Carraca, can

A la llibreta de comunions dels anys 1870-1871, figura entre can Vinyes i can Grau, al veïnat de l’Església.

“Casa Carraca. Martí Filvá, Francisca muller, Josep fill” (ADB, *Caixa* 1.10, *LlbCom*1870-1871). “Segrera: Carraca” (ADB, *Cai-xa* 1.10, *LlbCom*11887). “Veynat de la Forsa: Carraca. Magí Domenech Arenas” (ADB, *Caixa* 1.10, *LlbCom*1897).

Carrer Nou, el; la travessia del Carrer Nou.

El Carrer Nou va en direcció sud-nord des del carrer de Lluís Companys, fins el carrer de la Font. A la seva façana de llevant hi ha emplaçat l’Ajuntament.

“Casa situada en el carrer Nou” (RPGr, ll. 1, fca. 34, f. 109). “Carretera de Sant Antoni a Sant Pere. El Carrer Nou” (*QDV*, núm. 9, p. 109).

Carreres, can

Casa de planta baixa i pis amb el núm. 6, amb coberta desigual a doble vessant, perpendicular a la línia de faça-na orientada a migdia, amb la part de ponent endarrerida de la línia de façana, amb l’entrada principal d’obertura amb brancals de pedra i llinda plana de fusta, finestra de pedra d’arc pla a la part reculada de ponent, amb un pou de coll rodó construït just davant la seva cara sud-oest. Situada a la part baixa de la carena del sot de can Carre-res, amb el torrent de Malífern a llevant.

Es va construir en època moderna una segona casa, veïna de la principal, vora el seu costa de ponent, amb el núm. 5, de planta baixa amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana orientada a migdia, davant de la qual hi ha la bassa rodona.

Entre les cases de can Vileta i can Cuc, que després s’anomenarà can Senalla, al veïnat de Ripoll, figura un habitatge com a Carreres, a la llibreta de comunions de l’any 1813.

v. *ca l’Arc, la Freixeneda*.
“Veïnat de Fraxaneda. Carreras. Joseph i Mariangela Car-reras” (ADB, *Caixa*1.9, *LlbCom*1730). “Veïnat de Freixeneda: Carreras. Francisco Carreras, Pau fill, Margarida muller” (ADB, *Caixa*1.9, *LlbCom*1752, 1768). “Veïnat del Pla: Carre-ras. Antonia vídua, Salvador i Joseph fills... Veïnat de Fra-xaneda. Carreras. Thomas Carreras, Maria muller, Isabel i Rosa filles” (ADB, *Caixa* 1.10, *LlbCom*1813). “Veynat de la Iglesia: Carreras, Joan Carreras, Maria muller, Joseph, Joan Carreras... Jaume Carreras, Magdalena muller... Fraxeneda: Carreras. Casals. Agustí Casals, Elisabet muller” (ADB, *Cai-xa* 1.10, *LlbCom*1841). “Fraxaneda: Carreras. Agustí Casals, Isabel muller. Hilari Albi, Maria, Jaume fill” (ADB, *Caixa* 1.10, *LlbCom*1870-1871). “Fraxaneda: Carreras. Jaume Brunet, Ma-ria muller” (ADB, *Caixa* 1.10, *LlbCom*1887). “Veynat de Fraja-neda: Salvador Rosàs, Rosa” (ADB, *Caixa* 1.10, *LlbCom*11910).

“muchas ayguas: 1898. Els días 16-17 de janer de resultas de les plujas caigué un tros de can carreras d’aquesta parroquia... baix poder replegar 250 ptas que serviren [en part] per reparar la casa de can carreras... 1951. Aportaren els seus jornals per a l’adaptació i ampliació de l’era per a camp d’esports i joc de bàsquet: Cavall i jornals. Carreras” (ADB, *Caixa*5.6o, *Llpparroqs*.XIX). “Pla: Carreras. Salvador Rosas, Rosa muller” (ADB, *Caixa* 1.10, *LlbCom*1903). “Fran-cesc Sevilla Miquel. Can Carreres. Casa” (AMSPV, *Cad*.1955, pol. 11, parc. 6oi). “Esdeveniments diversos: El 16 i 17 de gener de 1898, s’ensorrà un tros de can Carreras” (VCCPM, p. 127). “Can Carreres (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “1951. Aportaren els seus jornals per a l’adaptació i ampliació de l’era per a camp d’esports i joc de bàsquet: ” (ADB, *Caixa*5.6o, *Llpparroqs*.XIX).

Carreres, la bassa de can

De la bassa antiga, allargada, de forma rectangu-lar, que estava situada avall de la casa, sobre el torrent de Malífern, al començament del costat nord-est dels horts, avui no se’n descobreix cap vestigi. Actualment, la bassa que s’utilitza per al rec dels horts de forma rodona de 7 m Ø, està situada davant la cara de migdia de la casa nova de can Carreres; casa i bassa són d’època moderna. “Francesc Sevilla Miquel. Can Carreres. bassa” (AMSPV, *Cad*.1955, pol. 11, parc. 6ok).

Carreres, el camí de can; la dreuera de can Car-reres.

Aquest camí baixa, sinuós, des del costat de llevant del camí de ca l’Escloper, dalt la serra de can Roqueta, per entre les terres de conreu de secà, de la falda suau, ara bellíssimes amb la blancor esplèndida de les ravenisses, octubre de 2015. Porta exclusivament fins la casa de can Carreres.

L’antiga dreuera que portava a can Carreres per sobre el costat de ponent del torrent de Malífern, des de la cara nord de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, avui encara té l’accés en el mateix punt, que comença amb el camí de ca l’Escloper; tanmateix, amb la construcció d’una casa propera al punt d’entrada es va eliminar la part nord d’aquest camí.

“Can Carreres. Camí-dreuera” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 11).

Carreres, els horts de can; el mas Carreres; l'oli-var de can Carreres; la peça de can Carreres i la vinya de can Carreres.

Terres situades a la falda suau que baixa per la cara de llevant de la serra de can Roqueta, a l'entorn del camí de can Carreres fins arribar a la casa, amb conreus de secà i amb les terres dedicades a horta al capdavall, a migdia de la casa i de la bassa, amb l'aigua de la qual es reguen, al sot de can Carreres, fins arribar al límit del marge que baixa al torrent de Malinfern.

v. *la serra d'en Clavell, els Corbatons, el puig Gener, el mas Messeguer*.

“Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, procedència de la peça anomenada Carreres, llevant Mariana de Llansa, migdia Jaume Cortès i altres, migdia-ponent Àngela Cusachs, nord Ponç Camps. Apolònia Duran Font; Maria Farnés Montañola; Felip Subirana Puig (1940)” (RPGr, ll. 1, fca. 50, f. 157). “Peça de terra conreu, secà, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, procedència de les peces anomenades Carreres i peça de cal Gavatx, nord Pere Icart, llevant Josep Pujol, per mitjà del camí de can Biel, migdia Mercè Bosc i altres, ponent Miquel Mas Quintana. Josep Subirana Casanovas” (RPGr, ll. 11, fca. 1081, f. 91). “24 abril 1914. En mèrits d’escriptura d’inventari otorgada pel matrimoni de Miquel Cortès Coll, en qualitat d’hereu del seu pare Jaume Cortès Brau, difunt, és alta de les següents finques. 3ra: Peça de terra de conreu amb algunes oliveres, denominada de can Carreres, situada en el paratge “Sera d’en Clavell” o “Freixeneda”, llevant terra de Mariana de Llansa, per mitjà del camí de Llinars, migdia amb el bosc de Josep Bertran Clavell, ponent terres d’Agustí Canals, conegut per Carreres, nord Jaume Planas” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 28). “Hilari Albi de Sant Antoni de Vilamajor. Can Carreres. llevant Josep Sagrera Oliveró, migdia Joan Suñé, ponent Ramona de Llansa, nord Josep Badell, vinya... Agustí Casals d’aquest poble. “Carreres”, “Sot de Mal Infern”, llevant Fernando de Sagarra, migdia-ponent Jaume Gras d’Avall, ponent- nord Jaume Pujol, secà i olivar de tercera... Joan Clavell, d’aquest poble. “Cal Fuster Bord”, llevant Andreu Pujadas, migdia Pere Safont, ponent Joan Almirall, nord mas Derrocada, secà, vinya, olivar de tercera... Àngel Cusachs d’aquest poble 2na. “Can Carreras”, llevant successors de Felip Ravell, migdia Josep Bertran, ponent-nord

mas Gras d’Amunt, regadiu de primera... Pere Ozerans Bertran de Llinars. 4ta. “Can Carreres” llevant Carles Duran per mitjà de torrent, migdia Isabel Carreras per mitjà de rasa, ponent Pere Serdàña per mitjà de camí, nord Segimon Cortès, secàde tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 3, f. 3.1... núm. d’ordre 64, f. 67, ... núm. d’ordre 69, f. 72... núm. d’ordre 82, f. 86... núm. d’ordre 154, f. 164rv).

Carreres, el pi de can

Gran exemplar situat al sud-est de la casa de can Carreres, al límit dels conreus del sot de can Carreres, ran el marge que cau a buscar el torrent de Malinfern. Inclinat, amb un tronc proper als tres metres de volt, amb la seva àmplia i irregular capçada que vessa ufanosa sobre la terra de conreu.

Carreres, el sot d'en

Espai de conreus al capdavall de la falda suau de la serra que davalla en direcció a llevant, des del camí de ca l’Escloper fins a can Carreres a la part central i el torrent de Malinfern. Espai allargat entre el camí de can Biel a llevant i el camí de ca l’Escloper a ponent, amb la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars a migdia i el sot de can Biel al nord, amb el qual formen un continuum, amb el torrent de Malinfern que el travessa de dalt a baix, de nord-sud.

“Peça de terra secà, anomenada del sot d'en Carreres, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Ponç Camps, migdia-ponent Agustí Casals, nord Carles Duran, ponent Marià Cassà per mitjà del torrent anomenat de Malinfern. Josep Cusachs Masaguer; Dolors Quintana Monlló (1950)” (RPGr, ll. 5, fca. 527, f. 198). “Terra de conreu, secà, erm, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge sot de can Carreres, llevant carretera de can Biel, nord Jaume Cortès, nord-ponent Marcel.lí Bassa, migdia comprador, Rita Bertran Parera, pol. 11, parc. 52” (RPG, ll. 7, fca. 689, f. 174). “Terreny de secà, vinya en el terme municipal de Sant Pere de vilamajor, paratge conegut per sot de can Carreres, migdia la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, llevant Francesc Gargallo, per mitjà de la riera de Brugueres, llevant-nord can Carreres, JosepPou, nord Josep Pou Tarrés (a) Feu, ponent el camí de can Roqueta de Teresa Roqueta” (RPGr, ll. 8, fca. 779, f. 153). “Felip Puig Subirana, Francesc Sevilla Miquel, Jaume Cortès Oli-

va i altres. Sot de can Carreres” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 11, parcs. 48-6o).

Carreró, el

Pas estret entre les cases de la Dàlia a ponent i la Jardinera a llevant, al qual s’hi entra des del carrer de la Dàlia, sense continuïtat.

“*Carreró*, m. originàriament diminutiu de *carrer*; ‘carrer estret’ segle XIV en Diccionari Aguiló; 139o, Alcover Moll; Jn Esteve 1472” (*DeCat*, vol. II, p. 595).

Carretera, el pi de la; les sureres de la Carretera.

Pi característic i singular, situat a la cara nord de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, vora l’entrada del camí de can Son. La gent d’aquest veïnat el fan servir de referència, i l’anomenen d’aquesta forma: el pi de la Carretera, quan volen que algú els localitzi quan vagin a casa seva. Té un volt de canó de 2,35 m i un Ø de 16 m d’una capçada rodona i regular.

A ponent del pi, però amb una presència igualment notable, destaquen tres grans alzines sureres.

Carrocet

Cognom que es documenta també, sembla, com a nom de casa a mitjan segle XIX. Potser la mateixa casa que disset anys més tard veiem amb el nom de: Carroso-na, Carrossona o Carrusana i, també, a començament del segle: Garrosset.

v. *can Garroset, can Pujol, el Vilar de l’Olivar*.

“Veynat de la Iglesia: Carrucét. Miquel Carrucét, Catharina muller, Thomás fill... Carrucet. Maria Carrucet vídua. Francesch Juvanÿ, Rosa muller” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1841*).

Carrosona, can

v. *Carrocet, can Garroset*.

“Vallserena. Carrusana. Remon. Mariano Remon, Marianna muller, Llorens Llovera, Maria Dolors muller” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1841*). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Carrosona. Distància: Una hora” (VCCPM, pp. 49, 51).

Casaca, can

Antiga pagesia que va ser aterrada, on després s’hi va-

ren construir les granges d’en Bardina, a ponent de les terres de can Bassa a Vallserena.

Casademunt, can

v. *can Parroquidà*.

“Veŷnat de Brugueres: Casademunt. Salvador Rosàs, Gertrudis muller” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1795*). “Veŷnat de Brugueres: Casademunt. Ambros. Joseph Ambros, Gertrudis muller, Jaume Ambros, Josepha muller” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1813 i 1822*). “Bruguer Nou: Safont. Casademunt. Pau Casademunt, Maria muller, Francesc, Anton i Antoni fills... Beŷnat del Pla. Casademunt. Parera. Pau Parera, Antonia muller, Magdalena filla” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1813 i 1822*). “Veynat de l’Església: Casademunt. Bonaventura Casademunt, Marianna muller” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom184o*). “Veŷnat Bruguer Nou: Casademunt. Pau Casademunt, Maria muller, fills Anton Francesch fills... Veynat del Pla: Esteve Casademunt, Antonia muller, Joseph Serdanŷa” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1841*). “Francisco Casademunt de Vilamajor, avuí Esperança Masuet. Per una peça de terra de secà. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 98). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 7. Noms d’edificis i altres construccions i llurs dependencies. Casademont. Casademunt. Del llatí *casa de monte*, ‘casa de muntanya’ o ‘casa d’amunt!’” (*ELIC*, p. 211).

Casademunt, el camí de can

v. *can Son*.

Casa del Comarc, la

Edificació de la qual només queden unes poques restes, situada al Comarc, terra de sota les Planes, en el veïnat del Cortès.

Casa del Pedró, la

v. *el sot de can Riera, la creu d'en Lledó*.

“Josep Bachs de Vilamajor. Pedró. Avuí Josep Lledó Bachs. Peça de terra vinya, secà, erma. Casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 3o).

Casa Nova, la

El veïnat de can Messeguer era constituït per cinc

cases, antigament per l’anomenada Casa Nova, de baix i dalt que no era gaire gran, per tant, casa petita que avui forma un tot amb la casa principal.

També una casa del veïnat i parròquia de Santa Susanna, documentada en el padró parroquial del segle XIX.

També com a nom de casa un habitatge a Vallserena, documentat a la llibreta de comunions de l’any 1887, entre can Prat i can Bassa.

I també una casa documentada al veïnat de Brugueres, a les llibretes de comunions dels anys 1870-1871 i 1887. Després, a mitjan segle XX, es va construir una casa nova a Brugueres, a migdia de ca l’Aleix que es coneix com la Casa Nova de Brugueres.

v. *el barri de can Messeguer, cal Ninyo*. “Brugueras: Casa Nova. Anton Serra, Teresa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Vallserena: Casa nova. Josepa vídua... Brugueras. Gil Altimira, Maria Fabre muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Les Masies: Casa Nova. (quadre) ... en runes... Altres masies. La Casa Nova” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 137). “Marianna de Llansa de Barcelona (avui Rafel de Llansa i Esquirol). Casa Nova. Per la terra de secà, regadiu. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 203). “L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Casa Nova. (5). Matrimoni jove, nen de cinc anys” (*CostaM*, pp. 190, 192).

Casa Nova, el mas

“Heretat denominada ‘Casa Derrocada’, situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor... Un mas anomenat ‘Casanova’, assenyalat amb el número dotze. 5 març 1912. Concepció de Llansa i Vilardebò per herència i llegat als seus fills, Dolors Moreno de Llansa, Rafel Moreno de Llansa i Concepció Moreno de Llansa” (RPGr, ll. 5, fca. 461, f. 15).

Casa Nova de Brugueres, la

Casa del veïnat de Brugueres, construïda l’any 1956, en planta baixa i pis amb coberta a dues vessants horitzontal a la línia de façana, orientada a migdia, vora la cara de ponent del camí de Brugueres, abans del trencall de ca l’Aleix. La família vivia a can Pau de Brugueres, quan compraren la peça de terra de 3,7 Ha., que aleshores era tot bosc, a en Manté de Mataró, on construïren la casa nova.

v. *la Casa Nova*. “Rústica, casa habitatge aïllada denominada Casa Nova de Brugueres, sobre una peça de terra de bosc de l’heretat Perera de Brugueres, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, nord amb ca n’Aleix” (RPG, ll. 49, fca. 954 “N”, f. 49). “Casanova de Brugueres (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Casa Xica, la

Aquesta anotació de les llibretes de comunions de la primera meitat del segle XIX, fa referència a un dels habitatges del veïnat de can Messeguer.

“Veïnat del Pla: Casa Xica. Joan Puig. 4 persones... Rosa Puig vídua, Pau fill, Margarida muller... Andreu Vallescar, Teresa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1809, 1813 i 1822*).

Casa Xica d’en Piferrer, la

Trobem anotats correlativament tres habitatges al veïnat del Pla, a finals del segle XVIII: Can Piferrer, la Casa Xica d’en Piferrer i el Porxo d’en Piferrer, entre les cases de can Barau i can Tomàs.

“Veynat del Pla: Casa xica den Piferrer. Colomer, muller” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1795*).

Casal de Bac, el

v. *la Llenyadora*. “Surel homo Dni. Regis juramento quo tenet Mansu Surel pro Dº Rege item una fexa apud Casál de Bach super Mansu Poncÿ Cortès com vegeto, et dat sixtu” (ADB, *Caixa10.130, apb1281cop.*, p. 21).

Casal de Baix, el

v. *can Canovet, el Codolet*.

Casalots, els

Denominació antiga de la casa que posteriorment hom anomenarà, can Cuc i després can Senalla.

En el capbreu del segle XVIII, s’escriu el topònim amb l’article neutre: Los Casalots.

v. *can Senalla*. “1 gener 1729. Ego Petrus Duran laborator parra. Sti. Petri Villamajoris, troceo terra triu quarteriarum et media frumenti, in dicta parr. et in loco vocato Los Casalots mansi

Marrahi, oriente et meridie restante honoribus Barthomeus Vila, occidente Petri Cuch laboratoris, et a cirtio mansi Marray ad meditatem torrentis” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 212rv-213).

Casals, els; el camp dels Casals; la plana dels Casals i el serrat dels Casals.

El capbreu del segle XVIII ens diu que la plana dels Casals, en aquell moment es deia el camp sa creu d’en Samon i, el serrat dels Casals, s’anomena la Bufetera. Terres pròpies del Samon

v. *el vinyet del mas Samon, el mas Vesa*. “Bernardus Gerad homo Dni Regis juramento dicit quo tenet pro Do Rege Mansu Gerad, de omni honore, quem possidet pro Do Rege una fexia apud Casals, dat quintu” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 35).

Casamiquela

Cognom en forma aglutinada que dóna nom a un habitatge anotat a la llibreta de comunions de l’any 1822, entre la Casa Xica i can Tomàs al veïnat del Pla i, al veïnat de l’Església, entre el Celler d’en Marc i can Roca.

“Beïnat del Pla: Casamiquela. Antonio Casamiquela, Catarina muller... Beïnat de la Iglesia: Casamiquel. Joan Casamiquela, Catarina muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11822*). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 7. Noms d’edificis i altres construccions i llurs dependENCIES. Casamiquela. Grafia aglutinada de *casa Miquela* (= casa de Miquel).” (*ELIC*, p. 211).

Casanoves

Avui la Rectoria de Santa Susanna ja no existeix, ver ser enderrocada, i aquesta peça de terra, situada a continuació de l’absis de l’església, és un espai net, tan sols ocupat per l’alzina bessona de Santa Susanna.

“Lelenchus de l’any 1921: Santa Susanna. La rectoría es va construir amb almoines del poble, en la peça de terra anomenada “Casanovas” propietat d’Antoni Argemí Fàbregas” (*CostaM*, p. 196). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 7. Noms d’edificis i altres construccions i llurs dependENCIES. Casanova. Casanovas, Casanovas. Casesnoves. Compost de *casa nova*. La forma *Casanovas* representa el mateix *Casanova*

amb –s plural familiar” (*ELIC*, p. 212).

Casanoves, la quintana de

“Quintana de Casanoves” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 2rv).

Casc, el barri del

“Josep Lladó Bachs, d’aquest poble. 1er. “Barri del Casc”, llevant el mateix propietari, Pere Pujol Parera, migdia Pere Pujol per mitjà de camí que porta a l’Església, ponent Pere Rech, nord Jaume Bertran per mitjà de torrent, erm de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 121, f. 127, alta 1911). “Finca en el terme de Sant Pere de Vilamajor, barri del Casco, on hi ha una casa. Josep Planas Vila (1945)” (RPGr, ll. 4, fca. 397, f. 86).

Caselles, el torrent de

v. *Terrades*.

Caseta, can

Pagesia del veïnat del Pla, construïda en planta baixa i pis, sense elements arquitectònics de relleu, amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia d’una façana allargada, orientada a migdia. Casa que va ser enderrocada per construir un edifici d’habitatges, actualment al carrer dels Comtes de Barcelona, núms. 5-7. En Pau Bosch era ferrer d’ofici i potser aquesta casa també fou anomenada cal Ferrer.

v. *cal Ferrer*. “Farre i Caseta. Pau Bosch, Antonia muller, Eusebi fill, Maria mare vídua” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Pla. Can Caseta. Tomas Bosch, Dolors muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886 i 1887*). “Veynat del Pla: Caseta. Joseph Pujol, Maria, Sebastià, Jaume i Emília, fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “Pla. Caseta” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Can Caseta” (*QDV*, núm. 1, pp. 26, 42, 91 foto doble). “Carretera de Sant Antoni a Sant Pere. Can Caseta” (*QDV*, núm. 9, p. 109).

Caseta, el mas

Terres de conreu de can Caseta a l’entrada del poble, veïnes de can Derrocada, avui urbanitzades i edificades. “Josep Pujol Riera d’aquest poble. 1ona. “Can Caseta”, llevant Jacint Pujol, migdia un camí, ponent Josep Sagrera

per mitjà d’una margera, nord Joan Garriga, Josep Pla, secà de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 192, f. 209).

Caseta d’en Nadal, la

Habitatge anotat a la llibreta de comunions de l’any 1795, a continuació de can Nadal.

“Veřnat de Montanya: Caseta den Nadal” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1795*).

Caseta d’en Vidal, la

Habitatge i nom de casa anotat a les llibretes de comunions, veřna de can Vidal.

“Veřnat de Canřes. Caseta den Vidal. Esteve i Teresa Fil-bar” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veřnat de Canřes. Ca-seta de Vidal. Bartomeu Baró” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*).

Castanyer

“Barthomeu castanyer Montseny/L XVIII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Castanyer. Del nom de l’arbre que fa castanyer” (*ELIC*, p. 231).

Castanyer, el bosc de can; el mas Castanyer i la terma de can Castanyer.

Gran espai que ocupa la gairebé totalitat del mas Castanyer, bosc d’alzines que puja des de la carretera de Coll-formic que envolta la casa fins dalt el turó homònim.

Terres del mas Castanyer en terme de Sant Pere de Vilamajor, travessades per la línia termenal de Fogars de Montclús, on està situada la casa. Propietat anteriorment anomenada: Mas Recolons.

v. *la font d'en Feliu i d'en Baró, el mas Recolons, cal Ros, can Sagrera, Ventinyac*.

“Heretat coneguda per mas Castanyer, composta d’una gleva i una casa de pagès, en els termes de Sant Pere de Vilamajor i de Fogars de Montclús. La part de Sant Pere de Vilamajor llevant-migdia en tota la línia que uneix des de ponent-nord amb la resta de Fogars de Montclús, ponent Josep Planas, Ramon Ginesta, nord Vicenç Castanyé i altres. Antoni Pujol Prats (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 245, f. 153). “Mas Castanyer, dels termes de Sant Pere de Vilamajor i de Fogars de Montclús” (RPGr, ll. 5, fca. 245, f. 247). “Àngela

Barceló Bargit. Partida mas Castanyer, llevant Antoni Pujol i altres, migdia Joan Vila i altres, ponent Josep Riu i altres, nord resta de la finca en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, regadiu de tercera 6o a, secà de segona 2 Ha, bosc de tercera 2o Ha, erm 3o Ha” (AMF, *Cad1952*, núm. 91, f. 99, fca. 3). “Partida mas Castanyer, nord resta de la finca a Sant Pere de Vilamajor” (AMFM, *Am1952*, núm. 92, f. 99.3). “Mariano Sagrera. Castanyer de Santa Susanna. Per la terra de castanyers, regadiu, secà, bosc, erm, rocars. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 332). “22 agost 1919. Setè molló. Es reconeix com a tal una fita de pedra de forma irregular clavada a terra, situada en el lloc denominat “Can Castanyer”, en el punt de reunió de tres llindars que separen tres terrenys d’alzines i pins pertanyents, el situat al nord, o sigui el que queda en el terme de Fogars de Montclús a la casa de pagès anomenada”Can Castanyer”, el situat a ponent el del terme de Sant Pere de Vilamajor a Esteve Rius i el situat a l’est o sigui el del terme de Sant Esteve de Palautordera a Benet Adroher. La línia de termenal reconeguda entre els mollons cinquè i sisè és la rectaque els uneix” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i Sant Esteve de Palautordera). “Can Castanyer” (AMSPV, *Caixa-DTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 2.2-3, 3-13). “23 agost 1919. Tercer molló. Es reconeix com a tal una fita de pedra de forma irregular clavada a terra, situada en el lloc denominat “Can Castanyer”, en terreny d’alzines i pins pertanyents a la casa de pagès de can Castanyer. La línia de termenal reconeguda entre els mollons primer i segon és la recta que els uneix” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i Fogars de Montclús). “Àngela Barcelo Bargit. Can Castañer. Alzines i pins” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3, parc. 14-16). “Heretat coneguda per mas Castanyer, amb una gleva de terra, i una casa de pagès, en els termes de Fogars de Montclús i de Sant Pere de Vilamajor. La part de Fogars té la casa incorporada, llevant Antoni Pujol i altres, mas Illa, migdia Joan Vilar i altres, ponent Josep Riu i altres, ponent-nord resta de la propietat situada en el terme de Sant Pere de Vilamajor. Antoni Pujol Prats (1943)” (RPGr, ll. 2, fca. 142, f. 83. Llibres de Fogars de Montclús). “Del mas Castanyer: Venda

firmada per Sagimon Castanyer y Jaume y Vicens Castanyer Jaume y Cortes pare y fill pagesos de la parroquia de S. Esteve de la Costa de Montseny, a favor de Esteve Parera. En poder de Miquel Lladó y Andreu, notari de S. Celoni als 13 de maig de 1789” (AVF, Índex general Alfabètic de las escriptures pertanyents a Segimon Vilar i Casademunt, núm. 584). “12 febrer 1852. Concòrdia feta entre Segimon Vilar de Fogars i Ramon Illa de Sant Esteve de la Costa i Francesc Giró de Santa Susanna, tots tres han convingut i tractat que qualsevol dret pessa de terra, cens i crèdits i casa que avui hagin comprat i que demes se inquiriran dependents del mas Castanyer o Recolons” (AVF, *QDDE*, núm.152, C-8). “el mas Castanyer, abans Recolons” (*CMontseny*, p. 20). “Mas Castanyer” (*FogarsM*). “Com a conseqüència de la nova demarcació parroquial creada l’any 1869, es varen segregar de la Costa els masos Castanyer (abans Recolons), Marçal i Coca que varen passar a Santa Susanna” (*CostaM*, p. 20).

Castanyer, el camí de can

Camí que utilitzaven els veřns de Santa Susanna per anar fins a la carretera vora can Coca, on deixaven la llet.

Castanyer, el sot de can; el torrent de can Castanyer.

Conegut d’aquesta forma, però sobretot com el sot dels Verns, i també com el sot de les Roques perquè passa proper a la casa de les Roques, sobre del qual hi ha la casa de Can Castanyer.
v. *el sot dels Verns*.

Castanyer, el turó de can

Des de Santa Susanna, la carena cau en direcció est fins arribar a aquest turó, punt termenal amb Fogars de Montclús, municipi on està enclavada can Castanyer.

Turó situat al sud-oest de can Castanyer, per on passa la línia termenal i presideix, senyorívol, la casa i les terres, i es desplega al seu entorn amb la frondositat del seu bosc d’alzines. Podem pujar-hi pels camins que surten de can Castanyer cap a Santa Susanna.

“23 agost 1919. Quart molló. Es reconeix com a tal una fita de pedra de forma irregular clavada a terra, situada en el lloc denominat “Turó de can Castanyer”, en terreny d’alzines i pins pertanyents a la casa de pagès de can Casta-

nyer. La línia de termenal reconeguda entre els mollons tercer i quart és la recta que els uneix” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i Fogars de Montclús).

Castanyereda, la; el camí de la Castanyereda.

Terra pertanyent a la propietat de can Perera de Canyes.
v. *les Planes*.

Castanyerons, els

Zona del castanyers del Cortès, on varen tallar els arbres d’aquesta espècie, al caient del sot del Rojal, i avui encara se’n veuen exemplars en un indret força delmat.

Castanyers, els

Zona d’arbres d’aquesta espècie a l’entorn de la cova d’en Sorell.
v. *la cova d'en Sorell*.

Castanyers, l’artiga dels

“Martorel home Dni. Reges tenet pro Dº Rege, una Artiga nomine Castanis in coma de Valariola, et dat sexta” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 9rv).

Castanyers, el camp dels

Terra de conreu de la Torre Guillerà, envoltada de castanyers, situada a baix, sota la casa, vora la riera.

Castanyers, la cruïlla dels

“Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vilamajor. 6 Cruïlla dels Castanyers, 835 m. La pista amunt cap a Sant Elies, ens desviem a la dret per endinsar-nos, camí avall, per la бага del Terror (fotos).” (*QuadV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 81).

Castelara

“En castelara” (ACA, Batllia General de Catalunya A403. *fogatge* de l’any 1497). (HMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*).

Castell, el camí de la soleia del

Camí que puja des del Castell de Fluvià, en terme de

San Esteve de Palautordera, serpenteja la solella del Cas-tell, entra en terme de Sant Pere de Vilamajor fins que es troba amb el camí de Vallmanya.

“Camí de la Soleia del Castell” (AMSPV, *CaixaDTM, TR-DTM1919*. Bloc de croquis i notes 3.11). “Veïnat de Santa-Susanna. Camí de la Soleia del Castell” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).“Camí de la Soleia del Castell” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 3-4).

Castell, el mas

v. *el bosc de Tremida*. “Terres del mas Castell” (RPGr, Il. 2, fca. 155, f. 157). “Anton Caetano de Fluvià del mas anomenat Castell” (AVF, any 1898. Conveni entre els regants de Sant Esteve i de Santa Maria de Palautordera).

Castell, la partió del; la terma de la partió del Castell.

Punt de confluència del camí de Sant Esteve de Palau-tordera a Santa Susanna, amb la terma de la Partió, on la línia termenal canvia de direcció.

“22 agost 1919. Sisè molló. Es reconeix com a tal una fita de pedra de forma irregular clavada a terra, situada en el lloc denominat “Partió del Castell”, en la llinda que separa dos terrenys d’alzines i pins pertanyents, el situat a l'oest, o sigui el que queda en el terme de Sant Pere de Vila-major a Esteve Rius i el situat a l'est o sigui el del terme de Sant Esteve de Palautordera a Benet Adroher. La línia de termenal reconeguda entre els mollons cinquè i sisè és la rectaque els uneix” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i Sant Esteve de Palautordera). “Partió del Castell” (AMSPV, *Cai-xaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 3.12). “Veïnat de SantaSusanna. Partió del Castell” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).

Castell, la serra del; el sot de la serra del Castell.

Denominació de l’àmplia serra que puja fins la carena en direcció nord-est, sud-oest ja en terme de Sant Pere de Vilamajor. Les faldes que cauen sobre el costat de mig-dia de la Tordera baixen aspres i arbrades, on coincideixen a la part alta en un punt termenal, els termes municipals

de Fogars de Montclús, Sant Esteve de Palautordera i Sant Pere de Vilamajor. La seva prolongació en direcció sud-est és la serra de Vallmanya.

Un dels tres sots feréstecs que davallen la serra ràpids, el situat més a llevant, que també s’inicia al capdamunt, en terme de Sant Pere de Vilamajor, però de seguida en-tra al terme de Fogars de Montclús, per anar a parar a la Tordera, just al trencall d’entrada de Viladecans, després de travessar la carretera del Montseny per sota. També anomenat el torrent de can Domènec.

v. *la serra de Vallmanya*. “La serra del Castell; el sot de la serra del Castell” (*SEPA-laut*.).

Castell, la soleia del

Falda de la solella del Castell de Fluvià, que baixa des del camí de la soleia del Castell, fins la riera de Vallmanya, travessada per la línia divisòria del terme entre Sant Pere de Vilamajor i Sant Esteve de Palautordera.

Castell Felip, el

Un davanter de la carena que baixa de la Planota en direcció nord, sota la qual hi ha la font del Trèmol i co-mença el sot d’aquest nom o del Vilaró a llevant i pel cos-tat de ponent, més avall, a sota, hi ha la font Fresca i el sot homònim en terres del Samon.

“Castell Felip (plànoI).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Castell de Fluvià, el bosc del; el mas del Castell de Fluvià.

“Josep Mateu. Castell Fluvià de Sant Esteve. Per la terra de bosc, erm” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 211). “A aquest antic castell, notable caseria situada sobre la rie-ra de Vallmanya, podem arribar-hi pel camí del Castell, al qual hi entrem de la carretera del Montseny” (*SEPalaut*). “Heretat denominada Castell de Fluvià en la que hi ha la casa principal i les cases o masos “Net” “Vila Vell” i “Casa Nova o Olivar”, travessada de N.S. per la riera de Vallmanya i varis camins que porten a santa Susanna i a les cases i masos” (RPSC, Il. 2, t. 6o, f. 184. Llibres de Sant Esteve de Palautordera). “El bosc del Castell” (AMSEP, *Cad1952*, núm. 89, f. 1o7.3. Partida el Castell, alzines, pols. 1, 7-8).

Castell de Vilamajor, el

v. *el Palau Comtal*. “setembre 1932. Arranjament. Reforma del Campanar. El nostre esplèndid campanar fou la Torre de l’Homenatge del castell dels Comtes de Barcelona” (ADB, Caixa5.6o, *Ll-pparroqs.XIX*).“El carrer de l’Església. Després del terratrè-mol de 1448, quan es va enderrocar el Castell, molts pa-gesos va fer servir les seves runes com pedrera per ajudar a reconstruir les seves masies” (*QuadV*, núm. 1, p. 24). “Els rectors de Vilamajor durant els segle XIII-XIV. 1375-1376. Rector Berenguer Dulcet. 3o/8/1376. Manament de Pere III als consellers de la cor perquè vagin a reconèixer l’estat en què es troba l’antic castell de Vilamajor” (*QDV*, núm. 2, pp. 16, 26). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1442-1453. Rector: Francesc Casadevall 25/5/1448. A la una de la nit tingué lloc un terratrèmol de grau 8 a l’escala de Richter. Això explicaria l’estat ruïnós en què va quedar el palau comtal de Vilamajor” (*QuadV*, núm. 3, p. 13). “El Castell de Vilamajor” (VCCPM, pp. 61-63).

Castellar, can

Casa situada al límit de migdia del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, gairebé a tocar el terme de Sant Antoni de Vilamajor, dintre del qual sí queda avui la nova construcció on viu la família actualment. L’antiga pagesia, que va ser molt ben restaurada, és construïda de pedra amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana orientada a migdia, amb obertures de pedra d’arc pla, amb jàssera de fusta a l’entrada principal i finestres del primer pis amb petits elements que els distingeixen, com unes mènsules ondulades o una llinda amb un petit encaix central. Casa on hi viu el fill.

“batiste castellar/a XXXXV... Joan castellar/ C XXXIIII... Narcis castellar als sera/ C XXXII” (ADB, *Caixa1o.13o, Lls-compt1491*). “Veÿnat de Fraxaneda. Castellar. Pau Are-nas, Francesch, Pau i Maria Arenas” (ADB, Caixa1.9, *Llb-Com1672*). “Veÿnat de Freixeneda: Castellà. Jaume Piferrer. 4 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Fraxaneda: Cas-tellar. Elisabet, Joseph i Francisco Bachs” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbVilanova*). “Veÿnat de la Fraxaneda. Castellà. Sebastià Bertran, Maria muller, Joseph i Pere fills” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1813*). Veÿnat Fraxeneda: Castellar. Llovera. Jaume llovera, Patronilla, muller, Feliu i Francisco fills” (ADB, Cai-

xa 1.1o, *LlbCom1822*). “Fraxeneda: Castella. Saboÿa. Pere Saboÿa, Josepha muller, Joseph, fill, Magdalena Castellá, Miquel Espargaró” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1841*). “Pla: Castellà. Josep Saboya, Margarida Vilabella muller, Joan fill, Francina muller, Narcís Saboya” (ADB, Caixa 1.1o, *Llb-Com1887o-1871, 1887 i 19o3*). “1948. Festa Patronal o Major. Processó costejada pels habitants anomenats Pere. Pere Saboya Parera de casa Castellà... 1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Pere Saboya (Castellà) jornal” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*).“En castellar” (ACA, Batllia General de Catalunya A4o3. *fogatge* de l’any 1497). “Lo mas Castellar” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-15o4. Rec-tor: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Castellara... Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Castellar” (*QuadV*, núm. 3, pp. 14-15). “Veïnat del Bruguier. Can Castellar” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Epifani de Fortuny Sanromà. Can Castellar. casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 12, f. 1, parc. 11e). “Can Castellar (plànoI).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Castellar 1269 (plànoI).” (V872-1299, p. 46b). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 1. To-pònims de les terres de llengua catalana. Castellar. Del llatí castellare, ‘territori agregat a un castell’... 3. Noms gentili-cis. Castellà. Nadiu de Castellà” (*ELIC*, pp. 136 i 172).

Castellar, la bassa de can; el rec de can Castellar; la resclosa de can Castellar i el safareig de can Castellar.

Allargada, de forma rectangular, vora la cara nord-est de la casa, ran la riera. També més al nord de la propietat, entre el camí i la riera, el safareig rectangular, on s’hi ana-va a rentar, queda a nivell del terreny, ara col·lector dels sediments. S’omplia amb l’aigua que recollia a la riera de Brugueres a través de la resclosa i arribava pel rec, quan baixava aigua per aquesta riera.

“Epifani de Fortuny Sanromà. Can Castellar. bassa” (AMS-PV, *Cad1955*, pol. 12, f. 1, parcs. 11b-c).

Castellar, el bosc de can; les feixes de can Castellar; el mas Castellar i la vinya de can Castellar.

Les terres del mas estan dividides entre els termes de Sant Antoni i de Sant Pere de Vilamajor, quan l’any 1952 compraren la propietat els actuals propietaris tenien 35 Ha. amb dues parts de 3 i 5 Ha. de bosc de baix rendiment amb pins vells i bruc, es feu rompuda i es va preparar la terra per al conreu, ara bona part d’aquestes terres son regadiu. El bosc omple la falda de llevant de la serra des del camí carener fins la riera de Brugueres, la carretera de Sant Llorenç Savall al nord i les peces de conreu travessa-des per la línia terme amb Sant Antoni i el Rost a migdia.

Al segle XIII, es documenta una casa d’aquest nom a la Força.

v. *el mas Andreu, ca l’ Ambràs, el Clos, la Fàbrica, el puig Graner, les Planes, la Ribera, can Safont*.

“Mas Castalar” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, pp. 24rv, 33). “Petrus de Castelar homo afocatus de Sto Licerio juramento dicit, quo facid host et avalcada Dº Regi. Im facit una quarteria Bladi pro locido Dº Regi, et alia fabro. Im unu corteriu Vini pro locido Dº Regi, et alia fabro quando facit vinu” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 27). “14 febrer 1563. Derrocada. Vigilies. Per Casa y Mas Castellar del veynat de Fraxaneda que ab dit acte de casa den Roure li fonch venut per St. Pere y St. Feliu quatre cortans de forment... Censos: Item fa per la festa de Nadal un parell de capons de censos per partida de terra que te dit Mas Castellar des de la Riera de Brugueres al torrent de mal Infern en alou de las domas, fet per Bernat astellar y altres a Miquel Torrella pages rebut per Geroni Alemany pvre. Regent la Scrivanina de la Doma menor... Delme: Item fa lo delme de dita partida de terra y ha ordinariament segol qual sembren en unas fexas quey ha” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, p. 16brv17b). “Item tenemus pro dicta rectoria terre frumenti quem nobis facit et presbat en Castellar de la Serra... terminatur ab oriente in via publica o riera de Brugueres ameridie honore mansi alsina ab occidente in marge gros mansi castellar cirtio honore mansi Castellar.- Any 1957 Ego Antonius Castellar agl. proprietarius mansi Castellar parr^a. Sti. Petri Villamañoris... Totam illam petiam terre aratoriam cum aqua ad riganduas in dicta parr^a. In loco vocaro lo camp del Palench fuit mansi de Brugarýs oriente in rieria “aquest punt està ratat” meridie mansi

alsina ab occidente In Margine Grosso mansi mei Castellar, cirtio partim in dicto margine et partim in alio honore meo. Al marge diu: Vuy Derrocada” (ADB, Caixa núm.47 Capb. any 1592, p. 25rv. i 35rv.) “Finca que procedeix i se segrega de l’heretat mas Castellar, ponent la carretera denominada de Sant Jaume” (RPGr, Il. 1, fca. 1, f. 1) “Heretat denominada mas Castellar, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, part del de Sant Antoni de Vilamajor. A la part de Sant Pere, hi ha la casa anomenada Castellar, llevant Ramon de Llansa, migdia la mateixa heretat a Sant Antoni, ponent Jaume Safont, Josep Torner, nord Felip Segarra, Pere Oserans. Carles de Fortuny Miralles” (RPGr, Il. 5, fca. 532, f. 228). “Terra de secà, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge peces de can Castellar, nord Josepa Ballús, migdia Francesc Puigagut, llevant Josep Muntal” (RPG, Il. 7, fca. 671, f. 98). “Carles Fortuny de Barcelona. Per les terres de secà, vinya, erm, regadiu, bosc. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 157). “Epifani de Fortuny de Barcelona “Mas Castellar”, llevant Ramon de Llanza, migdia el mateix propietari de Sant Antoni de Vilamajor, ponent Felip Ravell, nord Joan Roquetas, Jaume Parera, secà de primera, vinya i bosc de tercera, erm de segona... Sebastià Parera de Sant Antoni de Vilamajor. 2na. “Pertinences del mas Castellar” llevant-migdia-ponent, mas Castellar, nord camí de Cardedeu a Vilamajor, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 95, f. 99... núm. d’ordre 161, f. 173). “Epifani de Fortuny Sanromà. Can Castellar, alzines, cereals, regadiu, pins” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 12, f. 1, parcs. 10-17).

Castellar, el camí de can

Camí d’accés a la propietat per arribar a la casa de can Castellar, des de la cara de migdia de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars. Camí planer entre arbres de bosc i conreus, descendeix lleugerament, supera la riera de Brugueres pel pont i puja fins la casa antiga a l’esquerra i acaba davant la casa nova.

“Camí de can Castellar” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 12).

Castellar, l’era de can

D’era estable al mas no n’hi havia, així, quan arribava l’època del batre es preparava l’espai de sobre la casa, on després es va construir el cobert, a llevant de la casa

nova, amb el terra d’herba que s’escatava amb la magalla i es batia amb màquina de batre, es construïen un o dos pallers.

Castellar, les peces de can; la quintana de can Castellar.

Peces de conreu entre la plana d’en Bacs al nord i el terme de Sant Antoni de Vilamajor a migdia, fins el carener i el camí de la serra de can Castellar a llevant, formades per unes terres de conreu de formes suaus i ondulants, amb una llenca de bosc allargada de forma paral·lela al costat de llevant del camí de Sant Jaume.

Anomenaven la quintana la peça de terra del mas, on després es va construir la casa nova i la granja. Terra de secà, on s’hi feia naps, ordi, trepadella, alfals.

“Terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, paratge peces de can Castellar, nord Josepa Ballús, migdia Andreu Boter i altres, llevant Joaquim Aguilera, ponent Martí Muntal. Josep Muntal” (RPGr, Il. 4, fca. 427, f. 18o). “Joaquim Aguilera Ribosa. Peces de can Castellar, pins, cereals, oliveres” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 12, f. 1, parcs. 7-8, 28-32).

Castellar, el pont de can

Pont construït al pas del camí quan venim de pla de cara a migdia, abans d’agafar el revolt i la lleugera rampa que ens deixa a la casa, per salvar la riera de Brugueres. Construcció de punt rodó amb pas protegit per una barana metàl·lica.

Castellar, la serra de can; el camí de la serra de can Castellar.

Camí carener que circula i separa les terres del mas Castellar a llevant, a la part de la casa, a ponent amb les peces de can Castellar, pel centre de les quals en direcció nord-est, sud-oest circula el camí secundari que en diagonal les travessa i entra en el terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor. Aquesta serra, espina dorsal del mas, va en direcció sud-est, nord-oest, des del terme de Sant Antoni de Vilamajor, fins la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars.

“La serra de can Castellar (plànol).” (Flinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Castellar, el

v. *les feixes de Creixells, el Llac*.

“1 maig 1729. Raphael Pruna laborator parra. Sti Petri Villamajoris. Habeo, teneo et possideo quendam trosseum tera eum est constructa et edificata domuncula, partim heremum et partim cultivum, duarum quarteriarum frumenti, in loco vocato Castellar qui fuit de pertinentýs illius magna petia terra vocata Castellar et de pertinentýs Domus Mansi et Hereditatis den Canal de la Riera dicta parra. de Vilamajor, orient mansi Llobera, partim Petri Cuch, occidente Petri Cuch, et a cirtio honore meo, que antea fui Philippi Vidal et antea Mansi Canal de la Riera, et partim honore Riba del Lladoner qui antea fuit Canal de la Riera” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 239-24orv).

Castellar, el puig de

“In primis terminus Vilamyoris terminatur... item ab oriente terminatur predictus terminu de Ponte de Insula usque suptus Podium de Castelar et pargit a Çacareda, et a Sa Roca Molinerio, et divitur cum honore Sti Quiricii ubi fitatum et desencit in torrentem de ... usque in Riariam et dividitur cum honore Petri de Palacio et la pesa Rieria usque et Cantagals, et de Cantagals usqüe as Rovira Manso de Podio et de dicto Podiolo, descendit usque ad Mansum Novel, et de dicto Manso descendit per torrentera de tremira mediant et terminatur in Artiga Mansi de Olmo”(ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*).

Castellar de la Serra, el mas

v. *el mas Castellar*.

“Item tenemus pro dicta rectoria terre frumenti quem nobis facit et presbat en Castellar de la Serra... terminatur ab oriente in via publica o riera de Brugueres ameridie honore mansi alsina ab occidente in marge gros mansi castellar cirtio honore mansi Castellar” (ADB, Caixa núm. 47 Capb. any 1592, p. 25rv).

Castellara, na

Forma femenina de sobrenom per anomenar la mestressa de can Castellar.

v. *la Viuda Castellara de la Força*.

“Anthonia castellara vidua/C” (ADB, *Caixa*10.130, *Lls-compt*1491).

Castelló

“Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Castelló” (*QuadV*, núm. 3, p. 14). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 1. Topònims de les terres de llengua catalana. Castellar. Castelló. Cas-teyó. Castayó. Nom de diferents ciutats i viles, procedent del llatí *castellione*, ‘castellet’” (*ELIC*, p. 136).

Càstig

Nom de casa que només trobem en una anotació de la llibreta de comunions de l’any 1910, sense noms i arruïnada, entre el Riu d’en Volard i can Seca. Potser en deien: Cal Càstic.

“Veynat de Brugueras: Cástig, arruïnada” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1910*).

Catalunya, el carrer de

Denominació del carrer situat al límit de ponent de la urbanització de can Prat, al qual s’hi entra des del carrer del Pi.

v. *el camí de can Ram*.

“Carrer de Catalunya” (*PICM*, plànol).

Caulla, la

Forma de sobrenom documentat al capbreu del segle XVIII, que potser també dóna nom a un habitatge. Naturalment, donada l’escriptura de l’època, està escrit sense la dièresi, però, si fos el cas, podríem pensar amb la forma. La Caülla.

v. *el serrat del Suro*.

“*Caüll*, *Caülla*. v. *Casulla*. La CASULLA. Etimologia: Són noms derivats del llatí casa ‘cabana’; el primer per via mossàrab; i pots; DECat II, 607a27-32er també els mallorquina; amb sufixos *-ull*, *-ulla*, *-uHa*; i amb el sentit de ‘cases menudes’ (DECat II, 607a27-*b7*; DECH I, 918a24-*b14*; DECat II, 607a27-32).” (*OnCat*, vol. III, pp. 331, 343). “casula -*æ*, f.: cabaña // casulla” (*DLLE*, p. 68).

Caumelles

Encara que el trobem documentat i escrit sense l’article, pensem que hauríem de pensar en: Les Caumelles,

i es podria referir a zones planes i probablement enlaira-des a l’entorn de Sant Lleïr i cap al Saüc al veïnat de Santa Susanna.

“Badia. Sant Lleïr. Caumelles, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 6rv). “Petrus Ferrarius de Sta. Susanna, homo afocatus de Sto. Licerio dicit quo tenet unu campum Cau-meles suptus sauch et dat tasca et tenet Mansus Sauch campa pro manso Ferrer” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 1o). “v. Calmello. CALM, f. o CALMA” (*DeCat*, vol. II, pp. 437-44o).

Caus, els; la parada dels Caus.

Zona rocosa de la serra de can Peirana, on s’hi encauen els conills, i s’hi fa la parada del senglar.

“CAU, ‘forat que serveix d’amagatall a certs animal (conills, guineus, fures, teixons, etc).” (*DeCat*, vol. II, pp. 639-641).

Caus, el sot dels

“Josep Baró Rodés d’aquest poble. 4ta. Sot dels Caus, llevant mas Ribes, migdia-ponent Mas Vidal, mas Gras d’Avall, nord mas Gras d’Amut, bosc, erm de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 24, f. 25rv).

Cavallar, en; el mas Cavallar.

v. *el mas Noguera de Canyes, el Prat*.

“Mas Cavalar... Cavalar” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, pp. 15rv, 19rv). “Petrus Cavalar homo Dni Regis juramento dicit, quo tenet mansu Cavalar pro Do Rege, et facit tres solidos, et quatuor denarios pro Porcada in festo Sti etri. Im quatuor solidos, et unu par Gallinaru in festo Nataly. Item unu par Polloru de recognicinibus. Im tres punyeres de forestatge. Im tres corterios Vini de forestatge. Im una quarteria Bladi de locido Do. Regi, et alia fabro. Im omni honore, quam possidet pro Do Rege de Colle de Canyas inferius, dat quintu... Petrus Cavalar homo hospitaly juramento dicit quo fait una quarteria Bladi pro locido, Regi, et alia fabro. Im unu corteria vini pro locido, Regi et aliu fabro. Im host et Cavalcada... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Cavalar... Census Natalis: Cavalar” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 32, 4o, 66, 68). “26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, teneo habeo et possideo totum illum mansu vocatum Cavallar dir-

La casa de can Cavaller, situada a l'extrem de can Noves.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

rutum, et a dictum manso Noguera unitum et agregatum cum suis terris, honoribus, et possessionibus ejusdem, terminatur oriente in itinere publico, meridie mansi Pare-ra, partim cum honorem ansi Armengol, occidente mansi Noguera, cirtio mansi Parera... item et habeo et possideo aliam petiam terra prope dicti mansi Cavallar diruti, orient mansi Armengol, partim mansi Riquer diruti, partim mansi Parera, occidente via publica, et acirtio mansi Noguera... Item etiam teneo et possideo totam illam aliam petiam terra aratoriam unius quarteria cum diversus arboribus in ea radicatis sitam in dictam parra. de Vilamajor et in loco vocato Mas Cavallar, oriente cum camino qui tenditur a domo dicti Noguera ad acclesiam parralem. de Vilamajor, meridie honore den Cortina qui fuit den Veza, et antea den Ramon, ab occidente mansi Noguera, cirtio mansi Parera” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 11-12rv, 19rv-2o). 6.- Les masies del veïnat de Canyes. Can Nadal. 9o8. El comte de Barcelona Guifré Borrell i la seva esposa Gersinda, les propietats situades en el Mont Cavallar... 950 hi hagué un lloc anomenat *cavalar*, que correspondria a l’actual can Nadal... 1052 trobem el topònim *Caravallo*” (*QuadV*, núm. 2, p. 72). “l’antic mas Cavallar, documentat des de 1052, té una capella pròpia dedicada a Sant Joan, d’origen pre-romànic, reconstruïda el 161o. Els primers llocs: *Cavallar* o *Kavallar*” (V872-1299, pp. 23, 44).

Cavallar, la font d'en

“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, habeo et possideo petiam terra qua est in loco vocato la Font den Cavallar, orientem mansi Parera, mansi Armengol, meridie et occidente mansi Parera, et a cirtio mansi Riquer” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 15).

Cavallar, la muntanya de

“Les primeres famílies: En la requesta de censos i censataris -la feta entre 1057 i 1o65- hi figura el matrimoni *Richel* i Amat, que el 1052 va vendre una finca situada a la muntanya de *Cavallar*” (V872-1299, p. 52. A.C.B. Diversorum perg. A 1917).

Cavallar, el prat den

“9 desembre 1727. Franchiscus Duran, laborator parra. Sti

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

La casa de can Noves, situada a l'extrem de can Cavaller.

Petri Villamajoris, tenemos et possidemos, petiam terra campam de unius quarteria frumenti in dicta parra. de Vilamajor, et in loco vocato Prat den Cavallar, qui fuit den Surell de la montaña, et terminatur ab orient honoribus Parera de Cañas, qui fuerunt Mansi Noguera, meridie Pa-rera, et partim riaria de Vilamajor, cirtio partim honoribus mansi Riquer, quem possidet dicto Parera de Cañas, quodam xaragay mediante. Et tenetur dicta petia per heredem et possessore Mansi Noguera de Cañas ad censum duodecim denariorum” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 61rv-62).

Cavallar, el serrat de

v. *les Pilateres*.

Cavallar, el veïnat de

“21 juliol 1736. Nos Petrus Nadal agrícola parra. Sti Petri Villamajoris. Joannis Sorell vicinatus de Cavallar, parra. Villamajoris” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 344).

Cavaller

“Cavaller de Samalus/C XXVII” (ADB, *Caixa10.130, Lls-compt1491*). “164o. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dilluns. 3o gener: Narcís Cavaller” (*QDV*, núm. 8, p. 58, ADB. Caixa6o. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Can Cavaller: Gran masia situada sobre el sot de font Savall, orientada a migdia, amb porta dovellada d’arc de mig punt i finestres conopials” (*Càn-Samal*). “Pere Ramis. Peça núm.8o. Per una casa, Can Cavaller. Ignasi de Puig. Per una casa: Can Cavaller” (AMCS, *Am1859*, núms.62 i 65). “Can Cavalller” (AMCS, *Cad1952*, pols. 5, 9). “C. Llinatges que representen noms de càrrec d’ofici o de professió. 2. Noms de grau nobiliari, dignitat o càrrec civil o militar. Cavaller. Cavallé. Caballer. Caballé. De *cavaller*, ‘home que harebut l’orde de cavalleria” (*ELIC*, p. 247).

Cavaller, la vinya de can

Terra que ens descriu la documentació de començament del segle XX, dividida per la línia termenal entre Sant Pere de Vilamajor i de Cànoves-Samalús, pertanyent a la casa de can Cavaller, situada dins el terme de Cànoves.

v. *la vinya de can Riereta*.

Cavallera, na; la font de na Cavallera.

“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vi-cinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, teneo et pos-sideo petiam terra in loco vocato la Font de na Cavallera, o lo Prat de Subirats, oriente mansi Armengol, partim man-si Noguera, meridie mansi Riquer diruti, et partim mansi Parera, occidente mansi Armengol, cirtio mansi Parera, partim mansi Riquer” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 13).

Cavalleria, can

“L’entrada del poble. Can Cavalleria, on ara hi ha els pisos de la Caixa Laietana (que es va fer el 1978).” (*QDV*, núm. 1, p. 28).

Celler d’en Marc, el

“Beŷnat de la Iglesia: Seller den March” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*).

Cementiri, el

Des de la plaça de la vila o la Força, comença a pujar l’avinguda dels Quatre Camins, que ens porta fins a l’en-trada del cementiri, ran la cruïlla amb el camí de can Biel. “Veïnat del Pla. Cementiri” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “El Cementiri. Sot de can Biel” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 11, f. 1, parc. 114). “Terreny en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, destinat a cementiri municipal, cercat de paret, nord terres de l’església, migdia-llevant terres de Carme Costa Calvet, ca la Laia” (RPGr, ll. 9, fca. 889, f. 154).

Cementiri, el camí del

“Terra de conreu al sud del qual, passa el camí del Cemen-tiri” (RPGr, ll. 1, fca. 39, f. 129). “Torrent enfront el camí del Cementiri” (RPGr, ll. 4, fca. 408, f. 119).

Cementiri, la creu del

Creu de pedra situada sobre un pedestal de tres gra-ons rodons, a l’entrada del cementiri vell al costat de l’es-glésia parroquial de Sant Pere. “Sant Pere de Vilamajor. Creu monolítica amb l’escut dels Gual de Vilarrasa, tal com estava a l’entrada del Cementiri (foto).” (*DelMC*, p. 72b).

Cementiri de la Muntanya, el; el camí del Ce-mentiri de la Muntanya.

“Terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, nord Josep Pujol, llevant-ponent camí del Cementiri de la Muntanya, llevant amb el camí de can Vinyes, migdia resta. Josep Pu-jol Parera” (RPGr, ll. 7, fca. 693, f. 186).

Cementiri dels Nínxos, el

“ferro. L’any 1869 se feren las dos portas rexadas de ferro que son posadas en los dos portals de entrada en lo ce-mentiri anomenat dels ninchos, habent costat totas du-gas 18 duros” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs.XIX*).

Cementiri Vell, el

“15 abril-12 maig 1929. Trasllat del Cementiri Vell i urbanit-zació de la plaça de la Iglesia” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs.XIX*). “El cementiri antic estava en el costat de llevant de l’església” (*QDV*, núm. 1, pp. 68-69). “Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès”. El Cementiri vell, encara amb els xi-prers i làpides del segle XVII tapant l’antic portal de llevant de l’església” (FIinform. Església de Sant Pere).

Cerdà, can

Casa situada al límit meridional del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, ran la línia divisòria amb el ter-me de Sant Antoni de Vilamajor, a la serra de can Bacallà. “Veŷnat de St. Lleŷ: Fradera. Rafel Fradera, Rafel Fradera” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11822*). “Antoni Fradera de Vilamajor. Passa a la Pabordia de Sant Lleïr. Per les terres de secà, erm. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 158). “Josep Fradera Samon. Serra de can Bacallà. Can Cerdà. Casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 10, parc. 77c). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de pro-pietat. 3. Noms gentilicis. Cerdà. Sardà. Serdà. Cerdans. Sar-dans. De l’adjectiu *cerdà*, ‘nadiu de la Cerdanya’” (*ELIC*, p. 172).

Cerdanya

Habitatge al veïnat de l’Església, anotat entre can Roca i ca l’Estragués, a la llibreta de comunions de l’any 1822. “Beŷnat de la Iglesia: Serdanŷa. Joan Serdanŷa, Eulalia mu-ller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11822*). “Bruguer Nou. Viña mata. Sardanŷa. Pau Sardanŷa, Maria muller... Veynat del Pla: Serdanŷa. Jaume Serdanya, Maria muller” (ADB, Caixa

1.10, *LlbCom1841*).

Cim, el

v. *can Vedell*. “Finca denominada el Cim, i abans coneguda per can Ve-dell, situada en els termes municipals de Sant Pere i Sant Antoni de Vilamajor... en els paratges ‘Peça Nova’ ‘Llangui-nyola’ ‘Cau de la Benfeta’ i ‘Serrat de Sant Lleïr’ format per una casa d’un cos amb el núm. 16, i una altra amb el 17, destinades al propietari i masover, part campa, vinya, secà, olivar i erm. La part situada en el terme de Sant Antoni de Vilamajor, es composa d’una petita part de terreny de sis arees, dotze centiarees, nord porció radicada en el terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant finca de Casimir Rull Raspall, migdia desaigüe, ponent Felip Subirana Boix” (RPGr, ll. 34, fca. 2756, f. 1. Llibre de Sant Antoni de Vilamajor).

Cingles, els; els sots dels Cingles.

v. *els sots de la fageda del Samon*. “CINGLE, m. ‘espatat de roca que foma un precipi’, del lla-tí CĪNGŪLUM ‘cinyell, cinturó.’” (*DECat*, vol. II, pp. 711-712). “cingulum i- n.: cinguio, cinturón militar” (*DLLE*, p 78).

Cinto, en

Afèresi del nom de fonts castellà Jacinto-Cinto, d’en Jacint Pujol, que vivia al carrer de Sant Nonet. v. *la Munda, can Panxa, can Pere Pont*. “Cañas. Panxa. Cinto Estragués. Munda muller” (ADB, Cai-xa 1.10, *LlbCom1870-1871*).

Cion, can

Trobem anotat i la tradició diu: can Sion com a nom de casa. S’origina en una aferèsi descendent d’alguns dels noms de fonts castellà: Concepción-Cion: Ca la Cion. Casa de la plaça de l’Església, núm. 2; ara, enderrocada la casa queda el solar buit, febrer de 2016.

“Casa Sion. Josepa Bertran vidua, Jaume Bertran, Teresa muller, Jaume, Josepa i Enrich fills” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-Com1870-1871*). “Segrera: Sion. Jaume Bertran, Teresa mu-ller, Jaume fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Veynat de la Forsa: Sion. Jaume Bertran, Teresa Bachs muller, Josep fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Sion. Vicens Serra” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “1951. La obra del centre de cul-

te., donaren jornals: Elias Serra (Sion) cavall i jornal” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs.XIX*). “La plaça de l’Església. Al carrer Ripoll la primera casa que trobem és can Sion” (*QDV*, núm. 1, pp. 40-41). “La plaça de l’Església. Can Sion: Formava part de la mateixa casa que can Felip. Va enderrocar-se” (*QDV*, núm. 2, pp. 26-27, 91 foto doble).

Cion de Baix, ca la

Nom de casa al poble que contrastava amb can o ca la Cion o Cion de Dalt per la respectiva situació de cadas-cuna, gent que pertanyien a la mateixa família. Habitat-ge i carnisseria al carrer de Ripoll, núm. 4, l’home de la qual estava casat amb la filla de ca la Cion de Dalt. Aquest home enviudà i, després de tornar-se a casar amb una dona gran, la casa fou anomenada ca la Papaia.

Cion de Dalt, ca la

Nom de casa compost pel nom de fonts castellà “Con-cepción” pronunciat “Cion” i la seva situació geogràfica al poble. Inicialment hom en deia solament: Ca la Cion o can Cion. v. *Cion*.

Cirerer, el sot del; el turó del Cirerer.

Denominació com a sot del Cirerer de la part alta del sot dels Espatlats, a l’entorn de la font de les Planes i el turó del Cirerer, petita elevació que queda més avall del costat de migdia de les Planes i ran del camí que va cap a la collada de Sant Elies, cloper de roca blanca amb un cirerer d’aquesta casa a la vora. v. *el sot dels Espatlats*.

Cisa, la

Sobrenom femení, probablement com a afèresi des-cendent del nom de fonts Narcisa-Cisa. “5 juny 1950. Es va portar la comunió als impedits i anci-ans: de la casa anomenada la Cisa... 21 maig 1952. Va ser portada la Santa Comunió Pasqual als ancians impedits i malalts de la casa: Cisa” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs.XIX*).

Cisquet, can

Nom de casa situada ran la línia termenal amb el Montseny, al veïnat de Santa Susanna. Hipocorístic del

nom de fonts castellà: Francisco-Cisco-Cisquet.

“Veïnat de SantaSusanna. Can Cisquet” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).

Cisquet, el bosc de can; la terma de can Cisquet.

“25 d’agost de 1919. Segon i tercer molló. Es reconeixen com a tals una pedra nadiua de forma irregular en el lloc denominat “Can Cisquet”, en terreny d’alzines i pins que pertany a la casa de can Cisquet. La línia de terme reconeguda és la recta entre els mollons primer i segon, i després entre el segon i el tercer” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i del Montseny). “Can Cisquet” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 1.3).

Citra, la riera

v. *el mas Veguers*. “Bagués homo Dni. Regis juramento tenet mediu Mansu de Bagués pro Dº Rege, honore que tenet pto Dº Rege qui est de Rieria Citra usque oriente, dat tasca, excepta media Porcada, de omi honore quem tenet pro Dº Rege versus occidem dat sixtu” (ADB, *Caixa10.130, apb1281cop.*, p. 20).

Civader, cal

Casa de baix i dalt a la parròquia de Santa Susanna, ran el límit termenal amb el Montseny, sobre el sot del Samon, la qual va entrar en estat de ruïna. Es va enderrocar per construir una casa nova que conserva el nom, utilitzada temporalment.

v. *el mas Jeroni*. “Peça de terra en la qual hi ha una casa construïda anomenada cal Civader, a Santa Susanna, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant finca que es ven, migdia-ponent Josep Daví, nord Joan Vidal, mas Samon. Josep Daví Berenguer (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 240, f. 117). “Jaume Ginesta. Civadé de Santa Susanna. Per les terres de secà, prat. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 165). “Cal Civader” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 1.4). “Veïnat de SantaSusanna. Cal Civader” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Josep Daví Tusell. El Samon. Cal Civader. Casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 2, parc. 48). “Can Civader (plànol).” (Finform. Mapa Municipal

de Sant Pere de Vilamajor). “A. Situació. Santa Susanna. Al norte la división la forma el rio Torderaque segrega de Montseny cinco cases: Civadé... Les Masies: Civadé. (quadre) ... en runes... Samon. Cal Civader (foto).” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 23, 56, 61, 134). “CIVADA, del participi passiu (CĪBĀTA) del llatí CIBARE, ‘alimentar, donar pinso a les cavalcadures’, derivat de CĪBUS ‘menjar, aliment’. *civader*, morral per a la civada” (*DECat*, vol. II, pp. 720-722).

Civader, el bosc de cal; el mas Civader.

“25 febrer 1903. En mèrits d’escriptura de venda perpetua otorgada per les mares i filla, Maria Daví Castell i Maria Teresa Vilarnau Daví, en qualitat de succeores de Jaume Ginesta, a favor de Josep Daví. Una casa de pagès anomenada “Cal Sibadé” assenyalada de núm. 70, baixos i pis, d’una quartera i cinc quartans, llevant-migdia-ponent-nord terres del comprador, nord Joan Vidal” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 15-15rv.1). “Josep Daví Berenguer d’aquest poble 3ra. “Can Civader”, llevant-migdia-ponent-nord el mateix propietari, nord, Joan Vidal, regadiu, bosc de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 83, f. 87, alta 1912).

Clavell, can

Gran pagesia situada sobre el costat de ponent de la riera de Vilamajor, en una plana solella, a l’entorn avui anomenat el sot de can Son, on s’hi pel camí propi des del sud per la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, i pel nord des de la cruïlla amb el camí de can Biel i l’avinguda dels Quatre Camins. Casa de planta baixa, pis i golfes, amb la coberta a doble vessant, perpendicular a la línia de façana, remuntada pel costat de ponent que s’evidencia clarament a la construcció i féu desplaçar el carener cap aquesta costat, on hi ha al final un porxo que al seu dia devia servir per guardar el carro o bé de pallissa. Amb l’entrada d’arc de mig punt d’amplies dovelles de pedra picada, com la resta d’obertures d’arc pla. A la llinda de la finestra central del primer pis té la inscripció: JHS 1574.

v. *can Noguera, el mas Pagès*. “Lo mas Clavell” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515. Vegueria de Barcelona. Vilamajor). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Veŷnat del Pla: Clavell. Joan Clavell 6 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730, 1752*). “Census ter-

mini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Clavel” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 66). “Mas Clavell” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 24rv). “Pere clavell/ C VIII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “Veynat Pla. Clavell. Francesch Clavell, Paula, Joan i Elisabeth Clavell” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “ “Bruguer Nou: Clavell. Anton Clavell. Esteve fill, Marianna muller. Anton Jubany, Maria muller... Veŷnat del Pla. Clavell. Joseph Clavell, Magdalena, Maria filla. 6 persones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Bruguer Nou: Clavell. Esteve Clavell, Marianna muller, Anton Juvany, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Veŷnat Bruguer Nou: Clavell. Juvanŷ. Esteve Clavell, vidu. Anton Juvanŷ, Maria muller, Bonaventura, Marianna, Miquel i Pau fills... Jaume Clavell, Maria muller, Joseph, Joan, Marianna fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Veynat del Pla: Clavell. Bertran. Francesch Bertran, Petronilla muller, Joseph fill. Maria Bertran, Joan Bernils” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841, 1870-1871*). “Pla. Clavell. Agustí Bertran, Rita muller, Francisco fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Finca rústica radicada en el terme de Sant Pere de Vilamajor, coneguda per ‘Can Clavell’ partides el ‘Pla’, ‘Barrau’, o ‘Roig’ que es compona d’una casa solar de tres cossos, de planta baixa, pis i golfes, assenyalada amb el número vint, amb una era de batre, altres dependències, així com dos pous i una bassa, travessada per dos camins i en part per la riera de l’Aimar, llinda al nord amb Ignasi de Bufalà i de Ferrater, Artur Arabia Ventura, Ramon Pou Rabella, per mitjà de desaigüa, llevant Ramon Pou Rabell per mitjà de la riera de Vilamajor o de Palestrins o de l’Aimar, Jaume Cortès, per mitjà de caminet i sèquia, migdia amb la finca coneguda per ‘Can Sauleda’ d’Antoni Marfà Serra, part Magdalena Bassa Parera, Josep Guàrdia Alemany, ponent Miquel Cullell Clapés, Miquel Casademunt Farrés, Ignasi Bufalà. Gaudeix del dret d’aigües consistent en utilitzar durant vint-i-quatre hores setmanals l’aigua del ‘rec del Molí’ o ‘d’en Samon’ captada a la resclosa situada a la casa denominada ‘can Canals’ en el terme de Sant Pere de Vilamajor” (RPGr, ll. 6, fca. 636, f. 247). “Veïnat del Pla. Can Clavell” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Mercè Serra Llobera. Can Clavell. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 11, parc. 38g). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Clavell” (*QuadV*, núm. 3, p. 15). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats

a treballar per finalitzar la construcció. Dimecres. 25 gener: en Clavell” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Can Clavell. Veïnat del Pla, està dalt de la carena del Secà entre el sot de can Son i la riera de Vilamajor, era un dels masos més importants del terme de Vilamajor (fotos).” (*QDV*, núm. 9, pp. 110-113). “La Fiscalitat. Llibreta d’anotacions 1436-1437. Clavell” (*VCCPM*, p. 100). “Can Clavell, a la riba dreta de la riera en zona enlairada, nom ja documentat a Vilamajor al segle XIII... Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Clavell 1213 (plànol)... Arnau Clavell: Can Clavell” (V872-1299, pp. 22, 46b, 81). “Can Clavell (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Clavell, la bassa de can; la rasa de can Clavell; el rec de can Clavell i la resclosa de can Clavell.

Bassa de forma rodona, situada a la part del nord de la finca, en el caient de la falda al límit del bosc.

També de forma rodona, la bassa excavada al terra i situada al final de la finca de can Clavell, per la cara de migdia, en el triangle format al nord de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, i el costat de ponent del camí de can Clavell. Avui està plena de vegetació i sense ús. Recollia l’aigua i s’utilitzava per regar, aigua que baixava per la rasa de can Clavell, formada per recollir les aigües que baixen del sot de can Biel, les faldes de llevant de la serra de cal Gavatx i les faldes de ponent del bosc de can Clavell fins el camí de can Son, en el punt d’entrada a la bassa i el pou de can Son, on comença la rasa, que passa per davant el veïnat de can Son, on les dones solteres d’aquesta casa, la Pepeta i la Maria, quan baixava aigua, aprofitaven per rentar; aquest corrent d’aigua profund continua vora el costat de llevant del camí de can Son, pel gran roure d’en Bacallà, girà a l’esquerra cap a llevant i per sota la cara nord de la carretera arriba a la bassa.

v. *la quintana d’amunt d’en Clavell*. “Mercè Serra Llobera. Can Clavell. bassa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 11, parc. 38b).

Clavell, el bosc de can; el mas Clavell; la parellada de can Clavell i la vinya de can Clavell.

Terres de la propietat de can Clavell, situades a l’entorn de la casa, al sot de can Son, a ponent de la riera de

Vilamajor, fins arribar pel costat de migdia, travessades per la línia termenal amb Sant Antoni de Vilamajor, a la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars.

El bosc de can Clavell és sobretot d'alzina, amb algun pi, i un sotabosc on sobresurt el galzeran, l'estepa i l'es-parreguera, bosc que s'uneix pel nord a l'entorn del camí de can Clavell amb el bosc de can Biel i pel sud arriba fins les parets de la cara nord de can Clavell. Després dels con-reus que hi ha davant de la casa i l'era, continua a l'entorn del camí fins arribar a la casa i la granja que anomenen els Ametllers.

v. el bosc de la Bassa i la Coma, el mas Carreres, els roures Grossos, la Parellada, el mas Roure, Serra.

“Bernardus Clavel, homo Dni Regis, juramento dicit quo tenet Mansu Clavel pro Dº Rege, et facit tres solidos, qua-tuor denarios in festo Sti Petri. Im unu Pulloru pro recog-nicionibus. Im in festo Natalis quinque solidos. Im tres Punyeres de forestatge. Im una quarteria Bladi de locido, Regi, et alia fabro. Item tenet fabrica pro Dº Rege, et dicta fabrica dividitur de la Penya de Mansí figueres, et transi inter Mura, et Patiu, et inter mansu Poch, et Mansum de es Derrocada, et transi per Colle de lupes, vadit per via que itur apud Palaciu, et ad Sti Celedoni, et inter Mansu de Ulmo, et Mansum Castalar. Et omnes homines que sunt inferius, versus meridie tenetur in fabrica Mansi Clavel locidaris” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 52). “25 octu-bre 1436. manso clavell... fa lo mas Clavell e deu la pague del Nadal” (ADB, *Caixa*10.130, *CapbRend*1436). “Pere Mujal i Joan Màrgens de Llerona confessen haver rebut d’Antoni Llobera (a) Sureda i dels seus fills Pere i Gabriel propietaris del mas Clavell de Sant Pere de Vilamajor, 90 lliures per la venda que li feren l’any 1483 d’un censal mort de pensió 90 sous que li paguen anualment” (APM, *PergMM*, perga-mí, núm. 18). “25 novembre 1727. Joannes Clavell agricul-tor parra. Sti Petri Villamajoris, possessor Mansi Clavell, et ejus terrarum in dicta parra. Primo totum illum mansum vocatum Clavell cum suis terris, honoribus, et possessi-onibus, juribus et pertinentiis illius cum arboribus diver-sorum generum in dicta parra. dictus mansus Clavell seu petia terra in qua est constructus et edificatus dicto man-sus, orient riaria de Vilamajor, meridie Joseph Derrocada et de Llansa, qui fuerunt de pertinentiis mansi Roig dicta parra., occident honore den Piferrer quem possidet, et a

cirtio honore Francisci Fabregas Pharmaco de Villa-nova... 2 gener 1728. Joannes Clavell del Mas agricolam uti Domi-nu utilem, et proprietarium supranominato Mansi Clavell et ejus terras dicta parra.” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 31rv-33, 91-91rv). “Terra de conreu, secà, pertinences del mas Clavell, llevant riera de Vilamajor de Vilamajor, migdia Rafel de Llansa, ponent-nord mas Cla-vell. Adolf Montanyà Riera” (RPGr, ll. 2, fca. 133, f. 112). “Fin-ca de can Clavell” (RPGr, ll. 6, fca. 597, f. 145). “Finca rústica coneguda per can Clavell, amb la casa i les partides el Pla, Barrau o Roig” (RPGr, ll. 6, fca. 596, f. 142). “Josep Bertran. Clavell. Peces de terra, bosc, erm, vinya, regadiu, secà. Casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 55). “18 oc-tubre 1915. Mercè Serra Llovera. 3ra. Una peça de terra de conreu de secà d’una quartera de pertinences del mas Cla-vell, llevant amb la riera de Vilamajor, migdia Rafel de Llan-sa, ponent mas Clavell per mitjà de sèquia, nord mas Cla-vell” (AMSPV, *ApAm*1912, pp. 43rv-44). “Mercè Serra Llobera. Sot de can Son. Can Clavell, cereals, regadiu, alzines, arbres de ribera” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 11, parc. 38). “23 d’abril de 1775. Escriptura de venda otorgada per Baltasar Bou i Brigi-da Montells a favor de Bonaventura Baró, sabater del veïnat de Vilanova de Sant Pere de Vilamajor. Hort amb aigua per regar de quatre quarteres del mas Clavell de la dita parrò-quia” (APPujad, Carp. dcs., doc.2, *EscripV*1775).

Clavell, el camí de can

Comença pel costat nord a la cruïlla amb el camí de can Biel i l’avinguda dels Quatre Camins, davant del Ce-mentiri, baixa en un pendent envoltat del bosc de can Biel, d'alzines, pins i sureres, a l’esquerra hi ha el trencall de ca la Laia i, més endavant, per la dreta marxa el camí de can Son. S’arriba a can Clavell, però el camí continua vora el costat de ponent de l’era, torna a entrar al bosc fins que surt als Ametllers, i recte entre camps de con-reu arriba a la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, ja dins el terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor.

“Terra que procedeix i se segrega de l’heretat can Derroca-da, llevant Francesc Casademunt, per mitjà del camí de can Clavell, ponent Jaume Cortès, mas Gavatz, migdia carretera de Llinars a Sant Llorenç Savall” (RPGr, ll. 7, fca. 663, f. 70). “Veïnat del Pla. Camí de can Clavell” (AMSPV, *CaixaDTM, Plà-nol*1919). “Can Clavell. Camí” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 11).

Clavell, el camp de can

Terra de can Messeguer situada al sot de can Son, en-tre el costat de ponent de la riera de Vilamajor i can Cla-vell, que queda sobre el seu costat de ponent.

Clavell, la coma d’en

v. el mas Roure.

Clavell, l’era de can

Situada just davant la façana de migdia de la casa de can Clavell, pati de sortida amb el terra encaironat amb cairons mitjans que es conserven en bon estat. De forma allargada de llevant a ponent, gairebé rectangular, amb les puntes en punt rodó, envoltada per un banc de pedra baix, que al costat de migdia l’ha deixa lleugerament en-lairada respecte al nivell del terreny, per superar el desni-vell natural, amb contraforts per aguantar l’empenta na-tural i del treball posterior d’homes, animals i màquines.

“Mercè Serra Llobera. Can Clavell. era” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 11, parc. 38h).

Clavell, la gleva de can

“Mercè Serra Lloveras. “Gleva de can Clavell” llevant riera de Vilamajor, Pere Ozerans per mitjà de sèquia, Rafel Llan-za per mitjà de sèquia i camí, migdia Joan Garriga, Fran-cisco Casademunt, Pere Ozerans, ponent mas Derrocada, Joan Garriga, hereus d’Esteve Planas, nord mas Derrocada, secà, regadiu, bosc, erm de tercera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 231, f. 251, alta 1917).

Clavell, les hortes d’en

“11 octubre 1728. Ego Philip Riera et Piffarrer agricola parra. Sti Petri Villamajoris, pocessor mansi Piffarrer et ejus terra-rum. Totam illam petiam terra campam cum aqua ad rigan-dum decem cortanorum frumenti, et in loco vocato Lo Hort den Clavell de pertinentÿs mansi Clavell, oriente et meridie honoribus meis, occidente cum recho Molendini mei, et a cirtio honore den Thomas” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 205rv-206). “Hereus de Ramona Llanza, Barcelona. 8na.“Hortes d’en Clavell”, llevant heretat can Derrocada, migdia Josep Messeguer, ponent riera de Vilamajor, nord Pere Oserans Bertran, regadiu, de tercera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 122, f. 130).

Clavell, l’olivar d’en

“2 gener 1728. Ego Josephus Nadal et Gual, Laborator par-ra. Sti. Petri Vllamajoris. Teneo et possideo troceum terra campum tinentia sex cortanorum frumenti, vel in de cir-ca in dita parra. qui fuit de pertinentiis Mansi Clavell, et in loco vocato Olivar den Clavell, oriente cum margines, sive riaria, meridie honore dicti Clavell, occidente cum troceo terra quam possidet na Cortesa aut filius suus, cirtio Cla-vell” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 93-93rv).

Clavell, els pins de can

En un bosc majoritàriament d'alzina, sobresurten tres exemplars de pi, propers al pas del camí de can Clavell. El primer es troba baixant pel camí de la casa, després de la desviació amb el camí que marxa a can Son, situat ran el costat esquerre del camí està format per un volt de canó de 1,90 i 9 m de Ø de capçada; un segon exemplar de 2,10 de volt de canó i 12 m Ø d’una capçada esclarissada, i un tercer ja superada la casa de can Clavell, gairebé al final del bosc i al costat dret del camí amb un volt de canó de 2,10 m i amb una capçada esclarissada i irregular, amb les arrels que sobresurten del baix marge ran de camí.

Clavell, les planes d’en; la quintana d’amunt d’en Clavell i la quintana del mas Clavell.

Terres de conreu entre el costat de ponent de la riera de Vilamajor i el camí de can Son a ponent, al centre de la qual, lleugerament enlairada, presidint una plana de gran bellesa paisatgística, que arriba fins a migdia a la carrete-ra de Sant Llorenç Savall a Llinars, la casa de can Clavell.

v. el bosc de la Bassa i la Coma.

“24 agost 1595. Pere Clavell pagès de Vilanova amb con-sentiment de Joan Derrocada pagès. Pere Rovira puga metre y posar de nou la aygua a la riera de Vilamajor de la pessa de terra té comprada Clavell a Derrocada nomenada la quintana damunt den Clavell. Lo dit rovir a de adobar y fortificar la resclosa y lo rech ab arbres y altres coses ne-cessaries” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila*1595, pp. 19-19rv). “2 gener 1728. Ego Josephus Nadal et Gual, Labo-rator parra. Sti. Petri Vllamajoris. Troceum terra campum cum aqua ad rigandum tinetia septem cortanorum fru-menti, vocata la Quintana del Mas Clavell, orient cum quo-

dam margine qui ibi est, meridie restante quantanea dicti Clavell, occidente et a cirtio cum heredum et successorum Josephi Cortés... 18 abril 1729. Nos Magdalena vídua relictà Sebastiani Cortés agricola parra. Sti Petri Villamajoris. To-tum illum terras troceu cultivum et reguivum qui est per-tinentÿs quintana Mansi Clavell, oriente quodam margine, meridie cum restante quintana, occident quodam margine, mediante la quintana, cirtio honoribus den Derrocada qui fuerunt mansi Roure” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 89-90rv, 234rv, 246). “Pere Ozerans Bertran de Llinars. 5na. “Planes d'en Clavell” llevant Agustí Bertran per mitjà de marge i rasa, migdia Esteve March, po-nent Rafel de Llanza, nord Agustí Bertran, secàde tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 154, f. 164rv). “Peça de terra secà anomenada les planes d’en Clavell o de can Pau Perera, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Agustí Bertran, migdia Esteve March, ponent Rafel Llansa, nord Agustí Bertran. Esteve Oserans París, Josepa Ribosa Oserans (1941)” (RPGr, ll. 2, fca. 107, f. 53).

Clavell, la ribera d’en

v. *la Ribera*.

Clavell, la serra d’en

Documentada amb aquesta denominació, també coneguda com la serra de cal Gavatx.

v. *el mas Carreres, la serra de cal Gavatx, el mas Roure*.

“3 octubre 1728. Nos Margaret Costa vídua relictà Bene-dicti Costa laboratoris parra. Sti. Petri Villa Majoris, et Jo-annes Cuni laborator in dicta parra. habitator ejus Gener usufructuario et propietario, petiam terra de vinea plan-tatam scitam et in loco vocato La Serra del mas Clavell, orientem mansi Clavell itinere Isglesier, mediante tendi-tur vicinatu de fraxaneda ad Ecclessiam parroquialem, meridie honore de na Cortesa y hortal, partim honore den Carreras laboratoris, que fuerunt den Clavell, occident ho-nore den Thomas de la forsa, et partim Pareras, qui fuit den Masó mediante torrent, et a cirtio Joannis Duran qui fuit den Clavell... 13 març 1729. Ego Susanna Hortal uxor Joannis Bruguera, et Hortal agricola parra. Villa Sti Cel-donÿ, in primis Nubtÿs uxor fue Josephi Cortés agricola Sti. Petri de Vilamajor, troceum terra paat de vinea plan-tatum, et partim heremum octo cortanorum frumenti de

pertinentÿs hereditatis et Mansi Clavell, et in loco vocato La Serra den Clavell, oriente honore den Clavell, meridie honore Gabrielis Escat laboratoris, occidente Josephi Car-reras, cirtio Bendicti Costa... 5 juny 1713. Josephus Carre-ra laborator parra. Sti Petri Villa majoris. Ilius petia terra etiam de vinea plantata unius quarteria frumenti quam possidet na Cortesa, et Hortal, in loco vocato las serra del mas Clavell, qui fuit de pertinentÿs mansi Clavell, oriente restante que possidet Cortesa, meridie Gabrielis Escat la-boratoris, occidente honore meo, cirito honore den Cuni, qui antea fuit den Costas” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 199rv-200, 214rv-215rv, 323rv-324). “Terra campa amb algunes oliveres denominada de can Carreres, situada en el paratge anomenat la serra d’en Clavell o la Freixeneda, en el terme municipla de Sant Pere de Vilamajor, llevant Mariana de Llansa per mitjà del camí de Llinars, i alhora de can Biel, migdia bosc de can Bertran, ponent Agustí Canals conegut per Carreres, nord Jaume Planes. Miquel Cortès Coll” (RPGr, ll. 5, fca. 505, f. 126).

Clavell de la Força, can

“Veÿnat de l’Església: Clavell de la Forsa. Joan Clavell. 6 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*).

Clavell Fuster, can

“Bruguer Nou: Clavell Fuster. Jaume Clavell, Maria muller, Pere fuster, Margarida muller, Maria filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11822*). “Bruguer Nou: Fusté. Joan Clavell. Maria mu-ller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*).

Clavell del Pla, el mas

“Mas Clavell del Pla. Als 17 de janer per charitat de dos missas per animas de Blanca Clavell sis sous. 6 de abril per charitat de Aniversari per anima de Arnau Clavell. 5 de maig per charitat de missa de Francesch Clavell dos sous” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 36b).

Clavella, na

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Barnarda Clavela ab en G. F. F.” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 66). “24 agost 1595. Ego Joana Clavella. Ego Stephanus Clavell filius conjugues Clavells” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, p. 17rv).

Clavetaire, el camp del

“Peça de terra conreu, secà, anomenada camp del Cla-vataire, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Josep Bassa, migdia Josep March, ponent riera de Vallserena, nord Josep de Llansa. Josep Parés Marrugat; Antoni Raventós Varias (1943)” (RPG, ll. 2, fca. 187, f. 229). “Manel Parera de Vilanova. Clavataire. Passa a Josep Bassa Surell. Pere Badell. Per la terra de secà” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 252). “Nom d’una casa situada al carrer del camp d’en Puig, núm. 11” (RSAV).

Cloper, el

Denominació amb la que es va anomenar les restes d’una casa situada ran el sot de Tremida, al caient nord de la serra de can Vilorda, al nord de can Vilorda i can Na-dalet de Baix, al límit del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor amb el de Sant Esteve de Palautordera, vora la partió amb els dos municipis i que va deixar el nom per conèixer l’entorn.

“B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 8. Noms de preparacions i utilit-zacions del terreny i de treballs agrícoles. Claper. Clapé. Clapers. Clapés. Clopés. Esclapés. Esclaper. Desclapés. Del substantiu *claper*, ‘munt de pedres’ (mot d’origen proba-blement germànic).” (*ELIC*, p. 223).

Closes

Cognom que dóna, segurament, el nom d’un habitat-ge que podria haver estat: Can Closes.

“Bruguer Nou: Closas. Manuel Closas, Rosa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 8. Noms de preparacions i utilitzacions del terreny i de treballs agrícoles. Closa. Closas, closes. Saclosa. Del llatí clausa, ‘tancada’, aplicat a un tros de terra de conreu o de pasturatge).” (*ELIC*, p. 223). “clausus *-a -um* pp. De claudo. Adjetivo: cerrado, escondido” (*DLLE*, p. 85).

Clota, en

v. *la resclosa de sota el Molí de Baix*.

“Jordi Casanovas, conegut per Clota” (RPGr, ll. 2, fca. 135, f. 116).

Clota, la

“juliol 1271. Peça de terra de Vilamajor, dita la Clota, que Guillema, propietària del mas Ermengol, i el seu marit, van vendre a l’església... 1240-1250. Peça de terra dita la Clota del veïnat de Brugueres” (*SRC*, pp. 288, 299). “1271. Guille-ma, filla del difunt Pere Guadall, com hereva i senyora del mas Ermengol, i Guillem de *Piraria*, marit seuuna peça de terra que es diu Clota, és a Brugueres, llevant riera de Bru-gueres, migjorn tinença de Guillema i del seu marit Bernat de Canal, ponent carrer i camí públic, nord Berenguer de Brugueres”(V872-1299, pp. 150. ADB, pergamins S.P.V. juliol 1271). “3 maig 1727. Petrus Mungol Sutor parra. Sti Petri Vi-llamajoris, petia terra totum illum terra troceum campum cum aqua ad rigandum quatuordecim cortanoru frumenti in dicta parra., et in loco vocato la Clota, de pertinentiis mansi Vidal del Puig, oriente honoribus den Riba del Lla-doner, partim honoribus den Llinars, partim restante pe-tia terra quam possidet Petrus Bach et Josephus Bassa, meridie honoribus dicti Sunyer, partim cum propi Llinás, occidente riera de Vilamajor, cirtio honoribus den Llinás... 19 desembre 1727. Ego Stephanus Bachs Faber linarius parra. Sti Petri Villamajoris. Primo quendam troceum terra campum novem cortanorum, et in loco vocato la Clota, de pertinentiis Mansi Vidal del Puig, oriente honoribus den Llinás, meridie resta terra dicití Vidal del Puuig, occi-dente dicto Vidal, et a cirtio dicti Llinás” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 42-42rv, 71-72). “Peça de terra regadiu denominada la Clota, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, nord-llevant-ponent Ferran Se-garra, llevant mas Ribes, migdia Josep Rodés. Josep Puig Plaja (1944)” (RPGr, ll. 3, fca. 343, f. 401). “17 juny 1913. Ja-cint Carreras Guinart-Llinars. En mèrits de venda perpè-tua otorgada per Federico Rubio Alvarez. 2na. Una peça de terra de regadiu denominada “La Clota” d’una quartera, sis quartans, nord Fernando Sagarra, llevant part Sagarra i part el mas Ribes, migdia Josep Ribas, ponent Sagarra” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 23rv). “Josep Puig Moré de Calella. 3ra. “La Clota” llevant Fernando Sagarra i mas Ribes, mig-dia Josep Rodés, ponent-nord Fernando Sagarra, regadiu de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 179, f. 191rv, alta 1914).

Clusques, la peça d'en

Peça de terra de conreu situada en el terme de Sant Pere de Vilamajor, pròpia del motejat en Clusques de Sant Antoni de Vilamajor.

“Francisco Puig. Cluscas de Vilanova, avui Puig i Vila. Per la terra de secà” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 276). “Casetas vehinas de Sant Lleŷ: Cluscas. Barthomeu Clus-cas, Maria moller” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1754*).

Coca, can

Casa de planta baixa i pis amb coberta a doble ves-sant perpendicular a la línia d’una façana allargada, amb incorporacions de noves construccions, situada a la par-ròquia de Santa Susanna, al límit termenal amb el terme del Montseny, ran la Tordera i el pas de la carretera de Collformic.

“Terra campa, amb una casa dintre d’ella denominada can Coca, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, pa-ratge de Santa Susanna, llevant la riera, nord-migdia-po-nent terres de Salvador Illa” (RPGr, ll. 8, fca. 732, f. 42). “Veïnat de SantaSusanna. Can Coca” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).“Lluís Armengol Jubany. Can Coca. Casa” (AMS-PV, *Cad.1955*, pol. 1, parc. 28f). “A. Situació. Santa Susanna. La divisió segrega de la Costa cuatro casas: Casa Coca... Les Masies: Coca. (quadre)... en bon estat... La Tordera. Can Coca (fotos).” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 23-24, 56, 6, 105-106). “2o setembre 1869. Límits de Santa Susanna... 3- L’expansió demogrà-fica (segles XVIII-XIX). Padró parroquial de l’any 1867: Can Coca. Pau Armengol, esposa, fills, germà (7).” (*CostaM*, p. 31).

Coca, el mas

v. *el mas Castanyer*.

“Pau Armengol. Coca de Santa Susanna. Per la terra de re-gadiu, secà, rocar. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 1). “Esteve Armengol, d’aquest poble. “Can Coca de Santa Susanna”, llevant Antoni Pujol, mig-dia Josep Roca, ponent el mateix propietari, nord Miquel Font, secà erm de tercera... llevant Emili Illa, migdia Josep Planas, ponent Esteve Riu, nord Josep Planas Mirambell, secà, regadiu i erm de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 15, f. 15.1).

Coca, el rec de can; la resclosa de can Coca.

Resclosa construïda de pedres i troncs a la Tordera, que recollia l’aigua i es distribuïa a través del rec per al rec i les necessitats de la casa.

Codina, can

v. *el mas Derrocada*.

“Veynat del Pla: Codina. Juana Codina vídua, Pere fill, An-tonia muller” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1795*). “Veŷnat del Pla: Codina. Pere Codina. Antonia muller, Maria, Salvador, Joan i Guillem fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veynat del Pla: Codina. Pere Codina vidu, Salvador Codina, Coloma muller... Codina. Guillem Codina vidu” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Codina” (*QuadV*, núm. 3, p. 15). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. Noms d’accidents orogràfics i d’altres referents al relleu i aspecte del terreny Codina. Cudina. Del substantiu *Codina*, per masculització del mot... 8. Noms de preparacions i utilitzacions del terreny i de treballs agrícoles. Cotina. Codina. Cudina. Nom de terres dures i compactes” (*ELIC*, pp. 189, 223).

Codolet, el; el torrent del Codolet.

Topònim antic que trobem com a Codalet o Codolet. “Ollina de Sant Lleïr. Torrent del Codolet, lloc” (ADB, *Cai-xa10.130, Capb1281*, p. 7). “Arnaldus de Olina homo afoca-tos de Sto. Licerio juramento dixit que tenet proDº Rege una fexa apud torrent de Codolet suptus via alia fexam sive Artiga, et dat tasca” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 10). “Masies, tinents i amos de Sant Pere. 1214. Santa Susanna a la venda d’una feixa propietat de Canovet del Casal de Baix: *in parrochia Sancte Susanne in loco vocitato ad Chodalet”* (*V872-1299*, p. 74). “CÒDOL, ‘roc’, ‘pedra solta, sobretot de forma llisa i arrodonida’. *Codolet* [1559; Labèr-nia, 1839], i també diccionari Aguiló i Alcover Moll” (*DECat*, vol. II. pp. 797-801).

Cogulla, la

Casa de la parròquia de Santa Susanna, travessada per la línia termenal entre Sant Pere de Vilamajor i el Montseny. v. *can Vellana*.

“Can Cogulla” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de cro-quis i notes 1.4). “Veïnat de SantaSusanna. La Cogulla” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Miquel Illa Riera. Can Su-rós. La Cogulla. Casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 2, parc. 6). “La Cogulla (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “A. Situació. Santa Susanna. Al norte la divi-sión la forma el rio Torderaque segrega de Montseny cinco cases: Cogulla... la masia de la Cogulla a cavall ente dos sots (foto)... Les Masies: Cogulla. (quadre)... en bon estat... Samon. La Cogulla (fotos).” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 23, 31, 56, 61, 133).

Cogulla, el bosc de la Cogulla; el mas de la Cogulla i la terma de la Cogulla.

Terres travessades per la línia termenal de Cànoves i Samalús amb Sant Pere de Vilamajor.

v. *el mas Samon*.

“25 d’agost de 1919. Quart molló. Es reconeix com a tal una pedra de forma irregular empotrada a terra en el lloc de-nominat “la Cogulla”, en el lllindar que separa dos terrenys d’alzines, pertanyents, el situat a ponent, o sigui el que radica en el terme de Sant Pere de Vilamajor a la casa de “can Samon” i el del costat de llevant o sigui en del terme del Montseny a la casa de pagès anomenada “la Cogulla”. La línia de terme de terme reconeguda és la recta entre els mollons tercer i quart” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i del Montseny). “Miquel Illa Riera. Can Surós. La Cogulla, al-zines, castanyers, cereal, regadiu” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 2, parcs. 6-7). “COGOLL. Cocoll, Cogolla, Cogulla. Són derivats del llatí CŪCULLUM, -A,‘caputxa’ que prengué el sentit de capdamunt o capciró” (*OnCat*, vol. III, pp. 401-402). “CO-GULLA, ‘caputxeta de frare’, ‘hàbit monacal amb caputxa’, de llatí tardà CŪCULLA ‘caputxa’‘capa amb caputxa’. Hi ha diverses apicacions a d’altres objectes, generalment amb accepcions dins el concepte general de ‘capdamunt’, ‘allò que hi ha al capdamunt d’alguna cosa’. Al costat de *Cucu-rulla* tenim *cucurull*” (*DECat*, vol. II, 8o8-81o). “cucu[!]*lus -i m.: capucha”* (*DLLE*, p. 119).

Cogulla, la font de la

Aflorament d’aigua al sot del Vilaró.

v. *cal Tard, el torrent del Samon*.

“El veiem baixar ensotalat dels esquenalls de Sant Pere que aboquen a la Tordera. La major part del seu recorre-gut, en el seu encapçalament, queda en el termenal veí, i la seva desembocadura, coincidint en un poc tros amb la línia termenal, en terme del Montseny” (*Montseny*).

Cogulla, el pla de la

v. *el sot del Saüc*.

Cogulla, el prat de la

“El prat de la Cogulla” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Coïar

v. *el mas Torroella*.

“Torroella, homo Dni Regis, juramento dicit quo tenet Mansu de Torroella pro Dº Rege, unu campu apud Cuŷar, et dat quintu” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 48).

Coix Cristòfol, can

v. *can Cristòfol*.

“Bruguer Nou: Coll. Joan Coll, Francisco Colomer, Ma-ria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Bruguer Nou: Coll. Joan Coll, Maria muller, Isavel filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11822*). “Veŷnat Bruguer Nou: Coll. Sauri. Joan Coll, Maria muller, Andreu Sauri, Isabel muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Hereus de Joan Coll de Vilamajor. Coix Cris-tòfol (avui Andreu Sauri). Per les peces de terra de secà i vinya. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 128). “Distància de les cases. Llista feta per Àn-gel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Coix Cristòfol. Distància: Tres quarts” (*VCCPM*, pp. 49-50).

Colgada, la

“Peça de terra part erma, conreus de castanyers, anome-nada la Colgada, a la parròquia de Santa Susanna, terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant-migdia terres del mas Sagrera, ponent Salvador Illa, nord mas Roca. Josep Planas Andreu (1946)” (RPGr, ll. 4, fca. 444, f. 228). “25 setembre 1910. En mèrits de venda perpètua atorgada per Joaquim Montal Colomer a favor de Josep Planas Andreu. Una peça de terra erma, en part conreu de castanyers, anomenada

la Colgada, de dues quarteres, llevant-migdia mas Sagrera, ponent Salvador Illa, nord mas Roca” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 4-5rv.2).

Collegi, el

Casa del carrer de Ripoll, núm. 2, on hi havia l’esco-la de nens i nenes a la planta baixa amb l’habitatge dels mestres a dalt el pis. Ara hi ha un edifici de planta baixa i dos pisos.

v. *l’Escola de Nens*.

Coll

v. *can Coix Cristòfol*.

“Ramiro coll de vilamajor/ a XXXVII” (ADB, *Caixa10.130, Lls-compt1491*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Coll” (*QuadV*, núm. 3, p. 14). “12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Pere de Coll” (600AC, pp. 91-92). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. Noms d’accidents orogràfics i d’altres referents al relleu i aspecte del terreny. Coll. Del substantiu *coll* (del llatí collis), de significant topogràfic: ‘muntanyola’ o ‘pas entre muntanyes’” (*ELIC*, p. 189).

Coll Pujada, els camps de

“Bernardus Gras homo Dni Regis juramento dicit que tenet Mansu Gras pro Do Rege. Im tenet tres camps de Coll Pujada, et dant quintu” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 34).

Colledeta, el turó de la

“A. Situació. Santa Susanna. Des de la Plana de Vilardell va siguiendo recto hasta llegar al mojón que hay en el turó de la Colledeta” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 23). “2o setembre 1869. Límits de Santa Susanna” (*CostM*).

Collell, can

v. *el bosc d’en Palau*.

“A 1er. d’abril de 1717 lo lltm. Rv. Sr. D. Diego de Astorga

y Céspedes, bisbe de Barcelona visita la Iglesia de Santa Maria de Vilalba Sasserra, sufragania de Sant Andreu de Vallgorguina y en ella confirmà: Maria Rosa filla de Pau Cu- llell pages de la parròquia de Sant Pere de Vilamajor, padri-na Patronila Bonamussa de la parroquia de Vilalba” (ADB, LIV, p. 37rv.Vallgorguina Bap. 1710-1740). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. Noms d’accidents orogràfics i d’altres refe-rents al relleu i aspecte del terreny. Collell. Cullell. Colell. Derivat diminutiu de *coll*. La forma *Colell* és efecte d’una dissimilació de les palatals” (*ELIC*, p. 189).

Collell, la peça de can

“Francisco i Pere Batista Garriga. 3 desembre 1918. En mèrits de venda perpètua és alta de la següent finca. Una peça de terra denominada “Can Cullell” de dues quarteres, llevant amb la riera de Vallserena, migdia Sebastià Pare-ra, ponent amb predi de Miquel Planas, nord Pere Mon-tells per mitjà de barranc, o xaregall” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 64). “Francisco i Pere Batista Garriga. “Can Collell”, secà de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 34, f. 35, alta 1920). “Peça de terra anomenada can Collell, en el ter-me municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant la riera de Vallserena per mitjà de camí, migdia Sebastià Parera, ponent Miquel Planas, nord Pere Montells. Ignasi Batista Roca; Joan Batista Roca (1943)” (RPGr II. 1, fca. 44, f. 140).

Collell, el

Aquest nom es refereix també a l’edificació que conei-xem com el Corral del Polell.

v. *el Corral del Polell*.

Collell, el sot del

v. *el sot del Polell*.

Collell, el turó del

“Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vi-lamajor. Vorejant el turó del Collell ens apareix la casa del Polell (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 72, 85).

Collet, en

v. *el mas Ram*.

“25 octubre 1436. manso collet. Petrus collet” (ADB, *Cai-*

xa10.130, CapbRend1436). “Anthony collet/C... Deu en Bar-tholomeu collet 206 Rg en los qual me enra tengut pagat per en Joan fabregas als collet. Mes deu per son germa en Miquel collet per lo dret ell ab sa muller de la Doma” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*, 8b). “En colet” (ACA, Batllia General de Catalunya A403. *fogatge* de l’any 1497). (HMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “1591-1630. A Sant Pere es comptabilitzaven 9 barris: Muntanya. Collet” (*VCCPM*, p. 137). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. Noms d’accidents orogrà-fics i d’altres referents al relleu i aspecte del terreny. Collet. Derivat diminutiu de *Coll*” (*ELIC*, p. 189).

Collet, el mas

v. *el mas Samon*.

“Mas collet/ L. XXXIII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*).

“Deu lo mas collet de vilamajor o madona blanca colleta viuda per resta... Deu Colleta la paga de sant Joan de juny” (ADB, *Caixa10.130, CapbRend1436*, 31b).

Collet, el

Peça de terra pertanyent al mas Gras d’Avall. Cruïlla de camins poc més amunt de can Vidal, en el punt que arriba el camí que puja de can Ribes i can Llinars, i marxen a lle-vant el camí de les Tres Termes, i al nord per dalt el camí cap a can Peirana i Sant Elies, per baix el camí de Canyes.

També el pas situat al capdamunt de la carena de Vall-manya, en el pas del camí que baixa del turó de la Cova pel coll Sobirà, i continua, travessant pel Corral del Polell fins el Collet, que segurament seria el coll Jussà, fins el camí que porta a Santa Susanna i la casa de can Terror.

“Peça de terra regadiu, secà, bosc anomenada el Collet, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Josep Baró, migdia Josep Puig, ponent riera de Vilamajor, nord Esteve Riu. Francesc Gras Costa; Salvador Gras Puig (1943)” (RPGr, II. 3, fca. 276, f. 229). “El Collet. (plànol).” (Fin-form. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Collet, la creu del; el camí de la creu del Collet.

“4 febrer 1607. Francesch Gras agricola parrochie Sancti Petri Vilamaioris terre cultam duarum quarteriarum, ori-ente-meridiem Bartholomeus Vidal del Puig, meridiem via immedio, cum dicto gras, occidente tenetia dicti et la

riera, ab aguilone, gras, Aulet y lo camí que itur a la creu del Collet” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Manuel Ripoll, 1606*, p. pp. 20-20rv).

Collet del Puig, mas

Terres que es documenten al segle XVIII, a la zona de Vallserena-Boscassos, que antigament havien estat del mas Jovany.

v. *l’Aubellatge*.

Colleta, na

Forma femenina a partir del cognom i nom de casa Collet.

v. *el mas Collet*.

Coloma, el terçó de mossèn

Es fa aquesta entrada amb reserves sobre el significat que es voldria donar, en aquest cas, al terçó; creiem que podria ser la tercera part d’una terra que corresponia a Coloma.

“Terço de mossen Coloma” (ADB, *Caixa10.130, Lls-compt1491*). “TRES. *Terçó* ‘tercera part d’un rodal de país’” (*DECat*, vol. VIII, p. 782).

Colomer, can

A mitjan segle XIX, aquest Colomer del veïnat del Pla, segurament estava instal·lat en un dels habitatge del barri de can Messeguer.

v. *Riber*.

“Vilardell. Colomer, nom” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 29rv). “6 novembre 1595. Constituïts aplegats y agrupats apres de repicar las campanes dins de la Iglesia los dis-crets y honrats Arcís colomer” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, p. 84rv). “Veïnat del Pla: Colome. Jacinto Colomer, Antonia muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Colomer... Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor se-gons el fogatge: Colomer” (*QuadV*, núm. 3, pp. 14-15). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de re-sidència o de propietat. 6. Noms d’accidents orogràfics i

d'altres referents al relleu i aspecte del terreny. Colomer. Columer. Colomé. Colomés. Del llatí *columbarium*, 'lloc on habiten els coloms.’’ (*ELIC*, p. 189).

Colomer, el

Terra documentada en el capbreu del segle XVIII, situa-da al nord-est de can Gras d’Avall i el torrent de Ferreres, a ponent de la riera de Canyes o de Vilamajor, amb la punta de migdia en el punt de confluència d’aquest dos corrents d’aigua. Terra que va ser travessada amb el camí d’unió en-tre les cases de can Gras d’Amunt i can Gras d’Avall.

“20 novembre 1731. Ego Paulus Gras de vall agricola parra. Sti. Petri Villamayoris, uti dominus et pocessor mansi Gras de Vall et ejus terrarum ejusdem parra. Item etiam teneo et possideo quandam petiam terraa campam de pedra-golar, tintentia quinque cortanorum in eadem parra. de Vilamajor et in loco vocato al Colomer, oriente riaria de Vi-lamajor, meridie torrent vocato farreras, occidente itinere publico, per quod cunt vicinatu de Canyes ad ecclesiam Parroquialem Villamajoris, et a cirtio honoribus mansi Aulet” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 282rv-283).

Colomers, els

Terra de conreu de cereals de can Ribes, situada a po-nent de la riera de Canyes, entre el pas del torrent de can Panxa i el conreu de les Illes al nord, la vinya de can Ribes a ponent, i el camí de can Ribes al sud-est.

“Mas Armengol de Canyes, situat en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que es compona de les peces que es descriuen: Ll.- Peça de terra anomenada els Colomers i les Hortes, de cabuda una quartera, i sis quartans, lлиндant pels quatre punts cardinals amb terra de Pere Pujol Parera, essent travessada per la riera anomenada la Moixa. 8 maig 1878. Testament de Josep Boix Terradas, a favor de Salva-dor Boix Brossa” (RPG. ll. 1, fca. 35, f. 114). “Peça de terra, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, regadiu, secà, anomenada els Colomers, i les Hortes, nord-sud fin-ca, llevant can Perera de Canyes, ponent camí” (RPG, ll. 3, fca. 2914, f. 35). “Pere Boix Martori d’aquest poble. 13na. “Els Colomers i les Hortes” en tots els fronts Pere Pujol, regadiu de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 44, f. 46rv, alta 1921). “Josep Puig Plaja. Can Ribes, alzines-ce-

real” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 6, f. 2, parc. 159b-c).

Coma, la; el camí de la Coma.

Espai que cau des de la falda de la carena del bosc Gran, obrint-se cap al torrent de can Gurí, per on circula el camí que ve des del camí de ca l’Arenes, després de tra- vessar el torrent pel gual de la cadena de can Gurí i puja fins el carener de la serra del bosc Gran.

També la terra travessada per la línia termenal amb Sant Antoni de Vilamajor, que, en part, actualment forma part de la urbanització de can Vila; coma de la capçalera del sot de can Ballescar i el torrent de la Coma.

També com una ratlla llarga i estreta, de sis quarteres de cabuda on s’hi fa ordi, blat de moro i raigràs, a les ter-res del mas Perera de Brugueres, tocant la urbanització de les Faldes del Montseny.

v. *el mas Mercader, la Raureda*.

“26 octubre 1606. Venditio Bernardus Basa agricola de la parra. Sanct Petri Villamayoris, a Martini Parera et Jacobo Moragues, terra vulgo dicta a Comas o la Coma” (ADB, Cai-xa6.61, *Manual de Joan Novell1608*, p. 122rv). “Peça de terra anomenada la Coma, travessada pel torrent de la Coma, llevant Pau Majó per mitjà de camí, migdia-ponent Ma-nuel Agustí, migdia Domingo Gual, nord camí, rasa, Joan Bertran. Josep Pibernat Sauleda (1942)” (RPGr, ll. 3, fca. 250, f. 39, llibres de Sant Antoni de Vilamajor). “CÓM, ‘obi, petita conca per donar beurall o per beure els animals’, ‘en parti-cular les que hi ha sovint vora les fonts muntanyenques’, del cèltic CŪMBOS ‘atuell enconcat, concavat’, molt comú a les llengües indoeuropees; des d’aquest sentit h a passat a designar valletes poc fondes” (*DECat*, vol. ll, pp. 848-851).

Coma, la plana de la

v. *el mas Perera de Brugueres*.

Coma, el torrent de la

Denominació del torrent anomenat de can Gurí, quan passa per sota la cara de llevant del bosc Gran, per la zona de la Coma.

També el torrent d’aquest mateix nom amunt de can Ballescar, al nord-est de can Tramuntet, fins trobar-se amb el torrent de Vallserena. Travessat per la línia terme-nal amb Sant Antoni de Vilamajor.

v. *la Coma, el torrent de can Gurí*.

“Porció de terra de conreu, regadiu, secà, vinya, bosc, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant torrent de la Coma i terres de can Guinart, llevant-migdia Francesc Gras, mig-dia Albert Sagrera, migdia nord Josep Pujol, terres de can Llinars. Ferran de Sagarra Siscar” (RPGr, ll. 6, fca. 591, f. 130).

Comalines, el torrent de

A la documentació moderna aquest corrent d’aigua es troba escrit “Comalines”, tanmateix a la documentació antiga el veiem com a “Canalies”. Podem pensar que varia o es deforma en el pas del temps i el parlar col·loquial i-o en les inscripcions posteriors a les primeres dades docu-mentals.

v. *les Canalies, el mas Perera de Brugueres, el fondo del Lip*.

“6 octubre 1919. . En mèrits de venda perpètua otorgada per Felip Tàpias Pascual, és alta de la següent finca. 1ra. Peça de terra erma, abans conreu de secà d’una quartera, sis quartans, llevant Antònia Parera Oliveró, i la finca que tot seguit es descriura, per mitjà del torrent anomenat Comalines, migdia el comprador Maspons, ponent succe-sors de Felip Ravell, Bonaventura Tramunt, Antònia Olive-ró, els tres per mitjà de camí i marge, nord Antònia Parera per mitjà d’una xaregall” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 61). “Porció de terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant el torrent de Comalines, migdia la confluència dels torrents de Comalines i de cal Bord, ponent el torrent de cal Bord, nord Josep Mas. Andreu Pujadas; Josep Mas Font (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 289, f. 259).

Comaller, el

Documentat aquest topònim del segle XVIII, que po-dria referir-se a un territori envoltat de comes.

“8 desembre 1727. Franchiscus Duran, laborator parra. Sti Petri Villamayoris, habeo et possideo in loco vocato lo Co-mellar qui est pertinentii hereditati et Mansi Sunyer dicta parra. troceu de terra sunt plantata et radicat arbores, una quercus et alia roboris, terminatur oriente cum honoris Petri Joannis Pruna qui est de pertinentiis mansi Sunyer, meridie ab occidente et a cirtio honoribus dicti Sunyer” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 50-50rv).

Comallet, el

Terra que es documenta al segle XVII, amb tota proba-bilitat, com a pròpia del mas Nadal, segurament per ano-menar un conreu en una petita coma.

v. *l’ esteper de can Nadal*.

Comarada, el torrent de

Torrent documentat al segle XVIII, afluent de la riera de Vallserena. v. *el mas Saulet*.

Comarc, el

Zona de les Planes del Cortès baixa sota la casa, el camí i la font de les Planes, que es coneix amb aquesta denominació nom per la composició del terreny en forma de coma al nord de la plana del Bosc i l’antiga casa del Comarc, de la qual només queden les restes a la part de migdia.

També la denominació de la part baixa de la casa del Cortès, sota els horts.

“*comarca*: o Comarcada i Coma. “El mot comarca pren el sentit de “barrancada” o “valleta”... Els sinònims comarc o comarcada. Comarcada per a “vall petita”, “coma” a la zona al SE. del Montseny. *Comarc”* (*DECat*, vol. V, p. 472).

Combres

“Guillem combres/ a XXXX” (ADB, *Caixa10.130, Lls-compt1491*).

Company

“Joan company. a L VII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “D. Llinatges referents a circumstàncies del naixement, a consagracions, benediccions i auguris: Company. Com-panys. Del substantiu *company* (llatí companio), aplicat jo-iosament a un infant considerant-lo com a vingut per fer companyia als seus familiars” (*ELIC*, p. 263).

Comtal, el camí

“*El camí Comtal*.- No és possible assegurar el traçat d’aquesta via que menava de Vilamajor a Barcelona; es troba citat el 1045 en una confrontació... camí que anava per una banda a Vilamajor, i, per l’altra, al mercat (Grano-llers).” (*DelMC*, p. 74).

Condomina de Vilanova, la

v. *la Conomina, el mas Boscà*.

“Assiculus Buscá homo Dni Regis, juramento dicit quo tenet Mansu Buscá pro Rege. Im quinque solidos” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 41).

Congost

“6 novembre 1595. Constituïts aplegats y agrupats apres de repicar las campanes dins de la Iglesia los discrets y honrats Salvi Congost als Aulet” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila*1595, p. 84rv). “Congost-Coloreu. Vuy que comptam 16 abril 1696 en presencia de mi Joan Batista Sansa pvre y rector la iglesia parroquial de Sant Andreu de Vallgorguina bisbat de Barcelona, per paraules contrague- ran matrimoni per paraules conforme lo sagrat sacrament en la iglesia de Vilalba Sassera, sufragania de Sant Andreu de Vallgorguina Francisco Congost brasser fill legitim y natural de Pere Congost pages de la parroquia de Sant Pere de Vilamajor y de Maria vivint, ab Eularia Sera viuda deixada de Joan Pau Sera brasser de Santa Maria de Vilal- ba Sassera filla legitimay natural de Pere Coloreu també brasser desta parroquiay de Antiga de aquell muller, tots defunts” (ADB, Matr. p. 6o, Vallgorguina1645-1696). “B. Lli- natges que representen el nom del lloc d’origen, de resi- dència o de propietat.1. Topònims de les terres de llengua catalana. Congost. Del substantiu congost, ‘pas estret i profund d’un riu entre muntanya’. Del llatí *congustum*, ‘es- tret.’” (*ELIC*, p. 137).

Coní, en

Nom d’habitatge a partir del cognom; figura a la llibre- ta de comunions de l’any 1813, entre can Biel i can Clavell. v. *la Mongia*.

“Veynat del Pla: Coní. Isabel Coní vídua, Maria, Antonia, Margaridafilles” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1795). “Veŷnat del Pla: Cuny. Isabel vídua, Pau i Maria muller.” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1813). “Veynat del Pla: Coní. Pau Coní, Maria muller, Maria i Tecla filles” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1840).

Coní, el sot de can; la vinya d’en Coní.

v. *el puig Graner*.

“Àngel Cusachs d’aquest poble 1er. “Sot de can Coní”, lle- vant Josep Parera Oliveró, migdia-ponent Teresa Bruguera,

nord Salvi Parera, secà de segona” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 82, f. 86).

Conill

“Veŷnat del Pla: Cunill. Banet Cunill 3persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1752, 1754). “E. Llinatges que són originà- riament vertaders sobrenoms o malnoms. 4. Noms d’ani- mals. Conill. Cunill. Cuní. Del substantiu *conill* (del llatí *cuni- culus*), nom d’animal rosegador” (*ELIC*, p. 287).

Conomina; el mas Conomina.

Es troba la toponímia a la documentació del segle XIII amb les formes: Conamina-Conomina-Condamina.

“Mas Conamina” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 2orv). “Census Natalis: Conamina... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Conomi- na” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 67-68). “CONDO- MINA. v. COROMINA. (*també Colomina*) ‘camp bo i situat a proximitat d’una pagesia’ surt per dissimiliació, d’un més antic *conomina*. I aquest, del llatí tardà CONDOMĬNA, ‘camp adjacent a un mas’.” (*DECat*, vol. II, pp. 872, 942-945).

Constitució, la plaça de la

“Casa situada a la plaça de la Constitució, ponent el cor- redor denominat de l’Església” (RPG, ll. 3, fca. 258, f. 183).

Corbata, el camp de la

Peça de terra de can Nadalet, coneguda amb aquest nom per la seva forma característica, situada a la part més baixa dels conreus de la casa, entre el sot de Tremida a llevant i el punt de confluència amb el torrent de can Traveria a migdia.

Corbatera, la; el mas la Corbatera.

Amb el nom de la Corbatera es coneix la zona situada a mitja baga del Cortès, amb un corriol que hi puja des del Corral d’en Perera, on antigament hi havia una casa o bar- raca que anomenaven d’aquesta forma. Avui no sabem que fou primer, si l’antropònim o el topònim que donà nom al lloc, com remarca Coromines.

v. *Auledell*.

“13 abril de 1593. Petrus Bruguera mansi Bruguera de Bru- gueres, parr^a. Sancti Petri Ville Maŷoris, Jacobus Vidal als

Bruguera... Totum mansum nunch Bruguera scitum In vi- cinatur de les Brugueres dicte parr^a. Sti Petri Ville Maŷrois qui quidem mansus antiquitus vocatur mansi Sa Corbate- ra et mansi als Borda Lloreta cum eius honoribus et pos- sessionibus... affrontatur ab oriente in riaria de Brugerŷs meridie in honore den Parera ab oriente in riera de Bru- guerŷs meridie in honore den Pareres, et partim in hono- re den Alemany, occidente In torrent Ibi transeunte sive xaragay et partim ab nalemany, cirtio honore alemany” (ADB, Caixa núm. 47 Capb. any 1592, p. 25rv.) “1o novembre 1416. Judici de pau a l’Ajuntament de Sant Pere de Vilama- jor. Sictus meus mansus Bruguera qui erat mansus Sacor- batera alias Bordalleta erat obligatus ad prestationem censum viginti quarteria ordeï ad mensuram villa Sti. Cele- doni” (ADB, caixa núm.47 Vallgorguina Capb. Censals). “La Corbatera (plànoI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “CORB, substantiu, del llatí CÖRVUS... Cor- batera sobretot nom de lloc ‘lloc de corbs, niu de corbs’” (*DECat*, vol. II, p. 923).

Corbatera, el camí de la

Camí que travessa la baga del Cortès i arriba per la cara del migdia fins al Corral d’en Perera, cap al final del qual hi havia la casa de la Corbatera i la zona actual d’aquest nom.

Corbatera, el sot de la; torrent de la Corbatera.

Sotalada espessa de la baga del Cortès, per on baixa aquest corrent que comença sota la cara de llevant del camí de la Corbatera i va a parar a la riera de Canyes, al sud-est del serrat Curt.

“Conca del riu Besòs: 13. Torrent de la Corbatera (plànoI).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Corbateres, les

En singular Corbatera o plural Corbateres al segle XIII. v. *el prat Auvellar*. “Corbateras. Mont Rodó, lloc” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 5). “27 octubre 1726. Ego Joannes Antonius Parera agrí- cola vicinatus de Cañas Parra. Sti Petri Villamajoris, teneo et possideo petiam in loco appellato las Corbateras y Costa desbellot, terminato ab oriente mansi Riera, partim mansi Riquer, et partim mansi Armengol, meridie cum honoribus

den Gras de Munt, qui antea vocabatur Aulet, occidente cum camino qui tenditur a manso Carreras a Corbatons, cirtio cum torrente nuncupato de la Arbosseda, partim mansi Riqueer” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, p. 17rv).

Corbatons, els; la roca de Corbatons

Terra de can Perera de Canyes, anomenada l’Olzine- lla o els Corbatons. Topònim que es documenta al segle XVIII, prop de la roca de n’Aulet. Podríem pensar que en parlar de la roca de n’Aulet i la roca dels Corbatons, ens estem referint al mateix lloc.

v. *roca de n'Aulet, Olzinella*.

“Roca de Corbatons, lloc” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 16). “Oguet homo Iglésia Villa Mayorŷs, juramento dicti quo tenet feixa terra pro Dº Rege item alia apud corba- tons que dat sextum... Petrus de Oletto homo Dni Regis juramento dicit quod tenet pro Dº Rege. Im unu campu apud Roca de Corbatons et dat sixtu” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 21, 33).

Corbo, el

“6 novembre 1873. més guerra. A les 7 de la tarde se pre- senta una forsa carlista... pasaban al cap de vall de la quin- tana de casa Derrocada y en lo camí que puja per anar a S. Lley tiraven tirus y queya un home, un tal Josep Ruvira anomenat lo Corbo lo fusellaren en lo dit lloch” (ADB, Cai- xa5.60, Llpparroqs.XIX). “el Corbo” (*RMMNC*, IX, 7a. p. 77).

Corcoi

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Corcoy de Canovas... Census Nata- lis: Corcoŷ” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 67-68). “E. Llinatges que són originàriament vertaders sobrenoms o malnoms. 4. Noms d’animals. Corcoll. Corcoy. Del substan- tiu *corcoll* (del llatí *curculio*), ‘cuc dels cereals’. El llatí *Curcu- lio* .ja apareix documentat antigament com a sobrenom de persona” (*ELIC*, p. 287). “curculio -*ōnis* f. gorgojo” (*DLLE*, p. 121).

Corcoi, el mas; la vinya d’en Corcoi.

Terres a l’entorn de la Cuassa, a la zona de Palestrins. v. *les Avellanedes, el coll de la Cuassa, el mas Ermengol*.

“Volart. Mas Corcoy” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 4rv). “Elisendis de Olinel dicit quod omnis honor quem tenet pro Dº Rege qui est de coll de Aquassa inferius usque ad vinea den Corcoÿ Dos quintas i quinque quarteriam de fo-restatge pastura”(ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 6).

Corcoia, la

El topònim Corcolla del segle XIV, que anteriorment i posteriorment trobem ioditzat amb la forma Corcoia, prové d’antropònim, veu femenina per anomenar la mes-tressa del mas Corcoi. Ja en el segle XIII veiem documen-tat el cognom Corcoÿ.

“Corcoÿa Mulier Dni Regis juramento dicit, que tenet Man-su Corcoÿ pro Dº Rege, et facit sexdecim denarios pro Porcada in festo Sti Petri. Duos solidos et octo denarios in festo Natalu. Im ua par Capona pro sensu. Im unu par Pullaru de recognicionibus. Im media quarteria Bladi pro locido Dº Regi, et alia media fabr im una quarteriam de forestatge. Im media corteria Vini de locido. Dº Regi, et aliu media fabro. De omni honore qupd possidet pro Dº Rege, ultra Riaria versus oriente dat quinta. Im de omni honoe que tenet in Montanea, dat sixta” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 31). “Mas Armengol de Canyes, situat en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que es com-posa de les peces que es descriuen: Peça de terra ano-menada la Corcoia i l’Illa, part regadiu, part secà i erm, de cabuda una quartera, tres quartans, lлиндant pels quatre punts cardinals amb terres de Pere Pujol Parera, per mitjà al lлиндar de llevant de la riera del sot de Canyes, i pel cos-tat de ponent el cobert d’en Pujol. 8 maig 1878. Testament de Josep Boix Terradas, a favor de Salvador Boix Brossa” (RPGr, ll. 1, fca. 35, f. 114). “Peça de terra anomenada la Cor-caia i l’Illa, l linda pels seus quatre punts amb terres de Pere Pujol; mitjançant pel costat de llevant amb la riera del sot de Canyes” (RPGr, ll. 33, fca. 2943, f. 140). “14 gener 1915. Pere Boix Martori. En mèrits d’escriptura d’inventari, en qualitat d’hereu del seu difunt pare Salvador Boix Basa, és alta de les següents finques. 1ona. I. Peça de terra erm i bosc anomenada la Corcoia i l’Illa, part regadiu, secà i erm d’una quartera, l linda pels quatre punts cardinals per Pere Pujol Parera” (AMSPV, *ApAm*1912, p. 65). “Pere Boix Martori d’aquest poble. gna. “La Corcoia i la Illa” enn tots els fronts Pere Pujola Parera, per mitjà de la riera del “Sot de Canyes”

a llevant, regadiu, secà de segona i erm de primera” (AMS-PV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 44, f. 46, alta 1921). “La Cor-colla (plà nol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Corcoll, el mas

v. *mas Corcoi*.

Corcolla, la

v. *Corcoi*, *Corcoia*.

“9 desembre 1727. Franchiscus Duran, laborator parra. Sti Petri Villamajoris, tenemos et possidemos, petia terra cum aqua ad rigandum que antea erant du apetia terra tinentia unius quarteria et media frumenti, in parra. Vila-major, et in loco vocato la Corcolla, terminatur ab oriente cum honoribus Parera de Cañas, dicta riaria de Vilamajor mediante, meridie cu dicto Parera, qui fuit mansi Nogue-ra, occidente honoribus dicti Parera de pertinentiis dicti mansi Noguera, et a cirtio Parera et cum pariete del Por-xo, et cum area dicti mansi Parera” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 60-60rv).

Corcolla, el camí de la

Part del camí de la Corcolla en el terme de Sant Pere de Vilamajor, que ve de la Corcolla de Cànoves i, sembla, arribava a can Patirem.

Corcolla, el rec de la; la riera de la Corcolla.

Des de la Corcolla en el terme municipal de Cànoves, baixen els anomenats rec i riera de la Corcolla o de Bru-gueres, corrents d’aigua que s’inicien a la casa del Riu.

v. *el rec i la riera de Brugueres, la Corcoia*.

“CORCAR i el substatiu CORC, d’origen incert. El ribagorçà corcoll és una forma local i recent, deguda a un encreua-ment de *corc* amb el castellà *gorgojo*... Alcover Moll es fixa suposa que sigui “format per regressió damunt corcoll” que vindria del llatí CURCULIO -ONIS” (*DECat*, vol. II, p. 928). “Corcoll. Capoll: La flor abans d’obrir-se” (*GEC*, vol. 5, p. 594, vol. 4, p. 342).

Corcolla, la vinya

v. *el coll de Canyes*.

Cornei, en

v. *el sot i el torrent de les Corts*.

“Salvy corney de Sant Esteval XXXXV” (ADB, *Caixa*10.130, *Llscompt*1491). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 4. Noms de sants, d’origen llatí o grec, poste-riors als temps bíblics: Cornell. Corney. Del llatí *Cornelius*, que significa ‘fort com una banya’ i és el nom de diversos sants” (*ELIC*, p. 81).

Coromina; el mas Coromina.

v. *el Barqueró, la Conomina, la feixa Llarga*.

“27 setembre 1732. Nos Maria Gual de la Torre, vidua relicta Francisci Gual de la Torre, agricola, parra. Sti. Petri Villama-joris. Totum mansum vocatum Coromina, tam cultis quam hermis et boscosis cum suis terris pertinentÿs et tenedo-nis, orient ria de fraxaneda, partim Blaher, et Gual, vocato camp de las pomeras, deperrtinentÿs mansi Coromina, merridie honoribus den Riera de fraxaneda, partim ab la Serra, quodam itiner, occidente honoribus nostris, usque ad Serram et cum itinere transi aygua vessa, et a cirtio honoribus nostris vocato Barqueró, et fexa Llarga, partim itinere publico qua petia terra nunc vocatur la quintana del mas Gual” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 308).

Corral, el; la peça del Corral.

v. *el Forn d’en Ribes*.

“Josep Puig Moré de Calella. 1ona. “Corral” llevant Torre Guillera, migdia Projecte Serret, Joan Llovera, ponent Josep Suñer, nord Joan Llovera, Manel Santana, secà, vinya, bosc de tercera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 179, f. 192rv).

Corral, la bassa del; la font del Corral; el sot del Corral i el torrent del Corral.

Naixement d’aigua per sota el Corral d’en Perera i el coll de Murtra. Era tota l’aigua de la casa que tenien per a l’habitatge i que omplia una petita bassa per a una terra de regadiu.

El sot baixa per sota la llarga carena del turó de Mur-tra, passa per sota can Cortina i va a parar a la riera de Canyes, al final del veïnat de Canyes. Travessa per dues vegades el camí que puja al Corral d’en Perera, per guals ombrívols i exuberants de vegetació.

v. *el Corral d’en Perera*.

“Veïnat de Canyes. Font. Corral d’en Perera” (AMSPV, *Cai-xaDTM, Plànol*1919). “Jaume Pujol Planas. Perera de Canyes, bassa-font-torrent” (AMSPV, *Cad.*1955, pol. 6, f. 4, parc. 317 c-d). “6.- Les masies del veïnat de Canyes. Can Pati-rem-Corral d’en Parera, captació d’aigua: la font del Cor-ral” (*QuadV*, núm. 2, pp. 38-39, 66-67). “Conca del riu Besòs: 17. Torrent del Corral (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19). “Font del Corral (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Sot del Corral (plà-nol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Corral, la plana del

Planada situada al mig del bosc, al sud-est de l’antic Corral dels Vímeccs.

v. *el Corral del Vímets*.

Corral, la sureda del; la surera del Corral.

Zona de bosc d’alzines sureres del Corral d’en Perera, de la qual sobesurt la gran alzina situada sobre la font del Corral vora el camí que puja a Palestrins. De fet és la continuïtat del bosc de sureres de can Perera de Canyes.

v. *el bosc de can Perera de Canyes, la Sureda*.

“La surera del Corral (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Corral del Collell, el

v. *el Corral del Polell*.

“Corral del Collell. (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Corral d’en Gras d’Avall, el

v. *cal Nen*.

Corral d’en Llobera, el

Segurament estava situat al començament del sot de l’Om, vora el Vilar.

“Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Corral de Llobera. Distància: Tres quarts” (*VCCPM*, pp. 49, 52).

Corral d’en Perera, el

Casa anomenada també el Corral de can Perera de

Canyes, en estat ruïnós (2015), situada sota els contraforts al nord-est del coll de Murtra, al capdavall de les artigues del Corral. Els últims masovers que hi visqueren, segurament fins a la dècada de 1950, foren en en Liceu i la Margarita amb el seu fill, anomenats amb el nom de fonts i el nom de casa com: en Liceu i la Margarita del Corral. Vivien del que collien de les artigues de sota la casa.

A meitat del segle XIX hi visqué en Francesc Bru amb la dona Serafina tres filles i un fill. També veiem anotat en aquesta casa a les llibretes de comunions i confessions dels anys 1841 i 1843, el nom de l’Hilari Alvi i la seva dona Maria. Matrimoni que després veiem al barri de can Son, on donaren nom a la casa de can Lari d’aquell veïnat.

També amb el nom del Corral d’en Perera, al veïnat de Brugueres, en una anotació de l’any 1822.

v. *el mas Perera de Canyes*.

“Veynat de Brugueras : Corral d’en Parera. Jacinto Blanxart, Rosa muller, Jaum i Joan fills” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1785*). “Veŷnat de Brugueras: Corral den Parera. Chatarina, Maria Paula” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Beŷnat de Brugueres. Corral den Parera. Colomer. Jacintho Colomer” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Veŷnat de Canŷas: Corral de Parera de Canŷas. Francesch Bru, Serafina muller, Antonia, Maria, Martí, fills. Hilari Albi Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Veŷnat de Canŷas. Alvi. Bru. Hilari Alvi, Maria Rosa muller... Francesch Bru, Serafina muller, fills Martí, Antonia i Maria” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1843*). “Cañas. Corral. Jaume Safont. Teresa muller, Ramon, Munda, Maria fills. Jaume Bachs i Gomis” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886 i 1887*). “Cañas: Corral. Ramon Safont, Miquela muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Vehinat de Canyas: Joan Puig, Àngela” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “Veïnat de Canyes. Corral d’en Perera” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Jaume Pujol Planas. Corral d’en Perera. Casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 6, f. 4, parc. 340c). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Corral d’en Parera de Canyes. Distància: Una hora” (*VCCPM*, pp. 49-50). “5. El veïnat de Canyes. 5.2. El poblament. El veïnat es troba format per les següents masies: El Corral d’en Parera... 6.- Les masies del veïnat de Canyes, a la plana. El Corral d’en Parera... fitxa i fotos” (*QuadV*, núm. 2, pp. 38-39, 67-68). “2. Aspectes històrics i econòmics. El Corral d’en Perera (foto).” (QDV, núm. 5. L’agricultura (1850-2000). I, pp. 51-52).

“Corral d’en Perera (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Corral d’en Perera, les artigues del

Terres de conreu situades al nord-est de la font del Corral, i al nord de coll de Murtra, al límit del terme municipal, on la gent que vivien al Corral d’en Perera feien i collien el que necessitaven per a la subsistència de la casa.

“Artigues del Corral (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Corral d’en Perera, el bosc del

El bosc de la casa sobretot d’alzinar era visitat a diari per la truja del cunyat que vivia a can Sorell; l’animal sortia al matí anava a menjar els aglans i tornava al vespre.

Corral d’en Perera, el camí del

Camí que comença davant la bassa de can Perera de Canyes, des del costat de ponent del camí del veïnat de Canyes, s’enfila per la costa i aviat s’endinsa per dins el bosc de can Perera de can Canyes, bosc d’alzines i sobretot de sureres, algunes de notable presència. Després de travessar el torrent del Corral continua enfilant-se fins a la cruïlla amb que es troba amb el camí que puja a Palestrins des de can Panxa, torna travessar el torrent del Corral i es recargola fins a sota el Corral d’en Perera. Antigament pujava per darrera can Mongol.

Corral del Polell, el

Avui es conserven les parets del perímetre total d’aquesta construcció de la parròquia de Santa Susanna, que havia servit alhora d’habitatge i corral per al bestiar fins els anys 1963-1964, situat al Collet, ran de camí de la carena de Vallamanya, sobre la capçalera del sot del Polell. Edificació també coneguda com el Collell.

Corral d’en Ribes, el

Habitatge que surt anotat a la llibreta de comunions de l’any 1813, com a Forn del Gras i Corral d’en Ribes.

v. el Corral d’en Gras.

“Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Corral d’en Ribas. Distància: Tres quarts (*VCCPM*, pp. 49, 52).

Corral de la Vadona, el

“A. Situació. Santa Susanna. Al norte la división la forma el rio Torderaque segrega de Montseny cinco cases: Corral de la Badona...” (QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 23).

Corral de can Vesa, el

Construcció al ponent del mas, espai de pastura i erm. “Hereus de Josep Planas Mirambel. Corral de can Bessa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 1, parc. 16).

Corraler, el camp del

Peça de terra de can Llobera, que menava l’home de cal Corraler, a la capçalera del torrent de can Parròquia.

Cortès, el

Masia de muntanya amb el núm. 33 a la dovella central, que té gravat l’escut de la família, situada en una plataforma solella, d’una gran bellesa paisatgística sobre el sots que conflueixen sota els seus contraforts. Avui el Cortès presenta una estructura particular degut a les diverses fases que es noten en les seves diverses modificacions i ampliacions. Orientada a migdia amb una façana allargada de pedra amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana, amb entrada d’arc de mig punt adovellat i finestral superior al primer pis d’arc conopial lobulat sostingut amb mènsules treballades amb motius florals, amb columnes rebaixades als brancals treballats igualment amb motius florals a la base, amb la resta d’obertures d’arc pla de les quals sobresurt la del cos lateral de ponent del primer pis amb una inscripció a la llinda i la data de 1666; amb diverses construccions posteriors, de la qual sobresurt el cos del lateral de ponent que fa una estructura en forma d’L.

Anomenada can Cortès la casa de Miquel Cortès, que veiem anomenada també can Miquel Cortès, situada a la cantonada de la plaça de l’Església, núm. 4, amb el carrer de la Dàlia on hi dóna el jardí d’aquesta casa de planta baixa i dos pisos per la façana de migdia que dóna al jardí, i la de ponent de cara a la plaça, en planta baixa pins, amb barana coronant la part alta de l’edifici amb les inicial M.P. del seu propietari. A continuació cap a llevant amb el nom de “Casa Cortès” amb rajola a la façana, s’assenyala la

casa situada al carrer de la Dàlia, núms. 4-8. Els números 4-6, de planta baixa i pis, amb estructura de coberta seguida, a un vessant horitzontal a la línia de façana orientada a migdia. Al núm. 6, un rètol i una rajola amb el nom “la Tulipa” i la imatge de la flor. Al núm. 8 una estructura de planta baixa i dos pisos que es va dir primerament la Flor i posteriorment la Dàlia.

“Census Natalis: Cortes” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 68). “Sagimon cortes de Vilamajor/ L XVIII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “16 juliol 1595. Convocats en la Iglesia de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor los Jurats... fos elegit un home per cada veynat, so es per lo veynat de la muntanya En cortes” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, pp. 84-84rv). “Veŷnat de Montaña. Cortes. Gabriel Cortes, Magdalena Cortes, Josepha. 7 personas” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veŷnat de l’Església: Cortès. Jaume Massaguer. 3 personas” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Veŷnat de Montaña: Salvador Parereda, Joseph fill, Theresa muller, Rosa filla. 13 personas” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veŷnat de Muntanya. Cortés. Tarrés. Salvador Tarrés, Maria muller, Quitèria, Joseph Tarrés. 14 personas” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1840*). “Veŷnat de Muntanŷa. Cortes. Tarrés. Salvador Tarrés. 17 personas... Veynat de la Iglesia: Cortés. Jaume Cortés, Rita muller, Segimon Cortés Margarita, fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Memòria de l’altar de S. Josep. Fou construit l’any 1879, foren recollides almoines: Anton Cortes del Cortes” (ADB, Caixa5.60, Llpparroqs.XIX). “En cortes” (ACA, Batllia General de Catalunya A403. *fogatge* de l’any 1497). “Veŷnat de Muntanya: Cortes. Segimon Cortes. 15 personas” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730, 1752*). “Montaña: Cortès. Josep Vila, Antonia muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Lo mas cortes” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Nom dels ramaders: Maria Cullell Cortès, de Barcelona. El Cortès” (AMSPV, *ApAm1905*, núm. 24.120). “Veïnat de Canyes. Can Cortès” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Esteve Riu Busquet. El Cortès. Casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 5, parc. 2c). “Can Cortès... Les cases del camp de la Riera, cap als anys 1920. Casa Cortès. Miquel Cortès va anar fent construir un seguit de cases de caire modernista. La primera és de finals del segle XIX” (QDV, núm. 1, pp. 40-42, 44-45, 58-59, 91 foto doble). “La plaça de l’Església. Can Cortès: Encara Manel Cortès no havia construït aquestes cases d’estil

modernista. A finals del segle XIX, es mantenia la tipologia medieval. Manel Cortès va anar comprant cases i construint les cases que tenim avui: Can Cortès, la Dàlia, la Rosa, la Tulipa i la Jardinera” (QDV, núm. 2, pp. 26-27). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor. Cortès... Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Cortès” (QuadV, núm. 3, pp. 14-15). “El Cortès. Veïnat de la Muntanya de Vilamajor. (fotos).” (QDV, núm. 9, pp. 80-81). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Santa Pere el 1858. Casa: Can Cortès. Distància: Una hora i tres quarts... 1750. Contribucions. Cortès paga 326 rals... Obres i finançament de la fàbrica. 5 abril 1633. Contribuents, els que més paguen: Cortès... La incidència de la guerra civil. El mestre Pompeu Fabra i Poch estava vivint a una de les cases del conjunt modernista de can Cortès” (VCCPM, pp. 49-50, 101, 137, 151). “Can Cortès teulada a dues aigües finestra d’arc conopial i porta d’arc de mig punt amb grosses dovelles de pedra de gres, hi ha un escut a la dovella que fa de clau de l’arc ” (V872-1299, p. 23). “5. El veïnat de Canyes. 5.2. El poblament. El veïnat es troba format per les següents masies: El Cortès... 6.- Les masies del veïnat de Canyes, a la part més muntanyenca... a uns 750 m. d’alçada en ple cor del sot del Cortès, en el curs de la riera de Vilamajor” (QuadV, núm. 2, pp. 38-39, 79-81). “El Cortès (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “La Masia: El Cortès” (AAMC).

Cortès, les alzines de la font del; l’alzina del porxo del Cortès.

Al costat de llevant de la font i el safareig del Cortès, dues grans alzines bessones presideixen, ombregen i ajuden a convertir aquest bellíssim racó en un lloc gairebé màgic, amb les seves formes i mesura de tronc de 5,65 m de volt de canó a la sortida de la soca comú a 0,70 m d’alçada, que després arrenca amb dos troncs o brancades, la del costat de llevant de 2,15 m i el de ponent de 2,85 m i amb un gran volt conjunt de capçades irregulars.

Ran de la cara de migdia del camí que puja a l’era des de la casa del Cortès, en el començament del caient del marge, aquesta gran alzina ennobleix l’entorn amb la seva enorme presència. Ajaguda sobre el marge a l’arren-

Alzina del porxo del Cortès.

cada de la soca i el tronc de 3,30 de volt de canó, s’obre en grans brancades per formar una capçada de 18 m Ø.

Cortès, la бага del; la muntanya del Cortès i el solei del Cortès.

L’àmplia бага del Cortès omple aquest allargat esquenall que omple els ulls de verdor i una màgia espessa quan es mira des de la casa del Cortès, per la seva llargada i alçada, puja des del veïnat de Canyes, per on puja el camí i el carener que ens deixarà a la serra de Palestrins. Amb el solei, més curt, obrint-se des de font Borrell fins a la pròpia casa del Cortès. Amb la riera del Cortès o de Canyes o de Vilamajor, com a eix central de la bella muntanya del Cortès, amb la masia que li dóna nom presidint des de la seva atalaïda plataforma solella.

v. *el mas Cortès*.

Cortès, la bassa del; la font del Cortès; el rec del Cortès; el safareig del Cortès; els sots del Cortès i la riera del Cortès.

El safareig i la font de la casa del Cortès, estan situats ran i sobre camí, a llevant de la casa, vora el sot del camp Rodó, que és de curt recorregut, travessa el camí del Cortès i va a parar al sot principal que baixa de la font

de les Planes del Cortès pel costat de llevant, i va a la riera del Cortès o de Vilamajor. Pel costat de ponent de la casa baixa l’altre sot fins a la riera. Aquests sots són coneguts i anomenats, el de llevant com el sot dels Espatl·lats i el de ponent del Porxo, encara que també es documenten conjuntament en plural com els sots del Cortès per ser els més propers a la casa, que van a parar a la riera de la Moixa, anomenada en aquest punt també riera del Cortès, punt a partir del qual hom anomenarà la riera de Canyes.

La font del Cortès raja abundosa i constant sobre el camí quan arribem a la casa, del davant d’un marge que protegeix una construcció d’obra amb portella i cubicle interior per guardar fresc el menjar. L’aigua cau a una pica flanquejada a cada costat per banc i abeurador del bestiar, després del qual vessa pel costat de llevant a l’ampli safareig de 6x5 m, amb el gran rentador de llosa ocupant tota la cara de migdia, i el bonó de sortida i regulació de l’aigua en aquesta cara a la banda de ponent, per on, a través del rec es portava a la bassa de sota camí –avui sense us–, que permetia regar les terres dels horts, el prat i el solei del Cortès.

També s’anomenava la font de can Cortès, la deu i les terres que pertanyien a aquesta casa, sobre la riera de Brugueres o de can Bacs. Avui anomenada la font del Roure. L’avi de can Met, en Martí Saboya, pouaire, va arrencar aquest indret tal com el veiem avui a la dècada de 1970. Si llegim el poema escrit dins la mena de capella o fornícula de 0,56 m d’amplada de 1,30 m d’alçada i 1,05 m de fondària amb una alçada total de 1,70 m sobre el fil de l’aigua de la pica on vessa:

Racó tranquil
Racó guarnit de molça
Racó dels arbres vells
Migs desmaiats
La font que hi veig
Té una naixença
Dolça.
J M Guasch.

Llegit el poema i contemplat el lloc, veiem que realment és un racó dolç i gairebé encantat, d’una gran placidesa; font que raja d’un tub metàl·lic amb un doll mitjà i regular, amb una alçada de 0,30 m del nivell de l’aigua que cau a una pica baixa. Una paret aguanta el marge de dar-

rere la font i el costat nord formant una mena de triangle. L’aigua va a una bassa irregular pel costat del marge de 16x2,80x0,70 m, que s’allarga cap a migdia, amb una sobreeixida a uns 5 m al final d’aquest costat de migdia, que servia per desviar l’aigua cap a la riera -i permetre el rec dels horts del costat de sota–, en un entorn d’acàcies sobre la riera de Brugueres o de can Bacs.

També es coneix i s’anomena el sot de can Cortès, les terres que queden encerclades per la serra de can Roqueta a llevant fins a trobar el camí de can Safont, que uneix el camí de ca l’Escloper que passa pel carener d’aquesta serra i la cruïlla davant el camp del Safareig, amb el camí que marxa en direcció nord-oest fins a can Bacs i progressa després cap a la cruïlla dels Quatre Camins que tanca pel nord aquest espai, de gran bellesa plàstica amb conreus ondulants a la part superior i una franja de bosc al costat de ponent, amb la quintana de can Bacs, al costat sud-oest.

v. *la riera de Canyes, la riera de Vilamajor*.

“Veïnat de Canyes. Font de can Cortès” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Teresa Ravell Martínez, Josep Pou Tarrés, Josep Pujol Riera i altres. Sot d’en Cortés, cereal, vinya, alzines, pins” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 11, f. 1, parcs. 94-103, 121-122, 125-131, 135). “El Cortès. Bassa--torrent” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 5, parc. 6b). “La riera de Vilamajor. Rep un nom diferent segons el lloc per on passa. Des del mas del Cortès fins a can Perera de Canyes rep el nom de riera del Cortès. plànol” (*QuadV*, núm. 1, pp. 14-15). “La font del Cortès (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Les fonts i l’aigua. Font natural: font del Cortès (dibuix)... (quadre de zones de recàrrega d’algunes fonts de Vilamajor): Font del Cortès. Altura de recàrrega calculada: 1005 m” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 29, 44). “2. Reg. 2.2- Captació d’aigua. a.2.3) “Bassa al costat d’un hort, en el veïnat del Bruguer (foto).” (*QDV*, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). II, p. 59).

Cortès, el bosc del; els castanyers del Cortès; el mas Cortès; els vellaners del Cortès i la vinya del Cortès.

Conegut com el bosc de can Cortès, la part de bosc, entre la cara de ponent del torrent de can Bacs i el costat de llevant de la plana de can Bacs, terra boscosa d’alzines, pins i sureres.

Avui dia la major part de les terres de la masia del Cor-tès estan ocupades pel bosc, majoritàriament d'alzines i la zona dels castanyers, amb l'antiga zona d'avellaners, anomenada amb la forma dialectal: els vellaners del Cor-tès, situada sota la casa, a migdia dels horts on hi havia plantats els avellaners de fruits grans i saborosos.

v. *els Castanyerons, l'Esventador, la peça d'en Cortès, el puig Geraldes, la peça del marge Gros, la Nou, el pujol de Llu-nes, el mas Perera de Canyes, Salars, Sa-reïnera, el mas Terrer, la feixa d'en Vila.*

“Mas Cortès” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 12). “Poncius Cortès juramento Dni Regis tenet pro Dº Rege Mansu Cortès, et facit tres solidos, et tres denarios pro porcada in festo Sti Petri, quator solidos in festo Natalis, uno par Gallinaru, una quarteria Bladi prop locido Dº Regi, et alia fabro, una cuarteria vini pro locido Dº Regio, et alio fabro, tres Punýeres de forestatge, duas traginas, et una jova” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 19). “4 abril 1729. Nos Magdalena Cortés vídua relictæ Sebastiani Cortés agri-cola parra. Sti Petri Villamajoris, usufructuari, hereditatis et bonorum omium que fuerunt Sebastiani Cortés mariti mei, Segismundus Cortés filius uti hares, et propietarius hereditate et Mansi Cortés et ejus terrarum... terris, ho-noribus et pocessionibus tam cultis, heremis et boscosis cum arboribus diversorum generum, pratis, pasturis, quis, aquaductibus... Manso vocato Cortès sunt uniti et agregati in manso vocato mansi simul uniti cum honoribus mansi Terrer, parra. Sta. Susanna, partim cum Capella, seu Here-mita Sti. Elías, a meridie, mansi Parera de Cañas, partim honoribus den Sorell in Illa part que vocatur la Nou, sive la Roca Plana, et partim cum Petiola terra que olim fuit Bartholome Planes et antea den Guri, partim cum ria-ria que descendit a Montanea dicti Mansi Cortes, partim mansi Mungol, sive Armengol de Cañas, mansi Parera de Cañas, partim honoribus den Noguera de Cañas qui antea fuerunt mansi Congost de Canovas circa fontem voca-tam de Piula, et ascendendo partim in summitate Serra vocato lo Prat de la Cuassa, occidente ascendendo serra amunt mansi Quintana dicta parra. termini de Canovas partim serra vocata lo Coll de Gascó, quodm camino as-cendendo ad honores mansi Cuch parra. de Canovas et dicta afrontationem, iter ascendendo vague ad collum de Palastrins, et a cirtio honoribus den Vesa de la parra. de

Santa Susanna, qui antea fuerunt den Sunyer, partim cum turono vocato de la Moxa, partim ruppe vocata Sarayne-ra. In dicta afrontatione cirty est constructus et edificatus quidam Mansus vocatus Mas Plana parra. de Santa Susan-na termini Villa majoris” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 228rv-231rv). “Josep Cortès de Barcelona. Mas Cortès. Avui Marianna Cullell. Per les peces de terra de secà, bosc, erm, castanyers, regadiu, rocars. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 118). “Maria Cullell Cortès, de Sant Esteve de Palautordera. “El Cortès”. Mas El Cortès”. No figura en l’amollonament ni els apèndixs de 1924-1925” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 78, f. 82). “Esteve Riu Busquet. El Cortès. Alzines, matollar, secà, cereals, regadiu” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 5, parcs. 2a-b, 3-5, 7-9, 12-13, pol. 6, f. 4, parcs. 276-282-288).

Cortès, el camí del

De fet el camí del Cortès s’inica després del sot de font Borrell i puja per la Rajoleria sota roca Pera cap a la casa després de travessar el sot dels Salars i el sot dels Espatl·lats. Un camí, abans del Salars, per roca Pastora re-munta la solella de Sant Elies i després de girar a ponent porta cap a la Galga, al nord a les Planes i a llevant fins a la collada de Sant Elies.

v. *el mas Perera de Canyes.*

“Camí de can Cortès” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM*1919. Bloc de croquis i notes 6.5). “Camí de can Cortès” (AMSPV, *Cai-xaDTM, Plànol*1919). “Camí del Cortés” (AMSPV, *Cad*1955, pols. 5-6).

Cortès, el camp del

Peça de terra de la Plana, gairebé en forma de triangle irregular, conreu de regadiu tancat pel pas del rec del Molí de Baix pel seu costat de ponent, la carretera de Sant Pere a llevant i com a base del triangle, a migdia, el camí d’en-trada a can Brau.

Cortès, l’era del

Allargada a ponent i sobre la casa, amb la pallissa, que anomenen el Porxo, avui en ruïna de la qual només s’aguanta una paret, al costat de ponent. El material que s’ha anat dipositant a cobert de terra el seu enllosat que és de llamborda de rajola de 0,10x0,10 m, al centre

i punt d’arrencada de la batuda, que es feia amb els ani-mals propis i dels veïns que s’ajudaven mútuament amb el Terrer i el Sorell. Havien batut amb un parell de bous “la Bonica i la Vermella” i amb les eugues “la Torada i el seu fill”. Els calia batre a principis de setembre perquè du-rant l’estiu els era impossible per la boira que s’instal·la en aquest punt, i havien d’esperar que s’aixequés, perquè la humitat els hauria malmès el gra. Feien els modolons i amb la bonaça tiraven amb les forques, fetes de gatell de dues o tres puntes, ventaven amb la màquina de maneta, que era un feina agraïda car l’alçada i situació de l’era els permetia ventar amb comoditat amb l’arribada de la ma-rinada al migdia. Construïen un o dos pallers de palla a la feixa del costat, allargada, on avui pastura un ase sobre la cara nord de la casa, encara que en èpoques de grans batudes se n’havien arribat a construir fins a cinc o sis de grans; l’herba i el menjar per al bestiar anava al porxo. “Esteve Riu Busquet. El Cortès. era” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 5, parc. 3c). “1. Pràctica agrícola. 1.16- Conservar la palla. Paller al Cortès” (foto).” (*QDV*, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). II, p. 42).

Cortès, les feixes del; els horts del Cortès; el prat del Cortès i les saleres del Cortès.

Les feixes són unes peces de terra estructurades en terrasses allargades situades sobre el camí d’entrada a la casa del Cortès i les ruïnes del Salars, al capdamunt de les quals hi ha les roques on tradicionalment es posava la sal per al bestiar de la casa.

Els horts i els prats de la casa ocupaven la part de sota la cara de migdia del camí d’arribada i la casa del Cortès, amb dues àmplies feixes que eren regades a partir de l’ai-gua de la font que es recollia a la bassa, amb el solell a la part de sota que tancava aquestes ubèrrimes terres amb el sots del Rojal que arriba per ponent i el sot del Salars per llevant, es troben en aquest punt a partir del qual hom anomenarà el corrent d’aigua la riera de Canyes.

Cortès, el lledoner de can; el roure de can Cortès.

El lledoner està situat al jardí, ran l’entrada de can Cor-tès, al costat de ponent. Té una volta de canó de 2,40 m, i 14 m Ø d’una capçada irregular al costat de ponent sobre el carrer de la Dàlia.

El roure, d’una gran bellesa plàstica, situat en una pla-taforma neta de vegetació, ran la cara de migdia del camí de can Bacs, sobre el costat de ponent del torrent de can Bacs, en el bosc del Cortès. Amb un volt de canó de 3,35 m i un Ø de capçada de 22 m.

Últimament s’ha promocionat el coneixement d’aquest element vegetal i el seu entorn amb el nom: el roure de can Bacs. També anomenat el roure Gros, o el roure gros de can Bacs.

Cortès, el veïnat del

La casa i el mas del Cortès havia estat envoltat d’al-tres habitatges, petites cases o barraques, vora la casa i el bosc.

v. *la barraca del Paleta, la barraca d'en Peirana, la bar-raca d'en Quim, la barraca d'en Sagrera, la casa del Comarc, el Salars, la Fajolera, les Freixes, Gener, la Nou, Palestrins, la Tramuja, Veguers, la Vinya.*

“26 agost 1728. Nos Magdalena Cortés vídua relictæ Se-bastiani Cortés agrícola parra. Sti Petri Villamajoris, usu-fructuari, hereditatis et bonorum omium que fuerunt Se-bastianí Cortés mariti mei, Segismundus Cortés filius uti hares, et propietarius hereditate et Manis Cortés et ejus terrarum... quatur proxime mentioniti mansi scilicet Salas, Bagues, Gener et Palestrins diruti” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 228rv-230rv).

Cortès de la Muntanya, el mas

v. *el mas Cortès, el mas Perera de Canyes, les Planes, la collada de Sant Elies.*

“Mas Cortes de Montanya. Gener: Fa als 16 de Janer per Aniversari se celebra per Pere Cortes. Desembre: Item als 4 de desembre faper Aniversari de Barthomeu Cortes on-cle de Francesca Cortes propietaria de dit Mas que vuy viu encara” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, p. 20b). “Mas i here-tat anomenada mas Cortès de la Muntanya, amb la seva casa, situat al terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant mas Faner, migdia mas Mongol, Josep Boix i altres, ponent mas Volar i Lenc, nord mas les Planes. Ramon Sar-riera Pinós” (RPGr, II. 3, fca. 223, f. 59).

Cortesa, na

Forma femenina de sobrenom per anomenar la mes-

tressa de can Cortès.

v. *la quintana i serra d'en Clavell*.

Corteset, el

Diminutiu amb el qual era conegut el pare d'en Miquel Cortès, promotor de les cases modernistes de la plaça de l'Església i el carrer de la Dàlia. Anava amb un cotxe a començaments del segle XX, que hom anomenava “el cotxe del Corteset”. I veiem també, durant el segle XIX, documentada la Casa Corteset, podríem pensar que fou anomenada: Cal Corteset.

v. *can Jeroni*.

“Corteset. Jaume Cortès. 5 persones” (ADB, Caixa1.9, *Plec-Com1744*). “Beŷnat de la Iglesia: Corteset. Elisavet Corteset. Jaume Corteset, Rita muller, Sagimon, Jaume i Maria fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Corteset. Sagimon Cortes, Teresa muller, Jaume fill i Angela muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Iglesia: Can Corteset. Cortès. Segimon” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*). “1870. Casa Corteset blat recullit 8 quarteres... 1870. Cancell. Se feu lo cancell de la Iglesia que es tot de fusta dealba havent costat182 duros. Donatius ab blat recollit: casa Corteset 8 quartans” (ADB, Caixa5.6o, Llpparroqs.XIX). “Segrera: Corteset. Segimon Cortes, vidu, Jaume fill, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *Ll-bCom11887*). “Veynat de la Forsa: Cortaset. Pere Montells” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Cortaset. Felip Subirana, Ramona, maria” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “El cone-gut per el Corteset” (RPGr, ll. 6, fca. 621, f. 2o4). “El “Corte-set” pare de Miquel Cortès (QDV, núm. 1, p. 44).

Cortesiu

“Geraldus Moliner homo hospitalies juramento facit Dº Regi. Im una fexa apud Cortesiu que dat sixtu” (ADB, *Cai-xa10.130, Capb1281cop*, p. 22).

Cortina, can

Casa del veïnat de Canyes, sobre el punt de confluèn-cia del camí de can Perera a llevant i el sot de can Perera o de la font del Corral a migdia, en una plataforma enlai-rada que presideix l'entorn. De fet, aquesta casa només conserva de l'antiga masia l'emplaçament i el nom; com-pletament transformada avui és una casa residencial de temporada.

v. *el camí de can Perera de Canyes*.

“Veŷnat de Canŷes. Cortina. Antoni Joan Cortina, Paula i Magdalena Cortina” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veŷ-nat de Canŷes. Cortina. Antoni, Magdalena i Barthomeu Cortina” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Veŷnat de Canyes: Curtina. Bartomeu Curtina. 2 persones” (ADB, Caixa1.9, *Ll-bCom1752*). “Veŷnat de Cañas: Cortina. Vicens Cortina, Al-ber Segrera, Maria muller, Magdalena, Rosa Cortina. 7 per-sones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veŷnat de Canŷas: Cortina. Sagrera. Joseph Sagrera, Gertrudis muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Cañas: Cortina. Albert Sagrera, Antonia muller, Josep fill, Rosa lcart muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Casa de pagès, en el paratge anomenat Canyes, del poble de Sant Pere de Vilamajor, coneguda per can Cortina. Pere Pujol; Jaume Pujol Planas (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 268, f. 211). “Josep Sagrera, conegut per en Cor-tina” (RPGr, ll. 4, fca. 415, f. 145). “Terra en la que existeix una casa, denominada can Cortina, llevant Josep Bassa, i el conegut per Cortaset” (RPGr, ll. 6, fca. 621, f. 2o4). “Veï-nat de Canyes. Can Cortina” (AMSPV, *CaixaDTM, Plàno11919*). “Jaume Pujol Planas. Can Cortina. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pl. 6, f. 3, parc. 223d). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Cortina. Distància: Tres quarts” (*VCCPM*, pp. 49-50). “5. El veïnat de Canyes. 5.2. El poblament. El veïnat es troba format per les següents masies: Can Cortina... 6.- Les masies del veïnat de Canyes, a la plana. Can Cortina en una petita terrassa del sot del Cortès... fitxa i fotos” (*QuadV*, núm. 2, pp. 38-39, 58-59). “Can Cortina (plàno1).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Cortina, la font de can

“Can Cortina. Captació d'aigua: la font més propera és la de can Cortina, avui seca” (*QuadV*, núm. 2, p. 58). “Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cavallar. 11. Font de can Cortina, 400 m. Can Cortina, cap rastre de la font que la nodria. (plàno1).” (QDV, núm. 3. Rutes d'aigua (I), pp. 50, 59).

Cortina, el mas; l'olivar de can Cortina i la vinya de can Cortina.

v. *el mas Cavallar*.

“Josep Sagrera. Cortina de Vilamajor. Per la terra de re-

gadiu, vinya, olivar, secà, erm. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 333). “Albert Sagrera Masuet d'aquest poble. “Can Cortina” llevant-migdia camí que dirigeix a l'Església, ponent Jaume Pujol, nord el ma-teix Pujol per mitjà de margera, regadiu secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d'ordre 221, f. 241).

Cortina, els suros de can

Hi ha dos grans exemplars d'alzina surera a l'entrada de la casa de can Cortina del veïnat de Canyes, la primera queda ran l'actual tanca d'entrada, a mig marge de ponent del camí. Amb un tronc poderós de 3,50 m de volta de canó pelat, amb nombroses esporgades de grans branques que li donen una presència singular, s'obre en una gran volt de capçada de 23 m Ø, amb branques que vessen sobre el pas del camí. Ja a l'interior de la propietat sobre el marge de la dreta una altra surera en aquest cas bessona amb dues brancades poderossíssimes a l'enforcada amb 3,4o m de volt de canó pelat, tindria uns 26 m de Ø de capçada si aquesta fos regular, com en el seu centre més llarg de nord-sud, amb els altres dos costats més reduïts.

Corts, el sot de les; el torrent de les Corts.

Aquest topònim que es documenta en el capbreu del segle XVIII, podria referir-se a les terres situades a la cap-çalera de l'actual sot Fosc, sota la cara de migdia de can Peirana i el camí de la serra Llarga. El sot Fosc o torrent de cal Nen, segurament aquest torrent de les Corts, es troba amb el que devia ser aleshores el torrent de l'Om o de Salom, els quals es troben en el fondal del sot de l'Om, davant de can Vacota per formar la riera de Vallserena.

“2o març 1733. Nos Maria Riba vidua relictà Batholomei Riba agricola parra. Sti. Stephani de Palau Tordera, quan-dam feixolam petia terra campam duorum quartanorum petinetŷs unius magan petia terra olim boscos et nun de vincis plantata in termino de Villamajoris, quam possi-det Stephani Abril sutor, Josephus Net laborator, Silvester Boscà, Salvador Cruxent, Narcisus torrent omnes labo-ratores, parra. St Stephani de Palau Tordera, Benedictus Cruxent Serochordario, vulgo passamaner, et Michael Ro-vira laborator, dicta parra. et heredes et successorés Pe-tri Xicoy in loco vocato lo torrent de las corts que fuit de mansi Planell, parra. Villa majoris, oriente torrente de las

corts, meridie torrent et partim torrente vocato del Hom o Salom, occidente torrent del Hom, et a cirtio honore dictorum pupilorum Xicoy, partim Benedicti Cruixent... 9 maig 1733. Ego Salvtor Cruxent agricola Sti. Stephani de Palau Tordera, habeo et possideo quendam troceum terra olim heremum et nunc de vinea unius quarteri et media in eadem parra. de Vilamajor et in loco vocato Sot de las Corts, oriente mansi Cruxent mediante torrente vocato de las Corts, meridie honore Benedicti Cruxent sedachordarŷ parra. Sti. Stephani de Palau Tordera, qui antea fuit Petri Maynou, et atea mansi Riba, et antea Planella, occidente honore Petri Xicoy, qui fuit maga petia, et a cirtio restante troceo quam possidet Abril... 6 setembre 1733. Nos Joan-nes Abril agricola parra. Sti Stephani de Palau Tordera, et Stephani abril sutor pater et filius, totum illum terra tro-ceum partim heremam et partim vinea trium quarteri-arum in parra. Sti. Petri Villamajoris, qui fui tolim man-si Planell, in loco vocato sot de las Corts, oriente manis Cruixent, olim Sureda, partim honore Benedicti Cruxent Serocondary dicta parra. qui antea fuit Joannis Maynou, et antea den Riba, meridie honore den Sarlach qui fuit de Petri Xicoy, occidente honore den Rovira, qui fuit den Riba, partim honore den Boscàs, et a cirtio Narcisi Torrent la-boratoris, qui fuit den Pujol, et antea den Corney, et antea Riba... 6 gener 176. Ego Narcisus torrent brasseerius parra. Sti. Stephani de Palau Tordera, habeo et possideo troceum terra partim heremum et partim de vinea plantata, in loco vocato Sot de las Corts, oriente heredum Jacobi Cruxent laboratoris dicta parra., torrente de las Corts mediante, meidie honore den Abril dicta parra., occidente honore den Nadla parra. Villa majoris, et a cirtio honore dit Nadal et partim heredum Jacobi Cruxent” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 313-314, 315rv-316, 317-318rv, 339rv-340).

Corts de la Força, can

“Veŷnat de l'Església: Corts de la Forsa. Jaume Corts. 5 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d'origen, de residència o de propietat. 7. Noms d'edificis i altres construccions i llurs dependències. Cort. Corts. Cors. Lacort. Sacort. Çacort. Del substantiu *cort*, ‘corral’ (del llatí tardà, *cohorte*, ‘pati’).” (*ELIC*, p. 213).

Coscoieda, la

“Petrus Cavalar homo Dni Regis juramento dicit, quo te-net mansu Cavalar pro Do Rege. Im apud Coscoÿeda ante Mansu Molineria unu campu, et dat sextu. Im duas tra-ginas et una jova ad triturandu” (ADB, *Caixa**10.130, Capb-1281cop.*, p. 33).

Costa

v. *can Pruna*.

“B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. Noms d’accidents orogràfics i d’altres referents al relleu i aspecte del terreny. Costa. Lacosta. Sacosta. Çacosta. Zacosta. Del substantiu *costa*, ‘terreny inclinat.’” (*ELIC*, p. 191).

Costa, la

v. *la serra dels Jugadors, el mas Vilardell*.

“27 octubre 1726. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vi-cinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, teneo et pos-sideo petiam terra vocatam la Costa, oriente, et a cirtio honoribus mei Mansi Parera, meridie Mansi Riquer, mansi Parera, occident Mansi Riquerr diruti... Item etiam habeo et possideo petiam terra vocata la Costa, oriente mansi Parera, meridie et occidente mansi Noguera, cirtio mansi Noguera, et partim mansi Oller uniti et agregati dicto meo manso Parera... 26 abril 1728. Ego Joannes Suñer agrícola Parroquia Sti. Petri de Vilamajor. totam aliam petia terra nemorosam que est in Costa, oriente honoribus den Tor-rella Marrahy, qui fuerunt den Barau, partim honoribus dicti Torrella Marrahy, meridie Torrella Marrahy, partim mansi Canals de Brugueres, quam possidet an Bruguera de Bruguereas, occidente mansi Parera de Brugueras, cir-tio mansi Gili” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 10-10rv, 13rv, 192).

Costes de les Vinyes, les

“7 desembre 1727. Ego Joannes Parera laborator parra. Sti Petri Villamajoris, unius quarterias frumenti qui fuit de pertinetiis mansi Gras olim Aulet dicta parra. et in loco vo-cato las Costas de las Viñas, orient mansi Parera de Cañas, meridie honore Gras, occidente cum dicto Gras, et a cirtio partim honorem mansi Noguera de Cañas, et partim ho-norem mansi Parera de Cañas” (ACVO, caixa 01. fons 0024,

codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 35rv-36rv).

Cots, can

“Alfred Joanola Aragay, veí de Sant Pere de Vilamajor, can Cots” (RPGr, ll. 20, fca. 1950, f. 10). “B. Llinatges que repre-senten el nom del lloc d’origen, de residència o de pro-pietat.1. Topònims de les terres de llengua catalana. Cot. Cots. Lacot. *La Cot* i *les Cots* són topònims freqüents en el nord de Catalunya. Del llatí *cote*, ‘pedra’... B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. Noms d’accidents orogràfics i d’altres refer-ents al relleu i aspecte del terreny. Cot. Cots. Sacot” (*ELIC*, pp. 137, 191).

Cova, la; la carena de la Cova, el foguerar de la Cova i el turó de la Cova.

El turó forma part de la llarga carena que s’estén des de ponent al pi Novell, fins arribar al punt de la Cova, que té una entrada de 3 x 2 a sota, de cara a migdia, que li dóna nom, amb la part elevada del turó amb una vista excepcional sobre el Montseny, des del qual es precipiten dues carenes de cara a migdia, separades pel sot del Brut, la del foguerar de la Cova a la dreta, que s’alenteix a la plana d’en Vilardell, on coincideix amb el camí que ve de la collada de Sant Elies, i per l’esquerra amb la carena de la Cova, que baixa fins la collada de Sant Elies, després de la qual continua com a carena de Sant Elies.

També es documenta amb el nom de la Cova, en el capbreu del segle XVIII, les actuals coves de can Nadal.

v. *les coves de can Nadal, la collada de Sant Elies, mas Ter-rer*.

“29 octubre 1736. Nos Elena Sorell vidua relictæ Joannis So-rell agrícola Sti. Petri Villamajoris proprietarius Mansi Sorell et ejus terrarum. 1 Primo totum illam petiam terra here-mam tinentia trium quarterirum, loco vocatum la Cova, de pertinentÿs Mansi Nadal, orient, meridie ab occidente et a cirtio honoribus nostri Mansi Sorell” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 344rv-345rv). “El turó de la Cova 1091. La carena de la Cova. (plànoI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “el turó de la Cova (plànoI).” (FInform. Sender del Pi Novell. De Vilamajor a la Calma). “▲ Turó” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).

Creixells, en; el sot d’en Creixells i el torrent d’en Creixells.

Terra situada sota la cara nord del camí i carena de les Tres Termes, i la cara sud-oest de la serra de can Peirana, on es forma el sot pel fons del qual circula el torrent d’en Creixells que baixa des de sota el camí de Sant Elies en direcció sud i tomba a llevant seguint el traçat del mateix camí carener fins sota la cara nord de les Tres Termes, on es troba amb el sot de cal Nen per formar la riera de Vall-serena en el sot de l’Om.

“Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vi-lamajor, bosc, erm, denominada sot d’en Creixells, nord amb el torrent d’en Creixells, llevant mas Gras d’Avall, migdia Joan Sunyer, ponent mas Ribes. Josep Puig Pla-ja (1944)” (RPGr, ll. 3, fca. 345, f. 405). “17 juny 1913. Jacint Carreras Guinart-Llinars. En mèrits de venda perpètua otorgada per Federico Rubio Alvarez. 4ta. Una peça de terra part bosc i par terma, denominada “Sot d’en Crei-xells” de cinc quarteres, nord amb el torrent de Creixells, llevant mas Gras d’Avall, migdia Joan Suñé, ponent mas Ribes” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 24). “Josep Puig Moré de Ca-llella. 4ta. “Sot d’en Creixells” llevant “Mas Gras d’Avall”, migdia Joan Suñer, ponent “Mas Ribes”, nord torrent de “Creixells”, bosc, erm de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 179, f. 191rv, alta 1914). “Sot de Creixells (plà-nol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilama-jor). “Conca del riu Besòs: 31. Torrent de Creixells (plànol).” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 1. Noms llatins o pre-romans no pertanyents al santoral cristià: Creixell. Crexell. Creixells. Crexells. De *Crasiellus*, diminutiu del cognom llatí *Crassius*” (*ELIC*, p. 67).

Creixells, les feixes de

“1 maig 1729. Raphael Pruna laborator parra. Sti Petri Villa-majoris. Habeo et possideo troceum terra cultivum unius quarteria frumenti, in dicta parra. loco vocato las fexes de Crexells, et antea Castella, qui fuit de pertinetÿs Mansi Ca-nal de la Riera, oriente Ribas del Lladoner, meridie hono-rem mei, occidente honore den Vidal del Puig, cirtio Riba del Lladoner, qui antea fuit den Vidal del Pla” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 240rv-241).

Creixells, les parades del sot de

Al llarg del sot de Creixells es fan entre quatre i cinc parades del senglar fins arribar al sot de l’Om.

Creu, la

Punt on està situada la creu del Pedró, en el camí ho-mònim.

v. *el Pedró*.

“Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vi-lamajor, coneguda per la Creu, llevant sèquia i Josep Illa, migdia camí, ponent la finca restant, per mitjà del camí del Pla, nord terres de can Llinars de Gaietà Segarra” (RPGr, ll. 6, fca. 547, f. 27). “Josep Puig. Mas Ribes. 7.- Per la ter-ra de regadiu, oliveres, prat, bosc, erm. La Creu” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 283). “Veïnat del Pla. La Creu” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Església de Sant Pere, ce-reals i oliveres. Creu” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 11, f. 1, parc. 108b).

Creu, el camí de; la passera del camí de Creu.

Camí més conegut com el camí de França, que ve des del veïnat del sot de l’Aigua, per la Torre Guillera, travessa la serra Llarga, passa al nord del Forn d’en Ribes fins el sot de l’Om, on travessava antany per la passera de dos tau-lons, ara a gual, s’enfila per la serra Curta, anomenat en aquest tram també el camí del sot de l’Om, fins a trobar el camí de carena de les Tres Termes. Conegut amb aquest nom perquè era el camí que utilitzaven la gent del sot de l’Aigua i del sot de l’Om per portar els difunts amb el baiard a l’església i el cementiri de Sant Pere de Vilamajor. v. *el camí de França*.

Creu, el camí de la

Porta al Cementiri.

v. *can Biel de la Serra, el camí del Pedró*.

“Creu. camí” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 11, f. 1).

Creu, el camp sa

Antigues terres de conreu del Samon, situades a lle-vant dels Vímets, enmig d’espesses boscúries al seu en-torn. També conegut com el camp sa Creu d’en Samon, anteriorment anomenat la plana dels Casals, i a la casa avui encara en diuen el camp Gran.

v. *la plana dels Casals, el vinyet del Samon, el mas Vesa*. “Camp Sa Creu (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Creu, la peça de la

“Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, anomenada la Creu, llevant-migdia Josep Sunyer, ponent Josep Pujadas, nord Pere Oserans, can Llinars. Josep Puig Plaja (1944)” (RPGr, ll. 3, fca. 351, f. 419).

Creu, la serra de la

“Peça de terra campa, vinya, amb algunes oliveres, en el paratge anomenat serra de la Creu, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Pere Jubany Garruset, migdia Tomàs Garruset, ponent Jaume Bachs per mitjà d’un petit camí, nord Simeó Bachs. Josep Bruguera Mir; Joan Bruguera Costa” (RPGr, ll. 6, fca. 577, f. 95). “Peça de terra campa, bosc, anomenada Alzinar, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant Albert Parera, llevant-migdia Llorenç Bruguera, ponent-nord Jeroni Parera. Josep Prat; Josep Bruguera Mir; Joan Bruguera Costa” (RPGr, ll. 6, fca. 576, f. 93). “25 gener 1923. En mèrits d’escriptura d’inventari otorgada per Joan Bruguera Costa, i en qualitat d’hereu del seu pare Josep Bruguera Mir, difunt. És alta de les finques següents: 7na. Una peça de terra part campa i part vinya amb algunes oliveres, d’una quartera, sis quartans, d’aquest terme, paratge denominat “Serra de la Creu”, llevant terres de Pere Jubany, migdia hereus de Tomàs Garroset, ponent Jaume Bachs per mitjà d’un petit camí, nord mas de Simeó Bachs” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 75rv). “Joan Bruguera Costa d’aquest poble. 7na. “Serra de la Creu” llevant Pere Jubany, migdia hereus de Tomàs Garroset, ponent Jaume Bachs per mitjà d’un camí petit, nord hereus de Simeó Bachs, regadiu, vinya de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 49, f. 52, alta 1923).

Creu d’en Samon, el camp sa

v. *el camp sa Creu*.

Creueta, la

Pedestal de 0,80x0,90x1 m, situat ran el costat de ponent del camí de can Bacs, abans d’arribar a la cruïlla dels Quatre Camins, just al final dels conreus del sot del Cortès

La Creueta

i el començament de la franja de bosc. Va trobar-se un noi mort en aquest punt, el qual festejava la noia de can Bacs; en tornar d’aquella casa l’esperava un rival enamorat també d’aquella noia i el va matar; en la seva memòria es va fer aquest pedestal de pedra i calç –avui malmès per la presència al centre d’un brot d’alzina que l’ha anat obrint-, amb una petita creu que va desaparèixer.

“9 juny 1899. Joana Sagarra. Una peça de terra del successors de Joan Bachs situada en aquest poble i paratge conegut per “La Creueta”, secà de tercera” (AMSPV, *ApAm1905*, altes, núm. 7). “La Creueta (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Creueta, la serra de la

Suament puja des de sobre el camí de can Bacs, per la vinya d’aquest mas, davant del roure de can Cortès, en direcció nord arriba fins l’emplaçament de la Creueta i més enllà fins les Quatre Termes.

“27 juny 1911. Neus Cabot Soler, veïna de Barcelona. En mèrits d’escriptura de venda perpètua otorgada per Joana Sagarra Mateu. Una peça de terra anomenada “La Serra de la Creueta” part conreu i part plantada de vinya, de dues quarteres, llevant el camí de can Bacs que dirigeix a l’Església, migdia amb Jaume Volart i Martí Filbà, per mitjà de rasa, ponent amb una penya, nord Esteve Riu” (AMSPV,

ApAm1912, p. 11.1). “Camí Comtal.- Aquest camí podia passar pel carener de la serra de la Creueta o voltar lleugerament pel pla” (*DelMC*, p. 74).

Cristòfol, can

Situada vora el termenal amb Sant Antoni de Vilamajor, a ponent del camí de can Cristòfol, des del qual s’hi arriba, al barri del Bruguer. Casa de forma allargada, de planta baixa i pis amb la coberta a doble vessant, desigual i a dos nivells, orientada a migdia. A mitjans del segle XIX, la veiem documentada amb el nom de: Coix Cristòfol.

“Bruguer Nou: Can Cristofol. Coll. Maria, Andreu, Isabel” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*). “Bruguer Nou: Cristofol. Anton Bantura, Antonia Bassa” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Peça de terra dintre de la qual hi ha una casa. La terra de secà, situada en el paratge denominat ‘Cristòfol’, del barri del Bruguer, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant-nord Josep Puig, migdia Maria Sastre, ponent Josep Canyas” (RPGr, ll. 4, fca. 377, f. 9). “Veïnat del Bruguer. Can Cristòfol” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Joan Bassa Llejet. Can Cristòfol. Casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 12, f. 2, parc. 93c). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Xristofol” (*QuadV*, núm. 3, p. 14). “Can Cristòfol (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 4. Noms de sants, d’origen llatí o grec, posteriors als temps bíblics: Cristòfol. Del llatí (d’origen grec) *Christophorus*, nom d’un sant del segle III, popularíssim perquè de l’edat mitjana ençà representat en forma d’un gegant que travessa un riu recolzant-se en un arbre com a bastó i portant a coll-i-bè l’infant Jesús” (*ELIC*, p. 81).

Cristòfol, el camí de can

Baixa des de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, en direcció a migdia, passa a llevant de la casa, i entra en el terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor. Avui urbanitzat i pavimentat, porta a la urbanització de les Pungoles. Abans de sortir del terme municipal, un brancal tomba a la dreta i porta a can Cristòfol, cal Rectoret i a travessar el termenal amb Cànoves-Samalús. v. *cal Coix Cristòfol, can Cristòfol, can Grill, can Puig, cal*

Rectoret, can Riereta, can Torre, la Torre del Fang. “Veïnat del Bruguer. Camí de can Cristòfol” (AMSPV, *Caixa-DTM, Plànol1919*). “Camí de can Cristòfol” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 12, f. 2).

Cristòfol, l’era de can

De forma rectangular, de grans dimensions, enganxada a la façana de llevant de la casa. “Joan Bassa Llejet. Can Cristòfol. era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 12, f. 2, parc. 93b).

Cristòfol, el mas; l’olivar de can Cristòfol i la vinya de can Cristòfol.

“Andreu Saurí (a) Cristòfol de Vilamajor, avui Josep Montasell Riera. Per la terra de vinya, olivar, secà” (AMSPV, *Caixa173, Am1863-1906*, núm. 338).

Crosell, can; el mas Crosell

Propietat de la parròquia de Santa Susanna, pertanyia al mas Terror al segle XVIII. v. *el mas Terror*.

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Crosel... Census Natalis: Crosel” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 67-68). “Les Masies: Crosell. (quadre) ... en runes... Vall Magna. Mas Crosell. Situació: a prop de l’artiga d’en Ram, podria ser coneguda actualment com les artigues del Tarré, situades al vessant sud del turó de Sant Elies” (QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 76). “Cros ‘clot fondo’, ‘balmat, còncau’, *crosa, crosella*” (DECat, vol. II, p. 1065). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. Noms d’accidents orogràfics i d’altres referents al relleu i aspecte del terreny. Crusell. Crusells. Derivat diminutiu de *Cros...* Cros. Del pre-romà *crosus*, ‘buit’... Croselles. Cruelles. Cruella. Cruselles. Crusel·las. Crucelles. Closeslles. Derivat diminutiu de *crosa*, ‘buida’. v. *Cros*” (*ELIC*, p. 191).

Crosell, la feixa d’en; el mas Crosell.

La documentació del capbreu del segle XVIII, ens indica el mas Crosell veïna al límit de ponent del mas Vallmanya, en una terra anomenada aleshores l’artiga o les artigues d’en Ram.

v. *el mas Vallmanya*. “Crosell. Mas Crosell” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 8). “A Crosell homo Dom. Regis juramento dici quod tenet de Rege Mansu Crosol in que habitat ditem facit unam punyera et media de forestatge et medietatam de tribuuy migia quarteria de uno de forestatge et una tragina et media jovam... Petrus de Bosch tenet omnis honor una fexa suptus via de hera de travers... en eodem loco una fexa cum Crusel, et dat sixt... Item as Crosel una fexia et dant sixta” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 6rv-7).

Crossa, la; el camp de Crossa i el prat de Crossa.

v. *el mas Terrer*. “Sa Crosa. Font de la Piula en la part de Vilamajor” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, pp. 3rv, 11rv). “Martorel home Dni Reges tenet pro Dº Rege, et juramento Mansu Martorell tenet unu campu apud Crossa, et dat sixta... Serola homo militia juramento tenet pro Dº Rege tenet apud prat de Crosa una campa dat sixta” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 18). “CROSSA, mot comú amb l’occità *crossa*, francès *crosse*, italià *gruccia*:probablement vénen tots ells del germànic KRÜKKJÖ. Com a nom del bàcul de prelat eclesiàstic, Bernat Alart: l’Inventari de la Llengua Catalana. Alart en dóna testimonis de 1258, 1403 i 1550. Una croza ‘bàcul’ figura en un inventari en baix llatí de l’any 1255. pp. Llabrés, *Revista de Aragón* VI, vol. I, 223” (*DECat*, vol. II, pp. 1065-1066).

Crossa, el serrat de

“Mas Novell de Cànoves. Serrat de Crosa” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, pp. 10rv-12). “Bernardus de Quintana tertia pro Mansi de Gavarreto et dat de omni honores que est apud serrat de Crosa una fexa et dat sixta” (ADB, *Caixa*10.130, *apb*1281*cop.*, p. 8rv).

Crossal, as

“Nespler Mas. As Crosal” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 8rv). “Bernardus Gras homo Dni Regis juramento dicit que tenet Mansu Gras pro Do Rege. Im tenet aliam fexa apud Crosal, et dat quintu(ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 34).

Cruixent, en

v. *el sot i torrent de les Corts, el mas Torre Guillera*. “Francisco Servera. Cruixent de Santa Susanna. Per la ter-

ra de secà, erm. Per la casa de pagès” (AMSPV, *Caixa*173, *Am*1863-1906, núm. 175). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 4. Noms de sants, d’origen llatí o grec, posteriors als temps bíblics: Cruixens. Cruixent. Del llatí *Crescentius*, nom de diversos sants i màrtirs dels primers segles... E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 2. Noms de parts del cos i de qualitats i defectes físics. Cruixent. Cruixent. Cruixens. De l’adjectiu diminutiu de corbs ‘corbats, geperuts’” (*ELIC*, pp. 81, 272).

Cruixent, el mas; el bosc del mas Cruixent.

Terres situades al sot de l’Aigua, al nord de la Torre Guillera, travessades per la línia termenal entre Sant Esteve de Palautordera i Sant Pere de Vilamajor.

v. *el mas Nadal, el mas Nadalet de Baix, el mas Torre Guillera, Tremida*.

“Josep Blanc d’Arbúcies. Mas Cruixent bosc, erm... Segimon Pou. Cruixent de Sant Esteve de Palautordera. Per la terra de secà, erm” (AMSPV, *Caixa*173, *Am*1863-1906, núms. 20 i 274).

Cuassa, la; el prat de la Cuassa.

Potser la forma allargada d’aquest primer accident geogràfic aturonat, que comença a la cara sud de la serra de Palestrins, donaria la denominació. Sota la seva cara nord, el coll d’Uixola i el camí de Palestrins en direcció nord, travessa el carener i continua pel coll de Gascó. El punt culminant, antigament anomenat pujol de Llunes.

v. *el mas Cortès, el pujol de Llunes*.

“De Costís, nom. Cuassa” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 4). “La Cuassa 966 m (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Cuassa el coll de la; el puig de la Cuassa.

v. *el mas Oller*.

“Olinell. Coll de Aquassa, lloc. Del Coll de la Cuassa a la vinya den Corcoy” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 4). “Petrus de Costis homo Castri de Canoves dicit que tenet in Parra. Villamayoris de omni honore de Coll de Aquaça inferior usque ad uneam den Corcoÿ apud campu forriol a sa feixola una feixa... Parera de Canyas femina Dni. Regis juramento dicit quo tenet pro Dº Rege Mansu de Parera, honore quam tenet pro Do Rege de Demi superius usque

ad Podiu de Aquaça... Mansus de Tapias. Antiqus de Tapÿs, homo Dni Regis, tenet Im Aquaça una fexa, et descendit at font de Piula, et dat quintu”(ADB, *Caixa*10.130, *Capb*-1281*cop.*, pp. 6, 32, 56).

Cuc, can

Nom de casa al veïnat de Ripoll, abans anomenada els Casalots, posteriorment i fins avui dia “Can Senalla”.

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Cuch... Census Natalis: Cuch” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 65, 68). “Veynat de la Iglesia. Cuch. Pere, Caterina Cuch” (ADB, *Caixa*1.9, *LlbCom*1672). “Ripoll. Cuc. Margarita, Pau i Elisabet Cuc” (ADB, *Caixa*1.9, *PlecCom*1744). Veÿnat del Pla: Cuch. Pau Cuch. 2 persones” (ADB, *Caixa*1.9, *LlbCom*1752). “Veynat del Pla: Cuch. Joan Juvany, Margarida muller” (ADB, *Caixa*1.9, *LlbCom*1795). “Veÿnat del Pla: Cuch. Margarida vídua, Miquel Carbonell” (ADB, *Caixa* 1.10, *LlbCom*1813). “Beÿnat del Pla: Cuc. Serdanÿa. Jaume Serdanÿa, Maria muller, Maria filla” (ADB, *Caixa* 1.10, *LlbCom*1822).

Cuc, el bosc de can; el mas Cuc.

Terres del mas Cuc, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor. La casa i la major part de les terres de la propietat, estan situades dins el terme municipal de Cànoves- Samalús.

També el mas Cuc veí de can Prat i can Ram, documentat al segle XVIII, ja derruït, les terres del qual passen al mas Ballescar.

v. *el mas Pla, Planes, el mas Ponceta, el mas Prats de Ballescar, el mas Cortès*.

“Cuc. La Pradella Alta y font de Palestrins, lloc... Cuc de Cànoves, de font de Palestrins al puig de Mora... Mas Cuc” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, pp. 3rv, 32). “G. Cuch homo Dn. Regis juramento dicti quo tenet Mansu Cuch pro Dº Rege, et facit de sensu sex solidos et octo denarios pro duabos Porcadis, in festo Sti. Petri. Im in fest Natalÿ quatuor solidos. Im unu par pulloru pro recognicionibus. Im tres Punyeres de forestatge. Im tres corterios vini de forestatge. Im una quarteria Bladi pro locido Dº. Regi, et alia fabro. Im unu corterium Vini Dº. Regi pro locido, et aliu fabro. Im duas traginas er una jova” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 26). “8 gener 1898. És alta a Miquel Cuch Carbonell una

finca rústega de campa i rocars de cabuda 22 Ha., per herència de Josep Cuch Lloreda” (AMSPV, *ApAm*1901. altes, núm. 13). “Miquel Cuch Carbonell, de Cànoves i Samalús. “Can Cuc de Cànoves”, llevant Antoni Cortès, migdia Tomàs Morató i el mateix propietari en terme de Cànoves, ponent l’esmentada finca de Cànoves, nord Pau Planas i Josep Vilanova, bosc i erm de tercera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 76, f. 8o).

Cuc, el pou d'en

“Els pous de neu i de glaç. Al terme de Sant Pere de Vilamajor s’ha pogut identificar cinc congestes (Pou d’en Cuc).” (*QDV*, núm. 2, p. 13).

Cuc, el puig d'en

v. *el bosc d'en Palau*.

Cuc, la rovira d'en

“Pla homo Dni Rege, juramento dicit que tenet Manso de Plano pro Dº Rege,. Item apud septus Rovira den Cuch una feixa, et dat quietu” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 65).

Cuc, el turó d'en

Gairebé al límit termenal amb el Montseny, Cànoves i Samalús i Sant Pere de Vilamajor. Turó de la carena, que uneix el Sull amb aquest punt, per sortir del terme de Tagamanent i entrar al de Sant Pere de Vilamajor.

v. *el turó de la Serra*.

“Turó d’en Cuc 1225 m. i coll de Pi Novell (foto). (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Cucurella, en

Trobem anotat en els documents antics, a partir del segle XIII, la forma Cocorela-Cocorella, però també Cucurella al segle XVIII, que veiem documentat com a ferrer de Sant Pere. L’entrem com a Cucurella, perquè l’origen podria ser aquest: Cucurulla-Cucurella.

v. *el mas Bellsolà, el Bruguer, la Cogulla*.

“11 juliol 1608. Magin Cucurella faber ville majoris” (ADB, *Caixa*6.61, *Manual de Joan Novell*1608, p. 4rv). “16 juliol 1595. Convocats en la Iglesia de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor los Jurats... fos elegit un home per cada veynat, so es per lo veynat de frexeneda En cucurella lo vell del mas”

(ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, pp. 84, 84rv). “Peça de terra en la qual hi ha construïda una casa anome-nada can Cucurella, en el terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor, amb un podi al costat de l’era de batre, terra bosc, llevant terres boscoses del mas Record, per mitjà del torrent de Vallbona i antigament Vallamàniga, avui de de Josep Agustí i altres, migdia mas Soler, mas Miret i altres, ponent mas Llansa i altres, nord terra boscosa de Narcís Barnils, bosc del mas Gual de la Torre, bosc del mas Riera, mas Ribalta i altres. Teresa Cañellas Gai (1944)” (RPGr, ll. 5, fca. 514, f. 122. Llibres de Sant Antoni de Vilamajor). “164o. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Di-vendres. 3 febrer: en Antich Cucurella” (QDV, núm. 8, p. 58, ADB. Caixa6o. Llibre particular parroquial, notes de mos-sèn Llorenç Valls). “COGULLA, ‘caputxa de fraree’, ‘hàbit monacal amb caputxa’, del llatí tardà CŪCULLA ‘caputxa’, ‘capa amb caputxa’... al costat de cucurulla, tenim cucu-rull [cançó tradicional, s. XVIII o XVII, per a caputxó d’una capa] *cuculla* en el sentit de cúpula (Alcover Moll).” (*DECat, vol. II, pp. 8o8-81o*). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. Noms d’accidents orogràfics i d’altres referents al relleu i aspec-te del terreny. Cucurull. Cucurull. Cucurulla. Del substantiu *cucarull*, ‘cim agut de muntanya’.” (*ELIC*, p. 191). “cucu[ll]us *-i m.: capucha*” (*DLLE*, p. 119).

Cucurella de Freixeneda, el mas

“Mas Cucurella de Fraxeneda. Als 3 de setembre per missa de Ramon Cucurella quatre sous. Vigilies. Per St. Pere i St. Feliu quatre cortans de forment” (ADB, *Caixa1o.13o, Cen-sals1592*, p. 54b).

Cucurella del Mas, en

“13 febrer 1596. Constituïda la universitat so es consell plurals de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor Antoni fonolleda als Cucurella del mas” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, p. 85rv).

Cucut, l'alzina del; el turó del Cucut.

De fet no era un gran exemplar aquest arbre, més avi-at una alzineta on es parava el cucut tot l’estiu, situada sobre el camp Rodó i sota el turó que baixa i anomena-

ren també del Cucut, a les terres del Cortès. Després, més amunt, comença la plana i el comarc de les Planes.

“cucut *m. ornitologia* [Cuculus canorus, família del cucú-lids] Ocell de l’ordre dels cuculiformes caracteritzat per tenir les plomes de la gorja i les parts superiors d’un color gris blau” (*GEC*, vol. 5, pp. 8o5-8o6).

Curt, el serrat

Anomenat d’aquesta forma perquè no té tanta llarga-da com el serrat que ve a continuació, dins el terme del Montseny, anomenat el serrat Llarg, separats per la línia termenal, entre el Montseny i Sant Pere de Vilamajor i la capçalera de la riera de la Bascona, que marca el centre, on vessa el costat de ponent del serrat Curt, que cau a llevant als sots de la fageda del Samon.

També de poca llargada el serrat que va en direcció ponent-llevant des de coll d’Uixola, sota el camí de Pa-lestrins, fins a la riera de Vilamajor, que forma part de la бага del Cortès.

“Serrat Curt (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Curta, la serra

Entres al sot de l’Om a poc a poc, el paisatge t’embol-calla emparat per les faldes a llevant i ponent. Al costat de llevant comença a enlairar-se la serra Llarga, des de les últimes cases de la urbanització de Vallserena, a ponent sobre can Vilar s’enlaira la serra Curta que pujarà fins a les Tres Termes, les faldes de la qual cauen més ràpides sobre el pas de la riera del sot de l’Om o de Vallserena, en una obaga espessa i humida les tardes de tardor i hivern.

Curta, el camí de la serra

De curt recorregut aquest camí serpenteja per les fal-des de la serra Curta, després de travessar per baix la riera de Vallserena, des de la cara de ponent del camí del sot de l’Om, fins arribar a dalt a les Tres Termes. També conegut com a camí de Creu i el camí de França.

v. el camí de Creu, el camí del sot de l’Om.

Cusacs

Cognom que es documenta a mitjan segle XIX, en un habitatge del veïnat de l’Església.

“Veynat de la Iglesia: Cusachs. Joseph Cusachs, Maria mu-ller, Angel i Pau fills” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1843*). “A. Lli-natges que representen el nom patern o matern. 1. Noms llatins o pre-romans no pertanyents al santoral cristià: Cursach. Cusat. Cusart. Cusats. Cusachs. Causachs. De *Curtiacus*, derivat del cognom llatí *Curtius*. La diversitat de terminacions (*ach-*, *-at*, *-achs*, *-art*) és efeccte del canvi en-tre els sufixos *-acum*, *-atum*, *-ardum*, freqüent en els noms llatins, cèltics o germànics de l’edat mitjana” (*ELIC*, p. 67).

d

Dag, la coma de

Doma Menor, la Duran, can

Dela Dimoni, els pous del

Domingo, can Doma Menor, la

Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor

Davant, la quintana de Duc, la font del

Derrocada, can Derrocada, el bosquet de

Dona Morta, el pla de

Dag, la coma de

Topònim antic difícil de fixar amb claredat, oimés saber si era Dag o Dac.

“Nespler Mas. Coma de Dag” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 8rv). “Bernardus Nespler homo Dom. Regis juramento dicit quo tenet unum campu a Coma de Dag et dat sexta” (ADB, *aixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 7). “DAGA, mot comú a totes les llengües romàniques d’occident i a d’altres llengües europees... *dag(er)* bretó ‘punyal’, gaèlic i irlandès modern ‘pistola.” (*DECat*, vol. III, pp. 11-12). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Dac. Dacs. Dachs. De *Daco* o *Dago*, que en germànic antic significava ‘dia’ (i es podia interpretar com a ‘claror’) l en cèltic significava ‘bo’. *Daco* (907); *Dacho* (978).” (*ELIC*, p. 102). “DACS, DACÓ. Del nom personal DAK, genitiu Dachon (Dacho, anys 957 i 977). Potser també o més aviat sobre-noms aHlusion a una daga amb què s’armessin” (*OnCat*, vol. IV, p. 7).

Daia, la pedra de la; la parada de la pedra de la Daia i la roca Daia.

Indret pedregós, amb pedres molt característiques que es desfan com foliades i queden amb formes allargassades, semblantment al dall, que en el Vallès s’ioditza sovint i es converteix, en aquest cas en dai. Lloc situat en el camí de Terra Blanca, al sot del Cortès i Palestrins, que passa per sota, on s’hi fa una parada del senglar. D’antic s’anomenà com a roca Daia, en època moderna com a pedra de la Daia.

“Roca daiha, lloc” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 7rv). “Petrus lobet homo afocatus de Sto Licerio juramento dicit queo tenet pro Dº Rege, unu campu a Roca Daÿa et dat tasca” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 11). “DALLA, ‘eina de dallar’ i DALL, ‘instrument per tallar o esporgar’ mots comuns en català amb la llengua d’oc, i coneguts dialectes castellans, alpins i de l’est de França, d’origen incert, però en tot cas pre-romà, i probablement sorotàptic, d’una forma semblant a DALGIS” (*OnCat*, vol. III, pp. 12,).

Dàlia, la

Nom de la tercera casa del seguit que va construir Miquel Cortès en façana al carrer de la Dàlia de cara a migdia, i aquesta amb façana al Carreró per llevant. Primer en

digueren la Flor i posteriorment la Dàlia, nom que queda evident amb la rajola de la part superior de l’edifici construït en planta baixa i dos pisos.

v. *can Cortès, la Flor*.

Dàlia, el carrer de la

Carrer que comença a la cara de llevant de la plaça de l’Església, a la cantonada amb la casa d’en Miquel Cortès, i va en direcció a llevant fins a la casa de la Jardinera i la riera de Vilamajor.

Dàlia, la font de la

Font pública construïda en forma d’arc de mig punt de totxo amb rajola a dins i l’aixeta de cop al mig; vessa a una pica de punt rodó també de totxo. Situada al costat nord del començament del carrer de la Dàlia, després de baixar uns graons des de la plaça de l’Església.

“La font de la Dàlia, al nucli urbà ” (Flnform. El Camp Gran).

Dalla, la pedra o la roca de la

v. *la pedra o la roca de la Daia*.

Dalt, la bassa de

De forma irregular, allargada i profunda, bassa de can Ribes, situada al pas del rec de Canyes, al nord de l’era de can Pujades. El rec continua per sota de can Pujades i can Vidal fins a la bassa de Baix.

També la bassa que queda sobre la casa de can Vesa, anomenada de dalt per la seva situació respecta a la casa i l’altra font del mas anomenada també del Vella-ner. Construïda de forma rodona per en Maineris de Sant Celoni, porta l’aigua que es recull del costat dels Vímets i el sot de les Viscaires amb la qual a través d’una turbina es produïa la llum per a la masia de can Vesa i els servia per a rec per aspersió.

“Col·lectivitat de regants del Pla. bassa-sèquia” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 6, f. 2, parc. 139b).

Dalt, el camp de

“13 octubre 1904. Rosa Samon Casanovas, peça de terra de conreu situada en el barri del Pla, coneguda per “Camp de Dalt”” (AMSPV, *ApAm*1906, altes, núm. 4). “24 abril 1914. En mèrits d’escriptura d’inventari atorgada pel matrimo-

ni de Miquel Cortès Coll, en qualitat d’hereu del seu pare Jaume Cortès Brau, difunt, és alta de les següents finques. 1er: Una peça de terra part regadiu, part secà denominada “Camp de Dalt, de pertinences del mas Brau, llevant Agustí Bertran, migdia Maria Casanovas, ponent Albert Molins, part Agustí Bertran per mitjà de camí, nord Teresa Masagué” (AMSPV, *ApAm*1912, pp. 27rv). “Miquel Cortès Coll. “Camp de Dalt”, llevant Agustí Bertran, migdia Maria Casanovas, ponent Albert Molins, Agustí Bertran per mitjà de camí, nord Teresa Masegué, regadiu, secà de segona... Ramon Pou Rabella de Llinars del Vallès. 3ra. “Camp de Dalt” llevant Agustí Bertran per mitjà de camí veïnal, migdia Segimon Cortès, ponent Maria Boix per mitjà de rasa, nord terres del mas Derrocada per mitjà de rasa, regadiu, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 75, f. 78rv, alta 1915... núm. d’ordre 177, f. 189-189rv, alta 1914). “Peça de terra conreu, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, denominada camp de Dalt, nord Jaume Cortès, llevant camí de Sant Antoni, migdia-ponent Antoni Barnils” (RPGr, ll. 6, fca. 618, f. 198).

Dalt, els castanyers de; la font dels castanyers de Dalt.

Zona de castanyers i aflorament d’aigua al sot del Vilaró.

v. *cal Tard*.

Dalt, la quintana de

Les terres de la cara de migdia de can Canal, a migdia de la bassa, entre el rec a llevant i el prat de can Canal i la riera a ponent, dividides pel centre per un camí que marxava des de la bassa cap al poble i separava les dues peces de conreu, a llevant la quintana de Dalt, que quedava més alta, a ponent la quintana de Baix que quedava més baixa. Es va eliminar el camí i les dues peces quedaren igualades.

“Terra de secà en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, lloc denominat Brugueres, anomenat can Bacs i en el paratge la quintana de Dalt, sobre la d’enfront del mas Bacs, llevant Josep Pujol Riera i altres, Andreu Parera Parera (a) Roca, ponent quintana d’enfront del mas Bacs, per mitjà del camí de can Bacs a can Safont, i amb l’era mateixa de can Bacs, nord l’era i passant-hi per l’era per davant

la casa de can Bacs, es dirigeix a Cardedeu, i una petita part de la finca anomenada bosquet d’en Bacs. Joan Ravell Martínez (1941)” (RPGr, ll. 1, fca. 82, f. 226). “Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, coneguda per la quintana de Dalt, del mas Bacs, llevant Josep Parera, llevant-migdia Josep Costa, ponent comprador, nord Felip Ravella. Coloma Bachs Auladell” (RPGr, ll. 6, fca, 63o, f. 226). “Peça de terra regadiu, secà, anomenada camp de Dalt, pertinences del mas Barau, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor” (RPGr, ll. 7, fca. 67o, f. 93). “Terra bosc, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, lloc anomenat Bruguera, paratge ‘Quintana de Dalt’, nord resta de la major finca per mitjà de camí, llevant camí, per mitjà de torrentet, migdia Jaume Parera per mitjà de riera, migdia la Plana del Sr. Calvo, ponent camí de can Bacs a can Safont” (RPG, ll. 24, fca. 2452, f. 11). “16 gener 1900. És alta a Felip Maria Ravell. Una peça de terra anomenada Brugueres de can Bacs, anomenada Quintana de Dalt, de 1 Ha., 59 a., 14 ca., per compra perpètua MariaTorres Mas” (AMSPV, *ApAm*1902. altes, núm. 29). “3 juliol 1916. Coloma Bachs Auladell. En mèrits de una relació de bens en qualitat d’hereva del seu pare Simeó Bachs. És alta per passar al seu nom de les finques següents: 1ra-4ta, 7na-9na”. Peces de terra de conreu, erma, regadiu, secà, vinya, bosc” (AMSPV, *ApAm*1912, pp. 69-70). “Coloma Bachs Auladell, d’aquest poble. 8na. “Quintana de Dalt” del “Mas Bacs” llevant Josep Parera, llevant-migdia successors de Josep Costa, ponent altra finca del propietari, nord successors de Felip Ravell, secà de tercera (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 16, f. 17.8, alta 1922).

Dalt, la vinya de

Part de la terra dedicada a la vinya de can Pau de Brugueres, aquesta, de 1 Ha, a la part del darrere. v. *la vinya de Baix, Pau de Brugueres*.

Dalt de Brugueres, la peça de

“Pere Jubany. Per la terra de secà, vinya, erm. Casa en el poble. Secà, erm (peça de dalt de Brugueres).” (AMSPV, *Cai*-xa173, *Am*1863-1906, núm. 189).

Damià Piler, en

“Pilers: Damia Piler” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1795).

Damians, can

Nom de casa en un dels habitatges del barri de can Mes-seguer, inscrita a les llibretes de comunions de tombants dels segles XIX-XX, sense cap més dada que el d’aquest cognom. Casa que es coneix sobretot com la Casa Nova.

“Pla. Damians” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Pla: Demi-ans” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “A. Llinatges que repre-senten el nom patern o matern. 4. Noms de sants, d’origen o grec, posteriors als temps bíblics: Damià. Damians. De *Damianus*, d’origen grec, nom d’un sant martiritzat en el segle III amb el seu company Sant Cosme” (*ELIC*, p. 82).

Darrere, la feixa de

Es descriu aquesta peça de terra, en la documentació del mas Bacs, i se situa a llevant de la casa de can Bacs, segurament al costat posterior, que donaria aquesta de-nominació.

v. *el mas Bacs*.

Davant, la quintana de

Igualment que en el cas de la feixa del Darrere del mas Bacs, es descriu aquesta peça de terra, en la documenta-ció del mas, situant-la a la cara de migdia, des de la casa de can Bacs, segurament al costat anterior, que donaria aquesta denominació.

v. *el mas Bacs, el camp Figueres*.

Davant de Casa, el camp de; la quintana de Da-vant de Casa.

Anomenat el camp de Davant de Casa per la seva situ-ació a la cara de migdia de la casa de can Perera de Bru-gueres, a la qual pertany, d’una cabuda de 15 quarteres, on s’hi fa civada i raigràs.

“1o octubre 1898. És alta a Felip Maria Ravell. Una finca camp de conreu, de cabuda 615 a., 8o ca., anomenada Quintana de davant de casa, per herència de Felip Segarra” (AMSPV, *ApAm1902*. altes, núm. 19).

Daviu, el mas

Al segle XVIII es documenta aquesta propietat com a pròpia de Tomàs Perpunter, veïna del mas Bellsolà.

v. *el mas Bellsolà, el mas Marraí, el mas Roure, el mas Tor-rella*.

“Mas Daviu de Vallserena. Censos. Antich Benet Gual de la Torre, possessor del mas Puigderos com a sobreint lo mas Daviu fa als aniversari de Vilamajor una cortera de forment per St. Pere i St. Feliu a mesura vella de Grano-llers” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 48brv). “2 setembre 16o8. Ville Mayoris. Paula Devius viuda dexada del quº Pere Daviu puigderos com ha hereva usufructuaria del dit mas Terres... primerament Paula y Margarita Daviu dexaa Miquel P de Canes tota la casa del dit Miquel P de Canes tota la casa del dit mas Daviu. Terres honors y possessi-ons de aquel” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Joan Novell16o8*, p. 11rv). “Contractes. Anys 16o8-161o. El mas Danius queda en mans de dues vídues com a usufructuàries” (*VCCPM*, p. 12o). “Mas Daviu” (RPGr, ll. 1, fca. 127, f. 98). “Peça de terra campa, anomenada la peça de can Diviu, en el paratge lo veïnat de Vallserena, terme de Sant Antoni de Vilamajor, llevant Esteve Parera per mitjà de camí, migdia Jaume Moragas, ponent Josep Barnils, nord Esteve Parera. Josep Rovira Parera (1943)” (RPGr, ll. 4, fca. 444, f. 215. Llibres de Sant Antoni de Vilamajor). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 2. Noms de personatges de l’Antic Testament. David. Daviu. Daví. Davins. De *David*, nom del profeta i rei d’Israel” (*ELIC*, p. 75).

Dela

v. *Ferrer*.

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Dela” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Dela” (*V872-1299*, p. 141).

Derrocada, can

Casa d’una gran presència, construïda en planta qua-drada, de baix i dos pisos, amb coberta a quatre vessants, amb entrada d’arc de mig punt de pedra amb àmplies do-velles, i la resta d’obertures d’arc pla de pedra. Situada a l’entrada de la població de Sant Pere de Vilamajor, avui el carrer de Lluís Companys, núm. 11, a la qual s’hi accedia amb entrada pel barri emmurallat. Avui, llastimosament, queda relegada darrere un pati de càrrega i descàrrega d’una empresa de pinsos.

Al segle XIII, es documenta un habitatge a la Força amb el nom de mas Derrocada, nom de casa a partir del cognom Derrocada.

v. *la Fàbrica, el mas Figueres, Noguera*.

“En derrocada” (ACA, Batllia General de Catalunya A4o3. *fogatge* de l’any 1497). “lo mas derrocada” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (AMGr, HMJM, *Fit-xes del Montseny*). “Joan derrocada. a L XI. L XXIII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “5 agost 143o. Derrocada de la parròquia –gener-. Fa Joan Derrocada pages de la parrò-quia als Jener per aniversari anima de Antiga Regasol y Derrocada viuda de Joan Derrocada sa mare... Item al 21 de març Benet fa per aniversari celebrado per anima del rev. Benet Derrocada olim Domer menor y primer rector de esta Iglesia... 11abril Joan derrocada fadri per anima del qual se celebra... 2o de abril per anima de Balthasar Der-rocada... 11 de juny per anima de Joan Derrocada pages” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 4b-4rvb). “any 1597 Ego Antonius Castellar agl. prapietarius mansi Castellar parrª. Sti. Petri Villamaÿoris... Totam illam petiam terre aratori-am cum aqua ad riganduas in dicta parrª. In loco vocaro lo camp del Palench fuit mansi de Brugarÿs oriente in rieria “aquest punt està ratat” meridie mansi alsina ab occiden-te In Margine Grosso mansi mei Castellar, cirtio partim in dicto margine et partim in alio honore meo. Al marge diu: Vuy Derrocada” (ADB, Caixa núm. 47, Capb. any 1592, p. 35rv). “16 juliol 1595. Convocats en la Iglesia de la par-rochia de Sant Pere de Vilamajor los Jurats... fos elegit un home per cada veynat, so es per lo veynat de la Iglesia En derrocada” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, pp. 84, 84rv). “Veÿnat del Pla: Derrocada. Jaume Derrocada. 8 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730, 1752*). “Veÿnat del Pla: Derrocada. Francisco Bertran, Antonia muller, Francis-co, Margarida, Jauma, Thomas i Margarida fills” (ADB, Cai-xa 1.10, *LlbCom1813*). “Veynat del Pla: Derrocada. Bertran. Thomas Bertran, Margarida muller. Francisco Bertran, Maria muller, Joseph, Anton, Theresa fills. 12 persones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841, 1870-1871*). “Pla. Derrocada. Sebastià Pujol, Maria muller, Narcís, Josep fills Maria mu-ller, Jacinto fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Veynat del Pla: Derrocada, Teresa Parera, Isabel i Rafel Filbà Parera, Isabel, Joseph Filbà” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1910*). “1948. Festa Patronal o Major. Processó costejada pels habitants anomenats Pere. Pere Sagrera Pujals de casa Derrocada” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*). “La casa i mas nomenat den Derrocada de Vilamajor. Concessió feta per Jaume Derrocada y de Llansà” (AV, any 1749). “Terreny en el terme

municipal de Sant Pere de Vilamajor, procedència de l’he-retat denominada ‘Casa Derrocada’, migdia la carretera de Sant Antoni de Vilamajor. Joan Planas Vila (1939)” (RPGr, ll. 1, fca. 26, f. 84). (RPGr, ll. 2, fca. 138, f. 78). “Propietat cone-guda per can Derrocada” (RPGr, ll. 3, fca. 199, f. 1). “Casa de l’heretat denominada can Derrocada” (RPGr, ll. 5, fca. 461, f. 15). “De part feu... obrers de la lsglesia de Sta. eulaira de Ronsana que tinch deu dies primers vinents donen i pa-guen a Joan Derrocada... de Vilamajor” (AMGr, HMJM, *BM*, Llibres del Consell, segle XVII i XIX). “La casa u mas nome-nat den Derrocada de Vilamajor. Concessió feta per Jau-me Derrocada y de Llansà” (AV, any 1749). “Veïnat del Pla. Can Derrocada” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Ignasi de Bafulà de Ferrater. Can Derrocada. Casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 11, parc. 2g). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Derrocada” (*QuadV*, núm. 3, p. 15). “164o. La reconstrucció de l’església. Llista dels propi-etaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la cons-trucció. Dimecres. 25 gener: en Derrocada” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa6o. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Can Derrocada. Barri de l’Eixam-ple. (fotos).” (*QDV*, núm. 9, pp. 100-1o1). “Els Derrocada... La Fiscalitat. Llibreta d’anotacions 1436-1437. Derrocada... 175o. Contribucions. Derrocada paga 1327 rals... Obres i finançament de la fàbrica. 5 abril 1633. Contribuents, els que més paguen: Derrocada” (*VCCPM*, pp. 7o, 1oo, 1o1, 137). “Can Derrocada, a la dreta de la carretera, un dels masos més grans de la rodalia; casal del segle XVII... Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Derrocada 1228 (plànol)... Masies, tinents i amos de Sant Pere. 122o. Propi-etat de Pere Roig: *mansum meum de Esderrochada* (foto).” (*V872-1299*, pp. 22, 46b, 8o-81). “Els rellotges de sol. Masi-es amb rellotge de sol: Can Derrocada” (*QuadV*, núm. 2, p. 3o). “Can Derrocada (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Can Derrocada. Gran casal del se-gle XVII amb un ampli barri i cossos afegits posteriorment amb defenses” (*DelMC*, p. 75). “ROCA, mot comú al català amb l’occità *rõca*, el francès *roche* i l’italià *rocca* o *roccia* (en castellà i portuguès sembla ser manllevat del català o la llengua d’oc), d’origen sens dubte pre-romà, si bé de procedència incerta. Derivats i Compostos: ... *derrocador*, *derroc*, *derroca*...” (*DECat*, vol. III, pp. 355-366).

Derrocada, la bassa de can; la font de can Derrocada; el molí de can Derrocada; el pou de can Derrocada i el safareig de can Derrocada.

Gran bassa de forma rectangular, situada a la part nord de les terres de la casa ran de la cruïlla de camins. Vora la casa petita bassa-safareig. Amb la urbanització de can Derrocada i la construcció d’edificacions, tots els elements d’aquest mas varen desaparèixer, encara que la bassa gran encara la veiem avui a la cara de ponent del nou carrer de la urbanització, construït al pas de l’antic camí de can Surell. Entrava l’aigua que venia del rec, omplien la basa per regar i després feren unes rentadores on hi anaven les dones.

La font va desaparèixer amb la construcció de la urbanització de can Derrocada. Situada en el sot, el punt on va construir-se el restaurant, aigua que sempre havia rajat abundant i continuada, que anava a parar a la bassa rodona de la casa per poder regar l’hort.

El safareig es va construir i eliminar posteriorment en el lloc on actualment hi ha l’edifici de la policia municipal, amb un molí de vent que feia pujar l’aigua del pou per omplir-lo, amb la bassa per regar l’horta on ara hi ha les sitges de l’empresa actual amb la qual es regava l’anomenada horta del Molí de Vent. Després es feia arribar aquesta aigua als anomenats “Xalets” i també a can So-rell.

“5na. resclosa de can Sunyer, bassa-rec” (AMSPV, *Plàno-IAAMV1942*). “Ignasi de Bufulà de Ferrater. Can Derrocada. bassa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 11, parc. 2b, d). “Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cavallar. 3 Font de can Derrocada, 260 m. (plànol). La font de can Derrocada s’abasteix de les aigües del sot dels Erms i del sot de l’Abe-llar. Font a la urbanització que porta el seu nom, al marge dret del torrent de l’Arnau... L’aigua de la bassa [del Molí de Dalt] després de fer girar les moles,, anava a l’altra bassa prop del Barqueró, on s’utilitzava per regar els camps de can Derrocada ” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 50-53). “2. Reg. 2.2- Captació d’aigua. a.2.3) amb molins de vent: un a can Derrocada (foto)... 2. Reg. 2.2- Captació d’aigua. a.2.3) Bassa de can Derrocada d’uns 16 x 30 de costat i 1 m d’alçada amb parets de pedra i fons de terra” (QDV, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). II, pp. 58-59).

Derrocada, el bosc de can; l’hort de can Derrocada; el mas Derrocada; el pla de can Derrocada; la quintana de can Derrocada i la vinya de can Derrocada.

El bosc de can Derrocada ocupava la major part del mas, terra que va ser ocupada amb la construcció de la urbanització de can Derrrocada que féu desaparèixer una gran extensió de bosc de pi sobretot i alzina, amb una mica de roure, força bruc i estepa.

L’única part que hi havia bona de regadiu del mas era la que es regava amb l’aigua de la font pròpia, al sot que actualment hi ha el resturant i les piscines de la urbanit-zació de can Derrocada.

La vinya ocupava una llenca de terra de llarg a la serra de can Bacallà, plantada de ceps de picapoll, pansa rossa i directe negre, que era un raïm petit i negre un xic aspre. A la masia tenien cup i celler amb botes per al vi de la casa.

Les terres de conreu de la propietat del mas Derroca-da les treballava el mosso, en Feliu, amb els dos bous: el Baró i el Polit.

v. *el Barqueró, el camp de la Bassa, el bosc de la Bassa i la Coma, la Fàbrica, el mas Clavell, els roures Grossos, el mas Gual del Bosc, el Molí d’en Samon, el Ninyo, la Ribera, Saposa, el pont Vell, el mas Vidal de Puig.*

“Derrocada St. Lley” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 23rv). “F. F. es Derrocada, homo Arnaldi de Sto Licerio, juramen-to dicit, quo facit una quartera Bladi pro locido Regi, et alia fabro, quando laborat. Im unu cuarteriu vini pro lo-cido fabro. Et dicit quo nunqua dedit locido vini Regi. Im facit host et Cavalcadam. Tamen fuit questio facta, si de dicto locido Petrus G. de falgarÿs, et dictus G. de falgarÿs, non potuit invenire, quo tempore, latur dictu locido vini Dº Regi, et dictus G. de falgarÿs erat Bajulus Villamaÿoris pro Dº Rege, et remisit” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 50). “Antiga Derrocada viuda. Dote lliures plata per funda-cio er anima de Antiga Derrocada viuda de Joan Derroca-da... 6 abril 1642. Margarida Puigvert Derrocada y Eularia Derrocada donzella germanas... 5 agost 1446. Alemanda Derrocada muller que fou de Pere Derrocada, ab son tes-tament rebut en la Doma menor a 3 de febrer de 1446... Derrocada ítem a dit termini de censos per differents per-tinensias del mas Prat” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, pp. 32-34, 16b). “1220. Pere Roig, alou que fou dels germans

Ramon i Guillem Lledó (*Letono*), i un llinar prop del seu mas d’*Esderrochada* (Can Derrocada).” (*V872-1299*, pp. 150. ADB, pergamins S.P.V. agost 1220). “4 abril 1729. Ego Josephus Derrocada, et de Llança, domicellus in parra. Sti. Petri Vi-llamajoris, non solum usufructuariu, Hereditatis et Mansi Derrocada dicta parra. Raphaelem Derrocada filium meum, uti filims, et heredem univerrsalem herditatis et bonorum omnium quos fuerunt Domina Maria Rosa Derrocada, Xammar, et de Llança Matris sua, desgina mansorum vo-catum Massaguer, Mercader, Bellisen, Roure et Roig cum suis pertinentÿs” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 216rv-217, 223rv-226). “Heretat denomi-nada ‘Casa Derrocada’, situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, constituïda per una casa de pagès, assenylada amb el número nou, que es composa de planta baixa, dos pisos i diverses dependències, corrals, estables, pallisses, era de batre i cabanya, amb un hort tancat amb parets, d’extensió una quartera, amb una bassa per a regar; un mas anomenat casa Pujol; un altre mas anomenat Casa Ninyo; un altre mas conegut per Casanova, amb una ex-tensió de gleva de terra cent setant una quarteres, quatre quartans, tres picotins, part vinya, cultiu, bosc i erm, llanda al nord amb part de terres del mas Llinars, pròpia del sr. de Segarra, Joan Just, Jaume Oserans, Josep Pujol, Andreu Surell, Francesc d’Assís Parera, Carles Duran, Maria Ber-tran, terres del Molí d’en Samon, terres de la Rectoria de Vilamajor per mitjà d’un barranc o xaragall, terra destinada a cementiri, Esteve Fradera, Joan Sant, Agustí Casals, mig-dia Francesc Ginesta, Jaume Arenas, Agustí Bertran, Àngel Cusachs, Magdalena Massaguer, Josep Sauleda, Joan Sant, Carles de Fortuny, llevant Pere Monteis, conegut per ‘Gual del Bosc’, Agustí Casals, Pere Vadell, Guillem Codina, Esteve Planas (a) Rei, Bonaventura Parera, Agustí Bertran per mit-jà de barranc o rasa, Francesc Casademunt, Esteve Planas, Pere Oserans, Esteve March, Josep Sauleda per mitjà de camí i barranc o rasa, ponent Jaume Sant (a) Lloberes, To-màs Bertran, Andreu Surell, terres de la Rectoria per mitjà d’una riera i un pont, terra destinada al cementiri, Guillem Codina, Pau Bosch, Albert Sagrera, Maria Agustí Bertran, Carles Duran, Joan Sant (a) Gavatx, Jacint Carrera... Forma també part de l’heretat ‘Casa Derrocada’ encara que aïllada una peça de terra bosc de cabuda set quarteres, que llanda pel nord-llevant-ponent Josep Sunyer, migdia heretat Lli-

nars, de Sagarra. Té el dret i facultat d’utilitzar i valer-se de l’aigua que es recull a la bassa del molí anomenat d’en Sunyer, aigua que calia prendre’s els dimecres i els dijous de cada setmana, durant els mesos de juny, juliol, agost i setembre. 5 març 1912. Concepció de Llansa i Vilardebò per herència i llegat als seus fills, Dolors Moreno de Llansa, Ra-fel Moreno de Llansa i Concepció Moreno de Llansa” (RPGr, ll. 5, fca. 461, f. 15). “Marianna de Llansa de Barcelona. Per Casa Derrocada. Per la terra de secà, bosc, erm, vinya, rega-diu. Per la casa de pagès” (AMSPV, *Caixa173, Am1863-1906*, núm. 205). “Hereus de Ramona Llanza, Barcelona. 1ra. “He-retat Mas Derrocada”, amb els masos “Casa Pujol”, “Casa Ninyo” i “Casa Nova”. llevant Pere Monteys, Miquel Plana, Agustí Casals, Pere Badell, Guillem Codina, Esteve Planas, Bonaventura Parera, Agustí Bertran Valls per mitjà de barranc, Francisco Casademunt, Esteve Planas, Bonaven-tura Parera, Agustí Bertran, Pere Oserans Bertran, Esteve March, Josep Sauleda per mitjà de camí, Joan Sant, migdia Francisco Ginesta, Jaume Arenas, Agustí Bertran Valls, Ànel Cusachs, Magdalena Massaguer, Josep Sauleda, Joan Sant, Carles de Fortuny, terres de la mateixa propietària situades en el terme de Sant Antoni de Vilamajor, ponent Joan Sant, terres de l’Església per mitjà de la riera, nord Pau Bosch, Al-bert Sagrera, Maria Bertran, Magdalena de Moragas, Carles Dorda, Pere Camps, Esteve Planas, Segimon Cortès, Jacint Casellas i Carles de Fortuny, etc., secà de segona, vinya de tercera, bosc, erm de primera... 3ra. “Can Derrocada” lle-vant finca Gual del Bosc, llevant-migdia-nord heretat can Derrocada, ponent Joan Llovera per mitjà de camí, bosc de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 122, f. 128-129). “Ignasi de Bufulà de Ferrater. Can Derrocada. Alzines, pins, cereal, regadiu, erm, vinya” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 10, parcs. 82-89, pol. 11, parcs. 2-4).

Derrocada, el bosquet de can

“Hereus de Ramona Llanza, Barcelona. 2na.“Bosquet de can Derrocada”, llevant-ponent-nord terres de Josep Su-nyer, migdia heretat Llinars pròpia de Sagarra, bosc, de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 122, f. 129).

Derrocada, el callarís d’en; el camp d’en Derro-cada i la peça d’en Derrocada.

“7 abril 1599. Fa lo delme de una pessa de terra que per

llevant afront ab lo camp del mas Escuder que posseheix en Derrocada des del callaris den Derrocada fins al honor den Tomas que afronta ab lo pla den Roure, per mix die ab dit honor den Tomas mijensant un marge que ve des de casa den Derrocada a Vilanova mix dia dit camp Escuder fins trobar la pesa era den Tomas y part ab lo camí que va des de dit mas Tomas y casa den Tomas a la Riera, ponent ab la Riera de Vilamajor, a tramuntana ab lo camp den Derrocada dit de la Riera mijensant la callaris den Derro-cada, pessa es alou de las Domas y antigament feya un parell de capons, per una pretensió tingué lo mas Tomas sobre una porcio de las terras de la doma menor” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, pp. 34b, 34brv).

Derrocada, el camí de can

v. *can Sabater de la Força*.

“La Carretera, a mig revolt es veu l’inici del camí que duia a can Derrocada; va ser eixamplat a finals dels anys 1960, i ara és l’avinguda de Sant Elies” (*QDV*, núm. 1, p. 24).

Derrocada, la capella de can

L’antiga capella del mas Derrocada amb la imatge de Sant Joan Baptista a l’altar, dedicada a Sant Joan Baptista i Sant Benet.

“11-12 agost 1652. Se celebraren dos oficis en la capella de casa den Derrocada” (*VCCPM*, p. 74). “Can Derrocada, té ca-pella pròpia, del seggle XVII. S’hi venera una petita imatge de la Mare de Déu del Roser” (*V872-1299*, p. 22). “Sant Pere de Vilamajor. Altar del segle XVII de la capella particular de can Derrocada (foto). Està junt a la porta del barri. La porta amb esgrafiats és neoclàssica; té una columna per banda i al frontó la data 1662. L’altar és en forma de quadre amb una excel·lent pintura. Hi ha una petita imatge de talla del Roser. En la visita de 17 novembre 1610, el visitador trobà la capella de Sant Joan i Sant Benet acabada de fer” (*Del-MC*, pp. 72b, 75). “Capella de can Derrocada” (A. Ep. vol. 52 de *Visita*, C.ª a part (Mas)).“Capella de can Derrocada” (*IE*, vol. 23, p.151).

Derrocada, l’era de can

Espai entre la casa i el camí del costat de llevant, era enrajolada amb grans cairons, amb lliça de pedra i tot-xo al volt, on hi anava a batre molta gent del veïnat, dels

quals, els que en tenien portava l’animal per a la batuda, els que no tenien lloc a casa hi feien un paller, i els qui no se l’emportaven amb borrasses. A la casa de can Derroca-da batien amb una euga anomenada la Lleona, es ventava amb forques i posteriorment amb màquina de maneta, per fer un paller, tradicionalment molt gros, l’herba, el far-ratge anava a la pallissa amb quadrats. La vora de l’era donava una imatge de gran bellesa durant la major part de l’any, amb el nombre de pallers construïts que hi havia. “Ignasi de Bufalà de Ferrater. Can Derrocada.era” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 11, parc. 2h). “Can Derrocada” (*QDV*, núm. 1, p. 25).

Derrocada, el lledoner de can

Gran exemplar situat ran el costat de llevant del mur del barri, davant la casa de can Derrocada.

Derrocada, el sot d’en

“L’aigua. Quantitats i noms dels regants: del sot de Derro-cada” (*VCCPM*, p. 103).

Descaps, el mas; la coma del mas Descaps.

La documentació del segle XV en el qual hi ha la refe-rència a aquest topònim té alguna anomalia que podria fer pensar en un possible: Mas Descaps o Descamps.

v. *les garrigues Jussanes*.

“B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 3. Noms gentilicis. Descamps. Grafia aglutinada de *des Camps*” (*ELIC*, p. 172).

Diable, el pou del

v. *el pou del Dimoni, el pou d’en Vesa*.

“Els pous de neu i de glaç. Hi ha una llegenda amb el pou del Diable o pou d’en Bessa” (*QDV*, núm. 2, p. 13).

Diamant, cal

Nom de casa al carrer de Sant Nonet, núm. 15. Es va enderrocar aquesta casa antiga i juntament amb el solar de l’enderroc de la casa veïna de can Pere Pont, s’hi va construir un edifici d’habitatges.

“Josep Amargant, escloper. Va treballar a la barberia de Sant Pere de Vilamajor, entre 1960-1963. Estava situada al carrer de Sant Nonet, en els baixos d’una casa petita: cal

Diamant” (*QuadV*, núm. 1, p. 20). “Cal Diamant, s’hi va esta-blir un barber” (*QDV*, núm. 1, pp. 26, 30, 42, 91 foto doble).

Dimoni, els pous del

Són dos pous de pedra molt ben construïts, situats al carener que separa la Calma dels caients que baixen a la riera de la Bascona, situats sota el turó del serrat Llarg. Diu la llegenda que el dimoni volia endur-se l’amo de can Vesa, i per aixó va formar els pous amb pedres de la Bas-cona, quan cantés el gall negre a les dotze; la mestressa però va preparar aigua calenta i va escaldar-lo, fent-lo cantar abans, i així trencant l’encanteri.

Diumeró, la pineda de can

“Peça de terra anomenada pineda de can Diumeró, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant here-tat anomenada Pujol, migdia Joan Suari, ponent terme de Cardedeu i Sant Antoni de Vilamajor, nord Joan Sendra. Rossend Klein Senalles. Sabater Ventosa (1941)” (RPGr, ll. 2, fca. 103, f. 45). “Porció de terra, llevant urbanització de les Pungoles” (RPGr, ll. 18, fca. 1914, f. 231). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 2. Noms de grau nobiliari, dignitat o càrrec civil o militar. Diumaró. Sembla grafia incorrecta de *deumeró*, diminutiu de *delmer*” (*ELIC*, p. 248).

Diviu, el torrent de can

Comença al capdamunt de la serra del pi Gros, baixa en direcció sud-est per la urbanització de can Ram-can Vila, entra en el terme de Sant Antoni de Vilamajor i passa pel costat de llevant de la casa de can Diviu del terme veí. “Torrent de can Diviu” (AMSPV, *CaixaDTM*, *TRDTM*1919. Bloc de croquis i notes 4.10). “Conca del riu Besòs 39. Torrent de can Diviu (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Doma; la peça de la Doma.

“14 març 1728. Ego Paulus Martí, et Canal agrícola parra. Sti. Petri Villamajoris Dominus et Pocessor Mansi Canal de la Riera et ejus terrarumm in dicta parra. illam aliam peti-am terra partim heremam et partim cultivam tinetia du-arum quarteria frumenti, scitam in dicta parra. et in loco vocato Doma, oriente heretat Antnÿ Vila, partim heredum Ludovici Boixá dicta parra. mediante itinere missaderio,

meridie honore Rectoria de Vilamajor, occidente honore den March, qui fuit den Bachs, et partim dicto confitentis mediant itinere quo tenditur a dicta parra. de Vilamajor ad parra. de St. Mutÿ de Canovas, et a cirtio cum honore meo qui fuit den Torrella” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 175-175rv).“doma. Església regida per domers. domer m. Clergue que exercia un càrrec per setmanes” (*GEC*, vol. 6, p. 343).

Doma d’Amunt, la

“Anthony Sunyer lo cens de la Doma per lo Nadal DL XXXXIII” (ADB, *Caixa*10.130, *Llscompt*1491, p. 3b). “26 juliol 1607. Benedicto derrocada, presbiter de la parrochie Sanc-ti Petri Vilamaioris, arrendant illam domum dicta la doma demunt cum sub terris et possessionibus Joanni” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Manuel Ripoll*, 1606, p. 43rv). “la doma maior” (ACA, Batllia General de Catalunya A403. *fogatge* de l’any 1497). “La dome de mont” (ACA, Secció del Reial Pa-trimoni. *fogatges* any 1515). (AMGr, HMJM, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogat-ge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Doma maior” (*QuadV*, núm. 3, p. 14).

Doma d’Avall, la

“la doma menor” (ACA, Batllia General de Catalunya A403. *fogatge* de l’any 1497). “La dome de vall” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (HMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogat-ge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Doma menor” (*QuadV*, núm. 3, p. 14).

Doma Menor, la

“Deu Xpòtel serra texidor, les mongies del any seu, feu Sagristia ço es per la Doma menor” (ADB, *Caixa*10.130, *Lls-compt*1491, 12b). “30 març 1592. Procexen.- Portes. Testa-ment rebut en poder de Benet Derrocada Domer menor de la Iglesia” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, p. 7, núm. 7).

Doma de la Rectoria, la peça de la

“Peça de terra anomenada la peça de Doma de la Recto-ria, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, lle-

vant Francesc Trias, migdia Martí Filbà, ponent-nord Josep Canal. Joan Bertran Bachs; Maria Quintana Roca (1944)” (RPGr, Il. 3, fca. 358, f. 435).

Domènec, can

Família de cognom Domènech que visqué a la casa de can Guri al veïnat de Brugueres durant el segle XIX.

v. *can Guri*.

“Veynat de la Iglesia. Domenech. Magi, Magdalena i Geronima Domenech” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veÿnat de Canñas. Guri. Domenech. Domingo Domenech, Isabel muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1843*). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 4. Noms de sants, d’origen llatí o grec, posteriors als temps bíblics: Domènec. Domènech. Domenach. De *Dominicus*, nom que significa ‘del Senyor’. *Ellemar Dominico* (1040).” (*ELIC*, p. 82).

Domènec, el bosc de can; el mas Domènec.

Terres del mas Domènec, dividides per la línia termenal entre Sant Pere de Vilamajor i Fogars de Montclús.

v. *la Rabassada*.

“Petita casa masia denominada can Domènec, amb una gleva de terra amb la qual forma una finca, conreu, secà, bosc de castanyers, a la parròquia de Sant Esteve de la Costa, terme municipal de Fogars de Montclús, llevant Rosa Figuerola, migdia finca que es ven, ponent-nord Castanyer, nord Rosa Figuerola. Àngela Barceló Bargit (1943); Antoni Pujol Prats (1943)” (RPGr, Il. 2, fca. 143, f. 86. Llibres de Fogars de Montclús). “Àngela Barceló Bargit. Partida Can Domènec, llevant-nord terres de Rosa Figuerola, migdia finca 2, ponent –nord successors de N. Castanyer, bosc de tercera 17 a, 19 ca” (AMF, *Cad1952*, núm. 91, f. 99, fca. 1).

Domènec, la carena de can o el serrat de can Domènec.

Carena i serrat de can Domènec amb un davant que davalla en direcció sud-est, nord-oest des de la serra de Vallmanya, entre el sot de les Perxes a ponent i el torrent de can Domènec o de la serra del Castell a llevant, entra en terme de Fogars de Montclús i va a la Tordera.

Anomenada indistintament la carena o el serrat de can Domènec, encara que avui a la gent del rodal, els sentim anomenar carena. Puja fins travessar el termenal de

Sant Pere deVilamajor, engorjant a ponent el sot de les Perxes i a llevant el sot de la Serra del Castell. Carena boscosa que juntament amb la resta d’accidents geogràfics en aquest inici del termenal, per aquesta cara, dóna vida a la sensació d’enfonsament de la Tordera. Coneguda amb aquesta denominació per la casa de can Domènec encastellada en el seu llom.

“La carena o el serrat de can Domènec” (*SEPalaut*).

Domènec, el torrent de can

Baixa des del collet de Vallmanya, per sota la falda de llevant del serrat de can Domènec. També anomenat el torrent de la serra del Castell.

“Conca del riu Tordera: 58. Torrent de can Domènec (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 19).

Domingo, can

“La Forza y Ripoll. Domingo. Francisco Gual. 4 personas” (ADB, Caixa1.9, *PlecCom1744*). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 4. Noms de sants, d’origen llatí o grec, posteriors als temps bíblics: *Domingo* ve del llatí *Dominicus*, i és per tant la forma castellana paral·lela de la catalana *Domènech* o *Domenge*” (*ELIC*, p. 82).

Dona Morta; el camp de la Dona Morta.

“27 desembre 1730. Stephanus Vila agricola parra. Beata Maria de Plau Tordera, habeo et possideo totam illam petiam terra heremam cum aliquibus, roboribus, et querqubu, uniu quarteria et media frumenti, scitam partim in parra. Sti. Petri de Vilamajor, et partim parra. de Palau tordera in loco dicto Dona Morta, et olim Lom, orient honoribus den Barceló, olim Mauri parra. de Palau tordera, meridie honore Simonis Andreu, que fuit den Saleta de pertinentÿs mansi Castellar, partim honore Raphaelis Riber de pertinetÿs mansi Castellar, honoribus Josephi Llavina, afrontasionibus est et transit torrens vocato Castellar, occidente honore t. Arenas parra. Villamjoris, qui fuit mansi Bonamich de Çanoguera parra. de Palau tordera, de pertinentÿs mansi Salom diruti” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 276-277). “11/5/1826. Rafael Lluch, notario de Cardedeu. Isidro y Maria Pablo Montells, labrador a favor de Severo Lladó soguero de Vilamajor, pedazo de tierra un cortan y medio sita en Vilamajor, paraje

Dona Morta” (ACA, HAC, Llig3342/02, *escripROH1825-1827*, p. 47.52). “Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, lloc denominat Dona Morta, llevant-ponent Pere Estrany Vila, migdia Bonventura Perpunter, ponent Joan Pascual. Antoni Fàbregas Jou” (RPGr, Il. 2, fca. 118, f. 76). “Peça de terra secà, anomenada el camp de la Dona Morta, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, i paratge anomenat els Boscassos, llevant Joan Pascual, Emili Casacuverta, migdia Josep Prima Pasarell, Gumersind Ribas, ponent Trullàs, nord Carles i Isidre Casart. Assumpció Sans Ribas; Antoni Filbà Recolons (1945)” (RPGr, Il. 4, fca. 390, f. 72). “Terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, punt anomenat Dona Morta” (RPGr, Il. 6, fca. 605, f. 172). “21 maig 1914. Joan Mir Pujal de Sant Antoni. En mèrits d’escriptura d’inventari otorgada per Joan Mir Pujal. Una peça de terra plantada de vinya, de cabuda dues quarteres, situada en el punt denominat “Dona Morta”, llevant amb el conegut per Sant Elies, migdia Josep Basa, ponent Pere Cañas, nord hereus de Joan Prat” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 36rv-37). “Mariano Figueras d’aquest poble “Dona Morta”, 1ra-2na. llevant Joan Mir, migdia Josep Parera per mitjà de marge, ponent Francisco Puig per mitjà de marge, nord terres del mas “Estrany i Vila”, bosc de tercera... llevant Gil Estrany, Maria Rosa Volart, migdia-ponent Josep Bassa, nord hereus de N. Pascual, secà, vinya, bosc de tercera... Joan Mir Pujal, de Sant Antoni de Vilamajor. “Dona Morta” llevant amb el punt conegut per Sant Elies, migdia Josep Bassa, ponent terres de Pere Cañas, nord hereus de Joan Prat, vinya de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 92, f. 96... núm. d’ordre 137, f. 147, alta 1916).

Dona Morta, el camí de; la pujada de Dona Morta.

A Sant Esteve i Santa Maria de Palautordera, són molt els genèrics que deriven de l’específic compost: Dona Morta. En aquest cas per anomenar la part de camí, que és una pujada important, en altre temps d’enorme dificultat de pujar perquè va per l’obaga de la serra Llarga o de Dona Morta, i això la feia humida i relliscosa i, així, patinaven carros i animals, sobretot en el revolt tancat de la seva meitat. Avui dia el camí té unes altres condicions i l’utilitzen els vehicles rodats.

“Part del camí de Sant Esteve de Palautordera a Sant Antoni de Vilamajor, el qual constitueix una pujada força dura

i enfondalada, on l’aigua ha ajudat a formar uns riells en alguns punts prou profunds, que dificulten el pas del caminant. Per la dificultat de la pujada la gent de la contrada l’anomena pujada de Dona Morta, Abans era pas obligat de carros que tenien en aquest tram un difícil camí, oimés pel tancat revolt que trobem a la seva meitat. Comencem a pujar-hi, encara que al principi sense gaire esforç des del sot d’en Bosc i ens deixa al camí que ens portarà a can Peu Alt” (*SMPalau*, p. 127).

Dona Morta, el pla de

Bella zona de conreus al límit del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor amb el de Santa Maria de Palautordera, termenal que fins i tot travessa, per les terres de can Peu Alt. Pel costat de ponent circula el camí de Sant Pere de Vilamajor a Sant Esteve de Palautordera.

“Peça de terra conreu, vinya, bosc, amb una casa, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, lloc anomenat pla de Dona Morta, llevant Gil Estrany, Rosa Volart, migdia-ponent Josep Bassa, nord Pasqual. Esteve Figueras ” (RPGr, Il. 6, fca. 604, f. 170). “Pla de la Dona Morta (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Dona Morta, la serra de; el camí de la serra de Dona Morta; el torrent de la serra de Dona Morta i el camí del torrent de la serra de Dona Morta.

Accident geogràfic característic, situat a ponent de can Peu Alt al nord del camí de Sant Pere. De llarg recorregut, també anomenada la serra Llarga o de can Peirana, perquè a la part alta de la serra hi ha la casa de can Peirana.

El camí carener de la serra de Dona Morta que porta a can Peirana. També és conegut amb el nom d’aquesta casa, però, sobretot, com el camí de la serra Llarga.

El torrent que es documenta amb aquest nom comença al nord-oest, sota el punt d’unió de la serra Llarga o de Dona Morta que baixa pel seu costat nord, i la serra de can Segarra pel costat de migdia, a mig corrent es coneixia també com el torrent de can Suari quan passa per sota on hi havia la casa d’aquest nom a la part mitjana i, es coneix com la riera Petita quan passa al nord de can Vacota, gira en direcció a ponent i va a parar a la riera de Vallserena, a la porta d’entrada que avui té el camí de cal Nen.

Per darrere la cara nord de can Segarra, davalla el camí fins el fons del sot o torrent de Dona Morta, que marxen en paral·lel fins que es creuen en el punt on rep el corrent que baixa de can Suari, ran les terres de can Vacota i, de cara a ponent va a buscar el camí i la riera del sot de l’Om. *v. serra Llarga, camí de can Peirana*.

Dona Morta, el sot de

Sot de curt recorregut que comença en un peça de terra de can Quico Ribalta als Boscassos, sota el costat de llevant del camí de la serra Llarga i s’uneix de seguida amb el sot Llauder.

A Palautordera també s’anomena d’aquesta forma la part final del sot de l’Aigua, anomenat així mateix el torrent de can Traveria.

“6 abril 1892. Josep Mir Falguera. És alta perquè passa al seu nom la peça de terra de conreu coneguda per “Sot de Dona Morta” adquirida per herència del seu pare Pere Mir” (AMSPV, *ApAm1906*, altes, núm. 7). “Joan Pruna Pascual d’aquest poble. 1er. “Sot de Dona Morta”, llevant successors de Vicenç Sagarra Illa per mitjà d’un molló, migdia la mateixa, ponent terres del mas Gol del Bosc, nord Jaume Puig Filbà, secà de segona, bosc de primera” (AMSPV, *Re-fApPG1925*, núm. d’ordre 197, f. 215, any 1919). “Peça de terra plantada de vinya, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, punt denominat sot de Dona Morta, llevant amb el conegut per Sant Elies, migdia Josep Bassa, ponent Pere Cañas, nord Sebastià Prat. Josep Mir Falguera; Joan Mir Pujal (1940)” (RPGr, ll. 1, fca. 52, f. 162). “Peça de terra conreu, secà, bosc, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, punt denominat ‘sot de Dona Morta’, llevant-migdia Vicenç Sagrera, ponent mas Sol del Bosc, nord Jaume Puig. Mercè Passarell Prat (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 318, f. 331). “El sot de Dona Morta: També aomenat el sot de can Bosc” (*SMPalau*, p. 127). “Sot de Dona Morta” (*GP*, any 1981, p. 16).

Dorca, el mas

“25 de febrer de 1151. El comte R. Berenguer cobrava com a cens per raó de VIII masos de Vilamajor que eren Dorcha” (MATBC, CV, NHC, CPEA, Borrador. ACA, perg.233 de R.B. IV). “DORCA i DORC, ‘espècie de gerra per posar-hi oli, aigua, vi, etc, mot comú amb l’occità *dorca* i *dorc*, que sem-

blen provinent del llatí ORCA, ‘gerra’, ‘bóta.” (*DECat*, vol. III, pp. 187-188). “orca –*æ* f.: jarra, tonel” (*DLLE*, p. 343).

Draper

“Mas Surell. 15 de febrer per missa de Pere Draper als Perera de Canyes” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 5brv, 21b). “C. Llinatges que representen noms de càrrec d’ofici o de professió. 3. Noms d’ofici o professió tècnica. Draper. Substantiu que significa ‘fabricant o venedor de draps.” (*ELIC*, p. 252). “*Draper*: ja s’esmenta un *draper* en un document de 1250 del Cardener... a Girona i València devia seguir essent l’expressió general a la fi del segle XVI (puix que no en dóna d’altra com a sinònim de *botiguer de draps*)” (*DECat*, vol. III, pp. 198-199).

Duc, la font del

“La font del Duc (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “duc. Ornitologia [*bubo*, família dels estrígids] Ocell de l’ordre dels estrigiformes de grans dimensions” (*GEC*, vol. 6, p. 406).

Duc, el sot del; el torrent del Duc.

Potser el duc hi trobava refugi a la part alta d’aquest triple corrent d’aigua que s’origina al capdavall des vessants meridionals del turó de la Murtra, a la costa de can Patirem, corrioles que s’uneixen per formar el sot del Duc que baixa encaixonat entre el vessant de la cara nord-oest de la carena del bosc Gran, i la nord-est de la serra de Cabanyes, sota la qual s’uneix el sot del Riu i formen la riera de Bruguera.

v. la costa de can Patirem.

“El sot del Duc (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Conca del riu Besòs: 23. Torrent del Duc (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Duc, els caus del sot del

Caueres de guilles als marges del sot del Duc.

Duran, can

Casa de planta baixa, pis i golfes sota coberta, construïda a doble vessant perpendicular a la línia d’una façana orientada a migdia –actualment davant un passeig arbrat-, allargada per una ampliació realitzada al seu cos-

tat de ponent, que va fer que el carener quedés desplaçat. S’hi entra al final de la part urbanitzada del carrer dels Lledoners, que després, a través d’un corriol, ran el costat de llevant de la tanca d’aquesta casa continua de cara al nord, on, al darrere, hi havia antigament les quadres que es convertiren en habitatges per als masovers i encara hi viu en Salvi Duran.

v. can Pere Xic, can Perera del Pla.

“Veïnat de la Iglesia. Duran. Joan Duran, Rosa Duran... Veïnat del Pla. Pere Petronella Duran” (ADB, Caixa1.9, *Ll-bCom1730*). “Veïnat de l’Església: Duran. Bonaventura Duran. 4 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Beïnat de la Iglesia: Duran. Joseph Duran, Carlos fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813 i 1822*). “Veynat de la Iglesia: Duran. Carlos Duran, Antonia muller, Joseph, Maria, Rosa fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Segrera: Duran. Josep Ozerans. Antonia muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Veynat de la Forsa: Duran. Josep Ozerans, Apolonia muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “1948. Festa Patronal o Major. Processó costejada pels habitants anomenats Pere. Pere Ferrer Baya de can Duran” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*). “Casa amb una era a la cara del davant, coneguda per can Duran, situada en el poble de Sant Pere de Vilamajor, amb un part de terra de regadiu, llevant la casa i l’hort d’Andreu Surell, migdia Rafel de Llansa, ponent la riera de la Força, nord Josepa Pujol. Joan Ravell Martínez (1941)” (RPGr, ll. 1, fca. 67, f. 195). “1o octubre 1899. És alta a Felip Maria Revell d’una casa de pagès anomenada can Duran, de tres cossos i dos pisos, per herència. Baixa a Felip Segarra de la descrita finca per donació a Felip M. Revell” (AMSPV, *ApAm1902*. altes, núms. 7-8). “Carles Duran de Vilamajor. Per la terra regadiu, secà, vinya. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 145). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimecres. 8 febrer: Pere Duran” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa6o. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Carretera de Sant Antoni a Sant Pere. Can Duran” (*QDV*, núm. 9, p. 109). “Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. Can Duran (plànol).” (FIinform. Església de Sant Pere). “D. Llinatges referents a circumstàncies del naixement, a consagracions, benediccions i auguris: Duran. Durà, Durant. Durany. Encara que de radical germànic, aquest nom es va llatinit-

zar en la forma *Durandus* per haver estat considerat com a nom de bon auguri: *Durandus* en el llatí medieval venia a significar ‘que ha de durar’ (com *Servandus* ‘que s’ha de conservar’). (*ELIC*, p. 263).

Duran, l’era de can

L’antiga era d’aquesta casa, situada a la seva cara de migdia, era un espai de terra enrajolat que es va malmetre amb l’entrada i pas continuat dels carros. Avui ja no es recorda l’activitat d’aquest espai que posteriorment es va anomenar l’era del Sindicat, encara que per al Sindicat no s’hi va batre mai i la casa de can Duran, on estava establert, només va servir de magatzem. Fa 65 anys que es va pavimentar el seu terra.

Duran, la font de can; la mina de can Duran.

“Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cavallar. 2 Font de can Duran, 290 m. (plànol). En Salvi explica que la font de can Duran és una mina que fa de sobreeixidor d’un pou de la casa... la font ha deixat de rajar” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 50-52).

Duran, el mas

v. el bosc de la Bassa i la Coma, la serra d’en Clavell. “3o maig 1727. Franchiscus Duran, laborator parra. Sti Petri Villamajoris. Joannem Duran Dominum utilem et proprietariu dicti Mansi Duran et ejus terraru dicta parra.” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 49rv).

Durana, na

“La Força y Ripoll. Durana. Rosa Duran. 4 persones” (ADB, Caixa1.9, *PlecCom1744*).

e

Esteve Ros, ca l'

Erms, el sot dels Ermità, la peça de l'
Ermengola, l' Escloper del Bruguer, can

Eroles, les Era, les feixes de l'

Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor

Espina, ca l' Escola de Nens, l'

Esteve Església, el veïnat de l' Ermemir

Esquena Ampla, ca l'

Entaiada, l’; la parada de l’Entaiada.

A l’indret anomenat l’Entaiada, al serrat de Borrell, s’hi fan entre quatre i cinc parades del senglar, des de la font Piula cap a la riera de Vilamajor. Iodització de la paraula: Entallar-entallada.

“TALLAR, del llatí vulgar TALEARE ‘tallar’, ‘estellar’, ‘partir’ del llatí TALĒA ‘rebrot’, ‘esqueix o tany que es trasplanta’... *Entallar*, formació paral·lela a l’occità *entalhar* (“sculpter”, *entalh*, *entalhament*) i francès *entailler* (segle XII). *Entalla: antájā*, al Vallès” (*OnCat*, vol. VIII, pp. 231, 238).

Era, les feixes de l’

Estructurades en feixes les terres de can Noguera, on estava situada l’era, sobre la casa i les altres peces del volt eren anomenades d’aquesta forma i, també, les feixes de les Alzines o de sota de les Alzines, baixen de sota el marge d’alzines que fa un punt rodó de cara a llevant. Ara l’es-pai de l’era és un herbei.

v. *les feixes de sota les Alzines*.

Eres, el mas; el pla de les Eres.

“Mas Eras en lo pla de las Eras, en los Maçaners y en lo Molí del Faig Gros. Joan Moner, pagès, mulner” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 2).

Ermemir

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Ermemir” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Ermemir” (V872-1299, p. 142). “Ermemir. Bisbe-vescomtes i canonge” (*GEC*, vol. 6, p. 710).

Ermengol; el mas Ermengol.

Propietat després coneguda amb el nom de can Mongol. Podríem creure o veure-hi una afèresi descendent del nom de fonts Ermengol-mengol-mongol.

Figura aquest nom anotat a la llibreta de comunions de l’any 1822, en una habitatge del veïnat de l’Església de Sant Pere.

v. *les Canalies, la Clota, les Corbateres, Ermengol de Canyes, la feixa de l’Erola, la peça del marge Gos, la coma del mas Oller, les Pilateres, el mas Planell, l’hortet de la Riera, Sobirats, les Tronquedes*.

“Im G.P. Subirats homo Dni Regis possesor Mansi Her-

mengou facit tres solidos, et quatuor denarios pron censu de Porcada in festo Sti Petri. Im sepdeim denarios in festo Natali. Im facit media quarteria de forestatge, et medio corterio Vini. Im unu par pulloru de cogninionibus. Im media quarteria Bladi. Dº Regi pro locido, et alia media fabro... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Hermengou, ab mas Corcoy... Census Natalis: Hermengou” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 22-23, 66, 68).“Veŷnat de Canŷes. Armengol. Francesch Armengol menor, Salvador Armengol. Bonet, Speransa Cortes i Magdalena Cortes. Maria i Margarida Mongol” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1672).“Veŷnat de Canyas. Armengol. Carbonell. Miquel Carvonell, Maria Gracia muller, Joseph, Victoria, Eugenia fills... Beŷnat de la Iglesia. Armengol. Bachs. Esteve Bachs. Maria muller, Esteve i Joseph fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1822). “Cañas: Boix. Armengol. Joseph, Maria, Salvador i Madalena” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1886). “lo mas armengol” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*).“9 desembre 1727. Jacobum Armengol agricolam vicinatus de Cañas et parra Villamajoris Dominu utilem et proprietarium Mansi Armengol et terrarum illius de Pro... 1 juliol 1738. Nos Bartholomeu Clavell, et Noguera agricola parra. Sti. Petri de Villamajoris. Jacobum Armengol agricola vicinatus de Canŷes uti donum utilem et proprietarium supra mansi Armengol et ejus terrarum honorum et pocessionum ejusdem parra. Villamajoris” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 47rv, 355rv). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Armengol” (*QuadV*, núm. 3, p. 15). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Santa Pere el 1858. Casa Armengol. Distància: Tres quarts” (*VCCPM*, p. 49-50). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimecres. 8 febrer: Narcís Armengol” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Altres intercanvis: 1545-1550. Noms de les masies: Pere Armengol” (*VCCPM*, p. 123). “12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Guillem Ermengol”

(600AC, pp. 91-92). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Armengol, Armingol, Ermengol, Armengan, Armengula, Armengot, Armen-go, Ermengol, Armengou. De *Ermingaud*, compost de dos noms de divinitats germàniques (*Ermin i Gaut*). *Ermengandus* (834).” (*ELIC*, p. 95).

Ermengol de Canyes, ca n’

“Mas Armengol de Canyes, situat en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que es compona de les peces que es descriuen: A.- Una casa de pagès anomenada ca n’Armengol de Canyes, que consta de dos cossos, de planta baixa i un pis, assenyalada amb el número trenta tres, situada en el quarter segon d’aquest terme, paratge anomenat ‘el veïnat de Canyes’ amb una peça de terra afegida a la casa de tres quarteres, bosc, camp de secà i regadiu, lliandant pels quatre costats amb terres de Pere Pujol Parera, per mitjà a la part de llevant amb un camí que porta a Sant Pere. 8 maig 1878. Testament de Josep Boix Terradas, a favor de Salvador Boix Brossa” (RPGr, ll. 1, fca. 35, f. 114). “14 gener 1915. Pere Boix Martori. En mèrits d’escriptura d’inventari, en qualitat d’hereu del seu difunt pare Salvador Boix Basa, és alta de les següents finques. 1ra. Una casa anomenada Ca n’Ermengol de Canyes que consta de dos cosos de baix i pis, assenyalada amb el núm. 33” (AMSPV, *ApAm*1912, p. 64rv). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. 23 gener. Cases de muntanya: en Armengol de Cañas” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls).

Ermengol de Canyes, el bosc de ca n’; el mas Ermengol de Canyes.

v. *l’Auledell, Camprodon, la font de na Cavallera, les Corbateres, Noguera, l’Olivereta, l’Olzinella, la riera de l’Om, el mas Perera de Canyes, les Pilateres, la font Poia, Quarts de Bosc, el mas Riquer, Sa-reïnera, el mas Cortès, Sobirats, els Tossals, les Trabucades, els Verns*.

“9 desembre 1727. Nos Victoria Armengol Vidua relicta Franci. Armengol agricola Vicinatus de Cañas Parra. Sti Petri Villamajoris, tenutaria et usufructuaria pro meis dote sponsalitio et alius juribus, habeo et habere debeo in hereditate que fuerunt dicti Franci. Armengol mariti meu,

habemos et possidemus. Primo: Totum illum mansum vocatum Armengol de Cañas com suis terris, honoribus, aquis, aqua duccibus tamb in plano, quam in monte, terminatur dictus mansus Armengol, seu petia terra, in qua est constructa et edificatus, oriente cum itinere publico et cum rego molindini den Parera de Cañas qui fuerun mansi Huguet, occidente Parera qui fuerun mansi Ollere, et a cirtio honoribus mansi Noguers quem possidet dictus Parera de Cañas, partim, et partim cum Parera, qui fueruns Mansi Moner mediante dicto Recodie Molendini” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 51-53rv). “14 maig 1569. Mas Armengol de Canyes. Se celebren per anima de Antoni Armengol al 12 de febrer dos missas. Sagristia. Item a la obra en dit termini un corta de forment de las dotze casas pagan sols dos cortans de vigilies y un de Sagristia” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, p. 23b). “Mas Armengol de Canyes, situat en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que es compona de les peces que es descriuen: A.- Casa Armengol de Canyes; B.- Cal Mandragó; C.- Sot de Canyes; D.- bosc dels Brolls; E.- Les Planes; F.- La roca Seula; G.- La Vinyota; H.- Maiegrós; Y.- Corcoia i l’Illa; J.- Les Aroles; K.- Pla Gros i pla Xic; L.- Les Ribes; Ll.- Els Colomers. 8 maig 1878. Testament de Josep Boix Terradas, a favor de Salvador Boix Brossa” (RPG. ll. 1, fca. 35, f. 114). “Josep Boix Armengol de Vilamajor. Peces de terra de secà, erm, bosc, rocars. Casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 23). “14 gener 1915. Pere Boix Martori. En mèrits d’escriptura d’inventari, en qualitat d’hereu del seu difunt pare Salvador Boix Basa, és alta de les següents finques. 2na. una peça de terra que es compona de bosc, camp de secà i regaiu de tres quarteres, llista pels quatre costats amb terres de Pere Pujol Parera, per mitjà a llevnat d’un camí que dirigeix a Sant Pere” (AMSPV, *ApAm*1912, p. 64rv).

Ermengola, l’

Forma femenina a partir del nom de fonts masculí, posteriorment també cognom: Ermengol. Mestressa del mas Ermengol.

v. *la Clota, el mas Ermengol*.

“Guillerma Hermengola libra, juramento dicit quod facit Regi tres solidos, et quatuor denarios in festo Sti Petri pro Porcada. Im una quarteria Bladi pro locido, Regi, et alia

fabro. Im unu crtoriu vini po locido, Regi, et aliu fabro, et facit host et Cavalcada” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 38-39).

Ermità, ca l’

Nom d’una habitatge al veïnat de la Força de Sant Pere, que veiem anotat a la llibreta de comunions de 1822, amb els noms de Sola o Ermità.

v. *can Solà*.

“Veynat de la Iglesia: Hermità. Parera. Antonia Parera ví-dua, Jordi Parera, Antonia muller, Maria, Pere fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1840). “Casa Ermità. Francisco Llovera, Antonia muller, Isidro, Rita i Serafina fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1870-1871). “Segrera: Casa Ermità. Antonia Llobera vídua, Maria filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1886*i* 1887). Vey-nat de la Forsa: Armità. Antonia Llovera, vídua, Maria filla, Mateu Moragas espós” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1897). “31 agost 1904. Josep Lladó Bachs. És alta per passar al seu nom una porció de terreny al costat de la casa coneguda popularment per “Ca l’Ermità”” (AMSPV, *ApAm*1906, altes, núm. 6). “Casa amb un pati al davant fins arribar a la riera, i darrere fins arribar a un camí, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, al veïnat de la Força, coneguda per ca l’Ermità” (RPGr, ll. 7, fca. 650, f. 30). “C. Llinatges que re-presenten noms de càrrec d’ofici o de professió. 1. noms de dignitat o càrrec eclesiàstic. Ermità. Del llatí *eremitanus*, ‘habitador d’una ermita.” (*ELIC*, p. 247). “erēmiticus -a -um; eremítico” (*DLLE*, p. 166).

Ermità, la peça de l’

“Peça de terra plantada de castanyers, denominada de l’Ermità, a la parròquia de Santa Susanna, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant-ponent-nord terres de les que es venen, migdia Pau Traveria, conegut per Marxant, Josep Giró. Josep Daví Berenguer (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 228, f. 71).

Erms, el serrat dels

Baixa en direcció nord-sud des de la cara de migdia del camí de les Tres Termes i vessa la seva falda cap a po-nent al torrent de can Vidal, o també dels erms d’en Vidal que gira a la punta sud i final d’aquest serrat, i va a parar al torrent de can Llobera.

v. *l’Arbre Morell*.

“Serrat dels Erms (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Erms, el sot dels

Altra forma d’anomenar el torrent de can Vidal o dels erms de can Vidal. Segurament és el que antigament n’havien dit torrent de l’Arbre Morell.

v. *la font de can Derrocada, el torrent dels erms d'en Vidal, el torrent de can Vidal*.

Erola, l’; l’olleta d’Erola.

“Ollina de Sant Lleïr. Erola” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 7). “Gavarret homo domini Regis juramento dicit tenet Do-mos. Mansi de Gavarret, apud herola subtus un jornal, et dat sextu, aliu apud herola suptus Olleta de herola, et dat sixta. Im dat quartor solidos pro Alberga in festo Natalis” (ADB, *Caixa*10.130, *apb*1281*cop.*, p. 15). “*erol, erola*. Era, espai de terra on baten les garbes i s’executen altres treballs agrícoles, del llatí ARĒA ‘pati o cós sense edificat’, ‘era de batre’” (*DECat*, vol. III, pp. 417-418, 423).

Erola, la feixa de l’; la feixa de l’Erola més baixa.

“8 desembre 1727. Franchiscus Duran, laborator parra. Sti Petri Villamajoris, habeo et possideo troceum terra horti cum aqua ad rigandum tinentia quatuor cortarum fru-menti vicinatu de Cañas dicta parra. loco vocato la Feixa del Arola mes baixa de pertinentiis mansi Armengol, ori-ente honore den Parera de Cañas, meridie dicto Parera, occidente honore dicto Armengol, et a cirtio honore den Planell dicta parra. quem possidet an Gel de Cañamás... 9 desembre 1727. Item habemus et tenemus, totam illum alium troceum terra horti cum aqua ad rigandum tinentia quatuor cortanorum frumenti, sito in vicinatus de Cañas, et in loco vocato la Feixa del Arola de pertinetiis Mansi Ar-mengol, oriente honoribus den Parera de Cañas, meridie Parera, occidente honoribus meis, cirito honoribus den Planell” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 47rv-48, 64-65).

Erola, la nou

“la Nou Erola” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 10rv).

Erola de la Comada, l’

Topònim del segle XIII, documentat amb la forma: Ce-rola. Cal pensar, amb tota seguretat, amb la forma i pro-nuncia de l’època: s’Erola de la Comada.

“Cerola de la Comada” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 11rv).

Eroles, les

“Mas Armengol de Canyes, situat en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que es compona de les peces que es descriuen: J.- Peça de terra anomenada les Eroles, de cabuda quatre quartans, llinda nord Antoni Cortès, Pere Pujol, llevant-migdia-ponent Pere Pujol. 8 maig 1878. Tes-tament de Josep Boix Terradas, a favor de Salvador Boix Brossa” (RPGr, ll. 1, fca. 35, f. 114). “Peça de terra regadiu, anomenada les Eroles, nord Antoni Cortès, migdia-po-nent-llevant Pere Pujol” (RPGr, ll. 33, fca. 2944, f. 143). “14 gener 1915. Pere Boix Martori. En mèrits d’escriptura d’in-ventari, en qualitat d’hereu del seu difunt pare Salvador Boix Basa, és alta de les següents finques. 11na. J. Peça de terra de regadiu anomenada les Eroles, de quatre quar-tans, nord Antoni Cortès, llevant-migdia-ponent-nord Pere Pujol Parera” (AMSPV, *ApAm*1912, pp. 65-65rv).

Escàcies, la parada de les

Nom que s’origina per l’entorn on es fa aquesta para-da en el pas del senglar cap a al cantó de ca l’Arenes.

Forma popular, tradicional i dialectal d’anomenar les acàcies, arbres poderosos propis de llocs frescals i ribes humides.

Escardones, la serra de les

Denominació com la serra o el serrat de les Escardo-nes, per on circulava el camí Mercader que unia el mas Vallmanya amb el poble de Vilamajor, documentat en el capbreu del segle XVIII.

v. *el mas Pasqual, el mas Vallmanya*.

“Escardó, escardot. v. CARD, del llatí CARDUS -ŪS” (*DECat*, vols. II, pp. 569-573, volll. III, p. 490).

Escloper, el camí de ca l’

Entra al terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, des del terme de Sant Antoni, després de deixar enrere la casa de ca l’Escloper del poble veí, travessa les terres de

can Castellar, la carretera de Sant Llorenç Saval a Llinars i fent una torta gairebé de 45º marxa a ponent paral·lel a la carretera amb una pujada suau fins que torna a girar al nord, passa per davant el costat de llevant de can Roque-ta, on hi ha l’entrada antiga d’aquesta casa, per això hi ha qui també l’anomena “el camí de can Roqueta” i continua carenejant per la serra de can Roqueta, amb el sot de can Carreres i Malinfern, on hi ha el trencall de can Carreres a llevant i després el trencall del camí de can Safont a po-nent, fins a trobar el camí dels Quatre Camins al nord.

“Camí de ca l’Escloper” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM*1919, Bloc de croquis i notes 4.5). “Veïnat de Canyes-Veïnat del Pla. Camí de ca l’Escloper” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol*1919). “Camí de ca l’Escloper” (AMSPV, *Cad*1955, pols. 11, fs. 1 i 12, pol. 12, f. 1). “Ca l’Escloper: Amb aquest nom és coneguda la pagesia de la zona de la Freixeneda, situada al límit nord del terme municipal, poc abans de la línia termenal amb Sant Pere de Vilamajor” (RSAV).

Escloper, el mas

Terres situades a la part sud del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, pertanyent a aquesta propietat amb la casa en terme de Sant Antoni de Vilamajor.

v. *la Torre Aimar*.

Escloper del Bruguer, ca n’

“Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Escloper del Bruguer. Distància: Tres quarts (VCCPM, pp. 49, 52).

Escloses, el camp de les

“Pere Ozerans Bertran de Llinars. 3ra. “El camp de les Esclo-ses” llevant riera de Brugueres, migdia hereus de Joan Oze-rans, ponent-nord Joan Bachs, erm de tercera, erm de sego-na” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 154, f. 164). “Peça de terra secà, vinya, erma, anomenada lo camp de les Escloses en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant riera de Brugueres, migdia Joan Oserans. Esteve Oserans Paris, Jo-sepa Ribosa Oserans (1941)” (RPGr, ll. 2, fca. 106, f. 51). “CLOU-RE, del llatí CLAUDĒRE ‘tancar’. *Clos, closa*, participi convertit en substantiu (freqüent des del segle X en forma mig llati-nitzada, per exemple *ipse closus*, any 927). *Closa* substantiu femení. *Prats de les Escloses*” (*DECat*, vol. II, pp. 772-773).

Escolà, ca l’

Antiga casa del nucli de la Força, entre can Roca i can Paràs, casa que va desaparèixer i avui hi ha edificis cons-truïts. En Josep Cusachs que figura inscrit en aquesta casa durant els segles XIX-XX, i la família del període entremig, devien ser coneguts com l’Escolà.

v. can Paràs.

“Escolà. Josep Cusachs. Maria muller, Angel, Magdalena, Jo-sep i Manuel fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Se-grera: Casa Escolà. Magdalena Masaguer, Josep fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886 i 1887*). “Veynat de la Forsa: Escolà. Josep, Pere, Teresa i Josepa Mesaguer” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Veynat de la Forsa: Escolá. Josep Cusachs, Josepa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Escolá. Jo-seph Cusachs” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “Ca l’Escolà” (QDV, núm. 1, pp. 64-65, 91 foto doble). “escolà, masculí, antigament Deixeble, alumne. Catòlic. Persona que ajuda a missa i altres ministeris de l’altar” (*GEC*, vol. 6, p. 763).

Escola de Nens, l’

Escola de la canalla al carrer de l’Església, a l’antic edifi-ci de la Mongia, després va traslladar-se al carrer de Ripoll. *v. el Col·legi, la Mongia.* “L’Escola de Nens” (QDV, núm. 1, p. 91 foto doble).

Escombraries, el camí de les

Antic camí d’arguenells, estret, només es podia pujar a peu o amb un animal passant pel pla de can Pruna i bai-xant per la serra de can Pruna fins travessar, a la part bai-xa, el torrent de can Llobera, retorna al nord fins a la font de can Llobera. Quan es va fer l’abocador es va eixamplar.

Escombraries, el sot de les

Alta penya des del bosc de can Pruna al costat nord, amb el sot a migdia molt profund i feréstec que es volia omplir amb les escombraries del poble, encara que es va desistir abans que s’omplís del tot. Avui podem veure en-cara la profunditat d’aquest lloc, sot que baixa de cara a migdia fins trobar-se amb el torrent de can Llobera.

Escuder; el mas Escuder i la vinya del mas Es-cuder.

v. el camp d'en Derrocada, el mas Sunyer.

“Escuder de St. Lley” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 24). “Bernardus Escuder, homo Arnaldi de Sto Licerios, jura-mento dicit: quo facit de locido Dº Regi una quarteria Bla-di, et alia. Im unu corteriu Vini pro locido Regi, et aliu fabro, et facit host et Cavalcada” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 51). “C. Llinatges que representen noms de càrrec d’ofici o de professió. 3. Noms d’ofici o professió tècnica. Escuder. Escudé. De *escuder*, jove noble que portava l’escut del ca-valler al qual servia” (*ELIC*, p. 253).

Escuder, el camp

v. el camp i quintana de can Derrocada, la vessana del Mig.

Església, el camí de l’; el carrer de l’Església; el corredor de l’Església; el passatge de l’Església; la plaça de l’Església i la pujada de l’Església.

El carrer de l’Església puja, empedrat, amb rampes de-siguals fins davant de la Mongia, que tomba de cara al nord, amb l’entrada del pati davant de l’església parro-quial de Sant Pere a la dreta, fins arribar a la cara nord al carrer de Brugueres.

Al passatge de l’Església hi entrem des de la cara de ponent del carrer de l’Església, a la cantonada amb la casa de cal Ferrer, amb una amplada de 3,5 m, ascendeix amb rampes desiguals fins a can Roca que tomba al nord fins que baixa a trobar el carrer de Brugueres.

La plaça de l’Església, espai urbà que reparteix l’eixida de vials en diverses direccions, situada just sota la cara sud-es de l’Església parroquial amb una alta murada que l’uneix i separa alhora del pati d’enfront del temple; pel nord continua el carrer de Ripoll, al nord-oest surt el car-rer de Brugueres, a ponent el carrer de l’Església, a lle-vant el carrer de la Dàlia i en direcció sud-est l’avinguda de Sant Nonet i sud-oest l’avinguda dels Quatre Camins.

v. el bruguer d'en Bacs, el Barqueró de d'amunt, el puig de Brugueres, cal Campaner, la plaça de la Constitució, la Doma, ca l’ Escolà, cal Ferrer, el puig Graner, el rec del Molí d'en Sa-mon, can Paràs, el mas Rocamonera, can Vila de la Força, el pla de Vilamajor.

“Casa que té el seu lliandar amb el carrer anomenat el corre-dor de l’Església” (RPGr, ll. 3, fca. 243, f. 149). “3 agost 1900. Pere Pujol Parera (Perera de Canyes). És alta per passar al seu nom. Una casa situada en aquest poble i carrer de l’Es-

glésia, núm. 6, de baixos i un pis, amb diverses dependèn-cies al costat del darrere” (AMSPV, *ApAm1905*, altes, núm. 1. Riquesa amillarada). “22 setembre 1912. adornos per la festa. A la pujada de la Iglesia se colocaren domassos de la bandera catalana y una branca de guirnaldas” (ADB, Cai-xa5.60, *Llpparroqs.XIX*). “El carrer de l’Església està situat a l’antic nucli de la “Força”. Neix de la pujada empedrada de l’església... acaba al carrer de Brugueres” (*QuadV*, núm. 1, pp. 24-25). “La plaça de l’Església” (QDV, núm. 1, pp. 40, 58-59). “La plaça de l’Església. La plaça gòtica medieval va perdre, durant el franquisme, l’harmonia que havia man-tingut durant segles” (QDV, núm. 2, p. 26). “El carrer de l’Es-glésia” (Flnform. El Camp Gran). “Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. El carrer de l’Església. El passatge de l’Església (plànol).” (Flnform. Església de Sant Pere).

Església, les moreres de la plaça de l’

Situades a l’espai enjardinat que acompanya la cara nord de la rampa que puja cap a davant de cal Menut i la Mongia, sobre un muret esgraonat de pedra, de les quals sobresurt al costat de ponent l’última ran de marge de 1,85 de volt de canó.

Església, el veïnat de l’

Veïnat antic a l’entorn de l’església parroquial de Sant Pere, el veïnat de la Força. Encara que veiem a finals del segle XVI com a representant del veïnat en Derrocada. Això podria voler dir que, aleshores, devia tenir un àmbit més gran que l’estrictament de la Força.

v. can Derrocada, el veïnat de la Força.

“1591-1630. A Sant Pere es comptabilitzaven 9 barris: Es-glésia” (VCCPM, p. 134).

Espatllats, l’alzina dels

Arbre antic i genuí segurament mil·lenari, de grans di-mensions, totalment obert per dins, on, sembla, s’hi ana-va a curar d’espatllat o, també, qui sap, a falta de roure, a passar-los per l’arbre si estaven trencats, per curar-se la trencadura (hèrnia). Alzina situada a la meitat del recor-regut entre la font de les Planes i la barraca d’en Sagrera, d’un volt de canó de 3,75 m, amb un capçada àmplia i ir-regular.

Espatllats, el sot dels; el torrent dels Espatllats.

Baixa des del costat de ponent al capdavall de la ca-rena de la Cova, des de la font de les Planes, travessa el camí que va cap a la collada de Sant Elies, vora el costat nord del turó del Cirerer, per això aquesta capçalera hom també l’anomena el sot del Cirerer, i baixa enfondit i fe-réstec pel bosc del Cortès fins travessar novament aquest camí, ara vora la barraca d’en Sagrera i, abans de la font del Cortès, en un revolt tancat, salta el camí del Cortès i cau a trobar el sot del Salars, poc abans d’anar a la riera de la Moixa, des d’aquest punt avall ja com a riera de Canyes. *v. la font del Cortès.*

“El sot dels Espatllats (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Conca del riu Besòs: 7. Torrent dels Espatllats (plànol).” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Espina, ca l’

“Beýnat del Pla: Espina. Bernat Espina, Coloma muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11822*). “Veynat del Pla: Espina. Co-loma Espina, Francisca, filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 5. Noms d’objectes inorgànics o inanimats. Espina. Del substantiu *espina*, ‘punxa de vegetal o de peix.’” (*ELIC*, p. 293).

Espinal, el coll d’

v. el mas Esteper.

“Esteper. Mansus G. Estaper homo Dni Regis, juramento dicit: quo tenet pro Dº Rege Mansu Esteper, et unu Campu as Col de Espinal” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 57). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Espinal. Espinalt. Derivat de *espina*; és nom de diverses plantes silvestres espinoses” (*ELIC*, p. 232).

Espinalbell

“Espina bell. Font de Palestrins, lloc... Quintana Nadal. Es-pinabell en Santa Susanna” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, pp. 3, 4). “Annathony de St. Homo, afocatus de Sto. Lice-rio, dicit que tenet unu campu apud Spinálvel... Petrus sa Rovira homo afocatus de Sto Licerio, tenet pro Rege

Espina de can Magí

una fexia apud spinalvell et dat tasca... Petrus lobet homo afocatus de Sto Licerio juramento dicit queo tenet pro Dº Rege, apud spinalvell unam fexa et dat tasca” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 11-12). “ESPINA, del llatí SPĪNA ‘espina vegetal’. Espinalb SPINUS ALBUS ‘arç blanc’ hagué de ser la forma primitiva, que veiem encara endos textos en prosa del segle XIV (Alcover Moll), i en nombrosos derivats i collectius toponímics: Espinalba (generalment canviat en -*aub*a) i avui Espinauga)... Espinalbell (confronteu les parelles *Lloret/Llorell*, *Pinet/Pinell*, etc) dissimilat en *Espinabel*” (*DECat*, vol. III, pp. 645-647). “spina –æf.: espina [de planta].” (*DLLE*, p. 475).

Esquei, l’

Zona de la costa que puja a ponent de la casa de can Tona, ara bosc, fins arribar a la carena, en un espai rocós que va donar aquest nom i que, en altre temps fou terra ideal per a la vinya i el bon vi de grau.

Esquena Ampla, ca l’

Casa en ruïnes pertanyent a cal Ros, situada al veïnat de Santa Susanna, vora el termenal amb Fogars de Montclús. Encara que la documentació ens parla de ca n’Esquena Ampla, sentim la gent del país anomenar-la: Ca l’Esquena Ampla, nom donat perquè l’home que hi vivia tenia les espatlles molt amples que contrastaven amb un cintura estreta. És per aquest motiu que es fan les entra-des d’aquesta forma.

“Antoni Recolons. Ca n’Esquena Ampla. Casa en ruïnes” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 3, parc. 19b). “Ca l’Esquena Ampla. (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Les Masies: Esquena Ampla. (quadre)... en runes... Santa Susanna (fotos).” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 59, 61, 82, 87-88).

Esquena Ampla, el bosc de ca l’; les feixes de ca l’Esquena Ampla; el mas Esquena Ampla; el serrat de ca n’Esquena Ampla; la solella de ca l’Esquena Ampla i la terma de ca l’Esquena Ampla.

Avui en aquests entorns tot és abandó, la vegetació s’ha apoderat de l’indret i el bosc ocupa tot l’espai, les feixes construïdes de pedra seca, que cauen per la carena i fins i tot a l’interior de les ruïnes de ca l’Esquena Ampla

i de can Magí.

L’anomenat serrat o serra d’aquesta casa baixa en direcció nord-est per una falda solella coberta totalment pel bosc, amb el sot de cal Ros o de les Perxes al costat de ponent i el torrent de can Domènec a llevant. També es coneix com el serrat de can Domènec.

v. *serrat de can Domènec*.

“Antoni Recolons de Santa Susanna. Esquena ample, avui Maria Recolons Montal. Per la terra de secà, bosc. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 313). “23 agost 1919. Segon molló. Es reconeix com a tal una fita de pedra de forma irregular clavada a terra, situada en el lloc denominat “Ca n’Esquena Ampla”, en terreny d’alzines i pins pertanyents a la casa de pagès de ca Esquena Ampla i el situat a l’est o sigui el del terme de Sant Esteve dePalautordera a la casa de pagès anomenada can Nadal. La línia de termenal reconeguda entre els mollons primer i segon és la rectaque els uneix” (AMSPV, *CaixaDTM*, *TRDTM*1919. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i Fogars de Montclús). “Serrat de ca n’Esquena Ampla” (AMSPV, *CaixaDTM*,*TRDTM*1919. Bloc de croquis i notes 2.3). “Veïnat de Santa Susanna. Serrat de ca n’Esquena Ampla” (AMSPV, *CaixaDTM*,*Plànol*1919).

Esquena Ampla, el camí de ca l’

Des del camí de cal Ros marxa el camí de ca l’Esquena Ampla, actualment aixamplat com la majoria dels antics i nous camins que circulen per la muntanya de Sant Pere. El camí, que ens porta fins les ruïnes d’aquesta casa i de can Magí, és de mal passar per la vegetació, després de les ruïnes continua l’antic corriol fins a Vallmanya.

Esquena Ampla, la font de ca l’; el safareig de ca l’Esquena Ampla.

Avui de la font d’aquesta casa no en queda més que un forat gairebé quadrat enfondit al marge, sota el camí d’entrada a la casa, totalment eixuta, amb el safareig de 2x3 just a sota, petit i buit, que s’utilitzava per regar i regar les feixes que encara es veuen ben estructurades al mig del bosc i a l’entorn de les cases de ca l’Esquena Ampla i can Magí, en un lloc feréstec i abandonat.

Can Magí

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Estanquer, ca l’

Figura aquest habitatge a la llibreta de comunions dels anys 1870-1871, entre can Jeroni i can Biel.

“Estanqué. Francisco Trias, Juana muller, Amparo i Joan fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1870-1871).“estanquer-a *m* i *f*. 1 Persona que té un estanc. 2 Persona que té al seu càrrec la venda pública en un estanc” (*GEC*, vol. 7, p. 100).

Esteper, ca l’

Non d’un habitatge i cognom de la família que l’habitava figurant a la llibreta de comunions de l’any 1730, entre can Bassa i can Ram a Vallserena.

“Veynat Vallserena. Estaper. Jaume Estaper del Mas. Maria Ana Estaper, Jaume Estaper menor, Elisabeth, Francesch i Francisco Estaper. 9 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1672). “Vallsarena: Jauma, Theresa i Magdalena Estaper” (ADB, Caixa 1.10, *LlbVilanova*). “Veŷnat del Vallserena. Estaper. Theresa Estaper, Jaume Estaper, Joan i Margarida Planes. 8 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1730). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Esteper. Estapé. Derivat de *estepa*, significat ‘lloc abundant d’estepes.’” (*ELIC*, p. 232).

Esteper, el mas; la vinya del mas Esteper.

Part de les terres de la propietat en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, amb la casa i la major part de les terres del mas en el terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor.

“Mas Esteper” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 26). “Esteper. Mansus G. Estaper homo Dni Regis, juramento dicit: quo tenet pro Dº Rege Mansu Esteper, et facit pro ipso Manso tres solidos, et quatuor denarios in festo Sti Petri. et octo denarios in festo Natalŷs, pro manso Estaper. Im tres Punŷeras de forestatge pro Manso de Esteper. Im tres corterios vini de forestatge pro manso de Estaper. Im una quarteria Bladi pro locido Dº Regi, et alio fabro. Im una corteria vini Dº Regi, et alia fabro pro locido, silicet medium quarteriu de melione musto que habet, et alia media de reremusto. Im una tragina, et una Jovam. Im inter G. Astaper per sacrament ejuy nomine Barceló, que unit dictu Manso de torrente Luporum salvo Dni Regi... Im que ante quod uniset dictus Barceló dicto manso as labant illi

in dicto Manso Bladu locidŷ, traginam, et tasca Dº Regi, et quatuor solidos pro sensu de tribus fexŷs terra quo sunt in Villanova... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Estaper” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 56-58, 66). “6 abril 1647. Segimon Esta-per del mas vintyuna lliura per Jaume Estaper del mas, hereu y propietari del mas Estaper” (ADB, *Caixa*10.130, *Cen-sals*1592, pp. 30-31). “Ca l’Esteper: Gran masia convertida en residència temporal, dividida amb diversos habitatges. El bosc del mas no ocupa un espai massa gran, sobretot a l’entorn del camí d’entrada cap a la casa, per la seva cara sud-oest. Bosc d’alzina sobretot, amb alguns pins” (*RSaV*). “Heretat denominada mas Esteper, en el terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor, prop de la riera anomena-da Vallserena, que es compona d’una casa amb una terra de regadio, secà, bosc; travessada de migdia-nord per un camí de carro de Vilamajor que condueix a la riera de Vallserena, nord-ponent-llevant Camí Ral de Vilamajor a Pa-lautordera. Dolors Estapé Amat (1941)” (RPGr, II.2 fca. 186, f. 158. Llibres de Sant Antoni de Vilamajor).

Esteper de Vallserena, el mas

v. *mas Esteper*.

“Mas Estaper de Vallserena. 31 maig de 1645. Primer de maig dia de St. Segimon per Aniversari de Sagimon esta-per propietari de dit mas, fa Jaume Estaper son fill y hereu quinze sous” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, p. 53b).

Estevana Masona, n’

Forma de sobrenom femení compost que ens fa pensar amb la dona, en aquest cas ja vídua, de l’Esteve Masó. “Stevana masona viuda” (ADB, *Caixa*10.130, *Llscompt*1491). “Deu la dona Stevana masona viuda de Vilamajor, ab debitori en la Doma” (ADB, *Caixa*10.130, *Llscompt*1491, 8b).

Esteve

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Andreu Esteve” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Andreu Esteve” (V872-1299, p. 142). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 3. Noms de sants del Nou Testament. Esteve. Esteva. Estebe. De *Stephanus*, nom (grec) del primer màrtir cristià. *Stevano*, 912; *Stephanus*, 937” (*ELIC*, p. 76).

Can Magí

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Can Magí, des de can Domènec

Esteve Ros, ca l’

Habitatge anotat a la llibreta de comunions de l’any 1672, sembla, formant part de can Perera de Canyes, o un habitatcle proper a la construcció principal i, a continuació i enganxada a can Tor Perera, a l’anotació de la llibreta.

“Veŷnat de Canġes. Esteve Ros. Esteve Perera, Teresa Pe-rera” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*).

Estevenet

Diminutiu, probablement a partir del nom de fonts Es-teve, inscrit a la llibreta de comunions de l’any 1822, a la casa de can Bassa de Vallserena.

v. can Bassa.

Estragués

Cognom documentat a la primera meitat del segle XIX en dos habitatges i indrets diferents, on potser va donar nom de casa: Ca l’Estragués. Cognom que també es loca-litza a can Panxa.

v. can Panxa.

“Veŷnat de la Iglesia. Estragues. Marianna vídua, Madale-na, Maria filles” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Beŷnat de la Iglesia: Estragues. Jaume Estragues. Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Veynat del Pla: Estragués. Jaume Estragués, Maria muller, Theresa filla” (ADB, Caixa 1.10, *Ll-bCom1841*). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 3. Noms gentilicis. Estragué. Estragués. Estaragué. Estaragués. Estragó. Deri-vats de *Estarac* o *Estrac*.” (ELIC, p. 172). “*ESTRAC*” (OCat, vol. IV, pp. 164-166).

Estrany, el mas

v. Dona Morta.

“E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 3 noms de qualitats mentals o morals i de confessió religiosa. Estrany. De l’adjectiu *estrany* (llatí *ex-traneus*), ‘rar’, ‘de caràcter difícil’” (ELIC, p. 282).

Estudi, l’

v. el Col·legi, l’Escola de Nens.

“Estudi. Francesch Sanandrés (mestre)” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1910*).

Esventador, l’

Es documenta un topònim amb aquest nom durant el seggله XVIII a les terres de can Sorell, propietat enlairada i encimbellada de cara a migdia, oberta a una façana es-ventada de cara a migdia en la major part del mas.

“20 gener 1728. Nos Elena Surell vídua relicta Joannis So-rell agrícola parra. Sti Petri Villamajoris. Item etiam tene-mus et possidemus quendam barquerium terra qui est in loco vocato lo esventador, oriente honore Mansi Quinta diruti, quem possidet partim cum honore Gavarret diruti quem nos etiam possidemuns, meridie Nadal qui fuerun den Vallmaña, partim dicti Mansi Quintana, occiente, et a cirtio honoribus mansi Cortés, partim qui fueruns den Tar-rer, quos possdidet dictus Cortés... Item etiam tenemus et possidemus aliam petiam terra que est in supra dicto loco vocato lo Esventador, ab oriente, et a meridie honoribus miis, occidente mansi Sorell, et a cirtio Mansi Tarrer... et aliam petiam terra que est prope dictum locum vocatum Esventador,oriente Nadal, qui fuerunt de Vallmanya, meri-die Planell, quem possident en Gel de Cañamás, occidente Cortés, partim Nadal, et a cirtio Cortés que fuerunt den Tarrer” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 125rv-126, 128-129).

Euga, el cingle de l’

Terra i espenyat de les Planes del Cortès que servia de canyet. Quan s’abocava l’animal pel cingle es descompo-sava i l’animal es desfeia més depressa, cosa que podien aprofitar millor els carronyaires. El cingle alhora feia de pantalla de les Planes, i els canals d’aire desviaven la mala olor de la casa, i anava cap a la Moixa. També les cingleres de la roca Alta, havien servit de canyet.

“El cingle de l’Euga (plàno!).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Eulària; el mas Eulària.

Es documenta amb aquesta denominació que es veu escrita Eulària, que podia donar nom a una de les cases que després hem conegut amb altres noms, situades en-tre can Lip i ca l’Aleix, en el lloc d’aquestes terres que es descriuen segurament a l’entorn del camí de la Roureda o de can Filbar i el camí de ca l’Aleix.

v. el puig de Brugueres.

“17 gener 1728. Ego Hyacintus Filbar agrícola Parra. Sti Petri Villamajoris agrícola. Item etiam habeo, et ossideo alium troceum terra olim steperosam, et brugutar tinetia novem cortanorum frumenti in dicta parra. de Vilamajor loco vocato lo Mas Eularia, oriente honore Alexii Gual qui fuit dicti Mansi Bachsde Brugueras, meridie mansi Bachs, mansi Pareras, occidente mansi Parera, et mansi Bruguera de Brugueras, et a cirtio honore meo... Item etiam teneo, habeo et possideo alium terra troceum olim nemorosum, et nun cultium tinentiaocto cortanorum in dicta parra. Vi-lamajor qui est pars et pertinentiis illius petia terra mayo-ris siti in loco supranominato Mas Eulària sive Puig de Brugueras, orient honore meo, meridie honore den Parera de Brugueras, occidente restante dicta petia terra quam possidet Bartholomeus Bruguera de Brugueras, et a cirtio dicti Parera de Brugueras... Item etiam habeo et possideo alium terre troceum olim nemorosum et nunc cultivum octo cortanorum frumenti in loco jam supranominato Mas Eularia, sive Puig de Brugueras, at lattu trocei proxi-me capibreviari, et ad partem occidentis, oriente honore meo qui fuit deBruguera de Brugueras, meridie honore meo que antea fuit de Parera de Brugueras, occidente dicto Bruguera, quodam itinere, et a cirtio dicto Bruguera de Brugueras... Ego Barthomeus Bruguera de Brugueras, agrícola parra. Sti Petri Villamajoris, et possessor Mansi Bruguera vicinatus de Brugueras. Habeo teneo et possi-deo totam illam petiam terra nemorosam tinentia unius quarteria frumenti in dicta parra. et in loco vocato Mas Eu-laria de pertinentiis Mansi Canal de Brugueras diruti, quem ego possideo, oriente honore den Pararet, meridie mansi Bachs de Brugueres, occidente mansi Parera de Brague-ras, et a cirtio honoribus meis qui fuerun mansi Alemany diruti... Cum habeo et possideo et alodio eorum uti suc-cedent textoris lane dicta Villa Calidarum de Monboy pri-mi Mariti dicta Eulalia Ascó ex una, et dictum Petrum Ca-nal de la Riaria” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 139-139rv, 142-146, 152rv-153, 155-155rv).

Exovart, el mas

“25 de febrer de 1151. El comte R. Berenguer cobrava com a cens per raó de VIII masos de Vilamajor que eren de A. Exovart” (MATBC, CV, NHC, CPEA, Borrador. ACA, perg.233 de R.B. IV).

f

Fabregar, el mas

Faluga, la vinya d'en Fàbrica, la

Feixonet, el Fajolera, la parada de la

Felip, can Ferreres, la baixada de

Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor

Faig Flameia Feló, el camí de can

Fondo, el collet Feu, l'alzina d'en

Fonolleres; el mas Fonc

Fàbrega; el mas Fàbrega.

v. *can Fàbregues, el mas Gras d’Avall, la serra dels Juga-dors*.

“1267. Pere de Pujada i la seva dona Arnalleta venen a Santa Maria i la Candelapeça de terra prop de la casa de Bernat de Riba, a llevant *ipso margine de Longana*, mi-gjorn Bernat Gras, ponent camí públic, nord tinença del mas Fabrica (= Fàbrega).” (V872-1299, pp. 149. ADB, perga-mins S.P.V. desembre 1267). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 7. Noms d’edificis i altres construccions i llurs dependències. Fàbrega. Fàbregues. Fàbregas. Del llatí *fabrica*, ‘lloc de fa-bricació’. (ELIC, p. 214).

Fabregar, el mas

“Mas Fabregar. Fàbregas” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 16). “Fabrega homo Di Regis juramento dicit que tenent Mansu de Fabrega pro Do. Rege, et facit de sensu, tres solidos, quatuor denarios pro Porcada in festo Sti Petri. im duos solidos, et octo denarios in festo Natalÿ. Im unu par Pulloru de recognicione. Im facit una quartera Bladi Do Regi pro locido, et alia fabro. Im tres punyeres de forestat-ge. Im un quarteru vini et medi de forestatge. Im unu cor-teru Vini pro locido Do Regi, et alia fabro, et una tragina. Im una jova ad triturando” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 34).

Fàbregues, can; el bosc de can Fàbregues, el mas Fàbregues i l’hortet del mas Fàbregues.

Forma personal que podia ser: Fàbrega-Fabregar-Fà-bregues. Hem optat per la forma del plural perquè sembla la més utilitzada i plausible, encara que no podem es-tablir-ho amb tota exactitud, per ara. Tanmateix, es fan també les altres entrades que es remeten a aquesta.

Casa i terres d’aquesta propietat del veïnat de Canyes, que després són del mas Pujades, al segle XVIII.

v. *el Collet, la serra Mitja*.

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Fabrega... Census Natalis: Fabrega” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 66, 68). “Joan fabregues als oller/a. XIII/ a. L X... Deu en Joan fabregues als collet de la parroquia de Vilamajor, del mas collet me fa tots anys, lo qual mas collet fou comenat al dit fabregues... per lo testa-

ment de son sogre Sagimon collet” (ADB, *Caixa10.130, Lls-compt1491*, 15b). “Veÿnat de Canÿes. Fabregas. Barthomeu Mungol, Catarina Mungol” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veÿnat de Canÿes. Mas Fabregas. Thomas Auladell, Mar-garida Auladell” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “3o maig 1727. Ego Thomas Auladell laborator parr. Sti Petri Villamajoris, habitator naturalis vero parra. Sti Muciï de Canovas. Primo totam illam Domunculam de uno cursu suo in dicta parra. de Vilamajor et in Vicinatu de Cañas vocatam lo Mas Fa-brega qui ante erat unitus Manso Pujada dicta parra... Item etiam teneo, habeo et possideo totam illam petiam terra partim cultivam, et partim heremam cum aliquibus arbo-ribus quecuum et roborum, duaru quarteriarum. In medi dicta petia terra est constructa, et edificata dicta Domun-cula, afrontatur oriente cum honoribus Mansi Gras de Vall, quodam torrent mediante, meridie honoribus Mansi Gras de Vall, quodam xaragay mediante, occidente dicti man-si, cirtio honoribus Mansi Gras superioris... Item habeo et possideo quendam troccolu terra horti tinetia unius pico-tini de pertinentiis dicti Mansi Fabreg ad latus riaria de Vi-lamaor, vocata lo Hortet del mas Fabregas, orient, meridie, et a cirtio mansi Pujadas, occidente riaria de Vilamajor” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 27rv-29rv).

Fàbrica, la

Edifici-nau de forma rectangular dedicat al tèxtil, que es va construir de forma aïllada a la zona del Pla, actual-ment és un local municipal situat a la part posterior de l’Ajuntament a la cantonada del Carrer Nou i el carrer del Ginebró.

També és coneguda amb el nom de la Fàbrica, l’edi-ficació de la propietat de la Roureda, a migdia de la casa principal i l’era.

“L’edifici de la Fàbrica “Tèxtil Illa Vila” inaugurada cap al 1957. Hi havia 18 telers” (QDV, núm. 1, pp. 52-55, 91 foto doble). “Isabel Casals Mas. La Roureda. Fàbrica” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 12, f. 2, parc. 64b’).

Fageda, la; el pla de la Fageda.

Planada al nord de la fageda del Samon, sobre el sot del Racó.

Potser també es refereixen a una fageda quan trobem

un topònim en el capbreu del segle XIII: faÿa loca. Lloc de faigs?

“Fageda, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 7rv). “Petrus lobet homo afocatus de Sto Licerio juramento dicit queo tenet pro Dº Rege, apud fageda alia et dat tasca... Ram homo Dni Regis, juramento dicit quo tenet pro Dº Rege, Dni. Facit vigenti denarios pro Porcada de faÿa loca” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 12, 58-59). “El pla de la Fa-geda (plàdol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Fagedes, les

v. *el mas Vilar*.

“Joannes Jener homo afocatus de Sto. Licerio dicit que tenet apud Fagedas una Artiga a dat tasca” (ADB, *Cai-xa10.130, Capb1281cop.*, p. 4rv).

Faig

“12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Con-sell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les par-ròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Pere de Faig” (600AC, pp. 91-92). “A. Llinatges que repre-senten el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Fatjó. De *Faidone*... B. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Fatjó. Derivat diminutiu de *faig*” (ELIC, pp. 103, 233). “faig. Fagus Sylvatica. És molt rústec i no li importa les diferències de temperatura i humitat, tronc d’escorça llisa, gris clar, delicat a les gelades tardanes i les sequies persis-tents” (*RCHDeo*, pp. 122-123).

Faig, la carena del; el camí de la carena del Faig.

Carena i camí que porta des del turó de la Cova a lle-vant en direcció nord-oest per sota la cara nord del turó de la Moixa, sobre la capçalera del sot del Vilaró per la fageda i, més endavant travessa el sot de la font Fresca i porta, per sota Castell Felip, al camí del Vilaró.

“La carena del Faig (plàdol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Faig, la font de; el sot de font de Faig.

Font a migdia del pla Saiol, que fa com un bassalet on anaven a abeurar-s’hi les vaques. Situada sota el camí

de la fageda del Samon, des del qual s’hi baixa, al cap-davall de la fageda, on s’inicia el sot de la font del Faig, que s’uneix al sot dels cingles del Racó, abans d’entrar al terme del Montseny.

“IV.- Els pous i l’aigua. (quadre de zones de recàrrega d’al-gunes fonts de Vilamajor): Font del Faig. Altura de recàrre-ga calculada: 1250 m” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 44).

Fajolera, la

Zona de sota el Cortès, on hi havia una barraca que servia d’habitatge, que es coneixia amb aquesta deno-minació, derivat de la terra on s’aprofitava per plantar-hi fajols.

“La Fajolera (plàdol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “6.1 Cereals. Fajol. Es conreava en ter-res primes i sorrenques” (QDV, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). II, p. 89). “fajol, *m*. [*Fagopyrum esculentum*, família de les polligonàcies] Planta herbàcia anual de 30 a 80 cm d’alt, de fulles sagitades i de flors hermafordites” (*GEC*, vol. 7, p. 273).

Fajolera, la font de la

Aquesta font és el sobreixidor del naixement d’aigua que es produeix més amunt d’aquest punt, en el sot.

Fajolera, la parada de la

Parada que fan la colla del senglar per esperar el pas de l’animal a la zona de la Fajolera, on hi ha la partió que va al Cortès.

Falgars

“Bosc. El mas Bosc. Falgars, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 8). “Petrus de Bosch tenet omnis honor que habet ultra serra, silicet quatuor fexas apud falgars dat sextu... Petrus Miró homo Dom. Regis tenet Mansu pro Dº Rege, unum campu apud falgars, et dant sexta” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 13-14). “Falgar, falgosa, v. fal-guera. Falguera del llatí vulgar FĪLĪCARIA, derivat de FĪLIX, -ĪCIS, id; FILICARIA va desginar al rincipi ua estesa o matoll de falgueres... Directes de FILIX es troben també en la nos-tra toponímia: en particula falgar degué ser la més antiga forma del col·lectiu en terra catalana i occitana” (*DECat*, vol. III, pp. 859-861). “B. Llinatges que representen el nom

del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Falguera. Falgueras. Folguera. Nom de planta (del llatí *fīlicária*).” (*ELIC*, p. 232).

Falguera, can

Es documenta una casa amb el nom de Falguera al sot de l’Om, a la llibreta de comunions de l’any 1822. Segurament també un dels habitatges del veïnat de can Messeguer, l’any 1843.

“Veŷnat Torrent del Hom. Falguera. Maria Rosa Falguera, vídua. Joseph Falguera, Paula muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11822*). “Veynat del Pla: Falguera. Joseph Falguera, Paula muller, Joseph, Theresa fills” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-Com1843*).

Faluga, la vinya d’en

Peça de terra del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, situada a Vallserena, pròpia d’en Faluga de Sant Antoni de Vilamajor.

“Domingo Moré. Faluga, avui Domingo Moré Dachs. Per la terra de secà, vinya” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 221). “En Tomàs Faluga: Motiu d’un home que es deïa Tomàs de nom de fonts, d’ofici fuster i morè de pell, que s’estava a la casa del Carrer Nou, núm.6, anomenada can Tomàs Faluga. Casa que fou comprada pel Sr. Casas fabricant, per instal·lar-hi l’Ajuntament; ara hi ha Correus” (RSAV). “faluga. Persona o animal petit i bellugadís” (*GEC*, vol. 7, p. 286).

Faner, el mas

“Mas Faner” (RPGr, II .3, fca. 223, f. 59). “E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 3 noms de qualitats mentals o morals i de confessió religiosa. Faner. Fanés. Forma contracta de faener (=feiner).” (*ELIC*, p. 282).

Farfanya, el coll de

v. el coll de Canyes.
“*FARFANYA*” (*OCat*, vol. IV, pp. 192-193).

Fargues, les

En el capbreu del segle XIII, es documenten les dues fargues existents dins la Força de Sant Pere, una menada per Bernat Clavell, l’altre per Pere sota jurisdicció reial.

Segurament eren identificades separadament i, probablement, conegudes amb el nom de cada persona que la tenia o menava.

“Petrus F. F. de Esclessia, juramento dicit: quo tenet fabrica pro Dº Rege, que est intus Mura, Sacraria Villamajoris, et dicta fabrica dividit cum fabrica Bernardi Clavel de Penya, Mansi figueras superius, et transit inter Mura et Patiu, et transit inter Mansu des Derrocada, et Mansum Poch, et pel Colle de lopes, et per via, que transit inter Manso de Ulmo, et Mansu de Castalar. Im tenet apud Sala destructa, idest desfeta una artiga et dat tasca. Im apud torrent lo Ponto una fexa, et dat sex denarios de Porcada. Item media quarteria Bladi pro locido Dº Regi” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 48). “les fargues.- les fargues eren dues en el segle XIII; una de’lles de jurisdicció reial i l’altra menada per la casa Clavell, les dues estavendins el recintre del castell, a la dreta de la riera” (*DelMC*, p. 75). “La Farga” (*La Farga Catalana*, p. 43). “FABRE, antigament del llatí FABER, FABRI, ‘obrer afaïçonador de diverses matèries dure (metalls, fusts, etc.). entre els derivats de FABER ocupa lloc primordial FABRĪCA, aplicat d’una banda a l’ofici del *faber* en general i, preferent ‘ferrer’ o ‘forjador’. En català han quedat dues formes: *fàbrega* i *farga*” (*DECat*, vol. III, pp. 838-841).

Febres, la font de les

Situada al sot de les font Fresca.
“Font de les Febres (plàmol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Feda, el torrent de

v. el mas Perera de Brugueres.

Fedan

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Bernard Fedan” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Bernard Fedan” (*V872-1299*, p. 141).

Feixassa, la

Denominació una peça de terra gran amb una baraca que havia servit d’habitatge a les terres del Cortès, una zona allargada baixant de Palestrins, abans de coll de Gascó. Terra que venien a treballar-la a peu, cantant, des de Santa Susanna.

195

“La Feixassa (plàmol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Feixassa, el camí de la

Des del camí de les Planes del Cortès, vora el sot de la Moixa, que travessa, marxa aquest camí que passa per l’allargada Feixassa, que, com veiem, es conreava i ara està ocupada pel bosc, camí que porta fins el coll de Gascó.

Feixassa, la servera de la

Gran i bellíssim exemplar situat ran el costat de migdia del camí de la Feixassa, al final d’aquesta terra, amb un altre arbre característic vora el seu costat sud-oest: L’alzina Seca.

Feixes, ses

“Petrus Miró homo Dom. Regis tenet Mansu pro Dº Rege, a ses fexas una fexa, et dant tasca” (ADB, *Caixa10.130, Cap-b1281cop.*, p. 14).

Feixes i Collet, les

Documentades al capbreu del segle XVIII, cal pensar que aquesta toponímia fa referència a les terres, estructurades en feixes, situades sobre l’actual torrent de can Vidal, que aleshores podia ser anomenat el torrent dels Cans. El collet la terra que arriba fins la cruïlla amb els camins que marxen al nord, per baix ran la riera cap al veïnat de Canyes i per dalt el que progressa cap a roca Serpera i Sant Elies, amb el camí de les Tres Termes que arriba a can Vilar i el sot de l’Om al sud-est.

“2o novembre 1731. Ego Paulus Gras de vall agricola parra. Sti. Petri Villamayoris, uti dominus et pocessor mansi Gras de Vall et ejus terrarum ejusdem parra. Petiam terra partim heremam, partim boscosam et partim feixas de cultiu in dita parra. et in loco vocato Las feixes y Collet, que olim vocabatur la Costa del torrent dels Cans, orientem mansi Pineda, et nunc Pujadas, meridie dicto Pineda, et Pujadas, partim honoribus den Vidal, occidente Riaria de Vilamajor, et a cirtio honoribus den Parera de Canyas qui fuerunt den Vidal del Puig, partim den Gras de munt aygua vessant” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 287).

Feixó, el

“Peça de terra denominada el Feixó, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, pertinences del mas Barau, llevant Pere Guardí, Pau Casanovas per mitjà del camí anomenat de can Messeguer i la nova carretera, migdia Jacint Barau, per mitjà de sèquia, ponent Antoni Barnils, per mitjà de sèquia i Pere Pujol, nord Pujal, i Guardí. Pau Barnils Masó, Antoni Barnils Negre (1939).” (RPGr, II. 1, fca. 6, f. 17).

Feixola, la

v. el *coll de la Cuassa, el camp Ferriol.*
“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Parra. Sti Petri Villamajoris, teneo et possideo fexiolam terra aratorium partim et partim cum arboribus diversoru generus in eis platatis duorum octavorum frumenti dicta fexiola, oriente, meridie et cirtio mansi Parera, occidente mansi Noguera” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 20-20rv).

Feixonet, el

Denominació d’una peça de terra del mas Derrocada, documentada en el capbreu del segle XVIII, utilitzant l’article neutre: lo Feixonet.

“4 abril 1729. Ego Josephus Derrocada, et de Llança, domicellus in parra. Sti. Petri Villamajoris, non solum usufructuariu, Hereditatis et Mansi Derrocada dicta parra. totam illam aliam petiam terra vocatam lo feixonet de pertinentÿs mansi Roure pro qua terra transit rehus qui vadiť ad molendinum den Pifarrer tinetia duorum cortanorum frumenti, meridie honoribus meis, occidente Riaria de Vilamajor, et a cirtio cum petia terra vocata lo Pla de pertinentÿs Mansi Roure, sub ecclesia Vilamajor” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 222).

Feixons, els

“Peça de terra anomenada los Feixons, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant camí, migdia-ponent mas Canal, nord Pere Morera. Pere Surell Sala” (RPGr, II. 2, fca. 162, f. 173).

Felip, can

Nom de casa a la plaça de l’Església, núm. 3, on s’instal·laren uns antics masovers de la pagesia de can Sorell a

sota de l'església; a partir d'aquest moment els membres de la família són coneguts pels de can Felip. Nom aquest que s'emporten amb ells quan construeixen una casa nova a la plaça del Montseny, núm. 5, cantonada amb el carrer de can Perera del Pla, núms. 1-3, on tenien botiga de cansaladeria i es mataven i preparaven la carn del porc ells mateixos, casa que s'anomena can Felip, la qual fou enderrocada per construir un edifici d'habitatges a començaments del segle XXI.

També el sobrenom “en Felip” amb el qual es documenta en Miquel Cortada, quan el dóna de veí, en una peça de terra de la casa de can Giravés.

v. *can Giravés*. “1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Felip Subirana Boix (can Felip) jornals” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*). “La plaça de l'Església. A la dreta trobem can Felip, on hi havia l'estanc i una botiga de queviures” (*QDV*, núm. 1, pp. 40-41, 91 foto doble). “La plaça de l'Església. Can Felip: Formava part de la mateixa casa de can Sion. S'enderrocà per construir un bloc de pisos” (*QDV*, núm. 2, pp. 26-27, 29). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 3. Noms de sants del Nou Testament. Felip. De *Philippus*, nom (grec) d'un diaca company de Sant Pau” (*ELIC*, p. 76).

Felip, la bassa de can; el camp de can Felip i el motor de can Felip.

Peça de terra de regadiu de can Felip situada al Pla, al límit pel costat de migdia amb el terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor, amb la carretera de Sant Pere a llevant i la riera de Vilamajor a ponent, amb el camp del Negre a la cara nord, amb la bassa, de forma rodona, al punt nord-est de la terra, bassa qual s'omplia per regar amb l'aigua del pou amb motor situat al mig de la peça, ran el seu costat de llevant i el pas de la carretera.

“El Pla, bassa-motor” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 11, parc. 14a-b i c).

Feliu

“Jaume feliu als vallescar/a. X./ L XVII/ L XXX/ LXXXIIIII/ CIIII. CX/CXII” (ADB, *Caixa10.13o, Llscompt1491*). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 4. Noms de sants, d'origen llatí o grec, posteriors als temps bíblics: Feliu. Fe-

lius. De *Fèlix*, ‘feliç, nom de sants de molta devoció a l'edat mitjana. La forma *Feliu* no ve del nominatiu llatí (*felix*), sinó de l'acusatiu-ablatiu *Felice*” (*ELIC*, p. 82).

Feliu i d'en Baró, la font d'en

“9 juliol 1731. Ego Petrus Masjoan agricola parra. de Santa Susanna, termini Villa majoris. totum illum terra here-mum, octo cortanorum scitam in dicta parra. Sta. Susan-na, et in loco vocato la font den faliu y den Baró qui fuit de ertinentÿs Mansi terror, orient mansi Recolons, parra. Sti. Stephani de la Costa de Montesigno, quam possidet Do-mincus Castanyer, meridie ab occidente et a cirtio man-si terres, Jacobo Vesa” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 278-279).

Feló, can

Casa de planta baixa i pis amb coberta a doble ves-sant perpendicular a la línia de façana, orientada de cara a migdia, situada al veïnat de Vallserena, ran el costat de llevant del camí i la riera de Vallserena, en una plana de conreu al començament de la serra del pi Gros, a partir de la qual comença la zona ara urbanitzada.

Denominació, probablement, a partir d'un hipocorístic del nom de fonts: Rafel-Rafeló-Feló, o bé, directament, una afèresi descendent del diminutiu Rafeló.

També es documenta a les llibretes de comunions dels anys 1870-1871 i 1887, un habitatge d'aquest nom a la Sagrera de Sant Pere.

“Segrera: Faló... Vallserena. Faló. Francisco Ambrós, Ra-mon i Angela fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Faló. Jo-sep Bosch, Maria muller, Jaume i Carme fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Segrera: Faló” (ADB, Caixa 1.10, *Ll-bCom1887*). “Vallsarena: Faló. Ramon Ambros, Teresa mu-ller, Antonio fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Casa deno-minada can Feló, en el barri de Vallserena, conjuntament amb una peça de terra, situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant-migdia mas Perpunter, i Antònia Ambrós, ponent torrent de Vallserena, nord un altre torrent. Antònia Ambrós Vilajoana (1940)” (RPGr, Il. 1, fca. 54, f. 166). “Carme Ambrós. Faló. Per la terra de secà. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 5). “Veïnat dels Boscassos i Vallserena. Can Faló” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Antònia Ambrós Vilajua-

na. Can Feló. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9, f. 2, parc. 29d). “Can Faló (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “L’afèresi: *Feló, Felons* (de Rafel).” (*RMMNC*, p. 168. XIII. 5ª).

Feló, la bassa de can; el pou de can Feló i el sot de can Feló.

Bassa situada a la cara de migdia del sot, vora la riera de Vallserena, de forma rectangular, amb el motor al cos-tat. Actualment la bassa ja no existeix, des de la caseta del motor, amb una manguera es porta l’aigua a la casa. La torrentera ara al límit de la urbanització de Vallse-rena.

“Antònia Ambrós Vilajuana. Can Feló. Bassa-motor” (AMS-PV, *Cad1955*, pol. 9, f. 2, parc. 29b-c).

Feló, el camí de can

Des de la riera i posteriorment del camí de Vallserena s’accedia per un curt camí en diagonal fins a la casa. D’en-çà el nou vial que porta a la urbanització, ara s’hi entra des de la cara de migdia en un camí lleugerament més llarg.

“Can Feló. camí” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9, f. 2).

Ferraire, cal

“Josep Trias. Ferraire de Vilamajor, avui Raymundo de Caballé. Per la terra de, secà, vinya. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 365). “C. Llinatges que representen noms de càrrec d’ofici o de professió. 3. Noms d’ofici o professió tècnica. Ferraire. Farraira. Nom del qui té per ofici ferrar les bísties” (*ELIC*, p. 253).

Ferran

“12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Con-sell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les par-ròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Berenguer Ferran” (600AC, pp. 91-92). “A. Llinatges que re-presenten el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Ferran. Farran. Ferrant. Ferrà. Farrà. Nom de baptisme, adaptació del germànic *Fredenand* (francès *Ferdinand*, cas-tellà *Fernando*) amb adopció de la *rr* per influència de *ferro* (com en el francès *Ferrand* o *Ferrant*).” (*ELIC*, pp. 103, 233).

Ferrany

A l’anotació del segle XIV, trobem escrit Ferrany amb a, encara que bé podria ser o derivar de: Ferreny.

“12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Con-sell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les par-ròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Pere Ferrany” (600AC, pp. 91-92). “Esquerra. E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 2. Noms de parts del cos i de qualitats i defectes físics. Ferreny. Farreny. De l’adjectiu *ferreny*, ‘de ferro’, ‘fort com ferro, ‘dur de caràcter’” (*ELIC*, p. 272).

Ferrer, cal

Casa situada a la cantonada del carrer del’Església amb el passatge de l’Església, núm. 2. Construcció de planta baixa i pis amb l’entrada principal que dóna al car-rer de l’Església mutilada, per convertir l’arc de mig punt dovellat de pedra, amb arc pla, amb la coberta inclinada cap a aquest costat de llevant a un sol pendent. La segona part de l’habitatge que dóna de façana a migdia al passat-ge, té el número 2 a la façana, té l’entrada d’arc pla, amb els brancals de pedra i la finestra del pis també de pedra als brancals i la llinda amb unes mènsules lleugerament arquejades i la coberta inclinada de cara al carrer amb un ràfec de doble filera de teula. Casa també coneguda per cal Ferrer de Dalt, per la seva situació geogràfica i per cal Campaner, perquè hi vivia en Joan Sauqué el campaner.

També es troba documentat durant el segle XVII, un Torrella de cognom, d’ofici ferrer.

v. *can Bruguera, can Cucurella, can Torrella*.

“Deu en Gabriel bruguera ferrer esta present parroquia de Vilamajor, en la plasseta de la forsa” (ADB, *Caixa10.13o, Llscompt1491*, 21b). “7 novembre 1606. Bartholomeus bru-guera faber ferrarus eiusdem parrochia vilamayoris” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Manuel Ripoll, 1606*, pp. 2-3). “1870. Cancell. Se feu lo cancell de la Iglesia que es tot de fusta dealba havent costat182 duros. Donatius ab diners: Pau Bosch Ferrer 400 rals... 22 setembre 1912. Al costat de can Farré se feu tot al voltant de domassos” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*). “El carrer de l'Església. Acaba al carrer de Brugueres a l'alçada de cal Ferrer. Amb part de la muralla al seu interior i un magnífic portal dovellat” (*QuadV*, núm.

1, pp. 24-25). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Ferrer” (*QuadV*, núm. 3, p. 15). “L’entrada del poble. Cal Ferrer” (*QDV*, núm. 1, pp. 28, 42). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dilluns. 30 gener: Guillem Ferrer... Dimecres. 1 febrer: Francesc Ferrer” (*QDV*, núm. 8, pp. 57-58, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. Cal Ferrer (plànol).” (Finform. Església de Sant Pere). “Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Sunyer, ferrer... Dela, ferrer” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Sunyer, ferrer... Dela, ferrer” (*V872-1299*, p. 141). “C. Llinatges que representen noms de càrrec d’ofici o de professió. 3. Noms d’ofici o professió tècnica. Ferrer. Ferré. Farré. Ferrés. Farrés. De *ferrer* (del llatí *ferriarius*) ‘qui treballa el ferro.’” (*ELIC*, p. 253).

Ferrer, el mas

Casa i mas que figura al capbreu del segle XVIII, amb la casa derruïda, amb les terres veïnes dels masos Sorell i Nadal.

v. a muntanya de la font de Borrell, el mas Masjoan, can Torrella.

“Mansus ferrer R. ferrer del Molí, homo Monasterÿ de tarça, juramento dicit: quo facit Regi unu par Caponu pro sensu reacione aqua molendini. Im facit host et Cavalcada, et facit media quarteria Bladi pro locido Regi, et mediam fabro” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb1281cop.*, p. 53). “19 setembre 1427. Antònia dona de Bernat Ferrer, hereu universal del mas Ferrer” (*SRC*, p. 80). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1425-1432. Rector: Gabriel Saplana. El rei continua essent senyor directe de terres i masos de Vilamajor. Antònia dona de Bernat Ferrer, ciutadà de Barcelona, hereu universal del mas Ferrer de Sant Pere de Vilamajor” (*QuadV*, núm. 3, p. 13).

Ferrer, el torrent del

Torrent documentat al segle XVIII amb aquest nom, el qual separava les propietats de can Ram i can Prat, per tant podria ser el torrent que avui anomenem el sot d’en Fraric a la part alta i la continuació com a torrent de can Ram.

v. el mas Ram.

Ferrer de Baix, cal

v. ca l’Arc.

“Veÿnat de la Iglesia. Ferrer de baig. Joan Arch. 5 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1754*).

Ferrer de Dalt, cal

v. cal Ferrer.

“Can Ferrer de Dalt” (*QDV*, núm. 1, pp. 64-65). “En Joan Sauqué, de cal Ferrer de Dalt... el rector va proposar als de cal Ferrer de Dalt que es cuidessin del campanar, cap a l’any 1928” (*La veu d’en Pelideu*, núm. 14, pp. 6 i 8. Les campanes de Sant Pere de Vilamajor).

Ferrer de l’Església, cal

Fem aquesta entrada de forma normativa, encara que en el document del segle XIX s’escriu: “Casa Ferrer de la Isglésia”, amb tota probabilitat la forma de pronunciar-ho aleshores. Tanmateix, no tenim la seguretat que fos així, es remarca, però s’entra d’aquesta manera.

“Casa ‘ferrer’ de la Isglesia. Miquel Cuch, Mariangela muller, Maria filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*).

Ferrer Guineu, cal

Sembla que era habitatge i taller de ferreria a la plaça de l’Església, darrere el costat nord de l’actual edifici de can Pau on només hi ha ruïnes i una petita construcció.

“Farré. Felip Arquer, Rosa muller, Pere Juvany, Paula muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Segrera: Ferre Guineu. Pere Juvany, Paula muller. Tomàs” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Veynat de la Forsa: Farré Guineu. Pere Juvany, Paula muller, Ramon i Francisco fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Farré Guineu. Pere Jubany, Ramon Jubany, Dolors” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1910*). “1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Marti Domènech (Ferrer Guineu) jornals” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs.XIX*). “La plaça de l’Església. Can Pere Bachs, que gairebé no es veu, i can Ferrer Guineu, avui inexistent” (*QDV*, núm. 1, pp. 40-41). “La plaça de l’Església. Cal Ferrer Guineu. Casa que s’enrunà. Avui té una reconstrucció de totxana” (*QDV*, núm. 2, pp. 26-27).

Ferrer Menut, el

A l’entrada del registre de comunions de l’any 1897 es fa l’entrada de la casa per: Ferrer Menut, i al registre del 1903 amb la mateixa família per: Menut.

“Segrera: Farre. Josep Arabia, Mercè muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11887*). “Veynat de la Forsa: Farre Manut. Rosa Arabia vídua, Josep Arabia, Mercè muller, Maria filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*).

Ferrer de la Plaça, cal

Potser és la mateixa ferreria, establerta a la plaça, on després amb el pas dels anys, hi hauria el Ferrer Guineu, el Ferrer de Dalt i altres operaris d’aquesta feina que s’hi establirien.

v. cal Ferrer, cal Ventura Ferrer.

“Veÿnat de l’Església: Farrer de la Plassa. Joaquim Tolosa. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752, 1754*). “Iglesia: Can Farré de la Plasa. Arquer, Joan i Rosa” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*).

Ferrer del Puig, el mas

v. el mas Bernat Ferrer, el mas Canal de la Riera.

Mas Canal de la Riera y Mas Bernat Ferrer. 12 setembre 1569. Pere Canal de la Riera amo de dit mas y del mas Bernat Ferrer, establi a Jaume Llegua mestre de cases un tros de de terra de dit mas Ferrer del Puig de sembradura un quarta y mix, en alou a cens de set sous y quatre diners y un parells de capons pagadors per Nadal y dos quarteras de ordi pagadores per St. Pere y St. Feliu a mesura de Vilamajor, termena a orient ab la riera de Vilamajor, part troceum terra manso Ferrer del Puig, meridie ab la rasa y devalla del vall de la força a la riera, a ponent y tramontana ab altres honors de dit Canal, que diu y ha de establi a Jaume Llegua mestre de cases... Lo sobredit Pere Canal establia a Jau-me Llegua després Lleyda un tros de terra de pertinences del mas Bernat Ferrer del Puig de sembradura una quarta y mix, orient ab la riera de Vilamajor, part ab altre honor del mas Ferrer en lo dia present establert a Antoni Pujades, meridi ab honor establert a dit Pujades, part ab una rasa y devalla de la vall de la força, a ponent ab honor de Salvi Illa y part ab honor de Pere Riera y fren de pertinences de dit mas. Antoni de Insula notari de Barcelona a 30 de maig de 1440” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals1592*, pp. 33b, 54brv).

Ferreres; el bosc de Ferreres.

“14 setembre 1626. –Censos- fa lo mas Riba per dos pes-sas de terra que posseheix sobre lo veynat de Canyes en lo lloch dit Ferreres la una de les quals vuy es vinya plantada dita la vinya den Riba, per la qual deu feta una cortera vella de forment y per la altra un parell de capons las quals pos-seix per las Domas” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals1592*, p. 12b). “26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, habeo et possideo petiam loco vocato a Farreras, orient mansi No-guera, meridie honoribus den Aulet, occidente honoribus den Ribas partim, et partim cum torrente vocato de Far-reras, cirtio mas Riquer” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 9rv-10). “1o març 1904. Josep Baró Rodés. És alta que passa al seu nom la peça adquirida per herència del seu pare Agustí Baró, la peça de terra anome-nada “Ferreres”, bosc de tercera” (AMSPV, *ApAm1905*, altes, núm. 2.3). “Josep Baró Rodés d’aquest poble. 3ra. Ferreres, llevant mas Gras d’Amunt, migdia Francisco Gras,el torrent anomenat de Ferreres, ponent Gras i el mateix torrent, nord mas Gras d’Amut, bosc de tercera... Josep Puig Moré de Calella. 7na. “Ferreres” llevant Antoni Cortès, migdia mas Gras d’Avall, ponent el mateix, el mas Pujades, nord Pere Pujol, castanyers, bosc, erm de tercera” (AMSPV, *Re-fApPG1925*, núm. d’ordre 24, f. 25... núm. d’ordre 179, f. 192).

Ferreres, la baixada de

Des del costat de llevant del camí de Palestrins, a la serra del Brolls, baixa el camí des de la zona de Ferreres, travessa el sot d’aquest nom i va a can Gras d’Amunt i a Perera de Canyes.

Ferreres, la carena de; la serreta de Ferreres.

Carena que baixa de sota la penya Alta, encerclada pels dos sots de Ferreres que es troben i s’uneixen sota la cara nord de la serra del Brolls, sota el camí de Palestrins, abans de can Gras d’Amunt.

“8 maig 1608. Honor de Francisco Gras, tenet, habet et possidet in termino dicta parra. Sancti Petri Villamajoris, nuncupata la Serreta de farreras, puga tallar lo bosc, fer cals al si crestable i que no pugue treurer carabassa de les alzines” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Joan Novell1608*, p. 93rv).

Ferrerres, la parada de

Sota la penya Alta, en el punt de confluència dels dos canals que originen el sot de Ferrerres, es fan dues para-des a l’espera del pas del senglar per aquest punt, a la cruïlla de canals.

Ferrerres, la peça de

“Casa, mas i heretat anomenada Pujades, situada en el ter-me municipal de Sant Pere de Vilamajor que es compona. Tercera: Una peça de terra anomenada ‘Ferrerres’ tota bosc d’alzines i pins, d’extensió tres quarteres de sembradura més o menys, llinda a llevant amb el mas Gras d’Amunt, migdia amb Jaume Gras d’Avall, per mitjà del torrent de Ferrerres, nord amb el mas Gras d’Amunt. Josepa, Rosa i Sol Cerdà Bosch; Josep Rodés Argemir, pagès 15 octubre 1875” (RPGr, ll. 3, fca. 212, f. 27). “Peça de terra en el terme muni-cipal de Sant Pere de Vilamajor, anomenada de Ferreres, llevant can Gras d’Amunt d’Antoni Cortès, migdia–ponent can Gras d’Avall de Jaume Gras, ponent can Pujadas d’Ilde-fons Serdà, nord Pere Pujal. Josep Puig Plaja (1944)” (RPGr, ll. 3, fca. 347, f. 411).

Ferrerres, el sot de; el torrent d’en Ferrerres.

Es forma sota la part final de la llarga carena que bai-xa a partir del turó de coll de Murtra. De fet són diversos corriols que s’uneixen sota la serra dels Brols, un, el de més a llevant, es forma just sota la penya Alta. Baixa entre aquesta carena dels Brols i la cara sud de l’àmplia davan-tera de la pineda de can Gras d’Amunt. Va a parar vora can Gras d’Avall a la riera de Canyes.

v. *el mas Gras d’Amunt, el mas Perera de Canyes*. “Sot de Ferrerres (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Conca del riu Besòs: 18. Torrent de Fer-reres (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Ferrerries

“12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Con-sell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les par-ròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Pere Ferreries” (600AC, pp. 91-92). “La Ferreria i *Ferrerries* o *les Ferreries* és dels noms de lloc que apareixen en massa en tot el domini lingüístic” (*OnCat*, vol. IV, p. 211).

Ferrero

“Mas Castalar. Ferrero nom” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 24rV).

Ferrerons

“Veŷnat Bruguer Nou: Ferrerons. Boté. Pau Ferrerons. Jo-sepha muller, Joan Boté” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1841). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 1. Topònims de les terres de llengua catalana. Ferrerons sembla derivat de ferrer. *Fer-reirons* apareix documentat l’any 878 com a topònim de la comarcaca de Besalú... C. Llinatges que representen noms de càrrec d’ofici o de professió. 3. Noms d’ofici o professió tècnica. Ferreró. Farreró. Ferrerons. Ferrarons. Farrarons. Farrerons. Ferrerós. Derivats diminutius de *Ferrer*” (*ELIC*, pp. 139, 253).

Ferriol, el camp

Segurament era una peça de terra propera a la Cuassa, en un territori del mateix propietari. v. *el coll de la Cuassa*.

“De Costís, nom. Camp Ferriol” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 4). “Petrus de Costis homo Castri de Canoves dicit que tenet in Parra. Villamayoris de omni honore apud campu ferriol a sa fexola una fexia et dat quinta”(ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 6).

Ferriola, el torrent de

v. *les Avellanedes, el mas Rovira*. “Font Ferriola. Probablement de FONTE RUBEOLA ‘font rogenca’ > *Fon de R*(o)*iola> Ferriola*, on –TE va ser interpre-tat con preposició de” (*OnCat*, vol. IV, p. 210).

Ferro, la font del; el torrent del Ferro.

“Mas Gili. Torrent del Ferro, lloc” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 22). “Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vilamajor. 5 Font del Ferro, 710 m. la font del Ferro. És preciosa. De la paret brolla el xarop d’enclusa que ha forjat amb els anys, un reclau acolorit. (fotos-plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 77-78). “La font del Ferro (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vila-major).

Ferrussa, can

Sembla que va existir antigament una casa d’aquest nom de la qual no se’n troben vestigis. Potser la composi-ció de l’aigua o el nom, ja existent de la font, hauria donat també el nom de la casa que si féu a la vora; o qui sap si fou al revés.

Ferrussa, la feixa grossa de can

Gran peça de terra allargada situada sota la casa de can Ferrussa, antics conreus, terra avui ocupada pel bosc.

Ferrussa, la font; el sot de la font Ferrussa.

Naixement d’aigua al fons del sot de la font Ferrussa, sota un revolt tancat que travessava el corrent d’aigua en el camí de la font Ferrussa. El torrent baixa en direcció sud, fins sortir del terme municipal pel de Sant Esteve de Palautordera. Font desapareguda a la zona on ara hi ha els Refugis del Montseny.

v. *la Ventadora*.

“Torrent de Font Ferrussa” (AMSPV, *CaixaDTM*,*TRDTM*1919. Bloc de croquis i notes 3.7). “Veïnat de Canyes. Font Fer-russa... Torrent de Font Ferrussa” (AMSPV, *CaixaDTM*, *Plà-nol*1919). “Salvador Codina Montfulleda, alzines. Font Fer-rusa, torrent de font Ferrussa” (AMSPV, *Cad. 1955*, pol. 4, parc 12 a-b). “Una font d’aigua ferruginosa a l’heretat de can Nadal” (RPGr, ll. 2, fca. 155, f. 157). “La font Ferrussa. Una font desapareguda... una font ferruginosa, clarament als terrenys de can Surell del terme de Vilamajor” (*QuadV*, núm. 1, p. 9). “Conca del riu Tordera: 50. Torrent de la Font Ferrussa (plànol)... Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vilamajor. 4 Font Ferrussa, 730 m. quan es van urbanitzar els Refugis del Montseny es va fer passar una carrer per sobre la font i ja no existeix... l’aigua es canalitza fins a la cuina de can Surell (foto-plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19, 72, 76-77). “Sot de la font Fer-russa (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Can Surell, prop de la casa hi ha la renomena-da Font ferrussa, molt mineralitzada” (*DelMC*, p. 76).

Ferrussa, el camí de la font

Camí que pujava en direcció nord des de can Sorell fins travessar el sot de font Ferrussa, sota el revolt del qual hi havia aquesta deu d’aigua. A partir d’aquest punt

el camí girava en direcció nord fins anar a trobar el camí de Santa Susanna, en el punt termenal amb Sant Esteve de Palautordera.

“El camí de font Ferrussa” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 4).

Ferrussa, el pi de can

Situat sota el camí que va de la font Ferrussa a Vall-manya i el camí que marxa a can Bernat. Arbre de gran presència amb un volt de canó de 4 m, s’obre en grans brancades fins a formar una capçada de 20 m Ø.

Fessos, el mas

“Mas Fessos de la iglesia de Vilamajor serà de mas la Mo-rell” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 21). “Mansus de [ferssei], est alodiu dicta Sti. Petri Villamajoris omnibus hominibus habitantibus ibi perpetuo et dabunt, et est jus persesta, et defenciones Castri Villamajoris, et Domini Regis, facit duo-decim denarios dicto Do Rege, vel Bajulo Villamajoris pro guarda in festo Natalis, et quo possit exire de dicta guarda quando voluerint” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 44). “Perer fervos/ C XVIII” (ADB, *Caixa*10.130, *Llscompt*1491).

Feu, can

Nom d’una casa amb jardí, situada al carrer de Ripoll, núm. 20, al veïnat de Ripoll, que es coneix amb el sobre-nom de l’home, en Pou, conegut com en Feu.

“Ripoll. Pou. Miquel Pou. 1 persona” (ADB, Caixa1.9, *Plec-Com*1744). “Veŷnat del Pla: Pou. Miquel Pou. 4 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1752). “1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Josep Pou (can Feu) jornal” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs.XIX*). “Josep Pou Tarrés (a) Feu” (RPGr, ll. 8, fca. 799, f. 153).

Feu, l’alzina d’en

Element vegetal de gran presència i bellesa natural. Arrenca d’un tronc potent de 3,10 m de volt de canó, que de seguida s’obre en dues grans brancades que s’alcen per formar una capçada de 12 m Ø. Situada sobre el mar-ge que separa la terra de can Senalla al nord i la peça de terra d’en Feu a migdia.

Feu, la bassa d’en

Bassa rectangular de grans dimensions d’amplada, al-

çada i profunditat, situada al costat de llevant del camí i el rec de Ripoll, amb l’aigua de la qual s’omplia, avui sense servei. Regava la terra d’en Feu, situada a sota entre la bassa i la riera de Vilamajor.

“Rec-bassa” (AMSPV, *Plànol*AAB1942).

Feu, el mas

v. *el mas Pungol*.

Feu, el roure d’en

v. *el roure d’en Bacallà*.

Feu de les Barraques, can

“Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Feu de les Barraques. Distància: Tres quarts” (VCCPM, pp. 49, 51).

Feua, la

Forma femenina i popular de conèixer la Consol Pou, la mestressa de can Feu.

Figueres

“Census Natalis: Figueres” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 68).

Figueres, el camp

“1o octubre 1898. És alta a Felip Maria Ravell. Una finca camp de conreu, d’extensió 45 a., 90 ca., anomenada Camp Figueres per herència de Felip Segarra” (AMSPV, *ApAm*1902. altes, núm. 17). “Peça de terra denominada la quintana de davant la casa, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, i en el paratge camp Figueres, llevant Esteve Bachs, migdia hereus de Garroset, ponent la riera de Bruguers, Jaume Bachs, nord Joan Bachs. Joan Ravell Martínez (1941)” (RPGr, ll. 1, fca. 77, f. 216).

Figueres, el mas; la vinya del mas Figueres.

Per les formes de l’època d’anomenar les cases com a mas en el nucli interior de les viles, en aquest cas de la Força, cal pensar en un habitatge petit.

v. *la Fàbrica, el mas Clavell*.

“Mas Figueres” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 19). “Mansu Figueras, G. Figueras, femina Dni Regi, juramento dicit, quo

L'alzina d'en Feu

tenet Mansu Figueras pro Do. Rege et facit pro sensu trres solidos et quatuor denarios in festo Sti Petri. Im sextum denarios in festo Natalis. Im sex octavos de forestatge. Im una quarteria Bladi pro locido, Regi, et aliam fabro. Im unu aorteriam vini pro locido, Regi, et aliu fabro im una jova ad titurando” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 39). “1281. Bernardus Clavell *qui tenet fabrica pro Domino Rege dividitur de la Penya de manso Figueres, et transit inter muram et patium et inter mansum Poch et mansum de es Derrocada*” (VCCPM, p. 63).

Figueres de la Móra, la jaça d’en

A la documentació del capbreu del segle XVIII, ens parlen de la jaça d’aquest home de can Figueres de la

Móra, avui del terme municipal de Tagamanent, on més antigament devia portar el ramat al pla Sabrolla.

v. *la muntanya de la Moixa, el pla Sabrolla*.

“jaça. Prada on fa estació, on sojorna, el bestiar” (*DIEC*, p. 1087).

Figuerola

v. *cal Bord*.

Filbar, can

Antiga casa desapareguda situada a migdia del camí de ca l’Aleix, ran el costat de llevant del camí de la Roureda, pertanyent al veïnat de Brugueres.

També la casa del veïnat de l’Església, que després hom anomenarà can Brassó.

v. *el mas Alemany de Brugueres, el Bruguer, el puig de Bruguers, el mas Ginesta, el mas Perera de Bruguers*.

“13 març 1682. Ego Hyacintus Filbar agrícola Parra. Sti Petri Villamajoris agrícola. Confitentem dictus terra troceus uti filium et heredem universalem Stephani Filbar brasserii dicta parra. de Vilamajor, patris mei” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 139-139rv, 141rv). “Veynat de la Iglesia. Filbar. Paula i Pere Filbar” (ADB, Caixa1.9, *Ll-bCom*1672). “Veÿnat de la Iglesia. Filbar. Pere Brassó. Pere Anton Brassó... Veÿnat de Brugueras. Filbar. Jaume Filbar, Esteve, Antoni i Maria Filbar” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1730). “Veÿnat de Brugueres: Filbà. Antoni Filbà. 2 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1752, 1754). “Beÿnat de Bruguera. Filvar. Carlos Filvar. Teresa muller, Joan fill, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1813 i 1822). “Veÿnat de Brugueras: Filbár. Maria Filbár vídua, Joseph Filbar fill, Josepha muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1840). “Brugueras: Can Filbá. Filbá. Joseph, Josepa, Esteba, Magdalena, Miquel i Julita” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1886). “Brugueras: Filbà. Josep Filbà vidu, Miquel i Dolors fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1897). “Brugueras: Filbà. Miquel Filbà, Josepa muller,” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1903). “1904. Personas que donaren almoyna per pagar las obras fetas en la capella de S. Elias: Miquel Filbà de can Filbà 50 centims” (ADB, Caixa5.60, Llpparroqs.XIX). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimarts. 24 gener: en Antoni Filbar y Alemany” (QDV, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llo-

renç Valls). “8 gener 1898. És alta a Josep Pujol Martí la casa que era de Josep Filbà Planas” (AMSPV, *ApAm*1898-1899. altes, núm. 1). “Cebrià Filbà de Vilamajor, avui Andreu Boté Casademunt, secà, vinya, olivar. Per la casa de pagès... Josep Filbà, passen a Francisco Prat, Albert Icart, olivar, bosc, erm, regadiu, seca, vinya. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núms. 153-154). “3 setembre 1916. Miquel Filbà Parera. En mèrits d’escriptura d’inventari atorgada per Miquel Filbà Parera i en qualitat d’hereu del seu pare Josep Filbà Barnils, difunt. Una casa de planta baixa i pis, assenyalada amb el núm. 23, situada en el barri de Brugueres, amb una peça de terra on hi ha la casa, de dotze quarteres, llevant vda. Colomer, Joan Gual, migdia Josep Parera Oliveras, part Tàpia, ponent-nord Josep Parera Oliveras” (AMSPV, *ApAm*1912, p. 45). “Veïnat de Brugueres. Can Filbà” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol*1919). “Miquel Filbà Parera d’aquest poble “Can Filbà”, llevant vídua Colomer i Joan Gual, migdia Josep Parera Oliveré, part Josep Tàpias, ponent-nord Josep Parera Oliveró, secà” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 91, f. 95, alta 1918). “Isabel Casals Mas. Can Filbà. Casa (ruïnes)” (AMSPV, *Cad*.1955, pol. 13, f. 2, parc 35b). “Can Filbà (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Filbar el camí de can

Nom del camí documentat en el plànol de 1919, que portava des de la cara nord de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, per la zona del pla del Bruguer, girava a llevant fins les cases de can Filbar i ca l’Aleix i, després, el camí de Sant Jaume o avui camí de Brugueres. Modernament, la part que va de la carretera fins la urbanització de les Faldes del Montseny, és anomenat el camí de la Roureda, i la part que tomba a llevant fins el camí de Bruguers, el camí de ca l’Aleix.

“Veïnat de Brugueres. Camí de can Filbà” (AMSPV, *Caixa-DTM, Plànol*1919).

Filbar, el pou de can

Pou construït de pedra, rodó, tancat i amb coberta cònica i un petit safareig al costat. Aquest interessant element d’arquitectura popular, avui és l’únic element que es conserva d’aquesta casa.

“Isabel Casals Mas. Can Filbà. pou” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 13, f. 2, parc 35e).

Filbar, la vinya d'en

Terra allargada de conreus i bosc, entre el camí de la Roureda i el torrent de ca l'Aleix, fins la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars.

v. *el mas Perera de Brugueres*. “Isabel Casals Mas. Can Filbà. Cereals, oliveres, alzines i pins” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 13, f. 2).

Fiters, els

Topònim que es documenta al segle XVIII, segurament per anomenar una terra on hi havia els límits de propietat i les remarques amb forma de fites.

“26 octubre 1727. Joannes Antonius Parera Agrícola Vicinatus de Cañas, Parra. Sti Petri Villamajoriis, Dominus et Possessor Mansi Parera et ejus terrarum. Item etiam te-neo, et possideo quandam aliam petiam terra quod est in loco nuncupato els Fités, oriente cum honore Mansi Armengol, quem ego possideo, partim honorem mansi Riquer quam ego possideo, meridie Mansi Noguera, occi-dente Mansi Noguera, et partim honore meo, et a cirtio Mansi Armengol” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 3rv). “FITA. *Fiter* adjectiu ‘adjacent, que afronta amb veí.’” (*DECat*, vol. III, pp. 1047- 1054).

Flameia

“Steva flameya/a.XXXXVI” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*).

Fleca, la

“Arrendadors de 1666-1667. Rafel Alemany ayguardenter de la Forsa, lo dit tota la fleca” (*QDV*, núm. 8, pp. 71-72, ADB. Caixa57. Llibre racional 1655-1678).

Flor, la

Nom de la tercera casa construïda per Miquel Cortès amb façana a migdia al carrer de la Dàlia, i a llevant al Carreró. Construcció avui, 29.1.2016, en un estat d’abandó important.

“Les cases del camp de la Riera, cap als anys 1920. Casa Cortès... la Flor, que més endavant va passar a nomenar-se la Dàlia” (*QDV*, núm. 1, pp. 44-45, 48-49).

Fogona

“Tomàs Carreras de Vilamajor. Fogona. Per una terra de

secà, oliveres, erm. Per una casa de pagès” (AMSPV, Cai-xa173, *Am1863-1906*, núm. 88).

Folló, can

Casa petita amb coberta a una vessant, amb ampli-acions i parts noves en construcció, any 2015, situada al veïnat del Pla, situada al final del camí homònim, que s’anomena així avui dia, abans camí de Sant Jaume que venia de Brugueres i passava per la seva cara nord i que fou anul·lat en part. Nom de casa de difícil clarificació, car es pronuncia sobretot amb iodització: Foió, i el trobem escrit en altres indrets, sobretot a Tagamanent, amb la forma Folló, encara que en les primeres inscripcions d’aquest lloc, les dels fogatges dels segles XV i XVI, es veu sense accentuar i la primera vocal una u, cosa que ens po-dria fer pensar en Fullo-Fulló, home que treballava en un batà. Davant les variants hem optat per fer l’entrada com en altres indrets de la comarca, sense que això representi cap solució definitiva.

v. can Jepic. “Brugueras: Can Fuyó. Francisco Rosas, Merce muller, Agustí fill, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871, 1886 i 1887*). “Brugueras: Fuyo. Agustí Rosas, Maria muller, Salvadó i Pere fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Quatre Camins. Fayó. Agustí Rosàs Lladó” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 11, f. 2, parc 146e). “1951. La obra del centre de culte, donaren jornals: Enric Ferrer (Fuyó) jornal” (ADB, Caixa5.6o, *Llppar-roqs.XIX*). “Cal Folló (plànoI).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “follor f. fol·lia, bogeria... bataner m. ofici. El qui treballa en un batà, màquina usada en fila-tura del cotó i destinada a continuar la neteja i disgrega-ció dels flocs de la fibra” (*GEC*, vol. 7, p. 559, vol. 3, pp. 313, 316). “FOLL, ‘mancat de la raó, que la té pertorbada, boig’, mot comú al català, amb l’occità antic i francès antic fol, italià folle, provinent de llatí FÖLLIS ‘bossa, sac’, cap buit, home fatu, boig’. Follor (Llull, Fc. De la Via, DAg, Alcover Moll)... FOLLAR i, generalment AFOLLAR, ‘malmetre, des-truir’, afollar-se, i occità *folar* ‘batanar’, probablement un derivat del llatí vulgar FÜLLARE’ batanar, batre i piconar draps’, derivat tardà del llatí FÜLLO, -ONIS, batanador, dra-per que batana.” (*DECat*, vol. IV, pp. 74-8o). “fullo –ōnis m.: batanero” (*DLLE*, p. 2o6).

Folló

Folló, el bosc de can; el mas Folló, l’olivar de can Folló i la vinya de can Folló.

“Francisco Rosàs Foyó de Vilamajor. Per la terra de secà, bosc, erm, regadiu, vinya, rocars, olivar. Per la casa de pa-gès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 315).

Folló, el camp d'en

Peça de terra de conreu de can Perera de Brugueres, d’una quartera, on s’hi fa civada i raigràs, coneguda amb aquest nom perquè està situada al final de baix dels con-reus d’aquest mas, tocant la primera de les terres de can Folló.

Folló, la parada de can

Estació de cacera per esperar el pas del senglar sota la casa de canI Folló, a la riera quan s’acaba el camí.

Folló, la riera de can

Es forma per la unió de la riera de can Gol i el torrent de can Gurí, al veïnat de Bruguera, quan circula per la zona d’aquesta casa del veïnat de Bruguera.

Folquer

Cognom que surt documentat al segle XIII a Sant Pere, com a propietari.

v. *Sobirats*.

“A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Folquer. Folqué. De *Fulchar*, derivat de *Fulco* ‘poble’. *Folkarius* (997). La forma *Folcher* o *Folker* apa-reix a molts documents germànics” (*ELIC*, p. 1o4).

Fondal, el

Terra de regadiu de dues quarteres de la propietat de can Pujades del veïnat de Canyes, situada en els conreus de sota la casa, que es rega amb l’aigua del rec del veïnat de Canyes.

Fondo, el collet

Indret situat a la carena de l’Ajaguda de les Vaques, sota el turó del Samon i la Pleta.

Fondo, el prat; el turó del prat Fondo.

El turó és punt culminant de la carena que puja des del

turó de la Cova, després descendeix la carena fins el collet del prat Fondo.

“Prat Fondo (plànoI).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “el turó del Prat Font (1159 m).” (Fln-form. Sender del Pi Novell. De Vilamajor a la Calma).

Fondo de Dalt, el prat; el collet del prat Fondo de Dalt.

Després del prat Fondo el camí s’enlaira fins el proper collet del prat Fondo de Dalt.

Fonolleres; el mas Fonolleres.

Terres del mas Fonolleres en el terme de Sant Pere de Vilamajor, casa i propietat de la parròquia de Cànoves. v. *el camp Maleny*.

“Fonoyeras. Riu en la parroquia de Vilamajor” (ADB, *Cai-xa10.130, Capb1281*, p. 4rv). “Petrus de fonoýeras homo Cas-tri de Canoves qui dicit que tenet pro Dº Rege tres feixas terra apud Rivum in Parra. Villamaýoris, et dant octo de-narios in festa Sti Petri pro part Porcada... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajo-ris: fonoýeras”(ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 3rv, 67).

Font, can

Nom d’una antiga casa pertanyent al mas Samon, si-tuada sota la bassa i les feixes del camp Safont, de la qual avui dia encara hi ha restes. Casa que va donar el nom actual de camp Safont.

“Census Natalis:font” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 68). “Les Masies: Font. (quadre). ... en runes... Samon. Mas Font” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II). El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 128). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 5. Noms d’accidents hidrogràfics, de dipòsits i conductes d’aigua. Font. Fonts. Fons. Lafont. Alafont. Safont. Çafont. Zafont. Safon. Safons. Del substantiu *font*. Les formes *Fonts* i *Fons* representen el plural del mot. *Lafont* i *Alafont* són grafies aglutinades de font amb l’article *la*. Les que comencen en *Sa-* (*Za-*, *Ça-*) són formes aglutinades de *font* amb l’article *sa*” (*ELIC*, p. 181).

Font, el mas

Durant el segle XIII es documenta com a mas d’en Font; tanmateix el cognom l’escriuen Safont. Per tant po-

dem pensar en aquesta evolució de la forma en article salat i l'aglutinació posterior Safont.

També la casa i propietat anomenada Font, unida i aplevada al mas Samon, que en el capbreu del segle XVIII, figura amb la masia derruïda.

v. *el mas Gual, Morera, el mas Safont, el mas Samon*. “Mas Font” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 33rv). “Petrus Safont homo Dmi. Regis tenet Manso de font pro Dº Rege et facit pro censu tres solidos et quatuor denarios et duo pari gallinarum in festo Natalis, et una quarteria de fores-tatge et una tragina et unam jovada et de quintars uno de forestatge” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281cop., p. 7). “Bernar-dus de Vilario homo Dni Regis juramento dicit quo tenet Mansu de font pro Dº Rege, et facit pro sensu quinque so-lidos pro Porcada, et mediam in festo Sti Petri. Decem et octo denarios in festo Natalĭ Di pro aliquibus honoribus quos tenet pro Do Rege. Im quenque solidos et quatuor denarios festo Natalĭ Dni. Item un par Pulloru de recogici-onibus. Im tres Punýeres de forestatge. Im tres corteries. Im tres Punýeres de forestatge. Im tres corteries Vini de forestatge. Im una quarteria Bladi pro locido Rege, et alia fabro. Im une corterium Vini pro locido Regi, et alia fabro. Im duas traginas. Im pro honoribus quos facicun Berenga-rius Gual, et Bernardus Andreu facit, quando est ibi Bladu, una par Pulloru” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281cop., p. 30).

Font, la

v. *can Bacallà*. “1o octubre 1912. És alta per posar al seu nom i succes-sors Jaume Arenas Rovira de ls finques següents: 1era: Una casa de pagès anomenada “Can Bacallà” amb les se-ves terres de conreu de secà aplevades, anomenades “La Font”, de dues quarteres, vuit quartans, llevant el torrent de l’Arnau, per migdia Josep Sagrera, Josep Illa Sauri, An-toni Fradera, ponent el camí que dirigeix a Sant Antoni de Vilamajor, nord mas Vedell i les terres del conegut com a “Mont de Vilanova”... 13 setembre 1921. Isidre Serra Planas En mèrtis de venda perpètua otorgada per Maria Molins Canudas. És alta per passar al seu nom. Una casa de pagès anomenada “Can Bacallà” i terres annexes, anomenades “La Font””, (AMSPV, *ApAm*1912, pp. 20rv, 67rv). “Isidre Serra Planas. 1ra. “La Font” llevant torrent de l’Arnau, migdia Jo-sep Sagrera, Joap Illa, Antoni Fradera, ponent camí públic,

nord mas Vedell, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 232, f. 253, alta 1922).

Font, el carrer de la

Carrer que va de ponent a llevant des del Carrer Nou, travessant l’avinguda de Sant Elies, fins a can Llobera. v. *el carrer de can Pau Nadal*.

Font, el torrent de can

v. *el mas Pungol*.

Fontanelles, ses

“Nespler Mas. Fontanellas, lloc” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 8rv). “A Crosell homo Dom. Regis juramento apud fontanelles unu campu et dat tasca... Petrus Miró homo Dom. Regis tenet Mansu pro Dº Rege, a ses Fonta-neles duas artigas, et dant tasca” (ADB, *Caixa*10.130, *Cap-b*1281cop., pp. 6rv-7-7rv). “FONT. Derivat: Fontana [Llull] del llatí FONTANA que havent començat com a adjectiu (*fontanus*, -*ana*, -*anum*, ‘pertanyent a font’,) ja en el segle IV apareix substantivat fontana com a para-sonònim de *fons*... en català hagi acabat per no ser més que un sinò-nim poètic de *font*” (DECat, vol. IV, pp. 104-107).

Fonteta, la

Naixement d’aigua que rajava del marge i sortia al capdavall d’un petit sot avall del Polell, en el sot de can Rovira. Era una deu d’aigua molt fresca i bona de beure, rajava baixa, just per poder posar el càntir; saltava i anava per un canal fins a omplir la bassa de can Cabreta.

Força, la

v. *el mas Tomàs, can Torrella*. “1517. Casa i un hort de la força de Vilamajor” (SRC, p. 209). “31/12/1823. Antonio Ribalta labrador de Sant Pere de Vila-major, a favor de Josep Ferrerons alpagatera de Vilamajor. Pedazo de tierra dos cortanes en dicha villa en termino de Vilamajor y vecindad de la forsa” (ACA, HAC, Llig3342/02, *escripROH*1825-1827, p. 2rv). “La Força: En l’any 16o8 los srs. obrers de aquesta parròquia demanaren al Govern de S.M. permís per traure tota la pedra que los menesters del Castell o fortaleza titulada la Forsa per conclourer l’obra de la Iglesia” (ADB, Caixa5.60, Llpparroqs.XIX). “La “Força”.

L’Església, la Sagrera, el Castell-palau dins de la muralla o fortificació, el conjunt de cases apretades i carrers es-trets i tortuosos” (*QuadV*, núm. 1, pp. 24, 50). “La plaça de l’Església. El nucli que coneixem com la “Força” el trobem al Castell comtal de Vilamajor” (*QDV*, núm. 2, p. 26). “La Força” (*QDV*, núm. 8, p. 26). “La força de Vilamajor (foto)” (FInform. Església de Sant Pere la “Catedral del Vallès”). “La Força (plà nol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “La Força: el Castell de Vilamajor (foto). La vila medieval de Vilamajor va ser coneguda amb el nom de “La Força” degut a les fortificacions que els comtes de Barcelona alçaren en construir el Castell de Vilamajor (s. XII).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Elecció de síndics, oïdor de comptes i clavari. 15 febrer 1586. Es convoca consell al lloc de la Força” (*VCCPM*, p. 96). “Veïnat del Pla. La Força” (AMSPV, *CaixaDTM, Plà nol*1919). “Antic Palau Comtal o Castell de Vilamajor. municipi de Sant Pere de Vilamajor. en aquest municipi perdura encra el nom de “la Força”; tant així que va dur-lo en el període de 1936-1939. El nom s’explica per la gent de l’indret, al grup de cases que hi ha al volt de l’església” (*CastC*, p. 241). “La Força, el pont i les fargues.- Del conjunt de cases al volt de l’església al país se’n diu *la Força*. Les cases són ve-lles, però n’hi ha algunes, desgraciadament, de renovades; remarquem la ferreria; la rectoria del segle XVI” (*DelMC*, p. 75). “Del poble o conjunt de cases -39 el 186o- que envolta l’església (a 305 m d’altitud) se’n diu la Força, en al·lusió a les fortificacions que abans hi havia” (*V872-1299*, p. 21).

Força, el caseriu de la; el veïnat de la Força.

v. *el Molí d’en Samon*. “31/12/1823. Antonio Ribalta labrador de Sant Pere de Vila-major, a favor de Josep Ferrerons alpagatera de Vilamajor. Pedazo de tierra dos cortanes en dicha villa en termino de Vilamajor y vecindad de la forsa” (ACA, HAC, Llig3342/02, *escripROH*1825-1827, p. 2rv). “31/12/1823. Antonio Ribalta labrador de Sant Pere de Vilamajor, a favor de Josep Fer-rerons alpagatera de Vilamajor. Pedazo de tierra dos cor-tanes en dicha villa en termino de Vilamajor y vecindad de la forsa” (ACA, HAC, Llig3342/02, *escripROH*1825-1827, p. 2rv). “Pere Ozerans Bertran de Llinars. 6na. “Veïnat de la Força” llevant riera de Vilamajor, migdia Esteve Planas, ponent Jaume Bertran, nord Josep Bachs, regadiu de pri-

mera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 154, f. 164rv). “Peça de terra regadiu, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge anomenat veïnat de la Força, llevant riera de Vilamajor, migdia Esteve Planes, ponent Jaume Bertran, nord Josep Bachs. Esteve Oserans Paris, Josepa Ribosa Oserans (1941)” (RPG, ll. 2, fca. 1o8, f. 55). “Caseta situada en el caseriu de la Força” (RPG, ll. 5, fca. 512, f. 14o). “Barri de la Força” (*QDV*, núm. 9, p. 2o).

Força, la peça de la

“La Rectoria. 1756. Dues peces petites de sembrat de 9 quarteres anomenada també la peça de la Força, que per-tanyia al mas Ferrer” (*VCCPM*, p. 159).

Força, el pla de la

v. *can Senalla*. “hort prop de la plana de la Força de Vilamajor” (*VCCPM*, p. 159).

Força, la placeta de la

v. *cal Ferrer*.

Força, la riera de la

Denominació també de la riera de Vilamajor, a seu pas pel poble. v. *can Duran*.

Força, la vall de la

v. *can Torrella*.

Formigues, el serrat de les; el turó de les Formi-gues i la terma del turó de les Formigues.

La major part de la carena i el serrat d’aquest nom delimita el termenal de Llinars i Sant Antoni de Vilamajor i acaba delimitant una part amb el terme de Sant Pere de Vilamajor, culminant al turó de les Formigues, delimitació dels termes de Sant Pere de Vilamajor, Llinars i Santa Ma-ria de Palautordera.

“Veïnat dels Boscassos i Vallserena. ▲Formigues” (AMSPV, *CaixaDTM, Plà nol*1919). “Punt de trobada dels tres termes de Sant Pere de Vilamajor, Santa Maria de Palautordera i Llinars. Forma una elevació on hi ha la terma de divisió. La terma és una pedra termenal granítica de 1,5o m. d’alçada

Formigues, situada dalt del turó de les Formigues, punt delimitador dels termes de Sant Pere de Vilamajor, Santa Maria de Palautordera i Llinars” (*SMPalau*, p 148). “Termes: Dalt del cim del turó de les Formigues” (*TP*, t. 3 i 5). “Al llarg de la serra d’aquest nom passa la línia termenal que separa els termes municipals de Llinars i de Sant Antoni de Vilamajor. Serra que va en direcció sud-nord i que és la continuació de la serra de can Tabola, la qual té el punt culminant en el turó de les Formigues, al límit termenal amb Santa Maria de Palautordera [i Sant Pere de Vilamajor]” (*NLlinars*, p. 167).

Forn, el

Topònim documentat al segle XVIII, exclusivament com el Forn, en una terra on avui dia hi ha la casa anomenada el Forn d'en Ribes

“20 novembre 1731. Ego Paulus Gras de vall agricola parra. Sti. Petri Villamayoris, uti dominus et pocessor mansi Gras de Vall et ejus terrarum ejusdem parra. item etiam habeo et possideo petiam terra quatordecim arteriarum et in loco vocato al forn, olim Plana dels albas, oriente honore Vidal del Puig, partim honore den Ribas mediante la serra del Hom, a meridie Llinás, itinere quotenditur manso Vidal del Puig per la serra de villa Sti. Celidonÿ qui fuit den Torroella Marrahí, occidente honore den Vidal, et partim Ribas, et a cirtio Honore den Pujadas, partim den Llobera” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 286).

Forn, el camp del

Peça de terra del mas Terrer, sota el camí, a la sortida de la casa pel costat de ponent, abans d'entrar a la baga i la zona de la castanyereda. Conegut amb aquest nom per està situat on hi havia antigament el forn d'obra o rajoleria del mas.

Forn, el pla del

Quan es puja al Corral d'en Perera, a llevant d'un dels darreres revolts del camí d'abans de la casa, al final de la cara nord del bosc de sureres d'en Perera, sobre el marge, una planada oberta forma un planell erm, buit d'arbres, espai ampli al qual dóna nom un antic forn de calç en un entorn de terra rocós, a llevant d'aquesta plana allargada. També es documenta a començaments del segle XX

amb aquest nom un indret del veïnat de Santa Susanna.

“7 juny 1903. En mèrits de venda perpètua otorgada per Antoni Puig Argemí, les següents finques. 1ra. Hi ha una casa. Peça de terra part conreu i part erm, d’una quartera, cinc quartans, dintre de la qual hi ha una casa de baix i pis, situada en el barri de Santa Susanna, en el lloc anomena “Pla del For”, llevant Vicenç Castanyer, llevant-migdia-ponent-nord Josep Giró, nord mas Rovira” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 51). “Miquel Illa Argemí, d’aquest poble. 6na. “Pla del Forn”, llevant Vicenç Castanyer, llevant-migdia-ponent-nord Josep Giró, nord Mas Rovira, secà, erm de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 110, f. 115rv, alta 1918). “Peça de terra conreu, erm, dintre de la qual hi ha una petita casa en el lloc de Santa Susanna, del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, i lloc anomenat pla del Forn, llevant Vicenç Castanyer, llevant-migdia-ponent-nord Josep Giró, nord terres del mas Rovira. Miquel Illa Riera” (RPGr, II. 5, fca. 492, f. 96). “Pla del Forn (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “4.3 Obtenció de calç. Possible forn de calç, proper al pla del Forn (foto).” (*QDV*, núm. 4. Les feines antigues del bosc i la muntanya p. 68).

Forn, el sot del

“14 març 1728. Ego Paulus Martí, et Canal agricola parra. Sti. Petri Villamayoris Dominus et Pocessor Mansi Canal de la Riera et ejus terrarumm in dicta parra. teneo et posideo totam illam petiam terra heremam que antea erat vinea et in loco vocato N., oriente Jacobi Oseran, meridie Suñer, occidente Sunyer torrent vocato del sot del for mediant, cirtio Llinás qui fuerunt den Vidal” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 174rv).

Forn d'en Gras, el

És anotat a la llibreta de comunions de l'any 1813, un habitatge anomenat el Forn del Gras i, també, el Corral d'en Ribes, situat al sot de l'Om. Després serà la casa anomenada can Vacota.

v. *can Martí*.

“Veŷnat de Canÿes. Forn de Gras. Jacob Puig, Quiteria i Joan Puig” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Veŷnat de Vallserena: Forn den Gras. Joseph, Quiteria, Miquel i Bartomeu Putx... Joseph Gras. 2 persones... Joseph Puig i Susanna” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1743*, 1752, 1754). “Vallsarena: Forn

den Gras. Josep i Quiteria Puig, Manuel fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbVilanova*). “Veŷnat de Vallserena: [Sot de l'Om]. Miquel Llavina, Rosa muller” (ADB, Caixa 1.9, *LlbCom1768*). “Veynat del Sot de lom. Forn den Gras. Rosa Llavina vídua, Antonia, Maria, Isabel Joseph fils i Pere bort” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1795*). “Torrent del Om: Forn del Gras. Corral den Ribas. Rosa Llavina. Joseph fill, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veŷnat Torrent del Hom. Forn den Gras. Llavina. Joseph Llavina, Maria muller, Joan i Pau fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Veŷnat Torrent del Om: Forn del Gras. Roca. Joan Roca, Rosa muller, Miquel i Maria fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1840*). “Veŷnat Torrent del Om: Forn del Gras. Rosa Roca vídua, Miquel i Jaume fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*).

Forn d'en Ribes, el

Casa del veïnat del sot de l'Om, en una lleugera plataforma solella, sobre la terra de conreu de la casa, a llevant del camí del sot de l'Om i migdia del camí del Forn d'en Ribes. De factura senzilla, construïda en planta baixa i pis, amb coberta a doble vessant, horitzontal a la línia de façana, de cara a migdia. La família Puig compraren la casa a l'home de can Ribes. D'antic segurament hi havia un forn, potser d'obra, encara que la documentació antiga, de moment, no ens en dóna detalls.

v. *el Forn*.

“Veŷnat de Canÿes. [Veïnat del Sot de ‘Om]. Forn de Ribas. Mus Castellar, Elisabet Castellar” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Veŷnat de Vallserena: Forn den Ribas. Joseph Puig, Quiteria Puig. 2 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*, 1754, 1768). “Vallsarena: Forn den Ribes. Pau i Mariangela Arenas” (ADB, Caixa 1.10, *LlbVilanova*). “Veŷnat de Canyas: Forn den Ribas. Bachs. Joseph Bachs. Isabel muller, Thomas, Ursula, fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Veŷnat Torrent del Om: Forn den Ribas. Bachs. Elisabet Bachs vídua, Thomas Bachs, Theresa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Sot del Om: Forn den Riba. Tomas Bachs vidu, Francisco Costa, Rosa muller, Joan fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*, 1886 i 1887). “Sot de Lom: Forn den Ribas. Pere Llobera vídua, Joaquim i Isidro fills, Genoveva muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “1951. La obra del centre de culte, donaren jornals: Antoni Llobera (Forn d'en Ribas) jornal” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs.XIX*). “El Forn

d'en Ribes (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, anomenada paratge ‘Forn d'en Ribes’ ‘lo Corral’, dintre de la qual hi ha una caseta, pol. 9, parc. 14 del Cadastre. Té bosc, conreu i vinya, llevant Torre Guillera, migdia casa Cànova, casa Mascaró de Burget Sanet i casa Vila de Joan Lloveras, Manuel Sanata i altres, llevant camí de can Pairana. Josep Puig Plaja (1944)” (RPGr, II. 3, fca. 350, f. 417). “Rústica denominada ‘Vidal del Puig’, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge Forn d'en Ribes, nord Josep Fortuny, migdia Tomàs i Teresa Arabia Perxachs, llevant altra finca per mitjà del camí de Vallserena, ponent Josep Illa per mitjà de torrent. Se segrega de l’heretat denominada ‘Vidal del Puig’. Assumpció Puig Bori. pol. 10, parcs. 27-29 i 32 del Cadastre” (RPGr, II. 6, fca. 571, f. 83). “Veïnat del Sot de l'Om. El Forn” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Josep Puig Plaja Forn d'en Ribes, casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9, f. 1, parc. 14c).

Forn d'en Ribes, l'alzina del; el lledoner del Forn d'en Ribes.

Aquesta alzina, que devia tenir una presència majestuosa, avui colpeig, en veure gairebé la meitat del seu cos, la part que dóna de cara al camí, arrencada, amb una ferida profunda immensa produïda per la descàrrega d'un llamp que la deixà ferida, però que acabà d'arrabassar una ventada de l'any 2014. Tanmateix, continua presidint un espai propi al marge, ran el costat de ponent de la casa, al costat del lledoner, amb un cos de més d'uns 2 m de volt de canó i una capçada de 16 m Ø.

El lledoner amb l'alzina que es fan companyia, està situat sobre el costat de migdia-llevant del camí del Forn d'en Ribes i el trencall d'entrada a la casa, al marge, amb un cos de 2,85 m de volt de canó i 18 m Ø.

Forn d'en Ribes, la bassa del; el pou del Forn d'en Ribes.

La bassa estava situada ran el camí del sot de l'Om, al límit nord de la propietat, vora les terres de can Santa Anna.

El pou, situat davant la façana principal de la casa, rodó fins el coll, construït de pedra, amb dos pilars també de pedra amb un biga de fusta per aguantar la politja i la

corriola. A la terra del capdavall de la casa una altre pou, vora el pas del camí.

“Josep Puig Plaja, Forn d’en, Ribes, bassa. pou” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9, f. 1, parcs. 12c, 14e).

Forn d’en Ribes, el bosc del; el mas del Forn d’en Ribes i la vinya del Forn d’en Ribes.

Àmplia zona de bosc que cau per la falda solella del serrat Llarg, fins el camí del Forn d’en Ribes i la propietat de can Santa Anna a ponent.

Terres a l’entorn de la casa del Forn d’en Ribes, amb les de la part baixa tocant el camí i la riera del sot de l’Om de conreu, ara plantades d’alfals i les terres de la costa al nord i migdia del camí del Forn d’en Ribes, ocupades pel bosc.

v. el mas Torre Guillera.

“Tomàs Bachs de Vilamajor. Forn d’en Ribes. Peça de ter-ra vinya, secà.” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 29). “Josep Puig Plaja, Esteve Riu Busquet. Can Ribes, cereals, regadiu, alzines, vinya, erm... Forn d’en, Ribes, pins-alzines, cereals” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 6, f. 2, parcs. 145-151, 153-159, 161, pol. 9, f. 1, parcs. 12a, 14a-b).

Forn d’en Ribes, el camí del

Camí que comença al costat de llevant del camí del sot de l’Om, porta fins el trencall d’entrada al Forn d’en Ribes i continua ascendint per la costat de la serra Llar-ga cap al terme de Santa Maria de Palautordera, per això hom també l’anomena el camí de Palau i de forma tradi-cional formava part de l’anomenat camí de França, que també servia i es coneixia com a camí de Creu.

v. *el camí de Creu, el camí de França*.

“Camí del Forn d’en Ribes” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9, f. 1).

Forn d’en Vidal, el

“Veŷnat de Canŷes. Forn den Vidal. Antoni i Maria Roca. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*).

Forner, cal

Nom de casa a partir de l’ofici de forner i l’establiment del carrer de Sant Nonet, núm. 26, que té el nom comer-cial de: Forn de Sant Pere. Casa construïda l’any 1928, en planta baixa i pis, amb coberta a doble vessant hori-zontal a la línia de la façana, amb la inscripció a la part superior

L'alzina i el lledoner del Forn d'en Ribes.

de la façana: 1928, F.S.

“El Forn” (*QDV*, núm. 1, p. 91 foto doble).

Forts, el mas

Diuen que la línia de terme entre Sant Pere de Vilama-jor i Sant Esteve de Palautordera, passa per dins la casa, després va a les Tres Termes. Tanmateix hi ha qui defensa que la casa queda totalment dins el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor. Casa construïda en planta baixa i pis amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana, en un espai lleugerament elevat sobre les fei-xes que van caient a la cara de migdia, amb una banc de pedra i cairons; la casa també s’eleva quatre graons res-pecte al pati anterior, amb entrada d’un bloc de pedra ini-cial a l’arrencada dels brancals, continuats amb cairons, amb la llinda també de pedra picada, com les obertures de finestres.

“Montanya, Canyas. Masforts. Miquel Xicoy, Teresa Xicoy” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1693*). “Veŷnat de Montanŷa. Mas-fors. Jaume Quintana, Magdalena Quintana” (ADB, Cai-xa1.9, *LlbCom173o*). “Veŷnat de Muntanya: Masforts. Eli-sabet, Antoni, Margarida, Joseph i Rosa Mundet” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1743, 1752*). “Mas Fors. Veïnat del Sot de l’Om” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Josep i Bonaventu-ra Volart Vilà. Casa, alzines, sureres, cereals, oliveres, erm”

(AMSPV, *Cad1955*, pol. 7, f. 2, parcs. 1o-11, 19). “Mas Forts” (RPGr, ll. 2, fca. 155, f. 157). “Església de Sant Pere, la “Ca-tedral del Vallès. Forn (plànol).” (FInform. Església de Sant Pere). “Mas Forts (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “E. Llinatges que són originària-ment vertader sobrenoms o malnoms. 2. Noms de parts del cos i de qualitats i defectes físics. Fort. Fors. De l’ad-jectiu *fort* (del llatí *forte*), ‘vigorós’. La forma *Fors* és grafia incorrecta, per *Forts* (plural de *fort*).” (*ELIC*, p. 273). “fortis –e: fuerte, robusto, vigoroso” (*DLLE*, p. 2o2).

Forts, les artigues del mas; el bosc del mas Forts; les feixes del mas Forts; el mas Forts; la quintana del mas Forts; la terma del mas Forts i la vinya del mas Forts.

Terres del mas Forts a l’entorn de la casa, on avui abunda el bosc de roure que ocupa la major part de la terra, que havia tingut una superfície de 4o Ha.

Va desaparèixer ja fa anys el conreu de la vinya i l’arti-ga que quedava a la part nord de la masia.

Les feixes allargades de llevant a ponent sota la casa, tenen la primera peça anomenada el camp Llarg i després la quintana, per baixar fins a set graonats que es conrea-ven i es regaven amb l’aigua del safareig.

v. *la roureda d’en Nadal*.

“Esteve Auleda Mas Fors de Sant Esteve. Casa Tarré. Per la terra de bosc, castanyers, regadiu, secà, vinya. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 6). “21 agost 1919. Tercer molló. Es reconeix com a tal una fita de pedra de forma irregular clavada a terra, situada en el lloc denominat “Mas Fors”, en un terreny d’alzines de Josep Bolart. La línia de termenal reconeguda entre els mollons segon i tercer és la recta que els uneix” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Llinars i Sant Pere de Vilamajor). “Mas Fors” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 3.7).

Forts, el camí del mas; el corriol del mas Forts.

Camí que entrava i sortia del terme de Sant Esteve de Palautordera, per portar a la casa travessant el sot dels Verns. Una drecera baixava a buscar el camí de font Fer-russa.

El corriol portava a la casa des del mas Rovireta per la font de la Teula, i una altra part venia des de can Pere de les Dobles pel sot fins a la casa.

“Camí del Mas Forts” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 7, f. 2).

Forts, l’era del mas

Situada en un espai enlairat respecte l’entorn, a lle-vant de la casa. De terra enllosat, avui sense la feina anti-ga és un bell espai herbat. Batien al matí i a la tarda ven-taven perquè la situació elevada sobre el sot queda molt ventilada, amb la pallissa, ran el seu costat de ponent en un cobert allargat des de la casa.

Forts, la font del mas; el rec del mas Forts i el safareig del mas Forts.

L’aigua baixa d’uns 5oo m amunt de la casa des del sot, i raja del marge per un galet que cau a la pica de pedra elevada a 1 m d’alçada, situada al costat de ponent del sa-fareig de forma ovalada de 7x5 m, al qual vessa, construït d’obra amb el rentador petit a la cara de migdia. Des del safareig raja a un rec que portava l’aigua als horts situats a la part de sota. Safareig situat ran el costat de ponent de la casa, just quan hi arribem pel camí propi.

“Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cavallar. 22. Font de Mas Forts, 4oo m. és al costat de la casa i el seu rajolí alimenta una bassa” (foto- plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 5o, 64-65).

Forts, el forn del mas

Forn de calç del mas Forts, situat ran la cara nord del camí, poc abans d’arribar a la casa. De forma rodona de 2,5 m Ø, i 4,5 m d’alçada, avui resta completament oberta la part del davant però la resta del volt es conserva.

“El forn del Mas Forts (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Forts, el torrent del mas

Es forma dins el bosc del mas Forts, travessa el camí que porta a la casa, poc abans del forn de calç, i baixa en direcció sud-est per travessar la línia del terme munici-pal amb Sant Esteve de Palautordera, on recull l’altre braç que ve de sota la casa, va a parar al sot de la font Ferrussa ja dins el terme veí abans que se’ls ajunti el sot de l’Infern.

“Veïnat de Canyes. Torrent del Mas Fors” (AMSPV, *Caixa-DTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 3.7). “Torrent de Mas Fors” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Conca del riu Tordera: 51. Torrent de Mas Forts (plànol).” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 19).

Fosc, el sot; el torrent Fosc.

v. *el sot de cal Nen; el mas Perera de Canyes*. “Conca del riu Besòs: 31. Torrent Fosc (plànol).” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Fou, can

Casa del veïnat de Ripoll, ran el camí de Ripoll, on fa cantonada l’entrada amb l’accés a través d’un pati. Era una casa de pagès petita, de baix i dalt, que va tenir una transformació total com la veiem avui amb una estructura de planta baixa i pis amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana orientada a migdia.

v. *can Pere Pericó*. “Pla. Fou. Joan Llobera, Camila muller, Isidro i Pau fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Veynat del Pla: Fou. Emilia Sagrera, Pau i Joan” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge anomenat Ripoll, dintre la qual hi ha construida una casa de pagès denominada can Fou, llevant riera de Vilamajor, Pere Carreras i altres, migdia Teresa Bertran, ponent Josep Pujol, per mitjà de camí, Pere Surell, per mitjà de sèquia i altres, nord mas Llinars. Jaume Olivé Bosch; Ramon Olivé Bruguera (1944)” (RPGr, Il. 3, fca. 368, f. 467). “Terra en el paratge anomenat Ripoll, amb una casa denominada can Fou” (RPGr, Il. 7, fca. 685, f. 154). “Terreny en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge anomenat Ripoll, en el qual hi ha una casa de pagès denominada can Fou” (RPGr, Il. 10, fca. 984, f. 130). “2o maig 1904. Raimon Olivé Bruguera-Llinars. En mèrits d’una relació de bens són alta per passar al seu nom en qualitat d’hereu del seu pare, difunt Jaume Oliver Bruch. Segon. Una peça de terra de dues quarteres, situada en el paratge de Ripoll, on està emplaçada la casa de pagès denominada “Can Fou”, llevant riera de Vilamajor, Pere Carreras, Salvador Carrera, Teresa Bertran, Josep Planas, Pere Planas, migdia Teresa Bertran, ponent Josep Pujol per mitjà de camí, Pere Surell, per mitjà de sèquia, Jaue Olivé, nord terres del mas

Llinars. Casa de pagès denominada “Can Fou” situada en l’anterior peça de terra, de planta baixa i pis, envoltada per aquesta terra” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 21rv). “Veïnat del Pla. Can Fou” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Ramon Olivé Bruguera. Can Fou. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parc. 10oc). “o,45. Trobem a can Fou” (FIinform. El Roure Gros). “1951. Aportaren els seus jornals per a l’adaptació i ampliació de l’era per a camp d’esports i joc de bàsquet: Fou” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*).

Fou, el mas; la peça de can Fou.

“2o maig 1904. Raimon Olivé Bruguera-Llinars. En mèrits d’una relació de bens són alta per passar al seu nom en qualitat d’hereu del seu pare, difunt Jaume Oliver Bruch. Primer: una peça de terra de conreu de set quarteres, situada en el veïnat de Ripoll, llevant Jaume Oliver, migdia el mateix Jaume Oliver per mitjà d’una sèquia, ponent Josep Pujol abans Jaume Parera Bertra, per mitja de mollons, nord terres del mas Llinars” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 21). “Ramon Oliver Bruguera de Llinars del Vallès. “Ripoll” 1er-2na, llevant Jaume Oliver, migdia Jaume Oliver per mitjà de sèquia, ponent Jossep Pujol per mitjà de mollos, nord mas Llinars, secà de tercera... llevant la riera de Vilamajor, Pere Carreras, Salvador Carreras, Teresa Betran, Jordi Planas, Pere Planas, migdia Teresa Bertran, ponent Josep Pujol per mitjà de camí, Pere Surell, per mitjà de sèquia, nord terres del mas Llinars, regadiu de segona i tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 152, f. 162, alta 1914).

Fou, el sot del; el torrent del Fou.

Ve de sota el costat de ponent, sota el pla del Bruguier, al límit de la urbanitació de les Faldes del Montseny, s’uneix a una altra torrentera que ve de sota la cara de migdia de la urbanització. Es troben sobre el costat nord-oest de can Xandela, per això també en diuen el torrent de can Xandela; travessa la carretera en el revolt d’aquesta casa, recull per l’esquerra, més avall, el sot de ca l’Aleix, poc abans d’entrar al terme de Sant Antoni de Vilamajor, part aquesta última que hom també anomena torrent del Joncar.

“29/8/1826. Establecimiento perpetuo ante Buenaventura Llobet, notario de Granollers, firmado por Francisco Llinás Vil al Puig, cerero en Barcelona, a favor de José Llavina

labrador de Sant Pere de Vilamajor, un pedazo de tierra en el paraje nombrada Sot del Fou del mas Vidal” (ACA, HAC, Llig3342/o2, *escripROH1825-1827*, p. 57rv.122). “Torrent del Fou” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 4.3). “Veïnat del Bruguer. Torrent del Fou” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Torrent del Fou” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 2. 12-2 i 13-2). “Conca del riu Besòs: 29. Torrent del Fou (plànol).” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Fradic, el mas

v. *mas Andreu*. “Fradech homo afocatus de Sto. Licerio et de Agilona, juramento dicit, quod facit una quarteria Bladi pro locido Regi, et alia fabro, et unu cuarterium. Oni pro locido Regi et aliu fabro. Dictus fraelec pro quo tenet ad Mansu de fraedic, et dicit mansu pro Dº. Regi, et dixit que nescit: tament cedit dictu fraedec quod dictus Alnaldus de Sto. Licerio et Agelona tenet dictu Mansu de fradec, pro Dº Rege; et facit dictus fradech host et Cavalcada Dº Regi” (ADB, *Caixa10.130, Capb-1281cop.*, p. 25). “12 juny 1384. Convení subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Bernat Fra” (600AC, pp. 91-92).

Fraelet, el mas

v. *Fraric*. “Mas Fralet” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, pp. 31rv, 33).

França, el camí de; la passera del camí de França.

Antic camí que s’utilitzava per fer el viatge de Barcelona a França cap al nord travessant les terres del terme de Sant Pere de Vilamajor i, pel camí de carena de les Tres Termes baixa pel camí del sot de l’Om, fins travessar la riera de Vallserena per la passera del camí de França, construïda amb dos taulons i, després remuntar la costa solella de la serra Llarga per l’actual camí del Forn d’en Ribes, anomenat avui, a l’obaga, el camí de la Torre Guillera, hostel aquest on es feia parada i fonda; travessava el terme municipal de Sant Esteve de Palautordera i marxava per Santa Margarida cap al nord. També conegut com el camí de Creu.

v. *Torre Guillera*.

Francès

“Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Francès” (*QuadV*, núm. 3, p. 15).

Franqueses de Vilanova, les

“Petrus de Canáli homo Dni Regis, juramento dicit, quo tenet Manso de Canali, pro Reg, et facit quatuor fexys et media, qua sunt in franqueses de Villanova” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 37).

Frare, la barraca del; les pinedes del Frare.

“Peça de terra erma denominada la barraca del Frare, les Tres Termes i pinedes del Frare, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant-migdia Maria de Llansa, llevant Ramon Segarra, ponent mas Llobera, nord Josep Puig. Isabel Sunyer Collet; Josep Illa Moré (1942)” (RPGr, Il. 2, fca. 142, f. 131).

Frare, la peça del

“Francisco Puig. Frare de Vilanova, vuy Puig Parera. Per la terra de secà, erm” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 278).

Frares, el torrent dels

v. *Boscassos, el sot del Fraric, el mas Ram*.

Fraric, la peça

Peça de terra que es documenta amb aquest nom, amb unes dades afegides de la finca del mas Prat a la zona dels Boscassos, que dona de veïns per ponent la finca de can Bassa i a migdia el mas Prat, per tant a l’entorn del sot anomenat del Fraric.

Tanmateix, ja en el capbreu del segle XIII, es troba un pagès de Sant Lleïr anomenat Fradic o Fradech que declara unes terres. Podríem pensar doncs amb aquest topònim i el seu origen Fradec o Fraelet.

“Peça de terra, bosc, erm, en el terme munincipal de Sant Pere de Vilamajor, coneguda per Fraric” (RPGr, Il. 1, fca. 64, f. 190).

Fraric, el sot del

Comarc que es forma sota un punt rodó creat pel re-

volt del camí de la serra Llarga que ve del sud-est des de can Quico Ribalta i tanca pel costat de ponent amb el camí i la serra del pi Gros, sot que baixa avui fins a les cases de la urbanització de can Ram, i continua després amb el nom de torrent de can Ram fins a sortir del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor i entrar en el terme de Sant Antoni de Vilamajor, vora la sínia de can Ram. El veiem documentat també amb el nom de torrent dels Frares i torrent dels Boscassos.

Fraucon, la coma de la

Encara que el topònim del segle XIII, el trobem amb la forma: Coma fracon, pensem en un possible derivat d’Afrau-Frau, que podria donar un fragum, anomenat, potser: Frango-Fraugon i, simplement, transcrit amb la forma: Fraucon, que podria ser una coma de de la Frau.

v. *les Avellanedes*.

“FRAU, f. o AFRAU, ‘fondalada aspra’, del l latí hispànic FRAGUM ‘país trencat, afrau’, mot afí al llatí FRANGERE ‘trencar’... *frau* fou primitivament masculí (com esperarí-em si ve del llatí *fragum* de St. Isidor).” (*DECat*, vol. IV, pp. 172-178). “frango *frēgi fractum*, romper, quebrar, partir desmenuzar” (*DLLE*, p. 204).

Freda, la font

Al sot del Til·ler, sobre la riera de la Moixa deu d’aigua també anomenada la font del Til·ler, al sot del Til·ler.

v. *la font del Til·ler*.

“La font Freda (plàno).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Fredera; el mas Fredera.

v. *el mas Ram*.

“Vicens fradera als bateller L XXXVIII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Divendes. 3 febrer: en Francesch Fradera” (QDV, núm. 8, p. 58, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Veynat de St. Lleý: Fradera. Rafael Fradera, Maria muller, Anton i Antonia filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “B. Llinatges que represen- ten el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. Noms d’accidents orogràfics i d’altres referents al relleu

i aspecte del terreny. Fradere. Grafia dialectal per *fredera*, derivat de *fred*. ‘lloc on fa molt de fred.’” (*ELIC*, p. 192).

Fredpere, en

“10 de setembre de 1521. Vicenç Bataller àlies Fredpera de la parròquia de Vilamajor” (MATBC, *CV, NHC, BSXVI*, reg. 4229).

Freixeneda, en

“G. de Freixeneda homo hospitalis, juramento dicit que facit host et Cavalcada Regi” (ADB, *Caixa10.130, Capb-1281cop.*, p. 40). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. Noms d’ac- cidents orogràfics i d’altres referents al relleu i aspecte del terreny. Freixeneda. Del substantiu *freixeneda* ‘camp de freixes’, amb conservació de la n temàtica llatina (de *fráxinus*)que ha desaparegut en el seu sinònim *freixeda*” (*ELIC*, p. 192).

Freixeneda, la

Terra situada al límit septrional del terme municipal en una mena de zona triangular, entre el camí de Sant Jaume, el torrent del Fou i el terme de Sant Antoni de Vi- lamajor, a les terres de ca l’Ambràs.

v. *el mas Carreres*.

“Frexeneda, nom” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 19rv). “Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vialamajor, punt anomenat la Freixeneda, terres de can Carreres, per mitjà de camí. Margarida Bou Tortadés; Sal- vador Oserans Moret; Josep Oserans Bassa (1949)” (RPGr, ll. 5, fca. 48o, f. 6o). “Jacint Carreras Guinart de Llinars del Vallès. 1er. “Freixeneda” llevant successors de Rita Safont, migdia-nord Joan Puigagut, ponent amb la riera, secà de tercera... 2na. llevant Pere Costa i Andreu Parera, migdia Carles Fortuny per mitjà de camí, ponent-nord succes- sors de Josep Safont, secà de tercera... Jaume Pujol Planas d’aquest poble. 6na. “Freixeneda” llevant Salvador Car- reras per mitjà de camí i els hereus de Pere Costa, migdi Simeó Bachs, ponent JosepSafont per mitjà de mart en part i nord Pere Pujol, secà de tercera... Maria Safont Rie- ra d’aquest poble. 2na-3ra “Freixeneda”, 2na. llevant-nord Joan Bachs, migdia mas Castellar, ponent Josep Morell per mitjà de camí, erm de segona... 3ra. llevant Joan Tà-

pias Pibernat, migdia mas Pungol, ponent Jaume Safont, nord Esteve Aimà, secà, vinya, bosc de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 56, f. 59, alta 1914... núm. d’ordre 190, f. 207, alta 1911... núm. d’ordre 219, f. 239, alta 1912). “Josep Prat Massó, Maria Safont Riera. La Freixeneda, pins, vinya, cereal, regadiu, arbres de ribera, alzines” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 12, f. 1, parcs. 35-39, 41-42).

Freixeneda, el camí de la

Denominació del camí de Sant Jaume, encara que també podien rebre ocasionalment aquest nom el camí del veïnat de can Son i també el de can Clavell, que més amunt es troben per anar fins a la cruïlla davant de can Biel i el Cementiri.

v. *la serra d’en Clavell, el camí de Sant Jaume*.

“Processos. 1633. En un camí que va de la Frexeneda a l’es- glésia hi havia gent aplegada” (VCCPM, p. 229).

Freixeneda, la riera de la

v. *el mas Messeguer, el mas Gual de la Torre*.

Freixeneda, el veïnat de la

La part principal d’aquest veïnat situada en el terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor; travessat per la línia termenal, la part nord queda dins el terme de Sant Pere de Vilamajor a l’entorn del camí de Sant Jaume i la serra de can Clavell.

v. *can Cucurella, el puig Graner*.

“Peça de terra de conreu secà, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, punt anomenat veïnat de Freixe- neda, llevant Salvador Parera per mitjà de camí, Pere Costa, migdia Simeó Bacs, ponent Josep Safont, nord Pere Pujol. Pere Pujol; Jaume Pujol Planas (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 264, f. 203). “Peça de terra en el barri de Freixeneda, també de puig Graner” (RPGr, ll. 5, fca. 508, f. 132). “1591-1630. A Sant Pere es comptabilitzaven 9 barris: Freixeneda” (VCCPM, p. 134). “21 gener 1903. Pere Pujol Parera (Perera de Canyes). Una peça de terra de secà de tercera, situada en el punt anomenat “Veïnat de Freixeneda.”” (AMSPV, *ApAm1905*, altes, núm. 55). “11 setembre 1915. Miquel Cortès Coll. En mèrits de venda perpètua otorgada per Sofia Simó Porta veïna de Mataró a favor de Miquel Cortès Coll. 2na. Peça de terra, part campa, part vinya i part olivar amb altres

La font fresca

arbres, de dues quarteres, situada en el barri de la Frei- xeneda, també de Puiggener, llevantPere Ocerrans, migdia finca pròpia de Josepa Carreras, ponent hereus de Tomàs Garroser, nord Anastasi Pujol Martí” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 15rv-16.1, 35-35rv).

Freixes, els; la font dels Freixes.

Nom de casa que es va arruïnar, situada sobre la ri- era de Vilamajor o de Canyes ja en aquest tram, vora el camí de la Nou, amb la font situada vora el pas de la riera, deu que servia per a les cases del petit veïnat, a les terres del Cortès, que s’havia format amb les altres cases de la Fajolera, la Vinya, la Nou i la Tramuja, entre el torrent de Brollars i el torrent de la Tramuja.

Fresca, la font; el sot de la font Fresca i el tor- rent d’en Fresca.

Font del Samon, situada ran el costat de llevant del torrent del Samon o de la font Fresca, sota el punt de confluència amb el revolt tancat del camí del Samon que va cap al Vilaró.

Indret arranjat amb bancs de llosa amb el punt del raig central generós, amb una placa que ens recorda en el nom, en una obaga espessa presidida per un exèrcit de freixes, amb la protecció del marge i una taula al davant

centrant l’espai. Ara un graonat ajuda a arribar-hi des del revolt del camí davant del gual.

També conegut amb aquest nom un aflorament d’aigua temporal, només en anys de pluja, on s’hi formava un recer d’aigua solament, que en deien la font Fresca, ran el costat de migdia del torrent al qual li dóna nom, que es forma poc més avall de cal Sordet i va a parar al torrent de can Lari, que també trobem escrit en la forma personal: Torrent d’en Fresca.

v. *el torrent del Samon*.

“El Samon. Font Fresca” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1, parc. 7f).

“Situació. A les faldes obagues del Samont, a peu del camí del mas Samont a l’esglesiola de Santa Susanna” (Flnform. La Font Fresca del Samont). “Font Fresca... Sot de la Font Fresca (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Conca del riu Tordera: 41. Torrent d’en Fresca... 63. Torrent de la Font Fresca del Samont (plànol)... Les fonts i l’aigua. Font tímidamen arranjada: font Fresca del Samont (dibuixos)... IV.- Els pous i l’aigua. la font Fresca brolla a 752 m. sobre el nivell del mar (quadre de zones de recàrrega d’algunes fonts de Vilamajor).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19, 28-29, 44).

Fresca, els freixes de la font

Com a sentinelles de l’entorn, omplen el marge des del pas del camí del Samon i el sot de la font Fresca, fins el mateix espai de la font. Important nombre d’arbres d’aquesta espècie, de bones dimensions.

Fresca, el gual de la; el revolt de la font Fresca.

Es travessa el sot de la font Fresca a gual en el revolt tancat del camí del Samon, amb la font Fresca a sobre.

Fresques, can

Es donen les dades mínimes d’aquest habitatge del veïnat dels Boscassos que es referència en el registre de comunions de l’any 1903, entre can Boscàs i can Campillo, que figura arruïnada l’any 1910.

“Veŷnat Buscasus. Casa Frescas de Lorenzo Vivas. Antonia Martí vídua” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Buscassus: Frescas” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Veynat dels Bosacassos: Frescas arruinada” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1910*).

Fressa, el sot o torrent de la

Anomenat sot o torrent de la Fressa o de la Feressa. També conegut com el sot de la vinya Vella, baixa pel costat nord de la serra de can Parròquia i també pel nord de la casa, després de la qual i sota d’aquesta s’ajunta amb el corrent del torrent de can Parròquia al sot de l’Aigua.

Fugimaia, el mas de

“Vilardell. Mas de Fugimaya” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 29rv).

Fuster, cal

Nom de casa al carrer dels Comtes de Barcelona, núms. 15-17, amb sortida pel darrere al carrer dels Lledoner, núm. 12. Casa construïda en planta baixa i pis, amb coberta a doble vessant horitzontal a la línia de façana. Casa que va començar a construir en Jaume Baró en planta baixa per al taller de fuster, entre els anys 1957-1958. Entre els anys 1963-1964 es va construir l’habitatge al pis. v. *can Soler, cal Fuster de Plaça*.

Fuster Bord, can

“Bruguer Nou: Can Fusté. Clavell. Joan, Maria, Jaume” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*). “Bruguer Nou: Fusté Bort. Joan Clavell, vidu, Jaume fill, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Bruguer Nou: Fusté Bort. Maria Planas vídua, Josep Soler, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Joan Clavell (a) Fusté Bort de Vilamajor. Per les peces de terra de secà, vinya, olivar. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 123). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Fuster Bort. Distància: Tres quarts” (*VCCPM*, pp. 49-50).

Fuster Jaume, cal

“Fuster-Jaume. Jaume Ozerans, Teresa muller, Pere, Josep, Tomas, Josepa i Salvador Ozerans fills ” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Segrera: Fusté. Teresa Ozerans, Pere fill, Margarida muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11887*).

Fuster de Plaça, cal

Darrere l’església hi havia l’habitatge i taller de fusteria d’en Joan Pont que, potser, ens serveix també de referència dels fusters anteriors que estigueren establerts

a la Força de Sant Pere.

“Veŷnat de l’Església: Auserans. Pere Auserans, fuster. 4 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Casa Fusté de Plaza. Pere Auserans, vidu, Pere fill, Josepa muller, Josepa, Rosa, Maria i Terresa fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Segrera: Fusté de Plaza. Salvador Ozeranas. Magdalena muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “1870. Cancell. Se feu lo cancell de la Iglesia que es tot de fusta dealba havent costat182 duros. Donatius ab blat recollit: Fusté de Plaça 8 quartans” (ADB, Caixa5.6o, Llpparroqs.XIX). “Veynat de la Forsa: Fusté de Plaza” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*).

Fusteret, cal

Antiga casa del veïnat del Bruguer. Estava situada vora el terminal de Cànoves-Samalús, a migdia de can Riereta. Era una casa petita que s’abandonà i va entrar en ruïna. Va ser enderrocada definitivament cap a començament de la dècada de 1950.

“Tomàs Roura Olivé. Cal Fusteret. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 12, f. 2, parc. 84b).

g

Galga, la serra de la

Gener, el mas Gall, l'era de can

Garbeller, el Ginesta, la font de can

Geperut, cal Gatotx, el poi de

Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor

Geraldes, el puig Gavarret, el coll d

Gelabert; el mas Gelabert Gobertes, se

Gascons, can; el mas Gasco

Gabella, la

v. *la Botiga*.

Gaig, el poi del

“3o maig 1727. Franchiscus Duran, laborator parra. Sti Petri Villamajoris, habemos et possidemos, petiam terra bos-cosam tenentia trium cortanoru frumenti in dicta parra. est in supra dicta montanea [Rocaseura] in loco vocato Poy de gaig, terminatur oriente cum honoribus Parera de Cañas, meridie similiter, occidente honore Parera qui fuit den Noguera mediante torrent de Font poya, et a cirtio Parera” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 56rv-57). “Peça de terra regadiu, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge anomenat poi del Gatox, que té pels quatre costats el mas Perera de Canyes. Salvador Boix Bassa, Pere Boix Martori (1939)” (RPGr, ll. 1, fca. 36, f. 119). “14 gener 1915. Pere Boix Martori. En mèrits d’escriptura d’inventari, en qualitat d’hereu del seu difunt pare Salvador Boix Basa, és alta de les següents finques. 15na. Peça de terra regadiu anomenada de tres situada en el paratge Poi de Gatox, quartans, llinda pels quatre punts cardinals amb Pere Pujol Parera” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 66).

Galga, la; la font de la Galga.

El punt de la Galga, queda en el revolt tancat del camí que puja del Cortès sobre el Rojal, després del qual es va de cara a les Planes del Cortès i la collada de Sant Elies. Punt on calia galgar més amb el carro perquè s’havia quedat encallat més d’un cop amb problemes per part del pagès de fer-lo avançar i treure’l de l’atzucac.

Abans d’aquest revolt ran la cara nord del camí en un buit del marge s’embassa l’aigua que vessa de la muntanya i es crea la font de la Galga.

Galga, la serra de la

Per la seva falda puja el camí de Palestrins, que ve del Cortès. No gaire llarga, vessa les seves faldes de ponent a l’inici de la riera de la Moixa, i a llevant al torrent del Porxo que passa a ponent de la casa del Cortès i s’inicia més amunt, vora la forta pujada de Palestrins. Sota la falda, en un llit profund s’uneixen els dos corrents com a riera de la Moixa.

Es va conèixer amb aquest nom d’ençà l’any 1958, a

partir d’un entrebanc que va tenir l’Illa, el masover del Cortès amb el carro, el qual, al capdavall, va poder estabilitzar-lo després de posar-li la galga.

“galga. Tronc de fusta sense polir que hom posa sota el botó de les rodes del carro per a servir de fre” (*GEC*, vol. 7, p. 770).

Gall, cal

Casa amb façana allargada de cara al ponent del camí del veïnat de Brugueres, a partir d’una antiga quadra de can Bruguera, casa amb la qual queda enganxada per migdia-llevant, construïda en planta baixa i pis, amb coberta a doble vessant horitzontal a la línia de façana. D’ençà que construïren una casa nova al davant, a l’altre costat del camí, aquesta resta tancada.

v. *Gual, el mas Soler, Vilardell*.

“Census terminii Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Gal” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb1281cop.*, p. 65). “Veïnat de Brugueras: Gall. Bruguera. Mariano Bruguera, Elisabet muller, Rosa, Maria, Thomas, Francesc i Pere fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1840*). “Brugueras: Can Gall. Josepa Bruguera, Maria, Josep fills, Rosalina” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886 i 1887*). “Brugueras: Gall. Josep Bruguera, Rosalina muller, Joan i Martí fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Josep Bruguera (Gall) jornal” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs.XIX*). “Casa de pagès anomenada cal Gall, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant-migdia-nord Llorenç Bruguera, ponent herència. Francesc Bruguera Oliver” (RPGr, ll. 6, fca. 573, f. 87). “Veïnat de Brugueres. Can Gall” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “25 gener 1923. En mèrits d’escriptura d’inventari otorgada per Joan Bruguera Costa, i en qualitat d’hereu del seu pare Josep Bruguera Mir, difunt. És alta de les finques següents: 3ra. Una casa de pagès anomenada“can Gall”, assenyalada amb el núm. 19, de baix i pi, amb un petit hort, situada en aquest terme, llevant-migdia-nord herència de Llorenç Bruguera, ponent una altra finca de la mateix herència per mitjà de camí i sèquia” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 74rv). “Joan Bruguera Costa. Cal Gall. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parc. 124). “Cal Gall (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Gall, la bassa de cal; el safareig de cal Gall.

De forma rodona de 10 m Ø, situada ran la cara de llevant del camí de Brugueres, al nord-oest de can Jeroni, en el triangle format entre el camí i el pas del rec de Brugueres del qual rebia l’aigua. Dedicada sobretot a l’abastiment i manteniment del bestiar.

El safareig de 3x2 m, per tant de forma rectangular, amb els rentadors de pedra que ocupen tota la part allargada del costat de migdia, ran el costat de ponent del camí de Brugueres, davant la casa de cal Gall, a l’altre costat del camí, avui dins el tancat de la casa nova construïda per a la néta de cal Gall. Avui és una racó d’aigua agradable, a la vora del pou tancat de la casa.

“Rec de Brugueres-bassa” (AMSPV, *PlànolAAB1942*). “Joan Bruguera Costa. Cal Gall. Bassa. safareig” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parc. 70b. pol. 13, f. 1, parc. 18c).

Gall, la bassa del secà de cal

La bassa, de petites dimensions, situada ran el costat del llevant del pas del rec de Ripoll, a la meitat de la peça de terra.

v. *el secà de cal Gall*.

Gall, el bosc de cal; el mas Gall; l’olivar de cal Gall; el secà de cal Gall i la vinya de cal Gall.

La peça de terra anomenada el secà de cal Gall, és allargada, entre la riera de Canyes a llevant i el rec de Ripoll a ponent, amb el camí de can Llinars al nord i el camp de can Canal a migdia.

La vinya és una terra d’unes quatre quarteres, situada a llevant de ca l’Arenes, sobre el costat de ponent de la riera de can Gol, dedicada antigament al conreu, amb una bona part de vinya de ceps en part de roquet i força garnatxa negra i blanc, a la part nord, la resta, per sud per a fer-hi cereals. Terra de can Gall, on avui hi pasturen les vaques i s’hi fa humus.

“Francesc d’Assís Bruguera de Vilamajor. Gall. Per una terra de regadiu, secà, bosc, olivar, vinya. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 79). “Barri de Brugueres. Cal Gall, vinya” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parc. 4a-g). “Joan Bruguera Costa. Arbres de ribera, Cereal-regadiu eventual, bassa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6. f. 2. 20b).

Les vaques de la la vinya calajaguda de cal Gall

Gall, el camí de la vinya de cal

De curt recorregut porta fins la terra on tenen les vaques a cal Gall, a la terra anomenada la vinya de cal Gall, des de la cara de migdia del camí que porta a can Pau, davant l’antiga bassa del veïnat de Brugueres.

Gall, l’era de cal

De forma gairebé rectangular, estava situada vora la cara de ponent del camí de Brugueres, a l’altre costat de la casa de cal Gall, amb la pallissa a migdia. A la dècada de 1940 per batre s’emboinava el terra i es batia amb els cavalls propi de la casa -el Moreno, un cavall francès negre que varen portar en temps de guerra 1936-1939, i tingueren durant 26 anys -un gran animal de tir que posaven a l’escala del carro, feina que també anomenaven “a bares” per anar a desemboscar i baixar la llenya i el Brillant-, ventaven amb màquina de maneta i, després, de seguida varen arribar les màquines de batre, bastien dos pallers de palla i utilitzaven màquina d’embalar per al sec que hi hagués. Desapareguda l’era, ara hi ha coberts per a la nova activitat de la casa i, a migdia, la casa nova.

“Joan Bruguera Costa. Cal Gall. era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 13, f. 1, parc. 18c).

Gall, la gleva de cal

“Joan Bruguera Costa d’aquest poble. 3er. “La Gleva de cal Gall” llevant-nord-migdia herreus de Llorenç Bruguera, ponent la finca de la mateixa herència per mitjà de camí i sèquia, secà de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 49, f. 51, alta 1909).

Gall, el pou de cal

Pou de coll rodó, construït de pedra tancat i tapat amb coberta arrodonida, situat ran el costat de ponent del camí de Brugueres, davant de cal Gall, i avui just ran la cantonada sud-est de la casa nova.

“Joan Bruguera Costa. Cal Gall. pou” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 13, f. 1, parc. 18f).

Gall Pere

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Gal Pere” (ADB, *Caixa10.130, Capb-1281cop.*, p. 67).

Gall del Pla, can

Casa construïda per la gent de cal Gall durant els anys de 1966-1967, vora el camí de can Pau Nadal, on hi viu un fill de cal Gall, casa situada ran el costat de llevant del camí de cal Gras, sobre can Pau Nadal.

“Can Gall del Pla (plànol).” (FIInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Galla; es bac de sa Galla.

v. *el mas Terrer*.

“Petrus Miró homo Dom. Regis tenet Mansu pro Dº Rege, as Bach de sa Galla quator artigas, et dant tasca... Bernardus de Quintana Dº juramento dicit tenet Mansu de Quintana in quo habitas pro Dº Rege, et apud Gallam una fexam in loco et dat sexta... Nadal homo Afocatus de Sto Licerio juramento tenet pro Dº. Regis una fexa a sa Galla, et dat tasca” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 14, 16-17).

Galters

“Finca en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, bosc, campa, en el punt anomenat Galters, que fou pertinences del mas Estaper, pels seus quatre punts cardinals amb el mas Bassa, per mitjà de llindars, nord-oest amb

el Camí Ral de Vilamajor a Palautordera” (RPGr, ll. 30, fca. 2769, f. 13).

Gansola, can

Es documenta aquesta casa després del Villar al sot de l’Om. A la llibreta de registre de comunions dels anys 1886 i 1903, està inscrita entre el Forn d’en Ribes i can Marquesó. Tanmateix, la trobem anotada amb les formes: Cansola, Cassola i Gansola. S’ha fet l’entrada d’aquesta forma perquè és la veu més antiga que es documenta.

“Veýnat Torrent del Om: Gansola. Tarragona. Francisca Tarragona vídua, Fermi fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Sot de l’Hom. Cansola. Pere Llavina, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Sot del Om: Tarragona. Can Gansola. Fermí, Teresa muller, Francisca, Joan Josepha, Maria i Catharina” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*). “Sot del Om: Cansola” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11887*). “Sot de Lom: Can-sola” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Vehinat del Sot del Hom: Cassola” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*).

Garaig, el

Local de planta baixa, allargat, situat a la cantonada del carrer de Sant Nonet i la plaça dels Comtes de Barcelona, on després, al final de la finca, en façana a aquesta plaça s’hi feren l’habitatge. Conegut amb aquest nom perquè va servir de garatge, per guardar dos autobusos que feien la línia fins a Llinars. Sentim la gent pronunciar-ho amb la forma “Garaig”.

“1948. Festa Patronal o Major. Processó costejada pels habitants anomenats Pere. Pere Bruguera Peroliu de casa Garage” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*). “El carrer de Sant Nonet. “El Garatge” on es tancava el cotxe de línia” (*QDV*, núm. 1, p. 30).

Garaig, la plaça del

“7 desembre 1956. Benedicció de la imatge de la Mare de Déu de Montserrat a la plaça del “Garage” on aixecaren un altar” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*).

Garaules, la serra de les

Topònim que es documenta en el capbreu del segle XVIII, al límit de ponent del mas Vallmanya. Podríem pensar en l’actual carena de les Tres Termes.

v. *el mas Vallmanya*.

“*Garaüller, v. Grèvol*” (*DECat*, vol. IV, pp. 354, 652-654).

Garbeller, el

v. *el mas Nadal*.

“garbellador, adjectiu. Que garbella o serveix per a garbellar. Persona que garbella el blat” (*DIEC*, p. 936).

Garneu, la peça d’en; la vinya d’en Garneu.

Peça de terra de conreu situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, de la casa de can Garneu de Sant Antoni de Vilamajor.

“Miquel Illa. Garneu de Vilanova. Per la terra de secà. Miquel Illa. Garneu. Per la peça de terra secà, vinya” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núms. 176, 178). “Can Garneu. Aquesta casa està situada a la part de meridional del terme, sobre un meandre de la riera de Vilamajor, abans que aquest vagi a la riera de Vallserena. S’hi arriba pel camí de la mateixa casa, des de la carretera de Llinars” (RSAV). “GARNEU i localment GATNEU, nom d’un peix gormand i armat d’espines, i qualificatiu del qui és astut i maliciós (de vegades amb mala intenció); antigament *gathnau*(t), com a nom o malnom de persones” (*DECat*, vol. IV, pp. 376-378).

Garriga a Llinars, la carretera de la

Forma d’anomenar també la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars.

v. *la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars*.

“Carretera de la Garriga a Llinars” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 4.7). “Veïnat del Bruguer-Veïnat del Pla. Carretera de la Garriga a Llinars” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).

Garrofi, can

Nom de casa del sot de l’Aigua situada sobre l’actual casa de can Vilorda, casa aquesta que es va anomenar aleshores can Serra del Sot, perquè no els agradava el nom de can Garrofi, i l’antiga casa d’aquest nom va desaparèixer.

“Veýnat Torrent del Om: Garrufí. Martí. Isidre Martí. Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1840*). “Josep Badell de Vilanova. Garrofi. Avui Josep Badell Planas (1903). Isidre Serra Planas. Terres de secà. Per una casa de pagès” (AMSPV,

Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 59). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Garrofi. Distància: Una hora” (*VCCPM*, pp. 49, 51). “GAR-ROFA. *Garrofi* ‘pinyol de la garrofa).” (*DECat*, vol. IV, p. 399).

Garrofi, el mas

Denominació antiga de les terres de l’actual propietat de can Vilorda.

v. *la Marçala*.

Garrosset, can

Nom antic provinent de cognom que va donar nom de casa a un habitatge del veïnat de l’Església.

Podem pensar que després derivaria en altres formes a partir d’aquest cognom, que posteriorment, sembla, també donarien variants d’aquesta forma original: Carrocet, Carrosona, Carrusana.

v. *el camp Figueres, ca la Guineu, can Volard*.

“Beýnat del Pla: Codina. Garrusset. Thomas Garrusset, Madrona muller, Magdalena filla... Garrusset. Codina. Isidro Codina, Maria muller. Thomas Codina” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Tomàs Garroset. avui Josep Boix Bolart. Per la casa en el poble” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 160). “24 maig 1911. Ramon Jubany Mundet de Sant Pere de Vilamajor. En mèrits de venda perpètua otorgada per Pere Jubany Garroset. Una casa situada a la plaça d’aquest poble, assenyalada amb el núm. 9, de baixos i primer pis, llevant un camí, migdia amb la mateixa plaça ponent Josep Lladó Bachs nord Josep Tarrés Bosch” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 10.1). “E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 2. Noms de parts del cos i de qualitats i defectes físics. Garroset. Derivat diminutiu de *Garrós*. De l’adjectiu *garrós*, ‘garrell, camatort’.” (*ELIC*, p. 273).

Garroset, el mas

“Ramon Juvany Mundet, d’aquest poble. 1er-2na. “Brugueres”, llevant camí que dirigeix a Cardedeu, migdia Pere Ose-rans, hereus de Joan Llovera, Jaume Pujol Planas, ponent Josep Parera, nord germans Octavi i Mercè Ventura, secà de tercera... llevant Pere Pujol Calderó, Jaume Carreras Codina, migdia-ponent Josep Bruguera Mas, ponent-nord Joan Segarra, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 119, f. 125, alta 1912).

Gascó, el coll de

Pas petit en el camí de la carena, a la serra de Pales-trins, abans del turó de l'alzina Seca. A la documentació antiga, en el capbreu del segle XVIII, ens donen el nom: Coll de Gascó. El temps i la pronúncia ens ha portat fins avui a dir-ne: Coll de Tascó.

v. *el mas Cortès*.

Gascons, can; el mas Gascons

Antic cognom documentat al segle XIII, que avui en-cara trobem en la toponímia de Sant Antoni de Vilamajor. “Pelegrí de Guascons de Vilarasa, homo liber et mansus de Guascons in quo habitat est liber... Census Natalis: Guas-cons” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 64, 67). “Gas-cons: Llenca de terra avui en part sense treballar, situada a ponent de la riera de Vallserena, al nord de can Gol, a migdia de can Moragues” (RSAV). “Peça de terra secà, en el paratge denominat los Gascons o sot de Gramanent del veïnat de Vila-rasa, llevant-migdia mas Gual de Vilanova, ponent camí que dirigeix de casa Gual a casa Moragues. Miquel Parera Partegàs, Esteve Arqué Puigagut (1954)” (RPGr, ll. 9, fca. 841, f. 3. Llibres de Sant Antoni de Vilama-jor). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 3. Noms gentilicis. Gascó. Gascons. Del llatí *Vascone*, (basc). *Guascones* apareix com a nom personal l’any 866” (*ELIC*, p. 174).

Gassó

v. *Gener de Sant Lleïr*.

“Joannes Jener homo afocatus de Sto. Licerio dicit que te-net a Gassó una artigam et dat tasca” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 4rv). “GARSÓ, amb variant gassó, proba-blement de l'àrab *ġars* ‘esqueix arrencat d’un vegetal per plantar-lo en un hort’ de l’arrel *ġrs* ‘plantar.’” (*DECat*, vol. IV, p. 408). “A. Llinatges que representen el nom patern o ma-tern. 6. Noms germànics. Gasó. Gassó. De *Wazone*” (*ELIC*, p. 106).

Gatell

v. *el mas Vilar*.

“Joannes Jener homo afocatus de Sto. Licerio dicit que te-net una feixa ad Gatel” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 8).

Gatell, el sot del

Part alta de l'anomenat sot del Rojal, on hi havia una plantada de gatells que servien, entre d’altres utilitats, per fer les forques de ventar a l’era del Cortès.

v. *el sot del Rojal*.

“gatell *m* botànica. Ament dels salzes [*Sàlix atrocinera*, fa-mília de les salicàcies] Petit arbre de 2 a 6 metres d’alçària, de fulles oblongues. És freqüent a les vores dels corrents d’aigua” (*GEC*, vol. 8, p. 21).

Gatell, el sot d'en; el torrent d'en Gatell.

Sotalada que començava sota el costat sud-est del bosc de can Prat, formada per diverses ramificacions. La torrentera circula en direcció sud-est fins que s’uneix a la riera de Brugueres abans de travessar el camí de Sant Jaume entre ca l’Aleix i can Perera de Brugueres; a partir d’aquest punt continua com a riera de Brugueres.

v. *la riera de Brugueres, el mas Perera de Brugueres*.

“Sot del Gatell (plànol).” (FIInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Conca del riu Besòs: 25. Torrent del Gatell (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Gatells, els; la font dels Gatells i el sot dels Ga-tells.

Lloc on naixia l’aigua i els anava molt bé a aquests ar-bres per proliferar i escampar-se, amb la deu d’aigua al vessant de llevant del sot que, a la part baixa anomenem del Porxo i l’alta dels Gatells, a la zona del Cortès més amunt del porxo de l’era. Nom també d’una casa que hi havia construïda en aquest lloc.

Gatotx, el

Conservem aquesta entrada com “El Gatotx” perquè ho trobem escrit en la documentació moderna encara que no sabem, però es pot pensar, que és la derivada del Gaig que es deforma en el parlar col·loquial i el pas dels anys.

v. *Gaig*.

“Peça de terra de regadiu, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge anomenat Gatotx i també cone-gut amb el nom de la font Poia, pels seus quatre punts el mas Perera de Canyes” (RPGr, ll. 43, fca. 36 “N”, f. 98).

Gatotx, el poi del

v. *el poi del Gaig*.

Gausacs

“1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propie-taris dels masos cridats a treballar per finalitzar la cons-trucció. Dissabte. 4 febrer: Antich Gausachs” (*QDV*, núm. 8, p. 58, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Gaus, Gau-sà. Gausach. Gaussach. Gauset. Gausí. Gausiach. Gauxach. Gauxachs. Totes aquestes formes semblen referibles a un origen comú que probablement és el germànic *Gauso*, derivat del nom *Gaut* del semidéu pare de la raça goda... B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 2. Topònims no Catalans. Gausà. Gausach.Gausachs. Gausiach. Gauxach. Gauxacs. Del to-pònim pirinenc *Gausac*, que pot venir del cèltic *Gavisiacus* o d’un derivat del germànic *Gausus*” (*ELIC*, pp. 106, 167).

Gavaldet; el mas Gavaldet.

Casa i propietat que a la documentació del segle XVIII es declara derruïda i les terres pròpies dels masos Nadal i Sorell, situada a la serra del Parany, segurament a les faldes del turó Saperera, sobre can Sorell, en el plan Sa-perera. Potser és un nom aquest diminutiu a partir del cognom Gavaldà.

v. *la muntanya de la font de Borrell, la serra del Parany, el mas Quintana, les feixes d'en Sala, el mas Vallmanya*.

“20 gener 1728. Nos Elena Surell vidua relictà Joannis So-rell agrícola parra. Sti Petri Villamajoris. Item etiam tene-mus et possidemus totum illum mansum ronech, et dirru-tum vocatum Mas Gavaldet cum suis terris, honoribus er possessionibus, oriente, meridie et occidente honoribus Mansi Vila Cavallar diruti, quem possidet Nadal, et a cirtio Tarrer, et partim honoribus meus” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 127-127rv). “B. Llinat-ges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 2. Topònims no Catalans. Gavaldà. Gabal-dà. Gavadà. De l’occità *Gavaudan*, nom d’una comarca del Llenguadoc” (*ELIC*, p. 167).

Gavarret; el mas Gavarret i el clos del mas Ga-varret.

Casa i propietat que es documenta al segle XVIII, la casa com a derruïda, potser anomenada can Gavarret, i les terres propietat del mas Sorell.

Es documenta de forma conjunta quan descriu: “els masos Mulner i Gabarret” que devien estar propers o con-juntament a la zona de Canyes.

v. *l’Esventador, el mas Monner*.

“Terrer Mas. Gavarret” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, pp. 9rv-10). “Franch. De Terrer de la Parra. de Sta. Susanna homo-Dom. Regio, de omni honore quem possidet pro Dº Rege qui est de honore Gavarret, usque ad Roca de sa Raÿnera, dat sexta, excepto in artiga ad Collem de Palomeras que dat tasca... Gavarret homo domini Regis juramento dicit tenet Domos, et duas ptes. Mansi de Gavarret pro Dº Rege, et facit pro sensu in festo Sti. Petri duos solidos, et qua-tuor denarios, et in festo Natalis quatuor solidos, et octo denarios, et una part Gallinarium, et una quartera de fo-reatatge, et duos corterios vini de forestatge, duas ptes. de una quarteria de avena... Bernardus de Quintana tertia pro Mansi de Gavarreto et facit pro ipso Manso decim de-narios ad festa Sti Petri, et duos solidos et quatuor dina-rios ad festa Natalis. Im una par Gallinaru, et alia quarteria de foresteratge, et facit duos octavos de Cibada... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Vi-llamajoris: Gavarret... Census Natalis: Gavarret, pro alber-ga” (ADB, *Caixa*10.130, *apb*1281*cop.*, pp. 14, 16, 67-68, 343rv). “21 juliol 1736. Nos Petrus Nadal agrícola parra. Sti Petri Villamajoris. Terra boum vocata Clos del mas Gavarret quam possidet hores et pocessor Mansi Sorell dita parra. Villamajoris alodio prepositura Sti. Licerÿ” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, p. 343rv).

Gavarret, el coll de

“Coll de Gavarret” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 10rv). “Bernardus de Quintana tertia pro Mansi de Gavarreto et dat de omni honores que est de Collo de Gavarreto sexta” (ADB, *Caixa*10.130, *apb*1281*cop.*, p. 16).

Gavatx, cal

Casa de baix i dalt, amb coberta a doble vessant desigual, perpendicular a la línia de façana, orientada a migdia, amb una reforma notable que va canviar l’antiga pàgesia en una casa residencial, situada al començament de la serra de cal Gavatx, a ponent del camí de can Biel, al nord de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, sobre el costat de llevant del torrent de Malinfern.

Ho veiem també documentat amb la forma de motiu, el Gavatx, segurament per anomenar la gent d’aquesta casa, que a vegades també passava a la forma femenina per anomenar les dones, la Gavatxa.

v. *el mas Derrocada*.

“Vallserena. Gavaïtx. Clavell. Mariano Clavell. Margarida muller, Rosa filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1840*). “Fraxaneda: Gavaix. Mariano Clavell, Joan Sala, Rosa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Fraxaneda: Gavaix. Francisco Ballescar. Sebastiana Calvet” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886 i 1887*). “Veynat de Frajaneda: Gabaig. Joaquim Castells, Gertrudis, Serafina” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “Mariano Clavell, conegut com el Gavatx” (RPGr, Il. 2, fca. 123, f. 88). “Joan Sant (a) Gavaig” (RPG, Il. 5, fca. 461, f. 15). “Peça de terra de conreu, secà, dintre de la qual hi ha una casa denominada cal Gavatx, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, nord Agustí Bertran, ponent torrent, llevant Dolors Moreno. Tomàs Sant Clavell” (RPGr, Il. 7, fca. 652, f. 36). “Mariano Clavell. Gabaix. Avui Rosa Clavell Llabina. Per les peces de terra de secà, vinya, olivar. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 124). “Veïnat del Pla. Cal Gavatx” (AMSPV, *Caixa-DTM, Plàno1919*). “Miquel Sans Jubany. Sot de can Carreres. Cal Gavatx. Casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 11, parc. 53j). “Cal Gavatx (plàno1).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “GAVATX. Nom despectiu aplicat als occitans i, per extensió, a tots els francesos” (*OnCat*, vol. IV, p. 338). “GAVATX ‘pap o papada, sobretot el dels ocells’, mot germà de l’occità gavaig, gavach o gavaï, que també s’estén a parlar veïns, franco-provenças o alt-italians” (*DECat*, vol. IV, pp. 432-437). “Personatges imaginaris (abstractes, literaris, etc). *El Gavaig*: No era francès però en tenia l’aspecte, gros, vermell de cara... Sobrenoms corresponets a adjectius toponímics. Dels referents a països europeus, el més usual, de molt, és el *Gavaig* (*Gavatx*, amb els derivats, *Gavatxó*,

Gavatxet, etc).” (*RMMNC*, p. 93, IX, 18b; XIV, 7a.).

Gavatx, l'alzina de cal; el pi de cal Gavatx.

L’actual casa de cal Gavatx té unes zones d’esbarjo a l’entorn, amb una terrassa a la part posterior i dos elements singulars vora el marge, amb una alzina bessona al costat nord i un pi pinyer de 1,70 m de volt de canó i 11 m Ø, d’una capçada regular.

Gavatx, l'hort de cal

Terra situada sobre el costat nord-est de la casa, al qual s’hi entra des de la cara de ponent del camí de can Biel, al carener de la serra de cal Gavatx. Aquest hort va estar actiu fins a meitat de la segona dècada del segle XXI, on s’hi feia una mica de tot: patates, alls, cebes, tomàquets, pebrots. Terra que es regava directament de l’aigua del pou.

“Miquel Sans Jubany. Sot de can Carreres. Cal Gavatx” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 11, parc. 53d).

Gavatx, el mas, la vinya de cal Gavatx.

Les terres a l’entorn de la casa de cal Gavatx, pel costat de llevant des del camí de can Biel, i per ponent el torrent de Malinfern on hi ha el regadiu amb el pou que és el més ric d’aigua a la punt nord, davant de can Carreres, terres que omplen la falda de ponent de la serra de cal Gavatx, fins arribar pel nord al bosc de can Biel, actualment amb una peça de terra de dues quarteres de secà on s’hi fa menjar per al bestiar i avui reigàs.

v. *can Clavell*.

“23 maig 1912. En mèrits d’escriptura d’inventari otorgada per Apolònia Duran Font, és alta en qualitat d’hereva del seu espòs difunt Josep Oliveras Moret. 3ra. Peça de terra plantada de vinya, part i pertencències de l’anomenada “Vinya de cal Gavatx”, de cabuda poc més o menys deu quartans, llevant Camí Ral, migdia Jaume Planas, ponent Josep Cusachs, nord successors de Carles Duran” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 17.1). “Miquel Sans Jubany. Sot de can Carreres. Cal Gavatx, cereals, erm, vinya, pou” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 11, parc. 53).

Gavatx, la peça de cal

v. *la peça de can Carreres*.

“Peça de terra plantada de vinya, en el terme de Sant Pere

de Vilamajor, pertinences de l’anomenada peça de cal Gavatx, llevant Camí Ral, migdia Jaume Planas, ponent Josep Cusachs, nord Carles Duran. Apolònia Duran Font; Maria Farnés Montañola; Felip Subirana Puig (1940)” (RPGr, Il. 1, fca. 51, f. 16o).

Gavatx, la serra de cal

Puja des de la cara nord de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, de seguida trobem la casa de cal Gavatx a ponent, ascendeix fins arribar a can Biel i la cruïlla del camí del Cementiri. Vessa les faldes per ponent a Malinfern i el sot de can Carreres i per llevant al sot de can Son. “Serra de cal Gavatx (plàno1).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Gavatx, el sot de cal

La falda de ponent de la serra de cal Gavatx, on està emplaçada la casa baixa fins Malinfern. Anomenat també el sot de can Carreres.

v. *el sot de can Carreres*.

“Sot de can Gavatx (foto).” (FInform. El Roure Gros).

Gel, en

Propietari de terres al terme de Sant Pere de Vilamajor i veïnat de Canyes durant el segle XVIII, de cognom Gel, habitant de Canyamars que figura al capbreu d’aquest segle com a propietari del mas Planell.

v. *la feixa de l'Erola, l'Esventador, el Torn, la Vimenera*.

Gelabert; el mas Gelabert

v. *ca l'Aimar, el mas Tramunt*.

“12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les paròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Pere Gelabert” (600AC, pp. 91-92). “Veynat de Brugueras : Gelabert o Aymar. Miquel Aymar, Catarina muller” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1785*).

Gener, can

Casa del veïnat del Cortès, derruïda al segle XVIII. “Census Natalis: Jener” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 68). “Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt

La serra de cal Gavatx

homnes Villamajoris: Gener tres sous” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 67). “26 agost 1728. Nos Magdalena Cortés vídua relict a Sebastiani Cortés agricola parra. Sti Petri Villamajoris. Totum illum mansum vocatum Gener dirutum etiam dirutum in terra” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 230rv). “D. Llinatges referents a circumstàncies del naixement, a consagracions, benediccions i auguris: Gener. Gene. Janer. Jané. Janés. Jené. Giner. Giné.] Chiner. Del nom del primer mes de l’any (llatí *Jau-nárius*, i en llatí vulgar *jenuárius*)” (*ELIC*, p. 264).

Gener, el mas

“Mas Gener” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 12rv). “Moliner Dni Regis juramento tenet Mansu Gener pro Dº Regis et facit tres solidos, et autuor denarios in festo Sti Petri pro porcada, duos solidos et sete denarios in festo Natalý, una par Gallinariu, tes Punýeres forestatge, et una tragina, una quarteria Bladi... Genera mulier Dni. Regis juramento tenet Mansu Gener pro Dº Rege, et facit tres solidos et quatuor denarios in festo Sti. Petri pro porcada, et dus solidos, et octo denarios in festo Natalüs, uny paria Gallinarum, tres Punýerasde forastatge et una tragina, una quarteria Bladi pro locido Dº. Regi, et alia fabro” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 8, 2o). “18 abril 1729. Nos Magdalena Cortés vídua relict a Sebastiani Cortés agricola parra. Sti Petri Villamajoris. Totum illum mansum vocatum Gener dirutum et in terra” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 23o).

Gener de Sant Lleïr

“Gener de Sant Lley. Serrat de Via, Faig Gros, Gaço, Roca de Fray, Coma Llobosa” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 5rv).

Genera

v. *el mas Gener*. “Mas Gener. Genera” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 12rv). “Oguet homo Iglésia Villa Mayorÿs, juramento dicti quo tenet feixa terra pro Dº Rege item alias duas cum Genera, et dat sixtu” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 22).

Genoll

“mars 1613 per mi rector de la Iglesia parrochial de St. Esteve Esteve de Olzinellesy St. Llorens de Vilardell, fonch batejada una filla de Joan Pere Lloró pages de la parrochia de Vilardelly de Joanna muller sua, padrins Arcís Genoll pages de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor” (ADB, LIII, Vallgorguina-Vilardell Bap.1613-1756). “E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 2. Noms de parts del cos i de qualitats i defectes físics. Genoll.]Chenoll. Del substantiu *genoll*, ‘articulació de la cama i la cuixa’.” (ELIC, p. 273).

Geperut, cal

A mitjan segle XIX es referencia una casa amb aquest nom, el record de la qual avui només queda en el nom d’una peça de terra amb una barraca de pedra de l’Antoni Ribas, situada al veïnat del sot de l’Aigua, entre can Par-ròquia i can Sota; terra conreada on s’hi feia civada, blat, ordi i erb, planta per a farratge, de granet petit, que anava bé per al bestiar, sobretot per a les cabres. Les pedres de les ruïnes d’aquella casa s’aprofitaren per arrenjar els marges de les terres de l’entorn.

v. *can Jovany*. “Veÿnat Torrent del Om: Geperut. Quintana. Joseph Quintana, Francisca muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1840). “Sot del Om: Can Geperut. Vall de Neu. Francisco, Antonia, Francisca i Maria” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1886). “Dis-tància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Geperut. Distància: Una hora i més” (VCCPM, pp. 49, 52). “Jacint Rovira de Vilamajor. Per la terra de secà. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 318). “geperut –uda adjectiu i *m.* i *f.* Dit de la

persona que té gep. *m* Eminència òssia anormal a la columna vertebral o a l’estèrnum, per càries, deformitat o derivació d’aquests” (*GEC*, vol. 8, p. 75).

Geperut, el mas

Terres de la propietat de cal Geperut a l’entorn del sot l’Aigua.

“Peça de terra de conreu, secà, erm, anomenada de cal Geperut, en el barri del sot de l’Om [Sot de l’Aigua], del terme de Sant Pere de Vilamajor, de cabuda tres quarteres” (APdeV, *DonLeg*1939). “1 febrer 1916. Miquel Rovira Icart, per herència del seu pare Jacint Rovira Ambròs, que alhora la possessia per herència del seu pare Josep Rovira Colomer des d’abans de 1869, la finca situada dins d’aquest terme municipal, campa, conreu de secà i erm, anomenada de cal Geperut, situada en el barri del sot de l’Om, de tres quarteres” (APdeV, *Explnform*1916). “22 abril 1916. Venda a favor d’Isidre Serra Planas d’una peça de terra de conreu secà i erm, anomenada de cal Geperut situada en el barri del sot de l’Om, llevant Joan Almirall i Pere Surell, migdia Joan Almirall, ponent terres de Josep Arabia i nord les de Teresa Net” (APdeV, *EscripV*1916). “22 abril 1916. Isidre Serra Planas. En mèrits d’escriptura de venda perpètua, terra de conreu, secà i erm anomenada de Cal Gepeerut, situada en el barri del Sot de l’Om d’aquest terme de tres quarteres” (AMSPV, *ApAm*1912, p. 51rv-52). “Isidre Serra Planas. 3ra. “Cal Geperut” llevant Joan Almirall, Pere Surell, migdia Joan Almirall, ponent Josep Arabia, nord Teresa Net, secà, erm de tercera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 232, f. 253-253rv, alta 1919). “1.- Jaume Serra Ventura, adquireix per donació del seu pare Isidre Serra Planes una peça de terra de secà de tres quarteres, situada en el paratge anomenat cal Geperut, del barri del sot de l’Om” (APdeV, *TDF*1939). “Peça de terra conreu, secà, erm, anomenada cal Geperut, en el barri del sot de l’Om, llevant-migdia Joan Almirall, llevant Pere Surell, ponent Josep Arabia, nord Teresa Net. Miquel Rovira Icart; Isidre Serra Planas; Jaume Serra Ventura (1939)” (RPGr, Il. 1, fca. 24, f. 77). “El mas Geperut” (RPGr, Il. 2, fca. 155, f. 157).

Gerald, el mas

“Mas Gerad... Pere Geraldo, nom” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, pp. 17, 27rv). “Geraldus B. Homo Regis dicit te-

net Manso in quo habitat et facit pro sensu tres solidos et quatro dinarios, una gallina in festa Nataly... Bernardus Gerad homo Dni Regis juramento dicit quo tenet pro Do Rege Mansu Gerad et facit sex slidos, octo denarios pro Porcades in festo Sti Petri. In quatuor solidos in festo Na-taly. Im unu par Pulloru pro recognicione. Im festo Sti Mic-haely par pularu recepcietia pro una hera. Im una quarteria Bladi de locido Regi, et alia fabro. Im tres Punÿers de foras-tatge. Im tres corterias vini, de forastatge. Im unu corteriu vini de locido, Regi et aliu fabro. Im duas traginas, una jova ad triturandum” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 9, 35). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Giral. Giral. Chiralt. Giral. Geral. Girau. Giraut. Xirau. Xarau. De *Gairoald*, ‘que governa la llança’” (ELIC, p. 108).

Geraldes, el puig

“2o gener 1728. Nos Elena Surell vidua relictæ Joannis Sorell agricola parra. Sti Petri Villamajoris. Item etiam habemus, possidemus et tenemus totam illam aliam petiam terra quo est in Costa Sti Elias, que nunc vocatur Puig-geraldas, o las costas de St. Elias, oriente et a cirtio honoribus den Cortés qui fuerunt den Tarrer, meridie dicto Cortés par-tim honori Mansi Quintana, quem nunc possidemos, et ab occidente dicto Cortés partim qui fuit den Tarrer” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 126rv-127).

Gerberga

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Gerberga” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Gerberga” (V872-1299, p. 141). “A. Llinatges que representen el nom patern o ma-tern. 6. Noms germànics. Giberga Gibergues. De Gairberga, ‘que guarda la llança’. *Geriberga* (913); *Gerberga* (922); *Gir-berga* (1067).” (ELIC, p. 107).

Germà, sa

v. *el torrent de Sagermà*.

Gibert, can

v. *el mas Seca*. “Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Bernat Geri-bert” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241- 242). “Bernat Geribert”

(V872-1299, p. 142). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Gibert. Xibert.]Chi-vert. De *Gairberth*, ‘llança brillant.’” (ELIC, p. 107).

Gila

“12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Con-sell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parrò-quies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Ja-cob Gila” (600AC, pp. 91-92). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Gila. De *Egila*, nom de significat obscur. *Egila* (812); *Igila* (844).” (ELIC, p. 107).

Gilafrenca, en

v. *el Bruguer*.

Gili, can

Antiga masia del veïnat de Canyes desapareguda, pro-bablement anomenada can Gili.

“Mas Gili” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 22). “Census ter-mini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Vi-llamajoris: Gili... Census Natalis: Gili” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 66, 68). “Gili de Campins/ a XXXV” (ADB, *Caixa*10.130, *Llscompt*1491).

Gili, les feixes del mas; el mas Gili i la vinya del mas Gili.

v. *la Costa, el Mal Consell, Saposa*.

“Gili homo Dni Regis, heratus dixit quod tenet Mansu Gili pro Dº Rege, et facit de sensu tres solidos, et quatuor de-narios in festo Natalis. Im quinque solidos in festo Sti Petri pro Porcadis. Im tres Pullos de recognocionibus. Ite tres Punÿeres de forestatge. Itre tres quarterios de vino de forestatge. Im una quarteria Bladi pro locido Regi, et alia fabro. Ite dus traginas, et media Jova. Item duas fexas terra suptus heradat dicti Mansi Gili, versus oriente, dat quartu” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 46). “5. El veïnat de Ca-nyes. 5.2. El poblament. Masies que no en queda cap resta: el mas Gil” (*QuadV*, núm. 2, p. 38).

Ginebró, el carrer del

De curt recorregut, carrer del veïnat del Pla, va de po-

nent a llevant, des del carrer de can Perera del Pla fins l’avinguda de Sant Elies. A la seva façana de migdia hi ha la Fàbrica.

v. *la Fàbrica*.

“ginebró *m* botànica. Gàbul del ginebre, gros i rodó com un pèsol, de pela pruïnosa i color blau negrós” (*GEC*, vol. 8, p. 105).

Ginesta, can

Casa del veïnat de Santa Susanna, que va entrar en ruïna, situada sobre la casa de can Rovira, amb la qual es comunicava pel camí que les unia.

També un habitatge anotat a la llibreta de comunions de l’any 1730, al veïnat de Brugueres.

“Veŷnat de Brugueras. Ginesta. Joan Torrens, Elisabet i Theresa Torrens” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Veynat de St. Lleŷ: Ginesta. Anton Ginesta, Josepha muller” (ADB, Cai-xa 1.10, *LlbCom1841*). “Segimon Garriga. Ginesta, avui Josep Garriga Planas. Per les terres de secà. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 160). “3o novembre 1913. Josep Planas Andreu-Montseny. En mèrits de ven-da perpètua otorgada per Miquel Icart Castañé. 5na. Una peça de terra de quatre quarteres, nou quartans, situada a la parroquia de SantaSusanna, en la qui ha una casa de núm. 53, avuï totalment derruïda, llevant terres de N. de can Roca, i part Josep Planas, migdia Josep N., part Ramon Ginesta, ponent N. i Ramon Argemí i part l’estat, nord Jo-sep Argemí, Josep N. i Josep Planas” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 24, 24rv). “Veïnat de SantaSusanna. Can Ginesta” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Segimon Planas Andreu. Casa, ruï-nes” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1, parc. 14h). “Altres intercanvis: 1545-1550. Noms de les masies: Miquel Ginesta” (*VCCPM*, p. 123). “Can Ginesta. (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Les Masies: Ginesta. (quadre) ... en runes... Santa Susanna (foto).” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 91). “L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Can Gines-ta. (4). Matrimoni amb un fill casat” (*CostaM*, pp. 190-191). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Ginesta. Ginestra. Nom de planta (del llatí *genista*) corresponent a les que en castellà s’anome-nen *hiniesta* i *retama*” (*ELIC*, p. 235).

Ginesta, el bosc de can; el mas Ginesta.

v. *el mas Polell*.

“17 gener 1728. Ego Hyacintus Filbar agrícola Parra. Sti Pe-tri Villamajoris agrícola. Prim totam illam Domum con ejus gleva terra in qua dicta Domus ets constructa, et edificata partim cultiva, et partim herema, tinentia duarum quarteri-arum frumenti, in eadem parra. de Vilamajor et in loco vo-cato lo Mas Ginesta, que fuit de pertinentiis Mansi Gras de Vall, oriente mansi Guri que possidet an Llinás, meridie Man-si Guri, occidente et a cirtio mansi Alemany quem possidet an Bruguera de Brugueras... Ego Paulus Gras de vall agrícola parra. Sti. Petri Villamayoris, uti dominus et pocessor mansi Gras de Vall et ejus terrarum ejusdem parra. Petia terra par-tim heremam et partim cultiva tinentia duarum quarteri-arum et in loco vocato la mas Ginesta qui fuit pertinentŷs mei Gras de Vall quam dictus Hiacintus Filbar habet et pos-sidet et in eodem loco, oriente honore mansi Guri, quem possidet Llinás, meridie Guri, occidente et a cirtio honoribus mansi Alemany quem possidet an Bruguera de Brugueras ” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 134rv-135, 289). “Segimon Planas Andreu. Alzinar, bosc, erm, regadiu” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 1, parc. 14).

Ginesta, la font de can

v. *el sot de les Roques*.

“Santa Susanna. Can Ginesta. Captació d’aigua: font”(QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 85-86).

Ginesta, la feixa

Peça de terra dels conreus del Samon, situada just sota l’hort del Jardí, segona peça de terra dels regadius del darrere la casa, petita, llarga i estreta.

Ginestar, el serrat del; la peça del serrat del Ginestar.

“Josep Puig Moré de Calella. 8na. “Serrat del Ginestar” llevant Antoni Cortès, mas Vidal, Josep Suñer migdia Joan Llovera, Maria Pruna, ponent mas Vidal, ponent-nord mas Pujades, bosc de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 179, f. 192rv). “Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, anomenada del serrat del Ginestar, llevant can Gras d’Amunt, llevant-ponent can Vidal de Frederic Llinás,

migdia Joan Lloveras, Maria Pruna, nord Ildefons Serdà. Jo-sep Puig Plaja (1944)” (RPGr, ll. 3, fca. 348, f. 413).

Giralt

“12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Con-sell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parrò-ques del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Ju-lià Giral’t” (600AC, pp. 91-92). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Giral’d. Giral’t. Chiralt. Giral. Geral. Girau. Giraut. Xirau. Xarau. De *Gairoald*, ‘que governa la llança.’” (*ELIC*, p. 108).

Girant, el camp; el pla Girant.

Zona de sobre can Sorell i les artigues d’aquesta pro-pietat, on hi la trenca de Santa Susanna, que, per la forma, es coneix amb aquest nom.

Giravés, can

Casa de la parròquia de Santa Susanna, situada sobre la cara de migdia de la Tordera, al límit termenal entre Sant Pere de Vilamajor i el Montseny, ran el pas del camí de Santa Susanna. Nom de casa, segurament a partir de cognom, que va entrar en ruïna. Es va construir de nou en planta baixa i pis, amb coberta a doble vessant perpendi-cular a la línia de la façana.

“Casa de pagès anomenada can Giravés, amb una porció de terra en el poble de Santa Susanna, terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Joan Illa Pou, migdia Maria Calcat, coneguda per Marçal,a migdia-ponent Maria Grau, nord Miquel Cortada, conegut per Felip. Francesc Cruixent Cervera; Josep Daví Berenguer (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 231, f. 77). “Can Giravés. (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Les Masies: Giravés. (quadre) ... en bon estat... La Tordera. Can Girabés (fotos).” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 111). “L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Can Girabés (3) Germans solters” (*CostaM*, pp. 190-191). “F. Nom d’origen no català. Noms francesos. Gírvés. Gírbés. Del francés *Gervais*, nom de sant” (*ELIC*, p. 310).

Giravés, el mas

“12 juliol 1889. En mèrits d’escriptura de venda perpetua

otorgada per Jaume Cruixent Cervera, a favor de Josep Daví Berenguer. Una casa de pagès en el barri de Santa Susanna, que es compona de bosc, secà, erm, part regadiu, d’unes cinc quarteres, casa anomenada “Can Girabès” de baixos i pis, situada en el barri de Santa Susanna, juntament amb terres a l’entorn, conreu de secà d’una quartera, cinc quar-tans, llevant Joan Illa Pou, migdia Maria Calcat, coneguda per Marçal, migida, ponent Maria Grau Planas, nord terres del comprador” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 14rv-15.1). “Josep Daví Berenguer d’aquest poble 1ra. “Can Bernat”, llevant Joan Illa Pou”, migdia Maria Cabot, migdia-ponent Maria Grau Planas, nord el mateix propietari, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 83, f. 87, alta 1912).

Gitanos, el sot dels; la font del sot dels Gitanos i el torrent dels Gitanos.

El sot dels Gitanos era el punt on naixia l’aigua que baixava pel sot de l’Aigua, amb l’anomenat també el tor-rent dels Gitanos, curt torrent al capdamunt de la serra Llarga, sota el punt de la roca Serpera, que baixa i es tro-ba amb el sot principal que travessa el veïnat del sot de l’Aigua.

Al punt de trobada d’aquest sot amb el revolt tancat del pas del camí que puja a Sant Elies, quan van obrir el camí, d’un metre d’amplada, amorraven el carro a la ra-conada del revolt i la sotalada on quedaven protegits de la glaçada i s’hi aixoplugaven els gitanos. A sota camí hi havia la font amb una teula que recollia el fil d’aigua, en un plorim del terra, que aprofitaven per venir els boscaters a recollir-ne amb el càntir.

v. *el torrent de can Traveria*.

“Conca del riu Tordera: 43. Torrent dels Gitanos (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Gobertes, ses

“Badia. Sant Lleïr. Gobertes, lloc... Combertes, lloc... Petrus Ferrarius de Sta. Susanna, homo afocatus de Sto. Licerio dicit quo tenet una feixa apud Gombates et dat sextu ... Petrus de Bosch tenet a ses Gobertes un campo et dat sexto cum Nespler... Petrus Miró homo Dom. Regis tenet Mansu pro Dº Rege, a ses Gobertes una fexa, et dat six-tam” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 6rv, 9rv, 10, 12, 14).

Goi

Potser derivat de Goig, que la gent, sobretot de mun-tanya, i a vegades també en alguns llocs de pagès, pro-nunciaven “*goi*”.

“12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Con-sell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les par-ròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Bernat de Goi” (600AC, pp. 91-92). “GOIG, del llatí GAU-DIUM, derivat de GAUDĒRE. ‘gaudir, fruit’. Fç góĭ” (*DECat*, vol. IV, pp. 540-542).

Gol, can

Casa anomenada can Gol del Bosc.

v. *can Gol del Bosc*.

“Veŷnat de l’Església: Gol. Domingo Gol. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Pau Pere Monteis de Vilamajor. Gol. Avui Pere Monteis. Per una peça de terra secà, bosc, erm, vinya. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 298). “Veïnat dels Boscassos i Vallserena. Can Gol” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).

Gol, la peça de can

“Peça de terra secà, conreu bosc, coneguda per la peça de can Gol, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant Josep Prat Masó, migdia Antoni Pruna, ponent carretera de can Volard, nord Emili Batlle. Andreu Pujadas Pellicer; Margarita Pujadas Bachs (1943)” (RPGr, ll. 2, fca. 172, f. 195).

Gol, la riera de can

Es documenta com a riera o torrent de can Gol, el cor-rent d’aigua que es produeix per la unió, aigües amunt, dels sots del Riu i del Duc, que formen el torrent de can Bruguera. Anomenada antigament el torrent de Coma-lines. Es troba amb el torrent de can Gurí que li arriba per l’esquerra, passen per sota el costat de ponent de la casa de can Folló, on s’anomena el torrent de can Folló, fins que es troba amb la riera de Brugueres abans de can Bacs, a partir d’on l’anomenen també el torrent de can Bacs, travessa la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars i en-tra en el terme de Sant Antoni de Vilamajor vora la casa de can Gol.

v. *el bruguer d’en Bacs*.

“Riera de can Gol” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 4.5). “Riera de can Gol” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Riera de can Gol” (AMSPV, *Cad.1955*, pols. 6 i 11, f. 2).

Gol del Bosc, can

Masia situada sobre el costat de ponent del camí i la riera de Vallserena, sobre el costat nord del sot de les Tres Termes, des del qual també s’entrava a la casa. Avui ha desaparegut l’activitat pagesa i tenen una Hípica.

Casa de façana solella de cara a migdia, amb el nú-mero 1, allargada i amb una coberta de doble vessant perpendicular i desplaçada del centre de la façana, amb entrada d’arc rebaixat i finestres d’arc pla de pedra a les de la planta baixa i el primer pis.

“1948. Festa Patronal o Major. Processó costejada pels ha-bitants anomenats Pere. Pere Bassa Tramunt de can Gol del Bosch” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs.XIX*). “Pere Xama-ní Estrany. Can Gol del Bosc. Casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 10, parc. 37f-g). “les masies a partir de la seva antiguitat, algunes des del segle XII. Les posteriors serien com l’ex-pansió de les primeres, construïdes per donar allotjament als seus descendents: Can Gol del Bosc” (*VCCPM*, p. 25). “Els rellotges de sol. A destacar el magnífic rellotge de sol de can Gol del Bosc” (*QuadV*, núm. 2, p. 30). “Can Gol del Bosc (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Gol del Bosc, la bassa de can; el motor de can Gol del Bosc.

Situats vora el pas del sot de les Tres Termes, a l’antic pas de la casa. A més dels pous, dels quals se servien d’ai-gua.

“Pere Xamaní Estrany. Can Gol del Bosc. Bassa-motor (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 10, parcs. 36c-37h).

Gol del Bosc, el bosc de can; el mas Gol del Bosc; l’olivar de can Gol del Bosc i la vinya de can Gol del Bosc.

Les terres de conreu des del costat de ponent de la riera de Vallserena envolten la casa, amb el bosc de pi i al-zina que es remarca i s’enlaira per la carena just a ponent de la Torre de can Gol.

v. *can Gual del Bosc*.

“Porció de terra que comprèn una casa en el poble de Sant Antoni de Vilamajor, travessada per la riera de Vallserena, llevant la riera de Vallserena, migdia Pau Massó, mas Ba-rau, ponent masos Llinars i Derrocada, nord mas Llinars, Josep Sunyer i el mas Vilar. Procedeix i se segrega d’aquell mas o heretat conegut per Gol del Bosc” (RPGr, ll. 1, fca. 46, f. 144). “Josep Arenas. Gol del Bosc. Per la terra de bosc, regadiu, olivar, erm, vinya. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 8). “Bartomeu Dotras Dantí de Barcelona. “Can Gol del Bosc”, “Vallserena”, llevant riera de Vallserena, migida Pau Masó, mas “Brau” ponent-nord mas Llinars, ponent Derrocada, nord mas Josep Suñer i mas Vila, bosc, secà, de segona i tercera” (AMSPV, *Re-fApPG1925*, núm. d’ordre 85, f. 89). “Pere Xamaní Estrany. Can Gol del Bosc, pins, alzines, erm, vinya, regadiu” (AMS-PV, *Cad1955*, pol. 10, parcs. 34-37).

Gol del Bosc, l’era de can

Espai de batre enganxat al costat sud-est de la masia. La transformació de l’entorn de la masia va fer que des-aparegués aquest espai, avui convertit en un pati obert.

“Pere Xamaní Estrany. Can Gol del Bosc. era” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 10, parc. 37l).

Gol Negre, can

v. *can Gol Nou*.

“Josep Llobera Serra. Vallserena. Can Gol Negre. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 10, parc. 41d).

Gol Nou, can

Casa del veïnat de Vallserena, que veiem documen-tada en el cadastre també com a can Gol Negre, situada a migdia de les terres de can Gol del Bosc, a ponent del camí i la riera de Vallserena, a la qual s’hi entra i arriba pel camí de la casa, construïda l’any 1940 en planta bai-xa i pis, amb coberta a doble vessant horizontal a la línia de façana, amb bolos de pedra i lligades de totxo a les corretges, cantonades i brancals, on passen a viure antics masovers de can Gol del Bosc. Ara hi viu en Jaume Vilajo-ana Serra, any 2015.

“Can Gol Nou (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Gol Nou, la bassa de cal; el pou de can Gol Nou

El pou i la bassa de subministrament i utilització de l’aigua de la casa, per rentar i regar, ran el costat nord-oest de la casa.

També la bassa de la peça de can Gol Nou, situada al pas del rec de Vallserena, veïna de la peça d’en Mariano.

“Josep Llobera Serra. Vallserena. Bassa-pou” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 10, parc. 41h-i).

Gol Nou, el bosc de can

La part alta de la terra a ponent d’aquesta casa, el que omple la costa de les feixes al carener, amb bosc de pins i alzines.

“Josep Llobera Serra. Vallserena. pins” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 10, parc. 41g).

Gol Nou, el camí de can

De curt recorregut, porta exclusivament a la casa de can Gol Nou, des de la cara de ponent del camí de Vall-serena.

“Can Gol Negre, camí” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 10, parc. 41g).

Gol Nou, la figuera de can

Situada al marge de la feixa que surt de pla davant de la casa, a migdia del camí d’entrada. Arrenca molt avall d’una base comuna amb dos grans troncs que tenen en el

Figuera de can Gol Nou

punt d’arrencada 2,50 m de volt de canó, amb una capça-da petita perquè ha estat podada dràsticament.

Gol Nou, les feixes de can; la peça de can Gol Nou.

Les terres de can Gol Nou, situades entre el costat de llevant de la casa fins el camí de Vallserena, travessada pel pas del camí propi, i la costa que puja al costat de ponent, estructurada en feixes on ara, en part, s’hi conreen patates, en un terra abans d’arribar al bosc. Amb la peça de terra allargada des del camí del camí de Vallserena al pas del rec a ponent on teien un petit embassament per regar.

Gol de la Torre, el mas; la peça de can Gol de la Torre.

Terra de conreu del terme de Sant Pere de Vilamajor, pertanyent a la casa de can Gol de la Torre del terme de Sant Antoni de Vilamajor.

v. *el mas Gual de la Torre*.

“25 maig 16o8. Debitori factum et firmat per Joan Gol de la Torre agricole de Sant Pere de Vilamajor” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Joan Novell16o8*, p. 48rv). “Rafel Gual. Gol de la Torre. Per la terra de secà, erm” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 172).

Gol Vell, can

v. *can Gol*.

“23 maig 1952. Va ser portada la Santa Comunió Pasqual als ancians impeditis i malalts de la casa: Can Gol Vell del Sot de l’Om” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*).

Gomar, la surera de can

Surera de gran presència, situada ran el costat de lle-vant del camí dels Quatre Camins, ara ran de tanca d’una finca, abans d’arribar a la cruïlla d’aquest nom quan pu-gem des del poble de Sant Pere. Lloc on es va construir una casa amb una rajola a la façana que diu: Can Gomà 34. Bell exemplar de 2,9o de volt de canó, de capçada irre-regular sobre el pas del camí.

Gombertes

“Badia. Sant Lleïr. Gobertes, lloc... Combertes, lloc” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281*, pp. 6rv, 9rv). “Petrus Ferrarius de

Sta. Susanna, homo afocatus de Sto. Licerio dicit quo tenet una feixa apud Gombates et dat sextu” (ADB, *Cai-xa1o.13o, Capb1281cop.*, p. 1o).

Gomis, el pla d’en

v. *el mas Vesa*.

Goplés

Topònim documentat al segle XIII, que segurament caldria escriure: Goplers.

“Petrus Ferrarius de Sta. Susanna, homo afocatus de Sto. Licerio dicit quo tenet unam feixa apud Goplés et dat sex-tu” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281cop.*, p. 1o).

Gordi

Tradicionalment es produeix aquesta veu a partir d’un hipocorístic del cognom Guàrdia.

“Veýnat Fraxeneda: Clavell. Gordi. Teresa Gordi, vídua, Mi-quel fill” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1822*).

Gorg, el; el safareig del Gorg.

Vora el pas del torrent del sot de l’Aigua encara hi ha el tub de gerrer canalitzat que conduïa l’aigua del Gorg i anava al safareig de baix, construït de pedra i bastit de portland, on els de cal Garrofi anaven a buscar l’aigua per a la casa, a rentar i també a regar la peça de terra entre el camí i el torrent. Després varen construir-ne un de més gran, embassaments que s’omplen sols.

Gorg, el pla del

Peça de terra de regadiu de can Vilorda, antigament de can Garrofi, ran la cara nord del pas del torrent del sot de l’Aigua, sota la casa.

Gorgs, can

Casa de la parròquia de Santa Susanna, pertanyent a la casa de can Sagrera, situada a la part de sota, en ruïna. v. *can Sagrera*.

“Narcis gors als peferrer/ C XXV” (ADB, *Caixa1o.13o, Lls-compt1491*). “Peça de terra i una petita part regadiu, amb una casa anomenada can Gorgs, dintre d’aquesta peça de terra. Llevant-nord Josep Giró, migdia mas Recolons, ponent An-toni Pujol. Antoni Pujol Prats, Àngela Barceló Bargit (1943)”

(RPGr, Il. 3, fca. 247, f. 159). “Les Masies: Gorcs. (quadre) ... en runes... La Tordera. Can Gorgs” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II). El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 114). “L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Can Gorchs. (6). Matrimoni i quatre fills” (*CostaM*, pp. 19o-191).

Gorgs, el mas

v. *el mas Roca*.

“Pere Vilaplana. Gorgs de Santa Susanna. Per la terra de regadiu, secà. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 376). “2 juliol 19o6. En mèrits de venda perpètua otorgada per Antoni Pujol Prat a favor d’Ànge-la Barceló Bargit. 3ra. Una casa de pagès anomenada can Gorgs, núm. 62, de planta baixa i pis i terres unides d’una quartera, secà, regadiu, llevant-nord Josep Giró, migdia mas Recolons, ponent Antoni Pujol. Pere Vilajoana Ventu-ra” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 31-31rv). “Àngela Barceló Bargit, del Montseny. 3ra. Can Gorgs, llevant Josep Giró, migdia Maria Recolons, ponent Antoni Pujol, Josep Giró, secà i re-gadiu de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 21, f. 22,22rv.1-3, alta 1915).

Gori, en; el mas Gori i la peça d’en Gori.

Sobrenom que, normalment, es produeix a partir d’una afèresi descendent del nom de fonts Gregori-Gori. v. *el mas Canal de Brugueres, el mas Ginesta*.

“1o novembre 1416. Sictus meus mansus Bruguera qui erat mansus Sacorbatera alias Bordalleta erat obligatus ad prestationem census viginti quarteria ordeï ad mensu-ram villa Sti. Celedoni. Item teneo pro dicta vestra Recto-ria totum illum census decem octo denarios Barc. quem nihi facere et prestate tenetur en Gori dicti vicinatus et Parra. pro quadam petia terra scita in dicta parra. Villa Ma-joris in loco vocato Amella, terminatur ab oriente in riaria de Cabanyes a meridie occidente et a cirtio in honore Sti. Licerý” (ADB, caixa núm.47 Vallgorguina Capb. Censals, p. 13). “16 juliol 1595. Convocats en la Iglesia de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor los Jurats... fos elegit un home per cada veynat, so es per lo veynat de Bruguera En gori” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, pp. 84, 84rv). “11 març 1728. Ego Josephus Gel, et Planell agricola parra. Sti Stephani de Cañamás, possessor Mansi Planell et ejus terrarum parra. Sti Petri de Vilamajor. Totam illam petiam

terra nemorosam cum arboribus que fuit den Gori quator-decim cortanoru frumenti, oriente, meridie honoribus Pa-rera de Canyes, ab occidente, Riaria de Vilamajor, et a cirtio honoribus den Cortés. Obligata facere et prestare census annum dominis conjugibus dictis nominibus anno quo olibet perpetuo pocessor Mansi Gori” (ACVO, caixa o1. fons oo24, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 171).

Gorro, cal

Nom de casa de la Força de Sant Pere, situada a la cara nord del carrer de Brugueres, núm. 8. Casa de planta baixa i dos pisos, amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana, amb entrada arquejada.

v. *can Parroquià*.

“Gorro. Salvadot Terrés, Maria muller, Tomas i Josepa fills” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom187o-1871*). “Iglesia: Casa Gor-ro. Tarrés. Jacinto, Salvador, Josepa... Mora. Josep i Maria” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1886*). “Veynat de la Forsa: Gorro” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom19o3*). “Auserans (Gorru). Joseph Tarrés, Teresa Pujol” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1191o*). “Me-mòria de l’altar de S. Josep. Fou construït l’any 1879, fo-ren recollides almoïnes: Josep Ferrer de casa Gorro... 1948. Festa Patronal o Major. Processó costejada pels habitants anomenats Pere. Pere Rosàs Pujol de casa Gorro... 1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Pere Rosàs (Gorro) jornal” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*). “El camí de Brugueres passa per cal Gorro” (*QuadV*, núm. 1, p. 24). “Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. Can Gorro (plàdol).” (FInform. Església de Sant Pere).

Gorro, el bosc de cal; el mas Gorro; l’olivar de cal Gorro i la vinya de cal Gorro.

“Francisco Tarrés (Gorro) de Vilamajor. Per la terra de, secà, bosc, erm, bosc, olivar, vinya, regadiu. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 358).

Gotinell, can

Antic nom d’una casa desapareguda del veïnat del Pla. Estava situada al nord de can Noguera.

v. *can Noguera*.

“Veynat de la Iglesia: Gotinell. Jaume Gotinell... Gotinell Joan Gotinell, Eulalia muller” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1841*). “Veïnat del Pla. Can Gotinell” (AMSPV, *CaixaDTM, Plà-*

*nol*1919). “Gotim, ‘porció de grans de raïm’. “Podem pensar que ‘Gotinell-Gotimell’ tingui aquesta arrel”. Gotim és un mot que a penes transcendeix els límits del català oriental i que allí i tot no és d’ús general; també hi ha gatimell i gotimell” (*DECat*, vol. IV, pp. 589-592).

Gotinell, el tros d'en

v. la peça d'en Bacs.

Gralla

“Terrer Mas. De Palomeras a Gralla” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 9rv).

Gramenar, el

Zona àmplia de les terres de conreu de can Nadal, la millor peça de terra de la casa, estructurada en feixes, a la part sud-est del mas, on s’hi feia les gramínies. Amb la urbanització de “les Faldes del Montseny” va ser travessada per un carrer i s’hi varen construir dues cases. Antigament hi havia un casa senzilla que es va anomenar així mateix: el Gramenar. Casa que va desaparèixer amb la urbanització.

També la forma d’anomenar les terres de can Sorell, situades a l’entorn del camí que puja cap a Sant Elies.

Gran, la baga

Espai i falda que baixa a buscar el sot de la font Fresca, continuació del sot de font Joana.

“Baga Gran (plànoL).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Gran, el bosc; la serra del bosc Gran.

La serra és una continuació de les estribacions que es formen sota el turó de Murtra; irregular, s’allarga en direcció sud-est fins les envistes de les cases de Brugueres. Pel costat de migdia baixa el sot del Duc i per la cara nord el llarg torrent de can Gurí, que travessa el camí que porta al bosc Gran pel costat de migdia en el punt anomenat de la Cadena de can Gurí, sobre del qual i al costat de ponent puja la zona de 30 Ha, avui meitat bosc amb majoria d’alzina i pi bord, meitat conreu.

Les terres de l’anomenat bosc Gran, que antigament eren totes de la propietat de can Llinars, ara de can Canal

i de l’Esteve Bruguera, ocupen una superfície gran i important, que antigament era tot bosc fins que l’any 1980 s’artigaren 7 Ha per a conreu.

v. l’Artigueta.

“Serra del Bosc Gran (plànoL).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Gran, el camí del bosc

Després de travessar el torrent de can Gurí, pel punt de la Cadena de can Gurí, sobre el costat de ponent del corrent d’aigua surt el camí i es bifurca, en direcció-est paral·lel al torrent i en direcció nord-oest ran el sot del Duc, per espais de conreus i bosc de gran bellesa plàstica.

Gran, el camp

El camp Gran, és una terra de secà àmplia i severa, amb les terres de ca n’Huesca a migdia, el torrent a ponent i el bosc com una punta que va a buscar pel nord-oest l’antic camí que, després de travessar el torrent anava a ca l’Arenes, cap al nord continua progressant el camí de cara a can Panxa.

També la denominació de la terra més gran dels conreus de can Vilorda, situada a la part de ponent de la casa, d’unes dues quarteres de conreu de secà.

També la peça de terra del Samon, coneguda sobretot com el camp Sacreu. Ara només es menen 7-8 quarteres, sense arribar a les puntes, situada darrere els castanyers, després de la vinya de la propietat.

“Terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, coneguda pel camp Gran, llevant Josep Puig, migdia Francesc Gras, ponent bosc d'en Gras, nord Francesc Gras per mitjà del camí del camp Gran. Josep Pujol Martí, Pere Pujol Calderó (1946)” (RPGr, ll. 5, fca. 456, f. 3). “Pujol lega al seu fill Pere Pujol Puig de la següent finca, situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor: 5.- Un camp de sis quarteres de terreny i unes quatre quarteres de bosc, a la serra de Cabanyes” (RPGr, ll. 6, fca. 452, f. 159). “El Camp Gran: 12. (foto).” (FInform. El Camp Gran). “El camp Gran (plànoL).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Gran, el camí del camp

Part del camí de can Panxa que, de fet, envolta el camp Gran, pels costats de llevant i nord, després de la

trifurcació amb el camí que ve de can Bruguera pel costat sud-oest i el que ve de can Llinars al costat sud-est.

v. el camp Gran; el bosc de can Gras.

Graner, el puig; el camí de puig Graner.

v. la vinya d'en Sallent, el mas Tomàs.

“Iem tenemus in parr^a. Villamañoris petia terre terminatur ab oriente in via de puig Graner ameridie In tenedore den Bertran et partim den Masaguer ab occidente In riaria de Brugueres, et a cirtio in tenedore Guillermi de Rippa” (ADB, Caixa núm. 47, Capb. any 1592, p. 29r v). “19 desembre 1727. Ego Stephanus Bachs Faber linarius parra. Sti Petri Villamajoris. Item hao et possideo alium troceum terra partim heremum et partim nemorosa tinentia unius quarteria in dicta parra. de pertinentiis hereditatis den Thomas, et in loco vocato Puig Graner, oriente honoribus dicto Thomas, meridie honoribus Mansi Castellar, quem possidet Io Sor. De Llança y Derrocada, et partim honore Jacobi Ozerans, occidente riera de Brugueras, et a cirtio cum honoribus Petri Çafont... 3 gener 1728. Ego Joannes Arch Ferrifaber parra. Sti Petri Villamajoris. Primo totum illum terra troceum partem heremum et partim de vinea plantatum tinentia duarum quarteriarum frumenti, in loco vocato Puiggraner, oriente cum honore den Riera de las Oliveras partim, et partim honore Thomas, meridie dicto Thomas, occidente honore den Bachs, quodam torrent a cirtio honore den Canal... 2 març 1725. habeo et possideo troceum terra nemorosum et querquebus plantata tinentia unius quarteria frumenti, oriente Gabrielis Cortés laboratoris, meridie Tomàs mediante itinere quod tenditur a dicta Ecclessia Parroquiali de Vilamajor ad Vilam de Cardedeu, occidente Thomas mediante itinere Iglesias, quo tenditur a Vicinatu de Fraxeneda ad dictam ecclessiam de Vilamajor, cirtio in primo loco capbreviato partim cum honore Riera de las Oliveras... 10 agost 1929. Josephus Carrera laborator parra. Sti Petri Villa majoris. Totam illam etiam terra olim heremam, et nunc cultivatam duarum quarteriarum frumenti, in loco vocato Puiggraner que fuit de pertinentÿs hereditatis mansi Thomas, oriente honoris meis, partim vinea Joannis Cuní que fuit den Clavell, partim honore Joannis Duran quodam torrent, meridie vinea Petri Çafont, occidente itinere publico, et a cirtio honoribus Thomas... 11març 1743. Ego Petrus Auserans faber lignatarius par-

ra. Sti. Petri Villamajoris petia terra in loco vocato Puig graner de pertinethhis Thomas, olim masi Boscà, oriente cum honore Mansi Dura quodam xaragay, meridie honore francisci Carreras, occidente restante petia terra possidet Paulus Cuch, Franciscus Ambros, et partim Joannis Thomas, itinere publico mediante, et a cirtio honore Agustini Samon, de pertinentÿs dicta petia terra” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 76-77, 96-97, 98-98rv, 247-247rv, 361rv-368). “Terra campa amb alguns ceps i arbres, en el paratge anomenat puig Graner, del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Camí Ral que condueix a Cardedeu, migdia Miquel Carroset, ponent Agustí Rosas, Francesc Trias, nord Francesc Parera. Pere Planas Saldaña; Isidre Llovera Sagrera (1939)” (RPGr, ll. 1, fca. 28, f. 91). “Peça de terra, secà, erm, terme de Sant Pere de Vilamajor, denominada puig Graner, llevant el camí anomenat Mercader, que dirigeix a Granollers, migdia Pere Cerdanya, ponent Agustí Rosàs i altres, nord Jaume Carre-ras. Joan Ravell Martínez (1941)” (RPGr, ll. 1, fca. 85, f. 232). “Terra amb algunes oliveres anomenada la peça de Pui-graner o can Carreres, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, ponent el camí veïnal de Granollers” (RPGr, ll. 31, fca. 2851, f. 119). “16 gener 1900. Felip Maria Ravell. Pas-sen al seu nom els bens que era de Francesc Parera Giró. Peça de terra de conreu anomenada “Puiggraner” de tres quarteres, formada per terra de conreu de secà i erm de tercera” (AMSPV, *ApAm*1905, altes, núm. 8.3). “24 abril 1914. En mèrits d’escriptura d’inventari otorgada pel matrimo-ni de Miquel Cortès Coll, en qualitat d’hereu del seu pare Jaume Cortès Brau, difunt, és alta de les següents finques. 4ta. Peça de terra de cabuda tres quartans, en part campa, secà i olivar, amb alguns ceps, situada en el lloc anome-nat Puiggraner, llevant Carles Duran, per mitjà de torrent, migdia Pere Ocerans, ponent Jaume Cerdaña, per mitjà de camí public, nord Pere Basa Rovira, successor de Josep Costa... 21 setembre 1919. Josep Carreras Costa de Barce-lona. En mèrits de venda perpètua, Teresa Carreras Cos-ta va vendre a Josep Carreras Costa les següents finques. 2na. una peça de terra secà i punt anomenat Puig Graner d’una quartera, set quartans, llevant Agustí Casals, migdia Jaume Carreras, ponent Andreu Parera, nord Pere Costa... 19 febrer 1906. Isidre Llovera Sagrera. En mèrits de venda perpètua otorgada per Pere Planas Sardaña, Isidre Llovera

és alta. 2on Una peça de terra campà, amb alguns ceps i arbres freuïters, anomenada “Puig graner” de dues quarteres, llevant Camí Ral que condueix a Cardedeu, migdia successors de Miquel Garroset, ponent Agustí Rosas, nord successors de Francisco Parera Giró” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 28-28rv, 57-57rv, 58rv.). “Josep Carreras Costa, de Barcelona. 2on. ”Puig Graner” llevant Agustí Casals, migdia Jaume Carreras, ponent Andreu Parera, nord Pere Costa, secà... Miquel Cortès Coll. “Puig Graner”, llevant Pere Ozerans, migdia Josep Carreras, ponent hereus de Tomàs Garroset, nord Anastasi Pujol Martí, secà de tercera... Vídua de Tomàs Garroset. 5na. “Puigraner” llevant Pere Oserans, Hilari Albi per mitjà de carretera, migdia hereus de Pere Juvany, ponent Francisco Roig, per mitjàde del “Sot Sord”, nord Pere Serdàña, secà, vinya de tercera... Isidre Llovera Sagrera d’aquest poble. 2na. “Puig Graner”, llevant Carretera de Cardedeu, migdia successors de Miquel Garroset, ponent Agustí Rosàs, nord Francisco Parera Giró, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 55, f. 58, alta 1920... núm. d’ordre 75, f. 78, alta 1916... núm. d’ordre 100, f. 104rv... núm. d’ordre 127, f. 135, alta 1920).

Graner, el veïnat de puig

v. *el veïnat de la Freixeneda*.

Graner Sobirà, el puig

v. *la vinya d'en Sallent*.

Granja, la

La granja de can Bacs, ran la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, edifici allargat a la plana d’en Bacs. “Pere Ravell Martínez. Plana d’en Bacs. Granja” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 1, f. 1, parc.75f).

Granja, l’era de la

Era rodona de can Bacs, al sud-est de la Granja. “Pere Ravell Martínez. Plana d’en Bacs. Granja, era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1, f. 1, parc.75d).

Granollers, el camí de

v. *el bruguer d'en Bacs, el puig Graner, el camí Mercader, la peça de can Safont*.

Graons, els

Zona del bosc actual del Cortès, sobre l’antic emplaçament de la barraca d’en Sagrera, per on es pujava aquesta falda costeruda com a drecera per recuperar el camí i traspassar-lo fins a la plana d’en Vilardell.

Gras, en

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Gras... Census Natalis: Gras un cortá de oli” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 66). “Joan gras. a L VII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “Lo mas Gras” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Gras... Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Gras” (*QuadV*, núm. 3, pp. 14-15). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimarts. 24 gener: en Gras” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Bernat Gras” (600AC, pp. 91-92).

Gras, el bosc d’en

v. *el camp Gran*.

Gras, el camí de can; la drecera de can Gras i el gual de can Gras.

Antigament amb el carro s’havia d’anar a les cases de can Gras, pel camí de can Ribes, travessant la riera de Canyes per un graonat a trobar el camí que pujava per la serra de can Panxa, però també per baix pel veïnat de Canyes, amb una drecera que era camí d’arguenells, pujava des de can Ribes i, després de passar pel costat de llevant de can Gras d’Avall i superar el sot de Ferreres pel gual de can Gras, anava a buscar el revolt del camí de can Gras d’Amunt, que ve de can Panxa, abans d’arribar al safareig i el trencall de la casa. Eliminada aquesta última part que

anava paral·lela al sot de Ferreres i superat el gual amb la col·locació d’un tub de formigó per permetre el pas de l’aigua, ara és el camí principal d’accés a les dues masies i s’acaba arribant a can Gras d’Amunt.

“Can Gras d’Amunt-Can Gras d’Avall, sendera” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2).

Gras, el mas

Terres que arribaven pels costats nord i de migdia fins a les terres de can Sala.

v. *can Sala*.

“Item mas Gras de Vila Major, sobre una feixa de terra... 1 quartera de forment” (MATBC, *CSXIIIPC*, perg. s/n, procedent de Can Montells o Lledó de Cardedeu, en poder de T.B, núm.2). “Mas Gras” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 16rv). “Bernardus Gras homo Dni Regis juramento dicit que tenet Mansu Gras pro Do Rege. Im tenet Mansu de Oleto pro Rege, et facit quatuor solidos in festo Sti Petri pro Porcades. Im unu cortanu olei pro Porcada Mansi Olieti, in festo Natalÿ, que tenet pro Do Rege” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 34).

Gras, la peça de can

“Pere Ozerans Bertran de Llinars. 2na. “Peça del mas Gras” llevant Segimon de Pou, migdia Felip i Fèlix Segarra, ponent hereus de Jaume Gras, nord el mateix propietari, regadiu i secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 154, f. 164). “Peça de terra regadiu, secà, anomenada la peça del mas Gras, amb dues hores d’aigua setmanals de la resclosa que existeix a la riera anomenada del veïnat del Pla, i de la bassa anomenada d’en Ribes, situada en aquesta peça, dins el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge anomenat del pla d’en Llobera, llevant Segimon Pla, migdia Felip Segarra, ponent Jaume Gras, nord venedora. Josepa Ribosa Oserans; Joan Barnet Plantada (1943)” (RPGr, Il. 2, fca. 178, f. 207).

Gras, la pollancreda de can

A l’entorn del pas del sot de Ferreres, a ponent del camí de can Gras, en una terra de difícil accés, embarquissada i plena de gatoses, acompanyen uns arbres de gran presència, plàtans i sobretot pollancres, alguns de molt bona mida dels quals sobresurt un exemplar, ran

del costat de ponent del camí, sobre la part nord del sot, que puja afuat relligat d’heura a cercar la llum, embotit en aquest fondal espès, amb volt de canó de 2 m.

Gras, el pont de can

Pont construït l’any 1953 al camí de can Gras, per salvar el pas de la riera de Canyes, abans d’arribar al trencall d’entrada a can Gras d’Avall, que va costar de fer 35.000 pesetes. Amb pas de 3,5 m d’amplada, construït de pedra amb un ull de punt rodó allargat pel costat nord, amb barana de pedra rematada a sobre amb totxo a plec de llibre.

“o,4o. Passem pel pont de can Gras (foto).” (Finform. El Camp Gran).

Gras d’Amunt, can

Pagesia del veïnat de Canyes, al final del camí de can Gras, oberta a un espai ampli de conreus, sobre el costat de ponent de la riera de Canyes. Casa de planta baixa i pis, amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana, orientada a migdia, amb entrada d’arc de mig punt dovellat de pedra i finestres d’arc pla, també de pedra, de les quals destaca la central del pis per unes senzilles mènsules lleugerament arquejades a la finestra central.

A la segona meitat del segle XX va ser-ne masover en Jordi Barenys, que tenia ramat era cabrer i feia formatges.

Can Gras d’Amunt

“Veïnat de Canyès. Gras de Munt. Narcís Gras, Pau i Magdalena Gras, Rafel Alemany” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veïnat de Canyès. Gras de Munt Madrona Vilabella, Jaume Serra, Madrona Serra i Eularia Bofil” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Veïnat de Canyes: Gras de Munt. Ramon Gras de Munt. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Veïnat de Cañas: Gras de Munt. Francisco Vilavella” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veïnat de Canyas: Gras demunt. Parera. Pau Parera, Monica muller, Andreu Parera, Jaume Sardanya” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1840*). “Cañas: Bassa. Gras de Munt. Joan Teresa. Andreu, Magdalena i Pere” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*). “Cañas: Joan Garriga, Miquela muller, Jaume Clapes” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “1948. Festa Patronal o Major. Processó costejada pels habitants anomenats Pere. Pere Portet Rosàs Casa Gras d’Amunt... 1951. Aportaren els seus jornals per a l’adaptació i ampliació de l’era per a camp d’esports i joc de bàsquet.” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*). “Nom dels ramaders: Maria Cullell Cortès, de Barcelona. Can Gras” (AMSPV, *ApAm1905*, núm. 25.121). “Veïnat de Canyes. Can Gras d’Amunt” (AMSPV, *CaixaDTM, Plàmol1919*). “Esteve Riu Busquet. Can Gras d’Amunt. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parc. 127p). “les masies a partir de la seva antiguitat, algunes des del segle XII. Les posteriors serien com l’expansió de les primeres, construïdes per donar allotjament als seus descendents: Can Gras d’Amunt... Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Gras d’Amunt. Distància: Mitja hora i més” (*VCCPM*, pp. 25, 49-50). “5. El veïnat de Canyes. 5.2. El poblament. El veïnat es troba format per les següents masies: Can Gras d’Amunt... 6.- Les masies del veïnat de Canyes, a la plana. Can Gras d’Amunt... fitxa i fotos” (*QuadV*, núm. 2, pp. 38-39, 51-53). “Can Gras d’Amunt (plàmol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Gras d’Amunt 1186 (plàmol).” (*V872-1299*, p. 46b).

Gras d’Amunt, el barri de can; la peça del barri de can Gras d’Amunt.

“26 febrer 1911. Relació de bens de. Alta de Jaume Pujol Planas al seu nom en qualitat d’hereu del seu pare Pere Pujol Parera. 8na. Peça de terra de conreu de secà, situada en el barri d’en Gras d’Amunt, de cabuda dues quarteres, vui quartans, la ajor part de la qual és conreu, la resta vi-

nya o erm, llevant Salvador Carreras per mitjà de camí i l’hereta de Pere Costa, migia Simeó Bachs, ponent Josep Safont, per mitjà en part un marge, nord Pere Pujol” (AMS-PV, *ApAm1912*, p. 3).

Gras d’Amunt, la bassa de can; la font de can Gras d’Amunt, la resclosa de can Gras d’Amunt; el rec de Gras d’Amunt i el safareig de can Gras d’Amunt.

La bassa és buidada al terra, allargada com un butifarró de forma irregular, al ponent de la casa i ran el costat de llevant del camí que marxa en direcció nord fins a can Mongol. Avui encara s’omple, habitada majoritàriament per una comunitat de joncs. A través del rec, marcat encara, comunicava amb el safareig al qual conduïa l’aigua, recollida a la resclosa construïda al pas de la riera de Vilamajor, rec que sortia per la seva dreta paral·lel a la riera en direcció a migdia.

El safareig, fora d’ús, situat en el triangle format pel camí de can Gras que entra cap a la casa pel costat de ponent i el camí que marxa cap al nord, construït de pedra a tot el seu entorn de forma rectangular, té la part de llevant esbotzada. Amb els rentadors també de pedra a la cara de migdia ran el camí de la casa. La mestressa devia tenir més comoditat que la majoria de les pagesies, car el safareig queda més elevat que la casa i, a l’hora de tornada amb la roba molla no calia anar de pujada, sinó de baixada.

“Esteve Riu Busquet. Can Gras d’Amunt. basses” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parc. 127f-g). “3ra. resclosa de can Gras d’Amunt” (AMSPV, *PlàmolAAMV1942*). “Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cavallar. 11. Font de can Gras d’Amunt 355 m. És al marge de la riera de Vilamajor, a l’alçada de la casa, la font es va anar perdent (foto-plàmol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 50, 58).

Gras d’Amunt, el bosc de can; la pineda de can Gras d’Amunt; la carena de la pineda de can Gras d’Amunt; el mas Gras d’Amunt; l’olivar de can Gras d’Amunt; el prat de can Gras d’Amunt i la vinya de can Gras d’Amunt.

La part de bosc anomenat la pineda, ocupa una àmplia carena que és, en part, la continuació des les estribacions que baixen del turó de coll de Murtra i, després de traves-

sar el camí de Palestrins baixa vessant les seves faldes de cara sud-oest al sot de Ferreres, i al nord al torrent de la font del Corral, que van a parat a la riera de Canyes. A la punta sud-est de la carena hi ha can Gras d’Amunt.

v. *la plana de Camprodon, Ferreres, el serrat Ginesta, el Mal Consell, la peça d’en Llarg, el mas Perera de Canyes, la Pinedeta*.

“Casa, mas i heretat anomenada Gras d’Amunt, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que consta de bosc, vinya, erm, rocars, llevant-nord Josep Pujol (a) Perera de Canyes, llevant-migidia mas Vidal, llevant mas Gras d’Avall, migdia-ponent masos Pujades i Ribes, nord Sunyer, migdia el torrent de Ferreres. Ricard Cortès Cullell; Esteve Riu Busquets. Consta al Cadastre, pol. 6 parcs. 12713o, 2o5, 242, 255-257 i 271; pol. 1o, parcs. 2, 4-5 i 14” (RPGr, ll. 4, fca. 419, f. 159). “Josep Cortès de Barcelona. Mas Gras d’Amunt. Per les peces de terra de secà, bosc, erm, castanyers, regadiu, olivar, prat. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 119). “Esteve Riu Busquet. Can Gras d’Amunt. Cereal, regdiu, alzines, erm, prat, pineda” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parcs. 127-130). “La pineda d’en Gras (plàmol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Gras d’Amunt, el camí de can

El camí de Palestrins marxa al nord des de la cruïlla de can Panxa i, en una nova cruïlla, a llevant es desprèn el camí de can Gras d’Amunt que porta a la casa per sobre. Tanmateix, avui dia, pel costat de migdia arriba el nou camí que ve des de can Gras d’Avall.

Gras d’Amunt, l’era de can

Espai davant la cara de migdia de la masia per on s’accedeix, de forma gairebé rectangular, amb la pallissa al costat de ponent. Amb el terra encaironat, força malmès, amb un banc a l’entorn de migdia i ponent, del qual en queda poc, obert pel costat nord com un pati prolongat al davant de la façana principal de la casa.

“Esteve Riu Busquet. Can Gras d’Amunt. era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parc. 127.I).

Gras d’Amunt, la riera de can

Forma d’anomenar la riera de Canyes en el seu pas per les terres de can Gras.

Can Gras d’Avall

“Esdeveniments diversos: El pont... la pedra (de la muralla, de la riera de casa Gras de munt).” (*VCCPM*, p. 126).

Gras d’Avall, can

Gran pagesia del veïnat de Canyes, coneguda amb el cognom de la família i la seva situació a migdia respecte a la casa veïna del mateix nom. Situada sobre el costat de ponent de la riera de Canyes, presidint una zona de conreu a migdia, amb el bosc cap a ponent, closa dins el barri al qual s’hi accedeix per un portal d’arc rebaixat de cairons a plec de llibre, d’una estructura sòbria de planta baixa i pis, amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana orientada a migdia, entrada d’arc de mig punt dovellat d’àmplies dovelles i finestres d’arc pla de pedra.

“Veïnat de Canyès. Gras de Vall. Pere Pau Gras, Maria Gras. Pere Pau Gras, fill, Maria Gras filla” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veïnat de Canyes: Gras de Vall. Francisco Gras de Vall. 7 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730, 1752*). “Veïnat de Canyas: Gras de Vall. Joseph Gras, Maria muller, Jaume Gras, Lúcia muller. 6 persones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Cañas: Francesch Gras, Maria muller, Salvador fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Francesc Gras Ventura, amb domicili a can Gras d’Avall, de Sant Pere de Vilamajor” (RPGr, ll. 25, fca. 2542, f. 13). “Veïnat de Canyes. Can Gras [d’Avall]” (AMSPV, *CaixaDTM, Plàmol1919*). “Francesc Gras Ventura. Can Gras d’Avall. casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f.

2, parc. 204c). “1951. Aportaren els seus jornals per a l’adap-tació i ampliació de l’era per a camp d’esports i joc de bàs-quet: Gras d’Avall” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*). “les ma-sies a partir de la seva antiguitat, algunes des del segle XII. Les posteriors serien com l’expansió de les primeres, cons-truïdes per donar allotjament als seus descendents: Can Gras d’Avall” (*VCCPM*, p. 25). “5. El veïnat de Canyes. 5.2. El poblament. El veïnat es troba format per les següents ma-sies: Can Gras d’Avall... 6.- Les masies del veïnat de Canyes, a la plana. Can Gras d’Avall.. fitxa i fotos” (*QuadV*, núm. 2, pp. 38-39, 45-46). “Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cavallar. 1o. Can Gras d’Avall, 345 m. ja el 1186, en Martí Gras va ser batlle del rei a Vilamajor (fotos).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 50, 57-58). “Can Gras d’Avall (plànoI).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Gras d’Avall, la bassa de can; la mina de can Gras d’Avall; el rec de Gras d’Avall la resclosa de can Gras d’Avall i el safareig de can Gras d’Avall.

Conjuntament amb la casa de can Gras d’Amunt, es formava la resclosa a la riera de Canyes, i per la dreta de la riera sortia el rec que, després d’una part d’anar paral·lel, feia una revirada a llevant per girar de cara a migdia amb un tram de mina enterrada, després de la qual sortia no-vament el rec a cel obert fins arribar a la bassa de sobre la penya. Des d’aquest punt el rec anava de cara a ponent, baixant l’aigua per un sifó i per una tuberia travessava la riera fins a la bassa de la casa.

Bassa de forma rodona, gran embassament de 18 m Ø, ran la cara de migdia de l’antic camí d’entrada a la casa, sobre les terres de conreu, amb el sobreeixidor i la clau per obrir el rec al costat de ponent. Amb la caseta del pou al costat de llevant i l’antic safareig que quedava entremig.

“3ra. resclosa de can Gras d’Avall, la bassa, mina i rec de can Gras d’Avall” (AMSPV, *PlànoI*AAMV,1942). “Francesc Gras Ventura. Can Gras d’Avall. bassa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parc. 204m-n). “o,36. La bassa de can Gras d’Avall (foto).” (Finform. El Camp Gran).

Gras d’Avall, el bosc de can; el mas Gras d’Avall; l’olivar de can Gras d’Avall i la vinya de can Gras d’Avall.

v. *l’Auledell, l’artiga d’en Balada, el Barqueró de d’amunt,*

la serra de Cabanyes, Ferreres, el sot d’en Creixells, el mas Ginesta, can Gras d’Amunt, la peça d’en Llarg, el pla de can Llobera, Segarra, el mas Vidal de Puig.

“2o novembre 1731. Ego Paulus Gras de vall agricola parra. Sti. Petri Villamayoris, uti dominus et pocessor mansi Gras de Vall et ejus terrarum ejusdem parra. Primo totum illum mansum vocatum mas Gras de Vall cum omnibus et sin-gulis terris, honoribus, tenedonibus et pocessionibus, tam cultis, quam heremis et tam in montibus quam in planis existentibus et cum arboribus diversorum generrum in eo radicatis, et terminatur seu petia terra in quad mansu est constructus et edificatu, orient riaria de Vilamajor, meridie partim den Pujades, et partim a can Riba del Lladoner, occi-dente torrente vocato olim dels arbres et nunc del sot dels Pins, partim a ban Guri, cirtio honore meo, mansi fabrega... Totum mansum vocatum Mas gras de vall cum omnibus et singulis terris, honoribus, thenedonibus, montibus, quam in planis existentibus et cum honoribus diversorum generum in parra. Villamayoris, terminatus in quad ictus mansus et constructus et edificatus, orient riaria de Vilamajor, meridie honoribus den Pujadas, ab an Riba del Lladoner, occidente torrente vocato olim dels Arbres et nunc del sot dels Pins, partim ab an Guri, et a cirtio honore vestro dicti Gras, par-tim mansi fabrega” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 281-282rv, 291). “Peça de terra secà, ano-menada can Gras d’Avall, conreu, vinya, oliverar, bosc, amb una casa de pagès anomenada can Gras d’Avall, que per-tany al veïnat de Canyes, del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant la riera del poble, Josep Puig i altres, migdia Josep Baró i altres, ponent Ferran Segura i altres, nord Josep Baró i altres. Francesc Gras Costa; Salvador Gras Puig (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 27o, f. 215). “Jaume Gras d’Avall. (avui Lluïsa Costa). Per les terres de secà, regadiu, bosc, erm, vinya, olivar. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 169). “Francisco Gras Costa, d’aquest poble. 3ra. “Can Gras d’Avall”, llevant Jose Baró i Esteve Riu, migdia Josep Baró i Josep Puig, ponent Fernando de Sagar-ra, nord Josep Baró, Riu, Josep Puig, Ramon Volart, regadiu, bosc de segona, secà, erm de tercera, vinya de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 1o6, f. 111-111rv). “Fran-cesc Gras Ventura. Can Gras d’Avall. Alzinar, pins, cereal, re-gadiu, vinya, erm, fruiters” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parcs. 194-197, 199-2o1, 2o4, 2o6-2o8, 21o-214).

Gras d’Avall, el camí de can

Des de la cruïlla amb el camí de can Panxa, al carener de la serra de can Panxa, davant d’aquesta casa, el camí de can Gras d’Avall, baixa en direcció nord-est, gira a lle-vant davant de la trenca de can Pau Filbar i, antigament acabava a la casa, però després va continuar per davant la casa, entre el barri d’aquest i l’era fins la drecera de can Gras; tram aquest que es feu perillós amb la modernitat i el pas de les motos, per això es féu la desviació per sota la bassa.

“Francesc Gras Ventura. Can Gras d’Avall. camí” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2).

Gras d’Avall, l’era de can

Aquest espai de forma rectangular està situat davant la cara de migdia del barri de la casa, posteriorment sepa-rades pel nou pas del camí. Encaironada amb cairó petit, amb banc de pedra a tot el volt, encara que actualment no conserva la seva totalitat.

“Francesc Gras Ventura. Can Gras d’Avall. era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parc 2o4k).

Gras d’Avall, la peça de can

Peça de terra de bosc, allargada amb el camí de can Mongol a llevant, pujant la serra de can Panxa, amb el torrent de can Guri a ponent.

“Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vi-lamajor, procedent de l’anomenada can Gras d’Avall, camí de can Mongol, pol. 6, parc. 2oo.” (RPGr, ll. 25, fca. 2542, f. 13). “Francesc Gras Ventura. Can Gras d’Avall, alzines, pins, 7ha, 22a, 8oca” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parc. 2oo).

Gras d’Avall, la quintana de can

Gran peça de terra situada a la cara de migdia de can Gras d’Avall, entre la zona arbrada ran el camí de la casa que baixa de can Panxa a ponent, el camp de l’Illa a lle-vant i el torrent de can Panxa a migdia. Terra de regadiu on es regava amb hidrants de sortida; feien blat de moro, conreu que es va haver de canviar pels senglars i ara es fa cereal.

“Francesc Gras Ventura. Can Gras d’Avall, cereal-regadiu” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parc. 2o4p).

Gras d’Avall, el roure de can

Trobem aquest roure quan baixem de can Panxa, a lle-vant del camí de can Gras d’Avall, sobre el marge, abans d’entrar al revolt del camí, que de cara al nord ens porta a can Pau Filbar i de cara a can Gras d’Avall. Té un volt de canó de 2,65 i una capçada de 16 m Ø.

Gras de Canyes, el mas

“Mas Gras de Canyes. Fa lo mas Gras per raho de vigílias per St. Pere i St. Feliu quatre cortans de forment” (ADB, *Caixa1o.13o, Censals1592*, p. 27b).

Grau, can

Casa de la Força de Sant Pere, de planta baixa i pis, amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana orientada a llevant, amb el carener desplaçat del centre, tancada dins del barri al qual s’entrad des de la cara nord del carrer de Brugueres, núm. 4, amb l’entrada de brancals de pedra i arc rebaixat de cairons, igual que les finestres.

“La Força. Grau. Miquel Grau. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *PlecCom1744*). “Beÿnat de la Iglesia: Grau. Joan Grau” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom11822*). “Segrera: Can Grau. Pere Mora-gas, Josepa muller, Mateu fill” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1886 i 1887*). “Veynat de la Forsa: Grau. Mateu Moragas, Ma-ria muller, Anton Llovera” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom19o3*). “1948. Festa Patronal o Major. Processó costejada pels habitants anomenats Pere. Pere Moragas Llovera de casa Grau... 1951. Aportaren els seus jornals per a l’adaptació i ampliació de l’era per a camp d’esports i joc de bàsquet: Amb el seu cavall Grau... 23 maig 1952. Va ser portada la Santa Comunió Pasqual als ancians impeditis i malalts de la casa. A causa de les grans pluges i el fang dels camins, només un acòlit: Joan Moragas de can Grau” (ADB, Cai-xa5.6o, *Llpparroqs.XIX*). “Francisco Moragas de Vilamajor. Grau. Per la casa al poble” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 226). “El camí de Brugueres passa per can Grau” (*QuadV*, núm. 1, pp. 24, 91 foto doble). “Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. Can Grau (plànoI).” (Finform. Església de Sant Pere).

Grau, el serrat del

Carena que s’anomena d’aquesta forma i es docu-

menta en el capbreu del segle XVIII, puja des del pla Saiol fins al turó de la Serra, l'actual turó d'en Cuc.

v. el Molar.

Grau Sabater

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Grau Sabater” (ADB, *Caixa**10.130, Capb1281cop.*, p. 67).

Grill, can

Casa del veïnat del Bruguer, ran la façana del costat de ponent del camí de can Cristòfol. Casa de façana allargada cap el costat de llevant, amb coberta a dues vessants, amb el carener desplaçat, perpendicular a la línia de façana, orientada de cara a migdia. Era una casa molt petita que varen arranjar i engrandir a mitjanas de la dècada de 1950; més modernament va ser rehabilitada. Ara, any 2015, s’habita temporalment.

v. can Berenguer, la Torre Aimar.

“Bruguer Nou: Morato. Joan Morato. Maria muller, Pere i Francisco fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Bruguer Nou: Grill. Manuel Pujadas, Margarida muller, Andreu fill, Josepa Bachs muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887, i 1903*). “Terra i casa de pagès anomenada can Grill, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, pertinences d’una peça de terra anomenada 'lo Bruguer” (RPGr, ll. 6, fca. 540, f. 3). “Pere Morató de Vilamajor. Grill. Per la terra de secà. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 225). “15 novembre 1903. Andreu Pujadas Pelliser. En mèrits d’escriptura d’inventari otorgada per Andreu Pujadas Pelliser. En qualitat d’hereu del seu pare, Manel Pujadas Roig és alta de les següents finques: 2na. terra de secà d’una quartera, dintre de la qual hi ha edificada una casa de pagès assenyalada assenyalada amb el núm. 36, enfront d’una peça de terra anomenada “Lo Bruguer”, llevant carrretera de can Bolart de Cànoves, migdia successors de Joan Puig, ponet Joan Recolons, part Jaume Vives, nord successors de Joan Bolart” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 49rv-50). “Josep Pujadas Bachs. Can Grill. casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 12, f. 2, parc. 95b). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Grill. Distància: Tres quarts” (VCCPM, pp. 49-50). “Cal Grill (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Ve-

ïnat del Bruguer. Cal Grill” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).

Grill, l’era de can

Es conserva bé l’era d’aquesta casa, amb el terra encaironat, situada a la cara sud-est de la masia i ran el costat de ponent del camí de can Cristòfol, avui ran la tanca construïda als costats de llevant i migdia.

“Josep Pujadas Bachs. Can Grill. era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 12, f. 2, parc. 95c).

Gros, l'alzina de la serra del pi; el pi de la serra del pi Gros.

Just comença el camí de la serra del pi Gros des de baix a Vallserena, i vora la tanca de l’última casa a mig marge aquesta alzina bessona remarca la seva presència torturada arrencant d’una soca comuna, arrenca de seguida amb dos troncs que pugen a formar una gran capçada enlairada sobre el camí.

El pi està situat poc més amunt de l’alzina, al capdamunt del marge de ponent, davant de la granja, ran el camp de conreu dels aspersors, amb un volt de canó de 2,20 m i una capçada força irregular.

Gros, l'arboç

“L’arboç Gros. (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Gros, el faig

v. el mas Eres, Sarrainera, can Gener de Sant Lleïr, el mas Martí, Mas i Costa,el mas Miró, can Nespler de Sant Lleïr, el mas Reverter, el mas Vila.

“Canal Aça farraynera et a sabisbal a faig gros... Petru de Canali, homo afocatus de Sto. Licerio juramento dicit que tenet a faig gros unam Artiga” (ADB, *Caixa**10.130, Capb1281*, p. 6). “Joannes Jener homo afocatus de Sto. Licerio dicit que tenet a faig gros una artigam et dat tasca... Bartolomeus Naspler, homo afocatus de Sto. Licerio junando dicit que tenet pro Dº Rege, a faig gros multos honores... Arnaldus de Olina homo afocatos de Sto. Licerio juramento dixit que tenet proDº Rege unu campu a faig gros, et dat tascam... Petrus lobet homo afocatus de Sto Licerio juramento dicit queo tenet pro Dº Rege, u na fexa a faig gros et dat tasca” (ADB, *Caixa**10.130, Capb1281cop.*, pp. 9-11).

Gros, el marge; la peça del marge Gros.

v. el mas Ermengol de Canyes.

“Petrus de Bosch tenet omnis honor una fexa suptus marginem gros cum Terrer et Crosel, et dat tasca” (ADB, *aixa**10.130, Capb1281cop.*, p. 13). “Item tenemus pro dicta rectoria terre frumenti quem nobis facit et presbat en Castellar de la Serra... terminatur ab oriente in via publica o riera de Brugueres ameridie honore mansi Alsina ab occidente in marge gros mansi Castellar cirtio honore mansi Castellar.- Any 1597 Ego Antonius Castellar agl. propietarius mansi Castellar parrª. Sti. Petri Villamaÿoris... Totam illam petiam terre aratoriam cum aqua ad riganduas in dicta parrª. In loco vocaro lo camp del Palench fuit mansi de Brugarÿs oriente in rieria “aquest punt està ratat” meridie mansi Alsina ab occidente In Margine Grosso mansi mei Castellar, cirtio partim in dicto margine et partim in alio honore meo. Al marge diu: Vuy Derrocada” (ADB, Caixa núm. 47, Capb. any 1592, pp. 28 i 35rv). “26 desembre 1730. Joannes Pou agricola parra. Sti. Petri Villa majoris, habeo et possideo totum illum terra troceum de vinea plantatum, tinenti duodecim jornalía, et separata ab alio troceo de vinea in dicta parra. et in loco vocato la pessa del Marge gros qui fuit de pertinentÿs Mansi Planell, oriente cum vinea den Cortés, qui fuit Jacobi tor, et antea Petri tor fratrums et de pertinentÿs dicta petia terra del marge gros, de pertinentÿs mansi Planell, meridie honore den Armengol eo Mungol vicinatus de Canÿas, occidente Pauli Vidal, qui antea fuit mansi Planell, et a cirtio cum quintanis mansi Planell usque ad Portale de la Barraca qui antiquitu ibi erat” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 274-275). “14 gener 1915. Pere Boix Martori. En mèrits d’escriptura d’inventari, en qualitat d’hereu del seu difunt pare Salvador Boix Basa, és alta de les següents finques. 9na. H. Peça de terra erm i bosc anomenada el Marge Gros, de tres quarteres, llevant-nord Antoni Cortès, migdia-ponent de Pere Pujol Parera” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 65). “Pere Boix Martori d’aquest poble. 8na. “El Marge Gros” llevant-nord Antoni Cortès, migdia-ponent Pere Pujol Parera per mitjà de camí, bosc, erm de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 44, f. 45rv-46, alta 1921).

Gros, el pi

Element vegetal de grans proporcions que estava

situat ran el costat de ponent, en el punt de confluència dels camins de la serra Llarga i del pi Gros, i el camí anomenat del pi Gros que baixa la serra fins a can Feló i la riera de Vallserena. Gran pi pinyer de can Perpunter, família que vivien a Blanes, i explicaven a qui ho vulgues sentir, que des d’aquell poble del Maresme el veien. Devia ser l’any 1959 que durant una forta tempesta un llamp el va abatre.

Dóna diversos topònims en una àmplia zona, sobretot de bosc entre la serra Llarga i la continuació amb el camí de can Peu Alt a llevant i la riera de Vallserena a ponent, i connecta amb el bosc del Vilar al nord, en una zona ara urbanitzada.

“Peça de terra bosc, pineda, alzinar, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge el pi Gros, nord-llevant Gumersind Ribas, migdia torrent, llevant Jacint Roquerol, pol. 9, parc. 34. Teresa Pujal Sala” (RPGr, ll. 17, fca. 1781, f. 166). “Joan Pruna, Joan Sauri, Jacint Rrullà, Mercè Pasarell i Gumersind Ribas, pins i alzines, arbres de ribera, cereals” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9, fs. 1-2, parcs. 22-28, 30-36).

Gros, el pla

“Mas Armengol de Canyes, situat en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que es compona de les peces que es descriuen: K.- Peça de terra anomenada el pla Gros i el pla Xic, de cabuda una quartera, llevant-migdia-nord Pere Pujol., ponent Josep Sagrera. 8 maig 1878. Testament de Josep Boix Terradas, a favor de Salvador Boix Brossa” (RPGr, ll. 1, fca. 35, f. 114). “Terra de regadiu, anomenada pla Gros i pla Xic, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant-migdia-nord Pere Pujol, ponent Josep Sagrera” (RPGr, ll. 33, fca. 2912, f. 33). “14 gener 1915. Pere Boix Martori. En mèrits d’escriptura d’inventari, en qualitat d’hereu del seu difunt pare Salvador Boix Basa, és alta de les següents finques. 12na. K. Peça de terra regadiu anomenada el Pla Gros i Pla Zidro, d’una quartera, llevant-migdia-nord Antoni Cortès, Pere Pujol Parera, ponent Josep Sagrera” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 66).

Gros, el pla del pi

Zona travessada per la línia termenal entre Sant Pere de Vilamajor i el Montseny, entre el sot de les Roques i el sot de cal Ros.

“El pla del pi Gros. (plàdol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Gros, el roure

v. *el roure de can Bacs, el roure de can Cortès*. “El Roure Gros de Vilamajor (foto). o,21. Després d’una brevíssim pujada ens trobem amb l’espectacular Roure Gran” (Flnform. El Roure Gros). “El roure Gros (plàdol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Gros, la serra del pi; el camí de la serra del pi Gros i el turó del pi Gros.

Com una llarguíssima espina dorsal comença la serra del pi Gros amb una lleugera arcada en sentit sud-oest, nord-est, per la carena del qual puja el camí homònim, que ve des de baix de Vallserena, gairebé ran les parets de les primeres cases de la urbanitació de can Vila, on hi ha l’entrada del camí de can Bassa. S’enfila entre les granges amb un lleuger i còmode pendent, entra i travessa un call de terra format al camí, torna a sortir en un hortizó ampli de conreus al sud-oest, acompanyat la major part de les vegades, tanmateix, d’un recorregut lluminós entre el bosc d’alzina, bruc i pi, travessant la zona dels Boscassos, fins a la cruïlla amb el camí de la serra Llarga que avui és pavimentat, marxa a llevant a can Quico Ribalta i la urbanització de can Ram i, al nord, per la zona urbanitzada de Vallserena on arriba a la cruïlla amb el camí que, per baix porta a can Peu Alt, però per dalt es revira el camí de carena i continua, ara, amb l’inici de la serra Llarga fins que acaba aquella gran espina dorsal en el camí de Sant Elies vora can Peirana.

Les faldes de la serra del pi Gros vessen a ponent cap al torrent del Boter i la riera de Vallserena, amb un fon­dal humit de verds poderosos i profunds al límit de la urbanització. Pel costat de llevant cau a una planada de conreus i el sot i torrentera d’en Fraric, entre els caients d’aquesta serra i l’entorn del revolt d’entrada al camí de can Quico Ribalta.

“Veïnat dels Boscassos i de Vallserena. ▲Pi Gros” (AMSPV, *CaixaDTM, Plàdol1919*).

Gros, el sot; la terma del sot Gros.

“27 agost de 1919. Tercer molló. Es reconeix com a tal una

fita de pedra nadiu de forma irregular, situat en el lloc de­nominat “Sot Gros”, en el lllindar que separa dos terrenys de pins que pertanyen, el situat a ponent que radica en el terme de Cànoves, a la pagesia anomenada “Masia del Bosc” i el situat a llevant en el terme de Sant Pere de Vi­lamajor a la casa del Samon i la divisòria d’aigües anome­nada “Serra de Palestrins”. La línia de terme reconeguda entre els mollons segon i tercer, és la recta” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i Cànoves-Samalús). “Veïnat de Santa Susanna. Sot Gros” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 6.3). “Sot Gros” (AMSPV, *CaixaDTM, Plàdol1919*).

Gros, el turó

La seva visió fa que es doni aquest qualificatiu a l’ano­menat també i sobretot, el turó de les Moixeres, elevació de la serra de Palestrins, per on passa la línia termenal.

v. *el turó de les Moixeres*.

Grossa, la penya

Documentada en el capbreu del segle XVIII, i la des­cripció que es fa, podríem situar-la en el penjat de sota el Samon, en el caient fins el fondal del torrent de la font Fresca.

v. *el serrat del Suro*.

Grossos, els roures

“11 octubre 1728. Ego Philip Riera et Piffarrer agricola parra. Sti Petri Villamajoris, pocessor mansi Piffarrer et ejus terrarum. Habeo et possideo quadamt petiam terra cum arboribus roborum plantatum tinentia novem cor­tanorum in dita parra. loco vocato als Roures grosses, de pertinetÿs mansi Clavell, oriente honore Paulí Parera la­boratoris dicta parr. de pertinentÿs mansi Clavell, meridie mansi Roura, quem possidet Derrocada, occidente cum vinea dicti Clavell, et a cirtio Clavell” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 207-208).

Gruny

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Gruny” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Gruny” (*V872-1299*, p. 141). “E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o

malnoms. 2. Noms de parts del cos i de qualitats i defec­tes físics. Grony. Del substantiu grony (del llatí grúnium), ‘morro de prc’’ (*ELIC*, p. 274). “grunnio: grunñir” (*DLLE*, p. 215). “GRUNYIR, del llatí GRÜNNIRE. 1er. doc.: fi del segle XIII. La conjunció originària fou la varietat *gronyirlgruny*.” (*DECat*, vol. IV, pp. 683-684).

Guaels, sa

Topònim que amb tota seguretat té a veure amb un indret vora un pas d’aigua, que avui anomenariem gual. Donada la diversitat de grafies amb les quals es manifes­ta­ren al segle XIII, hem entrat la que s’ha cregut més pro­pera a aquella expressió, que potser elidia la darrera vocal.

“Bisbal. Gualls, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 6). “Ge­raldus B. Homo Regis dicit tenet apud Guaels et dat tasca... Arnaldus de Olina homo afocatos de Sto. Licerio juramen­to dixit que tenet proDº Rege una feixa a ça Guels, et dat tasca” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 9-10). “Güell: article d’Alcover Moll acumulant mots i noms diversos, inexistents o malentesos, llevant del nom del riuet Güell de Girona que ve de Guaell diminutiu de VADUM, v. GUAL, ‘indret d’un riu on les aigües i el fons permeten de tra­vessar-lo caminant o amb vehicle’, de l’antic *guau* i aquest del llatí VADUM, que fou pronunciat WAD ‘gual’, germànic comú WAÐAN ‘caminar, obrir-se pas, especialment a tra­vés de les aigües.’” (*DECat*, vol. IV, pp. 691-693, 717). “GÜELL. Etimologia. *Güell* deriva de l’antic *Guaell*, que prové del llatí VADELLUM ‘gual petit” (*ONCat*, vol. IV, p. 395).“vadum –i n.: (*vado transiri*, ser vadeable)” (*DLLE*, p. 533).

Gual, can

v. *can Cucurella*.

“Barthomeu gual/a/ L XIII... Joan gual als Brugueres a XXXXV... Narcis gual... Pere pons gual a. XXXI” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “16 juliol 1595. Convocats en la Iglesia de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor los Jurats Barthomeu Gual... 6 novembre 1595. Constituïts aplegats y agrupats apres de repicar las campanes dins de la Iglesia los discrets y honrats Barthoeu gual” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, pp. 84, 85). “Veynat de la Iglesia. Gual. Joana Gual, Barthomeu i Maria Angela Gual... Veynat de Vallserena. Gual. Rafel i Magina Gual” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veÿnat de la Iglesia. Gual. Domingo Gual,

Joana i Margarida Gual... Veÿnat de Brugueras. Pau i Rosa Gual” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Toponímia de Vilama­jor del segle X al segle XIII. Can Gual o Gol v. 1076 (plà­dol).” (*V872-1299*, p. 46b). “12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susan­na. Homes de Vilamajor: Jaume Gual” (*600AC*, pp. 91-92). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dissabte. 4 febrer: Narcis Gual” (*QDV*, núm. 8, p. 58, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llo­renç Valls). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dijous. 9 febrer: Antoni Gual... dissabte 4 fe­brer. Narcis Gual” (*QDV*, núm. 8, pp. 57-58, ADB. Caixa60. Lli­bre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Gual. Gol. Gols. Agual. De *Wadald*, derivat d’un radical que significa ‘caminar’, ‘passar a gual’. *Wadal­dus* (949); *Vuadaldo* (954); *Guadallus* (973).” (*ELIC*, p. 110).

Gual, la costa de can

“Jacobus de Soler, homo Dni Regis, juramento dicit quo tenet mansu de Solerio pro Dº Rei, et facit tres punÿeres Bladi de locido Dº Regi. Im tenet pro ipso Dº quanda terra ante Costa Domu Gaulli, et dat quintu” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 62).

Gual, el mas

“Berengarius Gual homo afocatus de Sto Licerio Militis, juramento dicit, quo vendidit Bernardo de Villario hono­re que tenebat pro Dº Rege qui est ante Domu Mansi de font et expandit, sive precaditura, usque ante Domu, sive Mansu de Olmo, et dabat dictus Berengarius de predicto honore quinte dº Regi, tenebat dictu honore, et unu Pullu de recognicionibus. Im vencidit dictus Berengarius mediu campu G. de Bitaperio, que tenetur per Dº Rege, et est su­pra via publica de Valserena, et dat quintu Dº Regi. Ima una quarteria Bladi pro locido Dº Regi et alia fabro. Im una corteria Vini pro locido Dº Regi et alia fabro, et facit host et Cavalcada. Im dicit que Cavalaria de Bosque qua tenet A de Sto. Licerio Miles, tenetur pro Dº Rege, et Elisendis

Busqueta, sive AGiolan, amb predicti tenent predictam Ca-valaria, et dant sensus Dº Regi, nescit quantitate. Im dicit dictus Berengarius quo quando tenebat prodictu hono-rem pro Dº Rege milebat una questa et in omni comuni quo Do Rex faciobat in dicto termino” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 28). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-15o4. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vi-lamajor: Gual, mossèn Gual... . Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Gual/ Gall/Gaya/Gal” (*QuadV*, núm. 3, pp. 14-15).

Gual del Bosc, can

Pere Monteis, conegut per ‘Gual del Bosc’ o també per Gol.

v. *el mas Derrocada*.

“16 juliol 1595. Convocats en la Iglesia de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor los Jurats Jaume Gual del bosch” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, p. 84). “Veynat Vallserena. Gual. JoanGual del Bosch. Paula Gual, Pere Pau, AnnaMaria, Joan Gual, fill de Joan, Perre Joa, Esteve, Teresa Gual. 9 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veŷnat de Vallserena: Gual del Bosch. Joan Gual, Catharina, Felix, Margarida, Magdalena, Thomas, Francisco, Joan, Maria i Joseph Gual” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom173o, 1743, 1752, 1768*). “Vallsarena: Gual del Bosch. Catharina, Joseph, Joan, Tho-mas i Francisco Gual, Maria filla” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbVi-lanova*). “Vallserena. Gual del Bosch. Arenas. Joseph Are-nas, Rosa muller, Margarita, Pere Gibert” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1841*). “Vallsarena: Gual del Bosch. Pere Montells vidu, Francisco i Paula fills” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom19o3*). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Gual del Bosc. Distància: Tres quarts” (VCCPM, pp. 49, 52).

Gual del Bosc, el mas

v. *l'Abellar, l'Arbre Morell, el mas Saulet*.

“Pere gual des bosch/ L XVII” (ADB, *Caixa10.13o, Lls-compt1491*). “2o setembre 1628. Mas Gual del Bosch. Vi-gilias. Febrer. 15 de febrer per aniversari de Barthomeu Bachs als Gual del Bosch usufructuari del mas Gual sis sous. Juliol y setembre. 24 de juliol per charitat de missa de Jaume Gual del Bosch propietari de di mas tres sous.

Noviembre. Ítem als 7 de noviembre tretze sous per Ani-versari de Elizabeta Gual del Bosch viuda de Jaume Gual. 5 desembre 1624” (ADB, *Caixa10.13o, Censals1592*, p. 52b). “Lo mas gual dez bosc” (ACA, Secció del Reial Patrimoni *fogatge* any 1515. Vilamajor, Vegueria de Barcelona). “9 maig 1728. Ego Joannes Gual del Bosch agricola Parroquia Sti. Petri de Vilamajor, pocessor Mansorum Gual et Andreu unitorum et agregatorum alodio Sti. Licerÿ dicta parra. Jacobum Gual del Bosch tunc Dominorem et Pocessorem Mansorum Gual, et Andreu” (ACVO, caixa o1. fons oo24, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 198-199). “Peça de terra, en el seu lllindar amb el mas Derrocada, a les vores d’un torrent que la divideix, dins el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant finca denominada ‘Gual del Bosc’, i part l’heretat casa Derrocada, migdia-nord mas Derrocada, llevant per mitjà de camí. Ra-fel Moreno Llansa” (RPGr, ll. 5, fca. 462, f. 19).

Gual Ferrer, can

“La Força. Gual Ferrer. Joseph Gual, Maria Gual. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *PlecCom173o, 1744*).

Gual Fuster, en

“an gual fuster” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515. Vegueria de Barcelona. Vilamajor). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*).

Gual Jussà, el mas

v. *el mas Gual de la Torre*.

“Petrus Gual Jussà, juramento homo Regis dicit tenet mansu Gual Jussà, et facit pro sensu tres solidos, quatuor denarios... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Gual Jussà... Census Natalis: Gual Jussà” (ADB, *Caixa10.13o, Capb1281cop.*, pp. 42, 67-68).

Gual i Nadal

“Veŷnat de la Iglesia. Gual y Nadal. Joseph Gual y Nadal, Maria Gual y Nadal, Lo Mut gran, Lo Mut petit” (ADB, Cai-xa1.9, *LlbCom173o*). “Veŷnat del Pla: Gual y Nadal. Joan Gual 2 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*).

Gual Sastre, cal

“Veŷnat de la Iglesia. Gual Sastre. Domingo Gual. 2 perso-nes” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1754*).

Gual Sobirà, el mas

v. *el mas Gual de la Torre*.

“Petrus Gual Subirà, juramento homo Regis dicit tenet mansu Gual Subirà, et facit pro sensu in festo Sti Petri sex solidos, et octo denarios... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Gual So-birà... Census Natalis: Gual Sobirà” (ADB, *Caixa10.13o, Cap-b1281cop.*, pp. 43, 66-68).

Gual de la Torre; el mas Gual de la Torre.

En els parlars del Vallès, són moltes les cases dins els territori que donen la contracció Gol, derivat del cognom Gual. En aquest cas per anomenar la casa i els diversos topònims derivats del mas de can Gual de la Torre.

v. *el mas Mercader, el mas Messeguer, el camp de les Po-meres*.

“1o novembre 1416. Sictus meus mansus Bruguera qui erat mansus Sacorbatera alias Bordalleta erat obligatus ad prestationem cenum. Item teneo pro dicta vestra Recto-ria totum illum cenum duos octavos, ordeï bono, pulchri, nitidi, et receptibilis ad mesuram curribilem dicta Parra. quem inihi facere tenetur heres mansum Gual de la Torra de dicta parra. pro quodam petia terra scita in dicta par-ra. Villa Majoris in loco dicto coma den Prat et affrontatur ab oriente in torrent den Prat e a meridie in dicto torrent et partim in via qua dicitur de les Artigues ab occidente in margine qui est honor den Mercader et partim den Alsina et a cirtio in honore den Mercader et partim den Alsina” (ADB, caixa núm.47 Vallgorguina Capb. Censals, p. 13rv). “Jaume serra als gual de la torra/a. VIII. C XI... Deu en gual de la torra, per lo trentanary” (ADB, *Caixa10.13o, Llscompt1491, 1ob*). “1o gener 1596. Ego Joannes Gual agl. propetaris man-si Gual de la Torra par st. Petri de Villamayory... Totam illam petia terre aratoriam scitam in dicta parrª. Villamayory. In loco vocato coma den Prat et antiquitus fui mansi Bru-guera, oriente torrent de Prat, meridie torrente de Prat et partim In via de las Artigas, quan itur de la parrochia Villa Maŷoris a la parrochia de Garriga, ab occidente honore den Mercader quam presidet en Villa Mayoris cirtio honore den Roure qui fuit den Mercader, honore Alzina” (ADB, Caixa núm. 47 Capb. any 1592, p. 34). “27 setembre 1732. Nos Ma-ria Gual de la Torre, vidua relictà Francisci Gual de la Torre, agricola, parra. Sti. Petri Villamajoris. Primo totu illum man-

sum vocatum Gual de la Torre olim gual jussá, cum suis ter-ris honoribus et pocessionibus tam cultius quam heremis, arboribus, diversorum gernerum i eadem parra. Et in loc vocato mas Gual de la Torre, olim Gual Jussá, oriente hono-re mansi Ribalta Superioris, partim itinere publico, partim Torras dicta parra. Qui fuit den Sauleda Riaria de Fraxane-da mediante, meridie Bonaventura Pascual dicta parra qui fuit Mansi Boscà, nos possidemus, partim honore den Ri-balta Inferioris, occident honore den Gual Superioris nunc vocato Pons Gual, partim Mansi Boscà, nos possidemos, et a cirtio Boscà bocata lo Hort, partim honore Mansi Abril quem possidet Raphael Derrocada, et partim honore den Montaner de Vilanova” (ACVO, caixa o1. fons oo24, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 3o5-3o7). “1817. El batlle Josep Gual de la Torre” (VCCPM, p. 7o). “Peça de terra de la casa del mas o heretat Gual de la Torre, en el terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor, que es composa d’una casa en ruïnes, regadiu, vinya, bosc, prat, erm. Manel Agustí Móra; Josep Agustí Marfà (1941)” (RPGr, ll. 2, fca. 163, f. 11o. Llibres de Sant Antoni de Vilamajor). “Lo Fou. (amb Vilamajor). Lo mas Gual” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515 F. LV. Vegueria de Barcelona). “28 gener 1596. Joannes gual de la torra agricola heres propietarius domi de man-so gual de la torre, parrochi Sancti Petri Vilamaioris” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, p. 58rv).

Gual de la Vall

“12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Con-sell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les par-ròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Gual de la Vall” (6ooAC, pp. 91-92).

Gual de Vila-rasa, en

v. *Olinell*.

Gualdramir

A la requesta del levita Ervigi figura aquest nom, que seguia el prenom, amb les formes: Gauldramir-Guadamir, que es fa difícil d’identificar. Encara que bé podria ser una forma composta i aglutinada.

“Requesta de censos del segle XI. 1o57-1o65. Guillem Gual-dramir... Sunyer Guadamir” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-

242). “Guillem Gualdramir… Sunyer Guadamir” (V872-1299, p. 142).

Guàrdia

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Guardia” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb-1281cop.*, p. 66).“B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 1. Topònims de les terres de llengua catalana. Guàrdia. Guàrdias. Del substan-tiu *guàrdia* (del germànic *wardja*), usat com a topònim; és nom de diferents poblacions i de llocs elevates, des d’on es podia guardar i defensar una comarca. *Guardia* com a nom de muntanya es troba documentat l’any 889” (ELIC, p. 141).

Guenyo, el

Nom registrat a la llibreta de comunions de l’any 1910 al veïnat de l’Església de Sant Pere. Potser cal Guenyo, en-cara que sembla indicar que residia a la Mongia, o bé veí d’aquesta com es pot deduir de la llibreta dels anys 1870-1871, que inscriu la casa de can Paràs Guenyo.

“Monjia: Guenyo” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “Invali-deses, deformacions. Menys estesos, apareixen bastant regularment a quasi totes les comarques: *el Guenyo*” (RM-MNC, p. 76-77, IX, 7).

Guesca, can

Potser el nom de casa que després es transforma també en topònim: Huesca, tingui el seu origen en aquest nom d’un habitatge del veïnat de l’Església. Casa que ve-iem anomenada a finals del segle XVIII: Perera o Guesca. v. *can Perera*.

“Beÿnat de la Iglesia: Guesca. Vila. Segimon Vila, Teresa muller, Josepha, filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813 i 1822*). “Veynat de la Iglesia: Guesca. Joseph Costa; Gertrudis Cos-ta” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*).

Guifes, can

Casa vora el camí i la riera del sot de l’Om que va en-trar en ruïna, i, a la dècada de 1960 ja estava enrunada i va desaparèixer. Situada a ponent de can Santa Anna, propietat a la qual pertany avui la terra allargada fins el carener de la serra Llarga.

“Veÿnat Torrent del Om: Gifas. Forns. Joan Forns, The-

resa muller, Salvador i Segimon fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Sot de l’Hom. Guifas. Joan Vilà, Isabel mu-ller, Rosa filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Sot de Lom: Guifas. Josepa i Josepa Bachs” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Guifas. Distàn-cia: Tres quarts” (VCCPM, pp. 49, 51). “Can Guifes (plà nol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Jo-sep Berenguer de Vilamajor. Guifes. Per una peça de terra de secà, vinya. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 75).“Veïnat del Sot de l’Om. Can Guifes” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).“Joan Bellveí Bové (ruïnes).” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 9, f. 1, parc. 10b). “GUIER o GRIER, ‘pap dels ocells’. Alcover Moll atribueix “*grier*: gavatx, ven-trell de les aus” a la Plana de Vic. Hi ha una variant *guifer*en rossellonès, que recollí Griera ” (DECat. vol. IV, pp. 729-732).

Guifré, en; la vinya d’en Guifré.

v. *el Portell de Canalies*.

“A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Guifré. Grifé. De *Wigfred*, ‘pau victorio-sa!” (ELIC, p. 111).

Guilla, el riu sa

La toponímia descrita en el capbreu del segle XVIII, anota el torrent de Riusaguilla, situat a llevant del serrat del Suro que podríem pensar és la carena que cau al nord del Samon i aquest corrent d’aigua podria ser el torrent del Samon o de la font Fresca actual.

v. *el serrat del Suro*.

Guilla del Pont, la

Motiu aplicat a una dona que vivia a can Quico sobre el pont del veïnat de Ripoll. Des d’aquella casa es veu bé el pont i ella sempre veia qui passava. En Ravenisses, va començar a anomenar-la d’aquesta forma.

Guillem

A les llibretes de comunions dels anys 1870-1871 i 1897 es localitza un habitatge amb aquest nom entre les entrades de can Caseta i la Barberia. Potser anomenat: can Guillem.

“Pla. Guillem” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871i 1897*).

“A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Guillem. Guillèn. De *Willahelm. Wilelmo* (911); *Vuilielmus* (963); *Wilelm* (1053); *Guilelmo* (989); *Guielm* (1004)” (ELIC, p. 111).

Guillem Gad

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Guillem Gad” (ADB, *Caixa*10.130, *Cap-b1281cop.*, p. 67).

Guillera, can

v. *l’Aguilar, la Torre Guillera*.

“Veïnat del Sot de l’Om. Can Guillera” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Guillera v. 950 (plà nol)… Masies, tinents i amos de Sant Pere. A la riba del torrent de Traveria hi ha can Guille-ra o Torre Guillera, que podria tenir alguna relació amb el topònim Aguilare” (V872-1299, pp. 46b, 77).

Guillera, el camí de can

v. *el camí de Creu, el camí del Forn d’en Ribes, el camí de França, el camí de Palau*.

“Veïnat del Sot de l’Om. Camí de can Guillera” (AMSPV, *Cai-xaDTM, Plànol1919*).

Guillot, el camí de cal; la terma de cal Guillot.

“29 agost 1919. Segon molló. Es reconeix com a tal una pe-dra de forma irregular empotrada a terra, en el lloc deno-minat “Can Guillot”, en el marge E. del camí carreter ano-menat de can Guillot” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mo-llons als termes de Sant Pere de Vilamajor i de Sant Antoni de Vilamajor). “Camí de can Guillot” (AMSPV, *CaixaDTM, TR-DTM1919*. Bloc de croquis i notes 4.4). “Veïnat del Bruguer. Camí de cal Guillot” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Cal Guillot. Camí” (AMSAV, *Cad1955*, pols.1 i 2). “Camí de llarg recorregut que s’inicia a la cara nord del camí de Carde-deu, poc abans d’arribar als Quatre Camins; va en direcció nord pel carener de la serra de cal Guillot, que vessa les faldes de llevant cap al torrent del Joncar, i a ponent al tor-rent de can Font. La part inicial es reparteixen les terres de conreu de les solesles i cap a la part del nord les terres del bosc de can Pinós, can Marçal i cal Guillot” (RSAV).

Guillot, el turó de can

Punt més alterós en el punt dels camps de la serra de can Castellar.

“Veïnat del Bruguer. ▲ Guillot” (AMSPV, *CaixaDTM, Plà-nol1919*).

Guimerà

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Guimarà” (PBC, 51-52, *Domains*, pp. 241-242).“Guimarà” (V872-1299, p. 141).“A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Guimerà. De Wigmarane, cas oblic de Wigmar, ‘vencedor famós’. *Ghimarane* (881); *Wimara* (913); *Guimera* (972); *Gimaranus* (1001).” (ELIC, p. 112).

Guinard, can

v. *el torrent de la Coma*.

“A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Guinard. Guinart. Aguinar. De *Winihard*, ‘amic dur!” (ELIC, p. 112).

Guineu, ca la

“Veÿnat de la Iglesia. Casa la Guineu. Isidro Garroset, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*).

Guinguinyola, la

Terra situada a Vallserena, documentada com a Guin-guinyola o Llanguinyola.

v. *Guinyola*.

“Peça de terra secà, plantada de vinya, en el terme munici-pal de Sant Pere de Vilamajor, paratge anomenat Guingui-nyola o Llanguinyola, llevant Josep Carreras, migdia Antoni Raventós, ponent-nord Pau Bassa. Josep Farrerons Móra; Teodoro Mermejo Mangado (1947)” (RPGr, ll. 5, fca. 495, f. 102). “Una peça de terra campa de cabuda una quartera, denominada Vallserena. D’una altra peça de terra anome-nada Vallserena de cabuda una quartera, sis quartans. 24 març 1902. Josep Parés Marrugat; Antoni Raventós Parés; Antoni Raventós Varias” (RPGr, ll. 2, fca. 186, f. 225). “18 maig 1914. Josep Farrerons Móra. 3ra. Una peça de terra secà, plantada de vinya situada en aquest terme i paratge de Guinguinyola o Llanguinyola, d’una quartera, sis quar-tans, llevant ” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 26-26rv). “Antoni Pla de Sant Antoni de Vilamajor. “Guinguinyola” llevant Joan

Planas, migdia Jacint Pujol Riera, ponent camí públic, nord Domingo Pruna, secà, vinya de tercera, erm de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 167, f. 179).

Guinyola; el mas Guinyola.

En la documentació antiga s’entra el topònim i es pot entendre con a languinyola o canguiyola. Això ens pot fet dubtar en la forma correcta d’aquest nom, que posteriorment en altres informacions rebem com a Guinguiyola o Languinyola. Podríem pensar en una forma: Can o la Guinyola.

“Noms d’origen no català. Noms francesos. Guinyó. Del francés Guignon, ‘que fa l’ullet.” (*ELIC*, p. 310). “guignon: *fam* pega (mala sort).” (*DFr-Cat*, p. 303).”GUINYAR, ‘aclucar l’ull, fer l’ullet”, del mateix origen incert que el castella *guiñar*, occità antic *guinhar* ‘mirar furtivament’, ‘fer a algú un senyal’, francés *guigner* ‘mirar furtivament’, italià *ghignare* ‘riure sarcàsticament’, amb lleugeres varriants fonètiques (també els nostres *ganya*, *ganyota* i *guenyo*). Derivats: guiny, guinyós, guinyot, guinyament, guinyejar, guinyó, guinyonia” (*DECat*, vol. IV, pp. 740741).

Guitard

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Guitard” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Guitard” (*V872-1299*, p. 142). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Guitard. Guitart. Gitart. Xatart. Guitarte. De *Withard*, ‘llenya dura’ o ‘dur com la llenya’. *Guitardo* (946); *Gitardus* (998); *Witard* (1176).” (*ELIC*, p. 112).

Guri, can

Antiga casa de la qual avui ja no es recorda el seu emplaçament, al veïnat de Brugueres, de la qual tenim memòria viva a través del recorregut i nom del torrent, que sentim pronunciar amb accent: Gurí.

“En guri” (ACA, Batllia General de Catalunya A403. *fogatge* de l’any 1497). “lo mas guri” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (HMG_r, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Veřnat de Brugueras. Joan Gras, Maria Angela Gras, Joana Serra” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veřnat de Brugueras. Guri. Francisco i Maria Gras, Miquel i Maria Pou” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Veřnat de Brugueres: Guri. Miquel Pruna. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752, 1754*).

“Veynat de Brugueras : Gurí. Anton Roig, Antonia mulleer, Geronima, Magí, Theresa i Joan fills” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1785*). “Beřnat de Bruguera. Guri. Berenguer. Llorens Berenguer, Francisca muller, Joseph i Rosa fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Veřnat de Brugueras: Guri. Domenech. Domingo Domenech, Isabel muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Guri... Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Guri/Gori” (*QuadV*, núm. 3, pp. 14-15). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimarts. 24 gener: en Antich Filbar de casa de Guri” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “F. Noms d’origen no català. 4. Noms francesos. Gurí. Del cognom fr. *Goury* o *Gorin*” (*ELIC*, p. 310). “GURA, ‘guàrdia municipal’, terme murriesc, i a seva deformació posterior guri... mot provinent de l’àrab *ğurâb* ‘nau’, ‘galera.’” (*DECat*, vol. IV, p. 754).

Guri, el mas

Les terres, o part de les terres d’aquesta propietat passaren al mas Llinars.

v. *el Bruguer, Camprodon, el mas Ginesta, la Nou, la Roureda*.

“Petrus de Guari homo Dni Regis, juramento dicit quod tenet pro Do Regi Mansu Guari, et facit pro sensu quatuor solidos, et quinque denarios in festo Sti Petri. Im en festo Natalis, quinque solidos, et quatuor denarios, et unu par Pulloru pro recognicione. Im unam quarteria Bladi pro locido, Regi, et aliam fabro. Im tres Punýeres de forestatge, et tres cortorios vini de forestatge. Im unu corteriu vini de locido, et aliu fabro. Im duas traginas, et una Jova at triturandu. Im tenet duos campos in Montanea apud Nusce et dant sexta” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 36-37).

Gurí, la cadena de can; la serra d’en Guri.

Punt per travessar el torrent anomenat d’aquesta forma pels dos pals metàl·lics i una cadena per posar durant els caps de setmana i regular el pas del camí –l’única part que queda del camí de ca l’Arenes- que baixa des del costat de ponent del camí de can Panxa a travessar el torrent

de can Gurí per aquest punt fins el camí del bosc Gran, a la cara de ponent, que marxa en direcció nord.

“en la serra de Guri de Vallvellida” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 5). “G. Canoves Rectº de Canoves dici tenet camp apud serra de Guri et in Valle de Belida, quinque denarios una quartera de forestatge” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 7).

Gurí, els camps de can

Terres de conreu situades sobre el costat de ponent de la riera de can Gurí, en el punt de la cadena de can Gurí, travessades pel camí de ca l’Arenes, fins la cruïlla amb el camí de can Bruguera a migdia i el camí del bosc Gran al nord, amb aquests dos camps a llevant d’aquest camins fins arribar a la riera.

Gurí, el torrent de can

De llarg recorregut, es forma en el comarc capçaler on es desprenen per l’esquerra la serra dels Brols i per la dreta la serra del bosc Gran. Baixa seguint la línia de la serra dels Brols, però es gira de cop de cara a migdia, ara seguint la línia descendent de la serra d’en Panxa fins el pas entre el capdavall d’aquesta serra i la del bosc Gran, entra en una zona obaga quan travessa la Roureda, passa pel veïnat de Brugueres, on s’uneix davant de can Bruguera amb el torrent de can Bruguera; a partir d’aquest punt l’anomenen la riera de can Folló. Segurament l’antic torrent de Bellida o de Vallvellida.

h

Hebdòmada, l'

Hortes, les Hort, el camp d

Huguet Huguet, la casa; el mas Huguet

Hospital Huguet, les feixes de l'

Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor

Huguet, la plana d' Hostal d'en Pla

Huguet, el mas Església, el veïnat de l

Huguet, la casa; el mas Hugue

Hebdòmada, l'

Podem pensar que era la peça de terra que tenia l’hebdomadari de l’església de Sant Pere de Vilamajor.

“La Rectoria. 1756. Terra de 14 hectàrees, anomenada la *Hebdòmada i també Plaça balladora*” (VCCPM, p. 159). “heb-dòmada *f.* Setmana. Hebdomadari-hebdomadària1 adj. Setmanal, que s’esdevé a intervals de set dies. 2 *m* i flitúr-gic. Persona destinada setmanalment a oficiar en el cor o en l’altar” (*GEC*, vol. 8, p. 376).

Heura, els cingles de l'

Cinglera situada a la zona de la Feixassa, a les terres del Cortès.

Hort, l'

“24 novembre 1728. Jannes Thomas major dierum, et Joannes Thomas minor dirum Pater et filiu, quandam aliam petiolam terra vocatam lo Hort comtiguam cum fexia designata, orient honoribus nostris, meridie mansi Clavell, occidente rieria de Vilamajor, et a cirtio Derrocada et de Llança” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 210-210rv). “30 juliol 1907. Maria Farnés Montañola-Granollers, en mèrits d’escriptura d’inventari, com a hereva del seu espòs difunt Segon Vaquer Arjona. Una casa sense número de planta baixa i un pis situada a la Plaça d’aquest poble, juntament amb un tros de terra de conreu anomenada Hort” de cabuda tres quartans, lle-vant-esquena la riera de Vilamajor, migdia Josep Ocerans, ponent-enfront amb l’anomenada Pla, á nord Pere Oce-rans” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 8rv.1).

Hort, el camp de l'

“28 novembre 1595. Petrus Canal de la Riera agricultor he-res et propietarius domi seu Mansi Canals de la Riera par-rochia Sancti Petri de Vilamaioris, petiam terre vocata lo camp del ort” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, p. 27).

Hort, el pou de l'

Pou de la propietat de can Ribalta, situat a l’hort de can Quico Ribalta.

v. l'hort de can Quico Ribalta.

“4at. Joan Pruna reconeix a Pau Filbà el dret de treure

aigua d’aquell pou situat en el terreny propietat de Joan Pruna conegut com “el pou de ‘Hort” mentre treguin no-més un càntir, galleda o utensili que no passi de deu litres, si cal treure’n més haurà de demanar permís” (APRibalta, *EscripConv1910*).

Horta, l'

“25 novembre 1727. Joannes Clavell agricultor parra. Sti Pe-tri Villamajoris, teneo in dicta parra. de Vilamajor, et in loco vocato la Horta quam Philippus Piferrer, habet et possidet cum honoribus den Thomas” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 33rv-34).

Hortal

v. la serra d’en Clavell.

“6 novembre 1721. Ego Susanna Hortal uxor Joannis Bru-guera, et Hortal agricola parra. Villa Sti Celdonÿ, in primis Nubtÿs uxor fue Josephi Cortés agricola Sti. Petri de Vila-major” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 214rv). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 8. Noms de prepara-cions i utilitzacions del terreny i de treballs agrícoles. Hor-tal. Ortal. Derivat de *hort*” (*ELIC*, p. 224).

Hortes, les

v. els Colomers.

Hortet, l'

“Francisco Ozerans de Mataró. “Hortet” llevant camí de l'Església, migdia Josep Lladó Bachs, ponent Pere Pujol Calderó, nord mas Derrocada, secà de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 153, f. 163). “Peça de terra con-reu, denominada Hortet, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant camí, migdia Francesc Bertran, ponent la riera, nord Isidre Llobera” (RPGr, ll. 7, fca. 647, f. 22).

Horts, el torrent dels

v. les hortes del Boscatell.

“Conca del riu Tordera: 55. Torrent dels Horts o de can Ter-rer (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 19).

H

Hospital

“Veynat de la Iglesia. Ospital. Elisabeth, Pere, Felisia Os-pital, Jaume Sola fadrí i Pau Ospital” (ADB, Caixa1.9, *Llb-Com1672*). “Veynat de la Iglesia. Ospital. Pere, Maria i Joan Aguilar... Montanya, Canyas. Ospital. Pau i Paula Ospital” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1693*). “1640. La reconstrucció de l'església. Llista dels propietaris dels masos cridats a tre-ballar per finalitzar la construcció. Dimecres. 8 febrer: Pere Hospital” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particu-lar parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls).

Hospital, l'

“Peça de terra, regadiu, secà, anomenada l’Hospital, en el paratge anomenat el pla de can Perera, terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Marcellina Parera, mig-dia-ponent-nord la mateixa herència. Josep Parera Olive-ró; Magdalena Prat Valiente (1941)” (RPGr, ll. 2, fca. 97, f. 9).

Hostal d’en Planell, l'

Seguramet la casa del carrer de l’Església que avui anomenem cal Menut, veïna per la cara de migdia amb la Mongia.

“20 maig 1601. Petru Canal vendito bobis Bartholomeo Planell hostaler de la parra. Villamajoris, dictam domo scitam in forsia de Ville majoris, oriente in plasea publica, meridie muro de Valli dicta forsa, occidente honore den Silua als Joan de Montanya, et partim honore Joannis guol, cirtio Mongia” (ADB, Caixa6.61, *Manual de JosepSarib1601*, p. 17rv).

Huguet, la casa; el mas Huguet.

Les terres d’aquesta antiga casa i propietat varen pas-sar al mas Perera de Canyes.

v. el mas Ermengol.

“Oguet homo Iglésia Villa Mayorÿs, juramento dicti quo tenet feixa terra pro Dº Rege et facit prop ipsa duodecim denarios in festa Natalÿ, et dicta fexia est juxta Domos, que reconognionibey decem denarios duas ptas unius de-narÿs” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 21). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germà-nics. Huguet. Auguet. Auguets. Derivat diminutiu de *Hug*” (*ELIC*, p. 113).

Huguet, les feixes de l'

“Geraldus Moliner homo hospitalies juramento facit Dº Regi. Et apud tronquedar duas fexias en Ugueto, que om-nes dant sixtum” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 22).

Huguet, la plana de l'

“Petrus de Oleto homo Dni Regis juramento dicit quod tenet pro Dº Rege duas fexias supra Pla Ogueto et dant sixtu” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 33).

Huesca, ca n’

De fet avui ningú recorda una casa d’aquest nom, ni tan sol si va existir en aquest lloc; tanmateix, trobem el nom en les denominacions d’unes peces de terra al nord i sud dels Quatre Camins i ho tenim present a la toponí-mia. A la vinya de can Met, encara queden vestigis d’una construcció però no es recorda la presència d’una casa.

Ran el costat de ponent del camí i el carener de la ser-ra de can Panxa es va construir una casa nova de planta baixa i pis a la part central i baix als laterals, amb coberta de doble vessant perpendicular a la línia de façana, a les antigues terres d’aquesta propietat, edificació situada a les faldes de ponent de la serra que va recuperar el nom antic.

De tota manera, cal tenir present el nom de l’habitat-ge referenciat al veïnat de l’Església a meitat del segle XIX, amb el nom de: Guesca, i el del Bruguer Nou: Buesca.

v. can Buesca, can Guesca.

“0,14. La nova casa de ca n’Huesca” (FIinform. El Camp Gran). “Can Huesca (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Huesca, el bosc de ca n’; el mas Huesca.

“Josepa Vila. Huesca de Vilamajor. Per la terra de regadiu, secà, erm. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 381). “Joan Bruguera Costa, Josep Pujol Parera, Agustí Rosàs Lladó, Josep Illa Moré i Jaume Sabé Masjo-an. Ca n’Huesca, alzines, pins, cereals, matollar” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parcs. 11-15, 17, 50-53, 78-80, 119-120).

Huguet, ca n’

Antiga casa del veïnat de Canyes que va desaparèixer. “5. El veïnat de Canyes. 5.2. El poblament. Masies que no en

queda cap resta: Can Huguet” (*QuadV*, núm. 2, p. 38). “A. Lli-
natges que representen el nom patern o matern. 6. Noms
germànics. Huguet. Auguet. Auguets. Derivat diminutiu de
Hug” (*ELIC*, p. 113).

Huguet, el mas

Terres de la casa i mas Huguet, a la documentació del
segle XVIII, ja figura com a pròpia de Perera de Canyes.
v. *el turó del coll de Canyes*.

“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola
vicinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, habeo et
possideo totum illum alium mansum vocatum Huguet
dirutum cum suis terris, honoribus, et possessionibus
ejusdem in Paña de Vilamajor. est tamen sciendum quod
producti tres mansi, scilicet Parera, Riquer, et Huguet una
cum terris illorum et aplegat ad unum mansum vocatum
Mansum Parera de Cañas superius designatum quem
ego possideo” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2,
Capb1727-1743, p. 6rv-7rv). “1270. Les pubilles del mas
Uguet del veïnat de Canyes de Vilamajor. Maria Ugueta
dóna a la seva filla Guillema... el mas Uguet” (*SRC*, p. 468).
“6.- Les masies del veïnat de Canyes. Can Mongol, tenim
constància de l’existència propera d’un mas Huguet”
(*QuadV*, núm. 2, p. 64).

Huguet, la plana d’

“Plana de Huguet, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 16).

i

Illa, el camp de l'

Illes, les Illa, el pont de l'

Illa, l' Illa, el bosc de ca n'; el mas Illa

Eroles, les Infern, el pou de l'

Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor

Illa, la font de ca n'; el sot de la font de

Infern, el torrent de l'

Illa, l’

v. *la Corcolla*.
“24 juny 1607. Geraldus Soler et esperansa uxor Elisabet vicinaturVillamaioris, oriente Soler de la Riera, meridie So-ler de la Riera via immedio cum tenetia dicti Soler, voca-ta la Illa, a laguilone ab lo marge del Illa” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Manuel Ripoll, 1606*, p. 43).

Illa, el camp de l’

Terra de dues quarteres dels conreus de can Pujades, situada al ponent del camí de can Gras, i al nord-oest de la riera de Canyes. Aquesta situació geogràfica respecte a la casa i la resta de terres del mas, la deixa aïllada. Conreu de regadiu, que antigament es regava a través de la Canal.
v. *la Canal*.

Illa, el bosc de ca n’; el mas Illa.

“Ramon Illa, Salvador Illa Daví, de Fogars de Montclús. “Santa Susanna”, llevant-migdia Esteve Riu Busquets, po-nent Segimon Giró per mitjà de camí, nord Josep Planas Mirambell, bosc, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 115, f. 121). “Salvador Illa Daví. Ca n’Illa, alzines i arbres de ribera” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 2, parcs. 24-27, 29). “Casa solar anomenada Illa... La part d’aquesta finca ra-dicada en el terme de Sant Pere de Vilamajor, té la cabu-da de set quarteres, nou quartans, llinda a llevant-migdia amb la resta d’aquest mas situat en el terme municipal de Fogars de Montclús, ponent amb la resta del mas Roca, can Marçal, i mas Samon, nord el mas Sanom. Gaudeix del tot de l’aigua que baixa del torrent anomenat sot de Rit-ronyes i del tot de la Tordera, que de nord a sud travessa la finca dels del Molí d’en Xifré” (RPGr, ll. 5, fca. 531, f. 215).

Illa, la font de ca n’; el sot de la font de ca n’Illa

Font situada ran el torrent, propera a la Tordera.
“Salvador Illa Daví. Ca n’Illa, font” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 2, parc. 27b).

Illa, el pont de l’

“In primis terminus Vilamyoris terminatur parte orient in campo Quercus que est in Parroquia de Sta Susana et descendit in Ponte de Insula, et apud Planas, et apud mar-ginem”(ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*).

Illes, les

Espai petit i aturonat de conreu de can Ribes, situat entre el camp de l’Illa i la quintana de can Gras d’Avall al nord, el torrent de can Panxa a migdia i la riera de Canyes a llevant.
v. *el mas Torroella*.
“Torroella, homo Dni Regis, juramento dicit quo tenet Mansu de Torroella pro Dº Rege, unu campu apud, Insulas et dat quintu” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 48). “Jo-sep Puig Plaja. Can Ribes, alzines” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parc. 159b).

Infern, el pou de l’

“Els pous de neu i de glaç. Al terme de Sant Pere de Vila-major s’ha pogut identificar cinc congestes (Pou d’en Besa o d’Infern).” (*QuadV*, núm. 2, pp. 12-13).

Infern, el torrent de l’

De curt recorregut aquest corrent d’aigua dins el ter-me de Sant Pere de Vilamajor, aviat travessa la línia ter-menal amb Sant Esteve de Palautordera i es troben al tor-rent de font Ferrussa, dins el termenal veí.
“Conca del riu Tordera: 52. Torrent de l’Infern (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 19).

j

Jardinera, la Jaume Cabreta, can
Jeroni, can Jeroni, el camí de can
Jovany, el mas Josepet, can

Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor

Juval Jussanes, les garrigues
Jofre, el mas; la vinya del mas Jofre
Janca, can Jussà, el coll

Janca, can

En els llistats de les llibretes per a la comunió dels veïns de la parròquia, de finals del segle XIX i començaments del segle XX, s’inscriu un habitatge amb el nom de: Yanca o Janca, al veïnat que avui anomenem de can Son.
v. *el veïnat de can Son*.
“Pla. Yanca” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*).
“Pla: Janga” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1910*).

Jardí, el

Denominació que donaven al Samon, a la peça de terra hort allargat situat al darrere de la casa.

Jardinera, la

Casa torre de planta baixa i dos pisos, amb la planta superior centrada i amb terrats als costats de llevant i ponent, amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana, orientada a migdia al jardí de la casa i el carrer de la Dàlia, amb el Carreró a ponent i la riera de Vilamajor a llevant, amb el nom de la Jardinera en una peça ceràmica sobre la finestra del darrer pis. Miquel Cortès jardiner d’ofici i promotor de la construcció de la casa va posar aquest nom per la seva dona.

v. *can Cortès*.

“Les cases del camp de la Riera, cap als anys 1920. Casa Cortès... la Jardinera, nom que fa referència a la dona de Miquel Cortès, Rosa Oliva, es va construir cap al 1920” (QDV, núm. 1, pp. 44-45, 91 foto doble).

Jaumàs, can

Nom d’un habitatge del veïnat de l’Església de Sant Pere que figura a la llibreta de comunions de l’any 1910, entre el Fuster de Plaça i el Sastre.

“Jaumàs. Antonia Tarrés, Joseph Vila, Dolors” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1910*).

Jaume Cabreta, can

v. *can Cabreta*.

“Santa Susanna. Can Jaume Cabreta (fotos).”(QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 85-86).
“L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Can Jaume Cabreta. (4). Matrimoni i tres fills” (*CostaM*, pp. 190-191).

Jaumet, can

Casa de la parròquia de Santa Susanna, veïna de cal Tard, més coneguda i anomenada amb el compost: Jaumet Roca.

v. *can Jaumet Roca*.

“Joaquim Serrra Codony. Can Jaumet. Casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 1, parc.f).

Jaumet, el mas; el quintar de can Jaumet.

Terres de la casa de can Jaumet Roca, amb la terra anomenada el quintar, situada sobre la casa, on encara avui hi ha la presència d’una perera molt antiga, el canyer i unes feixes.

v. *el mas Roca*.

Jaumet de la Plana, els castanyers d’en

“Isidre Pou. Jaumet de la Plana del Montseny. Per la peça de terra de castanyers” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 272).

Jaumet Roca, can

Casa anomenada can Jaumet o Jaumet Roca, a la par-ròquia de Santa Susanna, sobre cal Tard. Diuen que podia ser en principi la casa del fill de can Roca, conegut per això amb el diminutiu, que donaria el nom de casa, que també i, sobretot, es coneix amb la forma composta. Casa que s’està restaurant.

v. *can Paisà*.

“Una petita masia denominada can Jaumet Roca, amb un cos de terra enganxat, conreu, erm, a la parròquia de Santa Susanna, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Maria Grau, migdia Josep Giró, ponent Pere Icart, nord Miquel Illa. Ramon Serra Rovira (1940)” (RPG. Il. 1, fca. 61, f. 185).
“Salvador Clos. Jaumet Roca. Per les peces de terra de secà, erm, castanyers. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 121).
“2o juny 1895. En mèrits d’escriptura d’inventari otorgada pel matrimoni de Ramon Illa Codina i Rosa Deumal. Són alta per passar al seu nom les egüents finques situades en el barri de Sata Susanna del terme. 1er: Unapetita casa-masia denominada “Can Jaumet Roca”, assenyalada amb el núm. 64, amb un tros de terra de conreu i erm, de 3 quateres, llevant terres de Maria Grau, migdia de Josep Giró, ponent de Pere Icart, nord de Miquel

Illà” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 26rv-27).
“Can Jaumet Roca. (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).
“Les Masies: Jaume Roca. (quadre) ... en bon estat... La Tordera. Can Jaumet Roca (foto).” (QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 118).
“L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Can Jaume Roca. (3). Matrimoni i fill” (*CostaM*, pp. 190-191).

Jaumet Roca, les feixes de can; la gleva de can Jaumet Roca.

Sota la casa les terres de conreu estructurades en feixes.

“Ramon Illa Codina i Rosa Deumal, d’aquest poble. “La Gleva de can Jaumet Roca”, llevant Maria Grau, migdia Josep Giró, ponent Josep Icart, nord Miquel Illa, secà de primera i erm de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 112, f. 118, alta 1915).

Jaumetó, en

“questio de las ayguas. 1912. Un que l’anomenaran aquí pel nom de Jaumató, resident a Mataró” (ADB, Caixa5.6o, Llpparroqs.XIX).

Jep Llarg, can

“Cañas. Jep Llarch. Pere Julià, Teresa muller, Maria fill... idem Francisco Codina, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886 i 1887*).
“Cañas: Jep Llarch. Francisco Codina, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*).
“Vehinat de Canyas: Gep Llarch. Lluís Serra, Dolors ” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*).
“Peça de terra conreu secà, en la que abans existia una casa anomenada can Jep Llarg, avui enderrocada, a la partida denominada serrat de Coll de Canyes, llevant mas Planell, migdia-nord mas Perera de Canyes. Lluís Serra Planas; Jaume Pujol Planas (1943)” (RPG, Il. 3, fca. 254, f. 177).
“Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Santa Pere el 1858. Can Gep Llar. Distància: Tres quarts” (VCCPM, p. 49-50).

Jep Pinós, can

v. *can Pep Pinós, can Pinós*.

“Bruguer Nou: Can Gep Pinós. Prat. Pau, Antonia, Maria, Francisco” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*).
“7 setembre 1876. Francisco Prat Morató, natural i veí de Sant Pere de

Vilamajor, que és hereu del béns que va deixar en morir el seu pare Pau Prat Carreras, qui ho era sens dubte del seu Josep Prat. 2na. Casa. Una peça de terra situada en aquest terme municipal paratge el Bruguer Nou d’en Bacs, parta campa, part vinya, part erm de cabuda vuuit quarteres, llevant torrent de Comaraurell, migdia Maria Aymà per mitjà de barranc, ponent l’anterior, nord Josep Puig per mitjà del camí citat amb abans esglesier. Dintre d’aquesta finca hi ha una casa de pagès anomenada can Jep Pinós, assenyalada amb el núm. 36, de planta baixa i pis” (APPinós, *CExpP1876*).

Jepic, can

La casa que després es coneixerà per can Folló.

“Veïnat del Pla. Can Jepic” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).

Jeroni, can

Casa del veïnat de Brugueres, situada vora la cara de llevant del camí de Brugueres. Casa de planta baixa i pis, de construcció senzilla, orientada a migdia, amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana. Coneguda amb aquest nom a partir del nom de fonts d’en Jeroni Parera, també anomenada can Jeroni de Brugueres.

A partir de la segona meitat del segle XIX, es documenta una casa anomenada can Jeroni a la Força de Sant Pere.

“Veŷnat de Brugueras: Can Geroni. Parera, Theresa, Josepha” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1840 i 1886*).
“Brugueras: Geroni. Geroni Parera, Teresa muller, Anton, Josepa i Teresa fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*).
“Segrera: Geroni. Josep Vila. Antoni muller... Brugueras. Geroni. Teresa Pare-ra, Anton fill, Rosa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*).
“Brugueras: Geroni. Anton Parera, Rosa muller, Salvi fill... Veynat de la Forsa: Geroni. Pere Cusachs, Leonor muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*).
“1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Salvi Parera (Jeroni) jornals” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*).
“Casa de pagès denominada can Jeroni de Brugueres. Casa i terres en el terme de Sant Pere de Vilamajor, en el veïnat de Brugueres. Antoni Parera Ambròs” (RPGr, Il. 2, fca. 192, f. 239).
“11 febrer 1904. Salvi, Joan i Josep Parera Samon (Jeroni). És alta perquè passa al seu nom els bens que constitueixen la “Casa Jeroni” núm. 20, situada en el “Barri de Brugueres” adquirida per herèn-

Jcia del seu pare Antoni Parera” (AMSPV, *ApAm19o6*, altes, núms. 2-9). “Santa Missió: 15-22 setembre 1912. Sortiren de la Iglesia passant per devant de can Menut, voltaren per can Corteset fins a la plasa, donaren la volta y passa-ren per can Geroni fins tornar a la Iglesia” (ADB, Caixa5.6o, Llpparroqs. XIX).

Jeroni, el bosc de can; els castanyers de can Jeroni; l'olivar de can Jeroni; el mas Jeroni; la terma de can Jeroni i la vinya de can Jeroni.

Terres de conreu de la propietat de can Jeroni, a l'en-torn de la casa de Brugueres.

També les terres de conreu de la casa de can Jeroni del veïnat de Santa Susanna.

v. *Santa Susanna*. “Jeroni Parera de Vilamajor (avui Parera Ambròs). Per la terra de secà, vinya, erm, oliveres. Per la casa de pagès... Francisco Vidal. Jeroni de Santa Susanna. Per les terres de castanyers, secà, olivar, bosc, erm, rocars. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núms. 256, 375). “25 d’agost de 1919. Cinquè molló. Es reconeix com a tal una pedra empotrada a terra en el lloc denominat “Can Jeroni”, en el lllindar que separa dos terrenys d’alzines, que pertanyen, el situat al nord, o sigui el que radica en el ter-me de Sant Pere de Vilamajor a la casa de “cal Civader” i el del costat de migdia o sigui en del terme del Montseny a la casa de pagès anomenada “can Jeroni”. Aquest molló queda a cinc metres en direcció sud i sis metres en di-recció nord respectivament de les cases de cal Civader i de can Jeroni, i a quatre metres en direcció a ponent del punt que comença el camí de ferradura denominat “camí de can Besa”La línia de terme reconeguda és la recta entre els mollons quart i cinquè” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i del Mont-seny). “Salvi, Joan i Josep Parera Samon, d’aquest poble. “Can Jeroni” llevant Esteve Riu Busquets, migdia Sebastià Saula, ponent, Josep Planas Andreu, nord Josep Planas Mi-rambell, regadiu, bosc de primera, secà, de segona” (AMS-PV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 165, f. 177).

Jeroni, el camí de can

Camí que té gairebé tot el seu recorregut dins el terme

municipal de Sant Pere de Vilamajor, només una petita part final queda en terme del Montseny, la que deixa a la casa de can Jeroni. Pujant el camí de can Vesa, després de deixar enrere aquesta casa, a l’esquerra, de cara a llevant surt el camí que ens porta a cal Civader i can Jeroni.

v. *Jeroni Vidal*. “On abans sortia el camí anomenat de can Jeroni” (RPGr, ll. 1, fca. 9, f. 27. Llibres del Montseny).

Jo

“Veýnat de Canýes. Jo. Francesc Jo, Joana i Eularia Jo” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 1. To-pònims de les terres de llengua catalana. Jo. Probablement del topòni pallarès Ison, pronunciat *Jon* (del basc *isun*, ‘multa’, ‘penyora’, significat que s’explica per usos pasto-rals del terme, com indica Coromines).” (*ELIC*, p. 141).

Joan, can

“Can Joan” (RPGr, ll. 15, fca. 153o, f. 81). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 3. Noms de sants del Nou Testament. Joan. Del nom *Johannes*, pres princi-palment per devoció al Baptista; en hebreu significa ‘Déu dóna gràcia!’” (*ELIC*, p. 76).

Joan, el mas

v. *la peça de l’Ermità, el Masjoan, el mont Rodó, el mas Terrer*.

“Ollina de Sant Lleïr. Manso Jova, lloc” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281*, p. 7). “Agusti homo afocatus de Sto. Licerio dicit que tenet un campo a sa Manso Jova... Geraldus B. Homo Regis dicit tenet apud Guaels et dat tasca... Arnaldus de Olina homo afocatos de Sto. Licerio juramento dixit que tenet proDº Rege campa apud Manso Jouan, et dat tas-ca” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281cop.*, pp. 9-1o). “Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vilamajor. Mo-desta masia ramadera situada dalt un prat que presideix l’esglesiola de Santa Susanna. Cada onze d’agost es con-vertia en fonda per un dia a disposició dels vilamajorencs que pujaven per l’aplec” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 87). “Mas Joan. (plà nol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Joan, la bassa de mas; la font de mas Joan.

“Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vila-major. 16. Font de Mas Joan, 76o m. L’aigua d’aquesta font es condueix a la bassa prop de Mas Joan (fotos-plà nol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 72, 87).

Joan Castelar, el mas

Antiga masia del veïnat de Canyes, desapareguda. v. el Mal Consell. “5. El veïnat de Canyes. 5.2. El poblament. Masies que no en queda cap resta: el mas d’en Joan Castelar” (*QuadV*, núm. 2, p. 38).

Joan de Muntanya, en

Sobrenom compost per anomenar una persona que s’estava a la Força al segle XVII, veïna per ponent amb l’Hostal d’en Planell i la Mongia. El document d’aquesta època ens dóna el cognom que es fa difícil de reconèixer: Siluan o potser Filuan-Filbar. v. *l’Hostal d’en Planell*.

Joan Pastor, en

Pastor que feia la transhumància, que venia de Vento-là al mes de setembre, com altres pastors -aquest que es recorda, potser perquè fou més popular, es deia Joan de nom de fonts-, s’estaven a can Derrocada pels fems, on passaven l’hivern i, quan començava a créixer el menjar pel maig marxaven, l’època que segava en Ravanisses.

Joana, la font; el sot de font Joana.

Naixement d’aigua, font situada dins la propietat del Samon, en el punt més alt de l’Ajaguda de les Vaques, amb la font situada a la seva part del darrere.

De cara a llevant baixa el sot, on hi ha la font, per la falda de l’Ajaguda de les Vaques a ponent i la бага Gran a llevant; va a parar al torrent del Samon.

“El Samon. Font Joana” (AMSPV, *Cad. 1955*, pol. 1, parc. 7c). “Font Joana (plà nol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Joaneda, can

“16 juliol 1595. Convocats en la Iglesia de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor los honorats Jurats y homens de

Consell sous los honors Jaume Joaneda sastre... 6 novem-bre 1595. Constituïts aplegats y agrupats apres de repicar las campanes dins de la Iglesia los discrets y honrats Jau-me Joaneda sastre jurat terç” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, pp. 84-84rv). “Processos. febrer 1644. Jo i Pere Massuet veníem de la Força, passat darrera la casa de Juaneda” (*VCCPM*, p. 23o). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 1. Topò-nims de les terres de llengua catalana. Juaneda. Joaneda. Juneda. Del topònim *Juneda*. És probable que *Juneda* s’hagi canviat per *Juaneda* per influència del nom personal *Juan*” (*ELIC*, p. 142). “JUNEDA. Etimologia. Ja vaig anticipar incon-cretament que era d’origen aràbic. Es tracta ben segur de l’àrab *ġunäina*, diminutiu de *ġänna*, que primordialment vol dir ‘jardí!’” (*OnCat*, vol. IV, pp. 486-487).

Jofre

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Jofre... Census Natalis: Jofre” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281cop.*, pp. 66, 68). “Requesta de censos del segle XI. 1o57-1o65. Jofred” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Jofred” (*V872-1299*, p. 141). “A. Llinatges que re-presenten el nom patern o matern. 6. Noms germànics.jo-fre. jofra. Jofré. Jufré.] Chofre. Jofreu. Xufré. Xufrer. Xufret. De *Gautfrid*, ‘pau de Gaut’ (nom de divinitat germànica). *Gaucefredus* (912); *Gaucefredus* (988); *Gocefredo* (997); *Go-zfredus* (1oo3); *locefredo* (987); *Jocfredo* (993).” (*ELIC*, p. 113).

Jofre, el mas; la vinya del mas Jofre.

“Mas Jofre” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281*, p. 23rv). “Petrus Jofre homo Dni Regis juramento dicit quo tenet Mansu Jofre pro Dº Rege, et facit decem solidos pro Porcadis in festo Sti Petri. Im quinque solidos in festo Natalis. Im unu par Pulloru de recognicionibus. Im duas quarterias de fo-restatge. Im una quarteria Bladi pro locido Regi, alia fa-bro. Im unu corteria et medi avini de forestatge. Im unu corteriu viu pr locido Rege et aliu fabro. Im duas traginas” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281cop.*, p. 49). “1238. Bernat Jofre, marxant a València amb l’exèrcit per a lluitar contra els sarraïns, pren la precaució de fer testament, la seva filla Maimona és designada hereva de tot” (*V872-1299*, pp. 15o. ADB, pergamins S.P.V. desembre 1238).

Joncar, el; el torrent del Joncar.

Part final del torrent del Fou, dins el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, abans de travessar la línia ter-menal amb Sant Antoni de Vilamajor.

v. el torrent del Fou.

“joncar *m* Jonquera *f* població de joncs. jonc. m Botànica [juncus família de les juncàcies]. Gènere de plantes her-bàcies, perennes o rarament anuals, hidròfiles, atrofades, sovint rizomatoses” (*GEC*, vol. 8, pp. 771-773).

Jonquera, la

“Peça de terra anomenada la Jonquera, terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant mas Prat, migdia-ponent-nord Pau Filbà, nord Joan Cullell. Joan Pruna Pascual” (RPGr, II. 2, fca. 170, f. 190). “12 maig 1916. Joan Pruna Pascual. En mè-rits d’expedient possessorí. 2na. peça de terra anomenada “La Joanquera” de conreu secà, una quartera, sis quartans, llevant terres del mas Prat, migdia-ponent terres de Pau Filbà, nord amb el mateix Filbà” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 37-37rv). “Joan Pruna Pascual d’aquest poble. 3ra. “La Jonque-ra”, llevant mas Prat, migdia-ponent Pau Filbà, nord terres del mateix Filbà, part amb amb Joan Cullell, secà segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 197, f. 215-215rv, any 1916).

Josep Maria de Sagarra, el carrer de

Denominació d’un carrer de la urbanització de can Ram, que coincideix amb la part final de l’antic traçat de la casa de can Ram, avui des del carrer del Pi, traessant el torrent de can Ram, fins arribar a la plaça de la Masia davant la casa de can Ram.

v. el camí de can Ram.

“Carrer de Josep Maria de Sagarra” (*PICM*, plànol). “Nom: Sagarra i de Castellarnau, Josep M^a. (Barcelona, 1894-1961). “Escriptor, traductor, periodista i poeta català” (*REGP*).

Josepet, can

Nom de casa de planta baixa, construïda a finals de la dècada de 1920, situada al mig d’un solar a la cantonada dels carrers dels Lledoners, el carrer del Montseny i el car-rer dels Comtes de Barcelona. Hi vivia el matrimoni d’en Josep Safont Batlle “en Josepet” i la dona anomenada la Mercè de can Josepet. Després de la seva mort s’enderro-

cà la casa per construir un edifici d’habitatges.

“Veynat de la Forsa: (Cuien?) Josep Safont, Mercè muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Josep Safont (Josepet) jornal” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*). “Can Josepet” (*QDV*, núm. 1, p. 91 foto doble).

Josepó, en

Diminutiu afectuós del nom de fonts Josep.

“A la construcció de la Rectoria hi va intervenir Josep Mo-reu (a) Josepó” (*CostaM*, p. 199).

Jovany, can

Habitatge i família de cognom Jovany al sot de l’Aigua, inscrita a la llibreta de comunions de l’any 1813. Segura-ment és la casa que després hom anomenarà cal Geperut.

També al veïnat del Bruguer, segurament la casa que després hom anomenarà can Toni.

“Bruguer Nou: Juvany. Catarina Juvany, Jaume fill, muller, Catarina filla” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1795*). “Veŷnat de Vallserena: Juvany. Joan Juvany, Marianna muller, Esteve i Maria fills” (ADB, Caixa 1.9, *LlbCom1768*). “Torrent del Om: Jubanŷ. Manuel Rovira, Margarida muller, Jaume fill... Bru-guer Nou. Jubany. Jaume Pou, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 3. Noms de sants del Nou Testament. Cal considerar variants arcaiques de Joan els cognoms Juany i Jovany (escrit també *Jubany* per dialectalisme i *Jovani* per mala interpretació ortogràfica del dígraf *ny*). ” (*ELIC*, p. 77).

Jovany, el mas

Antigues terres del mas Jovany, documentades al se-gle XVIII, com a pròpies d’en Collet del Puig.

v. l’Aubellatge, can Clavell, can Collet del Puig.

Jugadors, la serra dels

Terra de can Gras d’Avall, documentada en el capbreu del segle XVIII, anomenada la Costa, segurament és la costa que baixa de can Pujades i can Vidal del Puig fins arribar al començament de la part nord del Pla.

“2o novembre 1731. Ego Paulus Gras de vall agricola parra. Sti. Petri Villamayoris, uti dominus et pocessor mansi Gras de Vall et ejus terrarum ejusdem parra. Item etiam habeo

et possideo quendam troceum de terra de Costa nemoro-sum quercum in dicta parra vocatum nunc La Serra dels Jogadors, et olim als Rosals, terminatur dicta Costa, orien-te honoribus mansi Ribas, partim mansi Aulet, et partim honoribus mansi Fabrega, meridie honoribus d’en Llinás, qui fuerunt den Llobera, occidente cum honori mei, et a cirtio Pujadas partim Ribas dita la vinŷa den Ribas” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 283rv).

Jussà, el coll

Coll Jussà o Collet, pas del camí que bé de Santa Susanna quan arribem al Corral del Polell. Sempre el tro-bem escrit com a Collet, humil pas de camí, que ens con-duirà al coll o collet Sobirà. Pensem que aquests dos colls propers bé podien ser anomenats el de dalt i el de baix, o sigui el sobirà i el jussà.

v. el Collet, el collet Sobirà.

Jussà, el recinte

“La plaça de l’Església. El recinte jussà (on hi ha la plaça de l’Església), s’arrecerava el poble de Vilamajor” (*QDV*, núm. 2, p. 26).

Jussanes, les garrigues

Malgrat no ser totalment clara la documentació que es pot consultar sobre aquest topònim, hom pensa que devien referir-se a: Les garrigues Jussanes, o sigui les gar-rigues de Baix.

“1o novembre 1416. Judici de pau a l’Ajuntament de Sant Pere de Vilamajor. Teneo pro dicta vestra Rectoria totum illum allium censum quimquem solidarium quem nihi facere tenetur heres Gillermo Sabater de Vilanova dic-ta parra. in festo Nathalis dicta Parra. pro quodam fexia terra scita in dicta Parra. Scilicet in Larrigus Jussanas Pro ut afrontatur ab oriente in cumba mansi Descaps a meri-die alodio vestro, occidente et a cirtio honore dicto Sa-bater” (ADB, caixa núm. 47, Vallgorguina Capb. Censals, p. 14). “Iem tenemus in parr^a. Villamaŷoris pro vobis Totum illam censum quinque solidurum quem factinobis heres Guillermi Sabater de Vilanova dicte parr^a. fexia terre sci-ta in dicta parr^a. In ...rigŷes Jusanes, “no ens dóna les tres primeres lletres el llibre està ratat” affrontatur oriente In Cumba mansi des... “a partir d’aquest punt no es llegeix

res, està totalment ratat” (ADB, Caixa núm. 47 Capb. any 1592, p. 30rv).

Juval

Cognom de la família que habità la casa de ca l’Arenes del veïnat de Brugueres al segle XIX.

v. Arenes.

Liro, el mas
Laderns, els Lip, el torrent de ca
Laia, el pou de ca la Ladrau, el torrent
Lenc, el mas Lipet, el torrent de ca
Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor
Llarg, la peça d'en Llanguinyola, la
Lleget Llinars, l'alzina de can Lacs, en
Llobera, el torrent de car

Lacs, en

“Lacs” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (HMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*).

Laderns, els

Topònim que s’origina a partir del nom d’un arbre, la fusta del qual servia per fer culleres o forquilles. Antigament gairebé totes les cases de pagès o muntanya miraven de tenir un ladern per fer-se els coberts per a menjar, situats en terra rogenca i muntanya incripada i de difícil accés amb aquesta terra roja a sobre perquè expliquen que els anava bé quan s’escorria. Al Cortès anomenaven: Els Laderns, la terra situada al capdavall de terres Roges, que queden a continuació del Rojal.

A la documentació del segle XIII, es troba el topònim: Saladern, podríem suposar com a propi del lloc plantat amb arbres d’aquesta espècie i, segurament seria: Sa Ladern.

Ladrau, el torrent

v. *el mas Perera de Canyes*.

Laia, ca la

Casa de planta baixa i pis amb dues parts diferenciades en la composició de la construcció i la coberta a dues vessants una part perpendicular i l'altra horizontal a la línia de façana, orientada al sud-est situada a llevant i sota el Cementiri, a la qual s’arriba per un curt camí des del camí de can Clavell.

Nom de casa a partir d’un sobrenom format per l’hipocorístic del nom de fonts: Eulàlia-Laia.

v. *can Milans*.
“1948. Festa Patronal o Major. Processó costejada pels habitants anomenats Pere. Pere Planas Julià de casa Laya... 1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Pere Planas (La Laya).” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*). “Igna-si de Bufalà de Ferreter. Sot de can Son. Ca la Laia. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 11, f. 1, parc. 113b). “Ca la Laia(plàmol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Laia, el camí de ca la

Baixem pel camí de can Clavell des de la cruïlla de davant del Cementiri amb l’entrada a can Biel i, aviat, a l’es-

El pou de ca la Laia

querra, aquest camí ens porta exclusivament a la casa de ca la Laia.

Laia, el pou de ca la

Pou característic de l’arquitectura popular, de construcció de pedra, rodó, amb coberta de punt rodó, antigament amb una bassa al costat que devia facilitar el poder regar i rentar.

Lari, can

Amb el sobrenom ‘en Lari’, es troba documentat en Joan Tàpias, com a veí de la propietat de can Ram.

També el nom de la primera casa del veïnat de can Son, amb coberta a doble vessant, horizontal a la línia de façana, orientada de cara a migdia, amb cantonada al camí de can Son; ran aquest costat de ponent passa la rasa de can Clavell. Situada fora del tancat de can Son, amb la casa veïna de cal Ranco, amb la coberta d’aquestes dues cases inferior a la resta, s’identifiquen com a grup diferenciat.

S’origina aquest sobrenom a partir de l’afèresi descendent del nom de fonts: Hilari-Lari, de l’Hilari Albi, que primer es documenta amb la seva dona Maria al Corral d’en Perera i, posteriorment, també amb el fill Francisco a final del segle XIX al barri de can Son, on dóna nom de casa: Can Lari.

v. *can Carreres, el Corral d’en Perera, el mas Ram, Pau Perera, Son*.

“Fraxeneda. Alvi. Hilari Alvi, Maria Rosa, muller” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1849*). “Pla. Lari. Hilari Albi, Maria muller, Francisca filla” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom187o-1871 i 1887*). “Pla. Lari. Hilari Albi, Maria muller, Maria filla” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1897*). “Casa de can Lari” (RPGr, ll. 49, fca. 337o, f. 1o7). “27 abril 1916. Joan Pruna Pascual. En mèrits de venda perpètua otorgada per Francisco Albi Carnicer, veí de Sant Antoni de Vilamajor. Una casa de pagès anomenada “Can Lari” de baixos i un pis de núm. 7, amb un petit pati, situada en aquest terme municipal, llevant-nord Miquel Casademunt Ferrés, ponent terra de Ramona Llan-sa, per mitjà de sèquia i camí, migdia amb Miquel Casademunt Ferrés per mitjà de camí” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 37rv-38). “Can Lari (plàmol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Can Clavell i can Son. Veïnat del Pla. Can Lari (el seu primer habitant es deia Hilari Albi).” (QDV, núm. 9, pp. 112).

Lari, la terma de can

16 de juliol de 1919. Tercer molló. Es reconeix com a tal una fita de pedra de forma irregular, situada en el lloc denominat “Can Peu Alt” a uns quaranta metres al sud de la casa d’aquest nom, i amb llindar de les terres de conreu de Francisco Portell i de Josep Pou. La línia de terme reconeguda és la que uneix els mollons segon i tercer” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de

Vilamajor, Sant Esteve de Palautordera i Santa Maria de Palautordera). “Pedra termenal amb Sant Pere de Vilamajor, ran el torrent dels Abaus” (*SMPalau*, p. 188).

Lari, el torrent de can

Torrent que baixa des del pla de la Dona Morta en direcció nord-oest, sud-est. També conegut com el torrent dels Abaus, entra en el terme de Santa Maria de Palautordera, on hi ha la casa de can Lari que li dóna nom.

v. *el torrent dels Abaus, els Boscassos, el mas Campillo, el mas Prat*.

“El torrent de can Lari” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 5.3-5). “Veïnat dels Boscassos i Vallserena. El torrent de can Lari” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Conca del riu Tordera: 42. Torrent de can Lari (plàmol).” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Laumarc

“Esteve March, de Sant Antoni de Vilamajor. 2na. “Laumarc”, llevant Josepa Ozerans, migdia Jaume Pujol, ponent Pere Pujol, nord camí que porta a Cànoves, secà, bosc de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 131, f. 139).

Lenc, el mas

v. *el mas Cortès de la Muntanya*.

Lima, la riera de

Es documenta al cadastre amb aquest nom, la riera de Canyes o de Vilamajor. Trobem documentat el cognom Lima al segle XVII, potser aquest nom derivi d’aquell antic propietari.

v. *la riera de Canyes*.
“Riera de Limà” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 4.7). “Veïnat de Canyes. Riera de Limà” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Riera de Lima” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 6, fs. 1-2, pol. 11, f.1). “La riera de Vilamajor. Rep un nom diferent segons el lloc per on passa. Des de la unió amb la riera de Vallserena fins a la desembocadura al riu Mogent rep el nom de “riera de Llima, de Lima (castellanisme), o bé de Llimac”. Tram final fins a desembocar al riu Mogent. plàmol” (*QuadV*, núm. 1, pp. 14-15). “Bans dels particulars: 31 agost 1618 posa en Francesc Lima, pagès, a Francesc Gras per haver trobar a la vinya la seva germana” (*VCCPM*, p. 92).

Lip, cal

L'home d’aquesta casa es deia Felip de nom de fonts, i es produeix una afèresi descendent del nom de fonts Fe-lip-Lip. Situada al barri de Brugueres, procedia de la terra dels Filbà que es documenta al segle XVIII.

Casa del veïnat de la Roureda, a ponent del camí de la Roureda des del qual s’entrava cap aquesta casa que avui ja no existeix, any 2015. Només hi queda un gran bardissar sobre el costat de llevant del torrent de can Xandela.

v. *el mas Eulària, can Pujalt*. “Veŷnat de Brugueras: Pujal. Joseph Tapias, Vicenta muller, Felip, Maria fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Beŷnat de Bruguera. Pujal alias Lip. ” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Veŷnat de Brugueras: tapias. Vicenta Tapias, Felip Tapias, Maria muller, Joseph i Theresa fills” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-Com1841*). “Brugueras: Lip. Josep Tapias, Maria muller, Felip fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Brugueras: Casa Lip. Tapias. Felip Tapias, Coloma muller, Maria Tapias, Josep fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1896 i 1897*). “Veynat de Brugueras: Lip. Felip Tapias ” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “Peça de terra de secà situada en el paratge denominat cal Lip, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant-nord Lip Filbà, llevant-ponent-migdia mas Perera, llevant Pere Prat. Coloma Tàpias ” (RPGr, Il. 2, fca. 152, f. 151). “Isabel Calsals Mas. Can Lip. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 13, f. 2, parc. 32n). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Lip del Bruguer. Distància: Mitja hora” (VCCPM, pp. 49, 52). “Can Lip (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Lip, el bosc de cal; el mas Lip.

Llenca de bosc que forma una ela, al llarg del camí de la Roureda pel costat de llevant, fins el camp de conreu de secà on hi ha els cinc pous tancats amb una portella de cara a migdia, rodons. El sisè pou està al límit del bosc per la cara de migdia, costat aquest que baixa fins el torrent de can Xandela a ponent. La casa de cal Lip quedava a migdia.

“Josepa Parera Masjuan. “Brugueres. Casa Lip” llevant Riera de Brugueres, migdia Jeroni Parera, ponent, Teresa Bruguera, nord Pere Pujol Parera, regadiu, erm de primera, secà, bosc de segona... Felip Tàpias Pascual d’aquest poble. 3ra. “Cal Lip” llevant hereus de Felip Filbà, amb el mas

Perera i Pere Prat Masjuan, migdia-ponent el mas Perera, nord hereus de Filbà, Josep Parera, bosc, rocars de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 163, f. 175, alta 1912... núm. d’ordre 239, f. 261).

Lip, el camí de cal

Camí que portava des del costat de ponent del camí de can Seca, sobre ca l’Auledell, feia un recorregut de cara al nord i retornava de cara a migdia fins la casa de can Lip, i continuava fins arribar al costat de ponent del camí de la Roureda, ran la cara de migdia del bosc d’aquesta casa. Avui ja no es veu cap indici d’aquest camí, per la urbanització de la urbanització de les Faldes del Montseny la primera part, la segona s’ha anul·lat d’ençà que s’enderrocà la casa.

“Veïnat de Brugueres. Camí de cal Lip” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).

Lip, les figueres de can

Ran la cara de ponent del camp de conreu que baixa des del camí de la Roureda, hi ha aquestes dues grans figueres, embegudes i gairebé menjades per l’heura. Úniques referències de l’antic emplaçament d’aquesta casa.

Lip, el fondo del

Terres a l’entorn de la casa de can Lip, a la zona de Brugueres, travessades pel torrent del Folló o torrent de Comalines.

v. *el mas Perera de Brugueres*.

“Peça de terra erma, secà, conreu secà, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge conegut per fondo del Lip i també per Bruguera, llevant Antoni Parera per mitjà del torrent anomenat de Comalines, migdia Josep Mas, ponent Felip Ravell, nord Antònia Parera. Felip Tàpias Pascual (1943)” (RPGr, Il. 3, fca. 297, f. 275). “Josepa Pare-ra Masjuan. El fondo del Lip, erm, pins i alzines” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parcs. 74-78).

Lip, el torrent de cal

Es documenta amb aquest nom el torrent o riera de Brugueres, quan passa per la zona coneguda com a fondo del Lip, a llevant de les terres de can Lip, es troba amb el torrent de can Folló en terres de can Bacs.

v. *el mas Perera de Brugueres*.

“Torrent de can Lip” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 11, f. 2).

Lipet, can

Casa del veïnat de Brugueres, de planta baixa i pis, amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana, orientada a migdia, situada entre can Jeroni i can Pau de Brugueres. La casa ara està tancada, any 2015, però hi ha una empresa que treballen pel costat del darrere.

“Veŷnat de Brugueras: Lipet. Parera. Andreu Parera, Josepha muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Brugueras: Casa li Pet. Parera. Josepha, Albert, Maria, Ramon” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*). “Brugueras: Joan Parera, Catarina muller, Salvador fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Josep Parera. Lipet de la Nata. Per la terra de secà, erm. Per la casa de pagès.” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 258). “30 març 1906. Alta de Josep Parera Masjoan de Barcelona. En mèrits d’escriptura d’inventari atorgada per mare Josepa Parera Samon. Una casa de pagès anomenada “Can Lipet situada en el barri de Brugueres s/n, de planta baixa i pis” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 12rv-13.1). “Josep Pare-ra Masjuan. Can Lipet. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parc. 74c). “Can Lipet (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Lipet, la bassa de can; el rec de can Lipet.

Bassa de forma irregular, buidada al terra, allargada, de ponent a llevant, ran el costat nord del camí d’entrada a la casa de can Lipet, i el pas del rec de Brugueres que passava pel costat de ponent, del qual rebia l’aigua, amb els laterals dels costat de llevant i nord construïts d’obra i les altres dues cares amb la protecció de la terra del marge. Avui fora d’ús, està col·lonitzada pels joncs. El rec propi sortia en direcció sud-est per regar les terres de sota la casa

“Rec de Brugueres-bassa” (AMSPV, *PlànolAAB1942*). “Josep Parera Masjuan. Can Lipet. Bassa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parc. 74e).

Lipet, el bosc de can, la gleva de can Lipet; les oliveres de can Lipet i la vinya de can Lipet.

Avui dia l’entorn de la casa de can Lipet està majoritàriament envoltada de bosc, a cada costat del camí.

“Albert Parera. Lipet de Vilamajor. Per la terra de regadiu,

secà, bosc, olivar, vinya, erm. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 262). “30 març 1906. Alta de Josepa Parera Masjoa de Barcelona. En mèrits d’escriptura d’inventari atorgada per mare Josepa Parera Samon. “Can Lipet”. Una peça de terra erma, amb alguns pins, abans vinya d’una quartera, nou quartans, llevant Josep Ventu-ra, migdia Teresa Bruguera, abans Josep Canaleta, ponent Jaume Bertran, nord Jacint Batlle... La Gleva. Peça de terra al costat de la casa, part conreu, secà i regadiu, part bosc i part erm, de sis quarteres, vuit quartans, llevant Perera de Brugueres, migdia Jeroni Parera, ponent Teresa Bruguera, nord Pere Pujol Parera, abans Pere Pau Parera” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 13.13rv2-3).

Lipet, el torrent de can

Denominació antiga, en el plànol de 1919, del torrent avui anomenat riera o torrent de Brugueres, que travessa el veïnat d’aquest nom.

v. *la riera de Brugueres*.

“Veïnat de Brugueres. Torrent de can Lipet” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Conca del riu Besòs: 26. Torrent de can Lipet (plànol).” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Lipet de la Nata, en

v. *can Lipet*.

Liro, cal

Casa del veïnat de Ripoll, reformada, situada sota el costat de llevant del camí de Ripoll, a la qual es pot entrar també des del camí de can Sunyer per la cara de llevant.

v. *can Pruna del Bac*.

“Pla. Liru. Pere Gutinell, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Veynat del Pla: Liro. Pere Gutinell” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “Francesc Bruguera Oliver, lega al seu fill Josep, la finca denominada cal Liro, situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor” (RPGr, Il. 6, fca. 573, f. 87). “Rec-bassa” (AMSPV, *PlànolAAB1942*). “Joan Bruguera Costa. Can Liro. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parc. 88b). “Can Liro (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Liro, el mas

“Joan Bruguera Costa d’aquest poble. 8na. “Can Liro” lle-

vant successors de Pere Oserans, Francisco Bassa per mitjà de marge, migdia Francisco Bassa, ponent bosc de Josep Sunyer, per mitjà de camí, nord Josep Bruguera per mitjà de casa, regadiu, de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d'ordre 49, f. 52, alta 1923).

Liro, el safareig de cal

De forma rodona, d'uns 6 m Ø, situat sota el pas del camí i el rec de Ripoll, amb un petit rentador al costat de ponent.

Llac, el

Topònim documentat al capbreu del segle XVIII, escrit amb l'article neutre: lo Llac.

“1 maig 1729. Petris Cuch laborator parra. Sti. Petri Villama-
joris. troceum terra parte de vinea plantat parte heremum
unius quarteria et quatuor cortanorum frumenti quui est
part et de pertinentys Illius magan petia terra mansi Canal
de la Riera, et in loco vocato lo Llach olim lo Castellar, ori-
ent mannsi Llobera, partim dicta magan petia terra, meridi-
honore josephi tries alias Parroquiá qui antea fuit den filvar,
occidente honore den Vidal del Puig, qui antea fuit Gasparis
Rosquellas, et partim honore Joannis Duran, et a cirtio Ra-
phaelis Pruna del Serrat. Petia terra pertinente et spectat
ad me dictus terra troceus uti filii et haredem universalem
Petri Cuch laboratoris Sti. Muty de Canovas” (ACVO, caixa
01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 237-238rv).

Llac, el cap del; el torrent del Llac.

v. el mas Sunyer.
 “G. de lobarrios homo milicia, et juramento facit pro sensu
 sex solidos, feixa in Capite de lac, et dat quintu” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 50).

Llac, la serra del

“12 novembre 1729. Ego Joannes Duran agricola parra. Sti. Petri Villamajoris. Petia terra mansi Vidal del Puig, et in loco vocato la serra del Llach, oriente Petri Cuch qui fuit pertinentys mansi Canal de la Riera, meridie honore Vidal, qui fuit den Filbar, occidente honore Jacobi Moret qui fuit Jospehi Osset magistri domorum, cirito restante petia terra manso Vidal del Puig” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codici v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 253rv).

Llafranca, can

“Veïnat del Pla: Llafrenca. Salvi Llafrenca 2 persones”
(ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1752).

Llamp, el pi del; el serrat del pi del Llamp.

Gros exemplar malmès per un llamp, i per aquest fet agafà el nom i també denominà l'indret on estava situat, a la serra que trobem cap a la cara de migdia de can Peu Alt.

Llança, en

“Lansa de Alfou/ C XXV” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*).
 “En lanca” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges any*
 1515. Alfochs de Sta. Susanna). (AMGr, HMJM, *Fitxes del*
Montseny). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-
 XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vi-
 lamajor segons el fogatge: Llança” (*QuadV*, núm. 3, p. 15).

Llança, el camp

“Petrus de Bosch tenet omnis honor apud campu lança
una artiga, et dat tasca” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*,
p. 13).

Llanguinyola, can

“26 gener 1596. Capitulatlo feta fermada y jurada per hi entre en Raphael Barau pages de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor y Jaume Sauleda pages de la dita parrochia sobre la casa y mas languinayola per temps de 4 anys y 4 splets. Tota aquella heretat del mas conguinyola cituada en la parrochia de Sant Pere de Vilamajor” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, p. 56). “Veýnat Vallserena. Llanguinyola. Carme Tresserras, Maria, Eularia, Antoni i Catarina Tresserras” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veýnat del Vallserena. Llanguinyola. Joan i Anna Parera” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Veýnat de Vallserena: Llunghiñola. Francisco Ambròs. 2 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Veýnat de Vallserena: Llanguinyola. Joan Rovira, Theresa muller, Agustina filla” (ADB, Caixa 1.9, *LlbCom1768*). “Veýnat de Vallserena. Llanguiniñola. Jacinto Canal, Madrona muller, Joseph i Jacinto fills, esposa Margarida” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Vallsarena: Llanguinyola. Joseph” (ADB, Caixa 1.10, *LlbVilanova*).

Llanguinyola, la

v. el Cim, la Guinguinyola, la Guinyola, la peça Nova, Vedell.

“Peça de terra campa en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge anomenat Llanguinyola, coneguda també pel camp de la Benfeta, llevant torrent de l’Arnau, migdia Francesc Ginesta, Joan Badell, ponent Maria Casanovas, nord Josep Bruguera. Francesc Parareda Deu (1943)” (RPGR, ll. 3, fca. 206, f. 15). “Peça de terra regadiu en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, punt anomenat Llanguinyola, llevant riera de Vallserena, per mitjà de camí, migdia Rafel Farrerons, ponent Josep Bassa, nord Rafel Pibernat. Teresa Carreras Illa (1944)” (RPGR, ll. 3, fca. 362, f. 451). “23 novembre de 1799. Escriptura de venda otorgada per Maria Galceran Marzo, muller en segones núpcies de Martí Galceran, sabater d’Hostaltrich, i en primers de Josep Buper, sabater de Sant Pere de Vilamajor, a favor de Bonaventura Baró, sabater d’aquesta població. Peça de terra campa d’una quartera i cinc quartans, a la parròquia de Sant Pere de Vilamajor, a les pertinències del mas Llanguinyola” (APPujad, Carp. dcs., doc.3, *EscripV1799*). “4 juliol 1889. Joaquim Farrerons Rafael. És alta que passa al seu nom la peça adquirida per herència del seu pare Josep Farrerons, la peça de terra de conreu de secà de tercera en el paratge conegut per “Guinguinyola” o “Llanguinyola”, plantada de vinya” (AMSPV, *ApAm1905*, altes, núm. 4). “7 octubre 1909. Francisco Parareda Deu-Mataró, en mèrits de venda otorgada per Joan Bruguera Esquis. Una peça de terra de conreu anomenada “Llanguinyola”, coneguda també per cau de la Benfeta, de quarant cinc àrees, noranta centiàrees i quaranta sis mil·liàrees, llevant amb el torrent de l’Arnau, migdia Francisco Ginesta, part amb Joan Badell, ponent Maria Cassanovas, nord Josep Bruguera... 14 maig 1914. Pere Guardi Casanovas. Venda perpètua otorgada per Anton Canudas Casanovas de Sant Antoni a favor de Pere Guardi. Una peça de terra de terra campa, regadiu en el paratge anomenat de Llanguinyola, amb el torrent de l’Arnau, de dos quartans, llevant riera de Vallserena, migdia Josep Badell, part Isidre Pruma, altre hora el comprador, ponent el mateix comprador, abans Pruna, nord Josep Casanova, sucesor de Segimon Cortès” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 6rv-7.4, 31rv-32). “Josep Farrerons Móra de Sant Antoni de Vilamajor. 3ra. “Llanguinyola”, llevant Josep Carreras, migdia Antònia Raventós, ponent-nord Pau Bassa, secà de tercera... Francisco Parareda Déu. 5na “Llanguinyola” lle-

vant "torrent de l'Arnau", migdia Francisco Ginesta, Joan Badell, ponent Maria Casanovas, nord Josep Bruguera, secà de segona" (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d'ordre 87, f. 91, alta 1915... núm. d'ordre 157, f. 168rv, alta any 1911).

Llarg, can

v. *el mas Perera de Canyes*.
 “Steva larg/a. LIII” (ADB, *Caixa*10.130, *Llscòmpt*1491).
 “Sot de l’Hom. Llarch. Pere Bulló” (ADB, *Caixa* 1.10, *Llb-Com*1870-1871). “Josep Serra. Llarg de Vilamajor. Passa a Francisco Codina Tarró. Per la terra de secà. Per una casa de pagès” (AMSPV, *Caixa*173, *Am*1863-1906, núm. 346). “E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 2. Noms de parts del cos i de qualitats i defectes físics. Llarg. Llarch. De l’adjectiu llarg, aplicat a una persona alta i prima” (*ELIC*, p. 274).

Llarg, la barraca del ; la cabanya d'en Llarg.

Com en el cas d'en Bullícia pensem en: La Cabanya d'en Llarg, oimés si després trobem també la forma personal. Veiem així mateix, novament documentada: la baraca del Llarg i la peça d'en Llarg.

v. *can Llarg*.
 “Sot del Om: Barraca del Llarch. Gausachs. Pere, Margari-
 ta” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*). “Distància de les cases.
 Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858.
 Cabanya Llarc. Distància: Tres quarts” (*VCCPM*, pp. 49, 52).

Llarg, la peça d'en

“Peça de terra secà, vinya, bosc, erm, denominada d’en Llarg, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, nord-ponent mas Gras d’Amunt, llevant Eulàlia Tarragona, migdia mas Ribes, part amb el mas Gras d’Avall. Josep Puig Plaja (1944)” (RPGR, ll. 3, fca. 344, f. 403). “17 juny 1913. Jacint Carreras Guinart-Llinars. En mèrits de venda perpètua otorgada per Federico Rubio Alvarez. 3ra. Una peça de terra part secà, part vinya, part bosc, part erm, denominada “d’en Llarg” de catorze quarteres, sis quartans, nord mas Gras d’Amunt, llevant Eulàlia Tarragona, migdia mas Ribes, part mas Gras d’Avall, ponent mas Gras d’Amunt” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 23rv-24). “Josep Puig Moré de Calella. 2na. “El Llarg” llevant Eulàlia Tarragona, migdia masos Ribes i Gras d’Avall, ponent-nord “Mas Gras d’Amunt”, bosc, erm,

secà i vinya de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 179, f. 191, alta 1914).

Llarg, el camp; el marge Llarg.

Peça de terra allargada, la primera de les feixes que cauen sota la casa del mas Forts, que donen prolongació en les diverses peces que baixen amb aquesta estructura, espais d’hort i conreus de la propietat.
v. el mas Roca.

Llarg, el serrat; el turó del serrat Llarg.

Aquest serrat, és un espectacular esquenall que puja del fons dels sots, on hi ha la unió del sot dels Pous, de les Palomeres i del riu Major, per formar la riera de la Bascona; serrat que puja fins el turó del serrat Llarg, formant part d’aquesta llarga espinada que ens aboca cap a la Calma, és el serrat més llarg i ocupa dins el terme de Sant Pere de Vilamajor des del coll de Gascó fins el capdavall de la baga del Cortès.

També es documenta com el serrat Llarg a començaments del segle XX, la serra que coneixem amb el nom de can Bacallà.

v. el mas Molar.

“Peça de terra conreu, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, coneguda per serrat Llarg, llevant la carretera que condueix a Sant Antoni de Vilamajor, migdia Francisco Parareda, ponent Agustí Bertran. Maria Molins Canudas; Josep Serra Ventura (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 323, f. 341). “1o octubre 1912. És alta per posar al seu nom i successors Jaume Arenas Rovira de les finques següents: 2na. peça de terra de conreu de secà, tres quarteres, un quarta, coneguda per “Serrat Llarg”, llevant amb un camí que dirigeix a Sant Antoni de Vilamajor, migdia terres de Francesc Parareda, ponent Agustí Bertran, nord terres del mas Derrocada... 13 setembre 1921. Isidre Serra Planas En mèrits de venda perpètua otorgada per Maria Molins Canudas. És alta per passar al seu nom, una peça de terra de conreu coneguda per Serrat Llarg” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 20rv, 68). “Isidre Serra Planas. 2na. “Serrat Llarg” llevant carretera, migdia Francisco Parareda, ponent Agustí Bertran, nord mas Derrocada, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 232, f. 253, alta 1922). “Serrat Llarg (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Llarg, el sot

v. la Serradora.

Llarga, la feixa

Peça de terra de secà, allargada en direcció nord-sud, sota la casa de can Pau Ribalta, que posteriorment es va unificar amb la peça de terra de sota el costat de llevant durant la dècada de 1960.

També es coneixia amb aquesta denominació la peça de terra allargada ran la cara nord de l’actual camí de Sant Elies, situada al sud-est del safareig de can Planell, amb l’aigua de la qual es regava a través del rec que la repartia. Avui està ocupada pel bosc del mas.

També una peça de terra allargada en direcció llevant-ponent, sobre la casa de can Sorell a la qual pertany, amb un turó alhora anomenat: El turó de la feixa Llarga, a continuació el plan Saperera.

També la peça de terra més allargada de les feixes de can Cabreta, que anava fins a la partió de ca l’Andreu.

També la feixa més extensa dels conreus estructurats en feixes a la part baixa de Masjoan, sobre can Ramonet.

“2o novembre 1731. Ego Paulus Gras de vall agrícola parra. Sti. Petri Villamayoris, uti dominus et pocessor mansi Gras de Vall et ejus terrarum ejusdem parra. item etiam habeo et possideo, petiam terra scitam in territorio vocato Las Planas, meridie dicto Ribas, partim cum honnore meo, occidente honorem mei, cirtio Ribas, partim Llinás parum plus vel minus vocatam feixa Llarga, oriente cum honore den Ribas, quodam sive pariete mei... 27 setembre 1732. Nos Maria Gual de la Torre, vidua relictæ Francisci Gual de la Torre, agrícola, parra. Sti. Petri Villamayoris. Petiam terra cultivam unius quarteria frumenti, in dicta parra. vocatam la fexa llarga, oriente honore nostro, et partim Parera que fuit mansi Boscà, vocato los Barquerons, meridie honoribus nostrus de pertinetÿs mansi Coromina, quem nos possidemus, ab occidente et a cirtio itinere regio” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 286rv-287, 207rv-308).

Llarga, la quintana

v. l’hort del mas Prat de Sallobera.

Llarga, la serra; el camí de la serra Llarga.

Carener que ara arriba de les últimes cases del costat nord de la urbanització de can Ram, per on passa el camí per davant de can Quico Ribalta –en aquest tram també anomenat amb el nom d’aquest casa–, de llarg recorregut –diuen que comença a Arenys–, on hi ha la cruïlla amb el camí de Palautordera, que marxa de cara a llevant en direcció a travessar el termenal cap a Santa Maria de Palautordera. Després d’aquesta cruïlla davant de can Quico Ribalta fa un revolt que tanca per dalt la capçalera del sot d’en Fraric, es recargola a trobar el camí de carena de la serra dels Boscassos i se’n torna de cara al nord, passant pel punt del pi Gros i, de seguida, entra a formar part del carrer de la urbanització de Vallserena, fins la cruïlla amb el camí de can Peu Alt, des d’on marxa, de cara al nord-oest, el camí de carena del que, avui sembla que anomenin, gairebé en exclusiva: la serra Llarga, que comença a les últimes cases de la punta nord-est de la urbanització de Vallserena, i s’enfila fins a can Peirana i terra Blanca, per trobar el camí que ens porta a Sant Elies, sobre can Perera de Canyes i la penya de can Peirana. Aquesta part vessa les seves faldes de ponent per una zona de bosc i, posteriorment, quan arriba a l’entorn de les cases del sot de l’Om, pels camps de conreu. Cap a llevant cau per una obaga espessa, humida i ombrívola al sot de l’Aigua. També es troba escrit en ocasions amb el nom de: Serra de la Dona Morta.

Entrem al camí pel costat de migdia des d’una cruïlla que s’enlaira ràpidament després d’un revolt que deixa enrere el camí que porta a can Peu Alt. Marxa enlairant-se suament en direcció nord-oest per entre un bosc sobretot d’alzina i també pins, sureres, bruc, arboç i estepes, fins arribar a una cruïlla amb el camí de cal Nen, que baixa cap al sot de l’Om, mentre el camí continua per sota les ruïnes de can Peirana, fins a trobar el camí de Sant Pere a Sant Elies, vota terra Blanca.

“Peça de terra erma, bosc, denominada la serra Llarga o la serra d’en Sunyer, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant el mas Vilar d’en Lloveras, migdia Pere Monteys, ponent-nord Ramon Segarra, ponent Maria de Llansa per mitjà de torrent, nord Josep Puig. Isabel Sunyer Collet; Josep Illa Moré (1942)” (RPGr, ll. 2, fca. 143, f. 133). “Serra Llarga (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

El camí de la serra llarga

Llauder, el sot; el torrent Llauder.

Torrentera que es forma al límit de migdia de les peces de conreu de can Campillo al nord de la zona dels Boscassos, se li uneix per l’esquerra el sot de Dona Morta i baixa formant un barranquet a trobar el torrent de can Lari, en el límit termenal amb Santa Maria de Palautordera.

“Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, lloc anomenat sot Llauder, llevant-migdia Josep Bassa, ponent Jacint Rullàs, nord Francesc Puig. Vicenta Sagrera Illas; Joan Alemany Sagrera (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 339, f. 381). “Conca del riu Tordera: 4o. Torrent Llauder (plànol).” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Llavina, can

Cognom d’un propietari documentat en el capbreu del segle XVIII, que dóna nom de casa al veïnat de Brugueres fins el tercer quart del segle XIX, després es coneixerà per cal Xitxo.

També es troba una referència d’aquest cognom al veïnat de l’Església.

v. el puig de Brugueres, Dona Morta, el bosc d’en Palau.

“1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimarts. 7 febrer: en Llavina del veynat de la Iglesia” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, no-tes de mossèn Llorenç Valls). “Veŷnat de Fraxaneda. Llavina. Barthomeu Llavina, Astasia, Joseph, Maria i Eularia Llavina” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veŷnat de Brugueras. Llavina. Miquel, Catharina i Jaume Llavina” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Veŷnat de Brugueres: Llavina. Jaume Llavina. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752, 1754*). “Veŷnat de Brugueres: Llevina. Colomer. Jacintho Colomer, Bonaventura Arnau” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Llavina. Potser del germànic *Leubila*. Es troba documentat antigament *Livila* (957) i *Luila* (957)... B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. Noms d’accidents orogràfics i d’altres referents al relleu i aspecte del terreny. Llavina. Llivina. Llibina. De *llavina*, ‘camí per la neu’, que ve del llatí *labina*, ‘allau!’” (*ELIC*, pp. 114, 192).

Lledó, can

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Ledó” (ADB, *Caixa10.130, Capb-1281cop.*, p. 66). “A Sant Pere de Vilamajor, des del 1235, consta l’existència d’una família pagesa de nom Letona o Lledó i del seu mas homònim, avui dit can Tona” (*SRC*, p. 32). “12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les par-ròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Jaume dez Ledó” (600AC, pp. 91-92). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 1. Topònims de les terres de llengua catalana. Lledó. Lladó. Del topònim *Lledó* (de la Garrotxa), i aquest derivat del nom del fruit del lledoner... B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Lledó. Lladó. Nom del fruit del lledoner, procedent del llatí *lotone*” (*ELIC*, pp. 142, 236).

Lledó, la creu d’en

“Processos. 1633. Anant a l’església prop de la creu d’en Lladó en el veïnat de Frexeneda, sentí gemegar” (*VCCPM*, p. 229).

Lledó, el mas; la vinya de can Lledó.

v. el mas Derrocada. “Mas Lledó” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, pp. 5, 25). “Mas Ledó de Vallfornes tenet pro Dº Rege unu campu in Parª Sta. Susanna et dat sextum... Mansus des ledó. A. G. des ledó, juramento dicit quo tenet Mansu des ledó pro Rege. Im facit pro sensu in festo Sti Petri duodecim solidos pro Porcadis. Im in festo Natalis quatuor solidos. Im tria paria pulloru pro recognicionibus. Im tres quarterias de forestatge. Item tres corteros vini de forestatge. Ima una quarteria Bladi pro locido Regi et alia fabro” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 4, 54).

Lledoners, els

Uns arbres d’aquesta espècie, però per damunt de tot un lledoner característic dels exemplars verdaderament antics, presideix l’espai, encara que una tanca metàl·lica l’amaga innecessàriament, dóna nom a l’indret, la font i fins i tot el carrer, sobre el costat de llevant de la riera de la Força, a tocar el pont sobre la riera. Aquest exemplar majestuós, completament buit de dins, obert per la seva cara nord, té un volt de canó aproximat de quatre metres, de poca alçada i capçada, el brancatge en moment d’esplendor, amaga gairebé la seva presència. Altres elements de la mateixa espècie completen aquest marge que es despenja al fons de la riera.

Lledoners, el carrer dels

Carrer que va en direcció migdia-nord des del carrer de Sant Nonet, fins el carrer del Montseny, que li arriba per la cara de migdia, continua fins arribar a l’entrada de la casa de can Duran, i, entre el costat de llevant de la tanca d’aquesta casa i can Perera del Pla, marxa un corriol de terra cap al nord. Al seu costat de ponent hi ha els Lledoners, la font dels Lledoners i l’alzina de la font dels Lledoners.

“Carretera de Sant Antoni a Sant Pere. El carrer dels Lledoner” (*QDV*, núm. 9, p. 109).

Lledoners, la font dels; l’alzina de la font dels Lledoners i el safareig dels Lledoners.

Plataforma a un nivell inferior al del carrer dels Lledoners, a través del qual es baixa per un graonat, on hi ha un galet i una pica encastats al mur de pedra que aguanta aquest costat del carrer. Una placa de pedra ens indica: Font dels Lledoners, any 1959.

Després de l’espai de la font, els graons continuen baixant, i de seguida es troba a un nivell inferior l’alzina, inclinada lleugerament sobre el pas de la riera de la Força, cap on continua davallant l’escala. Aquest alzina amb el tronc confús entre graons té un volt de canó de 2,50 m, i una capçada irregular que s’alça a partir de dues besses contundents.

“La riera i el pont. Es va fer bugada en unes basses grans... fins a finals dels anys 50 [1950] quan es va fer el safareig del Lledoner al costat del pont” (*QDV*, núm. 1, p. 36).

Lleget

“Segimon leget als ribalta devall, a./ XXX” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 2. Noms de parts del cos i de qualitats i defectes físics. Lletget. Lleget. Diminutiu de *lleig*, ‘mancat de bellesa!’” (*ELIC*, p. 274).

Llenyadera

“Llenyadera, és de la Iglésia de Vilamajor” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 13). “Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: lanyadera” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 67).

Llenyadera, el mas; el prat de Llenyadera.

Les terres d’aquesta propietat en el capbreu del segle XVIII figuren com a pròpies del mas Planell.

v. el mas Planell, Torn.

“Planels. Lenyadera homo Iglésia de Vilamayoris juramento dicit que facit dº Regi tres solidos et quatuor denarios pro porcada, quinque denarios, unus denarios pro recognicionibus, una quarteria de Bladi pro locido dº Regi et alia faber... Oguet homo Iglésia Villa Mayorŷs, juramento dicti quo tenet aliam Artiga ante Pratu Mansi de Lenyadera que dat sexta... Oguet homo Iglésia Villa Mayorŷs, juramento dicti quo tenet feixa terra pro Dº Rege item et alia ad

lenŷadera apud de Bach, et dant sixtu” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 10rv-21-22). “11 març 1728. Ego Josephus Gel, et Planell agricola parra. Sti Stephani de Cañamàs, possessor Mansi Planell et ejus terrarum parra. Sti Petri de Vilamajor. Item etiam habeo teneo et possideo totum illum Mansum vocatum Llenyadora dirutum in eadem parra.” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 170rv). “el mas Llenyadera, que és de l’església de Vilamajor... Venda del mas Leiadera” (*SRC*, pp. 252, 309). “Vila Nova/Vila Vella. Bernat de *Lenadera*, en el seu testament de 1233, deixa diners a l’església i a tres filles, i fa hereu del mas *Lenadera* al seu fill Ramon... el mas dit de *Lexadera*” (V872-1299, pp. 70, 148, 154. ADB, pergamins S.P.V., febrer 1233).

Llinars, can

Gran casal del veïnat del Pla, construït en planta baixa i dos pisos, amb coberta a quatre vessants, lleugerament desplaçada de la i allargada cap a ponent, amb entrada d’arc de mig punt de pedra amb àmplies dovelles, i obertures d’arc pla, també de pedra a la resta de les obertures. S’obre amb una ampli pati i l’era al davant, tancada dins un barri. Situada ran el pas de ponent del camí de can Gras, amb el camí de can Llinars a la cara de migdia i de ponent. El gran rellotge de sol de la façana principal ens assenyala també una data, l’any 1418.

També nom de casa al poble, veïna de can Llobera. “Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: linars... Census Natalis: linars” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 66, 68). “pere Linars a/ C XX” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “Veŷnat de Canŷes. Llinars. Pere Duran, Pere Joan, Maria, Miquel Antoni, Francisco, Maargarida i Maria Anna Duran” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veŷnat de Canŷes. Llinars. Theresa, Joan i Francisca Pou. ” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Veŷnat de Canyes: Llinás. Josep Bachs. 4 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Veŷnat de Cañas: Llinas. Maria fabregas, Rosa i Rita filles. 5 persones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veŷnat de Canŷas: Llinás. Bassa. Joseph Basa. Ursula muller, Esteve, Joseph, Pere i Joan fills, 9 persones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1840*). “Veŷnat de Canŷas. Basa. Joseph Bassa, Ursula muller, Esteve, Joseph, Joan, Pere. 9 persones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1843*). “Cañas: Llinas. Joan Pou, Marga-

rida muller, Ramon fill, Teresa mulleer, Francisco Montasell” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “1948. Festa Patronal o Major. Processó costejada pels habitants anomenats Pere. Pere Vedell Subirana de casa Llinàs” (ADB, Caixa5.60, *Ll-pparroqs.XIX*). “masia dita can Llinars, documentada pel nom dels seus amos i tinents, *Raimundus de Linars* i *Berengarius de Linars*, segons documents de 1219 i el 1239” (*SRC*, p. 44). “Ferran Sagarra Castellarnau. Can Llinars. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parc. 152c). “Joan Rovira Garri-ga. Can Llinars. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 10, parc. 107c). “Can Llinars. Peertanyia a la família Sagarra que hi estiuejava” (*QDV*, núm. 1, p. 78). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Llinars... Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Llinars” (*QuadV*, núm. 3, pp. 14-15). “o,47. Can Llinars” (FIInform. El Camp Gran). “Contractes. Any 1520. Pere Linarsven a Narcís Gual oli amb mesura de Vilamajor” (*VCCPM*, p. 118). “Can Llinars, gran mas d’estructura cúbica... Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Llinars 1219 (plànol).” (*V872-1299*, pp. 23, 46b). “Els rellotges de sol. A destacar el rellotge de sol de can Llinars” (*QuadV*, núm. 2, p. 30). “Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cavallar. 9. Can Llinars, 325 m. Can Llinars és una majestuosa masia, ja documentada l’any 1219” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 50, 56). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimarts. 24 gener: en Llinás” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Can Llinars (plànol).” (FIInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Ferran Linars” (600AC, pp. 91-92). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 1. Topònims de les terres de llengua catalana. Llinars. Llinàs. Llinares. Procedent del substantiu plural *llinars*, ‘camps de lli’” (*ELIC*, pp. 142).

Llinars, l'alzina de can

Gran i bellíssim exemplar, situat dins el barri de la

casa, ran la cara nord de la tanca, al sud-est del pati. De tronc poderós s’obre amb dues grans brancades per formar una capçada de 18 m Ø.

Llinars, la bassa de can; el pou de can Llinars i el rec de can Llinars.

Bassa gran, rodona de 14 m Ø, situada a la part nord-est de la terra de la casa, ran el costat de ponent del camí de can Gras.

El pou, de forma rodona, cobert amb un cúpula cònica amb trencadís, situat a redós de l’alzina, vora la tanca de la cara de migdia.

“6 agost 1723. Ego Joannes Noguera Marray agricola parra. Sti Petri Villamajoris. Item etiam teneo, habeo et possideo Totum illam petiam terra que fuit de pertinentiis dicti Mansi Torrella, Daviu et Murray circa dictum Mansum Torrella, et in supra dicto loco, orient Joannis Llinás, meridie Jacobi Massaguer, occidente petia terra sive exhita supra dicto reco, cirti honore meo quoda itinere mediante. Et habeo dicta petia terra a dicto reco usque ad honores Llinás per meridiem triginta sex palmos amplitudinis, et partem orientis, scilicet a dicto hoore Massaguer, usque ad terra ibi positam alios triginta sex palmos et cirti a dicta ter-raibi posita, usque ad dictum recum vinginti sex palmos” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 106rv-107). “Ferran Sagarra Castellarnau. Can Llinars. bas-sa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parc. 152g).

Llinars, el bosc de can; el mas Llinars; el pla de Llinars i la vinya de can Llinars.

Propietat que delimitava per la cara nord amb les terres del mas Ribes. També les terres de la propietat de can Llinars, travessades pel torrent de can Vidal, a l’entorn d’aquest torrent, al nord de les terres de can Llobera.

v. *la plana dels Àlbers, Abellar, el prat d’Amunt, Arenes,l’Arbre Morell, la Clota, la peça de la Creu, el Forn, el mas Gol del Bosc, la serra dels Jugadors, Marot, el mas Marrai, el mas Messeguer, els horts de les Penyes, el mas Perera de Canyes, el Prat, el camp del Prat, la pedrera d’en Pujades, el pla de Riba, el mas Ribes, Saposa, Sa-reïnera, el mas Torrella, Vilardell*.

“Mas de Llinars” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 22). “Pe-trus de linars, homo Dni Regis, juramento dicit, quod tenet

Mansu de linars pro Dº Rege, et facit de sensu octo solidos minutos, duos denarios pro Porcadis in festo Sti Petri. Im tres solidos et quatuor denarios in festo Natalis. Item unu Pullu pro recognocionibus. Im sex octavos de forestatge. Item unu quarteriu, et mediu vini de forestatge. I una quarteria Bladi de locido Regi, et alia fabro. Im unu quarteriu vini de locido Regi et aliu fabro. Im una tragina, et media Jovam” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 46-47). “lo mas linas” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Peça de l’heretat Llinars, migdia Ramon Llansa i el mas Gol del Bosc, ponent mas Sunyer” (RPGr, ll. 3, fca. 305, f. 293). “Peça de terra amb una casa, nord Josep Puig, llevant riera de cal Vidal, llevant-migdia mas Sunyer, ponent Pere Pujol. Gaudirà per al seu rec de l’aigua procedent de la riera de Canyes, desde d’una hora abans de la posta del sol, amb l’aigua dipositada a les basses denominades del Veïnat. Heretat Llinars. Josep Ventura Vives” (RPGr, ll. 3, fca. 306, f. 295). “Terra que de l’heretat Llinars, que gaudirà per regar de l’aigua de la riera de Canyes i del Pla” (RPGr, ll. 5, fca. 458, f. 7). “Ferran Sagarra. Mas Llinàs. Per la terra de, secà, bosc, erm, vinya, regadiu, rocars. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 354). “22 juny 1874. En mèrits d’escriptura d’inventari, de Fernando Sagarra, en qualitat d’hereu del seu pare Ramon Sagarra. Una casa de pagès anomenada “Mas Llinars” de baixos, pis i terrat, amb les terres de conreu de regadiu, secà, bosc, erm i rocars, de 141 quarteres, cinc quartans, llevant Josep Gras d’Avall, Jaume Estragués Josep Puig Ribes, Josep Suñer, Pere Pujol Parera i Joan Cervera, migdia Josep Parera Oliveró, Josep Suñer, Carles Oserans, Jaume Olivera, Rita Llinàs, Pere Oserans, Josep Puig Ribas, Joan Llovera, Anna Llanza i Pere Monteis, ponent Josep Ventura, família Rosàs, Salvador Parera, Marcel·lí Parera, Josep Arenas, Albert Sagrera, Albert Parera herues de Llorenç Bruguera, Carles Duran, Josep Clavell Noguera, Salvador Carreras, Andreu Parera, Josep Puig Ribas, Pere Oserans, Josep Suñé i Pere Pujol Parera, nord Josep Oladell, Jaume Gras d’Avall, Josep Puig Ribas, Rita Llinàs, Pere Pujol Parera, Josep Suñer i Anna Llanza” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 15rv-16.1). “Fernando de Sagarra de Barcelona. 1ra “Mas Llinars”, llevant Josep Gras d’Avall, Jacint Estragués, Josep Puig Ribas, Josep Suñer, Pere Pujol Parera, Joan Llovera, migdia Josep Parera Oliveró, Josep

Suñer, Carles Duran, Jaume Oller, Rita Llinàs, Pere Ozerans, Josep Puig Ribas, Joan Llobera, Anna de Llanza, Pere Montells, ponent Josep Ventura, Francisco Rosàs, Salvador Parera, Marcel·lí Parera, Josep Arenas, Albert Sagrera, Albert Parera, hereus de Llorenç Bruguera, Carles Duran, Josep Clavell Noguera, Salvador Carreras, Andreu Parera, Josep Puig Ribas, Pere Ozerans, Josep Suñer, Pere Pujol Parera, nord Josep Auladell, Jaume Gras, Josep Puig, Rita Llinàs, Pere Pujol Parera, Josep Suñer i Anna de Llanza, regadiu tercera, secà, bosc, erm de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 220, f. 240, alta 1913). “Ferran Sagarra Castellarnau. Can Llinars, cereal, regadiu, erm... Josep Illa Moré, Joan Rovira Masaguer, Joan Virnet Plantada, Rosa Gras Ventura, Josep Pou Tarrés, Josep Puig Plaja i Ferran Sagarra Castellarnau. Can Llinars. Alzines, pins, cerelas, regadiu” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parc. 152a-m... pol. 10, parcs. 98-99, 101-112, 125-128).

Llinars, el camí de can

Des del costat de ponent del camí de can Gras, marxa de cara a ponent per davant l’entrada de can Llinars, gira al nord, baixa i, després de travessar la riera de Canyes, torna a enlairar-se lleugerament a ponent fins el camí de Ripoll, on es forma un curiós triangle i una petita illa arbrada. Després continua fins a trobar el camí de can Panxa, davant el camp Gran.

v. *el Campet*.

“Can Llinars. Camí” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2).

Llinars, l’era de can

Espai davant la casa, quadrada i encaironada, es conserva però l’herbei se n’ha ensenyorit, amb la pallissa allargada al costat de ponent entre l’era i el camí.

“Ferran Sagarra Castellarnau. Can Llinars. era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parc. 152d).

Llinars, el gual de can; el pont de can Llinars.

Construït al pas del camí de can Llinars per salvar el creuament a gual amb la riera de Canyes, situat sota la cara nord-oest de la masia de can Llinars. Obra d’uns 3 m d’amplada, per 2,50 d’alt, construïda entre els anys 1961-1962, a 100 pessetes l’hora dels treballadors els germans Canal i 100 pessetes l’hora de tractor, amb blocs de ci-

El pont de can Llinars

ment, bigues de portland amb malla de ferro i de 20-30 cms de formigó.

Llinars, la peça de can

Peça de terra pertanyent al mas Gras d'Avall, situada a la cara nord de can Llinars, i la gran bassa rodona d'aquesta propietat, a migdia de les terres de can Ribes i ran el costat de ponent del camí de can Gras.

v. *la Barquera*.

“Peça de terra regadiu anomenada can Llinars, terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant-nord Josep Puig, migdia-ponent Farrerons, Segarra. Francesc Gras Costa; Salvador Gras Puig (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 273, f. 223). “Can Lli-

nars. Rosa Gras Ventura, cereal-regadiu” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6.1, fca. 151).

Llinars, el camí de

Es documenta amb aquest nom el camí carener de la serra de cal Gavatx, que avui s'anomena camí de can Biel. v. *el mas Carreres, la serra d'en Clavell*.

Llinars, el camp de

“Francesc Gras Costa, lega a la seva esposa una peça de terra denominada: ‘el camp de Llinars’ (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 270, f. 215).

Llobera, can

En els plànols del cadastre en mostren dues cases denominades can Llobera, situades a llevant del camí propi, sobre el costat de ponent del torrent de can Vidal.

Actualment podem arribar a la casa de can Llobera, a través del carrer de can Llobera de la nova zona urbanitzada construït sobre el traçat de l'antic camí de can Llobera, que recuperem després de les cases de la urbanització, i baixa fins la casa i la riera. Can Llobera és una casa d'estructura irregular, amb una estructura de planta baixa i pis amb coberta a una vessant que cau cap a ponent al pas del camí, amb entrada d'arc pla de pedra, amb edificacions al costat de llevant i nord que amplia el volum de les construccions.

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Lobera” (ADB, *Caixa10.130, Capb-1281cop.*, p. 66). “Salvador lobera, a./ XXVIII... Salvador lobera de la parroquia de Vilamajor” (ADB, *Caixa10.130, Lls-compt1491*, 7b). “Veynat Pla. Llobera. Felix, Caterina, Joan, Pere i Maria Llobera.” (ADB, *Caixa1.9, LlbCom1672*). ““Veñnat del Pla. Llobera. Joan Llobera, Elisabet. Felip, Genisa, Theresa i Genís Llobera” (ADB, *Caixa1.9, LlbCom1730*). “Veñnat del Pla: Llobera. Felip Llobera 8 persones” (ADB, *Caixa1.9, LlbCom1752*). “Veynat del Pla: Llovera. Francisco Llovera, Maria muller, Joan Llovera, Narcisa muller. 8 persones” (ADB, *Caixa 1.10, LlbCom1841*). “Llobera. Josep Mas, Maria muller, Josepa, Ramon i Anton fills” (ADB, *Caixa 1.10, LlbCom1870-1871*). “Pla. Joan San, Rosa muller, Tomàs, Pau i Esteva fills” (ADB, *Caixa 1.10, LlbCom1887*). “Veynat del Pla: Llobera. Francesch Auladell, Dolors, Àngela, Joseph i Anton” (ADB, *Caixa 1.10,*

LlbCom11910). “1948. Festa Patronal o Major. Processó costejada pels habitants anomenats Pere. Pere Subirana Puig de casa Llobera... 1951. Aportaren els seus jornals per a l'adaptació i ampliació de l'era per a camp d'esports i joc de bàsquet: Carro (Subirana Can Llobera).” (ADB, *Caixa5.60, Llpparroqs.XIX*). “Lo mas lobera” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515. Vegueria de Barcelona. Vilamajor). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “10 octubre 1898. És alta a Felip Maria Ravell. Una casa de pagès, assenyalada amb el núm. 4, coneguda per Mas Llovera, per herència del seu oncle Felip Segarra” (AMSPV, *ApAm1902*. altes, núm. 3). “Veïnat del Pla. Can Llobera” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Enric Pérez Casaña. Can Llobera. casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 10, parc. 94d, h). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Llobera... Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Llobera” (*QuadV*, núm. 3, pp. 14-15). “1640. La reconstrucció de l'església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimecres. 1 febrer: Jacintho Llobera... el mas de can Llobera 1926 (fotos).” (*QDV*, núm. 8, pp. 57-58, 70, 97-98. ADB. *Caixa60*. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Can Llobera. Veïnat del Pla. (fotos).” (*QDV*, núm. 9, pp. 98-99). “Obres i finançament de la fàbrica. 5 abril 1633. Contribuents, els que més paguen: Llobera” (*VCCPM*, p. 137). “Can Llobera, el nom familiar és documentat a Vilamajor al segle XI. Lporta principal adovellada, és d'arc rebaixat... Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Llobera 1085 (plànol)... Donació feta per Ramon Samarell l'any 1085 *Lobera*, identificable amb l'actual can Llobera... 1270. Ramon de Loparia” (*V872-1299*, pp. 22, 46b-47, 79 ADB, pergamins S.P.V., novembre 1085). “Can Llobera (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Llobera, la bassa de can; la font de can Llobera; la mina de can Llobera; el motor de can Llobera; el pou de can Llobera; la resclosa de can Llobera i el safareig de can Llobera.

Els elements tradicionals de dipòsit d'aigua per al rec dels conreus i rentar avui no es localitzen al volt de sota la casa. I a baix el costat de ponent del torrent quan aquest coincideix amb la cara nord de la part baixa del camí, en-

cara es localitza l'entrada de la boca de mina amb una porta metàl·lica pintada de blau i mitja oberta pel gruix de fulles, d'arc rebaixat amb una mida al centre de la volta de 0,90x0,68, d'amplada, construïda de totxo amb un regueró a la base. Ara sense aigua, com el punt on rajava l'aigua a la font de can Llobera, ran el costat de migdia del camí, sobre el costat de ponent del torrent, on actualment es conserva el davant de paret de pedra amb la presència d'un plàtan múltiple de quatre troncs des de la base – per això popularment coneguda com la font de l'Arbre - d'on rajava i marxava l'aigua de pla fins el safareig obert al terra, que encara veiem sota la casa, que servia per rentar i regar la zona dels horts.

v. *el mas Llobera, el pla de can Llobera*.

“Enric Pérez Casaña. Can Llobera. Bassa-motor” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 10, parc. 94k, m, 100c). “Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cavallar. Per trobar la font de can Llobera continuar fins que, al sot dels Erms, trobem una magnífica plataneda” (*QDV*, núm. 3. Rutes d'aigua (I), p. 53). “1263. Bassa i resclosa de fusta que hi havia a la riera... Vestigis d'una resclosa d'obra (2009)” (*QDV*, núm. 8, pp. 29, 80-81. ADB, *Caixa52*, núm. 12. Vilamajor, 5. Història).

Llobera, el bosc de can; les feixes de can Llobera; els horts de can Llobera; el mas Llobera i la vinya de can Llobera.

Els horts de can Llobera situats sota la casa, sobre el ponent del torrent, on es feia la vianda pròpia, es regaven amb l'aigua del safareig.

La llenca de vinya de forma rectangular que tenien a migdia de la casa, és una terra avui urbanitzada i edificada.

v. *l'Abellar, l'Artigassa, la serra dels Jugadors, la peça d'en Martí, el mas Perera de Canyes, la riera de l'Om, el camp del Pla, Segarra, Saposa*.

“Bernardus Vidal homo Petri de Linars, et Petrus de Palau, dicit quo facit duos solidos de sensu pro Porcada in festo Sti Petri. Im unu par Pulloru de recognicione. Im media quarteriam bladi de locido Regi, et alia fabro, et una corteria vini pro locido Regi, et aliu fabro. Im tenet pro Rege sex fexias terra usque ad Mansu de lobaría, dat quintum” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 35). “18 setembre 1603. Fa mas Llobera de censal a la Iglesia sis sous per celebracio

de Aniversari” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, pp. 31b). “Ilem tenemus in parr^a. Villamañoris pro vobis quandam feixam terre vocatam den Brugueres in loco de Vilarrasa, oriente honore den Llobera, meridie et a cirtio dicti Bataller, ab oc-cidente torrent de Vilalba” (ADB, Caixa núm. 47 Capb. any 1592, p. 30). “30 juliol 1595. Capitulatio seu concordato Joan-nem Lloberas agricola heres et propietarius domi de mansi Lloberas terra honorum et possessorum parrochie Sanc-ti Saturnini de Collsabadell, et Narcisus Clavell textorem pannorum habitorem in franchedine de Vilanova olim Vilagoma dicebatur parrochiis petri ville maioris de omni hereditate dicti llobera. Item que el darrer any no puga lo dit Clavell perr fer llenya no puga tallar alsinas sino son secas y bruchs y arbossos... puga arbres escanyadissos de dita heretat” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila*1595, pp. 3-5rv). “3 maig 1727. Joannes Llobera, agricola parra. Sti. Pe-tri Vilamajor. Philippi Llobera agrigola dicta parra Patris mei predcita pertinebant et spectabant uti filium et heredem universalem hereditatis et bonorum omniu que fuerunt Hyacinti Llobera agricla dicta parra. Patris sui. 22 abril 15 98” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, p. 81). “Heretat denominada mas Llobera, que està situa-da en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que es composa d’una casa amb el número quatre, que consta de baixos i un pis amb pati juntament amb dotze quarte-res de terra, part regadiu, part bosc, i part secà, equivalents a cinc-centes vuitanta set àrees, cinquanta set centiàrees, amb dues peces de terra que també en formen part la peça d’en Martí i la Serrador i sot Llarg, llevant mas Derrocada de Rafel de Llansa, part Josep Suñé, migdia-ponent Rafel de Llansa, ponent part Jaume Oserans, part la mateixa he-rència, part Segimon Pou i Arenas, part Pere Oserans, part Josep Suñé, nort Josep Puigdemunt, Suñé, Pou. Fèlix i Fe-lip Segarra; Felip-Maria Ravell i Segarra. 10 octubre 1898. Reinscriu: Teresa Martínez Regàs i els seus fills Teresa, Felip, Pere i Joan Ravell Martínez. 26 gener 1906” (RPGr, ll. 1, fca. 69, f. 200). “Rústica procedència de l’heretat Mas Llobera, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, regadiu, amb aigua procedent d’una mina pertanyent a la mateixa finca, a més d’un pou una bassa, bosc, secà, amb la peça de terra coneguda per la Serrada i el sot Llarg, de vinya, bosc, travessada per dos torrents, llevant-migdia mas Derrocada de Rafel de Llansa, llevant Sunyer, ponent resta de la fin-

ca i altres propietaris, nord Josep Puigdomènech” (RPGr, ll. 6, fca. 606, f. 174). “Joan Llovera de Barcelona. Per la terra de secà, erm, bosc, regadiu, vinya. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 194). “6 octubre 1898. És alta a Felip Maria Ravell. Tota l’hereta anomenada mas Llovera, part regadiu, part bosc, secà de 21 Ha., 30 a., per herència del seu oncle Felip Segarra” (AMSPV, *ApAm*1902. altes, núm. 5). “Veïnat del Pla. Can Llobera” (AMSPV, *Caixa-DTM, Plà*no1919). “Felip Ravell de Barcelona. Venuda a Josep Maria Peres Casañas. 6na.“Can Llobera”, llevant-migdia Ra-mona de Llanza, ponent Joan Suñer, nord Josep Pujol Moré, Fernando Sagarra, Francisco Grau, secà de segona” (AMS-PV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 202, f. 221rv). “Enric Pérez Ca-saña. Can Llobera, erm, vinya, fruiteres, ereals, alzines, pins i regadiu” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 10, parcs. 93-97, 100-114). “Camps i boscos al peu de can Llobera (foto)... al voltant de l’any 1520 trobarem Salvador Lobera com a senyor del mas, el seu besnét Felip Llobera (1574-1654).” (*QDV*, núm. 8, pp. 30, 38).

Llobera, el camí de can; el carrer de can Llobera i la passera de can Llobera.

Camí que portava fins a la propietat de can Llobera, com a continuació del camí de can Vedell, que entrava al terme de Sant Pere de Vilamajor per la cara sud des del terme de Sant Antoni de Vilamajor i, poc abans d’arribar a la casa es trobava amb el camí que li venia des del costat de ponent per anar fins a can Llobera i el torrent. Tanma-teix, la part de migdia ha desaparegut amb la urbanitza-ció de la serra de can Bacallà i la de ponent es conserva i porta a la casa, en part com a carrer urbanitzat, amb la part final que encara té l’antic traçat i baixa fins el pas del torrent de can Llobera.

Després d’urbanitzar la zona a l’entorn de l’actual avinguda de Sant Elies, la continuació del camí de can Llobera des de la casa fins aquest vial, i ara més enllà, fins el Carrer Nou i el pas de la riera davant de can Canal, hom l’anomena el carrer de can Llobera.

De la passera de can Llobera avui només en queden les dues bigues de formigó, sense la part superior, que sembla havia estat de fusta, i servia per travessar el tor-rent de can Llobera, a la zona del prat.

v. *el carrer de can Pau Nadal*.

“Can Llobera. Camí” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 10). “o,59. Carrer de can Llobera” (FIinform. El Camp Gran).

Llobera, el clot de can

“Peça de terra, part regadiu, part secà i bosc, situada en el terme de Sant Pere de Vilamajor, dintre de la qual hi ha un casa de pagès de planta baixa, i dos pisos, llinda al nord amb Joan Bruguera Arqué, part ‘Grup Sindical’ per mitjà de camí i part amb Maria Robert Armstrong, llevant Grup Sindi-cal, part Clot de can Llobera, Lluís Illa Morell... Aquesta finca gaudeix per al seu rec de l’aigua procedent de la riera de Canyes i del Pla, aigua que es podrà dipositar en les dues basses anomenades del Veïnat” (RPGr, ll. 31, fca. 2853, f. 140).

Llobera, l’era de can

De forma rectangular, situada en una pla elevat res-pecte a la casa, que queda a sota, entre les qual passa el camí de can Llobera, que fa un revolt i encercla l’era a la part de dalt en un lloc que devia ser de privilegi a l’hora de ventar. De sòl amb cairons de 0,30x0,30 força malmesos, amb la pallissa situada al costat de llevant, que ara és una construcció d’ús municipal.

“Enric Pérez Casaña. Can Llobera. era” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 10, parc. 100d).

Llobera, el forn d’en; el camí del forn d’en Llobera. v. el pla d’en Llobera.

“19 desembre 1727. Joannes Llobera, agricola parra. Sti. Petri Vilamajor. Item habeo et possideo aliampetiam terra partim campa et partim heremam cum aliquibus arbori-bus quercum, et pinorum cum aqua ad rigandum tinen-tia unius quarteria frumenti in dicta parra. Villamajoris, et in loco vocato lo forn de sa Llobera, orient mansi Sunyer, mediante itinere stricto quo tenditur a manso Sunyer at silvam et torrentem de sa llobera, meridie, et occidente honoribus meis” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 82, 82rv). “el 1263, en temps del rei Jau-me I, el mas Lobera disposava d’un forn” (*QDV*, núm. 8, p. 29. ADB, Caixa52, núm. 12. Vilamajor, 5. Història).

Llobera, el pla de can; el camp del pla de can Llo-bera i la quintana de can Llobera.

La terra del pla es documenta al segle XVI: el pla de

Sa llobera. I al capbreu del segle XVIII, com a a pla o plana d’en Llobera.

v. *el mas Canal, la peça del mas Gras, Vidal del Puig, el pla de Vilamajor*.

“Petrus Amat homo Dni Regis, juramento dicit quo tenet Mansu Amat pro Dº Rege, unu campu in Plano de loba-ria, et dat quartu ” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281cop., p. 49). “19 desembre 1727. Joannes Llobera, agricola parra. Sti. Petri Vilamajor. Item teneo et possideo totam illam aliam petiam terra que est in Plano vocato de Llobera, oriente, occidente et a cirtio honoribus meis, et a meridie com honoribus Derrocada et de Llança, qui fuit den Canal de la Riera... Item teneo et possideo totam illam aliam peti-am terra que est in Plano vocato de Llobera, oriente, et a cirtio honoribus meis, meridie honoribus den Sunyer, oc-cidente cum itineres publico... 26 abril 1728. Ego Joannes Suñer agricola Parroquia Sti. Petri de Vilamajor.item etiam habeo et possideo quandam aliam petiam terra campam, quo est in plano vocato de Llobera, oriente cum honori-bus Joseph Derrcoada et de Llança, qui antea fuit mansi Canals de la Riera, meridie honoris meis, occidente itinere publico, et a cirtio mansi Llinàs, et partim mansi Llobera... 20 novembre 1731. Ego Paulus Gras de vall agricola par-ra. Sti. Petri Villamayoris, uti dominus et pocessor mansi Gras de Vall et ejus terrarum ejusdem parra. item etiam habeo et possideo, quandam barquerium terra campum tinetia quatuor cortariorum in loco vocato lo Pla den Llo-bera, orienta Llobera, meridie Llobera, occident mansi Su-nyer, itinera iglesier et quodam reco mediante, et a cirtio Joannis Noguera, qui fuit den Sunyer, et partim den Vidal” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 79rv, 80rv, 191-191rv, 286rv). “Peça de terra campa, regadiu, en el terme municipal de Sant Pere de Vilama-jor, coneguda pel camp del Pla de can Llobera, Barqueró i quintana de Baix, que es composa de tres peces de terra, al mig de les quals hi ha un camí anomenat del Pla, llevant mas Llobera, migdia Rafel de Llansa, ponent Josep Canal, nord Jaume Gras, Pere Oserans, mas Llobera. Joan Ravell Martínez (1941)” (RPGr, ll. 1, fca. 70, f. 202). “indret anome-nat ‘el pla de can Llobera’... dues peces de terra al pla de Guillem de Llobera” (*QDV*, núm. 8, p. 28, ADB, Caixa52, nota 11. Vilamajor, 5 -Història).

Llobera, el prat de can

Espai allargat al costat de ponent del curs del torrent de can Llobera, amb bells plàtans altíssims que il·luminen de transparències el sòl d’aquest indret durant bona part de l’any i de colors lluminosos i calents els dies de tardor, on d’antic es dallava l’herba o es portava el bestiar, i ara el travessa el camí que baixa de can Llobera fins a una propietat edificada de nou.

“3o juliol 1595. Narcisus Clavell textorem pannorum habita-torem in franchedine de Vilanova olim Vilagoma dicebatur parrochiis petri ville maioris de omni hereditate dicti llobe-ra. Item que lo darrer any no puga lo dit Clavell guardar en lo prat del dit llobera de ntra. Senyora de mars en guardar la herba de dita prat” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gerva-si Vila1595*, pp. 3-5rv). “2 gener 1728. Ego Joannes Noguera Marray agricola parra. Sti Petri Villamajoris. Item etiam te-neo habeo et possideo, totam illam petiam terra campam cum aqua rigandum et aqua sive la resclosa que rega an Llobera tinentia sex cortanorum frumentí, et in loco voca-to Prat de Llobera, que fuit de pertinentiis Mansi Vidal del Puig, oriente Llobera, meridie Mansi Gras de Vall, occidente Mansi Sunyer, cirtio itinere publico quo tenditur ad fornum tegularum et alias partes... 1 juliol 1738. Nos Bartholomeu Clavell, et Noguera agricola parra. Sti. Petri de Villamajoris” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 102rv-103, 350-350rv). “1400-1432. Els tinents del Prat de Llobera” (QDV, núm. 8, p. 29. ADB, Caixa52, núm. 12. Vilama-jor, 5. Història. Còpia dels llevadors dels anys 1400-1432).

Llobera, el torrent de can

Neix sota el pas del camí i la carena de les Tres Termes i baixa per un fondal profund fins arribar sota can Llobera on es troba per la dreta amb el torrent de can Vidal. Punt aquest on s’enfonsa poderosament entre l’alta penya del bosc de can Pruna al costat de llevant i el bosc de ponent amb les faldes espesses dels Pinetons, on els pollancres malden per abastar la llum i es projecten, afuats, a gran alçada. A partir del camí de can Llobera, que avui s’allarga per conduir a una casa nova, el torrent entra en una zona plàcida amb el prat de can Llobera a llevant i els conreus que van allargant-se a la seva vora, després recull per l’es-querra les aigües del sot de les Escombraries i va a la riera de Vallserena més avall de ca la Tona.

v. el forn d'en Llobera, el torrent de can Vidal.
“mas Llobera des de la riera (foto).” (QDV, núm. 8, p. 29).

Llobera, el turó de can

“▲ Llobera” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).

Llobera, el pla de

“Mas Amat. Pla de Llobera, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 23).

Llobera del Pla, en

“1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimecres. 25 gener: en Llobera del Pla” (QDV, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mos-sèn Llorenç Valls).

Lloberes, en

Jaume Sant (a) Lloberes.
v. el mas Derrocada.

Llobet

“Petrus lobet homo afocatus de Sto Licerio” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 12). “E. Llinatges que són ori-ginàriament vertader sobrenoms o malnoms. 4. Noms

Torrent de can Llobera

d’animals. Llobet. Llovet. Diminutiu de *llop*. Molt usat en l’edat mitjana com a nom personal: *Lobeto* (987).” (*ELIC*, p. 288).

Llobetera, la roca

Topònim que es documenta en el capbreu del segle XVIII, com a punta termenal de llevant de la propietat de Vallmanya, en el punt de trobada amb la riera de Vallmanya.
v. el mas Vallmanya.

Llobins, els

Denominació de la quintana de can Planell, perquè hi plantaven llobins, única casa de la contrada que practica-ven aquest conreu.

v. la quintana de can Planell.

“llobí *m* botànica/agricultura [*Lupinus albus*, família de les papilionàcies]. Planta herbàcia anual de 20 a 50 cm d’alt. Les llavors anomenades *llobins o tramussos*. La planta sen-cera serveix per a farratge i com a adob en verd” (*GEC*, vol. 9, p. 278).

Llobosa, la coma

v. can Gener de Sant Lleïr.
“Coma Lobosa, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 7rv). “Joannes Jener homo afocatus de Sto. Licerio dicit que te-net a Coma lobosa una fexia et dat tasca... Petrus sa Rovira homo afocatus de Sto Licerio juramento dicit queo tenet aliquo de Dº Rege, in fine de Coma lobosa unam artigam et dat tascam” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 4rv, 11).

Llong, en

“1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimecres. 25 gener: en Pau Bosch de casa de Llonch” (QDV, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, no-tes de mossèn Llorenç Valls). “E. Llinatges que són origi-nàriament vertader sobrenoms o malnoms. 2. Noms de parts del cos i de qualitats i defectes físics. Llong. Llonch. De l’adjectiu arcaic *llonch* (del llatí *longus*), ‘llarg’:’. [en català normatiu modern cau la –*h* i s’escriu *Llonc*]. (*ELIC*, p. 274).

Llong, el camp

“Camp lonch homo afocatus de Sto. Licerio Militis, dicit

quod facit host et cavalcadam Dº Regi. Im tres punyeres Baldia pro locido inter Rege et fabru. Im unu corteriu vini pro locido Regi, mediu de Muste, et mediu de reremusto. Im mediu corteriu vini de muste fabro, et aliu mediu de Re-remusto pro locido” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 25).

Llonga, la serra; el camí de la serra Llonga.

Denominació documentada a començaments del se-gle XX, de la coneguda com la serra Llarga.
v. la Torre Guillera.

Llongaiola; el mas Llongaiola

Nom que veiem escrit: Longaiala o Longaiola. La refe-rència del capbreu del segle XIII, només parla de dues fei-xes i aquestes les situa a Vilanova, sense delimitar la resta de les terres del mas. Podria ser la mateixa terra anotada: Longana o Llongania.

“longayala, feixas sobre la villa” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 33). “G. De Longaÿola homo afocatus de Sto Licerio militis, juramento dicit quo tenet pro Dº Rege duas fexas terra apud villamnovam, et dat pro ipsis duos soli-dos et octo denarios. Im una quarteria Bladi pro locido Dº Regi, et alia fabro. Im unu corteriu vini pro locido, Dº Regi, et alia fabro. Im facit host, et Cavalcata Dº Regi” (ADB, *Cai-xa10.130, Capb1281cop.*, p. 28). “1240. Pagesos tinents del mas Longaiola” (*SRC*, p. 309). “Masies, tinents i amos de Sant Pere. 1239. Pere de Longaiola -*Longania*... Arnau de Sant Lleïr, senyor directe del mas Prat i del mas *Longaiola* –també *Lonaiola* i *Longayda*” (V872-1299, pp. 78, 147, 152. ADB, pergamins S.P.V. novembre 1262).

Llongania, la

Peça de terra allargada dels conreus de can Ribes, si-tuada a migdia del camí de Sant Elies, quan aquest, que puja des de davant de can Llinars, gira de cara al nord; el rec del veïnat de Canyes passa pel seu costat de llevant i continua fins a can Pau Nadal.

Per altre costat, Mercè Aventín en el seu treball de Vi-lamajor 872-1299, documenta un topònim al pla de Riba: “*Longana*”, que podria ser aquest de Llongania, el qual, per altra banda, també veiem escrit com a: *Llonagana* i altres formes que segurament es refereixen sempre al mateix lloc.

v. *Llongaiola*, *Longana*. “La Llonagana (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Llop, can

Antiga pagesia situada al límit de migdia del terme municipal, veïna paret per paret amb el costat de ponent de la casa de can Brau, sobre el costat de llevant de la riera de Vilamajor, a la qual s’hi arriba pel camí de can Brau. Nom de casa que veiem com s’origina a partir del cognom d’en Batista Llop, construïda de baix i dalt amb coberta a doble vessant horitzontal a la línia de façana, orientada a migdia, que es va reconstruir i modernitzar l’any 1959.

“Can Llop (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Can Brau. Veïnat del Pla. Enganxada a la masia, trobem la casa de ca Llop (fotos).” (*QDV*, núm. 9, pp. 114-115). “E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 4. Noms d’animals. Llop. Del substantiu *llop* (llatí *lupus*), nom d’animal salvatge” (*ELIC*, p. 288). “LLOP, del llatí LŪPUS” (*DECat*, vol. V, pp. 255-261). “lupus –i m.: lobo” (*DLLE*, p. 286).

Llop, el bosc de can; el mas Llop i l’olivar de can Llop.

“Antoni Casamitjana de Sant Andreu de Palomar (avui Jaume Sust Bosch, avui Batista Llop Gasull de Barcelona). Per les peces de terra de regadiu, secà, olivar, bosc, erm. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 97).

Lloparts; sobre Lloparts.

v. *el mas Daviu*. “2 setembre 1608. Ville Mayoris, des de sobre luparts de la casa Terres homs per sessione del mas Deviu per intre luparts daval. Paula Devius viuda dexada del quº Pere Daviu puigderos com ha hereva usufructuària del dit mas Terres” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Joan Novell1608*, p. 11rv).

Lloparts de Baix

v. *Lloparts*.

Llops, el coll de

v. *el mas Clavell*, *la Fàbrica*.

Llops, el torrent dels; el camp del torrent dels Llops i el mas del torrent dels Llops.

v. *el mas Esteper*. “Torrent dels llops, lloc. Mas del torrent dels Llops” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 26). “Esteper. Mansus G. Estaper homo Dni Regis, juramento dicit: quo tenet pro Dº Rege Mansu Esteper, Im pro una Porcada de Mansi de torrent loporu quatuor solidos, et aliu campu a torrent de lupis. Im manso de torrent luporu, quatuor solidos in festo Natalis. Im tres Punyeres de forestatge pro torrent luporum. Im inter G. Astaper per sacrament ejuy nomine Barceló, que unit dictu Manso de torrente Luporum salvo Dni Regi... Im que ante quod uniset dictus Barceló dicto manso al labant illi in dicto Manso Bladu locidí, traginam, et tasca Dº Regi, tres cortérios vini de forestatge pro dicto Manso de torrent Luporu dixit quo non credit” (ADB, *Caixa10.130, Capb-1281cop.*, pp. 57-58).

Llor, la roca del

“9 desembre 1727. Franchiscus Duran, laborator parra. Sti Petri Villamajoris, tenemus et possidemos, petiam terra nemorosam querquun tinentia seminataura duarum quarteriarum frumenti in supranominatis parra., et montanea vocatam la Roca del Llor, orient honoribus Planell median-te riaria de Vilamajor, meridie honoribus Parera de Cañas qui fuerunt den Noguera, at occidente et a cirtio dicti Pa-rera de Cañas... Item etian dictis ominibus habemus et possidemus totam illam aliamm petiam terra partim de vinea plantatam, et partim nomorosam guer cuum eet aliorum arborum tinentia tirum quarteriarum frumenti eadem parra. et in montanea supraexpressata cis riariam de Vilamajor, intus vero Iglesias domorum den Cortés, Planes, et Sorell, terminatur ab orient honoribus dicti Planes, meridie honoribus Parera de Cañas, occidente dicto Pa-rera, partim cum honore Pauli Vidal qui fuit Mansi Planell, et a cirtio cum honore Joannis Pou, qui fuit de Na tor als Tonoy, et antea dicti Planell, partim cum dicto Planell, et partim cum Cortés, qui fuit dicte Tor, als Tonoy, et antea Planell” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 58rv-6o). “LLOR (planta), del llatí LAURUS. Ja des d’antic, *llor*, substituït per *llorer* en l’estil parlat i en el cor-rent de la llengua escrita” (*DECat*, vol. V, p. 261). “laurus –i f.: laurel; corona de laurel [fig.] victoria, triunfo” (*DLLC*, p. 277).

Lloreda, es

“Lloreda es” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 24rv). “Petrus Loreda, homo Eccllesia Villamajoris, tenet una fexa apud Villanova, et dat sepdecim denarios.... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajo-ris: loreda” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 52, 67).

Lloredella, sa

“Bernardus Nespler homo Dom. Regis juramento dicit a sa loredela duas fexias et dant sexta” (ADB, *aixa10.130, Capb-1281cop.*, p. 7).

Llorer, el camp del

Peça de terra dels conreus de can Vesa de Santa Susanna, amb un llorer molt gran en una vora, situada en els conreus de sota la casa veïna del camp de la Perera, peça de terra de ½ Ha, que es va perdre amb una esclavis-sada del terreny que va baixar fins al camí de can Vesa, on s’hi feia el menjar per a la casa, mongetes, patates, hor-talisses.

Lluïr

Cognom que es documenta en el veïnatge d’una terra del segle XVIII, amb la forma Lluhir. v. *el bosc d’en Palau*.

“A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 1. Noms llatins o pre-romans no pertanyents al santoral cristià. Lluí. Lluhí. De *Lucinus*, derivat del nom personal llatí *Lucius*” (*ELIC*, p. 68).

Lluís, la parada d’en

Parada del senglar que feia un home de nom de fonts Lluís a la бага del Cortès, sobre la Barraca del Paleta.

Llumeneda

“Geraldus Moliner homo hospitalies juramento facit Dº Regi. Im apud lumeneda una fexa que dat sextum” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 22).

Llunes, el pujol de

Punt termenal entre els termes municipal de Sant Pere de Vilamajor i de Cànoves-Samalús, en el lloc cone-gut modernament per la Cuassa.

“3o maig 1727. Franchiscus Duran, laborator parra. Sti Pe-tri Villamajoris, habemos et possidemos, troceum terra re-morosam tinentia trium quarteriarum et sex cortanorum frumenti in eadem parr. Et in supranominata montanea vocatam Pujol de Llunas, oriente honoribus den Cortés de la montaña partim, et partim honoribus den Planell riaria de Vilamajor mediante, meridie Parera de Cañas, occiden-te heredum Joannis Sentana qui fuerunt de pertinentiis dicta petia terra, et a cirtio honoribus dicti Parera, et par-tim cum Cortés” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 57-58).

Llunes, el torrent del pujol de

Denominació documentada al segle XVIII, del torrent que baixa de sota la Cuassa, o el pujol de Llunes, per la Corbatera, per la бага del Cortès, ensotalat sota la cara de migdia del serrat Curt i la font Piula a la cara de migdia del torrent. v. *Auledell*.

Longanea, la

Longana, Longanea, Longania o Longanya. v. *el mas Fàbrega*, *la Llongaiola*, *el pla de Riba*. “1215. Arnau d’Ollet dóna a Déu i a Santa Maria i a la Can-dela la meitat d’una peça de tera, prop del camp comu-nal, llevant *in margine de Longanea*, migjorn in tenedone *Berengarie Crasse*, ponent-nord *in via publica*” (*V872-1299*, pp. 150. ADB, pergamins S.P.V. desembre 1215).

Loreta

v. el Palau Comtal. “Alfons I d’Aragó fou criat en aquest lloc i la seva dida, Lo-reta, rebé valuosos presents en les nombroses visites que li féu la regina” (*CastC*, p. 282).

m

Masjoan, l'era de
Malinfern, el Maçadora de la Porta, la
Marc Ferrer, can Mal Pas, el torrent del
Marianet, la peça d'en Mainou, en
Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor
Marraí, el mas Marxant, la vinya de
Marieta, la Mercader, el camí Marot
Martorell, can; el mas Martor

Maçadora de la Porta, la

“A. De Prato, homo Arnaldi de Sto Licerio tenet unu Campu suptus Colle de Prato pro Dº Rege, fexa apud Maçadora de a Porta” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 50).

Maçaneres, les

v. *el mas Eres*.

Maco, el

Sobrenom que es documenta en un veïnatge del mas Prat, per anomenar les peces del propietari de la terra, en Miquel Agustí, motejat el Maco, propi de Sant Antoni de Vilamajor.

v. *el mas Prat*.
“Era conegut amb el motiu del Maco, en Miquel Agustí” (RSAV).

Maco, el bosc de cal; la peça de cal Maco.

Terres en el terme de Sant Pere de Vilamajor, del conegut com el Maco de Sant Antoni de Vilamajor.

“Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, en el paratge denominat Boscassos (bosc de cal Maco), llevant-migdia Agustí Vila, ponent Isidre Casart, nord Antoni Arenas. Miquel Agustí Tolrà (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 316, f. 327). “Peça de terra de secà en el paratge denominat Vallserena (peça de cal Maco), terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant-migdia Josep Rovira, llevant-nord Josep Masachs, ponent camí que condueix a la riera de Vallserena. Miquel Agustí Tolrà (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 317, f. 330). “Joan Agustí de Vilanova. Maco. Peça de terra de secà, vinya, erm” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 16).

Magí, can

Nom de casa del veïnat de Santa Susanna pertanyent a la propietat de cal Ros, ran el termenal amb Fogars de Montclús. Situada just sot ca l’Esquena Ampla, separades ambdues tan sols per una feixa, totes dues en una ruïna total i absoluta, només queden unes parets de pedra del rodal i alguns elements interiors que es poden distingir bé de la cuina. Com la majoria de les cases d’aquests verals feien les construccions sobre una zona rocosa així estalviaven fonaments i alguns murs i, a més, aprofitaven al

màxim les terres per al conreu que s’establien en feixes a sota de la casa.

També una casa del veïnat del Pla, situada al veïnat de Ripoll, en aquest cas en deien cal Magí.

v. *ca n'Esquena Ampla, el mas Ros*.
“Veïnat del Pla. Can Magí” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol*1919). “Les Masies: Magí. (quadre) ... en runes. Santa Susanna (foto)” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 94). “L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Cal Magí. (1). Vidu” (*CostaM*, pp. 190, 192).

Magí, l'era de can

Situada a migdia de la casa amb el terra de llosa, per on marxa el corriol, ben marcat encara, que porta a Vallmanya. S’ajudaven solidàriament les cases d’aquest veral per fer les batudes.

Maiegrós, el

Encara que es documenta el topònim d’aquesta forma, es pensa en la forma ‘el marge Gros’ que deformaria en el parlar col·loquial. O bé, derivat d’una persona, potser en relació amb aquest Maiè de la vinya de can Draper. Llaavors caldria escriure: “El Maiè Gros”.

“Mas Armengol de Canyes, situat en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que es compona de les peces que es descriuen: H.- Peça de terra, bosc, erm, anomenada Mayegrós, de cabuda tres quarteres, llevant-nord terres d’Antoni Cortès, migdia-ponent Pere Pujol, per mitjà d’un camí que de Santa Susanna dirigeix a Vilamajor. 8 maig 1878. Testament de Josep Boix Terradas, a favor de Salvador Boix Brossa” (RPGr, ll. 1, fca. 35, f. 114).

Maier

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Maier” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Maier” (*V*872-1299, p. 141). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Maier. De Megiher, nom d’origen incert segons Ernst Förstemann *Altdeusches Namenbuch*, f. 1067, 1069” (*ELIC*, p. 115).

Mainou, en

v. *el sot i el torrent de les Corts*.

Mainoua, na

Forma de sobrenom femení a partir del cognom Maynou.

“Elionor maynoua viuda a. j.” (ADB, *Caixa*10.130, *Lls-compt*1491).

Mal, el torrent

Zona partida per la línia termenal entre els municipis de Sant Pere de Vilamajor i de Cànoves-Samalús, més coneguda com el Bruguer, travessada de nord-sud pel torrent Mal, que circula dins el termenal veí fins poc abans del final on zigzagueja entre aquests termes abans no es troben en el punt dels quatre termenals del pla del Bruguer, i coincideixen a la terma del pla del Bruguer amb els termes de Cardedeu i Sant Antoni de Vilamajor.

v. *el Bruguer*.
“27 agost de 1919. Novè molló. Es reconeix com a tal una fita de pedra en forma de paraHepíped rectangular, situat en el lloc denominat “Torrent Mal”, en el llindar de terra de pins pertanyent a ponent o sigui al terme de Cànoves a la casa de pagès anomenada “Can Codina” i a la part de de llevant o sigui la part del terme de Sant Pere de Vilamajor a la casa de pagès de “Cal Carreter”. La línia de terme reconeguda entre els mollons vuitè i novè, és la recta que els uneix” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM*1919. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i Cànoves-Samalús). “Torrent Mal” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM*1919. Bloc de croquis i notes 6.14). El torrent Mal passa per sota la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars” (*Càn-Samal*).

Mal Consell, el: el pla del Mal Consell

“1263. feixa de terra... prop del pla del Mal Consell” (*SRC*, p. 71). “Masies, tinents i amos de Sant Pere. 1292. Arnau Guillem de Letona o Lledó estableix a Ramon Rovira en dues feixes. L'altra feixa, que està situada en el pla sobre el Mal Consell limita amb tinences de diferents masos: mas d’Oliveria, mas de Rovira, mas Gil, mas de Joan Castelar i mas Gras... 1262. Arnau de Rovira qui té en nom propi i dels seus, una petita peça que té al lloc dit *Malum Consilium*, llevant camí públic.migjorn Pere Amat, ponent la riba o mare (*ipsam ripa*), nord venedor” (*V*872-1299, pp. 76, 147).

Mal Consell, el torrent del; sobre el torrent del Mal Consell.

v. *can Pau Nadal*.

Malanit, la peça d'en; la vinya d'en Malanit.

Peça de terra de conreu a Vallserena en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que tenia l’anomenat Mala Nit de Sant Antoni de Vilamajor.

“Antoni Pla (a) Malanit de Vilanova, avui Pla Farrerons. Per una peça de terra secà, vinya” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 292). “Maria Ferrés d’aquest poble “Vallserena”, llevant Agustí Bertriu, migdia terrenys d’en Mala Nit, ponent Ramon de Llansa, nord Francisco Parareda, bosc de primera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 89, f. 93). “Peça de terra en el paratge de Vallserena, migdia terrenys denominats de can Mala Nit, nord Josep Planas Vila, ponent can Parroquià” (RPGr, ll. 2, fca. 138, f. 122). “Terra situada a Vallserena, migdia terres de Mala Nit” (RPGr, ll. 3, fca. 250, f. 165). “Can Mala Nit: Nom de casa al Carrer Nou, núm.5, que prové d’un motiu antic. També la casa del Carrer Vell, núms. 35-37” (RSAV).

Maleny, el camp

“27 octubre 1726. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, teneo et posideo petiam terra vocatam Camp Maleny, orient, meridie, et a cirtio cum honoribus mansi Riera quem ego possidet, de pertinentiis mei mansi Parera, et ab occidente honoribus mansi Fonoyeras de Canoves quem possidet en Volart de Canoves partim, et partim cum alodio Sti Salvatoris” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 15-15r᠑v).

Malinfern, el

Indret conegut amb aquest denominació, expliquen, perquè és una terra de mal anar-hi, que comença al sot de can Biel, fins el final del terme municipal de Sant Pere, amb la part d’amunt de sauló i en avall terra grossa (argilosa), de mal treballar, però es cull més.

“Terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, a la partida de Malinfern, nord Josep Mas, llevant N. Pomarés, per mitjà de camí, ponent Arumí, per mitjà de torrent, migdia terres de Busas. Dolors Morena Llansa” (RPGr, ll. 6, fca. 560, f. 59).

“Mal-. Article de conjunt dedicat als compostos, i algun derivat de *mal-*, que més conve explicar: en els quals les nocions d’intensitat i dolentia, o d’accepció pejorativa, es matisen i graduen i matisen” (OnCat, vol. V, 141-42). “MAL, adjectiu, substantiu i adverbí, vénen respectivament dels llatí MALUS, MALUM i MALE... Sobre els innumerables compostos en *mal-*, cal tenir en compte que en realitat això hi funciona com un prefix.” (*DECat*, vol. V, pp. 378-385).

Malinfern, el sot de; el torrent de Malinfern.

El sot és un espai en forma semblant a un triangle que es forma sota la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, amb la punta a les terres de can Sauleda, el camí de ca l’Escloper a ponent i el terme amb Sant Antoni de Vilamajor a migdia.

El torrent es forma al sot de can Biel, sota el costat de ponent de can Biel, travessa el sot de can Carreres, passa sota el costat de llevant de can Carreres i el ponent de cal Gavatx, baixa enfonsat per un corriol d’aigua quan plou, en espais de canyers, alzines i bardisses, amb terrasses de conreus, fins arribar al punt que travessa per sota la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, on la vegetació tapa tota possibilitat de passar ni veure el pont d’aquest vial, i, més endavant, després de travessar-la, entra al terme de Sant Antoni de Vilamajor.

v. *el sot d’en Carreres, el mas Messeguer, la Ribera*. “Torrent de Mal Infern” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 4.6). “Veïnat del Pla-Veïnat del Bruguier. Torrent de Malinfern” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Rosa Escayola Satre, vídua de Josep Mas, Joan Rovira Masagué i Josep Mas Abadal. Sot de Malinfern, cereal, vinya, alzines, pins i regadiu” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 12, f. 1, parcs. 18-25). “Torrent de Malinfern” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 11). “Conca del riu Besòs: 27. Torrent de Malinfern (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Mal Pas, el torrent del

“1o novembre 1416. Judici de pau a l’ajuntament de Sant Pere de Vilamajor. Bartomeu Bruguera amo util y propietari del mas Bruguera del veïnat de Bruguera de la parrochie de Sant Pere de Vilamajor... °Dictum meum mansum Bruguera in dicto vecinata de Brugueras parrochie de Vilamajoris cum efus dominus area et quintana... afrontatus

ab oriente in riaria de Brugueras, meridie honore mansi Parera, et partim in alio honore meo qui fuit Mansi Alemany, ab occidente in torrent ibi transeunte odie vocant del Mal Pas, et partim in alio honore meo qui fuit dicti mansi Alemany, et a cirtio similiter in honore meo” (ADB, CIIIL Vallgorguina Capb. Censals)

Mallol, la peça del

“Peça de terra conreu, bosc, anomenada peça del Mallol. En el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, migdia-nord Llorenç Mas, ponent Miquel Manté Rovira. Josep Bruguera Mir; Joan Bruguera Costa” (RPGr, Il. 6, fca. 58o, f. 1o1). “Vinya novella’ (< llatí MALLEOLUM) (DECat. V, 394b48-395a51. Amb *Mallola* i altres derivats. Pronunciat *əl mayōl*” (*OnCat*, vol. IV, p. 154).

Maluet

“Guillem begur als maluet/ a XXVII” (ADB, *Caixa1o.13o, Llscompt1491*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-15o4. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Maluet” (*QuadV*, núm. 3, p. 14).

Mamet, can

Nom de la tercera casa del barri de can Messeguer. Es produeix el nom de casa a partir del nom de fonts d’en Mamet Jonoy, d’un antic estadant.

v. *el barri de can Messeguer*. “Pla. Massaguer. Mamet Junoy. Margarida muller, Josep i Pere fills” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom187o-1871, 1887*). “Pla: Mamet” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom19o3*).

Managuer

“Anthony Managuer/ a.” (ADB, *Caixa1o.13o, Llscompt1491*).

Mandragó, cal

Nom d’una peça de terra situada en el mas Mongol. v. *els Mandragos*.

“14 gener 1915. Pere Boix Martori. En mèrits d’escriptura d’inventari, en qualitat d’hereu del seu difunt pare Salvador Boix Basa, és alta de les següents finques. 3ra.B. Peça de terra bosc i rocars coneguda per cal Mondragó de set quartans, llevant terres d’Antoni Cortès, part Pere Pujol

Parera per mitjà de la riera de Canyes, migdia-ponent Pere Pujol, nord amb aquesta i en Cortès” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 64rv-65). “Pere Boix Martori d’aquest poble. 2na. “Cal Mansengó” llevant-nord Antoni Cortès, migdia riera de Canyes, migdia-ponent-nord-llevant Pere Pujol, bosc i rocars de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 44, f. 45, alta 1921). “Mas Armengol de Canyes, situat en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que es compona de les peces que es descriuen: B.- Una peça de terra bosc i rocars, coneguda per cal Mandragó, situada en el paratge anomenat del Canal del sot de Canyes, de cabuda set quarteres, llevant Antoni Cortès, Pere Pujol Parera, per mitjà de la riera de Canyes, migdia-ponent Pere Pujol, nord Pujol i Cortès. 8 maig 1878. Testament de Josep Boix Terradas, a favor de Salvador Boix Brossa” (RPGr, Il. 1, fca. 35, f. 114).

Mandragos, els; la cinglera dels Mandragos.

Es coneix amb aquesta denominació una cinglera de la zona de font Borrell on niaven les àguiles, on hi abundaven les herbes medicinals i era tradicional d’anar-hi a cercar herba de Sant Segimon, que és una herba prima; segurament, hi havia també plantes de mandràgora. A migdia de la riera de Canyes, situada a l’obaga, al nord i més amunt de la Corbatera, davant del punt on els torrents de la Tramuja i de font Borrell s’entreguen a la riera, encara hi ha restes d’una antiga construcció coneguda amb aquest nom.

Durant el segle XX es documenta com a antropònim i topònim amb el nom de Mondragó.

“MANDRÀGORA, pres del llatí *mandragōra*, i aquest del grec *μανδραγόρας*. 1.ª doc.: mandràgola, Llul; - gora, s. XIV, *Alcoat*” (*DECat*, vol. V, p. 418). “*μανδραγόρας ov o ó* mandràgora [planta narcòtica].” (*DGE*, p. 376).

Marc, can

Propietat documentada al segle XVIII, situada al torrent de l’Om, que aleshores ja pertanyia a en Nadal de Sant Esteve de Palautordera.

També una casa on vivia la família de cognom March a l’entorn de l’església de Sant Pere de Vilamajor, anotats en el plec de combregants dels anys 1744 i 1822.

“164o. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construc-

ció. Dijous. 9 febrer: Joan March” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa6o. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Veynat de la Iglesia. March. Cecilia, Francesch i Anna March” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veÿnat de la Iglesia. March. Agustí March, Catharina, Esteve i Maria March, Felip Estaper” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom173o*). “March. Esteve March. 4 personas” (ADB, Caixa1.9, *PlecCom1744*). “Veÿnat de la Iglesia. March. Patronilla Pujadas” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1813*). “Beÿnat de la Iglesia: March” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1822*). “Casa March. Pere Auladell, Antonia muller, Anton, Esteva, Antonia i Dolors fills... Salvador Auladell, Francisca muller, Esteva fill” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom187o-1871*). “Segrera: March. Joan Sauqué, Maria muller, Joaquim Planas, mosso” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom11887*). “March. Joan Suqué, Maria, Joseph i Josepha Sauqué” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1191o*). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 3. Noms de sants del Nou Testament. March. Marc. Del prenom llatí *Marcus*, nom d’un evangelista” (*ELIC*, p. 77).

Marc, el camp de lo

Terra horta de regadiu, que es rega amb l’aigua del pou situat a migdia de la peça, situada entre la cara de migdia de can Vila i el ponent del passatge de l’Església, amb una entrada ran el safareig de can Roca.

Marc, la figuera del camp de lo

Lleugerament inclinada cap al nord, situada a la punt de llevant del camp de lo Marc, davant l’entrada pel passatge de l’Església.

Marc, l’hort de can

“Peça de terra conreu secà, oliverar, erm, anomenada hort de can Marc, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant-nord Josep Parera, migdia-ponent Josepa París, ponent-nord camí que dirigeix a Cardedeu. Esteve Sauqué Rech (1943)” (RPGr, Il. 3, fca. 243, f. 149).

Marc, el mas; la vinya d’en Marc.

v. *l’artiga d’en Balada*. “Isidre Parera. Marc de Cànoves. Per la terra de seca, vinya” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 266). “Després d’enderrocar l’antiga construcció, s’està edificant de nova

planta. Casa també coneguda per can Marc de les Garrigues” (Càn-Samal). “Casa anomenada can Marc, a la zona de les Garrigues a Cànoves, amb la seva quadra, pallissa i era. També coneguda per can Marc de les Garrigues. Joan Codina Terres (1930), Àngela Alzina Rabassa (1941)” (RPGr, ll. 2, fca. 95, f. 21. Llibre de Cànoves-Samalús).

Marc Ferrer, can

Veiem en una anotació del Registre de la Propietat de l’any 1943, l’Esteve Sauqué Rech com a propietari de la vinya d’en Marc. Segurament un descendent d’aquest Marc Ferrer de la Força que veiem en el registre de comunions de l’any 1903, on surt registrat un fill amb el nom d’Esteve. La família Sauqué és una nissaga tradicional de ferrers i campaners a la Força de Sant Pere.

v. cal Ferrer, cal Ferrer de Dalt, l’hort de can Marc.
“Veynat de la Forsa: March Farre. Joan Sauqué, Maria muller, Esteve, Maria i Josep fills” (ADB, Caixa 1.10, *Lib-Com*1903).

Marçal, can

Casa de la parròquia de Santa Susanna, totalment re-construïda i ampliada, en planta baixa i pis, amb coberta a doble vessant, en una construcció en angle recte orientada a migdia i llevant, situada al nord del sot de Santa Susanna, poc abans que arribi a la Tordera, en una balconada sobre la carretera del Montseny.

v. can Pinós.
“Carbonell y Barceló: Apoca de Joseph Calcat (a) Marsal treballador del lloch de Santa Susanna sufragania de S. Esteve de la Costa del Montseny. 1o de setembre de 1828... Apoca firmada per Esteve Marsal Calcat mestre de casas de Santa Susanna terme de S. Pere de Vilamajor, a favor de Bartomeu Parera de S. Esteve de la Costa, als 23 de juliol de 1739” (AV, Índex general Alfabètic de las escriptures pertanyents a Segimon Vilar i Casademunt, núms. 350 i 404). “Veïnat de SantaSusanna. Can Marçal” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol*1919). “Claudi Ponet Moré. Can Marçal. Casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 2, parc. 30e). “Can Marçal. (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “A. Situació. Santa Susanna. La división segrega de la Costa cuatro casas: Marsal... Les Masies: Marçal. (quadre)... en bon estat... La Tordera. Can Marçal (fotos).” (QDV, núm. 7.

Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 23-24, 59, 61, 107-108). “2o setembre 1869. Límits de Santa Susanna... “3- L’expansió demogràfica (segles XVIII-XIX). Padró parroquial de l’any 1867: Can Marsal. Josep Moré, esposa, tres fills (5).” (*CostaM*, p. 31). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 4. Noms de sants, d’origen llatí o grec, posteriors als temps bíblics. Marçal. Marsal. Del llatí *Martialis*, nom d’alguns sants de les Gàl·lies i d’Espanya” (*ELIC*, p. 84). “Martius –a –um: de Marte, consagrada a Marte (*campus Martius*, camp de Marte). Del mes de marzo / -ius –ii m.: mes de marzo” (*DLLE*, pp. 293-294).

Marçal, la bassa de can

Tenien dues basses, una a l’arribar a la casa, de forma quadrada que s’omplia amb l’aigua que ve del sot de cal Tard, utilitzada de safareig i per regar. Actualment s’ha transformat en un gran dipòsit rodó. L’aigua de la casa es recull dels sots de cal Tard i de Santa Susanna. També hi havia una altra bassa a baix en aquest sot.

“Claudi Ponet Moré. Can Marçal. bassa” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 2-3, parcs. 2d, 11c).

Marçal, el bosc de can; el mas Marçal.

Terres travessades pel sot de Santa Susanna.
v. el mas Castanyer, el mas Roca.
“Casa de pagès anomenada can Marçal, amb terres de secà, regadiu, bosc, erm, rocar, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, en el veïnat de Santa Susanna, llevant-migdia Salvador Illa, migdia Àngela Barceló, ponent Segimon Giró, nord Josep Daví, Sebastià Saula. Anna Moré Serra (1947)” (RPGr, ll. 5, fca. 499, f. 111). “Terra campa, secà, bosc, en el terme muicipal de Sant Pere de Vilamajor, que se segrega de la casa anomenada Marçal, llevant el camí de can Marçal, nord camí de can Roca, migdia resta de les terres de can Roca, de Segimon Giró, per mitjà de marge. Anna Moré Serra” (RPGr, ll. 8, fca. 76o, f. 1o6). “Josep Moré d’aquest poble. “Can Marçal” llevant-migdia Salvador Illa, migdia Àngela Barceló Bargit, ponent Segimon Giró, nord Josep Daví, Sebastià Saula Grau, regadiu, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 147, f. 157). “Claudi Ponet Moré. Can Marçal. Cereals, regadiu, alzines” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 2-3a-c, f; parc. 3oi, 11-12).

Marçal, el camí de can

Camí que porta a la casa pel mig del bosc, des de la cara de migdia del camí de Santa Susanna.

Marçal, l’era de can

Espai de terra que s’escombrava i embuinava per poder batre, i va acabar emporlanat, actualment enllosat. Batien amb animals, ajudant-se amb els veïns. A la cara de migdia encara queda marcat l’antic camí de bast de Santa Susanna, fora d’us, ara cobert per l’herbei.

Marçal, les feixes de can

Les terres d’aquesta propietat són molt dretes i penjades, així els conreus estructurats en feixes allargades baixen sota la casa fins el sot, es regaven amb l’aigua del rec que venia del sot de Santa Susanna, que hom anomena de can Sagrera, en aquest punt.

Marçal, la pedrera de can

Situada sota la cara de migdia de la casa, ran la carretera del Montseny, es va explotar des de la dècada de 196o fins l’any 2002.

“5.1 Picapedrers. A Sant Pere de Vilamajor les pedreres més importants: del Samon” (QDV, núm. 4. Les feines anti-gues del bosc i la muntanya p. 74).

Marçala, la

Forma de sobrenom femení amb el qual s’anomenava la Maria Calcat, mestressa de can Marçal.
v. can Giravés, can Marçal.

Margarita, ca la

Antiga pagesia del Pla, a migdia de la carretera de Sant Antoni de Vilamajor, construïda de baix i dalt amb coberta a doble vessant orientada a migdia, perpendicular a la línia de façana. Casa anomenada amb el nom de fonts femení castellà Margarita, que la gent pronuncia: Mærgæritæ.
“Ca la Margarita” (QDV, núm. 1, p. 91 foto doble).

Marginada, la

“24 setembre 16o6. Ego Joannes Nadal parochia Villamajoris venditi Joanni Sorell trocem voccatum la marginada et terra, oriente, meridie et occidente cum terrentia dicti

Nadal ab aguilone” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Manuel Ripoll, 16o6*, p. 13rv).

Marianet, la peça d’en

Peça de terra situada en el terme de Sant Pere de Vilamajor, pròpia de l’anomenat en Marianet del terme de Santa Maria de Palautordera.

“Pere Parera. Marianet de Palautordera. Passa a Àngela Coll de Pala. Per la terra de secà” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 251). “Carrer de l’Hospital. Costat esquerra, núm. 17, can Marianet” (GP, p. 32). “Can Marianet” (*SMPalau*, p. 203). “Can Marianet. Casa del carrer de l’Hospital. Costat esquerra, núm. 17, can Marianet” (*SMPalau*, p. 2o3, GP, p. 32).

Mariano, la bassa de can; les peces de can Mariano.

Terres de la casa de can Mariano de Sant Antoni de Vilamajor, situades entre el costat de ponent del camí de Vallserena i el pas del rec de Vallserena, amb l’aigua del qual omplien la bassa per poder regar.

“Can Mariano: Nom de casa situada al carrer del Camp d’en Puig, núm. 27” (*SAVilamaj*).

Marieta, la

L’última masovera que visqué a Vallmanya als tombants dels segles XX-XXI, es coneixia amb aquest diminutiu del seu nom de fonts Maria.

Mariona, la

Pastora de can Sorell que portava els ramats de xais i vaques dels prats de can Planell i can Sorell, la qual, mentre guardava el ramat, feia, amb boles adients, peces de llana, mitjons que, segons diuen, de tan gruixuts gairebé no calia ni portar calçat i ajudaven a passar el fred. Segle XX.

Marot

“1251. Pere Bax i la seva dona Agnès venen a Déu i a les llànties de Santa Maria i de Sant Miquel, que cremen a l’església de Sant Pere davant dels altars, un llinar de *Marot* que tenen *in plano de Linaris*, prop de les cases d’Er-messenda Ermengol” (V872-1299, pp. 149. ADB, pergamins S.P.V. abril 1251).

Marquesó, can

Casa del veïnat del Sot de l’Om, situada a llevant de la riera del sot de l’Om, al capdavall de la solella de la serra Llarga. Casa de planta baixa i pis, amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana amb una porta d’entrada d’arc de mig punt encaironat, construïda sobre una terrassa enlairada superior al nivell d’entrada.

En un document i una referència de propietats del Forn d’en Ribes dóna de veí a migdia can Mascaró. També a la llibreta de comunions de l’any 1886 ens referencia la: Casa Mascaró.

Podria haver evolucionat el nom de casa a partir d’una mala pronúncia d’aquest cognom, o, fins i tot, d’una confusió a l’hora d’escriure les consonants, car les *s* i *r* a vegades, i segons els escrits, poden confondre’s: Mascaró-Marcasó. *v. ca l’Arenes, el Forn d’en Ribes*.

“Sot del Om: Pou. Casa Mascaró. Joan, Dolors, Esteba” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*). “Sot del Om: Josep Montasell. Dayda muller, Salvador i Antonia fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11887*). “Sot de Lom: Marcasó, Josep Llobera, Antonia muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Casa de pagès denominada can Marquesó. Pere Gras Prat” (RPGr, ll. 2, fca. 147, f. 141). “Veïnat del Sot de l’Om. Can Marcasó” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Joan Gras Puig. Can Marquesó. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9, f. 2, parc. 16f). “Can Marquesó (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Marquesó, el bosc de can; el mas Marquesó i la vinya de can Marquesó.

Propietat allargada des del camí i la riera del sot de l’Om a ponent, fins el camí de la serra Llarga a ponent, amb els conreus a la part baixa, fins a la casa i la part de la costa de la serra bosc de pi i alzina.

“Francisco Gras Costa, d’aquest poble. 4ta. “Can Marquesó del sot de l’Om”, llevant Jose Arabia, Josep Pou, migdia-ponent Josep Arabia, nord Josep Puig, secà de segona, bosc de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 1o6, f. 111rv). “Joan Gras Puig. Can Marquesó, alzines, pines, cereals i vinya” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9, f. 2, parc. 16a-h).

Marquesó, el camí de can; el sot de can Marquesó.

Torrentera que fa de partió amb la terra del Vilar, gairebé una rasa a la qual s’hi entra des del costat de llevant

del camí del sot de l’Om, de seguida travessa a gual i continua aquest vial curt fins a la casa i també dins el bosc, fins el seu inici sota el costat de ponent del camí de la serra Llarga.

“Can Marquesó, desaigüe” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9, f. 2).

Marraí, can

A la llibreta de comunions de l’any 1813 figura entre can Noguera (Liro), i can Pou. Devia ser una casa del veïnat de Ripoll

“164o. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimecres. 25 gener: en Marrahi” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa6o. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Veýnat del Pla. Marrahi. Margarida i Miquel Marrahi” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom173o*). “Ripoll. Marrahi. Miquel Marrahi. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *PlecCom1744*). “Veýnat del Pla: Marraÿ. Miquel Marrahi. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752, 1754*). “Veynat del Pla: Marrahi, Joan Borca” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1795*). “Veýnat del Pla: Marrahi. Joan Costa, Catharina muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*).

Marraí, el mas

Part de les terres d’aquest mas durant el segle XVIII es documenten com a propietat del mas Llinars, situades al Pla. També es documenta en aquest mateix segle el mas Torrella o Torroella com a Marrehi-Marrahi o Marray, part de les terres del qual havien estat del mas Barau. Tanmateix, veiem com es van repartint i passen a formar part les peces d’aquest mas Torrella-Marrai a d’altres propietats.

v. l’Abellar, l’Arbre Morell, Costa mas Torrella.

“3 setembre 1736. Nos Bartholomeu Clavell, et Noguera agricola parra. Sti. Petri de Villamajoris. Nadal spectabat venditionies in sui favorem facta et firmat per Margaretam Daviu et Marrahi, et Michelem Marrahi, et Daviu matrem et filium dicta parra. Villamajoris, pertinentys domus den Torrella Marrahi, oriente honoris meis qui fuerun domus den Torrella Marrahi, meridie alys honoribus den Torrella Marrahi, occidente honore meo qui fuit den Noguera, et a cirtio similiter cum honore meo que fuit dicti Noguera qui fuit de pertinentÿs dicta domus den Torrella Marrahi. Et tenetur per me permutato in favorem Margareta Daviu et Marrahi vidua relictâ Josephi Daviu et Michaelis Da-

viu marrahi, et Torrella laboratoris” (ACVO, caixa o1. fons oo24, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 355rv).

Marsala, la

Forma d’anomenar una peça de terra situada a la vinya Vella de la Torre Guillera, a la part alta del sot de la vinya Vella. Podríem pensar que aquest nom té l’origen en el tipus de cep que hi havia plantat i el vi que donava la vinya. Marsala és una ciutat i regió siciliana el vi de la qual és conegut i te fama amb aquest nom.

“Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, lloc anomenat Marsala, llevant Josep Blanch per mitjà d’un torrent, migdia-ponent-nord heretat de Segimon Pou Casademunt. Miquel Arabia Pou; Josepa Perxachs Puig (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 334, f. 369). “Terra bosc, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, denominada Marsala, llevant Josep Blanch, per mitjà de torrent i mas Garrofi, migdia mas Torre Guillera, Josep Puig, ponent Manuel Santa. Miquel Arabia Pou; Josepa Perxachs Puig (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 335, f. 371). “marsala. Vi blanc produït a Marsala i, en general, a la zona de Trapani. És d’una elevada graduació alcohòlica (entre 1o i 23º).” (*GEC*, vol. IX, p. 633).

Martí, can

A la llibreta de comunions de l’any 173o, figura un habitatge a partir del cognom Martí en el llistat del veïnat de Canyes, encara que es correspon al veïnat del sot de l’Om, la casa que després es coneixerà per can Santa Anna, anotat entre el Forn d’en Gras i el Forn d’en Ribes.

“Veýnat de Canÿes. Martí, Narcis Martí, Joseph Santana, Antonia Santana” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom173o*). “Veýnat de Vallserena: Martí. Marianna Mir. 2 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Rafel Barnils (a) Martí. Peça de terra, erm” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 37). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 4. Noms de sants, d’origen llatí o grec, posteriors als temps bíblics. Martí. De *Martinus*, cognom llatí, nom d’un sant bisbe de Tours” (*ELIC*, p. 85).

Martí, el mas

v. el bosc d’en Palau.

“Mas Martí, en lo Faig Gros” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281*, p. 2rv).

Martí, la peça d’en

“Heretat denominada mas Llobera. La peça de terra denominada d’en Martí, separada de la gleva del mas, linda per llevant amb les terres de la casa de Santa Anna, per mitjà de torrent, migdia amb Josep Puigdemunt, ponent Ferran Llinàs, abans Eusebi Llinàs, nord Josep Gras d’Avall. Fèlix i Felip Segarra; Felip-Maria Ravell i Segarra. 1o octubre 1898. Reinscriu: Teresa Martínez Regàs i els seus fills Teresa, Felip, Pere i Joan Ravell Martínez. 26 gener 19o6” (RPGr, ll. 1, fca. 69, f. 2oo). “Peça de terra denominada d’en Martí, vinya, bosc, de procedència i pertinences del mas Llobera, llevant terres de can Santa Anna, per mitjà de torrent, migdia Josep Puigdemunt, ponent Ferran Llinàs, nord Josep Gras d’Avall. Joan Ravell Martínez; Josep Fortuny Jubany (1939)” (RPGr, ll. 1, fca. 21, f. 66).

Martorell, can; el mas Martorell.

Nom de casa i terres documentades al segle XVIII, que aleshores ja es diu que estava derruïda la casa, que potser es coneixia per can Martorell, i les terres pertanyien als masos Nadal i Vallmanya.

v. l’aulet de Sant Joan de Cavallar, el mas Vallmanya.

“Mas Martorell de Vallmanya, de Cantagalls a Sant Elies” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281*, pp. 9, 11rv). “Petrus Martorel de Valmanÿa Excellentissimi Domi Regis Jura dicit que tenet Mansum Marturel pro Dº Rege, et facit pro sensu in festo Sti Petri duos solidos, et media pro porcad. Item duos solidos in festo Natalis, tres punÿeres de forestatge, item facit unum octavu de Abena pro, item duo paria Gallinarum et media... Martorel home Dni Reges tenet pro Dº Rege, et juramento Mansu Martorell et facit viginti denarios pro porcada, duos solidos in festo Natalis, una gallina in festo Natalis, media quarteria bladi... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Martorell... Census Natalis: Martorell” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb-1281cop*, pp. 7, 18, 67-68). “5 març 1728. Ego Petrius Nadal, agricola Parra. Sti Petri Villamajoris dominus et possessor Mansi Nadal et ejus terrarum dicte parra. quendam mansum vocatum Martorell dirutum et terra Coequatum, peti in qua olim erat constructus et edificatus dictus mansum, orient mansi Sorell, partim mansi Serola diruti quem ego possideo, meridie mansi Serola, partim alodio Sti. Petri de Vilamajor et a cirtio honoribus meis... 29 octubre 1736.

Nos Elena Sorell vidua relictæ Joannis Sorell agricola Sti. Pe- tri Villamajoris proprietarius Mansi Sorell et ejus terrarum. Manso Martorell diruti, et terris ejusdem prestatur censu” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 166rv, 346rv). “Les Masies: Martorell. (quadre) ... en runes... Altres masies. Mas Martorell” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 138). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de pro- pietat. 1. Topònims de les terres de llengua catalana. Marto- rell. Pot venir de *Martyrellus*, diminutiu de martyr. *Martorell* era antigament un nom propi d’home” (*ELIC*, p. 143).

Martori, can

“Vallsarena: Martori. Elisabet, Antoni i Margarida Mundet (ADB, Caixa 1.10, *LlbVilanova*). “E. Llinatges que són ori- ginàriament vertader sobrenoms o malnoms. 6. Noms que descriuen una acció, un fet biogràfic, una manera de comportar-se. Martori. Martorí. Sembla derivat de màrtir” (*ELIC*, p. 299).

Marxant, cal

Nom de casa de la parròquia de Santa Susanna, d’en Pau Traveria conegut com el Marxant.

v. *la peça de l’Ermità, el mas Samon*. “Veïnat de SantaSusanna. Can Marxant” (AMSPV, *Caixa-DTM, Plànol1919*). “C. Aspectes humans. I.- Història i pobla- ment. Els inicis. Al segle XIII apareixen documentades les següents masies: Cal Marxant (1249)... Les Masies: Mar- xant. (quadre)... en runes... La Tordera. Can Marxant (foto).” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp, 43, 56, 61, 117). “L’evolució de la població. Padró parro- quial de l’any 1867: Cal Marxant. (9). Avis, matrimoni jove, amb cinc fills” (*CostaM*, pp. 190, 192). “marxant *m* venedor ambulant” (*GEC*, vol. 9, p. 669).

Marxant, el mas

“Petita casa o mas anomenada Marxant, amb un cos de terra a ella aplevada, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant-migdia Joan Puig Deumalons, ponent-nord mas Samon. Josep Daví Berenguer (1943)” (RPGr, Il. 3, fca. 235, f. 91). “Antoni Traveria (Marxant) de Santa Susanna, avui Pau Traveria Serra. Per la terra de, secà, erm” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 363). “To-

ponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Marxant 1249 (plànol).” (*V872-1299*, p. 46b).

Marxant, la vinya del

Terres de conreu del terme de Sant Pere de Vilamajor, pròpia de l’anomenat el Marxant de Sant Antoni de Vila- major.

“Domingo Vila. Marxant de Vilanova. Per la terra de vinya, secà” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 374). “El Mar- xant. Nom de casa al carrer de Dalt, núm.16. L’home que es deia Arquer de cognom, anava pels mercats, comprava i venia, mercadejava amb els productes que portava amb el mocador de fer farcells” (*RSAV*).

Mas, el

“El mas” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (HMGr, HMJM, *Fixxes del Montseny*). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 7. Noms d’edificis i altres construccions i llurs dependències. Mas. Del substantiu mas (del llatí mansus), casa de camp habitable per als conreadors’, ‘finca rústica’. És un mot que apareix en composició com a primer ele- ment d’una multitud de cognoms, el segon element dels quals sol ésser un nom propi personal indicador del propi- etari o dels habitants del *mas*. (*ELIC*, p. 215).

Mas del Cantó, la vinya d’en

v. *els bruguers d’en Bacs*.

Mas i Costa

“Honore Mas i Costa. Bruguier en lo Faig Gros. Olinella” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 2).

Mascaró, can

v. *can Marquesó, el Forn d’en Ribes*.

“Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Mascaró. Distància: Tres quarts” (VCCPM, pp. 49, 51). “E. Llinatges que són originàriament ver- tader sobrenoms o malnoms. 6. Noms que descriuen una acció, un fet biogràfic, una manera de comportar-se. Mas- caró. Mascarós. Són formes derivades de *maskara* o *màsca- ra*, mots d’origen incert, probablement germànic. *Mascarion* (898); *Mascarone* (931); *Mascaron* (941).” (*ELIC*, p. 299).

Masia, la plaça de la

Espai urbà de pas en un revolt eixamplat que permet l’aparcament davant la casa de can Ram i remuntar pel vial cap a la part alta de la urbanització. Denominació per- què queda just davant de la casa.

v. *can Ram*.

Masjoan, can

Casa situada en una plataforma enlairada i solella del veïnat de Santa Susanna, sobre el costat de ponent de l’església parroquial, ran la cruïlla dels camins de Santa Susanna i el que surt d’aquest punt cap a Vallmanya. De façana allargada, va ser reconstruïda en estructura de planta baixa i pis amb coberta a doble vessant perpendi- cular a la línia de façana orientada a migdia.

v. *la Rectoria*.

“Sebastia Masjoan” (ACA Batllia General de Catalunya, secció del Reial Patrimoni, parròquia de Santa Susanna, fogatges núm. 2598). “Veïnat de SantaSusanna. Masjoan” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Segimon Planas Andreu. Mas Joan. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1, 12f). “Les Masi- es: Mas Joan. (quadre)... en bon estat... Santa Susanna. Mas Joan (fotos).” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 59, 61, 82). “Masjoan, mas molt vinculat a la parròquia de Santa Susanna (foto)... L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Masjoan. (8) Matrimoni amb un fill casat i 4 menors solters” (*CostaM*, pp. 155, 191). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 7. Noms d’edificis i altres construccions i llurs dependències. Masjoan. Mas- joan. Grafia aglutinada de *mas Joan*” (*ELIC*, p. 216).

Masjoan, la bassa de can; la font de can Masjoan.

Naixement d’aigua al triangle format pel camí intern que separa la terra de can Masjoan, de la de can Rovira i el camí de Santa Susanna, a ponent de la casa, amb la bassa rectangular, petita, que s’omple amb l’aigua de la font per regar i rentar.

v. *la bassa del Bosc*.

“Segimon Planas Andreu. Mas Joan. Bassa-font” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1, 12g).

Masjoan, el bosc de can; els castanyers de can Masjoan i el mas Masjoan.

Terres situades a l’entorn d’aquesta casa de mun- tanya, amb el bosc que puja la costa del seu costat de ponent. Les terres de bosc d’aquesta propietat abarcava també les del Saüc i del Polell. Antigament eren unes im- portants terres de matoll i pasturatge fins a finals de la dècada de 1950, quan el propietari va fer sembrar pins.

v. *el mas Polell*.

“9 juliol 1731. Ego Petrus Masjoan agricola parra. de Santa Susanna, termini Villa majoris. Primo totum illum terra he- remum, et edificata quodam domus tinetia octo cortano- rum scitam in dicta parra. Sta. Susanna” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 278-279). “Casa i heretat anomenada Masjoan, amb una peça de terra, con- reu, bosc, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, parròquia de Santa Susanna, llevant Francesc Giró, per mit- ja de camí, mas Saüc, Miquel Argemí (a) Ramonet, migdia sot de la Beguda, migdia-nord mas Rovira, mas Ferrer, po- nent-nord mas Samon. Planas Andreu (1946)” (RPGr, Il. 4, fca. 441, f. 222). “Esteve Planas. Per la terra de castanyers, regadiu, bosc, erm, rocars. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 242). “Josep Planas Andreu de Montseny. “Santa Susanna. Masjoan” llevant terres de can Roca, migdia terres de can Roca i Ramon Ginesta, ponent Antoni Argemí, Ramon Ginesta, nord Josep Argemí, Josep Planas i can Roca, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 169, f. 181, alta 1914). “Segimon Planas An- dreu. Mas Joan. Can Masjoan, alzines, cereals, regadiu, erm” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 1, paarcs. 11-16). “L’elenchus de l’any 1921: Santa Susanna. Casa rectoral: Té dues peces de terra als castanyers de Masjoan, que limiten a l’est amb terrenys dels hereus d’Esteve Planas i als restants punts, amb d’al- tres d’Antoni Argemí” (*CostaM*, p. 196).

Masjoan, l’era de

Situada al costat de la casa de Masjoan, enrajolada amb una vora que la protegia. Es treballava amb els ani- mals i els veïns que s’ajudaven per batre, ventaven amb màquina de maneta i feien de tres a quatre pallers, de pa- lla, herba i ferratges.

Masjoan, el turó de

Elevació situada cap al ponent de la casa de Masjoan. v. *el turó de roca Plana*.

“Veïnat de SantaSusanna. ▲ Mas Joan” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol*1919).

Masnou

“Anthony del masnou” (ADB, *Caixa*10.130, *Llscompt*1491).

Masó, can

Habitatge d’aquest nom anotat al veïnat de Canyes, a la llibreta de comunions de l’any 1813.

v. can *Daviu*.

“Pere Masó, nom” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 29). “Pe-trus Maso, homo de Sta. Maria de roca Rossa, juramento dit que facit Dº Rege, host, et Cavalcada. Im una Jova ad Arandu pro pasturis, et aquis. Im media quarteria Bladi pro locido fabro” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 62). “Veÿnat de Canyas. Masó. Pere Masó, Maria muller, Maria filla” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1785). “Veÿnat de Cañas: Maria vídua, Benet fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1813). “12 juny 1384. Con-veni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Car-dedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Bernat Masó” (600AC, pp. 91-92). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’ori-gen, de residència o de propietat. 7. Noms d’edificis i altres construccions i llurs dependències. Masó. Massó. Maçó. Pot venir del llatí *mansione*, ‘casa habitada’. El cognom és pronunciat de les dues maneres: amb *s* sonora (*Masó*) i amb *s* sorda (*Massó*). També podria venir del francès *Mas-sons* o de l’anglès *Mason*, ‘picapedrer.’” (*ELIC*, p. 216).

Masó, el mas

Les terres d’aquesta propietat al límit termenal amb Cànoves, que ja es documenten com a propietat d’en Vo-lard al segle XVIII.

També en aquest mateix segle es documenta la pro-pietat Masó, com a veïna del mas Pla a la qual passen aquestes terres de la zona de Vallserena.

v. *serra d’en Clavell, coll de Murtra, mas Pla*.

“24 maig 1607. Joannes Calçada parrochie Sancti Petri Villamajoris eius uxor. Totam illam hereditatem manso

Maso in terra dicti parrochie” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Manuel Ripoll*, 1606, p. 39rv).

Masona, na

Forma femenina de sobrenom de l’esposa d’en Massó. v. *l’Estevana Masona, can Masó*.

Massades, can

“La Vicaria perpètua. 1555. Pere Sunyer, pagès de can Mas-sades” (*VCCPM*, p. 144).

Massafred, en

Home de cal Ros, persona que era de Mataró, es co-neixia amb aquest nom perquè segons alguna informació se’n deia de cognom. Tanmateix, la gent el coneixia per en Massafred com si es tractés d’un sobrenom.

Massanedes

“Ollina de Sant Lleïr. Massaneres, lloc” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 7). “Arnaldus de Olina homo afocats de Sto. Licerio juramento dixit que tenet pro Dº Rege unu cam-pu asas Masanedes et dat tasca”(ADB, *Caixa*10.130, *Capb*-1281*cop.*, p. 10). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 4. Noms de sants, d’origen llatí o grec, posteriors als temps bíblics. Maçana. Massana. Potser près del subs-tantiu *maçana* (del llatí *mattiana*), ‘variant de poma’; però també és possible que vingui de *Marciana* (derivat del pre-nom *Marcus*), nom de diverses santes. *Marzana* i *Marcia-na* apareixen com a noms de dona a documents catalans l’any 1206... B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Maçaneda. Massaneda. Del llatí *mattianeta*, ‘camp de maçaners.’” (*ELIC*, pp. 84, 236).

Masturar, el camí de

v. *el torrent d’en Bosc*.

“Nespler Mas. Camí de Masturar” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 8rv).

Mata Cans

“Petrus Mercader homo Dni Regis dicit quo tenet Mansu Mercader pro Do Rege, una fexia terra a Mata Cans, et dat quintam” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 40-41). “4

307

abril 1729. Ego Josephus Derrocada, et de Llança, domi-cellus in parra. Sti. Petri Villamajoris, non solum usufruc-tuariu, Hereditatis et Mansi Derrocada dicta parra. In fexia terra qua est a Matacans” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, p. 220rv).

Mauri, en

v. *Dona Morta*.

Menut, cal

Casa situada a la Força, al carrer de l’Església, núm. 2. Construïda amb paredat en planta baixa i pis, amb co-berta a doble vessant perpendicular a la línia de façana i desplaçada cap a la dreta del seu eix, amb entrada d’arc de mig punt dovellat i obertures d’arc pla de pedra al pis, veïna de la Mongia.

v. *cal Ferrer Menut, l’Hostal d’en Planell, can Jeroni*.

“Veynat de la Forsa: Manut. Rosa Arabia, vídua, Josep fill, Marcé muller, Marcé filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1903). “1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Joan Serra (Menut).” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs.XIX*). “Cal Me-nut” (QDV, núm. 1, pp. 42, 64-65, 91 foto doble). “El car-rer de l’Església. Cal Menut (amb façana esplendidament restaurada i muralla al seu interior).” *QuadV*, núm. 1, pp. 24-25). “Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. Cal Menut (plànoI).” (Finform. Església de Sant Pere).

Mercader

Casa, potser anomenada can Mercader, que figura ja derruïda en el capbreu de segle XVIII, conjuntament amb les terres del mas.

v. *el mas Mercader*.

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Mercader... Census Natalis: Conami-na” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 66, 68). “març 1645. Bernat Mercader” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, p. 27). “En mercader” (ACA, Batllia General de Catalunya A403. *fogatge* de l’any 1497). (HMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 esta-bleix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Mercader” (QDV, núm. 3, p. 14).

Cal Menut

Mercader, el camí

Es documenta en el capbreu del segle XVIII, com a camí Mercader el vial que va de Vallmanya a Vilamajor per la serra del roure Negre,

v. *el serrat dels Escardons, el puig Graner, el mas Vallma-nya*.

Mercader, el mas; la rovira d’en Mercader.

v. *el mas Bellisen, el mas Derrocada, can Gual de la Torre*. “Mas Mercader” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 19rv). “Pe-trus Mercader homo Dni Regis dicit quo tenet Mansu Mer-cader pro Do Rege, et facit pro sensu in festo Sti Petri qua-tuor solidos, et quinque denarios, pro Porcadÿ. Im uni par Pullloru pro recognicionibus. Im sexdecim denarios in fes-to Nataly. Im apud Rovira den Mercader una fexia, et dat quintu. Im duos octavos de forestatge. Im una quarteriam Bladi pro locido Regi, et aliam fabro. Im unu corteria Vino, pro locido, Regi, et aliu fabro” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*-1281*cop.*, pp. 40-41). “12 juliol 1646. Derrocada. Cera: Per Casa y Mas Mercader al mas Roure unit y deshabitat. Vigi-lies: Vigilies per St. Pere y St. Feliu per lo mas Mercadera al mas Roure de molts anys a esta part unit quatre cortans forment” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, p. 16brv). “4 abril 1729. Ego Josephus Derrocada, et de Llança, domicellus in

parra. Sti. Petri Villamajoris. Petia terra que est prope Rovi-ram den Mercader, supra dicti mansi scilicet Mercaderr et Bellisen uniti et agregati, cum suis terris, honoribus et po-cessionibus, orient mansi Castellar diruti, quem possidet mansi Alsina vulgritet nuncupato La coma den Abril, quam ego possidet, partim cum honorem ansi Boscà, nuncupa-to La Coma quem possidet Gual de la Torra, et partim cum hnore den Pungol del Mas meridi dicta coma mansi Bos-cà, partim Pungol, partim mas Serrapí, parra. Sti. Juliani del fou, occidente mansi Serrapí, quem possidet Mungol, et a cirtio Mansi Castellar” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 220rv-221).

Més Amunt, el turó de

v. *el turó de roca Plana*.

“El turó de Més Amunt o dels Pins, 1067 m. (plànol).” (FIn-form. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Messeguer, can

Casa de planta baixa i pis, amb coberta a doble ves-sant horitzontal a la línia de façana allargada, de cara a migdia, amb entrada d’arc de mig punt dovellat, amb la data de 1608 sobre la dovella central i el número 10 a la façana, tancada dins d’un barri amb diverses construc-ci- ons, situada a la zona del Pla. S’entra a la casa per un curt camí de la finca des del costat de ponent de la carretera de Sant Pere de Vilamajor.

També el nom d’un habitatge que figura anotat a la llibreta de comunions de l’any 1730.

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Messaguer ab Vilanova... Census Na-talis: Messaguer” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb1281cop.*, pp. 66, 68). “Iem tenemus in parr^a. Villamañoris petia terre termi-natur ab oriente in via de puig Graner ameridie In tene-dore den Bertran et partim den Masaguer ab occidente In riaria de Brugueres, et a cirtio in tenedore Guillermi de Rippa” (ADB, Caixa núm. 47 Capb. any 1592, p. 29r v). “Veÿ-nat de la Iglesia. Messeuer. Jaume i Petronella Messeguer” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Veynat del Pla: ;asaguer. Jo-seph Masaguer, Maria muller, Josepa filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841, 1870-1871*). “Pla. Massaguer. Ramon Llabina, Paula muller, Joan Bantura” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Pla: Masaguer. Ramon Llabina, Maria muller, Isidro Pou y

Framis” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Terra on hi ha dues cases, conegut tot plegat per can Massaguer, llevant-nord mas Derrocada, ponent riera de Vilamajor. Josep Cusachs Masaguer; Ramon Pou Rabella (1943)” (RPGr, ll. 2, fca. 177, f. 205) “Finca denominada can Messaguer, en el paratge el Pla, dintre de la qual existien els masos cal Ninyo i la Casa Nova, nord Joaquim Trias, Josep Oseranas, llevant la carre-tera brançal de Sant Pere de Vilamajor a Llinars, a Sant Llo-renç Savall, Dolors Moreno, migdia Jaume Cortès, ponent la riera de Llinars o de Sant Pere de Vilamajor. Gaudeix del dret de regar amb les aigües del Molí d’en Samon. Ramon Pou Rabella” (RPGr, ll. 6, fca. 599, f. 153). “Veïnat del Pla. Can Messeguer” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Ramon Pou Ravella. Can Messeguer. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 11, parc. 29c). “Can Messeguer (plànol).” (FInform. Mapa Mu-nicipal de Sant Pere de Vilamajor). “12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Car-dedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: ... Massaguer” (600AC, pp. 91-92). “C. Llinatges que representen noms de càrrec d’ofi-ci o de professió. 3. Noms d’ofici o professió tècnica. Mes-seguer. Meseguer. Massaguer. Massagué. Masagué. Del mot arcaic *messeguer* (del llatí arcaic *messicárius*), ‘guardià de les messes o collita’” (*ELIC*, p. 256). “messis –*is* f. (*meto*): cosecha // siega // época de la siega // mies // frutos aún verdes” (*DELL*, p. 300).

Messeguer, el barri de can

Grup de cases orientat a migdia, amb la casa de can Messeguer i el Molí de can Messeguer al costat de ponent. Tancat amb una porta metàl·lica i una cleda a tot l’entorn del barri, s’hi arriba pel camí de la casa pel costat de lle-vant des de la carretera de Sant Pere. Barri format per les cases -d’esquerra a dreta-, mirant-les des del pati: El Molí, can Messeguer, que en part antigament també te-nia la Casa Nova, can Mamet, cal Nyinyo i can Pere Aula-dell o can Tià, que també veiem amb el nom de can Mitja. D’estructura porticada en planta baixa les tres primeres cases, dalt el pis, can Mamet conserva una finestra d’arc pla de pedra. La coberta segueix la línia de la resta d’edi-ficació del veïnat amb coberta a doble vessant horitzontal a la línia de façana de cara a migdia que és un continuum.

v. *can Damians, ca la Mitjà*.

“24 juny 1913. Ramon Pou Rabella-Llinars. En mèrits de venda perpètua otorgada per Josep Cusachs Mesaguer. 2na. Una peça de terra de terra de dues quarteres, sis quartans, que es compona de conreu de regadiu, part secà, dintre de la qual i formant una sola unitat hiha dues cases, l’una de tres cossos, l’altra d’un cos, conegut tot perr can Messe-guer, llevant terres del mas Derrocada, migdia ldes de Josep Bertran Clavell, ponent ma la riera de Vilamajor, nord mas Derrocada i Pere Parera” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 24rv).

Messeguer, el camí de can

Camí que anava des de la casa de can Messeguer al camí de can Vedell, a la serra de can Bacallà, després de travessar la carretera de Sant Pere de Vilamajor. Després de la construcció de cases a la cara de llevant d’aques-ta carretera, el camí porta exclusivament a la casa des del costat de ponent de la carretera.

v. *el Feixó*.

“Can Messeguer. Camí” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 11).

Messeguer, l’era de can

Especial espai de forma semi-circular pel costat nord-est on hi ha el camp de la Perera, on hi havia la caracte-rística perera que donava nom tota la terra, amb el camí d’entrada a can Messeguer a migdia, i el pas del rec del Molí de Baix i la tanca del barri a ponent.

“Ramon Pou Ravella. Can Messeguer. El Pla” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 11, parc. 30a).

Messeguer, el mas

v. *el mas Derrocada*.

“Mas Messeguer” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb1281*, p. 19). “G. Massaguer, homo Dni Regis, juramento dicit que tenet manso Masseguer pro Do Rege, et facit de sensu duos solidos in festo Natalÿ. Im quinque solidos, et octo dena-rios in festo Sti Petri pro Porcadis. Im media quarteriam de forestatge. Im una quarteria Bladi pro locido, Regi, et alia fabro. Im una corteria vini pro locido Regi, et aliu fabr. Im mediam Jova de triturandu” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb-1281cop.*, p. 40). “4 abril 1729. Ego Josephus Derrocada, et de Llança, domicellus in parra. Sti. Petri Villamajoris, non solum usufructuariu, Hereditatis et Mansi Derrocada dicta

parra. Totam illam petiam terra in qua olim erat construc-tu, Mansu Massaguer unitu et agregatu in Mansi Moncada et Castellar. Petÿs terra honoribus et pocessionibus tant cultis quam heremis et boscossis contiguïs cum dicto Manso Massaguer et sunt pertinentÿs dictorum Manso-rum Moncada et Castellar, oriente torrent vocato de Mal Infer, olim den Aguilar, partim quodam fexia terra qua est de pertinentÿs Mansi Llinás quam nunc possidet Jo-sephus Carreras, meridie honoribus Mansi Gual de la Tor-ra, occidente Riaria vocata de fraxaneda, olim de trenta marge, et a cirtio partim fexia pertinentÿs mansi Llinás quam possidet Carreras, partim honorem mansi Thomas” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 219-219rv). “Ramon Pou Rabella de Llinars del Vallès. “Mas Messeguer” llevant-nord “Mas Derrocada” migdia Josep Bertran, ponent riera de Vilamajor, nord Pere Parera, re-gadiu de segona, secà de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 177, f. 189, alta 1918).

Messeguer, el rec de can

Rec que regava les terres del mas Messeguer, proce-dent de la resclosa del Molí de Baix.

v. *el rec de can Llinars, el mas Torrella*.

“7na resclosa. rec” (AMSPV, *PlànolAAB1942*).

Messeguera, la

Forma femenina d’anomenar la mestressa de can Messeguer.

“Messeguera femina Castri de Canoves dicit que facit media quartera de forestatge”(ADB, *Caixa*10.130, *Capb-1281cop.*, p. 3rv).

Mestre, cal

Nom d’una casa del carrer de Sant Nonet, núm. 17, on vivia el mestre del poble. Es recorda el Sr. Ramon Illas, mestre, que hi visqué a les dècades de 1920-1930. Va ser enderrocada per a construir un edifici d’habitatges.

“Sr. Mestre. Llorenç Riera, Margarita muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Segrera: Roman Ponna, mestre” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Veynat de la Forsa: Pons. Cosma Bosoms, mestre, Maria muller, Cosme i Josep fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “1904. Personas que dona-ren almoyna per pagar las obras fetas en la capella de S.

Elias: Joan Camarasa mestre de nois 50 centims” (ADB, Caixa5.6o, Llpparroqs.XIX). “Cal Mestre” (*QDV*, núm. 1, pp. 26, 30, 42, 91 foto doble).

Met, can

Habitatge de la part de ponent de can Bacs. Part que es va dividir de la casa principal a partir d’una herència, la qual va quedar per al fill que no era l’hereu de nom de Jaumet, anomenat Met, afèresi descendent del diminutiu: Jaume-Jaumet-Met. Després de la construcció de can Met Nou, hi ha qui també en diu can Met Vell o can Met Bacs. “Jaume Bachs de Vilamajor. Peça de terra de regadiu, vi-nya, secà, erm. Casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 33). “Can Met (plànoI).” (FInform. Mapa MunicipaI de Sant Pere de Vilamajor).

Met, el bosc de can; l'hort de can Met i la vinya de can Met.

Terra situada al triangle format a la punta de trobada a ponent del camí de can Bacs i a migdia del camí de can Folló, arribant a la cruïlla de Quatre Camins, a la qual s’hi puja des d’aquest punt per una rampa. Terra on hi havia la vinya d’aquesta casa, fins que en Martí Saboya, l’any 1991, va decidir anar a Espinelves a buscar llavor de pi pinastre que fos favorable a tenir un sotabosc ric de bolets.

L’hort està situat ran la cara de llevant de la riera de Brugueres, terra estructurada en feixes que, posteriorment, amb una màquina es van igualar i ara és un sol de terreny uniforme, que es regava amb l’aigua del pou de can Met Nou, que es pujava amb corriola per omplir una bassa.

“pi: Pinus Pinaster. De creixement ràpid, forma esfèrica irregular, de tronc més o meny recte que es despulla ràpidament, fruits de cons ovoides més o menys simètrics” (*RCHDeo*, pp. 192-193).

Met, els pins de la vinya de can

Dos grans exemplars de pi pinyer, situats sobre el marge de ponent del camí de can Bacs, vora la cruïlla dels Quatre Camins, a la vinya de can Met. Amb un volt de canó de 1,95 m, el del costat de migdia i 2,25 de volt de canó el del costat nord, estant molt junts i això encara afavoreix més la seva capçada irregular.

“pi pinyer: Pinus Pinea. Mediterrani, de creixement lent, té forma de parasol per perdre les seves branques inferiors, de fulles filiformes rígides, fruits de cons ovoides” (*RCH-Deo*, pp. 194-195).

Met Bacs, can

Nom de casa avui més coneguda per can Met, enganxada amb can Bacs.

v. *can Met*.
“Brugueras: Met Bachs. Jaume Bachs, Maria muller, Simeon, muller” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1870-1871*). “Brugue-ras: Metbachs. Jaume Bachs, vidu, Simeon, fill, Antonia muller, Coloma filla, Pere Rech marit” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1887*). “3 desembre 1891. Simeó Bachs Sagrera. Totes les finques o peces de terra pertanyents a la casa coneguda per “Can Met Bachs” adquirida per herència del seu pare difunt Jaume Bachs, situades totes en el barri de Brugueres” (AMSPV, *ApAm1906*, altes, núm. 2). “Brugueras: Met Bachs. Simeon Bachs, Coloma filla, Pere Rech marit, Teresa filla” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1903*). “1951. Aportaren els seus jornals per a l’adaptació i ampliació de l’era per a camp d’esports i joc de bàsquet: Josep Saboya (Met-Bac-hs).” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*).

Met Cames, la peça d’en

Terra situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que tenia i conreava en Met Cames de Sant An-toni de Vilamajor.

“Jaume Puigagut. Met Cames del Fou. Per la peça de terra erm” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 271). “Can Met Cames. Nom de la casa de la parròquia del Fou, situada a la cara de ponent del camí de les Escoles, al començament però del camí de can Met Cames” (*SAVilamaj*). “Can Met Cames” (AMSAV, *Cad1949*, pol.1, parc.112b).

Met Nou, can

Casa de planta baixa i pis, amb coberta a quatre ves-sants, situada sota el costat nord-oest de can Bacs, a la qual s’hi baixa des del camí de can Bacs, en el punt que fa cantonada amb l’antiga pallissa d’aquesta casa. Can Met Nou es va començar a construir l’any 1975, en una peça segregada del mas Bacs, al nord de can Bacs i can Met. Coneguda amb aquest nom compost perquè la família és

originària de can Met, nom que es produeix a partir del nom de fonts Jaume-Jaumet-Met.

“2. Reg. 2.2- Captació d’aigua. Els pouaires, el Martí de can Met” (*QDV*, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). II, p. 56).

Met Vell, can

Denominació escadussera de la casa de can Met, des-prés de la construcció de can Met Nou.
v. *can Met*.

Mets, l’olivar d’en; la vinya d’en Mets.

Terres de conreu en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, pròpia de la casa de can Mets del terme de Cànoves-Samalús.

“Casa denominada can Mets, amb el seu terreny, al veï-nat de Sant Salvador” (RPGr, II. 18, fca. 1428, f. 43). “Josep Valdevall (Mets) de Cànoves. Per la terra de vinya, olivar” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 371).

Mig, el carrer del

v. *el carrer de can Pau Nadal*.

Mig, el collet del

Pas en el camí de la serra de Palestrins, entre el turó de Palestrins i el turó de les Calabruixes.

Mig, el prat del

“Peça de terra conreu, en el terme de Sant Pere de Vila-major, procedent de la peça anomenada prat del Mig, que procedia del mas Bruguera de Bruguersars, llevant riera de Brugueres, migdia Josep Guasch, ponent Josep Bruguera, nord Albert Parera. Antoni Parera Ambròs” (RPGr, II. 2, fca. 194, f. 243).

Mig, el sot del; el torrent del Mig.

Per la seva situació respecte als altres sot que vessen al costat de ponent de la riera de Vilamajor sota el sud-oest del Cortès, que baixa a llevant del camí de Palestrins. “Sot del Mig (plànoI).” (FInform. Mapa MunicipaI de Sant Pere de Vilamajor). “Conca del riu Besòs: 11. Torrent del mig (plànoI).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Mig, el turó del

Dels tres turons de Palestrins que segueixen la línia de nord-sud, el del nord el turó de les Païses, el turó del Mig, per la seva situació respecte als altres i el turó de la Moixera.

“El turó del Mig (plànoI).” (FInform. Mapa MunicipaI de Sant Pere de Vilamajor).

Mig, la vessana del

v. *la quintana de can Derrocada*.
“27 novembre 1546. Delme. Lo mas fa lo delme y primicia de la vessana del mitx de la dita quintana den Derroca-da, la qual te des del capdevall del camp escuder, fins un poc mes amunt de la alzina rodona, lo qual per concert des de molts anys atras fet ab los Domers y lo sr. Baro de Llinars, delme de la tercera part de dita quiintana que es aquest vessana del mitx a las Domas” (ADB, *Caixa10.13o, Censals1592*, p. 146b).

Migdia, el turó del

Conegut amb aquesta denominació per una part de la gent del Montseny, el turó Samon, per la posició del sol a aquesta hora.

Miguelín, en

Diminutiu del nom de fonts castellà Miguel, amb el qual es coneixia un home, que també anomenaven amb el compost en Miguelín de can Panxa, perquè vivia en aquesta petita casa, encara que també era conegut amb el motiu de Pixut.
v. *el Pixut*.

Milans, can

Nom de casa situada sota el costat sud-est del Cemen-tiri, avui coneguda per ca la Laia i antigament per can Pujol.
v. *can Pujol*.
“Veïnat del Pla. Can Milans” (AMSPV, *CaixaDTM, PlànoI1919*).

Miquel Cortès, can

v. *can Cortès*.
“Barri de la Força. Can Miquel Cortès (foto).” (*QDV*, núm. 9, p. 20).

Miqueló, la peça d'en

Terra situada en el terme de Sant Pere de Vilamajor, pròpia de l'anomenat en Miqueló de Cànoves.

“Miquel Parera, en Miqueló de Cànoves (avui Francisco Parera Rudureda). Per la terra de secà” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 245). “Miquel Perera Freixes. Peça núm. 198. Can Miqueló” (AMCS, *Am1859*, núm.47). (AMCS, *Cad1952*, pol. 3).

Mir, can

La documentació del segle XVIII ens diu: La Casa d'en Mir del torrent de l’Om, i la del segle XIX, a la llibreta de comunions bé inscrita entre el Forn d’en Ribes i can Berenguer.

v. *l'artiga d'en Baladia*.

“12 gener 1727. Ego Salvatore Mir Laborarum Parra. Sti Pe-tri Villamajoris” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 120). “Veŷnat de Canŷes. [Veïnat del Sot de l’Om]. Mir. Salvador Mir, Marianna Vilar y Mir” (ADB, Cai-xa1.9, *LlbCom1730*). “Vallserena: Mir. Onofre, Salvador Mir, Magdalena muller” (ADB, Caixa 1.9, *LlbCom1743*). “Veŷnat del Torrent del Om. Casa Mir. Jauma Pruna. 4 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1754*). “Veŷnat Torrent del Hom. Mir. Sala. Maria Angela Sala, Joseph Montasell, Cecilia muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813 i 1822*). “Vallsarena: Mir. Salva-dor, Onofre i Marianna Mir” (ADB, Caixa 1.10, *LlbVilanova*). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Mir. De *Miro*, ‘famós, il·lustre’. *Miro* (885).” (*ELIC*, p. 116).

Mir, els erms d'en

Terres situades sobre les planes de can Nadalet de Dalt.

Mirabella

“Veŷnat de Muntanya: Mirabella. Pere Mirabella, Margari-da muller, Antoni i Francisca Mirabella, fills” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752, 1754, 1755*).

Miret de Sant Jaume, el mas

v. *el mas Pungol*.

Miró, can

v. *el mas Miró, el mas Vallmanya*.

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Miró... Census Natalis: miró” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 67-68). “Les Masies: Miró. (quadre) ... en runes... Altres masies. Mas Miro” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Miró. De *Mirone*, cas oblic del nom ger-mànic *Miro*, ‘famós’. *Mirone* (881).” (*ELIC*, p. 116).

Miró, el mas; la vinya d'en Miró.

En la documentació del capbreu del segle XVIII, figura la cas derruïda i les terres formant part del mas Vallma-nya.

v. *Portell de Canalties, el mas Vallmanya*.

“Mas Miró, en lo Faig Gros i Mont Redó” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, pp. 2rv, 9). “Petrus Miró homo Dom. Regis tenet Mansu pro Dº Rege, et facit pro sensu duos solidos, et una Gallina in festo Natalis, duos solidos, et octo denarios de Porcada in festo Sti. Petri, facit una tragina, media jova, una punŷera de forestatge, media cortera de vino de fo-restatge” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 14).

Mitges, el serrat de les

“Peça de terra denominada el serrat de les Mitges, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, nord-llevant-migdia mas de can Perera, ponent mas Patiràs, amb l’heretat Segarra o Llinars” (RPGr, ll. 44, fca. 3231, f. 169).

Mitjà, ca la

A la llibreta de comunions dels anys 1870-1871 i 1897, hi ha l’entrada de l’habitatge de la família Auladell al barri de can Messeguer, amb el nom de: Mitjà.

v. *el barri de can Messeguer, can Pere Auledell, can Tià, can Tomàs*.

“Fraxaneda: Mitjà. Tomàs Bertran, Eularia muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Pla: Can Mitxa. Bertran. Thomas, Eulalia, Maria i Josepa” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-Com1886*). “Pla. Mitja. Antonia Auladell vídua, Anton fill, Delayda muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Veynat del Pla: Miŷa. Anton Auladell, Adelayda, Ramon” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*).

Mitjà, la vinya d'en

Nom d’una terra situada en el terme de Sant Pere de Vilamajor, pròpia del motejat en Mitjà de Sant Antoni de Vilamajor.

“Joan Morell. Mixa del Fou. Passa a Joan Barjuan Oms de Cànoves. Per la terra de secà, vinya” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 224).

Mitja, la serra

Documentat en el capbreu del segle XVIII, aquest to-pònim s’inscriu com: la serra Mija, forma que devia uti-litzar-se, amb tota probabilitat, en el parlar d’aleshores.

“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Parra. Sti Petri Villamajoris, teneo et posse heredis et possessoris mansi Grans de munt dicte parra eujusdem alia petia terra qua et in loco nominato la serra mija, oriente cum honoribus mansi Riquer, meridie honoribus mansi Pujadas qui fuerunt mansi Fabregas, oc-cidente cum torrent vocato Tremolenchs qui ibi est, et a cirtio honoribus mansi Parera” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 17-17rv).

Mixo, el

Es coneixia amb aquest motiu el noi petit de can Pau Filbar, que tenia una moto Guzzi per anar i venir, aficionat a la beguda, quan s’excedia deien que anava “mixo”. Va quedar tetraplègic. Es recorden aquesta família en aques-ta casa fins els anys 1967-1968.

Mixta, can

“Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Mixta. Distància: Tres quarts (VC-CPM, pp. 49, 52).

Mogues

“Veŷnat de la Iglesia. Mogas. Anton Mogas, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1849*). “F. Noms d’origen no català. 6. Noms bascos. Mogues. Probable forma plural de *moga*, mot d’origen basc que significa ‘fita’.” (*ELIC*, p. 316).

Moixa, la; el coll de la Moixa.

Falda que baixa d’una carena àmplia i arrodonida des de la part culminant del turó del Samon. A mig aire, de

llevant-ponent circula una sendera pel coll de Moixa, on s’iniciava el corrent d’aigua de la Moixa, que donarà la ri-era de Vilamajor.

v. *la Moltonada, Monner*.

“Bisbal. Moixa, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 6). “Oguet homo Iglésia Villa Mayorŷs, juramento dicti quo te-net feixa terra pro Dº Rege item apud moxa duas fexia, et dat sixtu” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 22). “Ego Ber-nardus Simon homo Dom. Regis juramento dicit que te-net una fexa apud moixa que dat sextu” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 9). “Agusti homo afocatus de Sto. Licerio dicit que tenet un campo que vocatera Moixa... Geraldus B. Homo Regis dicit tenet unu campo apud moxa... Oguet homo Iglésia Villa Mayorŷs, juramento dicti quo tenet fei-xa terra pro Dº Rege item de omni honore quem habet apud moxa, dat sixtu” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 8-9, 22). “MOIXA, ‘fruiteta de la MOIXERA, arbre bosquetà semblant a la servera’” (*DECat*, vol. V, pp. 727-728).

Moixa, el pla de la

v. *la riera de la Moixa*.

“Pla de la Moixa (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Moixa, la muntanya de la; el puig o el turó de la Moixa.

v. *l'artiga d'en Bellot, el mas Cortès, la riera de Vilamajor*. “puig de la moxa” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 3rv). “Pon-cius Cortès juramento Dni Regis tenet pro Dº Rege Mansu Cortès, ad Podium de Moxa onu campu cum Bernardu Si-mon, et dat tasca. Item in eodo loco una fexa, et dat tasca, in dicto Podio de Moxa” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 19). “26 agost 1728. Nos Magdalena Cortés vídua relic-ta Sebastiani Cortés agrícola parra. Sti Petri Villamajoris, usufructuari, hereditatis et bonorum omium que fuerunt Sebastiani Cortés mariti mei, Segismundus Cortés filius uti hares, et propietarius hereditate et Manis Cortés et ejus terrarum... 18 abril 1729. Illius montanea vocata Moxa de pertinentys Mansi Samon parra. de Santa Susanna tinen-tia seminature dicta montanea, tercentum quarteriarum fumentì comensant des del Prat de Pinovell devallant la costa fins al camí de Pla de sayol y de aquí devallant per dit camí fins a la hera de Pla saŷol pujant en lo pla Çabrolla,

ahont antiguament era la jassa den figueras de la Mora, anant per lo camí de la tremoleda fins al Coll del Puig ça triola y de aquí anat de pla en pla fins las rocas de Sant Lleï, afrontant amb lo honor del mas Terrés tornant per la Serra amunt fins ala Roca de Saraynera, y de aquí anant dret baix fins al Camí de Salou y ab lo honor de dit Cortès i de aquí tornant fins al coll Pinovell i així junta i aglevada dita montanya, termina ab oriente honoribus den terrés, partim honoribus nostris, meridie honoribus nostris, occidente mansi Cuch de Canovas, et a cirtio honoribus Jacobi Planas et Vesa dicta parra. de Santa Susanna qui fuerunt den Sunyer de Vilamajor” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 235rv-236). “Turó de la Moixa 1168 m (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Moixa, la riera de la; el sot de la Moixa.

Doble brancada curta que es troba de seguida sota el coll de la Moixa, baixa a travessar el camí de Palestrins, on reuneix altres sots en el punt de les Canals, sota la roca Alta. Més endavant ja es coneix com la riera de Vilamajor, encara que, com veiem en un document de començaments del segle XX de la zona del veïnat de Canyes, s’anomena d’aquesta forma la riera en el seu pas per aquell veral.

v. *els Colomers, la peça del Prat, la riera de Vilamajor*.

“Aprofitament d’aigües procedent de la riera Moixa o de Vilamajor, en el terme de Sant Pere de Vilamajor” (RPGr, ll. 31, fca. 2855, f.150). “La riera de Vilamajor. Rep un nom diferent segons el lloc per on passa. Des del seu naixement al pla de la Moixa fins el Cortès, quan encara és una munió de torrents de muntanya. Del naixement fins el Cortès. plànol” *QuadV*, núm. 1, pp. 14-15). “Sot de la Moixa (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “29 febrer 1904. Sol·licitud d’aprofitament d’aigües de la riera de la Moixa, promoguda per Josep Baró Rodés.” (APPujad, *Inform1904*). “moixera f. [*Sorbus aria*, família de les rosàcies] Arbre caducifoli de 2 a 10 m d’alçària. És freqüent en zones boscoses de l’estatge montà” (*GEC*, vol. 10, p. 158).

Moixera, la; el turó de la Moixera.

Zona i turó de la serra de Palestrins, per on passa la línia termenal entre Sant Pere de Vilamajor i Cànoves-Samalus, després cau cap al nord fins el coll de Gascó. Tam-

bé anomenat el turó Gros. Fins i tot hi ha qui l’escriu en plural: Les Moixeres-el turó de les Moixeres.

v. *la Moixa*.

“Bisbal. Moxera, lloc... Simon. Moxaris, sortida” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, pp. 6-6rv). “Geraldus B. Homo Regis dicit tenet unu campu apud Sarrahina et dat mediatas camp i sextu, et alia mediata tasca” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 5). “El turó de la Moixera 1025 m (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Moixera, la font de la

“IV.- Els pous i l’aigua. (quadre de zones de recàrrega d’algunes fonts de Vilamajor): Font de la Moixera. Altura de recàrrega calculada: 986 m” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 44).

Molar, el; camp del Molar i el mas Molar.

v. *el Nespler de Sant Lleïr*.

“Bartolomeus Naspler, homo afocatus de Sto. Licerio jurando dicit que tenet pro Dº Rege, quinque denarios pro uno Campo de Molar” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 8). “12 novembre 1729. Ego Joannes Duran agricola parra. Sti. Petri Villamajoris. Item etiam habeo et possideo totam itam alliam magnum pocessionem terram partim here-mam et partim boscosam et aulet, cum arboribus quercum roborum et fagum scitam in dicta parra. de Santa. Susanna de Montesigno dicti termini Villamajoris, et in loco vocat lo Molar, de tinentia ducentum jornalía bovum, oriente honoribus mansi Samon, torrente vocato olim de Hombra morta et nunc vocato terriés, meridie itinere quod transit al Pla Sayol, passa fins el serrat del Grau, serrat amunt fins al sim del turó de la serra y de allí baixa detras de la serra, a la part de Canovas algunas quaranta passas” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 256rv-257). “Terreny en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que se segrega de la part de l’heretat mas Besa, nord terres que foren del mas Molar, migdia serrat Llarg, migdia-llevant les vinyes d’en Samon, ponent Ramírez.” (RPGr, ll. 14, fca. 1434, f. 121).

Molí, el

“1951. Aportaren els seus jornals per a l’adaptació i ampliació de l’era per a camp d’esports i joc de bàsquet: Pere Planas (Molí).” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*).

Molí, el camp del

Peça de terra de la propietat de can Tona, situada al límit de la propietat per la cara de migdia, on hi havia el molí de vent que portava l’aigua a la casa.

També la terra de can Ram, situada on avui encara trobem l’edificació on hi havia el molí de vent al sud de la propietat, que, juntament amb el camp Rodó, arribava al límit del mas per la cara de migdia abans del terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor, amb el torrent de can Ram a ponent.

També una peça de terra del Molí d’en Sunyer, documentada al segle XVII.

v. *el molí de can Ram, el molí de can Tona, el pla de Vilamajor*.

Molí, l’hort del

“Joan Gil, d’aquest poble. “Hort del Molí”, llevant riera de Vilamajor, migdia-ponent Ramona de Llanza, nord terrenys de l’Església, regadiu de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 103, f. 108).

Molí, el prat del

Terra que havia estat antigament de can Llinars, després de can Canal i, quan aquesta casa varen vendre-se’l hom l’anomenà el camp de can Canal. Situada sota el costat de llevant de la bassa del Cànem i el pas del camí i el rec de Ripoll, sobre el costat de ponent de la riera de Canyes.

Molí de Baix, el; la bassa del Molí de Baix; el rec del Molí de Baix i la resclosa de sota el Molí de Baix.

A partir de la resclosa de sota el Molí de Baix, a la riera de Vilamajor, situada al costat de llevant davant del Molí de Baix, el rec circulava per portar l’aigua als conreus del Pla i el Molí de can Messeguer. Paral·lel al rec un caminói travessava les terres del Pla des del poble, passant a llevant de can Tomàs, fins arribar a l’entrada de can Brau i can Llop. Cada any els homes escataven el rec el Diven-dres Sant a la tarda, aprofitant que no es podia treballar, el qual circulava des de la resclosa fins al punt actual d’una caseta de la llum, després amb un trencall anava a la terres de can Messeguer i can Brau, repartint l’aigua a les peces de terra del Pla.

v. Molí d’en Samon.

“Peça de terra regadiu eventual amb aigua de la resclosa de Sota lo Molí de Baix, procedent de la riera de Vilamajor de Vilamajor, punt denominat la quintana de darrera can Barau, llevant Jaume Cortès, per mitjà de regadera, migdia Magdalena Bassa, ponent Jordi Casanovas, conegut per Clota, nord una altra finca que es ven. Adolf Montanyà Ri-era” (RPG, ll. 2, fca. 135, f. 116). “Terra de regadiu eventual, que es rega amb l’aigua de la resclosa de sota el Molí de Baix, procedent de la riera de Vilamajor de Vilamajor, en el terme del qual està situada, llevant Jaume Cortès per mitjà de regadora i camí, migdia Pere Pujol, Joan Garriga, ponent Jordi Casanovas, pol. 11, parc. 25. Josep Oserans Bassa” (RPG, ll. 7, fca. 697, f. 196). “Pla. Molí. Joan Gil” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “18 octubre 1915. Mercè Serra Llovera. 5na. Una peça de terra de regadiu eventual amb aigua de la Resclosa de sota el Molí de Baix, procedent de la riera de Sant Pere de Vilamajor, de cabuda onze quartans, dos picotins, llevant Jaume Cortès per mitjà de rec i camí, mig-dia Magdalena Basa Parera, ponent Jordi Casanovas, nord la finca anterior” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 44-44rv). “El Molí. rec” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 11, f. 1, parc. 112e). “Què menjaven a Vilamajor al segle XII. El Molí de Baix que probablement podria haver estat el molí reial” (*QDV*, núm. 3, p. 9). “2. Reg. 2.2- Captació d’aigua. La riera de Canyes era la de major cabal. S’hi havien fet 6 rescloses: més avall de can Tomàs” (*QDV*, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). ll, p. 54). “L’aigua. Quantitats i noms dels regants: Resclosa del Molí” (*VCCPM*, p. 103). “El Molí de Baix (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Molí de Dalt, el

v. *el Molí de can Sunyer*.

“Veïnat del Pla. Molí de Dalt” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Què menjaven a Vilamajor al segle XII. Tenim constància que ja en el segle XIII, can Sunyer posseïa molí (Molí de Dalt, actualment enrunat)” (*QDV*, núm. 3, p. 9). “El Molí de Dalt (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cava-llar. 7. El Molí de Dalt, 320 m.” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 50, 55). “Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. El Molí de Dalt 1258 (plànol).” (V872-1299, pp. 46b, 79).

Molí d'en Derrocada, el

“2 d’agost 1652. Morí el vicari Francesc Grilló a la casa del molí d’en Derrocada (avui dia den Samont)... any 1756. Plets entre Isidre Guiu rector contra Jaume Derrocada i de Llansa... despeses de la concòrdia per les aigües de la riera que van al molí, avui d’Agustí Samon” (VCCPM, pp. 54, 73).

Molí del Faig Gros, el

v. *el mas Eres*.

Molí de can Messeguer, el

Edificació situada vora el costat de llevant de la riera de Vilamajor, enganxada a la paret de ponent de can Messeguer. Rebia l’aigua del rec de Sant Pere, que venia pel rec del Molí de Baix.

“7na resclosa. rec” (AMSPV, *Plànol*AAB1942).

Molí d'en Monner, el; a prop del Molí d'en Monner.

“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Parra. Sti Petri Villamajoris, teneo et posideo petiam terra que est prope Molendinum den Moner, oriente, meridie mansi Parrera, occidente mansi Riquer, cirtio mansi Planes, et partim Armengol” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, p. 18).

Molí de can Perera de Canyes, el

Edifici que es conserva en perfectes condicions, construït amb dalt i baix, paredat de pedra i coberta a doble vesssant, amb entrada d’arc rebaixat de pedra dovellat de pedra roja, amb petites finestres. Situat a l’arribar a la casa de can Perera, sota el costat de llevant del camí i la bassa del molí.

v. *el mas Perera de Canyes, la Tronqueda*.

“5. El veïnat de Canyes. 5.2. El poblament. Una de les construccions més notables que es poden veure a can Parera és el molí, foto” (*QuadV*, núm. 2, p. 62). “Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cavallar. 13 Molí de can Perera de Canyes, 420 m. (foto-plànol).” (*QDV*, núm. 3. Ru-tes d’aigua (I), pp. 50, 59). “Molí de Canyes (plànol).” (Fin-form. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Molí d'en Piferrer, el; la bassa del Molí d'en Piferrer i la peça de sobre la bassa del Molí d'en

Piferrer.

A les llibreta de comunions dels anys 1813 i 1822, Piferrer està anotat entre Barau i la Casa Xica. Segurament era el Molí de can Messeguer.

v. *el camp de la Bassa, el mas Piferrer*.

“Mas Piferrer. Vigilias. Censos. Per una pessa de terra de sobre la bassa del molí den Piferrer quatre cortans de forment per St. Pere y St. Feliu” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, p. 36b). “6 maig 1598. Nos Joannes Thomas major dierum, et Joannes Tomas minor dierum pater et filius ambo agricolam parra. Sti. Petri Villamajoris, pocessores mansi Thomas et ejus terra. Petiolam terra vocatam lo Hort Molendini den Piferrer, oriente honoribus nostris, meridie mansi Clavell, occidente Riaria de Vilamajor, et a cirtio Derrocada” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 210rv-210rv). “Veŷnat del Pla: Piferrer. Anton Vesa 2 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1752). “Veŷnat del Pla: Piferrer. Sagimon Masaguer, Theresa muller, Miquel fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1813). “Beŷnat del Pla: Piferrer. Roger. Miquel Roger, Teresa muller, Joseph fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1822). “Obres i finançament de la fàbrica. 5 abril 1633. Contribuents, els que més paguen: Piferrer” (VCCPM, p. 137).

Molí d'en Samon, el; la bassa del Molí d'en Samon; el rec del Molí d'en Samon; la resclosa del Molí d'en Samon i la riera del Molí d'en Samon.

La resclosa de pedres i fustes situada a ponent de la riera de Vilamajor, sota la casa de can Canal; d’on surt el rec que passa per sota les cases del veïnat de Ripoll fins arribar al Molí de Baix o d'en Samon.

v. *can Clavell, el Molí d'en Derrocada, el mas Tomàs*.

“Veŷnat del Pla: Samon. Agustí Samon. 4 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1752, 1754). “Veŷnat del Pla. Samon. Agustí Samon, Margarida muller, Salvador, Margarida, Madalena, Agustí, fils Catharina muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1813). “Veynat del Pla: Samon. Salvador Samon, Maria muller, Catharina filla... Samon. Agustí Samon, Catharina muller. Maria Estragués” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1841). “Fraxaneda: Molí den Samon. Jaume Masmiquel, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1870-1871). “Casa en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant amb la sèquia del molí anomenat d'en Samon, denominat també el Molí de Baix, migdia camí que condueix a l’església de Sant Pere

de Vilamajor, ponent torrent, nord Francesc Trias. Miquel Fortuny Serra; Josep Fortuny Jubany (1939)” (RPGr, ll. 1, fca. 17, f. 52). “Terreny procedent de la propietat ‘Can Derrocada’, amb el dret a utilitzar l’aigua procedent de la bassa anomenada del Molí d’en Samon, llevant la resclosa de la riera, anomenada del Molí d’en Samon, migdia la carretera de Sant Antoni de Vilamajor a Sant Pere de Vilamajor, ponent la riera de Vilamajor, nord camí i casa de can Tomàs. Dolors Moreno de Llensa; Joaquim Trias Pericas (1940)” (RPGr, ll. 1, fca. 40, f. 131). “Finca en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que consisteix en molí fariner amb la seva habitació, bassa, moles, avui tot inexistent a excepció de la bassa, amb una caseta, separada del que fou el molí, i una peça de terra denominada antigament ‘Molí d’en Samon’ i també ‘d’en Derrocada’ i més antigament ‘d’en Sunyer’, avui ‘Molí de Baix’, amb els seus aqüeductes, resclosa i dret per valer-se i utilitzar l’aigua de la riera de Vilamajor, per funcionar el molí, en el veïnat de la Força, llevant riera, migdia camí de ferradura, ponent sèquia per regar diversos particulars i bosc de can Derrocada, nord terres de la Rectoria. Àngela Pruna Bertran; Josepa Gil Pruna (1946)” (RPGr, ll. 4, fca. 447, f. 235). “Bonó” (RPGr, ll. 5, fca. 461, f. 16). “Riera anomenada del Molí d’en Samon” (RPGr, ll. 6, f. 596, f. 142).“Terreny en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor procedent de la propietat coneguda per can Derrocada, llevant la riera anomenada del Molí d’en Samon” (RPGr, ll. 10, fca. 993, f. 148). “6 juliol 1916. Miquel Fortuny Serra de Cardedeu. 1er. Una casa assenyalsada de número 1, de planta baixa i pis amb un pati al davant, llevant-esquerra amb la sèquia del molí anomenat d'en Samon, denominat també el Molí de Baix, migdia enfront amb el camí que porta a l’església, ponent dreta, amb un torent o marge, nord-esquena Francisco Tomàs” (AMSPV, *ApAm*1912, p. 40). “7na resclosa. Molí d'en Samon, rec” (AMSPV, *Plànol*AAB1942). “Pilar Ribalta Anadon. El Pla. El Molí” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 11, f. 1, parc. 111e).

Molí de can Sunyer, el; la bassa del Molí de can Sunyer; el bonó del Molí de can Sunyer; el rec del Molí de can Sunyer i el rec de sota moles del Molí de can Sunyer.

Construcció de planta baixa i pis, amb entrada baixa de pedra de granit amb arc rebaixat, amb el núm. 2 a la

llinda central, amb coberta de teula a doble vesant horitzontal a la línia de façana. Situada al final del camí del molí, des de la casa de can Sunyer, en un racó de nivell del terra baix però d’una bellesa quieta. Conegut també com el Molí de Dalt.

Al darrere es conserva l’estructura de la gran bassa de forma allargada i profunda que gairebé unia les deus cases: Can Sunyer i el Molí. De forma irregular, ara buida i oberta pel costat nord, envoltada de vegetació, amb parets altes que s’acaben estrenyent just a l’arribar a la paret nord del molí, per sobre el costat de llevant i alçada, una eixida, queda marcat com un sobreeixidor i el canal de rec que avui dia desapareix en el punt on ara hi ha un parc infantil. No queda constància de la sortida del sota moles que es documenta.

v. *el Molí de Dalt, el Molí d'en Samon*.

“Veynat del Pla: Molí den Sunyer. Gaspar Aŷmerich, Magdalena muller” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1795). “Beŷnat del Pla: Molí d’en Sunyer. Samon. Magdalena Samon vídua, Salvador fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1822). “Suñé. Molí Manuel Gil vídua Josep fill, Antonia muller, Josep fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1870-1871). “Pla. Suñé. Molí. Francisco Bassa, Josep muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1887). ‘Casa Derrocada’ encara que aïllada una peça de terra bosc de cabuda set quarteres, que llinda pel nord-llevant-ponent Josep Sunyer, migdia heretat Llinars, de Sagarra. Té el dret i facultat d’utilitzar i valer-se de l’aigua que es recull a la bassa del molí anomenat d'en Sunyer, aigua que calia prendre’s els dimecres i els dijous de cada setmana, durant els mesos de juny, juliol, agost i setembre, pel forat anomenat ‘bonó’ d’aquesta bassa i els demés dies de l’any, pel molí, popularment dit ‘sota moles’, havent d’abonar el propietari de l’heretat, per aquest dret o servitut al posseïdor del Molí. 5 març 1912. Concepció de Llansa i Vilardebò per herència i llegat als seus fills, Dolors Moreno de Llansa, Rafel Moreno de Llansa i Concepció Moreno de Llansa... El rec de Sota Moles del Molí d'en Sunyer” (RPGr, ll. 5, fca. 461, fs. 15-16). “5na. resclosa de can Sunyer, bassa-rec” (AMSPV, *Plànol*A-AMV1942). “Josep Illa Moré. El Molí de can Sunyer. Casa, bassa” (AMSPV, *Cad*. 1955, pol. 6, f. 1, parc. 3f, parc. 31e-f). “2. Reg. 2.2- Captació d’aigua. a.2.3) Bassa del molí de can Sunyer (foto).” (*QDV*, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). ll, p. 59).

Molí de can Sunyer

Molí de can Sunyer, el camí del

Molí de can Sunyer, el camí del

Des de la cara de migdia de can Sunyer, en el pas que queda entre la casa i l'era, baixa lleugerament aquest camí, amb una volta de vegetació fins arribar al molí proper.

Molí de can Sunyer, la figuera del

Figuera situada davant la cara de migdia del molí, amb un espai de vegetació espès donat pel mateix arbre i l'heura que l'ha colonitzat. Amb un tronc principal de 2,8o m poderós i inclinat cap al nord, amb dos rebrots que s'han convertit amb poderosos troncs que s'obren inclinant-se també, per formar una gran capçada que ombreja i omple de transparències i llums estantisses aquesta raconada.

Moliner

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Moliner. Poch fa ab torrent bo” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 67). “C. Llinatges que represen-ten noms de càrrec d’ofici o de professió. 3. Noms d’ofici o professió tècnica. Moliner. Moliné. Muliné. Moiner. Mulné. Monner. Munné. Moner. Muner Muné. Monés. Són diverses formes del substantiu *moliner* (del llatí *molinárius*), ‘qui es dedica a moldre cereals” (*ELIC*, p. 256).

Moliner, el camí; sota el camí Moliner.

“Badia. Sant Lleïr. Camí Moliner” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 6rv). “Petrus Ferrarius de Sta. Susanna, homo afocatus de Sto. Licerio dicit quo tenet unu campu suptus via molinera, et dat tasca” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 5rv). “subtus adverbio: abajo” (*DLLE*, p. 485).

Moliner, el mas

“Moliner” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 14). “Geraldus Moliner homo hospitalies juramento facit Dº Regi pro re-cognicionibus quinque denarios. Im faci meria quarteriam Bladi i Dº Regi pro locido, et alia fabro. Im mediu corterium Vini Dº Regi, et alio mediu fabro. Im de omni honore de Coll de Canyas que tenet pro Dº Rege usque as via Mo-linera, dat quinta et etia, qua est Mansi ja dicti Mulinerÿ possessi” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 22).

Molinera, la via

Segurament el camí que, d’antic, portava al Molí de Canyes.

v. *el coll de Canyes*.

Molins

v. *el mas Salleda*.

“164o. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dissabte. 4 febrer: Antoni Molins” (*QDV*, núm. 8, p. 58, ADB. Caixa6o. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llo-renç Valls). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 7. Noms d’edificis i altres construccions i llurs dependències. Molins. Del substantiu *molí*” (*ELIC*, p. 217).

Moltonada, la

“Moltonada, lloc. Moxa, Mont Rodó” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 5rv). “Agusti homo afocatus de Sto. Licerio dicit que tenet un campo Sta Susanna que vocatera Mul-tonada dues solidos et quinque denarios... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villama-joris: Moltonada de Sta. Susana” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*-1281*cop.*, pp. 8, 67). “MOLTÓ, del cèltic MOLTON- igual que en forma a penes diferent apareix en l’irlandès mitjà *molt* i britònic comú MOLT- ‘marrà capat’ o ‘marrà’ 1ra. docu-

mentació *moltone* 9o7, *multó* 1157. Derivats: *Moltonada*, *Moltonejar*, *Moltonenc*. *Moltoner* ‘pastor de moltons.” (*DE-Cat*, vol. V, pp. 766-767).

Mon de Déu, can

Nom de casa situada al baixant de Sant Lleïr. Després també coneguda per can Quatre Ulls. Casa que havia estat antiga masoveria i va entrar en una ruïna gairebé total. Va ser reconstruïda i ampliada, avui ocupada temporalment.

Situada a la serra de Sant Lleïr, vora el termenal amb Sant Antoni de Vilamajor, entre can Vedell a ponent i can Bacallà al nord, dins un tancat que engloba aquestes pro-pietats.

v. *can Bacallà*, *can Vedell*.

“S. Lley y Sanbertran: Mon de Deu. Josepa Ginesta vídua” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1870-1871 i 1887). “S. Lley: Monde-deu. Josepa Ginesta vídua” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1897). “Veynat de Sant Lley: Mondadeu. Inhabitada” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*11910).

Mon de Déu, el mas; l’olivar de can Mon de Déu i la vinya de can Mon de Déu.

v. *can Bacallà*.

“Francisco Ginesta. Mondedéu. Per les terres de secà, vi-nya i olivar. Per la casa en el poble. Ginesta i Sallés. Per les terres de secà, vinya. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 164). “Terres que formen una explotació agrícola anomenada mas Mondedéu” (RPGr, ll. 41, fca. 3178, f. 4o).

Mon de Vilanova, en

v. *can Bacallà*, *can Font*.

Mongia, la

Edifici situat al carrer de l’Església, residència antiga dels monjos, en el qual hi hagut diverses activitats públi-ques amb els anys, la presó i l’escola, ara centre d’infor-mació.

v. *l’Hostal d’en Planell*.

“1609. 7 de juny. Mº. Joan Sala prevere olim arrendador de la Mong setze sous y sisia” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, p. 5obrv). “Veynat de la Iglesia. Mongia. mossèn Pau Ri-era monjo, Anna Sabater, Miquel Aulet” (ADB, Caixa1.9,

*LlbCom*1672). “Veñnat de la Iglesia. Mongia. Vallescar. Mar-garida Vallescar” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1730). “Mongia. Joseph Tries. 6 personas” (ADB, Caixa1.9, *PlecCom*1744). “Veñnat de l’Església: Mongia. Joseph Trias. 5 personas” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1752). “Veñnat de la Iglesia. Mongia. Maria Espina, Mariangela i Miquel fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1813). “Beñnat de la Iglesia: Mongia. Coní. Elisavet Coní, vídua. Pau Coní, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-Com*11822). “Veynat de la Iglesia: Monjia. Magdalena Rovi-ra vídua, Jacinto, fill, Joseph Riera, Rosa muller, Maria filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1841). “Monxia. Sra. Mestra. Maria Pujol vídua” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1870-1871). “Segrera: Monxia. Maria Morralla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*11887). “El carrer de l’Església. Per dins l’antic recinte sobirà del Castell de Vilamajor, entre el solar de l’antiga Mongia. La transformació en escola i presó i la seva posterior demo-lició” *QuadV*, núm. 1, pp. 24-25). “Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. La Mongia (plànol).” (Finform. Església de Sant Pere). “La Mongia, (utilitzada com a escola i pre-só. foto)... La Mongia es troba entre cal Menut i l’antiga ferreria, al capdamunt de la pujada de l’església. “mongia” ve de “monjo” la persona que estava al servei de la par-roquia... la Mongia, situada en el solar que hi ha al costat de l’església. La figura del monjo està documentada ja el 1223” (*VCCPM*, pp. 26, 34-35, 38, 183-184). “MONJO, del lla-tí MONĪCUS, del llatí tardà MONĀCHUS ‘anacoreta’, ‘frare’, i aquest del greg *μοναχός* ‘únic, sol’, ‘solitari’, derivat de *μόνος* ‘un, u’, ‘sol’. Com a nom de la col·lectivitat de monjos, és popular, arrelat i antic mongia [1415, *Diccionari Aguiló*], modernament encara usat amb concreció en certs con-vents coneguts” (*DECat*, vol. V, p. 775).” (*DECat*, vol. V, pp. 773-775).

Mongol, can

Última casa del veïnat de Canyes, situada sobre el fi-nal del camí del veïnat de Canyes, que dóna la volta per les cares nord-ponent i entres a la masia per aquest cos-tat. Situada sobre el costat de ponent de can Perera de Canyes, és una construcció senzilla de planta baixa i pis amb coberta a doble vessant perpendicular a una línia de façana orientada a migdia.

També el nom d’un habitatge al veïnat de l’Església, anotat a la llibreta de comunions de l’any 1730

v. *Ermengol, lo Porquit*.

“Veynat de la Iglesia. Mungol. Narcis Mungol, Pere i Teresa Mungol, Barthomeu Mungol fill” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veŷnat de la Iglesia. Mungol. Pere Mungol, Maria, Maria Mungol vídua, Pau Mungol, Theresa i Joseph Mungol, Pere Auserans... Veŷnat de Canyes. Mungol. Victoria Mungol, Pere Mugol, Joseph i Alisabet Barau” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Veŷnat de la Iglesia. Mungol. Pere Mungol. 4 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1754*). “Veynat de la Iglesia: Mungol. Joseph Armengol, Eleonor muller, Bonaventura Armengol, fill” (ADB, Caixa 1.9, *LlbCom1768*). “Veŷnat de la Iglesia. Mongol. Esteve Bachs, Maria muller, Simeon fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veŷnat de Canŷas: Mongol. Armengol. Joseph Armengol, Rosa muller, Rita, Josepha fills i Miquel Carbonell” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Cañas. Mungol. Salvador Boix, Maria muller, Pere fill, Magdalena tia” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Cañas: Mungol, Salvador Roig, Antonia, Pere fills, Josepa Puig muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Veĩnat de Canyes. Can Mongol” (AMSPV, *CaixaDTM, Plàdol1919*). “Joan Boix Puig. Can Mongol. casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 4, parc. 301b). “5. El veĩnat de Canyes. 5.2. El poblament. El veĩnat es troba format per les següents masies: Can Mongol... 6.- Les masies del veĩnat de Canyes, a la plana. Can Mongol en una petita Terrassa en el sot del Cortès... fitxa i fotos” (*QuadV*, núm. 2, pp. 38-39, 64-65). “Can Mongol (plà-nol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Mongol, el bosc de can; el mas Mongol i la vinya d'en Mongol.

Terres a l'entorn de la casa de can Mongol, al veĩnat de Canyes i al volt de la riera de Canyes.

v. *l'Abellar, Camprodon, el mas Cortès de la Muntanya, el mas Ermengol, el mas Cortès, la peça del marge Gros*.

“3 maig 1727. Petrus Mungol Sutor parra. Sti Petri Villamajoris. Bartholomei Mungol Patris meo pertinebat” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 43). “Joan Boix Puig. Can Mongol, alzines, cereals i oliveres” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 4, parc. 301a-d).

Mongol, el camí de can

Anomenaven camí de can Mongol, el camí que sortia de la cruïlla de davant de can Panxa, en direcció nord tra-

vessant la plana de can Panxa fins a la cruïlla i revolt de davant el roure Trasplantat, per anar des d'aquest punt cap a can Gras d'Amunt i, per sobre la bassa d'aquesta casa, ran del bosc, anar en direcció nord a travessar el sot del Corral sota can Cortina a trobar el camí del veĩnat de Canyes.

v. *Gras d'Avall*.

“Camí de can Mongol” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2-3).

Mongol, la penya de can

Gran i alta paret de terra que s'alça dreta davant les terres de can Perera de Canyes i can Mongol, sobre el costat de llevant de la riera de Canyes, també coneguda per la penya de can Peirana, casa aquesta situada a la part superior, separades pel pas del camí de Sant Elies des del sot de cal Nen o de l'Om, a terra Blanca.

v. *la penya de can Peirana*.

Mongol, el rec de can Mongol; la riera de can Mongol i el veĩnat de can Mongol.

En el pas de la riera de Vilamajor per la zona de can Mongol, punt també anomenat de la riera de Canyes.

“Aprofitament d'aigües que es deriven pel marge dret de la riera de can Mongol o de l'Aimar, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, poc més amunt – 1 Km aigües amunt – del veĩnat de can Mongol, pol. 4” (RPGr, ll. 42, fca. 3201, f. 188). “2. Reg. 2.2- Captació d'aigua. La riera de Canyes era la de major cabal. S'hi havien fet 6 rescloses: Una mica més amunt de can Mongol” (*QDV*, núm. 6. L'agricultura (1850-2000). ll, p. 54).

Mongol de Canyes, can

v. *can Mongol*.

“Veŷnat de Canyes: Mongol de Canŷes. Josep Mungol de Canŷes. 5 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*).

Mongol de la Força, can

“La Força. Mungol. Pere Mungol. 5 persones” (ADB, Caixa1.9, *PlecCom1744*). “Veŷnat de l'Església: Mungol de la Forsa. Pere Mungol. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*).

Mongola, na

Forma femenina per anomenar les dones de can Mongol.

“16 setembre 1598. Paula Mungola donsellà fila legitima y natural de Francesc Casals als Mungol defunt del veŷnat de Canŷes y de Elisabet Mungola de aquell muller vivent” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Miquel Savall1598*, p. 71rv).

Monner; el mas Monner.

Casa i propietat del veĩnat de Canyes, que en el documentació del capbreu del segle XVIII apareix com a derruït i la propietat passa a Perera de Canyes.

v. *el mas Eres, Moliner, l'Olivereta, el Torn*.

“Masos Mulner y Gabarrer, honors apud mont rodo y a la Mora. En les Olinelles” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 2). “La Fiscalitat. Llibreta d'anotacions 1436-1437. Mas Monner” (VCCPM, p. 100). “6.- Les masies del veĩnat de Canyes. Can Mongol, tenim constància de l'existència propera d'un can Monner” (*QuadV*, núm. 2, p. 64). “Masies, tinents i amos de Sant Pere. 1233. Can Monner o la font de can Monner, nom que es correspon amb el de Jaume Monner que va ser designat marmessor per Bernat de Lenadera en el seu testament” (V872-1299, p. 75). “Molner-Monner. Etimologia. MOLINARIU, ‘moliner’ amb síncope de la –l-. (*DECat*, V, p. 743a27-47).” (*OnCat*, vol. V, p. 312). “MOLDRE, del llatí MÖLĒRE... *Moliner*, derivat com a diverses llengües romàniques, forma que ha restat a l'onomàstica i que sovint s'amagaen noms com *Moner* o *Monner*” (*DECat*, v. V, pp. 737-745).

Monner, el camp

“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Parra. Sti Petri Villamajoris, teneo et possideo petiam terra in dicta parra. de Vilamajor cum aqua ad rigandum vocatam Camp Moner tinentia quinque cortriorum, orientem mansi Parera, meridie, occidente et a cirtio similiter” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 20).

Monner, la font

Font desapareguda perquè es va esclavissar la terra i s'ensorrà. Estava situada al nord de can Mongol, rajava d'una penya i sortia per un canonet metàl·lic que li posaren, ran el costat de ponent de la riera de Canyes.

“Font de C. Monner” (AMSPV, *CaixaDTM, Plàdol1919*). “Les fonts Perdudes: font Munné” (*QuadV*, núm. 1., 4. editorial).

“6.- Les masies del veĩnat de Canyes. Can Parera de Canyes. Existeix una font, la d'en Monner, al nord de la masia... Can Mongol, la font més propera és la d'en Monner” (*QuadV*, núm. 2, pp. 60 i 64). “Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cavallar. 11. Font Munné, 415 m. prop de can Perera de Canyes, a baix a la riera, es va colgar fa anys. (plàdol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d'aigua (l), pp. 50, 60). “Font Monner (plàdol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Font Monner (plàdol).” (Finform. Sender del Pi Novell. De Vilamajor a la Calma). “Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Font de can Monner 1233 (plàdol).” (V872-1299, p. 46b).

Monner, el torrent de la font

“Conca del riu Besòs: 14. Torrent de la Font Munné (plà-nol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d'aigua (l), pp. 18-19).

Monsones, les

“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Parra. Sti Petri Villamajoris, teneo habeo et possideo petiam terra que est in loco apellato las Monsonas, oriente mansi Parera, meridie, et occidente mansi Riquer, et a cirtio mansi Parera” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 16).

Montaner; el mas Montaner

Terres de la zona de Vallserena que es documenten al segle XVIII, passen al mas Ponceta.

v. *el mas Pla, el mas Ponceta*.

“14 octubre 1682, En la Iglesia Parrochial de Santa Maria de Vilalba Sasserra, sufragania de Sant Andreu de Vallengorguina, ha estat batejad per mi Josep Riera, vicari de Collsabadell, Miquel, Magí, Frco., fill legitim y natural de Francesch Bosch y Marianna muller sua, padrins, Miquel Agell, habitant de Vallengorguina y Hieronima Muntaner de Sant Pere de Vilamajor” (ADB, Ll4. Bap 1644-1709). “Oller: C. Llinatges que representen noms de càrrec d'ofici o de professió. 3. Noms d'ofici o professió tècnica. Muntaner. Montaner. Muntané. Del substantiu arcaic *muntaner* (del llatí *montanárius*), ‘guardià de muntanyes o garrigues.’” (*ELIC*, p. 256).

Montasell

Trobem aquest cognom a mitjan segle XIX, d’una fa-mília que habitava el sot de l’Om, segurament després de la casa de can Segarra.

“Veŷnat Torrent del Om: Montasell. Joseph Montasell, Cecília, muller, Llíucia i Gaspar fills” (ADB, Caixa 1.10, *Ll-bCom1841*). B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. Noms d’accidents orogràfics i d’altres referents al relleu i aspecte del terreny. Montasell. Montasells. Montarell. És posible que vinguí d’un mot llatí *monticellus*, diminutiu de *mons*, ‘muntanya’. També pot esser un diminutiu del català *montès* o *muntès*” (ELIC, p. 192).

Montcada; el mas Montcada.

v. *el Clos, el mas Messeguer*.

“A. Moncada homo hospitalĭ, juramento dicit quo facit host, Cavalcada Regi. Im media quarteriam Bladi pro loci-do hospitali, et alia media a fabro. Im mediu corteriu vini pro locido fabro” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 41). “14 febrer 1563. Derrocada. Cera: Per casa y mas Moncada de Fraxaneda. Vigilies: Item fa dit Derrocada per vigilies del mas Moncada que ab dit acte en pº de Mora li fonch venut per S. Pere y S. Feliu dos cortants de forment” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 17b). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Muncada” (*QuadV*, núm. 3, p. 14). “Io mas muncada” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 1. Topònims de les terres de llengua catalana. Miralles. Montcada. Moncada. Muncada. Moncadas. D’ori-gen obscur: element *mont* ve segurament del llatí *monte*; l’element *–cada* ve probablement del llatí *cátanus*, nom d’un arbust, segons Coromines” (ELIC, p. 145).

Montells

Cognom que es documenta al segle XVIII, en el veïnat-ge d’una peça de terra.

v. *el bosc d’en Palau*.

“Els primers llocs: in *Montelios*, topònim avui desaparegut a Vilamajor... ‘Villae et Mansi’. En els termes actuals

de Sant Pere i Sant Antoni, cases relativament properes, només separades per horts o llenques de terra ‘*terra in Montelios ad ipsos casales... i. terra in Montelios prope casa de Trasegio*, llegim a la requesta de 950” (V872-1299, pp. 44, 48). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 1. Topònims de les terres de llengua catalana. Montells. Monteys. Monteis. Montell. Muntells. Del llatí *montículos*, ‘muntanyetes’” (ELIC, pp. 146, 193). “mons-montis masculino: monte, montaña... montí-cola –æ, masculino, habitante de la montaña, de monte o montaña, montañés” (DELL, p. 3o8).

Montsabater, la peça d’en

Peça de terra de conreu en el terme de Sant Pere de Vilamajor, pròpia del conegut com en Montsabater de Sant Antoni de Vilamajor.

“Jaume Valdé. Montsabaté de Vilanova. Per la terra de secà” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 372).

Montseny, la plaça del; la font de la plaça del Montseny.

Espai urbà i font pública al centre del poble.

“Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cavallar. 3 Font de la plaça del Montseny, 3oo m. (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 5o-52).

Móra, el puig de

“Puig de Mora, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 12rv).

Móra, la riera de la

Documentada com la Riera de la Móra i, antigament amb la forma personal de la riera d’en Móra. La riera de Vilamajor que passa per terres de can Móra de Sant An-toni de Vilamajor.

v. *el Pla, el mas Pla*.

Moragues, can

“Veŷnat de l’Església: Moragues. Miquel Moragues 3 per-sones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Veynat de la Iglesia: Moragas. Francisco Moragas, Josepha muller” (ADB, Cai-xa 1.10, *LlbCom1841*). “E. Llinatges que són originària-ment vertader sobrenoms o malnoms. 3 noms de quali-tats mentals o morals i de confessió religiosa. Moragues.

Moragas. Derivat de moro. És llinatge d’origen aragonès” (ELIC, p. 284).

Moragues; el mas Moragues.

v. *l’Aubellatge, el coll de la Bertrana, el mas Ram, Vilardell*. “Moragues, homo B, pro pari Bova de locdi Regiernardo de Vilardello, militis juramento dicit que facit host et Caval-cada Dº Regi, et una Jova de Arandu pro pasturis et aquis. Im media quarteria Bladi pro locido fabro” (ADB, *Cai-xa10.130, Capb1281cop.*, p. 64). “Pere moragues/ a XXXXIII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “13 agost 1655. Fa lo mas Moragas de Vilarasa als 13 de agost dos lliures moneda de plata Pere Moragas de Vilamajor” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 4o, núm. 19). “13 febrer 1596. Constituïda la universitat so es consell plurals de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor. Jaume Moragues... 16 juliol 1595. Convo-cats en la Iglesia de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor los honorats Jurats y homens de Consell sous los honors Jaume Moragues... 6 novembre 1595. Constituïts aplegats y agrupats apres de repicar las campanes dins de la Iglesia los discrets y honrats Jaume moragues Jurat segon” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, pp. 84-86). “1951. Aportaren els seus jornals per a l’adaptació i ampliació de l’era per a camp d’esports i joc de bàsquet: Moragas” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*). “7 juny 1598. Ego Rafael Ram, agrícola Parra. Sti Petri Villamajoris dominus et posses-sor Mansi Ram et ejus terrarum dicte parra. heres et pos-sessor mansi Moragues dicta parra. de Vilamajor” (ACVO, caixa 01. fons 0o24, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 164). “164o. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimarts. 7 febrer: en Moragas” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa6o. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Santa Susanna: Pere Moreres” (6ooAC, pp. 91-92). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Morer. Moré. Mo-rés. Nom de la planta que fa les móres” (ELIC, p. 237).

Morató

“Veŷnat Bruguer Nou: Morató. Puig. Joan Morató, Maria muller, Pere fill, Joseph Puig” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom184o*).

“E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 3 noms de qualitats mentals o morals i de confessió religiosa. Morató. Moretó. Del substantiu *morató* o *moretó*, derivat diminutiu de *moro*. “Fratī meo Longovar-dus qui vocant *Moratone*” (989).” (ELIC, p. 284).

Morell, el mas

v. *el mas Fessos, Saïla*.

“E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 3 noms de qualitats mentals o morals i de confessió religiosa. Morell. Del llatí *Maurellus*, diminutiu de *Maurus*, ‘moro’. *Maurellus* (841).” (ELIC, p. 284).

Morell, el torrent d'en

v. *la roureda d'en Nadal*.

Morer, en

“En morer” (ACA, Batllia General de Catalunya A4o3. *fogatge* de l’any 1497). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rec-tors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-15o4. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor. Morer” (*QuadV*, núm. 3, p. 14). “Josep Marsal. Moré de Santa Susanna, avui Ser-vera. Per la terra de secà, bosc, erm, rocars, regadiu. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 2o8). “12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Santa Susanna: Pere Morer” (6ooAC, pp. 91-92). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Morer. Moré. Mo-rés. Nom de la planta que fa les móres” (ELIC, p. 237).

Morera, la

“Geraldus B. Homo Regis dicit tenet una fexa a sa Morera quam habet cum Manso de Font et dat sextu” (ADB, *Cai-xa10.130, Capb1281cop.*, p. 9). “Peça de terra regadiu, secà, anomenada la Morera, situada en el paratge el pla d’en Perera, del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, lle-vant riera de Brugueres, Francesc Rosàs, migdia-ponent MarceHí Parera. Josep Parera Oliveró; Magdalena Prat Va-liente (1941)” (RPGr, ll. 2, fca. 98, f. 11).

Morera, la roca

Situada sota el collet de Vallmanya o de cal Ros, ran el camí que baixa a cal Ros.

“Roca Morera. (plànlol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Mossones, les

Topònim que es recull en el capbreu del segle XIII, que podria derivar d’una terra del senyor.

“Oguet homo Iglésia Villa Mayorÿs, juramento dicti quo tenet feixa terra pro Dº Rege item duas Artigas apud Mossones, que dant sexta” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 21). “SENYOR. Monsenyor-mossèn. ‘*Ses Mossones*’ (Masca-ró i Pasarius, J). Avui ja només senyor de la classe mitjana (Alcover Moll).” (*DECat*, vol. VII, pp. 816-827).

Mostera, la

Nom de terra que es documenta al capbreu del segle XVIII, al darrera la casa de can Gras d’Avall, entre aquesta i el torrent de Ferreres, potser on es treballava el raïm, el premsaven i treien el most.

“20 novembre 1731. Ego Paulus Gras de vall agricola parra. Sti. Petri Villamayoris, uti dominus et pocessor mansi Gras de Vall et ejus terrarum ejusdem parra. Item etiam teneo et possideo quandam aliam petiam terra quercum et cri-barum vulgo bruchs plantatam vocatam la Mustera, orient supra dicto torrent de ferrerass, meridie honore meo, occi-dente etiam cum honore meo, et a cirtio honorre Pujadas dicto torrent de farrerass mediante” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, p. 283). “*Mostera*, v. most. MOST, del llatí MŪSTUM. “*most*: mustum, gleucos; *most* del peu de premsa: mustum tortivum; *most* del peu de cup---, *most* de raïms no pisats---“. També es troba antigament com a adjectiu de *vi most* (‘vi verge?’):” (*DECat*, vol. V, pp. 811, 814). “mustum –i n.: mosto, vino dulce sin fermentar” (*DLLE*, p. 814).

Mosterós

v. *Aulet*.

Mulner, el mas

v. *el mas Monner*.

Munda, la

Marit i muller de can Panxa, anomenats en Cinto i la Munda de can Panxa. Afèresi descendent del nom de fonts: Raimunda-Munda.

També el sobrenom de la mestressa de can Rosa del veïnat dels Boscassos.

v. *en Cinto, can Panxa, can Rosa*.

Muntada, en

v. *Anglada*.

“Muntada, nom” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 19rv). “En muntada” (ACA. Batllia General de Catalunya A403. *fogatge* de l’any 1497). (HMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “MUNT, del llatí MONS, MONTIS, muntanya. Muntada ‘pujada, cos-ta’. Avui sobretot en toponímia (molts indrets dits *Les Muntades, La Muntada* en el Principat).” (*DECat*, vol. V, pp. 835-838).

Muntanya, la

“Josep Morató Bruguera de Santa Maria de Palautorde-ra. “Muntanya” llevant Josep Pujol Planas, migdia Ramon Volart Casademunt”, ponent Esteve Riu Busquets, nord Pere Prat, nord el mateix propietari en terme de Cànoves, bosc de primera... Tomàs Net, d’aquest pobles “Muntanya”, llevant Mercè Pla i Deneiel, mmigdia Jaume Pujol Planas, ponent Isidre Pujol, Francesc Gras Costa, nord Esteve Riu Busquets, secà, bosc de tercera... Segimon Pou de Sant Es-teve de Palautordera. “Muntanya” llevant Mercè Pla Daniel, migdia-ponent Jaume Pujol Planas, nord Esteve Riu Busquets, secà de segona, erm de tercera... Pere Puig Parera de Sant Antoni de Vilamajor. “Muntanya” llevant Mercè Pla Daniel, migdia-ponent Jaume Pujol Planas, nord Esteve Riu Busquets, secà de tercera, erm de segona” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 146, f. 156... núm. d’ordre 151, f. 161... núm. d’ordre 174, f. 186... núm. d’ordre 180, f. 194).

Muntanya, el barri o veïnat de

Cal adonar-se com en el capbreu del segle XVIII, re-marquen la diferència entre el veïnat de la Muntanya: can Planell, can Sorell, can Nadal, etc., amb el veïnat de Ca-nyes, ja a la part baixa de la riera de Vilamajor.

v. *el Cortès, can Nadal, can Peirana, can Planell*.

“1591-1630. A Sant Pere es comptabilitzaven 9 barris:

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

325

Mus, la vinya d’en

Peça de terra de conreu en el terme de Sant Pere de Vilamajor, pròpia del conegut com en Mus de Sant Antoni de Vilamajor.

“Jacint Valdé. Mus de Vilanova. Per la terra de vinya, secà” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 373). “Can Mus: Nom de casa al carrer del Camp d’en Puig, núm.16, on vivia una família que feien de pagesos” (*RS*AV).

Mut, cal

Pel sol fet de no parlar, tenir la discapacitat de la par-la, eren anomenats o motejats “el Mut” moltes persones, entre elles un dels mossos que treballaven a la casa de can Prat al segle XX.

“Veýnat del Pla. Casa lo Mut. Joan Gual. 2 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1754).

Mut Gran, el

v. *can Gual i Nadal*.

Mut Petit, el

v. can Nadal i Gual.

n

Nadal, can

Nespler, el mas Nen, el sot de cal

Non, l'hort d'en; la vinya d'en Non

Nova del Polell, la font Noguera, can

Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor

Ninyo, cal Ninyatera, la Núria, la font d

Novell, la vinya d'en Nadalet, can

Noguera de Canyes, el mas

Nadal, can

Nom de casa del veïnat de Canyes, a la qual s’hi arriba pel camí propi de la casa. D’estructura irregular per les diverses fases de construcció de l’edifici. Amb l’entrada principal de cara a migdia amb portal d’accés d’arc de pedra de mig punt dovellat i finestra superior també de pedra d’arc pla, amb la resta d’obertures rebentades, construïda amb murs de paredat i carreus a les cantonades, en planta baixa, pis i golfa amb coberta a doble vessant horizontal a la línia de façana al cos principal, i el lateral de llevant de baix i pis amb coberta a un sol pendent perpendicular a la línia de façana. Avui és una edificació abandonada i agredida.

v. *Cavallar, el mas Riquer*.

“Pere nadal/ CxII” (ADB, *Caixa*10.130, *Llscompt*1491). “2 maig 1601. Nadal de Montanya –maig- Fa Pere Joan Nadal pages del veynat de Montanya de aquesta parrochia de pensió de censalsis lliuras, inicialment creat per Jaume Aulet als Nadal usufructuari Joan Nadal son fill propietari y Francesca Nadal sa muller marmessor del testament de Antich de Vallmanya” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, p. 5b). “7 novembre 1606. Ego Jacobus aulet als Nadal agricola, loci et parrochia villa maioris. Joanem Nadal filium meum ” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Manuel Ripoll, 1606*, pp. 2rv). “Veynat de la Iglesia. Nadal. Magí i Maria Nadal... Veynat de Montaña. Nadal. Pere Joan Nadal, Maria Ana Nadal, Joan, Pau i Magdalena Nadal” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1672). “Veÿnat de Muntanya: Nadal. Jaume Nadal. 11 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1730, 1752). “Veÿnat de Montaña: Nadal. Mariano Artigas, Madalena muller, Margarida filla, Josepha Basa, Paula muller... Bruguer Nou. Nadal. Joseph Pou, Thomassa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1813). “Veÿnat de Muntanÿa: Nadal. Quintana: Geroni Quintana, Maria muller, Joseph fill, 5 persones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1840). “Montaña. Salvador Codina, Maria muller, Rafel, Maria, Josep i Francisco fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1870-1871). “Montanya: Nadal. Ramon Argemí, Carme Masó, muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1903). “Veynat de Montanya. Nadal. Pere Serra, Teresa, Joseph, Pere, Rosa Codina” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*11910). “Veïnat de Canyes. Can Nadal” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol*1919). “Francesc Taverner Xamaní. Can Nadal. casa” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 4, parc. 14c). “5. El veïnat de Canyes. 5.2. El poblament. El veïnat es troba

format per les següents masies: Can Nadal... 6.- Les masies del veïnat de Canyes, a la part més muntanyenca. Can Nadal a 575 m d’alçada, al vessant sud-est del turó de Sant Elies... fitxa i fotos” (*QuadV*, núm. 2, pp. 38-39, 71-73). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Nadal” (*QuadV*, núm. 3, p. 15). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. 23 gener. Cases de muntanya: en Nadal” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Can Nadal. Veïnat de la Muntanya de Vilamajor. (fotos).” (*QDV*, núm. 9, pp. 88-89). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Santa Pere el 1858. Casa: Can Nadal. Distància: Una hora” (VCCPM, p. 49-50). “Can Nadal (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Pere Nadal” (600AC, pp. 91-92). “D. Llinatges referents a circumstàncies del naixement, a consagracions, benediccions i auguris. Nadal. Del llatí *Natale*, que designa la festa de la nativitat de Jesús” (*ELIC*, p. 265).

Nadal, la bassa de can; la font de can Nadal; la mina de can Nadal i el sot de la font de can Nadal.

La bassa rectangular i la font al costat del camí, i el pas del sot que baixa per terres de can Sorell i can Nadal, travessa el revolt del camí sota del qual hi ha la bassa i la font, més endavant a sota, s’uneix amb el sot de font Ferrussa.

De fet, el sot comença sota el costat de llevant de can Sorell, en terres d’aquesta propietat, però aviat travessa el camí per un revolt, passa per sota la cara de migdia de can Nadal, travessa el segon camí per un revolt i salta en direcció sud-est per travessar la línia termenal; va a parar al sot de la font Ferrussa.

“Francesc Taverner Xamaní. Can Nadal. Bassa-font” (AMS-PV, *Cad*1955, pol. 7, parc. 1c-d). “Can Nadal. Captació d’aigua: la font més propera és la de can Nadal” (*QuadV*, núm. 2, p. 71). “Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de

Cavallar. Es va arranjrar la mina de can Nadal per fer-ne una font, amb una teula canalera... 23. La font de can Nadal 560 m. havia estat la mina de can Nadal (foto- plànol)... Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vilamajor. 2 Mina de can Nadal, 550 m. (fotos-plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 50, 54, 66, 72, 74).

Nadal, el bosc de can; l’esteper de can Nadal; les feixes de can Nadal; els horts de can Nadal; el mas Nadal; l’olivar de can Nadal; la quintana de can Nadal i la vinya de can Nadal.

Actualment només la vegetació i el bardissar ocupa l’entorn d’aquest mas completament abandonat, per on puja l’antic camí fent ziga-zagues des del camí principal de la urbanització de “les Faldes del Montseny” que es va construir l’any 1967 a les seves terres.

També les terres del torrent de l’Om, que pertanyien a en Nadal de Sant Esteve de Palautordera, documentades al segle XVIII, anteriorment pertanyents als masos Sureda i Marc.

v. *la muntanya de la font de Borrell, l’artiga d’en Balada, Canalties, l’Esventador, la Gramenera, el mas Marc, el mas Perera de Canyes, Pradells,l’aulet de Sant Joan de Cavallar, el turó de Sant Pere, els sots de can Sota, el mas Sureda, la Valla, el mas Vallmanya, la feixa d’en Vila*.

“Io mas nadal” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (HMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “6 març 1645. Pere Nadal y Pau Nadal germans... 2 maig 1601. Nadal de Montanya –censos- Fa Pere Joan Nadal pages del veynat de Montanya de aquesta parrochia. Delme. En la confessió que feu en Nadal a 29 de març de 1454 en lo capbreu de las Rendas Reals de Vilamajor lo mas Nadal afronta a ponent ab alou de la Rectoria de Vilamajor y part ab lo mas Surell y part ab lo mas Planell” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, p. 27, 5brv). “10 setembre 1606. Ego Joannes Nadal agricola Santi Petri Vilamaioris arrendo vobis Joanni Lleyda agricola eiusdem parroquie trocem terra estaper quotuor quarteriarum, oriente cum quadam ad fines, occidente dicto estepario ab aguilone cum via qua itur asanaldet an Comallet y marge ab aguilone cum tenedone Sorell” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Manuel Ripoll, 1606*, pp. 10rv-11). “5 març 1728. Petrum Joannem Nadal agricola dita parra. de Vilamajor tunc Dominum utilem et proprietarium dicti Mansi Nadal...

14 juny 1598. Ego Petrius Nadal, agricola Parra. Sti Petri Villamajoris dominus et possessor Mansi Nadal et ejus terrarum dicte parra... Heredem universalem hereditatis Joannis Nadal agricola patris mei... 17 novembre 1734. Ego Segismundus Parera agricola vicinatus de Cañas, parra. Sti. Petri Villamajoris, troceum terra campum cum aliquibus olivarÿs quindecin cortanorum, vocata lo olivar den Nadal, orient cum vora de la Penya que ibi est, meridie honoribus d’en Nadal, occidente Nadal, partim Joannis Filbar, qui fuit den Nadal, et a cirtio honoribus den Cortes de la Montanya... 21 juliol 1736. Nos Petrus Nadal agricola parra. Sti Petri Villamajoris, Jacobus Vilar, et Nadal agricola, et Maria Vilaret Nadal uxor dicti Jacovi Vilar, et Nadal, et filia dicti Petri Joannis Nadal pocessor mansi Nadal et ejus terrarum” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 132rv, 165, 167rv-168, 326rv-327rv, 342rv). “Can Nadal, sembla ja segur que és derivació del nom Nadal, antiga família romana” (APHMJM, retall de premsa). “Mas i heretat anomenat Nadal, compost d’una casa i una cape-lla per celebrar, dedicada a Sant Joan Apòstol (capella avui derruïda, any 1962), en el terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant Benet Adoher, hereus de can Rovira, el conegut per Garbeller, migdia mas Cruixent, part mas Planell, mas Sorell, ponent-nord masos Planell i Sorell. Mercè Pla Deniel; Carme Mateu Pla (1940)” (RPGr, Il. 1, fca. 63, f. 188.) “Heretat formada pel masos anomenats Nadal i Sorell. Units, terres en part conreu de regaiu, secà, cereals, vinya, olivar, part erm i rocar, dintre de les quals hi ha dues cases de pagès denominades, la una can Nadal, assenyalada amb el núm. 30, composta de tres cosos, dos d’ells de planta baixa i pis, i l’altre de baixos, pis i golfes, capella per a celebrar, dedicada a Sant Joan Apòstol, dintre de l’heretat hi ha una font d’aigua ferruginosa, llevant terres dels masos Vallmanya, Masfort, Rovira, Cruixent, Parròquia, Geperut, Ribes, Sota i Planell, part la terra venuda a Joan Almirall i Mas, Pere Pujol Parera, migdia Joan Almirall, part els masos Parròquia, Geperut, Ribes, Sota i Planes, part Pere Puig, mas Cortès, mas Terres, nord, mas Terrer, masos Vallmanya, Castell, Vila, Masfort i Cruixent. Pere Surell Sala, i conjúgue Vicenta Artigas Sala” (RPGr, Il. 2, fca. 155, f. 157). “Mas o heretat anomenat Nadal, conegut en part pels noms de sots de can Sota i Plana, la Premsa i sot de l’Aigua compost d’una casa de tres cossos, assenyalada amb número 33,

dos d’ells edificats de planta baixa, primer pis i golfes, amb dos corrals, quadra, galliner i una capella i les terres de 103 Ha, amb una petita part que consta al cadastre formant part del terme de Sant Esteve de Palautordera Forma però una sola finca en el terme de Sant Pere de Vilamajor, bosc, erm, secà, llinda avui al nord amb el mas Sorell, Esteve Riu Busquet i Teresa i Tomàs Arabia Perxacs, llevant amb Benet Adroer, mas Forts de Bonaventura Vulart Vila, can Rovira d’Elies Monclús, mas Cruixent de Tomàs i Teresa Arabia, migdia torrent de can Parroquia, que el separa de les finques de Jaume Pujol, Parera de Canyes i can Sota, ponent mas Planell d’Esteve Riu, mas Perera de Canyes i can Sorell” (RPGr, ll. 12, fca. 1164, f. 34). “Mercè Pla i Deniel. 20 setembre 1911. En mèrits de venda perpètua otorgada per Josepa i Pere Surell, és alta de les següents finques. Tota aquella casa mas i heretat anomenada Nadal que es compona d’una casa de dos cossos de baix i pis, un altre cos de pis i golfes, assenyalada amb el núm. 30, amb dos corrals, quadres, galliners i capella per a celebrar dedicada a Sant Joan Apòstol, i una extensió de terra de conreu, secà, bosc, erm, rocars de quatre-centes cinquanta quarteres, llevant masos Vallmanya, Castell, Sorell, Auleda i Rovira, migdia masos Sorell, Auleda, Rovira, Castell Cruixent, Ribes de Sant Esteve, mas Sota o Pau Net, ponent masos Perera de Canyes, Planell Sorell, nord masos Planell, Illa i Sorell” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 63rv-64). “Mercè Pla de Barcelona. “Mas Nadal” llevant masos Vallmanya, Castell, Sorell, Auleda i Rovira, migdia masos Sorell, Auleda, Rovira, Castell, Cruixent, Ribes de Sant Esteve, Mas Sota i Pau Net Surell, ponent masos Perera de Canyes, Planell, Sorell, nord masos Planell, Illa i Sorell, secà, bosc, rocar de tercera, erm de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 168, f. 18o). “Francesc Taverner Xamaní. Can Nadal. Pins, alzines, cereals, erm” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 4, parcs. 13-14a-b, a-b, e-g i pol. 7, parcs. 13, 9, 12 i 34). “1750. Contribucions. Nadal paga 16o rals” (VCCPM, p. 101). “Mas Nadal de Sant Lley” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 11).

Nadal, el camí de can

Avui pugem a can Nadal des de la cara nord del camí que puja a Sant Elies, fins que trobem a l’esquerra el tren-call per anar a can Sorell i, de seguida, a la dreta entra el camí fins a can Nadal, per on abans progressava a llevant

de la casa. El camí continua per dalt fins a travessar el torrent de la font Ferrussa. Avui l’antic camí de can Nadal encara queda remarcat i es veu al mig de l’antic bosc de la casa on abans hi havia la peça de terra anomenada el Gramenar, ran la cara nord de l’actual carrer de la urbanització.

Nadal, la capella de can

v. *l’ermita de Sant Joan*. “11-12 agost 1652. S’hagué de traslladar el Santíssim a la capella de can Nadal de la muntanya... 30 octubre 1868. El bisbe dóna permís al rector per beneir la campana de can Nadal” (VCCPM, pp. 74, 131).

Nadal, les coves de can

Al capbreu del segle XVIII es documenta el topònim de la Cova en terres de can Nadal.

v. *la mina de can Nadal*. “5.2 Miners. Les coves de can Nadal situades a prop de la masia del mateix nom” (QDV, núm. 4. Les feines antigues del bosc i la muntanya p. 75). “un xic en avall de la casa s’obren les coves de can Nadal, que no són altra cosa que unes mines de lignit abandonades, la que hem recorregut té una longitud d’uns 100 m ” (*DelMC*, p. 76).

Nadal, el pi de can; les parades del pi de can Nadal.

A l’entorn del pi d’aquesta casa es fan de dues o tres parades del senglar.

Nadal, la roureda d’en

“Venda a carta de gracia firmada per Pere Juan Nadal pagues de la parroquia de S. Pere de Vilamajor, y Maria Nadal y Vilar pare y filla, a favor de Bonaventura Casademunt y Pau Casademunt pare y fill pagesos de la parroquia de S. Esteve de Palautordera, de un tros de terra plantat de roures de sembradura de cinch quarteras de sembradura poch mes o menos situat en la parroquai de Vilamajor y lloch anomenat Roureda den Nadal. En poder de Jaume Sasis notari de Palau Tordera, del terme y Castell de Monclus, als 18 de gener de 1729” (AV, Índex general Alfabètic de las escriptures pertanyents a Segimon Vilar i Casademunt, núm. 188). “21 juliol 1736. Nos Petrus Nadal agricola

parra. Sti Petri Villamajoris. Primo totam illam petiam terra partim roborum plantatum, et partim heremam scitam in dicta parra. Villamoris et in loco vocato nunc la Roureda den Nadal, et olim Ardenys, oriente torrente vocato den Morell, qui accedit usque ad rivum de Pedronet, meridie Rivo de Padronet, occidente torrente qui descendit del CanaI den Quintana et vadit a dictum Rivum de Padronet, et a cirtio ab lo Clos den Quintana... 21 novembre 1736. Ego Bonaventura Casademunt agricola parra. Sti. Stephani de Palau Tordera. Totam illam petiam terra nemorosam roborum complantatum septem quarteriarum in parra. Sti. Petri de Villamajoris et in loco vocato la Roureda den Nadal et olim Ardenÿs, oriente honorem ansi forts, possideo, meridie honore Domus seu Castri de Fluvià, partim mansi Sorell, occidente honorem ansi Nadal, quodam torrent vocato de Pderós, partim Sorell, et a cirtio honore Nadal” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 342rv-343, 347-348).

Nadal de la Muntanya, el mas

v. *el bosc de Tremida*.

Nadal del Pla, can

Antiga casa avui coneguda i anomenada can Pau Nadal, situada al veïnat del Pla.

“Veÿnat del Pla: Nadal del Pla. Joan Nadal 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*).

Nadala, la

Forma femenina a partir del cognom Nadal, per anomenar la filla o mestressa de can Nadal.

“14 febrer 16o8. Violant Nadala doncilla termini Ville Majoris. Jaume Nadal patreum seu, agricola” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Joan Novell16o8*, p. 14). “Contractes. Elionor Nadala, vídua i propietària del mas Nadal, arrenda per 4 anys a Joan Soler masos i terres” (VCCPM, p. 119).

Nadalet, can

Habitatge i família que figuren a la llibreta de comunicions de l’any 1922, entre can Llobera i can Pruna del Serrat. Casa que vint anys després figura amb el nom de Pujalt. “Veÿnat del Pla. Nadalet. Joan Nadal 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1754*). “Veÿnat del Pla: Nadalet. Joan Sardaña.

Maria muller, Francisca” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Beÿnat del Pla: Nadalet. Pujal. Mariano Pujal. Francisca muller, Magdalenaa filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Sot de l’Hom. Nadalet. Manuel Nadal, Casilda muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Pla: Can Nadalet. Sardaña” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*).

Nadalet de Baix, can

Anomenada can Nadalet de Baix, per distingir-se amb la casa veïna de can Nadalet de Dalt, a l’altre costat del terme municipal, aquesta al terme de Sant Esteve de Palautordera. Casa de planta baixa i pis amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana orientada al sud-est, amb la porta d’entrada desplaçada del centre, en una construcció rehabilitada, situada en una plataforma solella, a llevant de can Vilorda, ran el costat de ponent del sot de Tremida i sobre la cara de migdia del torrent de can Traveria, on conflueixen al peu de les terres d’aquesta casa.

“Sot del Om: Nadalet. Manuel Nadal, Camila muller, Pau, Vicens fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11887*). “Sot de Lom: Nadalet. Manuel Nadal, Camila muller, Vicens i Josep fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Veïnat del Sot de l’Om. Can Nadalet de Baix” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Tomàs i Teresa Arabia Perxachs. Can Nadalet. casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 7, parc. 44d).

Nadalet de Baix, la bassa de can; el pou de can Nadalet de Baix.

Avui es conserven aquests elements, situats ran el pas del sot de Tremida, sota la casa, l’un al costat de l’altre. Del pou s’extreia i pujaven l’aigua amb bomba i una roda de manibela, per omplir la bassa rodona que servia per regar i rentar.

“Tomàs i Teresa Arabia Perxachs. Can Nadalet. Bassa-pou” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 7, parc. 44g-i).

Nadalet de Baix, l’era de can

Espai situat al davant de la casa, com un pati elevat del nivell de les terres del costat de migdia, emportlanat, separat i aguantat per un mur coronat per un banc a l’entorn del qual es batia amb l’animal propi i els dels veïns de can Vilorda i la Torre Guillera, cadascú a la seva era però

amb els tres animals fent coble i ajudant-se en la feina. “Tomàs i Teresa Arabia Perxachs. Can Nadalet. era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 7, parc. 44e).

Nadalet de Baix, el mas; la vinya de can Nadalet de Baix.

Les terres d’aquesta propietat ocupen un espai no massa gran a l’entorn de la casa, amb les terres de can Vilord a ponent, el sot de Tramida a llevant i el torrent de can Traveria a migdia. Amb les peces de terra anomena-des: el camp de la Corbata, el camp del sot de Tremida i la vinya que encara es documenta l’any 1943.

“Heretat denominada can Nadalet de Baix, composta d’una casa i d’una peça de terra, conreu, secà vinya, erm, formant una sola finca en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant el torrent de Tremida, que divideix els termes municipals de Sant Pere de Vilamajor i Sant Este-ve de Palautordera, migdia el torrent de l’Om, ponent Mi-quel Badell, nord mas Cruixent. Miquel Arabia Pou; Josepa Perxachs Puig (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 332, f. 365). “Tomàs i Teresa Arabia Perxachs. Can Nadalet. Cereal, erm” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 7, parc. 44).

Nadalet de Dalt, les planes de can

Zona situada sobre la casa de can Nadalet de Baix, a ponent del sot de Tremida.

Negre

“1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dilluns. 30 gener: Pere Negre” (*QDV*, núm. 8, p. 58, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llo-renç Valls).

Negre, el camp del

Peça de terra de regadiu del Pla, situada entre la carre-tera de Sant Pere a llevant i la riera de Vilamajor a ponent, a migdia del camí d’entrada a can Brau i can Llop, terra regada amb l’aigua del rec del Molí de Baix. Terra de la casa de cal Negre de Sant Antoni de Vilamajor.

“El Pla” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 11, parc. 15a). “Cal Negre: Amb aquest nom era coneguda una casa situada al carrer de França, núm. 9, cantonada amb el carrer de Joan Mara-

gall” (EGP, Treball inèdit de Sant Antoni de Vilamajor).

Negre, el roure; el serrat del roure Negre.

Topònim documentat al capbreu del segle XVIII, en una terra aleshores pertanyent al mas Terrer amb veïnat-ge amb el límit nord del mas Vallmanya.

v. *el mas Vallmanya*.

Negra, la torre

Avui hi veiem com una mena de túmul al costat de llevant del camp de lo Marc, vora l’entrada a aquesta peça des del passatge de l’Església.

“Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. Torre Negra (plàdol).” (Finform. Església de Sant Pere).

Nen, cal

Casa del veïnat del sot de l’Om, entre el camí del veï-nat, ran el costat de llevant del qual està situada, i la riera Petita o torrent del sot de Dona Morta. Penúltima casa del veïnat del sot de l’Om, la qual fou totalment recons-truïda en un entorn de jardí.

v. *can Rovira*.

“Sot de l’Hom. Nen. Jaume Baldebey vidu, Francisco fill, Catarina muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Sot del Om: Pou. Casa Nen. Quintana. Anton. Maria” (ADB, Cai-xa 1.10, *LlbCom1886*). “Sot del Om: Nen. Carlos Llobera. Jo-sepa muller, Isidro fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Sot de Lom: Nen. Carlos Llobera, Josepa muller, Isidro fill, Do-lors Filbà muller, Mariano” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Vehinat del Sot del Hom: Nen. Josefa Serra, Isidro, Mar-garita, Miquel Llobera, Dolors Filbà” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-Com11910*). “Peça de terra i casa secà, avui cal Nen, abans anomenada el corral d’en Gras d’Avall, conreu i bosc, ter-me de Sant Pere de Vilamajor, llevant Jaume Pujol, per mit-jà de camí, Joan Serra, migdia Josep Sunyé, Ferran Segarra, ponent Josep Puig, nord Miquel Arabia” (RPGr, ll. 2, fca. 129, f. 103). “Veïnat del Sot de l’Om. Cal Nen” (AMSPV, *Caixa-DTM, Plànol1919*). “Josep Llobera Filbà. Cal Nen. casa” (AMS-PV, *Cad1955*, pol. 9, f. 1, parc. 6d). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Nen. Distància: Tres quarts (VCCPM, pp. 49, 52). “Cal Nen (plàdol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Cal Nen (plàdol).” (Finform. Mapa Municipal de

Sant Pere de Vilamajor). “Cal Nen. Veïnat del Sot de l’Om (foto).” (*QDV*, núm. 9, p. 92).

Nen, la bassa de cal; el motor de cal Nen.

Bassa, motor i pou de la casa de cal Nen, per regar les terres de la part baixa, entre el camí del veïnat i la riera del sot de l’Om, en un espai actualment enjardinat.

“Josep Llobera Filbà. Cal Nen, bassa-motor-pou” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 10, parc. 18cd, f-g).

Nen, el bosc de cal; l’hort de cal Nen; el mas Nen i la vinya de cal Nen.

Terres situades a les faldes del sot de l’Om, travessades per la riera del sot de l’Om, amb les parts de regadiu on hi havia l’hort i els elements d’aigua de la casa, fins el punt de confluència de migdia, amb el camí del sot de l’Om amb el qual formen un triangle allargat, amb la vinya a la part més elevada sobre el contrarevolt del camí de sobre la casa; tot plegat actualment és una zona enjardinada.

Les parts dedicades a bosc de pi i alzina sobre el cos-tat de ponent de la riera, s’alça per la costa de la serra dels Suro, en un espai de vegetació espessa.

“Josep Llobera Filbà, Josep Puig Plaja, Josep Montasell Pruna. Cal Nen, pins, cereals, vinya, erm, regadiu” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 10, parcs. 14-16, 18-21).

Nen, la serra de cal; el camí de la serra de cal Nen.

Serra que s’enfila des del veïnat del sot de l’Om, per les cases de cal Nen i can Segarra, fins a la serra Llarga, a la vora de can Peirana. Vessa a la solella al sot Fosc o tor-rent de cal Nen i, a l’obaga, al sot de Dona Morta. La serra també es coneix com la serra de can Segarra.

“Veïnat del Sot de l’Om. Camí de cal Nen” (AMSPV, *Caixa-DTM, Plànol1919*). “Camí de cal Nen” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 7, 9-10).

Nen, el sot de cal

Es forma sota la serra i el camí de can Peirana, baixa en direcció sud-est i tomba de cara a llevant, baixa entre el serrat dels Suro, a migdia i la serra de cal Nen o de can Segarra al nord, li arriba per la dreta el torrent de can Pei-rana i formen la riera de Vallserena, al sot de l’Om, davant de cal Nen, poc abans de rebre el torrent de la serra de

Dona Morta o riera Petita. “Cal Nen, torrent” (AMSPV, *Cad. 1955*, pol. 10).

Nena de Vilamajor, la

Peça localitzada a la masia de can Canal, incrustada a la paret esquerra del fons de la sala de la planta baixa, vora la porta de les corts, en posició allargada. A partir d’unes obres es va treure de la paret i es féu una fornícula a la paret de l’escala del fons de la mateixa sala, on es va tenir i conservar durant anys.

“La Nena de Vilamajor (art íber). Can Canal (foto)... La Nena de Vilamajor com es popularment coneguda l’escultura” (VCCPM, pp. 22, 24). “IV.- Els pous i l’aigua. La deessa Art-hemis trobada a can Canal mostra els seus trenta-dos pits en senyal de fertilitat (dibuix).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 45).

Nespler, can

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Nespler... Census Natalis: Nespler” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 67-68). “Les Masies: Nespler. (quadre) ... en runes. Altres masies. Mas Nespler” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susan-na, pp. 56, 61, 139). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Nespler. Del nom de l’arbre que fa nesples” (*ELIC*, p. 237). “nespler. *m*. Arbre caducifoli (*Mespilus germanica*) cultivat pel seu fruit, les nesples.” (*DIEC*, p. 1276).

Nespler, el mas

Nom de casa i propietat que figura derruïda i les terres ja formen part del mas Vallmanya en la documentació del capbreu del segle XVIII.

v. *el mas Vallmanya*.

“Nespler Mas” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 8rv). “Ber-nardus Nespler homo Dom. Regis juramento dicit quo te-ner Mansum Nespler pro Dº Rege et facit pro sensu quatro solidos, et una par gallinarum in festo Natalÿ et ad festa Sti Petri tres solidos, et quartor denarios, una quarteriam et media de forestatge, una corteria et media de umo de forestatge, duas traginas et una jova” (ADB, *aixa10.130, Capb1281cop.*, p. 8).

Nespler de Sant Lleïr

“Nespler de St. Lley. Sarrainer, lloc, Faig Gros, Molar, Ça No-guera, Coll de Torn” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 5rv).

Net, can

Es va anomenar can Net pel cognom de la família, la casa del sot de l'Aigua, que avui coneixem per can Sota. Veiem documentat el cognom Net en aquesta casa situa-da al final del veïnat del sot de l'Aigua.

“Anthony net/L... Cipria net a XVI... Net de Sant Steva de palas/ a XXXVI” (ADB, *Caixa*10.130, *Llsc*ompt1491). “Veÿnat de Vallserena: [Sot de l’Aigua]. Net. Pau Net, Maria muller, Joseph fill” (ADB, Caixa 1.9, *LlbCom*1768). “Veÿnat Torrent del Hom [Sot de l’Aigua]. Estevet Net, Catarina muller, Te-resa filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1813 i 1822). “Veÿnat Tor-rent del Om: Sota. Net. Thomas Net, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1840). “Sot del Om: Net. Josep Codina, Teresa muller, Salvador, Antonia i Rosa fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1887). “Sot de Lom: Net. Teresa Net vídua, Jau-me fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1903).

Net, el mas

v. *l'Abellar, el torrent de l’Om, el mas Vallmanya*.

Neuler

“Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Nauler” (*QuadV*, núm. 3, p. 14). “NEULA. Per a fraseologia vegeu Pompeu Fabra, *Diccionari General de la Llengua Catalana* i Alcover Moll; *neuler* ‘el qui fa o ven neules’” (*DECat*, vol. V, p. 921).

Neulet, les roques de; la parada de les roques de Neulet.

Situades amunt sobre el Corral d’en Perera, a mitja fal-da de castanyers de la baga del Cortès, en una morrada que marxa endavant sobre el sot, a llevant del camí de Palestrins, punt on es fa una parada del senglar.

“Roques de Neulet (plànoI).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Nicolau

“Benet nicholau des pont de Cardedeu/L XXII... bernat nic-

holau de Linars/ L XXXXI” (ADB, *Caixa*10.130, *Llsc*ompt1491). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 4. Noms de sants, d’origen llatí o grec, posteriors als temps bíblics. Nicolau. Micolau. Del nom *Nicolaus* (d’origen grec) d’un sant del segle III. la forma *Micolau* és un vulgarisme molt antic, car ja trobem documentat *Micholaus* a l’any 859” (*ELIC*, p. 84).

Ninyatera, la

Zona situada sota el costat de ponent can Planell, a l’altre costat del camí que puja a Sant Elies, sobre el cos-tat de llevant de la riera de Vilamajor, on encara hi ha res-tes de l’antiga casa anomenada la Ninyatera, potser per-què era un indret bo per al lli.

“La Ninyetera (plànoI).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “*Ninya, ninyar, ninyerola, ninyeta, ninyol, ninyola, ninyolada*, v. llinya... Llinya. v. Línia... LÍNIA, pres com a terme mig savi del llatí LĪNĚA ‘fill de lli’, ‘cordill’, ‘línia’, ‘traç’, ‘ratlla’ derivat de LĪNUM ‘lli’. *ṇiṇṇol* ‘fil empegat que usen els sabaters’ *ṇiṇṇoléra*” (*DECat*, vols. IV-V, pp. 216, 929 i 958-959 respectivament).

Ninyo, cal

Nom de casa per anomenar el segon habitatge del barri de can Messeguer.

v. *el barri de can Messeguer*.

“Fraxaneda: Niño. Rosa Parés vídua, Dolors filla” (ADB, Cai-xa 1.10, *LlbCom*1870-1871). “Pla: Niño” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-Com*1903). “Peça de terra dintre de la qual hi ha dos masos coneguts per cal Ninyo i la Casa Nova, en el terme munici-pal de Sant Pere de Vilamajor, procedència de l’heretat mas Derrocada, llevant resta de la finca fins trobar el camí de can Torre, i part la carretera de Sant Pere de Vilamajor, migdia Ramon Masagué, ponent riera de Vilamajor, nord resta de la finca. Ramon Pou” (RPGr, ll. 3, fca. 375, f. 499). “Heretat de-nominada ‘Casa Derrocada’, situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor... Un mas anomenat ‘Casa Ninyo’, assenyalat amb el número onze. 5 març 1912. Concepció de Llansa i Vilardebò per herència i llegat als seus fills, Dolors Moreno de Llansa, Rafel Moreno de Llansa i Concepció Mo-reno de Llansa” (RPGr, ll. 5, fca. 461, f. 15). “Marianna de Llan-sa de Barcelona. Casa Ninyo. Per la terra de secà. Casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 204).

Ninyo, la peça del

“Josep Riera. Ninyo de Vilamajor. Per la terra erm” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 306).

Noguera, can

Casa del veïnat de Ripoll, on actualment no s’hi viu i s’està reformant, any 2015. També anomenada can Nogue-ra del Pla o ca Noguera Vell. Casa a la qual s’hi arriba avui des de l’esplanada d’aparcament de l’escola IES Vilamajor. Construïda de planta baixa i pis amb el núm. 13 a la faça-na, amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana, amb el carener desplaçat cap a ponent, descentrat de l’eix de la façana orientada a migdia amb entrada de totxo pla i llinda de fusta, amb la finestra del primer pis d’arc pla de pedra amb contraforts a la façana de llevant.

La família Bruguera de can Noguera del veïnat de Ri-poll, construïren una casa al poble, a la cantonada del car-rer de Sant Nonet, núms. 18-20, amb la plaça dels Comtes de Barcelona, i el carrer del Montseny, entre els anys 1927-1928. S’establiren al poble amb la casa de planta baixa, planta pis, i golfa al sota coberta a doble vessant, horizon-tal a la línia de façana, amb l’habitatge al davant la cara de migdia i les corts de les vaques al darrere la façana nord. Ara està tot construït amb habitatges, i la cantonada del davant, al carrer de Sant Nonet núm. 20, és el restaurant de can Noguera, amb la perruqueria al núm. 18.

“Petrus sa Nogaria homode l'Església de Villamaÿoris, facit Dº Regi quinque solidos, et quatuor denarios pro Porcada in festo Sti. Petri. Immedia quarteriam Bladi pro locido Dº. Regi et alia mediam fabro... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villama-joris: Nogaria” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281cop., pp. 24, 66). “Anthony noguera... Segimon noguera ” (ADB, *Caixa*10.130, *Llsc*ompt1491). “Veynat Pla. Noguera. Pere i Maria Nogue-ra... Canyes. Noguera. Joan Pau Noguera, Maria, Margarida i Joan Pau Noguera fills” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1672). “Veÿ-nat del Pla. Joan Noguera, Barthomeu i Paula Clavell, Joan Clavell” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1730). “Ripoll. Noguera. Bart-homeu Noguera. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *PlecCom*1744). “Veÿnat del Pla: Nuguera. Bartomeu Nuguera. 4 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1752). “Veÿnat del Pla: Noguera. Ma-ria vídua, Joan, Paula, Theresa i Esteva, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1813). “Veynat del Pla: Noguera. Esteve

Noguera, Maria muller, Joseph, Josepha fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1841). “Pla. Noguera. Josep Clavell, Rosa muller, Teresa filla, Pere Gutinell” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1887). “Veynat del Pla: Noguera. Francesch Bassa, Josefa, Josep, Rosa, Joan i Pere” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*11910). “Terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, veïnat anomenat de Ripoll, paratge conegut per veïnat del Pla, denominada can Noguera. Es rega amb l’aigua procedent de la resclosa denominada de Ripoll. Josep Bruguera Cos-ta” (RPGr, ll. 7, fca. 686, f. 160). “Veïnat del Pla. Can Nogue-ra” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol*1919). “Roc Bassa Clavell. Can Noguera. Casa” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 6, f. 1,parc. 94c). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 esta-bleix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Noguera... Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor se-gons el fogatge: Noguera/es” (*QuadV*, núm. 3, pp. 14-15). “L’entrada del poble. Can Noguera” (*QDV*, núm. 1, p. 28, 32, 91 foto doble). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalit-zar la construcció. Dimecres. 25 gener: en Francesch No-guera... dijous 9 de febrer. Jaume Noguera” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “El Pont Vell, avinguda de Sant No-net. La fonda de can Noguera (foto).” (*QDV*, núm. 9, p. 23). “Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. Can Noguera (plànoI).” (Finform. Església de Sant Pere). “Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Noguera 941(plà-nol).” (V872-1299, p. 46b). “12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Bertomeu Noguera” (600AC, pp. 91-92). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Noguera. Nogueres. Nogueras. Sa-noguera. Zanoguera. Nom d’arbre (del llatí *nucària*). *Sano-guera* i *Zanoguera* són formes aglutinades del nom amb l’article *sa* (= sa noguera)” (*ELIC*, p. 237).

Noguera, la bassa de can; el pou de can Noguera i el safareig de can Noguera.

La bassa és de forma rodona de 7 m Ø, amb una pa-

ret al costat de ponent com a protecció de les terres del marge superior, situada en una feixa intermitja. Avui es reguen les feixes de conreu fins el camí d’entrada.

El pou és un element característic d’arquitectura popular, de forma rodona la construcció interior, construït ran de marge però embegut endins amb els laterals de pedra que aguanten la terra i un davant de forma de capelleta, endins, amb una volta rebaixada de llosa plegada de 1,50 m d’alçada al centre per 1,10 m d’amplada, amb dos petits bancs a cada costat de la boca. Es pujava l’aigua amb la galleda per a la despesa de la casa. Per al “gas-to” diu en Josep Bruguera, que ara, any 2015, té 93 anys.

El safareig era de forma quadrada, servia per rentar i regar, estava situat al nord-oest de la casa, més amunt del pou, ran el pas del rec de Ripoll amb l’aigua del qual s’omplia, avui dia desaparegut.

“Roc Bassa Clavell. Can Noguera. Bassa-pou” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parc. 94d).

Noguera, el bosc de can; les feixes de can Noguera; l’hort de can Noguera; el mas Noguera i la vinya de can Noguera.

Propietat estructurada en diverses peces de terra es-graonades, feixes a l’entorn de la casa per les seves cares nord-ponent-migdia.

L’hort era una terra situada sota al costat nord de la bassa amb l’aigua de la qual es regava, avui és un prat herbat. Actualment l’hort queda a la feixa més baixa, a la cara de migdia de la casa, ran el costat de ponent del camí d’entrada. De sempre a l’hort s’hi havia fet la vianda per a la casa.

v. *Camprodon, el mas Planell, les Tronquedes, el camp de d’amunt lo Vall*.

“Noguera de la Iglesia de Vilamajor” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 14rv). “lo mas noguera” (ACA, Secció del Re-ial Patrimoni. *fogatges* any 1515). “17 agost 1731. Ego Joannes Noguera Marray agricola parra. Sti Petri Villamajoris... 1 juliol 1738. Paulum Noguera agricola dominum utilem et proprietarium mansi Noguera vicinatu de Cañes dic-ta parra. Villamajoris” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 99rv, 354rv). “El mas Nogue-ra” (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Josep Noguera de Vilamajor (avui Josep Clavell Bassa. Per la terra de secà,

erm, vinya, bosc, regadiu. Per la casa de pagès” (AMSPV, *Caixa173, Am1863-1906*, núm. 229). “24 juny 1913. Ramon Pou Rabella-Llinars. En mèrits de venda perpètua otorga-da per Josep Cusachs Mesaguer. 3ra. Una peça de terra de terra anoenada “Hort d’en Noguera” d’una quartera, lle-vant mas Llinars, migdia Salvador Carreras, ponent Ponç Camps, ponent-nord Esteve Noguera” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 25). “Francisco Basa Ozerans, d’aquest poble. Can No-guera, llevant Pere Pujol Calderó, Joan Bruguera, migdia Joan Suñé, ponent Mas Derrocada, nord Esteve Riu Bus-quets, secà vinya de tercera... Ramon Pou Rabella de Lli-nars del Vallès. 2na. “Hort d’en Noguera” llevant terres del mas Llinars, migdia Salvador Carreras, ponent Ponç Camps, ponent-nord Esteve Noguera, regadiu de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 27, f. 28... núm. d’or-dre 177, f. 189, alta 1918). “Roc Bassa Clavell. Can Noguera. Bassa, cereal, alzines” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1,parc. 94, 116). “Peça de terra anomenada hort d’en Noguera, que es rega amb l’aigua que recull a la resclosa anomenada d’en Ripoll, amb dret a embassar a la bassa de can Noguera, si-tuada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, lle-vant el mas Llinars, migdia Salvador Carreras, ponent Ponç Camps, ponent-nord Esteve Noguera. Ramon Pou Rabella; Joan Barnet Plantada (1943)” (RPGr, ll. 2, fca. 180, f. 211). “Entrevista amb Joan Pou. El rec de Ripoll... embassàvem en aquella bassota de darrere can Noguera. Hi havia un dia d’aigua a can Fou i amb dret a embassar” (*La veu d’en Pelideu*, núm. 14, p. 37).

Noguera, l’era de can

De forma rectangular, situada a ponent de la casa de can Noguera, en una plataforma enlairada i airejada -ara la feixa més elevada convertida en un camp herbrat-, separada pel camí intern i el rec. En part enrajolat i en part de terra que s’emboinava prèviament a la batuda, amb unes peces de pedra de protecció en el costat de llevant-migdia pel pendent del terreny.

La família d’en Joan Bruguera hi havien fet batudes amb el seu animal “el Xato”, ajudant-se amb els animals dels veïns fent coble, ventaven amb forques i feien un pa-ller de palla i una pallerà d’herba vora la casa.

Després amb una altra família també es prepara-va l’era emboinant-la, i feien les batudes només per a

ells amb l’animal de la casa, cavall que anomenaven “el Nyinyo”, batudes que duraven fins a 11 dies, després es ventava amb forques quan arribava la marinada a les 12 del migdia. Més endavant es va ventar amb màquina de maneta i a partir de la dècada de 1940 es va batre amb màquines.

“Roc Bassa Clavell. Can Noguera. era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1,parc. 116c).

Noguera, el lledoner de can; la morera de can Noguera.

El lledoner és un arbre bessó de gran bellesa plàstica, situat just davant el costat de sud-est de la casa, vora la morera, arbres que es complementen. Arrenca d’una soca comuna i aviat s’obre amb dos grans braços, punt d’en-creuament amb una volta de 3 m. s’alça per formar una capçada força regular d’11 m Ø.

La morera la va plantar de plançó que li va tocar per la festa de l’arbre fa prop de 90 anys en Josep Bruguera. Situada davant l’angle sud-est de la masia té una volta de canó de 2,70 m, amb una capçada irregular.

Noguera, la

“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vi-cinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, habeo et pos-sideo petiam terra est in loco vocato la Noguera, oriente et a cirtio riera de Vilamajor, meridie mansi Parera, occi-dente mansi Planell, quem possidet an Gel de Cañamás partim, et partim mansi Armengol, mansi Parera de Cañas, mansi Riquer diruti” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 9rv-10rv).

Noguera, el camp de la

La presència d’una noguera, situada a ponent, ran el pas del sot de la Fressa o de can Parròquia, sota la cara nord de la casa, dona nom a aquesta terra on està plan-tada.

Noguera de Canyes, el mas

Casa i propietat de Perera de Canyes durant el segle XVIII.

v. *Auledell, les hortes del Boscatell, Camprodon, el mas Cavallar, la font de na Cavallera, la Corcolla, la Costa, el mas*

Ermengol, la roca del Llor, l’Olivereta, l’Olzinella, Olzinelles, Pe-rera Salom, les Pilateres, el camp de prop la casa d’en Pruna, l’hortet de la Riera, el mas Riquer, Sa-reïnera, el mas Cortès, Sobirats, les Trabucades, els Verns.

“Mas Noguera de Canyes. Fa lo mas Noguera en St. Pere y St. Feliu quatre cortans de forment” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 25b). “27 octubre 1726. Ego Joannes Anto-nius Parera agrícola vicinatus de Cañas Paña Sti Petri Villa-majoris, Dominus et Possessor mansi Noguera de Cañas supranominati, habeo, et possideo dicti mansi Noguera, et terminatur una dictariu terra que est prope dictum mansum Noguera, orient cum riaria de Vilamajor, partim honore meo qui fuit de pertinentiis mansi Cavallar, occi-dente itinere publico, cirtio honore meo mansi Noguera partim et partim mansi Crcoll, quem possidet Armengol de Cañas, et partim mansi Riquer a me possessi” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 7rv-8). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. 23 gener. Cases de muntanya: en Salvi Noguera de cañas” (QDV, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parro-quial, notes de mossèn Llorenç Valls).

Noguera de Carrer, en

v. can Noguera.

“1951. Aportaren els seus jornals per a l’adaptació i amplia-ció de l’era per a camp d’esports i joc de bàsquet: Noguera de Carrer” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs.XIX*).

Noguera de Pagès, en

v. can Noguera.

“1951. La obra del centre de culte, donaren jornals: Ramon Ferrer (Noguera de Pagès) jornals... Aportaren els seus jor-nals per a l’adaptació i ampliació de l’era per a camp d’es-ports i joc de bàsquet: Noguera de Pagès” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs.XIX*).

Noguera del Pla, can

v. *can Noguera*.

“Can Noguera del Pla” (*PICM*, plànol).

Noguera Vell, can

v. *can Noguera*.

“Can Noguera Vell (plànot).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Nogueres

“Geraldus B. Homo Regis dicit tenet a faig gros una artiga super Nogueres” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 5).

Nogueria, sa

Topònim referenciat al segle XIII amb l’article salat ben remarcat; per aquest motiu s’ha fet l’entrada amb l’article i el nom separat, sense aglutinació, com, en canvi es fa en d’altres casos.

v. *Nespler de Sant Lleïr*.

“Bartolomeus Naspler, homo afocatus de Sto. Licerio omnes honores quos tenet pro Rege de Sa Nogaria usque ad Collem de Torn” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 8).

Non, en

Motiu que es documenta durant el segle XIX per declarar unes peces de terra. Home de cognom Molins, en Non, sense que s’identifiqui una casa on habités.

Non, l’hort d’en; la vinya d’en Non.

Terra situada a llevant de la riera de Brugueres, al costat de l’hort de can Met, que, com aquest, estava format per feixetes que varen desfer-se i la terra es va igualar.

“Segimon Molins. Non de Vilamajor de Vilamajor, Per la terra de secà, vinya, regadiu” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 222).

Nou, la; cap a la Nou; els castanyers de la Nou i la parada de la Nou.

Antiga casa d’aquest nom, en una zona de nogueres que originaren la denominació, situada a la part baixa de l’Entaiada, al serrat de Borrell, de cara a la muntanya amb el torrent de Borrell a llevant, sobre el corrent d’aigua de la riera de Vilamajor, on s’hi fa una parada del senglar i, actualment, s’ha convertit bàsicament en un topònim que dóna diversos genèrics.

v. *el mas Cortès, la coma de Vallariola*.

“Mas Nadal de Sant Lley. Ça Nou” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, pp. 17-18). “Nadal homo Afocatus de Sto Licerio juramento tenet pro Dº. Regis unu campu nomine Sa Nou

et dat sixta, et facti pro quo campo quinque denarios et tertiam... Martorel home Dni Reges tenet pro Dº Rege, et juramento a sa Nou tres campos, et dat sixta” (ADB, *Caixa10.130, apb1281cop.*, pp. 17-18). “26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, habeo et possideo petiam terra que est in loco vocato a la Náu, oriente mansi Sorell, partim Mansi Planell, meridie Mansi Planell, occidente riaria de Vilamajor, cirtio mansi Planell qui fuerunt de pertinetiis Mansi Guri partim, et partim den Cortés dicta parra... 20 gener 1728. Nos Elena Surell vidua relictæ Joannis Sorell agricola parra. Sti Petri Villamajoris Domini et Possessoris Mansi Sorell et ejus terra dicta parra.uti Thenutaria et usu-fructuaria pro meis dote sponsalitio et alius juribus et creditis quo habeo in hereditate, fuerunt dicit Joannis Sorell Mariti mei. Tenemus et possidemos quandam petiam heremam qud est in loco Versus la Nou, oriente honore den Nadal, partim den Planell, meridie mansi Parera de Cañas, occidente honore den Cortés, et a cirtio honore den Tarrer” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 62rv, 123rv-125). 14 juny 1598. Ego Petrius Nadal, agricola Parra. Sti Petri Villamajoris dominus et possessor Mansi Nadal et ejus terrarum dicte parra. Primo totam illam petiam terra vocatam Sanou, de pertinentiis dicti mei Mansi Nadal, oriente Amsi Sorell, partim mansi Vila diruti, meridie dicti Sorell, et partim Mansi Bages diruti, occidente dicto Sorell, partim Mansi Bages, cirtio Mansi Bages, que possidet an Planell” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 5-5rv, 125, 165rv-166). “2.5 Roders. A Sant Pere de Vilamajor, hi ha algunes castanyaredes: la de la Nou” (*QDV*, núm. 4. Les feines antigues del bosc i la muntanya p. 45). “6.4. Castanyer. Hi ha castanyaredes en la part nord-oriental del terme: la de la Nou” (*QDV*, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). II, p. 102). “La castanyeda de la Nou (plànot).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Nou, el bruguer

v. *can Xandela*.

“22 març 1919. Jaume Mas Fort de Cornellà de Llobregat. En mèrits de venda perpètua otorgada Francisco Terrades Pla, com a successor d’Ernest Cabot, és alta la següent finca: 2na. peça de terra de sembradura amb alguns pins, si-

tuada en aquest terme i paratge anomenat “Bruguer Nou” de dues quarteres, llevant torrent, migdia Esteve Planas, Llúcia Corominas, ponent successors de Bonaventura Clavell, nord Pere Oserans” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 47-54rv). “Andreu Boté Casademunt d’aquest poble. “El Bruguer Nou” Cal Rectoret, llevant-nord Josep Puig Tàpias, migdia Josep Casañas, ponent Joan Ros i Caterina Ramis, secà, vinya i olivar de tercera... Pere Calvet Auladell, d’aquest poble. “El Bruguer Nou” llevant hereus de Tomàs Rosàs, migdia Josep Puig i Eusebi Cabot. Ponent Pere Pruna i els hereus de Marcellí Batlle, nord Josep Parera i Domingo Masaguer, secà i erm de tercera... Miquel Casademunt Ferrés d’aquest poble. “Bruguer Nou”, llevant terres del mas Clavell, Ramona Llansa, migdia Joan Garriga, ponent Joan Albó, nord Francisco Casademut, secà segona... Josep Mas Font de Barcelona. 12na. “Bruguer Nou”, llevant torrent, migdia Esteve Planas, Lluís Casanovas, ponent successors de Bonaventura Clavell, nord hereus de Pere Oserans, bosc de tercera... Maria Sastre Risech d’aquest poble. “Bruguer Nou” llevant terres de pertinences de la mateixa finca, mígdia Josep Ribas i el torrent de Sant Jaume, ponent mas Cristòfol i el camí de Cardedeu a Cànoves, nord mas Castellar, mas Ambràs, mas Cristòfl, secà de tercera, olivar, erm de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 47, f. 49, alta 1909... núm. d’ordre 51, f. 53, alta 1907... núm. d’ordre 60, f. 63, alta 1908... núm. d’ordre 132, f. 142, alta 1919... núm. d’ordre 227, f. 247, alta 1918). “Peça de terra amb alguns pins, en el paratge anomenat ‘Bruguer Nou’, llevant torrent, migdia Esteve Planas, ponent Bonaventura Clavell, nord Pere Oserans. Francesc Terradas Pla, Josep Mas Font (1943)” (RPGr, II. 3, fca. 283, f. 247).

Nou, el camí de la

Camí de llarg recorregut vora la riera de Canyes, des del torrent dels Brollars i el camí de la Fajolera, per la castanyareda de la Nou, travessa el sot de Borrell fins el camí de Sant Elies, sota el punt de la roca Serpera.

Nou, el camp

Aquesta denominació indica el camp on, de forma més recent -encara que fa més de trenta anys-, es va fer rompuda a les terres del bosc del mas Perera de Brugueres per tenir una peça de conreu de disset quarteres, on

ara s’hi fa ordi, blat de moro i reigàs, al límit de les terres de ponent del mas vora la urbanització de les Faldes del Montseny.

Nou de Baix, l’hort

Quarta peça de les terres estructurades en feixes del darrere la casa del Samon, que es regaven amb l’aigua de la bassa de camp Safont: L’hort del Jardí, la feixa Ginesta, l’hort dels Ametllers i l’hort Nou de Baix. Aquesta terra, la més baixa de les feixes d’aquest costat al final coincideixen amb l’hort dels Ametllers i amb la presència d’aquests arbres.

Nou d’en Planells, sa

Surel homo Dni. Regis juramento quo tenet Mansu Surel pro Dº Rege item unu campu á sa Nou en Planels, et dat sextu” (ADB, *Caixa10.130, apb1281cop.*, p. 21).

Nova, la peça

v. *el Cim, can Vedell*.

“7 octubre 1909. Francisco Parareda Deu-Mataró, en mèrits de venda otorgada per Joan Bruguera Esquis. Una peça de terra de conreu de secà, olivar i erm anomenada “La Peça Nova” d’una quartera, llevant hereus de Francisco Casademunt, migdia Agustí Bertran, ponent-nord mas Derrocada” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 6.1). “Francisco Parareda Déu. 2na. “La Peça Nova” llevant hereus de Francisco Casademunt, migdia Agustí Bertran, nord-ponent “Mas Derrocada”, secà de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 157, f. 168, alta any 1911). “Peça de terra conreu, secà, oliverar, erm, anomenada la peça Nova, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Francesc Casademont, migdia Agustí Bertran, ponent-nord mas Derrocada. Francesc Parareda Deu (1943)” (RPGr, II. 3, fca. 204, f. 11). “Porció de terra campa, vinya, secà en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, de procedència de la major finca ‘can Vedell’ paratge conegut amb els noms de ‘torrent de l’Arnau’, ‘peça Nova’, Llanguinyola’ i ‘cau de la Benfeta’, llevant part del camí de Vedell” (RPGr, II. 25, fca. 2592 f. 163).

Nova del Polell, la font

“Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vila-

major. (fotos-plànol). 15. Font Nova del Polell, 76o m. 1983 amb la restauració es va ajençar la Font Nova del Polell. De ben segur no té res a veure amb la vella” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 72, 85-86).

Novell, el mas

Terra del mas Novell, situades al torrent de l’Om, documentades al segle XVIII, que qua havien estat del mas Pou.

v. *l’artiga d’en Balada*.

“Mas Novell a Cànoves” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 12).

“Serola homo milicia juramento tenet pro Dº Rege tenet apud Mansu Novel quatuor Campos, et dant sexta” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 18).

Novell, la vinya d’en

Peça de terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, pròpia del conegut com en Novell de Sant Antoni de Vilamajor.

“Josep Illa (a). Novell de Vilanova. Per la terra de secà, vinya” (AMSPV, *Caixa*173, *Am*1863-1906, núm. 18o).

Novell, el pi

Zona de la carena que va de l’espai conegut com el collet de pi Novell, fins la zona més elevada de la Pleta.

“27 agost de 1919. Segon molló. Es reconeix com a tal una fita de pedra nadiu de forma irregular, situat en el lloc denominat “Collet de Pinovell”, en el llindar que separa dos terrenys de bruc que pertanyen, el situat a ponent que radica en el terme de Cànoves, a la pagesia anomenada “Masia del Bosc” i el situat a llevant en el terme de Sant Pere de Vilamajor a la casa del Samon. La línia de terme reconeguda entre els mollons primer i segon, és la recta” (AMSPV, *CaixaDTM*, *TRDTM*1919. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i Cànoves-Samalús). “Veïnat de SantaSusanna. Pinovell” (AMSPV, *CaixaDTM*, *Plànol*1919).

Novell, el collet de pi; el prat de pi Novell; el collet del prat de pi Novell i el turó de pi Novell.

Accidents geogràfics successius per la línia termenal amb Cànoves-Samalús, des del collet del pou d’en Vesa, carena amb el turó en direcció sud-est, passant pel coll

fins a la Pleta i el turó del Samon.

A la documentació i la descripció i anotació toponímica del capbreu del segle XVIII, ens anota el collet del prat del pi Novell en la delimitació del mas Samon.

v. *el turó de les Alzines, el turó d'en Cuc, la muntanya de la Moixa, el mas Samon*.

“Collet de Pi Novell” (AMSPV, *CaixaDTM*, *TRDTM*1919. Bloc

de croquis i notes 6.3). “Veïnat de SantaSusanna. Collet de Pinovell i turó de Pinovell” (AMSPV, *CaixaDTM*, *Plànol*1919).

“El collet del pi Novell, que permet anar de Vilamajor, passant per Cànoves i el Montseny, a la Calma” (*QuadV*, núm. 1, p. 22). “Els pous de neu i de glaç. Al terme de Sant Pere de Vilamajor s’ha pogut identificar cinc congestes (Coll de Pi Novell).” (*QDV*, núm. 2, p. 13). “El medi físic. turó del Pi Novell. 1215 m. (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Prat de Pi Novell (1192). i turó de pi Novell (1215). (plànol).” (FIinform. Sender del Pi Novell. De Vilamajor a la Calma). “▲ Pi Novell” (AMSPV, *CaixaDTM*, *Plànol*1919).

Núria, la font de

Font situada a la baga de Vallmanya, sota la casa de Vallmanya.

O

Oiada, el pla d' Oller; el mas Oller

Olmet Om, el camí del sot de l'

Olzinelles, les Omell, el mas

Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor

Olivera Olivar, l'; el sot de l'Olivar

Ordi, el prat de l' Olari, el camí del n

Ollina Oserans Fuster, ca l'

Oiada, el pla d’

“Bisbal. Pla de Oyada, lloc” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 6). “Arnaldus de Olina homo afocatos de Sto. Licerio jura-mento dixit que tenet proDº Rege. Item aliap apud pla de ohida, et dat tasca”(ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 10).

Olari, el camí del mas

v. *el mas Perera de Brugueres*.

Olbiol, s’

“Crosell. Mas Crosell. Solviol envers la costa de Sant Elies” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 8). “A Crosell homo Dom. Regis juramento a Solviol et apud costam Sto Elies unu campu de dat tasca... Petrus de Bosch tenet omnis ho-nor que habet apud Olbiol una fexa et dat sextu” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 13). “OBI, ‘recipient de pedra o fusta, emprat com a abeuradora, menjadora dels porcs, rentamans, etc.,, format per d’una variant antiga i avui di-alectal *olbi*, continuació per la seva part d’*albi* (*aubi*, *oubi*), procedent de llatí ALBEUM (ALVEUM) i ‘llit d’un riu’, ‘conca-vitat!’” (*DECat*, vol VI, pp. 12-14). “L’Albiol. Etimologia.: ALVE-OLUS ‘petita conca’ (diminutiu ALVEUS) aplicat a petites escudelles, pasteretes i objectes semblants, i també al llit estret d’un riuet (Fedre, Justí)... En la forma *obiol*, el mot és viu en el sentit de ‘menjadora per a les gallines’, de ‘galleda de fusta’ i altres variants).” (*OnCat*, vol. II, p. 85).

Olineda, l’

Pelegrinus de Villanova. Homo Dni Regis, juramento dicit: Alia apud Olinedam... Sti Petri, duos solidos pro tribus fe-exis terra quo apud olineda, in lco olineda, et alias fexas in Valle Serena” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 58, 60).

Olinell

Olina, Olinell o Olinella, cognom d’un propietari amb les terres a la zona de la Cuassa.
v. *el coll de la Cuassa*.

“Arnaldus de Olina homo afocatos de Sto. Licerio jura-mento dixit que tenet proDº Rege”(ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 10). “A 25 d’abril 1428. Pere Olanell als serra ergo Narcis gual de vilarasa (ADB, *Caixa*10.130, *Lls-compt*1491, 13b).

Olinella, l’

v. *el faig Gros, Mas i Costa*.

Olinelles, les

v. *el mas Gavarrer, Monner*.

Oliu, el torrent

v. *el mas Perera de Canyes*.

Olivar, l’; el sot de l’Olivar.

Terra situada sota el camí o vial dels Refugis, sense final a la cara de migdia, sota l’espai tancat del qual baixa la torrentera que, de seguida, es troba amb el torrent de can Xicaina i, més endavant, amb el sot de la Premsa so-bre can Sota.

Oliver; el mas Oliver i el torrent del mas Oliver.

Es dóna aquesta toponímia del mas i el torrent Oli-ver, com a delimitació del mas Canal de Brugueres, en la descripció documental del segle XVIII, i ens informa que la casa d’aquest nom, potser anomenada ca l’Oliver, ja es-tava derruïda. Propietat aleshores pertanyent al mas Gras d’Avall.

v. *el mas Canal de Brugueres*.

“2o novembre 1731. Ego Paulus Gras de vall agricola parra. Sti. Petri Villamayoris, uti dominus et pocessor mansi Gras de Vall et ejus terrarum ejusdem parra. Pro quo quidem Manso Gras et tenis ejusdem omnium cenum pro dicto mas Gras quam pro manso Oliver diruto et omnium servi-tutum antiquorum die” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, p. 286rv).

Olivera

Casa que probablement hom anomenés ca n’Olivera.
v. *el Mal Consell*.
“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Olivera... Census Natalis: Olivera” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 66, 68).

Olivera, el mas d’

Antiga propietat i la masia desapareguda del veïnat de Canyes.

“Mas Olivera” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 17). “f.f. de Oli-

varia homo Dni Regis, juramento dicit quod tenet Mansu de Olivaria pro Do Rege, et facit septem solidos pro Por-cadis. Im quinque solidos et quatuor denarios in festo Na-talis. Im unu par Gallinarum receptienciu. Im tres Pullos de recocnicione. Im una quarteria Bladi pro locido Regi, et aliam fabro. Im tres Punyeres de forestatge. Im unu cor-teriu vini de locido Regi, et aliu fabro. Im tres corterias vini de forestatge. Im duas traginas et una jova de trituranda” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 36). “5. El veïnat de Ca-nyes. 5.2. El poblament. Masies que no en queda cap resta: el mas d’Olivera” (*QuadV*, núm. 2, p. 38).

Oliveres

“25 de gener de 1405. P. ses Oliveres, ciutadà de B. De la parròquia de S.P. de Vilamajor, reconeix a Anton Canyes de Cardedeu, que li ha pagat per ma de P. Derrocada 5 lliures que prometé donar per dot” (MATBC, CV, CSXV, plec de fit-xes 1400-1450. AB, perg. núm.46 de Canyes).

Oliveres, les

Terra plantada d’oliveres situada al veïnat de Santa Susanna, entre can Gorgs i can Sagrera, al solell, però més properes a aquest última casa. Grans i vells exemplars omplien el camp entre els quals s’aprofitava per fer-hi ordi, civada, blat.

També a les terres de cal Tard, una part de les feixes que baixen a sota la casa.

Olivereta, l’

“26 octubre 1727. Joannes Antonius Parera Agrícola Vici-natus de Cañas, Parra. Sti Petri Villamajoriis, Dominus et Possessor Mansi Parera et ejus terrarum. 2. Item etiam habeo et possideo quandam petia terra que est in loco vocato la Olivereta, oriente honori mansi Moner diruti, quem ego possideo partim, et partim cum aliis honori-bus meis, meridie mansi Moner, occidente mansi Nogue-ra, partim mansi Riquer diruti quem ego posseo, partim Mansi Armengol” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 2-2rv).

Oller; el mas Oller.

Antiga casa i propietat de Perera de Canyes, que es documenta al segle XVIII derruïda.

v. *la Costa, el mas Ermengol, can Fàbregues, can Perera Salom, el Torrellet, les Trabucades*.

“Mas Oller, en lo Faig Gros i Mont Redó... Mas Oller de Sant Lley... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos fa-ciunt homnes Villamajoris:” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, pp. 2rv, 14rv, 66). “Im G.P. Subirats homo Dni Regis de omni honore quam possidet pro Rege de Manso Oler, usque ad Podiu de Aquaça, dat sixtu... Petrus Oler homo afocatus de Sto. Licerio, juramento dicit, que facit, et tenet pro Dº Rege, octo denarios in festo Natalis. Im quinque denarios, pro recognicionibus, et tertia plem unius denarios. Im una quarteria Bladia pro locido Dº. Regi, et alia fabro. Im media Corteria Vini. Dº Regi, et alia media fabro. Im media quar-teria de forestatge. Im una jova et una bestia. Im omni ho-nore quem tenet pro dª Rege, ultra Riera versus oriente, dat quinta. Im de omni honore quem tenet pro Rege qui est de Manso suo, usque ad Podio de Aquaça, dat sextu... G. Carbonell homo Sancti Jacobi Altaris Villamajoris, dicit quod facit host et Cavalcada Dº Regi et tenet Mansu de Oller, qui est in valle des Bosch juxta Mansu Bernardi de Vilario, et facit de sensu tres solidos, et quatuor denarios in festo Sti Petri pro Porcada. Ite unu par Pulloru de recognicionibus. Item una tragina. Ite in festo Natalis duos solidos at de ria-ria sensu facit pro dicto Manso de Olleto. Item dicit quo fa-cit duodecim denarios pro sensu rahone habitacionis dicti Mansi de Olleto, que fuit relaxata ei pro G. de falgarÿs Baju-lo tunch temporis Villamayoris Dº Rege. Ite facit pro locido Regi mediam quarteria Bladi, et aliam media fabro; excepta porcada, sicut continetur in instromento” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 23-24, 45). “25 octubre 1436. manso oller” (ADB, *Caixa*10.130, *CapbRend*1436). “La Fiscalitat. Llibreta d’anotacions 1436-1437. Mas Oller” (VCCPM, p. 100).

Oller, la coma del mas

“11 març 1728. Ego Josephus Gel, et Planell agricola parra. Sti Stephani de Cañamás, possessor Mansi Planell et ejus terrarum parra. Sti Petri de Vilamajor. Petiam terra ques in loco vocato Coma del Mas Oller, orient Riaria de Vilamajor, meridie honoribus den Parera de Canyas qui fuerun Man-si Armengol partim cum Armengol, occidente Mansi Oller diruti, quem possidet Parera de Cañas, cirtio Mansi Parera” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 170-170rv).

Ollina

“Ollina de Sant Lleïr” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 7).

Olmet

“Jaume olmet de sant celoni /a.” (ADB, *Caixa*10.130, *Lls-compt*1491).

Olzinella, l'

“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, habeo et possideo petiam terra que est in loco vocato la olizinella, oriente et a meridie cum honoribus Mansi Armengol, occidente et a cirtio cum honoribus Mansi Noguera quem ego possideo... Item etiam teneo heredum et possessorum mansi Planell dicta parra ejusdem petia terra que est in loco apellato la Olzinella àlies Corbatons, orientem mansi Parera, et partim mansi Riquer, meridie mansi Armengol, partim mansi Parera, et partim mansi Riquer, occidente itinere publico, cirtio honoribus partim den Aulet median-te camino, et partim mansi Riquer” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 4-4rv, 16rv-17).

Olzinelles, les

“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vi-cinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, habeo et pos-sideo petiam loco apelato las Olzinellas, orientem mansi Noguera partim, et partim mansi Riquer, meridie et occi-dente mansi Aulet quod possidet Gras de munt y Mustarós, cirtio mansi Cavallar, de pertinentiis mansi Noguera” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 9-9rv). “OLZINELLES. Etimologia. Derivat d’*alzina*, en la seva variant fonètica *olzina*, resultat del llatí ILICINA per influència de la L velar. *Olzina* resta avui com a cognom” (*OnCat*, vol. VI, p. 45).

Om; el mas de l’Om

Al segle XIII, es documenta una casa amb aquest nom a la Força.

v. *el coll de Canyes, la Fàbrica, el mas Font*.

“Mas del Om” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, pp. 33). “G. De olmo homo Dni Regis juramento dicit quo tent Mansu de Olmo pro Dº Rege, et facit pro porcadis quatuor solidos in festo Sti Petri. Im duos solidos in festo Natalis. Im unu per Pulloru pro reconicionibus. In octo octavos de fores-

tatge. Im una corteria et mddiu de Vino de forestatge. Im una quarteria Bladi pro locido. Dº Regi, et alia fabro. Im un tragi, et una jova ad triturandu. Ds Rex debet de redictis ho-minibu que faciut Jova ad triturandu, comertione de Pane tertia, et de Vino, et de Carnibus, et pro tragina, debet dictus Ds. Rege lare, sive Bajulus ejus quatuor denarios, et tertia ptem unius octavi ordeì... Census termini Sancti Petri. Do-mini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Olms... Census Natalis: Olm” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 28, 65, 68).

Om, l'

Lloc anomenat de Dona Morta, al límit municipal nord-est, travessat per la línia termenal, documentat també en el capbreu del segle XVIII, com a Om. v. *Dona Morta*.

Om, l'alzina del sot de l'

Esbelta i bella aquest alzina presideix una zona mitja-na del sot de l’Om, davant l’entrada del Forn d’en Ribes, al costat de ponent del camí del sot de l’Om, entre aquest i la riera. D’un volt de canó de 2 m. i una capçada regular i majestuosa de 17 Ø.

Om, el camí del sot de l'

Aquest camí s’endinsa cap al nord, com a continuació del camí de Vallserena, actualment després de deixar en-rere la urbanització de Vallserena, després de travessar el gual i la riera de Vallserena, passa per sota can Vilar i, altra vegada supera un gual entre can Marquesó i el Forn d’en Ribes, quan la riera passa de ponent a llevant del camí, travessa el veïnat fins que li arriba per llevant la riera Pe-tita davant de can Vacota, on comença a enfilar-se per la carena i hom anomena el camí de cal Nen, fins arribar a trobar el camí de la serra Llarga abans de can Peirana.

També és anomenat d’aquesta forma el camí de curt recorregut que serpenteja la costa o serra des de baix el sot fins el camí de les Tres Termes, encara que hom l’ano-mena majoritàriament el camí de la serra Curta.

Om, la riera de l’; la serra de l’Om; el sot de l’Om; el torrent de l’Om; la riera del sot de l’Om; la ser-ra del sot de l’Om i el torrent del sot de l’Om.

Fondal per on circula un torrent de doble brancada i

curt recorregut, que es forma a la falda de la serra Llarga. Tanmateix, veiem documentat i anomenat el sot de l’Om tot el caient de sota can Parròquia. El corrent d’aigua, quan baixa, passa ensotalat per una zona humida sota el costat de ponent de cal Nen, ran el camí del sot de l’Om, que travessa a l’entrada de can Marquesó, i torna a cre-uar-lo en el gual de Vallserena. Antigament, l’om sobretot, omplia aquests fondals espessos i la part oberta de mig-dia, avui, encara que hi ha exemplars d’aquesta espècie, abunda el plàtan i el pollancre, que verdegem i omplen de llums la torrentera, i encatifem de lluentors i tons calents els terres a la tardor.

La documentació del capbreu del segle XVIII, ens parla de la serra de l’Om, situada al costat de llevant del sot de l’Om, avui anomenada la serra Curta.

v. *la plana dels Àlbers, l’artiga d’en Balada, el torrent de les Cort, el Forn, can Mir, can Segarra, can Vacota, el qual i la riera de Vallserena*.

“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agríco-la vicinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, teneo et possideo petiam terra in dicta Parra. de Vilamajor in capite riaría vocata del Hom petia fuit vinea, oriente honore den Riba, parra Sti Stephani de Palau Tordera, honore Joannis Nadal parra. Vilamajor, quodam torrente vocato dels Verns, qui descendit de les Canalies, meridie Joannis Llobera, qui fuit den Bori, occidente Armengol de Cañas, quem hodie possidet an Llinás, partim mansi Parera, cirtio mei mansi Parera... Item etiam teneo, habeo et possideo quendam troceum terra nemorosam coto quarterioarum frumenti et in loco vocato lo torrent de l’Hom, meridie cum restante petia terra quam possedet Joannes Bori, et torrent dicta parra. de Vilamajor, occidente honoribus den Llinás, et a cirtio honoribus den Filbà qui fuerunt den Parera, et antea den Noguera de Cañas... 19 desembre 1727. Item teneo, ha-beo et possideo totum illum alim troceum terra boscosum de estepas y alttras matas tinenti quaturò quarteriarum frumenti in loco vocato la Serra del Hom, oriente, meridie, et a cirtio restante dicta petia terra, quam possidet Joannes Bori, et torrent, occidente honoribus Vidal del Puig in su-mitate serra, quos honores possidet an Ribas del Lladoner partim, et partim honoribus den Pujadas in sumitate... 7 febrer 1734. Nos Silvestere Carol labrotor parra. Sti. Step-hani de Palau tordera, habemos et possidemos quendam tro-

Sot de l’om

ceum terra in eadem parra. Sti. Petri Villamajoris, in loco vocato torrent del Hom, petia terra qui fuit den Riba, que olim fuit de pertinentÿs den Planell, oriente honore den abril, qui fuit den Riba, meridie Petri Xicoy, occidente tor-rente vocato del Hom, et a cirtio honore den Rovira, et par-tim honore den Net de parra. Sti. Stephani de Palau torde-ra” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 10rv-11, 83-83rv, 85-85rv, 320-321). “Jaume Pujol Planas d’aquest poble. 10na. “Sot de l’Om”, llevant Isidre Costa, lle-vant-ponent-nord Pere Pujol Parera, llevant-migdia Josep Arabia Suqué, erm, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 190, f. 207-207rv, alta 1911). “Casa solar de-nominada serra del Sot de l’Om, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant-nord Manel Nadal, migdia Jaume Torras, Segimon Pou, migdia-nord Josep Blanch. Josep Badell Planas; Isidre Serras Planas (1939)” (RPGr, Il. 1, fca. 25, f. 80). “El sot de l’Om aplegaria totes les masies situadesde al llarg de la Vallserena” (*QuadV*, núm. 2, p. 30).

Om, el veïnat del sot de l'

Veïnat que és una continuació pel costat nord de la Vallserena, des del punt del gual de Vallserena, quan en-trem al sot de l’Om, sota la casa del Vilar, punt des del qual abans s’enfilava el camí cap a aquesta casa. Per dalt arribava pel costat nord fins a la casa de can Segarra, des-

apareguda, can Peirana i el camí de Sant Elies.

Té les limitacions geogràfiques següents: llevant el terme municipal de Sant Esteve de Palautordera i, en una petita part, a l'entorn de can Peu Alt, amb el terme municipal de Santa Maria de Palutordera, a migdia amb el veïnat dels Boscassos i Vallserena, al nord-ponent amb el veïnat de Canyes i el veïnat del Pla.

Trobem inscrites amb el nom del sot de l'Om, diverses referències a topònims del sot de l'Aigua. De fet, aquest, el sot de l'Aigua, queda inscrit dintre una àrea més gran que correspon conjuntament al veïnat del Sot de l'Om.

La reiteració que es veu en la documentació, tanmateix, podria induir a error o confondre les parts del sot de l'Aigua com a sot de l'Om. Al revés podem trobar també en un cadastre de mitjà segle XX, com s'inscriu sot de l'Aigua a una part del sot de l'Om.

Potser caldria pensar més en errors puntuals que en qualsevol altre tipus de circumstància, i deixar ben remarcat cada topònim a la part que li correspon, és a dir el sot de l'Om al sud-oest i el sot de l'Aigua al nord-est de la serra Llarga.

v. *ca n'Abulló, el Forn d'en Ribes, cal Geperut, can Guifes, can Marquesó, can Nadalet de Baix, cal Nen, can Parròquia, can Peirana, can Santa Anna, can Segarra, Sota, can Suari, la Torre Guillera, can Vacota, el Vilar, can Vilorda, can Xicaina*.

Omell, el mas

Propietat del terme de Cànoves, amb terres documentades al segle XVIII, en el terme de Sant Pere de Vilamajor. v. *Camprodon, can Perera Salom*.

Omeneres

“Geraldus B. Homo Regis dicit tenet apud una fexa apud Omeneres et dat tasca, et facit quinque denarios” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 9).

Oms, els

Zona situada davant l'espai de llevant de la casa i la font de les Planes. D'aquests arbres en feien rama i s'aprofitava la fulla a l'estiu per al menjar del bestiar. Tallaven els buscallons i els esfullaven omplint coves de fulles fresques que agradaven molt el bestiar per ser una fulla molt saborosa la de l'om de muntanya.

Oms, l'hort dels

“3 desembre 1891. Simeó Bachs Sagrera. Finca adquirida per herència del seu pare difunt Jaume Bachs, situada en el barri de Brugueres, peça de terra hort anomenada “Hort dels Oms”” (AMSPV, *ApAm1906*, altes, núm. 2). “3 juliol 1916. Coloma Bachs Auladell. En mèrits de una relació de bens en qualitat d'hereva del seu pare Simeó Bachs Sagrera, difunt. És alta per passar al seu nom de les finques següents: 6na. Peça de terra hort anomenada Hort dels Oms que es rega amb l'aigua de la immediata riera, de tres àrees sis centiàrees, llevant-migdia-nnord amb un marge, ponent la riera” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 69rv). “3 juliol 1916. Coloma Bachs Auladell. En mèrits de una relació de bens en qualitat d'hereva del seu pare Simeó Bachs. És alta per passar al seu nom de les finques següents: 1ra-4ta, 7na-9na”. Peces de terra de conreu, erma, regadiu, secà, vinya, bosc” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 69-70). “Coloma Bachs Auladell, d’aquest poble. 6na. “Hort dels Oms” llevant-migdia-nord un marge, ponent amb la riera de l’Hort dels Oms, regadiu eventual de tercera (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 16, f. 16rv.6, alta 1922). “Peça de terra denominada hort dels Oms, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que es rega amb l'aigua de la riera, llevant-migdia-nord marge, ponent la riera de Brugueroles. Coloma Bachs Auladell” (RPGr, ll. 6, fca. 628, f. 222).

Oms, el torrent de l’

Denominació de la riera de Brugueres, en el seu pas per aquest terra de can Bacs. v. *l'hort dels Oms*.

Onda, el riu d’

“Ollina de Sant Lleïr. Riu de Onda, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 7). “Arnaldus de Olina homo afocats de Sto. Licerio juramento dixit que tenet proDº Rege una fexa apud Rivu de honda... Petrus lobet homo afocatus de Sto Licerio juramento dicit queo tenet pro Dº Rege, apud Rivum de honda alia fexa et dat tasca” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 10-11).

Or; el torrent de l’Or

v. *el mas Perera de Canyes*. “Or/. L XVIII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*).

Ordi, el prat de l’

Terra de can Perera de Brugueres, situada a llevant de la casa, a la punta de baix el sot, en el punt de trobada dels corrents d'aigua, de cabuda una quartera, on s’hi fa civada i reigàs.

“ORDI, gramínia de diferents espècies del gènere *Hordeum*, provinent del llatí HÖRDĚUM” (*DECat*, vol. VI, pp. 95-98). “hordeum –i n.: cebada” (*DLLE*, p. 224).

Orila

“Una inscripció epigràfica i una requesta de béns. “*Orila presbiter, annos LXXX, obiit era DCCCCX*”. Va viure 8o anys i va morir l’any 872” (V872-1299, p. 37).

Orriols

“Veŷnat de la Iglesia. Orriols. Rosa Aŷmar” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 1. Topònims de les terres de llengua catalana. Orriols. Urriols. Nom d’un Poble de l’Alt Empordà. Orriolis (922). Del llatí horreolis, diminutiu de hórreis, ‘graners.’” (*ELIC*, p. 149).

Oserans, ca l’

Casa de la plaça de l'Església, que estava situada al costat de can Pau. Nom de casa a partir del cognom de la família propietària que, majoritàriament, trobem documentat en la forma Oserans, per això cal pensar que així l'escrivien i es fa l'entrada. Tanmateix, també podria provenir d'Auserans o Userans, Osserans. Veiem com també l'anomenaven el Cafè, per l'activitat que s'hi feia.

v. *el puig Graner*.

“9 novembre 1724. Ego Petrus Ozerans Faberlignarius Parra. Sti Petri Villamajoris... 11març 1743. Ego Petrus Auserans faber lignatarius parra. Sti. Petri Villamajoris” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 118, 361rv). “Veynat de la Iglesia. Auzarans. Arnau, Maria, Jaume Auzarans” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veŷnat de la Iglesia. Auserans. Jaume Auserans, Miquel, Antoni, Theresa i Margarida Auserans... Auserans. Marianna Auserans, Isidro aprenent” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “La Força. Miquel Auserans. 2 persones... Forsa y Ripoll. Pere Auserans. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *PlecCom1744*). “Veŷnat de l'Església: Ausarans. Miquel Ausarans. 4 persones” (ADB,

Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Veŷnat de la Iglesia. Ozerans. Jau-ma Cortes, Rita muller, Theresa filla” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-Com1813*). “Beŷnat de la Iglesia: Oserans. Pere Oserans, Jo-sepha muller, Antonia i Pere fills... Oserans. Joan Oserans, Antonia muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Veynat de la Iglesia: Ozerans. Pere Ozerans, Josepha muller, Pere, Jaume, Joseph, Francisco, Magdalena i Theresa fills... Joan Ozerans, Antonia muller, Joan Baixeras” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Casa Auserans. Ramon Llavina, Paula mul-ller... Maria Cuní vídua” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Segrera: Auserans. Salvador Terrés, Carme muller, Salva-dor i Tomàs fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “La plaça de l'Església. Començant per l'esquerra, can Pau. Al costat trobem ca n'Ozerans (o Auserans); a l'entrada hi havia la barberia; en el primer pis un cafè i sala de ball, conegut per “la sala”” (*QDV*, núm. 1, pp. 40-41). “1640. La recons-trucció de l'església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dijous. 9 febrer: Arnau Auzaran (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “A. Llinatges que representen el nom patern o ma-tern. 6. Noms germànics. Userans. Potser deformació de galcerans” (*ELIC*, p. 124). “Os. Ossera. Recipient per guardar ossos. Del plural del llatí tardà *ossarium*” (*DECat*. vol. VI, p. 134). “OSONA. En la llengua viva, *Ausona* en un nivell culte o semiculte. De la variant AUSO, -ONIS... a la vorera ori-ental d'Osona, territorio dels Ausetans... LIMES AUSÖRUM digueren els romans, i el poble romanitzat, així mateix, FINES AUSÖRUM ‘límit dels ausetans’. AUSI, -ORUM, amb AusetANI, -ORUM” (*OnCat*, vol. VI, pp. 92-96).

Oserans Fuster, ca l’

“Veŷnat de la Iglesia. Auserans fuster. Pere Auserans. 4 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1754*).

Osset, ca n’

“Veynat de la Iglesia. Osset. Joseph i Agnes Osset. Hen-rich Gari” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Esdeveniments di-versos: El pont s’inaugura el 22 de desembre de 1680, en les despeses estan inclosos els menjars de paletes i ma-nobres a casa de Osset” (*VCCPM*, p. 126).

p

Paràs, can Palau Comtal, el
Pasqual, can Panxa, el torrent de can
Pa Negre, en Pastora, la roca
Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor
Perdiguer, el Peirana, la parada de can
Peu Alt l'era de can Pla, el camí del
Pomeres, el camp de les

Pa Negre, en

“Terres del Paborde de Sant Lleïr, i un conegut per en Pa Negre” (RPGr, ll. 48, fca. 174 “N”, f. 162).

Pagès, el mas

“8 maig 1596. Convocats constituïts y aplegats dins la iglesia parrochial de Sant Pere de Vilamajor. homes del consell francesch Clavell del mas pages” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, p. 85rv-86).

Paisà, cal

“Peça de terra erma, roquerar amb una cabana dintre d’ella anomenada cal Paisà o cal Peroler, a la parròquia de Santa Susanna, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant-nord Maria Grau Plana, o sigui la casa anomenada cal Toix, migdia Francesc Giró per mitjà de torrent, ponent Josep Clos, conegut per ‘Jaumet Roca’. Maria Grau Planas; Josep Daví Berenguer (1943). Avui derruïda, any 1949” (RPGr, ll. 3, fca. 232, f. 81). “Josep Cucurella de Vilanova (Paisà). Per les peces de terra de secà, vinya, erm. Per tot a Jeroni Casanovas” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 134). “Les Masies: Païsa. (quadre) ... en runes... Altres masies. Can Paisà, probablement a la zona de la Tordera” (QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 138).

Païssa, can; el mas Païssa.

Nom de casa i terres situades a la parròquia de Santa Susanna.

v. *el mas Roca*.

“L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Can Païssa. (8). Matrimoni i set fills” (*CostaM*, pp. 190-191). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o e propietat. 7. Noms d’edificis i altres construccions i llurs dependències. Pallissa. Pahissa. Del substantiu *pallissa*, ‘lloc on es guarda la palla.’” (*ELIC*, p. 217).

Païsses, les; el turó de les Païsses.

Turó característic i culminant de la serra de Palestrins, on aquesta gira el seu carener en direcció sud-est, nord-oest, cap al nord-est fins el turó de Palestrins. La canalla de les cases de la muntanya hi portaven i guardaven el bestiar a aquestes altures on abundaven els caus i les for-

migues, amb les quals hi jugaven i vigilaven el bestiar. Els tiraven gra als caus perquè sortissin i amb dues pedretes els posaven obstacles, s’entretenien jugant amb elles i d’aquest fet l’anomenaren les Païsses.

També anomenat el turó de les Barraques o de les Brugues.

“Les Pallisses (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Palau, el bosc d’en

“4 gener 1728. Ego Thomas Prats de Vallescar agricola par-ra. Sti Petri Villamajoris. Item etiam habeo, et possideo totam illam petia terra partim nemorosam et partim de vinea plantatam de pertinentiis dicti Mansi Cuch diruti tenentia duodecim arteriarum frumenti, in dicta parra. de Vilamajor, et in loco vocato lo Bosch den Palau, sive lo Puig den Cuch, tenebatur per herdes et possessores mansi Vallescar, orient Sagismundi Llavina Laboratoris, dicta parra. quui antea fuit den Alemany de Palau tordera, et antea dicti Vallescar, meridie honore den Ram de Vilamajor, quodam torrente, occidente honore meo, quodam xaregay, partim Josephi Perpunter, agricola dicta parra.qui antea fuit den Sauleda, et a cirtio honore Emmanuelis Ametller Paratoris lana dicta parra. partim Hyacinto Colell, partim Antonii Montells, partim Pauli Colell, partim Jacobi Lluhir, partim Bernardi Martí, partim Sagismundi Llavina” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 113rv-115).

Palau, el camí de

Camí que puja la costa de la serra Llarga des de la cara de llevant del camí del sot de l’Om, travessa les terres del Forn d’en Ribes, i passa vora aquesta casa, per això és anomenat el camí del Forn d’en Ribes, fins arribar al camí carener. Després baixa per l’obaga fins la Torre Guilera i el sot de l’Aigua.

v. *el camí del Forn d'en Ribes*.

Palau Comtal, el

“Antic Palau Comtal o Castell de Vilamajor. “A l’any 941, el comte Sunyer compra terrenys en el terme de Vilamajor. En 1079 es tenen notícies més concretes del palau que compartien els dos comtes bessons. Fou reparat el 1157 per Ramon Berenguer IV. La tradició assegura el naixe-

ment de l’infant Ramon, fill de Ramon Berenguer IV i Peronella, que més tard fou Alfons I d’Aragó” (*CastC*, pp. 281-282). “El palau comtal. Sembla fora de dubtes que ocuparia el lloc de l’actual església. Corroboren aquesta suposició el nom de *La Força*, donat al conjunt urbà del voltant de l’església” (*DelMC*, p. 74). “Cal subratllar la preferència de Peronella –esposa de Ramon Berenguer IV- per aquest palau: hi residí cinc vegades en l’espai de deu mesos –de juny de 1157 a març de 1158- fent alguna sortida cap a Sant Celoni” (*OHC*, pp. 573, 688). “el mes de març de 1158 Peronella donà a llum el fill primogènit, el qual fou batejat amb el nom d’Alfons, en record del Bataller” (*PCR*, p. 32).

Palau de Vilanova, el

“Pelegrinus de Villanova. Homo Dni Regis, juramento dicit: Alia fexÿ ultra Rieria ante Domos Palacÿ de Villanova. Im media quarteria Bladi de locido Regi, et alia mediante fabro” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 58).

Palaudàries

v. *can Barau*.

“B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 1. Topònims de les terres de llengua catalana. Palaudàries. Nom de lloc del Vallès. Palazdarias (959); Paladdaries (990). *Àries* és nom personal germànic” (*ELIC*, p. 149).

Palaus, la vinya d’en

Terra de conreu situada dins el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, pròpia d’en Palaus de Cànoves.

“Francisco Roig. Palaus de Cànoves. Per la terra d’olivar, vinya” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 321). “Can Palaus. Casa situada al camí de Les Garrigues, construïda de cara a migdia amb coberta dues vessants, al veïnat de les Garrigues de Cànoves” (*Càn-Samal*). “Can Palaus” (AMCS, *Cad1952*, pol. 5).

Palautordera, el camí de

Camí que arrenca de la cara de llevant del camí de la serra Llarga, amb les cases de can Pau i can Ribalta a migdia, baixa per can Rosa i l’antic emplaçament de la casa del Boscàs, entra en el terme de Santa Maria de Palautordera, després de travessar el torrent de can Lari.

v. *el torrent de l’Arnau, can Pau Ribalta, can Quico Ribalta, can Boscàs, can Rosa, can Tona*.

“El camí de Palautordera” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 5.4-5).

Palestrins; el mas de Palestrins.

“Surell. Palestrins” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 12). “Mansu de Palestrins. Bernardus Riba juramento dicit quo tenet Mansu de Palestrins pro Dº Rege et facit sextu tre solidos, et quatuor denarios in festo Sti. Petri, et decem denarios et quatuor solidos in festa Natalÿs, et una par Gallinarum” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 19). “Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Palestrins... Census Natalis: Palestrins” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 67-68). “18 abril 1729. Nos Magdalena Cortés vídua relicta Sebastiani Cortés agricola parra. Sti Petri Villamajoris. Totum illum mansum vocatum Palestrins dirutum et in terra” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 230rv). “PALESTRINS. “*A p̄aləstríns*” és el nom que sentim d’una serra del massís montsenyenc (1923), recordo que també hi havia un mas d’aquest nom. Se’ns acut que es parteix del derivat del nom de lloc *Praenestre* de l’antiga Itàlia, ciutat del Laci: el seu gentilici PRAENESTINUS dóna l’italià *palestri-no-trina*. Queda en estudi” (*ONCat*, vol. VI, p. 137).

Palestrins, l’aulet de

v. *Auledell*.

“Surel homo Dni. Regis juramento quo tenet Mansu Surel pro Dº Rege item alia fexa suptus Oletu de Palastrins, en ugeto, et dat sextum” (ADB, *Caixa10.130, apb1281cop.*, p. 21). “*Aulet* [“possitis facere artiguas pus no destruyats *aulets* ne casta <n> gés”, 1462, doc. de St. Hilari S., Ca. Candi, St. Hilari, p. 105; doc. de les Guilleries, a. 1551, *Dag.*]: és simplement el coHectiu arcaic –ETUM de *alzina*; auleda menys viu però bastant estès com a nom propi, per a l’explicació de l’evolució fonètica de l’*ul d’aulet* i d’*aulina*” (*DECat*, vol. I, p. 246).

Palestrins, el camí de

El camí de les Planes al turó de Palestrins i d’aquest punt en direcció a migdia, fins el coll d’Uixola i per sota la Cuassa. Al segle XVIII ens documenta el camí que passa

per Sa-reïnera, des de Sant Elies a Palestrins. v. *Sa-reïnera*. “Josep Cuc Pou. Palestrins. Camí de Palestrins, matollar” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 5, parcs. 10-11).

Palestrins, el camí de la serra de

Camí carener que ascendeix la serra de Palestrins fins arribar al collet de Palestrins.

Palestrins, la collada de

Espai de trobada de camins, sota el costat nord del turó de Palestrins, on conflueixen el camí de Palestrins que ve de les Planes, amb el camí que ha pujat la serra de Palestrins i el qual se’n va des d’aquest punt pel terme de Cànoves-Samalús, anomenat dels pous d’en Vesa. v. *el mas Cortès*. “Collada de Palestrins” (AMSPV, *CaixaDTM,TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 6.3). “Veïnat de Santa Susanna.. Collada de Palestrins” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Coll de Palestrins (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Palestrins, la font de; la riera de Palestrins i el torrent de Palestrins.

La riera es forma sota les faldes de Palestrins, de llarg recorregut, és anomenada la riera de Vilamajor. v. *Clavell, el mas Cuc, Espina Bell, Fula de Vern, Ronsa Bous, la riera de Vilamajor, Torrent*. “Espina bell. Font de Palestrins, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 3). “In primis terminus Vilamyoris terminatur parte occidente aratoriis de Sta. Maria de Tagamanent et a fontem Collis de Palastrins”(ADB, *Caixa10.130, Cap-b1281cop*). “Conca del riu Besòs: 2. Torrent de Palestrins (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Palestrins, la serra de; el turó de Palestrins.

Zona característica d’aquesta part de muntanya, passa pel carener la divisòria termenal entre Sant Pere de Vilamajor i Cànoves-Samalús, amb un seguit de turons i colls, amb el turó de Palestrins a la part culminant. v. *el sot Gros, la riera de Vilamajor, la riera de can Volard*. “La serra de Palestrins” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 6.3-9). “Veïnat de Canyes. Turó

de Palestrins” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Carena de Palestrins, turó de Palestrins 1026 m (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Paleta, la barraca del

Construcció a la baga del Cortès, ara en el bosc d’aquesta propietat, on hi ha una alzina de referència; l’habitava un home que feia les feines d’arranjament i obres de les cases o barraques del veïnat. “La barraca del Paleta (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Palomeres, a

v. *Galla, el mas Terrer*. “Nespler Mas. Palomeres” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 8rv). “Bernardus Nespler homo Dom. Regis juramento dict a Palomeres unu campu ed dat sixta” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 7). “Deu en Joan Recolons de canoves per una carta feta en forma de establiment de unes palomeres” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*, 21b).

Palomeres, el coll de; l’artiga del coll de Palomeres.

v. *el mas Terrer*. “Coll de Palomeres, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 16). “Petrus de Bosch tenet omnis honor una fexa apud coll de Palomeres suptus viam de Costa rasa, et dat sextu... fexa apud collem de Palomeres suptus unam de Costa rasa” (ADB, *aixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 7, 13).

Palomeres, el sot de les

Sot que cau des sota el Sull cap a llevant. Fa de termenal en una petita part del seu recorregut amb els municipis del Montseny i de Sant Pere de Vilamajor. S’inicia a la font de les Palomeres, en terme del Montseny, s’endinsa en una lleugera corba a Sant Pere i formant el termenal cau ja altra cop dintre el Montseny a buscar el riu Major, per formar la riera de la Bascona.

Panxa, can

De fet avui són dues les cases que es coneixen amb aquest nom, l’antiga i originària d’aquest nom, petita, a la cara de migdia de la cruïlla de camins, amb el camí de can

Panxa a migdia, el de can Grans d’Avall, que baixa al nord-est i el camí que marxa a Palestrins cap al nord. Casa del veïnat de Canyes, petita, de planta baixa i pis amb coberta a doble vessant horitzontal a la línia de façana, amb el centre desplaçat, situada en un punt elevat a la cara de la serra d’aquesta casa, al costat de migdia de la plana de can Panxa. A ponent es va construir a finals de la dècada de 1960 una casa-torre gran a la vora de llevant del bosc, a sota hi ha les terres de conreu de can Gras d’Avall, que també en diuen can Bassa.

Avui no sabem l’origen d’aquest nom de casa que, d’antic, com veiem a la foto del treball que esmentem era de planta baixa i pis amb una coberta baixa a doble vessant perpendicular a la línia de façana.

“Veýnat de Canýas: Panxa. Estragués. Jacinto Estragués, Raymunda muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1840 i 1843*). “Cañas: Estragues. Can Panxa. Jacinto, Raymunda” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*). “Cañas: Ramon Mas, Dolors muller, Carme i Anton fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Casa de pagès anomenada can Panxa, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, paratge anomenat pla d’en Sala, llevant Francesc Gras, llevant-migdia Salvador Parera, migdia-nord-ponent Francesc Gras, ponent mas Llinars. Rafel Pibernat; Josep Parera Alsina (1943)” (RPGr, ll. 2, fca. 175, f. 201). “Jacint Estragués de Vilamajor. Per la terra regadiu, erm, secà. Per la casa de pagès. Passa a Miquel Bosch” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 146). “Veïnat de Canyes. Can Panxa” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Josep Parera Alsina. Can Panxa. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parc. 167b). “o,32. Can Panxa. Conjunt de cases” (Finform. El Camp Gran). “5. El veïnat de Canyes. 5.2. El poblament. El veïnat es troba format per les següents masies: Can Panxa... 6.- Les masies del veïnat de Canyes, a la plana. Can Panxa... fitxa i foto” (*QuadV*, núm. 2, pp. 38-39, 49-50). “Can Panxa (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Panxa, el bosc de can; el mas Panxa i la vinya de can Panxa.

Terres situades a l’entorn d’aquesta casa, a cada costat del camí que careneja la serra homònima, format actualment per un bosc sobretot d’alzines, sureres i també pins, amb un sotabosc de galzeran, bruc i romaní. El conreu de la vinya fa anys va desaparèixer del mas.

“Rafel Pibernat Andreu, de Barcelona. “Can Panxa” llevant Francisco Gras, per mitjà de camí, migdia el mateix propietari, migdia-ponent-nord Francisco Gras, ponent terres del mas Llinars, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 166, f. 178, alta 1911). “Francesc Gras Ventura, Josep Puig Plana i Josep Pujol Parera. Can Panxa. Alzines, pins, vinya, cereals” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parcs. 162-165, 168, 170-172).

Panxa, el camí de can

Aquest camí comença als Quatre Camins i, des d’aquest punt marxa en lleugera ascensió en direcció nord fins a la casa de can Panxa, en el seu recorregut travessa la riera de Vilamajor i el camí de can Perera, ascendeix per la carena de la serra de can Panxa fins aquesta casa, després continua ran de la plana de can Panxa i puja la carena de la serra dels Brols. v. *camí de can Mongol*. “o,10. Camí de can Panxa, pugem de manera suau pel mig del bosc” (Finform. El Camp Gran).

Panxa, la plana de can; la serra de can Panxa.

Es forma una planada en el punt d’unió entre la serra del Brols que baixa en direcció sud-est i la serra de can Panxa, a partir d’aquest punt baixa en direcció sud per on puja el camí de can Panxa i porta a can Panxa, però després continua ascendint pels careners de les dues serres.

Pel centre carener d’aquesta serra, també anomenada la serra del Secà, que vessa la falda de ponent cap al torrent de can Guri i la de llevant cap a la riera de Vilamajor, puja el camí de can Panxa, entre terres de conreu de secà però sobretot de bosc d’alzines, pins i sureres. Puja lleugerament en direcció nord, des dels Quatre Camins, fins la casa de can Panxa.

“Pla de can Panxa (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Panxa, el torrent de can

Torrentera que recull l’aigua de les faldes del sot de sota la casa i el camí, baixa en direcció sud-est entre la quintana de can Gras d’Avall i les Illes al nord i el camp de la Vinya i els Colomers a migdia, de curt recorregut va de seguida a la riera de Canyes.

“Conca del riu Besòs: 24. Torrent de canPanxa (plànlol).” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Panxa-sec, en; les illes d’en Panxa-sec.

“A. Situació. Santa Susanna. Esta parroquia por oriente lin-da, en el punto llamado las Illes de Panxasec” (QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 23-24). “2o setembre 1869. Límits de Santa Susanna” (*CostM*).

Papaia, la

Motiu femení per anomenar la dona de ca la Cion de Baix, que es va casar, ja gran, amb l’home d’aquesta casa, que també es va conèixer aleshores per ca la Papaia. Li aplicaren aquest motiu: La Papaia, per massa enraonadora. v. *ca la Cion de Baix*. “papaia. f. Fruit del papaier. m. Arbre tropical (*Carica pa-paya*).” (DIEC, p. 1347).

Paracoll, la vinya d’en

v. *la pedrera d’en Pujades*.

Parany, la serra del

Per les dades documentals del capbreu del segle XVIII, podríem pensar que és la mateixa serra que baixa del turó Saperera, pel pla Saperera fins a sobre can Sorell.

“29 octubre 1736. Nos Elena Sorell vidua relictæ Joannis So-rell agricola Sti. Petri Villamajoris proprietarius Mansi Sorell et ejus terrarum. 2 Item etiam tenemus et possidemus to-tam illam alia petiam heremam steporosam sex quarteri-arum scitam in dicta parra, vocata la Serra del Parany, del camí en amunt qui va dels nostre Mas Sorell al mas Gaval-det dirruhit quem nos possidemus qua petia de terra est de peertinentÿs Mansi Nadal, oriente honore nostro, meridie honoris mansi Nadal itinere, occidente con honore nostro, partim Nadal, et a cirtio honore nostro” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc. 2, *Capb1727-1743*, pp. 344rv-345rv).

Paràs, can

Antiga pagesia situada a la Força de Sant Pere, ran el vall sud-oest de la muralla, casa que va ser enderrocada a la dècada de 1940 i, amb el pas dels anys, s’hi ha construït noves edificacions d’habitatges.

“Paràs. Joseph Gual. 4 personas” (ADB, Caixa1.9, *Plec-*

Com1744). “Veÿnat Bruguer Nou: Paràs. Illa. Maria Illa vídua, Maria filla... Veynat de la Iglesia: Parás. París. Maria París ví-dua, Rita París vídua, Josepha filla, Maria Theresa Llovera” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Casa Parás. Anton Lloreda, Teresa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Segrera: Paràs. Jacinto Rovira, Teresa muller, Miquel fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Veynat de la Forsa: Parás. Joseph Safont, Miquela muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Paràs. Jo-seph Safont, Micaela, Josep i Domingo Safont” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “1951. La obra del centre de culte., dona-ren jornals: Joan Vernet (Paras) cavall i mosso” (ADB, Cai-xa5.60, *Llpparroqs.XIX*). “Can Paràs” (QDV, núm. 1, pp. 42, 64-65, 91 foto doble). “El carrer de l’Església. L’enderroc de can Paràs i ca l’Escolà, situades al passatge de l’Església, per a construir un edifici modern i un bloc de pisos” (*QuadV*, núm. 1, pp. 24-25, 64-65). “Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. Can Paràs (plànlol).” (Flnform. Església de Sant Pere).

Paràs, el camí de can

Camí de curt recorregut, des de la cara de ponent de l’avinguda dels Quatre Camins, davant de can Planes, en-tra fins els pisos que hi ha actualment a les terres de can Paràs.

v. *el mas Paràs*.

Paràs, el mas; l’olivar de can Paràs.

v. *el sot de can Riera*.

“Peça de terra, secà, olivar, conjuntament amb dues cases edificades l’una coneguda per can Paràs, a la part nord-est i l’altra al costat nord-oest de la la mateix peça de terra can Riera de les Oliveres, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant escola pública, Tomàs Garroset i altres, migdia Esteve Fradera i d’altres, ponent-nord Moliné i al-tres. Josepa Ribosa Oserans; Joan Barnet Plantada (1943)” (RPGr, ll. 2, fca. 179, f. 209). “Terrenys en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, de ponent a llevant, des del camí o entrada particular de la finca de can Paràs, llevant-nord can Planes” (RPGr, ll. 6, fca. 633, f. 232). “Joan Barnet Planta-da d’aquest poble, llevant part amb l’Escola Pública i part els hereus de Tomàs Garroset, migdia hereus d’Esteve Fra-dera i terrenys de la Rectoria, ponent terres del Moliner, part Jaume Carreras i altres, secà i olivar de tercera” (AMS-PV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 22, f. 23, alta 1923).

Paràs Guenyo, can

v. *cal Guenyo*.

“Paras Gueño. Esteva Bachs, Tecla mullera, Jaume i Joan. Ramona burdeta” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*).

Parellada, la

Terra anomenada i documentada en el capbreu del segle XVIII, com la Parellada i la parellada de can Clavell.

“4 abril 1729. Ego Josephus Derrocada, et de Llança, domi-cellus in parra. Sti. Petri Villamajoris, non solum usufruc-tuariu, Hereditatis et Mansi Derrocada dicta parra. 27 abril 1710. Petias terra que sunt pars et de pertinentÿs de la Parellada, hereditatis Mansi Clavell dicta parra. cum aqua ad rigadum nune unitas i agregats, quatuor quarterioarum frumenti, orient cum Riaria, meridi mansi Roig, quem ego possideo, occidente mansi Clavell quodam reco pro quo transit aqua ad rigandum aupradictam Parellada median-te, et a cirtio restante Parellada dicti Clavell” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 228-228rv). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 8. Noms de preparacions i utilit-zacions del terreny i de treballs agrícoles. Parellada. Pere-llada. Del substantiu *parellada* (derivat de parell), ‘extensió de terra que es llaura normalment en un dia per un parell de bous’” (*ELIC*, p. 225).

París

Cognom documentat durant el segle XIX al veïnat de l’Església, a la casa de can Paràs, que també s’inscriu com a Nadal o Nadal i Gual. Potser aleshores, quan hi vivia aquesta família, de la casa en deien: Can París.

v. *can Paràs*.

“Veÿnat de la Iglesia. Nadal y Gual. Llorens Paris, Maria, Eli-as i Joseph fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Beÿnat de la Iglesia: Nadal. París. Llorens París, Maria muller, Elias Pa-rís, Rita muller, Rosa París” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Veÿnat de la Iglesia. París. Maria París vídua, Rita París vídua, Josepha filla, Mª Theresa Llovera” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1843*). “D. Llinatges referents a circumstàncies del naixement, a consagracions, benediccions i auguris: París. Del llatí *Apparitio*, ‘Epifania’ (dia 6 de gener). (*ELIC*, p. 265). “appãreo –ui –itum, aparecer, ser visible” (*DLLE*, p. 36).

Parròquia, can

Casa del veïnat del sot de l’Aigua, en situació elevada i solella en una plataforma sobre el sot de l’Aigua, entre el sot de la Fressa o de can Parròquia que passa a baix, enfondit, pel costat de llevant i sobre el camí del veïnat que serpenteja i puja a la casa, de façana allargada, de dalt i baix, amb la coberta horizontal a la línia de la façana orientada a migdia.

“Torrent del Om: Roca. Isabel Roca, Jauma, Rosa, Maria, Theresa i Francisca filles” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veÿnat Torrent del Om: Parroquia. Roca. Jaume Roca. Ma-ria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1840*). “Sot de l’Hom. Parroquia. Pau Bosch. Magdalea muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Sot del Om: Can Parroquia. Boix. Pere, Madalena” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*). “Sot de Lom: Parroquia. Joan Almirall, Dolors muller, Salvador i Maria fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Pau Roca de Vila-major. Parroquia. Per la terra de secà, erm. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 321). “Josep Roca de Vilamajor. Parroquia. Per la terra de secà” (AMS-PV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 317). “Veïnat del Sot de l’Om. Can Parròquia” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànlol1919*). “Terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, situada en el lloc denominat el sot de l’Om, en la que hi ha una casa anomenada can Parròquia, llevant torrent del sot de l’Om [sot de l’Aigua]. Joan Almirall Mas; Mercè Almirall Bis-bal (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 208, f. 19). “Mercè Almirall Bisbal. Can Parròquia. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 7, f. 3, parc. 4of). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Parròquia. Distància: Una hora” (VCCPM, pp. 49, 51). “Can Parròquia (plànlol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Parròquia, la bassa de can; la font de can Parrò-quia; el rec de can Parròquia; la resclosa de can Parròquia; el safareig de can Parròquia i el tor-rent de can Parròquia.

Anomenada bassa o safareig, embassament situat ran el pas del torrent que baixa per can Sota, per sota el costat de migdia de can Parròquia, que forma part de l’anomenat sot de l’Aigua i que rep diverses denominaci-ons d’acord amb el nom de les cases d’aquest veïnat.

L’aflorament d’aigua a la font de can Parròquia és just

ran el costat nord del torrent, al capdavall del camp al sud-oest de casa. La deu, que ara no raja, queda en un call enfondit en forma d’L construït d’obra, al qual s’hi arriba baixant 6 graons construïts d’obra i pedra artificial. L’aigua és conduïda fins la bassa-safareig, de forma rectangular, a través d’un tub enterrat, paral·lel al torrent. Servia per regar la terra del triangle de sota la casa i per rentar les dones de la casa, avui encara conserva les lloses de pedra del rentador, en el seu costat nord-est.

A l'alçada del camp del Corraler, en el torrent de can Parròquia es feia una resclosa amb troncs i pedres que desviava l'aigua per un rec també anomenat de can Par-ròquia, que portava l'aigua fins a la bassa de terra de la Torre Guillera.

Són dos els torrents o sots anomenats de la Fressa i de can Sota, que també es troben documentats amb el nom de can Parròquia, el de l'esquerra de la casa es forma a la capçalera de la serra homònima també anomenat el sot de la Fressa i sobretot el sot de la vinya Vella, i el que ve per sota la casa, pel fondal del sot de l'Aigua, dit de can Sota o de can Parròquia; després d'ajuntar-se sota can Parròquia, també és conegut com el torrent de can Tra-veria, forma termanal amb Sant Pere de Vilamajor i Sant Esteve de Palautordera i entra en aquest terme munici-pal, sota can Peu Alt.

“Torrent de can Parròquia” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 3.4). “Veïnat del Sot de l’Om. Tor-rent de can Parròquia” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Mercè Almirall Bisbal. Can Parròquia. Bassa-font-rec-tor-rent” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 7, f. 3, parc. 28d-e). “Font de can Parròquia (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Conca del riu Tordera: 44. Torrent de can Parròquia (plànol)… Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cavallar. 19. Font de can Parròquia, 325 m. sentim el xipolleig de l’aigua i veiem, en efecte, un bon raig que omple tot el broc (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19, 62-63).

Parròquia, el bosc de can; el mas Parròquia; l’oli-var de can Parròquia i la vinya de can Parròquia.

Terra de l’antiga vinya de la casa i de grans oliveres que patiren la gran glaçada del mes de febrer de l’any 1956 i fo-ren tallades, encara que, a partir dels rebrots de les soques

avui tornen a donar fruit, en una terra que després de la delmada havia estat ocupada pel bosc i ara es recupera al-tra vegada. Antigament, fins l’arribada de la fil·loxera la part més important per al manteniment del mas sortia del con-reu de la vinya, d’aquesta terra situada a la costa de la serra que puja pel costat de ponent travessada per un corriol.

v. *Boscassos*. “Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vi-lamajor, coneguda pel bosc de can Parròquia, nord Tolrà Palau, llevant Roig Basí, ponent Rafel Terradas. Joan Al-mirall Mas (1945)” (RPGr, ll. 4, fca. 4o2, f. 1o3). “Josep Roca de Vilamajor. Parroquia. Per la terra de secà” (AMSPV, Cai-xa173, *Am1863-19o6*, núm. 317). “Joan Almirall Mas, d’aquest poble. Sot de l’Om. llevant Josep Badell, migdia torrent del sot de l’Om [Sot de l’Aigua], ponent Pere Pujol, nord An-dreu Surell, secà i erm de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 4, f. 4.1).

Parròquia, el camí de can; el camí de la serra de can Parròquia.

El camí entra des del terme de Sant Esteve de Palau-tordera, vora la Torre Guillera i porta a la casa, creuant el torrent de can Traveria. Després de la casa la sendera re-munta la serra de can Parròquia per la carena, i passa en-tre les terres de conreu antigament dedicades a la vinya.

“Can Parròquia. Camí. senda” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 7, f. 3).

Parròquia, l’obaga de can

La casa de can Parròquia presideix des de la seva plata-forma solella les terres que vessen fins el sot de l’Aigua, i el pas del torrent en una zona humida i ombrívola, per l’om-brejada de la falda obaga de la cara nord de la serra Llarga. “Peça de terra bosc, denominada ‘obaga de can Parròquia’ en el terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant Miquel Ara-bia, migdia Ramon de Segarra, ponent-nord Pere Pujol. Miquel Arabia Pou; Josepa Perxachs Puig (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 336, f. 373).

Parròquia, la serra de can; el turó de can Parrò-quia.

Des de l’emplaçament de la casa de can Parròquia, a l’enforcada dels dos torrents de can Parròquia des de sota la cara sud-est de la casa, ascendeix aquesta serra,

obrint-se i enlairant-se en direcció nord-oest.

“Veïnat del Sot de l’Om. ▲ Parròquia” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Can Parròquia” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 7, f. 1 i f. 3, parcs. 28-3o, 35-4o).

Parroquià, can

“Veynat de la Iglesia: Parroquià, Trias. Raymunda Trias, Francisco Trias, Maria muller. Joseph Roca, Magdalena muller” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom184o*). “Segrera: Parroquià. Josep Auladell, Teresa muller, Joan, Josepa fills” (ADB, Cai-xa 1.1o, *LlbCom1887*). “Veynat de la Forsa: Parroquià, Josep Planas, Maria Vila muller, Antonia Ginesta criada” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom19o3*). “Iglesia. Casa Parroquia ... Segre-ra: Parroquia y Gorro. Lluís Jutglar, Antonia muller” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1886 i 1887*). “Parroquià. Joseph Planas, Maria, Matilde Planas” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1191o*).

Pascol, el mas

Segurament una contracció de Pasqual.

v. *les Boscoses, el mas Pasqual*.

Pascol, la vinya d’en

Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, pròpia del motejat en Pascol de Sant Antoni de Vilamajor.

“Pere Mir. Pascol de Vilanova. Per la terra de vinya, erm” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 218). “Denominació antiga per anomenar una casa del carrer del camp d’en Puig núm. 9. Sembla que és un hipocorístic del cognom Pasqual. Casa també coneguda per can Cerdà, on hi vivien la família de cognom Mir, coneguts amb el sobrenom de Pascol” (RSAV). “Joan Mir (a) Pascol” (RPGr, ll. 45, fca. 187”N”, f. 2o8. Llibres de Sant Antoni de Vilamajor).

Pasqual, can

“Les Masies: Pasqual. (quadre) ... en runes... Vall Magna. Mas Pasqual. Situació: es troba entre la serra de les Es-cardones i el torrent de Cervera” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 76). “Pasqual. A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 4. Noms de sants, d’origen llatí o grec, posteriors als temps bíblics. Pasqual. Pascal. Del llatí *Paschalis*, nom de diversos sants” (*ELIC*, p. 86).

Els rucs de can Parròquia

Pasqual, el mas

Propietat de la parròquia de Santa Susanna, pertanyia al mas Terror al segle XVIII.

v. *el torrent de la Bona, el mas Gual de la Torre, el mas Ter-rer, el mas Vallmanya*.

“Mas Pascual. Terror” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281*, p. 9rv). “Mansus Pasqual. Dictus Francesch tenet Mansu Pasqual pro Dº rege facit de sensu pro ipso Manso, tres solidos, et quartor denarios pro porcada in festo Sti Petri, in festo Nataiils quatura solidos in quinque denarios pro guarda, sulicet pro quo da campo qui est apud Vilar in quocum-pue loco habeat Mansi Pasqual” (ADB, *Caixa1o.13o, apb-1281cop*, p. 15).

Passa-aigua, l’olivar d’en; la vinya d’en Passa-ai-gua.

Terra del terme de Sant Pere de Vilamajor, pròpia del motejat en Passa-aigua de Sant Antoni de Vilamajor.

“Esteve Planas Aimà de Vilanova. Pasaigua de Vilanova. Per la terra de seca, olivera, vinya. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 244).

Passa-serres, l'olivar d'en; la vinya d'en Pas-sa-serres.

Peça de terra de conreu dins el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que tenia l'anomenat Passa-serres de Sant Antoni de Vilamajor.

“Josep Riu. Passasserres del Fou. Per una peça de terra castanyers, vinya, olivar, erm” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 304).

Pastora, la roca

A la zona del revolt de camí abans del Cortès, es guar-dava i pasturava el ramat de la casa, i la Magdalena, la masovera, el vigilava des de sobre aquesta roca, talaia que li permetia controlar tot el que passava a l’entorn. A continuació d’aquesta roca travessem el sot dels Salars.

“La roca Pastora (plànoI).” (FIInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Pastorim, la font del; el sot del Pastorim.

“6.- Les masies del veïnat de Canyes, a la part més munta-nyenca Les Planes del Cortès.... Captació d’aigua de la font del Pastorim, que recull l’aigua del sot del mateix nom, si-tuada darrere de l’edifici” (*QuadV*, núm. 2, p. 82).

Pataitaires, els

Denominació col·lectiva de la gent que vivia a l’entorn de la zona de can Derrocada, perquè podien menjar millor que altres veïns.

v. els Tripires.

Patiràs, can

“Cañas: Pascual. Can Patiràs. Joan, Maria, Eulalia” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Santa Pere el 1858. Casa: Can Patiràs. Distància: Tres quarts” (*VCCPM*, pp. 49-50).

Patiràs, el mas; la vinya de can Patiràs.

v. el serrat de les Mitges, el mas Perera de Canyes, la Plana. “Joan Pascual. Patiràs. Avui Francesca Pascual Berenguer. Per la terra de secà, vinya, erm, regadiu. Per la casa de pa-gès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 267).

Patirem, can

Casa del veïnat de Canyes, que va entrar en ruïna i avui només en queden les restes. A la canalla que no volia menjar, la gent de Sant Pere els deia: “Quinze dies a can Patirem sense pa ni aigua i et passarien les manies”. Se n’expliquen moltes d’anècdotes o frases concretes sobre la necessitat que passaven la gent d’aquesta casa: Diuen que la gana era tanta gana que els gossos quan veien sor-tir la lluna bordaven perquè es pensaven que era una pa.

Anomenada can Patirem i també can Patiràs. Segons la documentació, podríem pensar que en digueren Pati-ràs fins a finals del segle XIX i, posteriorment, a partir del segle XX, Patirem.

“Cañas. Patirem. Joan Pascual, Maria muller, Francisco fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Cañas. Patirem. Ramon Munne. Francisca muller” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-Com1887*). “Canyas. Salvador i Maria Martí” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Cañas: Patirem. Ramon Monfulleda, Rosa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Veïnat de Canyes. Can Patirem” (AMSPV, *CaixaDTM, PlànoI1919*). “5. El veïnat de Canyes. 5.2. El poblament. El veïnat es troba for-mat per les següents masies: Can Patirem... 6.- Les masies del veïnat de Canyes, a la plana. Can Patirem en una petita terrassa aHuvia, en el vessant llevantí dels darrers contra-forts de la serra de Palestrins... fitxa, foto i plànoI” (*QuadV*, núm. 2, pp. 38-39, 66). “Can Patirem (plànoI).” (FIInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Patirem, el bosc de can; la vinya de can Patirem.

A l’entorn d’aquesta casa, fins a l’any 1950, tot eren terres de conreu i vinya, ara ocupades pel bosc.

“Josep Baró Mas, Joan Volart, Josep Pujol Parera i Joan Boix Puig. Can Patirem, pins, alzines, matollar” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 4, parc. 310-315).

Patirem, la costa de can; les basses de la costa de can Patirem.

Basses naturals que aprofitaven l’aigua que recollien per regar petites peces de terra. Terres de can Patirem travessades per la línia termenal amb Cànoves-Samalús. Últimes estribacions de l’ampli vessant que baixa del turó de coll de Murtra. Zona de bosc on es formen els corrents que originen el sot del Duc.

“Salvi Parera Samon. Costa de can Patirem” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, fs. 3-4, parcs. 263-264, 266-268).

Patirem, els horts de can; la peça de can Pati-rem.

“Peça de terra denominada can Patirem, en el terme muni-cipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant-migdia-nord amb el mas de can Perera, ponent Pujadas” (RPGr, ll. 44, fca. 3233, f. 175). “Peça de terra denominada horts de can Patirem, terme de Sant Pere de Vilamajor, pels quatre punt amb el mas Perera, ponent en part torrent. En part can Perera de Canyes, parcs. 302-302b” (RPGr, ll. 44, fca. 3233, f. 175).

Patirem, el pi de can; la parada del pi de can Pa-tirem.

Parada del senglar que es fa a les terres de la vora de can Patirem, sobre el sot del Duc i el dipòsit de l’aigua, on es posen els caçadors a l’espera del pas de l’animal.

Patriarca, la peça del

Terra de conreu en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, de l’anomenat el Patriarca de Sant Antoni de Vilamajor.

“Domingo Pruna de Vilanova (a) Patriarca. Per una peça de terra secà, erm, secà (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 291).

Pau, can

Nom de casa d’estructura irregular, ara de planta bai-xa i tres pisos, amb planta baixa i continuació de cara al nord, situada a la plaça de l’Església, núm. 1, originat pel nom de fonts del propietari Pau. Antiga botiga de queviu-res, després fonda i casino.

v. la Barberia, can Ferrer Guineu, ca l’Oserans, can Pere Bacs.

“La plaça de l’Església. Començant per l’esquerra, can Pau. El nom li ve del propietari, en Pau Llobera” (*QDV*, núm. 1, pp. 40-41). “El camí de Brugueres passa per can Pau” *QuadV*, núm. 1, p. 24). “Barri de la Força. Can Pau” (*QDV*, núm. 9, p. 20). “o,55. Passat el restaurant de can Pau, trobem la plaça de l’Església” (FIInform. El Roure Gros). “Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. Can Pau (plànoI).” (FIInform. Església de Sant Pere).

Pau d’Avall, el mas

Segurament les terres de can Pau de Brugueres, en aquest cas documentades com a veïnes de les terres de ca l’Arenes.

“9 setembre 1912. Josep Pujol Mas. En mèrits de venda otorgada per Pere Pujol Parera d’aquest veïnat a favor del seu fill Josep Pujol Mas. 5na. Peça de terra, part vinya i part camp de dues quarteres, un quartà, llevant mas Pau d’Avall, per mitjà de la riera de Brugueres, migdia-ponent mas Pau, nord Josep Sagrera, conegut per Cortina” (AMS-PV, *ApAm1912*, p. 48rv).

Pau de Brugueres, can

Casa de l’any 1732, construïda en diverses etapes, també anomenada solament can Pau, situada al veïnat de Brugueres, a llevant del camí del veïnat, des del qual s’hi arribava per un camí que li arribava per ponent a migdia de la bassa rodona, desaparegut. És una masia de factura sòbria, construïda de pedra, de façana regular de planta baixa i pis amb coberta a doble vessant perpendi-cular a línia de façana, orientada a migdia, amb un afegit en planta baixa al lateral dret que perllonga la casa per aquest costat i continua la línia de coberta. Davant el cos-tat sud-oest i separat de la façana principal de la casa té una altre edificació de dues plantes.

Tenien un celler amb vuit botes de vuit cargues, on també feien el vi de missa, que els escolans anaven a buscar i, després, el noi de la casa, en Rafel Parera, l’anava a portar de nou. També era concorreguda la premsa del vi que tenien a la casa on portaven el raïm les cases del veïnat de can Jeroni o cal Gall, que hi deixaven la brisa. Hi havia un cup molt gran a can Pau, de 3x6 o 7 m. de llarg, construït d’obra amb llistons a dalt, amb un broc per rajar amb la portadora, i, per darrere posaven un ram de fari-gola per fer de colador.

“Veÿnat de Brugueres: Pau. Pau Perera. 2 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Beÿnat de Bruguera. Can Pau. Pare-ra. Joseph Parera vidu. Pere, Pau i Joseph fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Veÿnat de Brugueras: Pau de Brugue-ras. Parera. Josepha Parera vídua, Pere Parera, Julita muller, Josepha filla. 7 persones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Brugueras: Casa Pau. Parera. Pau, Julita, Martí” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*). “Brugueras: Pau. Marcelina Pare-

ra, Pere fill, Rosa muller, Josep, Tomàs fills, Josep Exposit” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Josep Pujol Masó. Can Pau de Bruguera” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parc. 3i-k). “Dis-tància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Pau de Brugueres. Distància: Mitja hora” (*VCCPM*, pp. 49, 52). “Can Pau de Brugueres (plà nol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Can Pau de Brugueres” (*QDV*, núm. 1, p. 26). “Can Pau de Bru-gueres. Situada al veïnat de Brugueres (fotos).” (*QDV*, núm. 9, pp. 116-117).

Pau de Brugueres, la bassa de can; el safareig de can Pau de Brugueres.

Petit safareig ran la cara de ponent de la casa, al pas del rec de Brugueres que els servia per rentar i també a través d’un ferro amb cadena que s’enlairava perquè se’ls refredessin els pots de la llet.

Bassa rodona d’uns 7 m Ø, de construcció moderna, queda sobre el camp a ponent de la masia, a migdia de l’antic camí d’arribada.

“Rec de Brugueres” (AMSPV, *PlànolAAB1942*). “Josep Pujol Masó. Can Pau de Bruguera, bassa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parc. 3j).

Pau de Brugueres, el bosc de can, el mas Pau de Brugueres, el prat de can Pau de Brugueres; la quintana de can Pau de Brugueres i la vinya de can Pau de Brugueres.

La terra d’aquesta casa, anomenada la Quintana, o bé la quintana de can Pau de Brugueres, de 2 H., fins a mit-jans del segle XX era una terra de regadiu que es regava a través d’un rec construït de teula que portava l’aigua de la Corcolla, que anava a la bassa que tenia cada casa, i tam-bé a la general del veïnat. Darrere de la casa una peça de tres quarteres on s’hi feia cereals i menjar per al bestiar, terra de palenc i l’hort per a la casa.

La terra dedicada a la vinya del mas, es dividia en dues parts anomenades la vinya de Baix i la vinya de Dalt.

v. *ca l’Arenes, la vinya de Baix i la vinya de Dalt*.

“9 setembre 1912. Josep Pujol Mas. En mèrits de venda otorgada per Pere Pujol Parera d’aquest veïnat a favor del seu fill Josep Pujol Mas. Una casa de pagès assenyalada amb el núm. 22, de planta baixa i pis, terres de regaiu, secà,

prat, bosc, anomenada “Brugueres” de quaranta quatre quarteres, llevant Ramon Sagarra, Josep Sagrera, Josep Aremas, migdiaAlbert Sagrera Parera, migdia-ponent he-reus de Llorenç Bruguera, ponent Mateu Serra, nord Joan Puigoriol, Ramon Sagarra” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 46rv-47). “Josep Pujol Mas d’aquest poble. 1ra. “Brugueres” llevant Ramon Sagrera i Josep Arenas, migdia Albert Sagrera, Llo-renç Bruguera, ponent amb els citats hereus,, nord Joan Puigoriol, Ramon Segarra, regadiu, de segona, secà, prat, bosc i erm de tercera... 3ra. llevant Jaume Safont, mig-dia-ponent-nord successors de Josep Parera Oliveró, rega-diu, secà de tercera... 5na, llevant mas Gras d’Avall per mitjà de la riera de Bruguera, migdia-ponent mas Pau, nord Sa-grera... 6na, llevant Josep Auladell, Josep Volart per mitjà de la riera de Brugueres, migdia mas Pau, ponent-nord Volart, vinya, olivar de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 189, f. 204, alta 1918). “Josep Pujol Masó, Salvi Parera Samon. Can Pau de Brugueres, alzines, cereals, regadiu, vinya” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, fs. 1-2, parcs. 1-3, 175179, 187).

Pau de Brugueres, el camí de can

Antic camí d’entrada a la casa, des del costat de lle-vant del camí de Brugueres, de curt recorregut. Va ser anul·lat i queda actualment totalment integrat a la peça de terra de conreu on hi ha la bassa rodona.

Avui s’arriba a la casa pel camí nou que es va fer per on anava el rec, des del trencall d’entrada a can Lipet en direcció nord.

Pau de Brugueres, l’era de can

De forma rectangular i gran, ran la cara nord de la casa, en un pla superior, a llevant del pas del rec. Espai de terra encaironat amb paret alta al costat de ponent i baixa al de llevant, amb un porxo al darrere per al bestiar i la pallissa. Batien amb els animals de la casa, i s’ajuntaven amb els veïns que s’ajudaven mútuament a l’hora de la batuda. Antigament s’havia batut amb batolles i, modernament, a la dècada de 1950 varen arribar les màquines de batre, que ajudaren a malmetre el terra de cairons, dels quals se’n conserva una part actualment, on hi ha construït a la part nord un cobert.

“Josep Pujol Masó. Can Pau de Bruguera, era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parc. 3h).

Pau de Dalt, la resclosa de can

Dret a a regar amb l’aigua que es recollia a la riera de Vilamajor.

Pau Filbar, can

Nom de la casa situada sobre el costat nord-oest de can Gras d’Avall, casa a la qual pertanyia, que segons sembla sempre va servir d’estatge dels masovers, antiga-ment anomenada ca l’Auledell. Casa del veïnat de Canyes, de planta baixa i pis, de façana allargada amb coberta a doble vessant horizontal a la línia de façana orientada a migdia, amb una construcció afegida al costat de ponent per a les corts, que forma un angle recte amb la casa, i un petit afegit al costat de llevant més baixa però amb la mateixa estructura de coberta, espai del qual sobresurt el forn de pa. Entrada de pedra d’arc rebaixat amb un bloc de pedra que tanca la volta amb la data de 1781, brancals de pedra com la resta d’obertures, de les quals sobresur-ten els dos detalls de punt rodó de les mènsules de la finestra del pis. Sobre la porta dues numeracions un nú-mero 28 antic i una placa de xapa moderna amb el núm. 1. v. *el mas Ginesta*.

“Veïnat de Canÿes. Filbar. Joan i Maria Filbar” (ADB, Cai-xa1.9, *LlbCom1730*). “Cañas. Pau Filbà. Teresa Filbar. Ci-prià, Miquel i Joan fills, Teresa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Cañas: Pau Filbà. Joan Casulà, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “1951. Aportaren els seus jornsals per a l’adaptació i ampliació de l’era per a camp d’esports i joc de bàsquet: Pau Filbà” (ADB, Caixa5.6o, *Ll-pparroqs.XIX*). “5. El veïnat de Canyes. 5.2. El poblament. El veïnat es troba format per les següents masies: Can Pau Filbà... 6.- Les masies del veïnat de Canyes, a la plana. Can Pau Filbà.. fitxa i fotos” (*QuadV*, núm. 2, pp. 38-39, 47-48, 69). “Can Pau Filbà (plà nol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Pau Filbar, el camí de can

De curt recorregut aquest camí és una lleugera rampa de pujada a la casa de can Pau Filbar, des del camí d’arri-bada a can Gras d’Avall.

“o,36. Bifurcació a la nostra esquerra que és l’accés a can Pau Filbà” (FInform. El Camp Gran).

Pau Nadal, can

Casa situada al Pla, a llevant del pas del camí de can Ribes, de planta baixa i pis amb coberta a doble vessant horizontal a la línia de façana orientada a migdia, amb el núm. 6. Entrada d’arc pla de pedra, com també la finestra del primer pis, amb la data de 1783. Al lateral de llevant es va aixecar la coberta amb una edificació moderna de planta baixa i dos pisos.

v. *can Llinars, can Nadal del Pla*.

“Pau Nadal. Josep Arenas, Rita muller, Josep Pou” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Pla. Pau Nadal. Joan Llobe-ra, Camila muller, Isido i Josep fills” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-Com1887*). “Pla. Pau Nadal. Ramon Monfuleda, Rosa mu-ller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Veynat del Pla: Pau Nadal. Pere Parera, Genoveva i Concepció” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “Casa coneguda per can Pau Nadal, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge ano-menat sobre lo Torrent del Mal Consell, llevant-nord Josep Sunyer, migdia Andreu Surell, Pere Oserans, mas Llobera, per mitjà de torrent, ponent terres del mas Ribes. Antoni Rovira Puig” (RPGr, ll. 7, fca. 657, f. 48). “Veïnat del Pla. Can Pau Nadal” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Can PauNadal” (*QDV*, núm. 1, pp. 52-53, 91 foto doble). “o,53. Restaurant can Pau Nadal” (FInform. El Camp Gran). “Can Pau Nadal (plà-nol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Pau Nadal, el carrer de can

Carrer de la nova zona urbanitzada a l’entorn del camí que avui anomenem l’avinguda de Sant Elies; va des del carrer de can Noguera a la cara de migdia fins arribar a les terres de conreu a la cara nord, més enllà de les quals hi ha can Pau Nadal.

“Terrenys, llevant el carrer de can Pau Nadal, migdia el car-rer de can Llobera, el camí del Mig i el carrer de la Font” (RPGr, ll. 10, fca. 993, f. 156).

Pau Nadal, la font de can

“Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cavallar. 3 Font de can Derrocada, 295 m. (plànol). Prop de la casa, al sot dels Erms, sí que hi ha la mina d’on es recollia l’aigua per dur-la cap a la font de l’Arbre. Hi ha gent que d’aquesta mina en diu la font de can Pau Nadal” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 50, 54).

Pau Nadal, el mas; la quintana de can Pau Nadal.

“Antoni Rovira Puig d’aquest poble. 1er. “Can Pau Nadal”, llevant mas Surell, migdia Pere Ozerans, Andreu Surell, Maria Llovera per mitjà de torrent, ponent mas Ribes, nord mas Sunyer, secà de tercera... 2na, llevant-migdia-ponent mas Llovera, nord Pere Ozerans, secà de tercera... 3ra lle-vant-migdia-ponent mas Llobera, nord mas Llobera per mitjà de sèquia, regadiu eventual de segona” (AMSPV, *Re-fApPG1925*, núm. d’ordre 218, f. 238, alta 1911).

Pau Nadal, el sot d’en

v. *la Serradora*.
“Porció de terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, que se segrega d’aquella denominada la Serradora o sot d’en Pau Nadal, nord-ponent Ferran Segarra, llevant-nord Lluís Morell, ponent resta de Lluís Illa, Joan Bruguera. Josep Illa Moré” (RPGr, ll. 6, fca. 615, f. 192).

Pau Perera, can

Tercera casa del conjunt del veïnat de can Son, amb la data de 1757 a la llinda de pedra, però la primera casa que queda dins el tancat i cleda del veïnat avui un sol habitatge anomenat can Son, que ara diu: “Benvinguts a can Son”.

v. *can Son*.
“Veïnat del Pla: Pau Perera. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Veïnat del Pla. Parera. Pau Parera, Antonia muller, Maria, Esteve fills. Rafel Fradera de St. Lley, Andreu fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Fraxaneda: Pau Pare-ra. Esteba Casademunt, Antonia muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Pla. Pauparera. Francisco Casademunt, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Pla. Pau Pa-rera. Maria Casademunt. Miquel i Jaume fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Veynat del Pla: Pau Parera. Maria Tar-rés, Jaume i Josepa fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “Can Clavell i can Son. Veïnat del Pla. Segons Neus Puig: el 1753, Joan Clavell i Surell deixà en herència a la seva filla Maria un camp sota can Clavell perquè s’hi pogués fer una casa per viure-hi amb el seu marit, Pau Perera. Construí-ren la casa l’any 1757: can Pau Perera” (QDV, núm. 9, p. 112).

Pau Perera, les planes de can

v. *les planes d'en Clavell*.

Pau Ranco, can

“S. Bertran: Pau Rancu. Salvador Sabé, Camila muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Veynat de Sant Lley: Pau Ranco. Salvador Savé” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*).

Pau Ribalta, can

Casa del veïnat dels Boscassos, veïna de can Quico Ribalta, a la cruïlla del camí de can Quico Ribalta o de la serra Llarga, amb el camí de Palautordera.

El nom de Pau Ribalta, es podria originar, com es creu, en Pau Filbà. Tanmateix, a mitjan segle XVIII, en Joan Coll, fill de Pau Coll deixa una habitació de can Pau Ribalta a Cebrià Filbà. Per això creiem que s’origina el nom de casa en Pau Coll, que després continua amb els Filbà.

v. *el mas Ribalta, can Quico Ribalta, can Vesa*.
“Boscasos. Coll. Madalena vídua, Joan, Maria fill” (ADB, Cai-xa 1.10, *LlbCom1813*). “Veïnat de Vallserena: Coll. Joan Coll. Maria muller, Maria filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Boscasus: Can Pau Ribalta. Vila. Anton Vilá, Rosa muller, Filomena filla... Ciprià Filvá, Teresa muller. Pau fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871 i 1886*). “Buscassus: Ribalta. Pau Filbà, Filomena muller, Joan fill... Anton Vila, vidu, Francisco Pruna, Rosa i Joan fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Pau Filbà Oliveras d’aquest poble “Boscassos”, llevant Josep Ca-sanovas, migdia camí que dirigeix a Palautordera, ponent Josep Sauleda, nord Josep Bassa, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 90, f. 94). “Montserrat Filbà Illa. Casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 8, f. 1, parc. 57b). “6 maig 1806. Eularia Aromir y Butiñà concedeix a Pau Coll treballador de la vila de Sant Pere de Vilamajor perpètuament, tot aquells tros de tera vuÿ casi herm y antes vinya de dos quarteras y mitja, que es part de aquella gran pessa de terrra de cent quarteras que la Sr. Eularia Aromir te y posseheix en Vila-major en lo lloch nomenat los Boscassos. Confronta dit tros de terraa llevant Pau Costa, mitgdia Manuel Griera, ponent Francisco y Joseph Sauleda, tremuntana Joseph Illa, abans Joan Arenas major i menor terres de la predita gran pessa de terra mediant un camí” (APRibalta, *Establ1806*). “7 octubre 1859. A la casa anomenada Pau Ribalta del terme i parròquia de Sant Pere de Vilamajor. Joan Coll Samon bracer natural i veï d’aquesta parròquia, vidu de Maria Baldé i fill de Pau Coll i Magdalena Samon. Deixa i lega per sempre la sala que hi ha a l’extrem de l’escala i l’altra habitació

immediata a la sala, anomenada “la cambra fosca” amb la utilització de l’escala, de la casa que té i habita anomenada can Pau Ribalta, a Cebrià Filbà, bracer, amb el qual viuen junts i també li deixa la cort, i tres picotins de terra” (APRi-balta, *Test1859*). “17 abril 1910. Joan Pruna Pascual, pagès, veí de Sant Pere de Vilamajor, domiciliat a la casa de pagès anomenada “Can Pau Ribalta” assenyalada amb el núm. 27, d’una part i de l’altra Pau Filbà Oliveras, pagès del mateix veïnat. Joan Coll Samon avantpassat del primer en testa-ment va legar a Cebrià Filbà pare de l’altre compareixent, la sala que hi ha l’extrem de l’escala i l’altra habitació al costat de la sala anomenada “La Cambra Fosca” que posseeix i ha-bitauen aquest terme i parròquia de Sant Pere de Vilamajor, anomenada “Can Pau Ribalta” a Cebrià Filbà, bracer amb el qual viuen junts, i, a més, li deixa la “Cort” que hi ha fora de la casa i tres picotins de terra que donen a llevant amb la resta de la peça per mitjà de marge, migdia-ponent amb un camí que porta a la mateixa peça i a una bassa d’aigua, nord part de la casa legada i part camí que dirigeix a Palau-tordera... 1er. La segona disposició: Joan Pruna Pascual fa entrega a Pau Filbà Oliveras d’un edifici de baixos accessori a la casa anomenada “Can Pau Ribalta” núm. 27 destinat a cort, situat enfront a les cases conegudes per can Pau Riba-ta, i enganxat a la seva façana, migdia-llevant-nord amb la casa i pati de Pau Filbà, ponent amb un corral i Joan Pruna” (APRibalta, *EscripConv1910*).

Pau Vell, can

“La plaça de l’Església. Can Pau Vell: Habitatge de planta baixa i pis, actualment hi ha el restaurant can Pau” (QDV, núm. 2, pp. 26-27).

Peça, la

“Peça de terra secà, amb algunes oliveres, anomenada la Peça, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, pa-ratge conegut per can Biel, llevant Esteve Fradera, migdia Ponç Camps, Josep Cusachs, nord Fradera, ponent amb el torrent de can Biel. Joan Ravell Martínez (1941)” (RPG. ll. 1, fca. 68, f. 198).

Pedragosa, la; el sot de la Pedragosa.

“Mas d’en Pla, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 30rv). “Pla homo Dni Rege, juramento dicit que tenet Manso

de Plano pro Dº Rege,. Im una feixa apud Pedragosa, et dat quint” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 65). “4 gener 1728. Ego Thomas Prats de Vallescar agricola parra. Sti Pe-tri Villamajoris. Item etiam habeo, et possideo totam illam petia terra in loco vocato lo Sot de la Pedragosa, oriente quodam reco, quo tenditur a Villa-nova ad Vicinatum de Vilarasa, a meridie cum honore den Soler, quem nunc pos-sidet an Gual de Vilarrasa, ab occidente cum honoribus Raphaelis Riera Paratoris lana dicta Villa nova, qui fuerunt den Moragues, et a cirtio honoribus den Sabater, dicte Vi-lla-novaproquibus quidem tribus Mansis scilicet Prats de Vallescar, Ponceta, et Manso de Pla” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 112-112rv).

Pedró, el

Nom de casa.

v. *el sot de can Riera*.

“12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Con-sell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les par-ròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Pere de Padró” (600AC, pp. 91-92).

Pedró, el

Anomenat la Creu o el Pedró, a la cara nord de l’avin-guda dels Quatre Camins, abans de deixar la zona urba-nitzada del vial, després que puja des de la plaça de la vila i ha passat davant del cementiri. El Pedró, punt tradicio-nal i enlairat des del qual el rector en processó amb el fe-ligresos pujaven a fer la benedicció del terme, es conserva en un pedestal quadrat de 0,65xo65 m, amb una alçada de 0,75 m, amb una creu metàl·lica de 0,80xo,80, sobre un suport de rodó metàl·lic de 0,55 m.

v. *el mas Terror*.

“Correguda sense profit. 1874, dia de S. Pere la professó dalt lo padró y cantan la Salve a la Verge de Montserrat” (ADB, Caixa5.60, Llpparroqs.XIX). “0,05. La Creu del Pe-dró” (FInform. El Roure Gros). “El Pedró (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “El Pedró. Ve-ïnat del Pla de Vilamajor. Barri de la Força (fotos).” (QDV, núm. 9, pp. 102-103).

El Pedró

Pedró, el camí del; la carretera del Pedró.

Camí que porta al Cementiri i el Pedró i continua com a camí de Quatre Camins, fins aquest punt. Tanmateix, avui urbanitzat, s’anomena l’avinguda dels Quatre Camins.

v. la Rectoria.

“Terreny, migdia la carretera del Pedró” (RPGr, ll. 1, fca. 38, f. 125).

Pedró, la serra del

v. el mas Bernat Ferrer.

Pedronet, el torrent de

Es fa l’entrada d’aquest topònim amb aquest forma d’anomenar impersonal amb la qual es troba documentat en el segle XVIII, encara que bé podria ser la forma

personal d’en Pedronet, forma que aleshores derivaria d’un motiu o nom de persona: en Pedronet. Corrent d’aigua també anomenat el Riu i posteriorment el torrent del mas Quintana, per les terres del qual passava.

v. la roureda d'en Nadal, mas Quintana.

Pedrés, el torrent de

v. la roureda d'en Nadal.

Pei

“12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Santa Susanna: Raimon Pey” (600AC, pp. 91-92). “E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 4. noms d’animals. Peix. Pei. Pey. Peig. Peitx. Del substantiu *peix* (llatí *piscis*), nom genèric de la majoria dels animals marins vertebrats” (ELIC, p. 289).

Peirana, can

Avui només queden les ruïnes d’aquesta antiga casa i la veïna de can Xicaina, encimbellada sobre els sots, situada a la part final de la serra Llarga, sobre la cara nord del camí i la carena d’aquest nom.

Es fa l’entrada amb la primera vocal en “e”: Peirana, pensant en un lloc rocós, com és l’entorn on es va situar aquesta casa. Tanmateix, hi ha nombroses entrades documentades en“a”: Pairana.

La mestressa de la casa, anomenada així mateix “La Peirana”, fou popular a meitat del segle XX perquè tenia una parada sota la creu de l’església i les moreres, on per la Festa Major venia cacahuets i altres l·laminadures.

“28 juliol 1910. Alta de Lluís Serra Planas. En mèrits d’escriptura de venda perpètua otorgada per Magdalena Parera Culureda, a favor de Lluís Serra Planas. Una casa de pagès s/n, anomenada “Can Pairana” de planta baixa i pis, amb les terres unidas, d’una quartera, set quartans, situada en barri de “Montanya” d’aquest terme, llevant Francisco Codina, migdia-ponent-nord terres del mas Perera de Canyes” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 13rv-14.1). “Veïnat del Sot de l’Om. Can Pairana” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Jaume Pujol Planas. Can Pairana. Casa” (AMSPV, *Cad.1955*,

pol. 7, f. 1, parc. 5d). “Can Pairana plà nol).” (Flinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “*Peira*, v. *Pera*... PERA Noms provinents del llatí PETRA ‘roca’, en selecció. v. *DE-Cat*. VI, 363a, 34ss, per a la variant *pera* en lloc del català comú *pedra*, i la forma dialectal i toponímica *peira*... PERA + X Selecció de noms de lloc formats amb el descendent del llatí PETRA” (*OnCat*, vol.VI, pp. 182, 195-196). “PEDRA, del llatí PĒTRA ‘roca’, i aquest, del grec *πέτρα*” (*DECat*. vol. VI, 362-370). “petra –æ f.: roca. Petra –æ f.: Petra [nombre de varias ciudades edificadas sobre rocas].” (*DLIE*, p. 370). “*πέτρα*. *ας* [jònic *πέτρη ης*] *ή* roca, piedra, escollo” (*DGE*, p. 478).

Peirana, la barraca d’en

Barraca de carboner situada sota el camí que puja del Cortès a les Planes, fins a la collada de Sant Elies, després de travessar el sot de la font Roja. Falda i bosc del Cortès sobre el Salars, on en Peirana va fer diverses campanyes de carbó durant trres anys.

Peirana, el camí de can; la pujada de can Peirana.

De llarg recorregut, entra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, des del terme de Sant Esteve de Palautordera. Més conegut, tanmateix com el camí de la serra Llarga, va pel carener fins la casa de can Peirana, després continua a trobar el camí de can Planell.

Avui dia, ran el costat nord del camí de la serra Llarga, després d’entrar des del camí de Sant Elies, un camí amb lleuger pendent tancat amb una cadena i cobert de gatoes deixa fins a la ruïnes de can Peirana.

v. el Forn d'en Ribes.

“Veïnat del Sot de l’Om. Camí de can Pairana” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Camí de can Pairana” (AMSPV, *Cad.1955*, pols. 7, 9-10).

Peirana, la parada de can

Parada del senglar que es fa al davant de la casa de can Peirana, en el corriol on hi ha les oliveres d’aquest mas.

Peirana, la penya de can; la parada de la penya de can Peirana.

Gran paret de terra que s’alça sobre el costat de lle-

vant de la riera de Canyes, enfront amb la casa de can Perera de Canyes cap a ponent, separades per la riera i les terres de conreu i la casa de can Peirana sobre la penya i el camí carener. També és coneguda com la penya de can Mongol.

Parada del senglar que es fa sota la penya de can Peirana.

Peirana, els pins de can; les sureres de can Peirana.

En una falda de bosc que cau a migdia de la serra Llarga, gairebé davant de les sureres, a l’altre costat de camí, tres pins sobresurten en un entorn d’alzines i sobretot de bruc que ocupa i obstrueix el pas del sotabosc. Amb un volt de canó de 1,70-1,90 m, i capçades irregulars.

De les tres sureres situades al marge del costat nord del camí de la serra Llarga, al sud-est de les ruïnes de can Peirana, sobresurt un exemplar bessó al qual va assecar-se-li el tronc de llevant. Avui la part que queda té un tronc de volt de canó de 2,10 m pelat, que s’obre en dues gran brancades, per formar una capçada de 7 m Ø.

També és remarcable el grup d’alzines a ponent de la casa, en un petit planell abans que el marge caigui ràpid cap a la capçalera del sot dels Gitanos, de la que sobresurten dos grans exemplars.

Peirana, el pou de can; el safareig de can Peirana.

Elements situats enganxats a la paret de ponent de la casa, i ells mateixos alhora l’un al costat de l’altre, amb el pou rodó constuït de pedra envoltant-lo i cobert pla, avui sense coll, i el safareig de 2,-x1,30 m, que encara conserva la seva estructura de maó amb el rentador situat a la cara de migdia de cairons. S’omplien ambdós amb l’aigua de la pluja que es recollia on tiraven salamandres al pou per a conservar-ne la qualitat. Actualment el pou està a ras de terra tapat i abandonat com tot en aquest indret.

Peirana, la serra de can; el camí de la serra de can Peirana.

Dos braços de carena com a prolongació d’aquesta serra s’extenen en direcció sud-est, vessant les faldes al sot de cal Nen.

Camí de llarg recorregut, puja des del camí de Sant

Elies, poc més amunt de can Vidal, fins la casa de can Peirana, vessa a l’obaga, al sot de can Peirana o torrent de cal Nen, a ponent a la riera de Canyes.

“Jaume Pujol Planas. Serra de can Pairana, alzines, pins” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 7, f. 3, parcs. 24-27).

Peirana, el sot de can; el torrent de can Peirana.

De fet s’anomenen dos corrents d’aigua, a l’encapçalament de les torrenteres que es formen a la serra de can Peirana, de la serra Llarga o de Dona Morta; a l’obaga s’uneix amb el sot de can Planell pel sot de les Aigües; a la solella cap a la riera de Vallserena.

També documenten com a torrent de can Peirana el que baixa des d’arran de camí sota la serra de can Peirana, vora el Collet, la cruïlla de camins del veïnat de Canyes, en direcció nord-oest, sud-est acompanyant en aquesta direcció el camí carener de les Tres Termes, fins que es troba amb el torrent de cal Nen, per formar la riera de Vallserena. Més conegut tanmateix com el sot de Creixells.

v. *el sot de Creixells*.

Peironell

“16 juliol 1595. Convocats en la Iglesia de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor los Jurats Hyeronim Peyronell... 6 novembre 1595. Constituïts aplegats y agrupats apres de repicar las campanes dins de la Iglesia los discrets y honrats Hyeronim Peyronell” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasí Vila1595*, pp. 84, 85-85rv).

Pelegrí, la feixa d’en

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: fexa den Pelegrí” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 66).

Pelegrí de Vilanova

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Pelegrí de Vilanova” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 66-67).

Penedes, les

“Im G.P. Subirats homo Dni Regis de omni honore quam possidet pro Rege. Im apud las Panedes ap totu honore

quem possidet ibi in loco predicto dat quinta” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 23).

Penya, la; el racó de la Penya.

Al costat nord de la casa de can Vilorda s’alça la penya de terra d’aquesta propietat, amb el peu d’atzavares i figues de moro, a recer de la qual, de cara a migdia en el solell, tenen una peça de conreu de secà.

Penyes, els horts de les

“Peça de terra anomenada els horts de les Penyes, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant mas Llinars per mitjà del torrent anomenat de Brugueres, migdia el xaragall de la Canal, ponent Francesc Rosàs, ponent-nord mas Llinars. Pere Pujol; Jaume Pujol Planas (1943)” (RPG, ll. 3, fca. 266, f. 2o7). “26 febrer 1911. Relació de béns de Jaume Pujol Planas. Alta al seu nom en qualitat d’hereu del seu pare Pere Pujol Parera. 11na. Un tros de terreny de cabuda uns quatre quartans anomenat “Hort de can Penyes”, llevant Mas Llinars, per mitjà del torrent de Brugueres, migdia amb el xaragall de la Canal, ponent-nord Francisco Rosàs, nord mas Llinars” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 3rv). “Jaume Pujol Planas d’aquest poble. 8na. “L’hort de les Penyes” llevant amb el mas Llinars per mitjà del torrent de Brugueres, migdia xaragall de la Canal, ponent-nord Jacint Rosàs, nord mas Llinars, erm de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 19o, f. 2o7-2o7rv, alta 1911).

Pep, can

Nom de casa on visqueren en Cisco i l’Angeleta, que després anaren a viure a can Jan del carrer del Camp d’en Puig de Sant Antoni de Vilamajor, i després marxaren a viure a Barcelona.

Pep del Fou, en

Hipocorístic del nom de fonts Josep, home que vingué procedent del Fou, anava a fer jornals i vivia a can Panxa. v. *en Pixut*.

Pep Mixa, en; el bosc d’en Pep Mixa.

Nom d’un bosc potser perquè, segurament, s’origina a partir d’un motiu masculí de qui el tenia.

P

“Porció de bosc, conegut antigament per Pep Mixa, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant carretera de Sant Jaume, migdia terres de ca n’Ambrós. Andreu Boter, amb domicili a can Rectoret” (RPGr, ll. 13, fca. 1327, f. 137).

Pep Pinós, can, la gleva de can Pep Pinós.

Terra del mas Pinós, casa anomenada i documentada també can Jep Pinós o can Pep Pinós.

v. *can Pinós*.

“Pere Prat Masjuan d’aquest poble. 4ta. “Gleva de can Pep Pinós”, llevant torrent de Coma Raurell migdia Maria Aymà per mitjà de barranc, ponent el mateix propietari, nord Josep Puig per mitjà del camí d’anar a l’Església a Cànoves, secà de tercera, erm de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 194, f. 211rv, alta 19o6).

Pep Traginer, la peça d’en

Peça de terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, de l’anomenat Pep Traginer de Sant Antoni de Vilamajor.

“Josep Brunet Casas (a) Pep Traginé de Vilanova. Peça de terra erm” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 74).

Pepa Negra, la

Sobrenom compost amb el qual es coneixia la Pepita Pujol de can Caseta, per l’hipocorístic del seu nom de fonts i per la pigmentació de la pell.

Pepeta de can Sunyer, la

Sobrenom compost amb el qual s’anomena la Josepa Vilà, àvia de la casa de can Sunyer, avui dia 30/11/2015. Aquest dona, en casar-se, va entrar de jove a la casa.

Pepot, cal

Antiga casa de pagès, petita i senzilla, ja desapareguda, que estava situada al límit sud del terme, tocant la línia termenal amb Sant Antoni de Vilamajor, sobre el costat de llevant del començament del torrent de can Ballescar. Motiu i nom de casa a partir de l’hipocorístic del nom de fonts d’en Josep Pou-Pepot.

L’home que hi va viure, de cognom Bassa, també era conegut amb el sobrenom del Pepot.

v. *el mas Ram*.

“Teresa Mas Garriga. Cal Pepot. casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 8, f. 3, parc. 84b). “Can Papot (plàno!l)” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Pepot, el bosc de cal; el mas Pepot i les vinyes de cal Pepot.

Entre la casa de cal Pepot i el camí de can Tremuntet, les peces de terra, de bosc, conreu i vinya, s’extenien en part travessades per la línia termenal amb Sant Antoni de Vilamajor.

“Josep Pou (a) Papot de Vilanova. Avui Josep Pou Torres. Per la peça de terra de secà, erm” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 272). “Pere Sabé Margarit, Teresa Mas Garriga, Salvador Batllé Paradell, Emília Cullell Ribosa, Bartomeu Palau i Esteve Planas Batlle, Cal Pepot, cereals, vinyes i pins” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 8, f. 3, parcs. 83-88). “Peça de terra secà, vinya, pastures, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, en el paratge anomenat can Papot, nord Jacint Collell, llevant-migdia terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor, llevant Francesc de Sales. pol. 8, parc. 85, a i b. Teresa Pujal Sala” (RPGr, ll. 17, fca. 178o, f. 164).

Pepot, el camí de cal

Entrava en direcció nord-est travessant la línia termenal amb Sant Antoni de Vilamajor, des del pas d’encreuament amb el torrent de can Ballescar dins el terme veí. Portava només fins la casa de cal Pepot.

“Cal Pepot. camí” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 8).

Pera

“Census Natalis: Pera” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 68).

Pera, el camp de

“Gavarret homo domini Regis juramento dicit tenet Dominos. Mansi de Gavarret, alia honor de tascali Sti Licerÿ usque ad Campu de Pera, dat sexta” (ADB, *Caixa10.130, ap-b1281cop.*, p. 15).

Pera, la roca

Potser la seva forma particular, aturonada, a mig camí de l’ampli caient de bosc que baixa des del turó de Sant

Elies, a mig camí de la riera de Vilamajor, donaria aquesta denominació tan característica.

v. *el camí de can Vesa*.

“Roca Pera (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Pera, el torrent de roca

Torrent que marca la línia termenal entre Sant Pere de Vilamajor a llevant i el Montseny a ponent, des del seu ini-ci sota el costat nord-est del coll del Pou, fins que es troba amb el camí de can Vesa, que la línia de terme tomba per aquest camí, mentre el torrent s’endinsa en el terme del Montseny en direcció nord.

“Torrent de Rocapera” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 1.12). “Veïnat de Santa Susanna. Torrent de Rocapera” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).

Peralada

“1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimarts. 31 gener: Lluís Peralada” (*QDV*, núm. 8, p. 58, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “PERALADA, l’etimologia és petra lata ‘roca ampla.’” (*OnCat*, vol. V, pp. 8-9).

Perdiguer, el

“Deu en Jacme pont als lo perdiguer per unes rases te a vilanova que fan tots anys a Vilamajor” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*, 19b).

Pere, can

“12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Con-sell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les par-ròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Bernat de can Pere” (600AC, pp. 91-92).

Pere Auledell, can

Nom de la primera casa del barri de can Messeguer, ran la tanca i la porta d’entrada. Nom i cognom de l’home que hi visqué, abans anomenada can Tià.

També era el nom antic de l’actual casa de can Pau Fil-

bar, encara que, diuen, aquesta era anomenada sobretot ca n’Auledell. Tanmateix en el plànol de l’any 1919 figura amb el nom de Pere Auledell.

v. *el barri de can Messeguer*.

“Pla. Masseguer. Pere Auladell, Antonia muller, Anton, Do-lors i Angela fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Veïnat de Canyes. Can Pere Oladell” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Can Pau Filbà. Altres autors manifesten que anterior-ment rebia el nom de can Pere Auladell ” (*QuadV*, núm. 2, p. 40). v. revista pelideu, núm. 1.

Pere Bacs, can

Avui només queden les runes d’aquesta antiga i petita casa, darrere el costat nord-oest de la casa de can Pau, a la plaça de l’Església.

v. *el barri del Casc, ca l’Ermità, cal Garroset*.

“La Força. Bachs. Marina Bachs. 3 persones” (ADB, Cai-xa1.9, *PlecCom1744*). “Perebachs. Josep Bachs, Margarida muller, Maria vídua, Antonia, Francisco i Emilia fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Segrera: Perebachs. Ma-ria Bachs vídua, Josep fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Veynat de la Forsa: Pere Bachs. Josep Lladó, Josepa mu-ller, Teresa filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “La plaça de l’Església. A continuació de ca n’Ozerans, can Pere Bachs, que gairebé no es veu” (*QDV*, núm. 1, pp. 40-1). “La plaça de l’Església. Can Pere Bachs. Casa modesta de planta baixa i pis que estava darrere de can Pau i la Barberia. Actual-ment està enrunada” (*QDV*, núm. 2, pp. 26-27).

Pere Bertran

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Pere Bertran” (ADB, *Caixa10.130, Cap-b1281cop.*, p. 65).

Pere Brut, en

Carboner que tenia la barraca i treballava al bosc d’una fondalada entre les carenes del foguerar de la Cova i la carena de la Cova. Havia estat d’ermità a Sant Elies, quan es va cremar per la guerra civil 1936-1939, se’n va a anar a les Planes i es coneixia amb aquest motiu perquè es deia Pere de nom de fonts, i perquè diuen que no es rentava mai. Després es va fer una barraca, on vivia amb la seva dona, sota el camp del Forn de can Terror.

Pere Brut, el sot del

Espai feréstec on l’anomenat el Pere Brut tenia sobre-tot en aquest punt el seu treball. De curt recorregut, des de mitja muntanya fins el camí que ve de la collada de Sant Elies, després, ja sota camí, hom l’anomena el sot de font Roja.

Pere Campaner, el

En Pere Cusachs que va seguir la tradició familiar amb la feina de campanera que ja feia el seu pare Àngel Cu-sachs.

v. *cal Campaner*.

“A Sant Pere, a principis del segle XX, hi havia en Pere Cu-sacs (El “Pere Campaner”), que vivia en una de les cases de caire modernista de la família Cortès” (*La veu d’en Pelideu*, núm. 14, p. 8. Les campanes de Sant Pere de Vilamajor).

Pere de les Dobles, can

Nom d’una casa desapareguda que es passava a ran amb el carro quan es pujava per l’antic camí tortuós, lloc on s’hi feien moltes rabassoles. També es va conèixer mentre estigué en ruïnes, com la Casa Espatlлада. Amb la urbanització dels “Refugis del Montseny” es va fer una esplanada per on posteriorment va passar un dels nous carrers, amb les restes de la casa a cada costat, properes uns 700 metres del termenal amb Sant Esteve de Palau-tordera.

Casa coneguda amb aquest nom pel nom de fonts de l’home i perquè el camí de la casa era dret i ple de tortes o revolts: de dobles.

“Can Pere de les Dobles (plànol).” (FInform. Mapa Munici-pal de Sant Pere de Vilamajor).

Pere de les Dobles, el camí de can

Camí molt tortuós que venia des de la Gramenera de can Nadal passava pel costat de can Pere de les Doble i sortia del terme municipal, entrant en el de Sant Esteve de Palautordera cap a la casa de can Jais.

Pere Ferrer de Vilanova

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Pere ferrer de Vilanova” (ADB, *Cai-xa10.130, Capb1281cop.*, p. 67).

Pere Jaume, can

“Veynat de la Forsa: Pere Jaume. Pere Ozerans, Margarida Bou, muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Veynat de la Forsa: Pere Jauma. Pere Ozerans, Margarida muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*).

Pere Met, en

Sobrenom compost amb el nom de fonts d’en Pere Rosàs, de can Met, pagès que anava a fer jornals. Segle XX.

Pere de Palau

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Pere de Palau” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 67).

Pere Pau Noguera, la vinya d’en

“1 juliol 1738. Nos Bartholomeu Clavell, et Noguera agricola parra. Sti. Petri de Villamajoris . Habeo et possideo totam illam petiam terra de vinea plantatam parra. Villamajoris que fuit de pertinentÿs Mansi Parera vicinatus de Cañas et in loco vocato la Vinya de Pere Pau Noguera, oriente ab occidente et a cirtio cum honoribus dicti mansi Parera de Canyas, et a meridie honore meo” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 353-353rv).

Pere Pericó, can

A la llibreta de comunions de 1910 ens anoten aques-ta casa, que aleshores no s’habitava. Sembla que, al volt d’aquelles dates, quedava format un veral d’habitatges que, per aquest ordre eren: Sanaya: inhabitat, Pere Chich, Pere Pericó: inhabitada, Vileta: arruïnada i Fou.

v. *can Pericó*.

“Veynat del Pla: Pere Pericó, inhabitada” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*).

Pere del Pont, can

Nom de casa al carrer de Sant Nonet, núm. 17. Casa que fou enderrocada per construir un edifici d’habitatges. En aquest casa hi havia viscut el matrimoni de l’Antònia Valls i en Jacint Pujol, que hom anomenava en Cinto, pa-res d’en Ravenissa.

Avui sentim pronunciar la forma: Pere Pont. Tanma-teix ho trobem anotat al segle XIX: Pere del Pont. Situada

a la cara de migdia del carrer de Sant Nonet i a llevant del pas de la riera de Vilamajor i el pont Vell.

“Segrera: Pera del Pon. Pera Bassa. Teresa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886 i 1887*).“Veynat de la Forsa: Pere Pon. Teresa Ozerans, vídua” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*).“Pere Bassa de Vilanova. Coneguda per Pere del Pont. Peça de terra d’oliveres, vinya, regadiu, secà. Casa de pagès” (AMS-PV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 41).“Can Pere Pont” (*QDV*, núm. 1, p. 42, 91 foto doble).“Carretera de Sant Antoni a Sant Pere. Can Pere Pont” (*QDV*, núm. 9, pp. 108-109).

Pere Ramis, can

“12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les par-ròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Bernat de can Pere Ramis” (600AC, pp. 91-92).

Pere de Ros

“Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Pere de Ros” (*QuadV*, núm. 3, p. 14).

Pere Xic, can

També anomenada exclusivament can Pere, casa del barri de Ripoll, veïna de can Senalla pel costat de llevant. Casa de planta baixa i pis, amb coberta a doble vessant, encara que la part de llevant té el cos reculat amb la meitat de la vertent, orientada a migdia, vora el pas de la riera de Vilamajor. A la llibreta de comunions de l’any 1897, veiem com les cases del veïnat de Ripoll de can Pere Xic i can Senalla estan habitades respectivament per les família d’en Magí Planas la primera i d’en Pere i en Josep Planas la segona. Potser aquest Pere és a l’origen del nom de casa compost.

També es documenta al segle XVIII, com a can Duran, cognom de la família.

També el sobrenom compost amb el qual es coneixia en Pere Llobera de can Llobera, perquè es deia Pere de nom de fonts i era menut de talla. Carnisser de Sant Antoni.

v. can Pere Pericó, can Senalla.

“Ripoll-Brugueres. Duran o Pere Xich. Petronila Duran 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *PlecCom1744*).“Veýnat del Pla: Durant. Petronila Durant. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *Ll-bCom1752*).“Beýnat del Pla: Carreras. Salvador Carreras, Rita muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*).“Veynat del Pla: Carreras. Salvador Carreras, Rita muller, Salvador fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*).“Pere Xich. Rita Carreras vídua, Salvador fill, Maria muller, Josep fill” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-Com1870-1871*).“Pla. Can Pere Xich. Salvadó Carreras, Ma-ria muller, Teresa filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886 i 1887*).“Pla. Pere Xich. Magí Planas, Maria Julià muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*).“Casa de pagès denominada can Pere Xic, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, punt anomenat Ripoll” (RPGr, Il. 2, fca. 173, f. 197).“Salvador Car-reras de Vilamajor. Pere Xic. Per una terra de regadiu, secà, bosc i vinya. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 83).“21 setembre 1919. Josep Carreras Costa de Barcelona. En mèrits de venda perpètua, Teresa Carreras Costa va vendre a Josep Carreras Costa les se-güents finques. 1er. una casa de pagès anomenada can Pere Xic, de baixos i pis, assenyalada amb el núm. 9, amb una part de terra unida d’una quartera, en el paratge Ri-poll, llevant-migdia Pere Vila, ponent Maria Serdanya, nord Miquel Pou” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 57).“Enriqueta Planas Vila. Can Pere. casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, parc. 105b).

Pere Xic, el mas

“Josep Carreras Costa, de Barcelona. 1er. “Ripoll” llevant -migdia Pere Vila, ponent Maria Sardaña, nord Miquel Pou, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 55, f. 58, alta 1920).

Perera, can

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Perera” (ADB, *Caixa10.130, Capb-1281cop.*, p. 66).“16 juliol 1595. Convocats en la Iglesia de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor los Jurats... fos elegit un home per cada veynat, so es per lo veynat de Canyes En Parera” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, pp. 84, 84rv).“Veýnat de Canýes. Perera. Pere Perera, Pere Pe-rera fill” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*).“Veýnat de la Iglesia. Parera. Joan i Susanna Parera” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*).“Boscassos: Parera. Pere Bassa, Mariamuller, Maagdalen*a* i

Bonaventura fills” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1785*).“Veynat de la Iglesia: Parera o Guesca. Francisco Parera, Magdalena Parera, Maria Rosa filla” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1795*).“1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Di-lluns. 30 gener: Josep Parera” (*QDV*, núm. 8, p. 58, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls).“Beýnat de la Iglesia: Parera. Thomas Pare-ra vidu, Francesch, Maria Anna fills... Parera. Pere Parera, Margarida muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11822*).

Perera, el bosc de can

“Terra bosc procedència dels masos Perera de Canyes i Ar-mengol de Canyes” (RPGr, Il. 44, fca. 3229, f. 163).

Perera, el bruguer d’en

“Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vi-lamajor, lloc lo bruguer d’en Perera, llevant-migdia Joan Sala, migdia-nord Josep Parera, ponent Miquel Massó, Joan Aymà. Josep Parera Oliveró; Magdalena Prat Valiente (1941)” (RPGr, Il. 2, fca. 99, f. 13).

Perera, el camí de can

Anomenaven d’antic i així es documenta el camí que unia la casa de can Perera de Canyes amb el Corral d’en Perera, camí tortuós que pujava des de can Perera, revi-rava fort al nord fins a sobre el costat de ponent de can Mongol i s’enfilava pel mig de la surera de can Perera, per can Patirem fins el Corral.

v. el mas Perera de Canyes.

“Camí de can Perera” (AMSPV, CaixaDTM, Plànol1919).

Perera, el mas; la vinya de can Perera.

v. el mas Roig.

“Mas Perera” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 15rv).“*mansus de Perera* (avui can Parera de Canyes) en un document del 1239” (*SRC*, p. 48).“Terra vinya procedent de l’heretat de can Perera de Brugueres” (RPGr, Il. 3, fca. 310, f. 309).

Perera, la peça prop la vinya d’en

Nom d’una peça de terra de can Perera de Canyes, do-cumentada amb aquest nom al segle XVIII a la muntanya anomenada aleshores “Rocaseura”.

“9 desembre 1727. Franchiscus Duran, laborator parra. Sti Petri Villamajoris, habemus et possidemus, petiam terra nemorosam octo cortanorum frumenti in dicta parra. et in dicta montanea [Rocaseura] hodie vocatam la pessa prop de la vinya den Parera, oriente, meridie, ab occidente, et a cirtio cum honoribus Parera de Cañas” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 56-56rv).

Perera, el pla d’en

v. Hospital, la Morera, Plansa Perera, Saperera.

“Agustí Rosàs Lladó d’aquest poble.“Pla d’en Perera”, pels quatre fronts amb Josep Parera Oliveró, regadiu, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 215, f. 235).“Peça de terra regadiu, secà, anomenada el pla d’en Perera, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor. Joaquim Rosàs Pujol; Agustí Rosàs Lledó” (RPGr, Il. 5, fca. 473, f. 44).

Perera, el sot de can; el torrent de can Perera.

Baixa per la propietat de can Perera de Canyes, just sota el corral i la font, va a la riera de Canyes. També és conegut com el sot de la font del Corral o torrent del Corral.

v. el sot de la font del Corral, el torrent del Corral.

“Veïnat de Canyes. Torrent de can Perera” (AMSPV, *Caixa-DTM, Plànol1919*).“Torrent de can Perera” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 3-4).

Perera, el camp de la; la bassa del camp de la Pe-rera i el pou del camp de la Perera.

Terra de conreu, regadiu amb l’aigua del rec, en el qual hi havia un arbre d’aquesta espècie, situat sota can Vidal de Puig.

També la peça de terra de can Messeguer, situada entre el costat de llevant de la casa i el pas del rec del Molí de Baix, rec que l’envoltava totalment pels costats nord-est, amb el camí d’accés a can Messeguer, a la cara de migdia. Coneguda amb aquesta denominació per una gran perera que la presidia, situada al racó nord tocant l’entrada al barri, anomenada l’era. El camp estava partit en dues parts pel camí que la travessava des de la cara nord del camí de can Messeguer fins els pou i la caseta amb el motor. Hi havia dos pous amb el pou gros i un al costat amb mina on sempre hi havia aigua que pujaven amb el motor per omplir la bassa rodona.

També per anomenar una de les peces de terra situa-des avall de la casa de can Vesa de la parròquia de Santa Susanna. Terra gran de 3 Ha, on s’hi feia una mica de tot, civada, alfals, fins i tot mongetes i patates, on no s’hi re-corda cap perera, però sí una gran noguera, sota la qual es bo refugiar-se en les hores fortes de sol..

“14 juliol 1602. Garau soler, loc camp de la perera dos quarteras, solixent riera de Vallserrena, migjorn Masó, tre-muntana la riera de Vilamajor” (ADB, Caixa6.61, *Manual de JoanFeliu1602-1603*, p. 63rv). “27 abril 1607. Joannes Garau als Soler, parrochie Villamaioris tenet et possidet in ter-mino Villamaioris venditore vocatum camp de la perera, honor de riba agricola” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Manuel Ripoll, 1606*, pp. 34-34rv).

Perera, el plan sa

Plan és una forma arcaica de pla, d’influència pirinen-ca probablement, que s’ha conservat en la toponímia del Montseny i el parlar de la gent del país. Avui normativa-ment diríem: El pla la Perera, o bé el pla de la Perera.

v. *el plan Saperera*.

“Mas Surell. Delme. Item fa lo delme de una pessa de ter-ra en lo lloch dit Plansa parera” (ADB, *Caixa10.130, Cen-sals1592*, p. 21b). “Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vilamajor. Font del Sofre veta que travessa els jaciments de ferro de Plansaparera” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 79). “PLA, PLANA, *p|áno* (alguns *pláno*), on el manteniment de la –o és fet de fonètica arcaica ribagor-çana (no influència castellana)... la N s’ha pogut mantenir per fonètica sintàctica” (*DECat*, vol. VI, p. 579).

Perera, el turó

Turó al límit termenal amb Cànoves que coneixem modernament com el turó de Murtra o de coll de Murtra. Encara que el plànol de 1919 ens indica aquest punt sola-ment amb el símbol del turó i la paraula “Parera”, podrí-em creure que l’anomenessin amb la forma personal o de casa com el turó d’en Perera o de can Perera.

v. *el turó de Murtra*.

“Veïnat de Canyes. ▲ Perera” (AMSPV, *CaixaDTM, Plà-nol1919*).

Perera de l’Alou

“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, item etiam habeo et possideo aliam petiam terra qua est i loco voca-to Parera del Alou, oriente, et occidente honoribus mansi Costa, meridie mansi Armengol et a cirito mansi Parera” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 14rv-15).

Perera dels Boscassos, en; la peça d’en Perera dels Boscassos.

“Joan Parera Abadal de Breda. Perera dels Boscassos de Vilamajor. Per la terra de secà” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 252).

Perera de Brugueres, can

Gran pagesia del veïnat de Brugueres, a llevant del camí del veïnat, sobre la cara nord de la riera de Brugue-res, construïda en planta baixa i dos pisos amb una afegit amb una antiga galeria que va ser reconstruïda al costat de llevant, en un cos que sobresurt de cara a migdia, amb la coberta a doble vessant perpendicular a la línia de fa-çana, amb l’entrada principal d’arc de mig punt dovellat i la resta d’obertures d’arc pla de pedra.

“En Perera de Bruguers” (ACA, Batllia General de Cata-lunya A403. *fogatge* de l’any 1497). “Pere de Brugueres” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Veïnat de Brugueras. Pere-ra. Joan Perera, Maria, Maria Anna, Geronima, Francesch, Joan i Barthomeu Perera. 11 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veïnat de Brugueras. Parera. Francisco Pa-rera, Thomasa, Josepa, Eularia, Barthomeu i Marianna Pa-rera” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Veïnat de Brugueres: Perera. Bartomeu Perera. 10 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Veïnat de Brugueras: Andreu Parera, An-tonnia mulleer, Joseph, i Salvador fills. 13 persones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veïnat de Brugueras: Parera de Brugueras. Salvador Parera, Maria Parera muller, fills Jo-seph, Maria i Antonia. 11 persones” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-Com1840*). “Brugueras: Parera, Antonia Parera, Rosa Batlla criada. Cinto Rovira, Miquel fill, Josepa muller” (ADB, Cai-xa 1.10, *LlbCom1903*). “25 maig 1898. Josep Parera Oliveró (Perera de Brugueres). És alta perquè passa al seu nom

la cas de pagès assenyalada amb el núm. 22 situada en el barri de Brugueres, que va ser de pertinences de Pere i Maria Colomer Martí” (AMSPV, *ApAm1906*, altes, núm. 3). “Veïnat de Brugueres. Can Perera” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Miquel Manté Rovira. Barri de Bruguera. Can Perera de Bruguera. casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parc. 59f). “Obres i finançament de la fàbrica. 5 abril 1633. Con-tribuints, els que més paguen: Perera” (*VCCPM*, p. 137). “Cal Perera de Brugueres (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Can Perera de Brugueres. Ve-ïnat de les Brugueres (fotos).” (*QDV*, núm. 9, pp. 118-119). “Brugueres. El 1521 apareix amb dues masies Perera i Bacs, de les quals depenien altres petites cases de pagès, totes elles encara existents” (*DeIMC*, p. 75). “B. Llinatges que re-presenten el nom del lloc d’origen, de residència o de pro-pietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Perera. Parera. Nom de l’arbre que fa peres” (*ELIC*, p. 239).

Perera de Brugueres, la bassa de can; el rec de can Perera de Brugueres.

Bassa gran i de forma rectangular, de terra, situada ran el costat nord de la casa, amb el rec que arriba pel seu costat nord i continua a llevant de la casa per regar les terres a llevant i migdia.

El safareig també quadrat petit situat dins de l’era en una punta davant de la casa, que els servia per rentat i l’aigua també s’aprofitava després per regar.

“Rec de Brugueres-bassa” (AMSPV, *PlànolAAB1942*). “Mi-quel Manté Rovira. Perera de Brugueres. Barri de Brugue-res, bassa-rec” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parc. 59c-e).

Perera de Brugueres, el bosc de can; el mas Pe-rera de Brugueres; l’obaga de can Perera de Bru-gueres i la vinya de can Perera de Brugueres.

v. *el puig de Brugueres, la serra de Cabanyes, la Costa*.

“25 octubre 1436. manso parera de brugarys” (ADB, *Cai-xa10.130, CapbRend1436*). “Mas Parera de Brugueres. Vi-gilies. Fa Jaume Parera de Brugueres possessor de aquel per son mas per S. Pere y S. Feliu quatre cortans de for-ment” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 18b). “13 abril de 1593. Petrus Bruguera mansi Bruguera de Brugueres, parr^a. Sancti Petri Ville Maÿoris, Jacobus Vidal als Bruguera... To-tum mansum nunch Bruguera scitum In vicinatur de les

brugueres dicte parr^a. Sti Petri Ville Maÿrois qui quidem mansus antuitus vocatur mansi Sa Corbatera et mansi als borda Lloreta cum eius honoribus et possessionibus... affrontatur ab oriente in riaria de Brugerÿs meridie in ho-nore den Parera ab oriente in riera de Bruguerys meridie in honore den Pareres, et partim in honore den Alemany, occidente In torrent Ibi transeunte sive xaragay et partim ab nalemany, cirtio honore alemany” (ADB, Caixa núm.47 Capb. any 1592, p. 25rv). “6 juny 1598. Ego Barthomeus Bru-guera de Brugueras, agricola parra. Sti Petri Villamajoris, et possessor Mansi Bruguera vicinatus de Brugueras et ejus terru de ejusdem parra. heres et possessor termina-tur oriente honore Mansi Parera de Brugueras, meeridie cum itinere publico queo tenditur dicta parra. ad parram. Sti. Mutii de Canovas, occidente cum torrent vocato de feda, et a cirtio mansi Parera de Brugueras” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 147-148rv). “Terreny bosc, erm en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, pertinències de l’heretat anomenada Perera de Brugueres, nord resta d’on se segrega, on existeix un camí que condueix del terreny de Josepa Volart, fins la plana de la Coma, enfront als tres camins allí existents, migdia Pere Calvet per mitjà de torrent, llevant Josep Mas, per mitjà de torrent, ponent Josepa Volart, nord resta. Antoni Manté Adroher; Emili Batlle Basquens (1939). pol. 13, fca. 3, lletra A” (RPGr, ll. 1, fca. 4, f. 12). “Porció de terra, bosc, erm i part conreu, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que havia estat segregada de l’heretat ‘Perera de Brugue-res’ nord Miquel Filbà, Felip Tàpias, part Pere Calvet, llevant torrent de Comalines, ponent resta de la finca partint del sud-est fondo d’en Lip, segueix el terreny que es ven, cap al nord pel torrent de Comalines fins trobar un xaragall que separa les terres d’en Filbà, actualment vinya abando-nada, segueix per ponent limitat pels terrenys d’en Filbà i els de Felip Tàpias, torna al nord i va cap a ponent rodejant la casa d’en Tàpies, i cap al nord vora les terres d’en Filbà fins darrere can Filbà, condueix al torrent de cal Bord. 9 abril 1839. Testament de Salvador Parera Bruguera, pas-sa a Pere Prat Parera pagès de Sant Antoni de Vilamajor com a hereu del seu avi, 31 agost 1920” (RPGr, ll. 3, fca. 308, f. 299). “Heretat anomenada ‘Perera de Brugueres’ que es compona d’una casa de pagès en planta baixa, un pis i golfes, assenyalda amb el número 17, amb quadres,

cellers, porxo i era al costat de la casa, amb diverses peces de terra unides, camp, bosc, vinya i erm, situada en el terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant Francesc de Segarra, en part per mitjà de barranc, Josep Sucies per rasa, Maria Bosch, Josep Clavell, Josep i Joan Gil, Maria Estragués per barranc, Francesc Rosas, la riera de Brugueres, Marcel·lí Pareras, Jaume Safont Joan Bachs per l’esmentada Riera, Josep Filbà, Francesc Prat, Josep Tàpies, Josep Parera per mitjà de caminet i barranc, Isidre Sala per mitjà del torrent de Lip, Mateu Serra, Bonaventura Parera, Teresa Bruguera per barranc, Teresa Beltran per mitjà del torrent de Palell, Josep Mas Font, porció segregada, migdia Francesc Rosàs, la riera de Brugueres, Marcel·lí Parera per mitjà de marge, Joan Gual, Miquel Colomer, Joan Dachs per mitjà del torrent de la Volard, Josep Tàpies per mitjà de torrent i barranc, Joan Gual per mitjà del camí del mas Olari, Jaume Tramunt per mitjà de camí i rasa, Josep Filbà per mitjà d’aquest camí, Francesc Parera, Sala per mitjà del torrent de can Lip, Francesc Massagé, Albert Pareras, Teresa Brugueras per camí, Josep Mas per raó de les vint quarters segregades, per ponent Àngela Pucurull i Castañé, Marcel·lí Parera, Francesc Rosàs per mitjà de sèquia, Francesc Massagué del terme de Cànoves, Josep Tàpies per mitjà del torrent de la Vorada, Josep Volart del terme de Cànoves, Teresa Brugueras, per mitjà de la riera de Brugueres i altres, nord Àngela Pucurull, Ferran de Segarra per mitjà de barranc, Jaume Tramunt per rasa, Joan Gual, Jaume Massagué, Joaquim Volart del terme de Cànoves, Teresa Bruguera per mitjà del camí anomenat del Coll. Pere Prat Parera veda a carta de gràcia a Alejandro Dalmau Coll. 23 octubre 1925. Venda a Antoni Martí Adroher” (RPGr, ll. 3, fca. 310, f. 309). “Terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, pels quatre punts cardinals, el mas Perera de Brugueres” (RPGr, ll. 4, fca. 385, f. 49). “Heretat situada en el terme de Sant Pere de Vilamajor, anomenada ‘Perera de Brugueres’... Gaudeix de tres dies d’aigua cada setmana de les aigües de la ‘font del riu d’enVolart’ (RPGr, ll. 4, fca. 414, f. 142). “Josep Parera Oliveró, d’aquest poble. “Can Perera de Brugueres” llevant Ramon de Sagarra, Agustí Rosàs, Felip Ravell, migdia Ravell, Josep Mas Font, Francisco Masaguer, ponent, Josep Parera Crous, Francisco Massaguer, Felip Tàpias, nord Ramon Volart, Josep Pujol Mas, regadiu, vinya, erm de tercera, secà, bosc de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm.

d’ordre 164, f. 176, alta 1912). “Miquel Manté Rovira. Perera de Brugueres. Barri de Brugueres, cereals, regadiu, vinya, alzines” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 6, f. 1, parc. 59ab, d, h, k, pol. 13, f 1, parcs. 3, 19-29). “La Fiscalitat. Llibreta d’anotacions 1436-1437. Parera de Bruguera” (*VCCPM*, p. 100). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimarts. 24 gener: en Parera de Brugueres” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls).

Perera de Brugueres, l'era de can

Situada al davant de la casa, de forma rodona i enrajolada, encara que avui està tapada i ja no es recorda les feines en aquest espai del tot desaparegut. Avui per tant forma part del pati anterior a la masia.
v. *el mas Perera de Brugueres*.

Perera de Canyes, can

Gran pagesia del veïnat de Canyes, situada a ponent de la riera de Canyes, on podríem dir que comença, a partir d’aquest punt, la zona de muntanya. La casa transmet la imatge d’una gran masia, d’una sòlida construcció en planta baixa i dos pisos, amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana plana de paredat orientada a migdia i carreus a les cantonades que amplifiquen la seva imatge de solidesa; tancada dins del barri, al qual s’entra pel lateral del camí al costat de ponent. Amb entrada d’arc de mig punt dovellat amb àmplies dovelles amb finestres d’elements diversos i interessants al primer pis: la central de pedra d’arc conopial, lobulat amb ampit motllurat, amb figures a les mènsules, la del costat de llevant de pedra d’arc pla rebaixat amb relleu sinuós i replanell motllurat, amb figures a les mènsules, i la del costat de ponent d’arc pla de pedra amb guardapols i brancals i llinda motllurats. Al segon pis finestres d’arc rebaixat amb totxo pla.

Es documenta una peça de terra del mas Planell, amb el veïnats d’en Josep Pujol (a) Perera de Canyes.
v. *can Gras d’Amunt, can Planell, el mas Cortès*. “Huguet Perera de Canyes de la Iglesia de Vilamajor” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 13rv). “7 novembre 1436. manso parera de canyes... Deu en Damia perera de canyes de

Can Perera de Canyes

esta parroquia de vilamajor per lo dret com prengué per muller la filla den canal de Brugueres” (ADB, *Caixa10.130, CapbRend1436*, 27b). “Damia perera de canyes/a XXII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “14 febrer 1608. Joannes Parera agrícola veïnat de Canyes terme Villa Majoris” (ADB, *Caixa6.61, Manual de Joan Novell1608*, p. 15). “1951. Aportaren els seus jornals per a l’adaptació i ampliació de l’era per a camp d’esports i joc de bàsquet: Perera de Canyes” (ADB, *Caixa5.60, Llpparroqs.XIX*). “Veÿnat de Canyes: Parera de Canÿes. Jaume Parera de Canÿes. 13 persones” (ADB, *Caixa1.9, LlbCom1730, 1752*). “Veÿnat de Cañas: Joan Parera, Theresa muller, Pere Pujal” (ADB, *Caixa 1.10, LlbCom1813*). “Veÿnat de Canÿas: Parera de Canÿas. Pujol. Jaume Pujol, Maria muller, Maria, Theresa, Pere, fills. 10 persones” (ADB, *Caixa 1.10, LlbCom1841*). “Cañas: Parera. Pere Pujol vidu, Jaume fill, Francisca muller, Jaume Pujol” (ADB, *Caixa 1.10, LlbCom1903*). “27 octubre 1726. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, Dominus et possessor Mansi Parera et ejus terrarum de dicta paña” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 1-1rv). “21 gener 1903. Pere Pujol Parer (Perera de Canyes). Passa al seu nom part de la riquesa que era d’Andreu Parera” (AMSPV, *ApAm1905*, altes, núm. 5). “26 febrer 1911. Relació de bens de. Alta de Jaume Pujol Planas al seu nom en qualitat d’hereu del seu pare Pere Pujol Parera. 1er. una casa denominada mas Perera de Canyes, assenyalada amb el núm. 33, de planta baixa, pis i terrat, un molí fariner de planta baixa i el Corral de plan-

ta baixa i pis, separat de la casa una hora i mitja, llinden els edificis pels eus quatre costats en terrenys del mateix propietari” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 1). “Veïnat de Canyes. Can Perera” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Jaume Pujol Planas. Can Perera de Canyes. casa” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 6, f. 3, parc. 228i). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Parera de Canyes. Distància: Tres quarts... La fiscalitat. Llibreta d’anotacions 1436-1437. Parera de Canyes” (*VCCPM*, pp. 49-50, 100). “Can Parera de Canyes, teulada a dues vessants, porta d’arc de mig punts amb grosses dovelles, finestra conopial amb relleus dels muntants (dues figures d’àngels)... Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Perera de Canyes 1214 (plànol).” (*V872-1299*, pp. 23, 46b). “5. El veïnat de Canyes. 5.2. El poblament. El veïnat es troba format per les següents masies: Can Perera de Canyes... 6.- Les masies del veïnat de Canyes, a la plana. Can Parera de Canyes al final del sot del Cortès, just quan comença la plana de Vilamajor... fitxa i fotos” (*QuadV*, núm. 2, pp. 38-39, 60-63). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. 23 gener. Cases de muntanya: en Parera de Cañas” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Can Perera de Canyes (plànol).” (Flinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Can Perera de Canyes i can Mongol (foto).” (*600AC*, p. 46).

Perera de Canyes, la bassa de can; el rec de can Perera de Canyes; la resclosa de can Perera de Canyes i el torrent de can Perera de Canyes.

Dues basses, la petita rectangular, vora el pas de la riera de Canyes, en el prat i l’altra entre la casa i el pas del camí, allargada, irregular, de 5 m al costat nord amb una porta metàl·lica d’entrada, que continua sinuosa resseguint la paret en direcció a migdia pel costat de llevant, fins arribar a una punta sud-est que forma un xamfrà estret, on inicia la cara de migdia de 16 m d’ample, fins el xamfrà de 3 m de la punta sud-est, que inicia la cara de ponent de 25 m que dóna de façana al camí i gira a la cara nord per entrar al barri. Bassa pròpiament del molí situat just sota el seu costat sud-est.

v. *Camprodon, el mas Ermengol*. “Torrent de can Perera” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).

“1ra-2na. resclosa. Perera de Canyes, bassa-rec” (AMSPV, *PlànolAAMV1942*). “Jaume Pujol Planas. Can Perera de Canyes. bassa” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 6, f. 3, parc. 228f-229c). “5. El veïnat de Canyes. Can Parera de Canyes. Rec que porta l’aigua d’una resclosa situada un quilòmetre amunt. Una bassa recull l’aigua, que proporciona la força per al molí” (*QuadV*, núm. 2, p. 6o). “2. Reg. 2.2- Captació d’aigua. La riera de Canyes era la de major cabal. S’hi havien fet 6 rescloses: més avall de can Perera de Canyes” (*QDV*, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). II, p. 54).

Perera de Canyes, el bosc de can; els castanyers de can Perera de Canyes, el mas Perera de Canyes, l’olivar de can Perera de Canyes; el suros de can Perera de Canyes; i la vinya de can Perera de Canyes.

Sobre el costat de ponent de la casa de can Perera de Canyes s’enfila el camí que porta al Corral d’en Perera on, de seguida s’entra al bosc que ens acompanya en tot el seu recorregut amb grans exemplars d’alzines sureres, de les que sobresurten al capdamunt, en un giravolt de camí abans de les giragonses prèvies al corral una surera al costat de ponent de 2 m de canó i un volt de capçada de 16 m Ø, i un pi halepensis al costat de llevant de 2,50 m de volt de canó amb una capçada irregular. Per sobre, al límit del bosc, abans del marge que ens obre a la plana del Forn, una altra alzina surera de gran i trista presència, un suro de 2,10 de volt de canó de capçada irregular, amb una part del cos menjat i torturat amb la forcada a sobre que s’obre amb grans brancades per configurar una capçada de 15 m de Ø de mitjana. Bosc que també és coneix i s’anomena amb el genèric la Sureda.

També el bosc, a la capçalera de la riera de Vallserena, que hom anomena del sot de can Peirana o de cal Nen.

El prat, espai ran el costat nord del sot, amb la continuació d’alzinar, arriba fins el pas del camí, sota can Codina. També tot al llarg del costat de ponent de la riera de Canyes, a continuació de la bassa petita

v. *les Cabanyelles, les Canalies, el camp del plan de Canyes, el prat d’en Cavallar, la font de na Cavallera, la Corcolla, la Costa, la feixa de l’Erola, el poi de Gaig, la peça d’en Gori, la roca del Llor, el pujol de Llunes, Monsones, la coma del mas Oller, l’Olzinella, les Pilateres, el Prat, els Quarts de Bosc, Sobi-*

rats, les Trabucades, les Tronquedes, la Vimenera.

“Parera de Canyas femina Dni. Regis juramento dicit quo tenet pro Dº Rege Mansu de Parera, et facit quinque solidos de sensu pro porcadas in festo Sti Petri. Im quatuor solidos in festo NatalY. Im unu par Pllorum de recognicione. Tres Panyeres de forestatge. Tres corterios Vini de forestage. Una quartaria Bladi de locido Do Regi et alia fabro. Unu corteriu Vini Do Regi pro locido et aliu fabro. Omni honore quod tenet pr Do Rege, ultra Riaria versus oriente, dat quinta. Im duas traginas” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 32). “1o agost 1655. Parera de Canyas. Fa lo mas Perera de Canyas a 2o de juliol de pensio de censal sis Reals de plata, per Joan Perera de Canyas hereu del mas Perera de Canyas... novembre. Als 11 de novembre per missa de Vicens Parera de canyes dos sous. Desembre. Item al 23 de desembre per caritat de dos missas per anima de Salvi Parera als Surell... 13 abril 1649. Mas Parera de Canyas. Vigiliias. Fa Joan Parera de Canyas per St. Pere y St. Feliu de vigiliias quatre cortans de forment. Missas. Item fa Joan parera de Canyas com a possessor dels bens mas y heretat Parera” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 11, núm. 11, 21b, 24b). “lo mas perera de canyes” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera Agrícola Vicinatus de Cañas, Parra. Sti Petri Villamajoriis, Dominus et Possessor Mansi Parera et ejus terrarum. Primo totum illum mansum vocatum Parera de Cañas cum Domibus in eo constructis et edificatis um suis terris, honoribus, et possessionibus tam cultis, quam heremis, tam in montibus, quam in planis, existentibus, terminatur orient honore meo, partim Mansi Noguera de Cañas, quam ego possideo, occidente cum via publica, et a cirtio partim honoribus Mansi Armengol dicit Vicinatus de Cañas, partim cum honoribus meis” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 1-2). “Mas i heretat anomenat Perera de Canyes consistent en una casa, molí fariner i una peça de terra, llevant Andreu Surell, mas Planell, Francesc Codina, torrent de Sadrou, mas Nadal, el torrent de l’Or, migdia mas Llobera, mas Segarra, mas Gras d’Amunt, el torrent d’Oliu, el Sot i la riera de Vilamajor, ponent mas Ribes, Ildefons Cerdà, el mas Patiràs, el mas Quintana, el sot de Ferreres, confrontació amb el terme

de Cànoves, nord el camí del Cortès, la riera de Vilamajor. Ramon Sarriera Pinós” (RPGr, ll. 3, fca. 226, f. 65). “Terreny bosc, procedència dels masos Perera de Canyes i Ermengol de Canyes. Té accés a través del camí de can Perera” (RPGr, ll. 44, fca. 3229, f. 163). “Pere Pujol. Perera de Canyes. Per les peces de terra erm, regadiu, secà, castanyers, bosc, rocars. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 270). “26 febrer 1911. Relació de bens de. Alta de Jaume Pujol Planas al seu nom en qualitat d’hereu del seu pare Pere Pujol Parera. 4ta. Unmas i heretat denominada “Perera de Canyes”, composta de regadiu i de secà, bosc, castanyers, erms i rocars, de cabuda cinc entes setantauna quarteres, vuit quartans, llevant Andreu Surell, amb els masos Planes, amb Francisco Codina (a) Llarc, i ell torrent Ladreu, mas Nadal d’Andreu Surell i el torrent del or-ei, migdia masos Llobera, Sagarra, amb Martí Tarragona, Gras d’Amunt, amb el torrent Oliu, sot Fosc i la riera de Vilamajor, ponent mas Ribes, Ildefons Cerdà, mas Patiràs, heretat Sagarra o Llinars, sot de Ferreres i els masos Bolart i Quintana, confrontació del terme de Cànoves, nord amb el camí del Cortès, Joan Cortès, amb Joan Carles i Boix i Armengol amb el mas Cortès i la riera de Vilamajor” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 3-4). “Jaume Pujol Planas d’aquest poble. 1er. “Can Perera de Canyes” llevant Andreu Surell, mas Planell, Francisco Codina, el torrent Ladrau, mas Nadal i un altre torrent, migdia masos Llobera i Segarra, Martí Tarragona, Gras d’Amunt amb el torrent de l’Om i Sot Fos i la riera de Vilamajor, ponent mas Ribes, Ildefons Cerdà, mas Patiràs, mas Llinars, Sot de Ferreres, mas Volart i Quintana del terme de Cànoves, nord amb el camí de Joan Cortès, Josep i Carles Boix Armengol, mas Cortès i la riera de Vilamajor, regadiu, secà, erm, bosc i castanyers de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 190, f. 2o6, alta 1911). “Jaume Pujol Planas, Esteve Riu Busquet. Can Perera de Canyes, sureres, alzinar, erm, cereals, olivar, regadiu, arbres de ribera, matollar, pins” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 6, f. 3, parcs. 221-225, 259, 275, f. 4, parcs. 309, 316-318, pol. 9, f. 1, parc. 1, pol. 10, parcs. 1-3). “2.7 Peladors. Les sureres de Sant Pere de Vilamajor són la de can Perera de Canyes (foto).” (*QDV*, núm. 4. Les feines antigues del bosc i la muntanya pp. 49-50).

Perera de Canyes, el camí de can

Des de la cruïlla amb el camí de Sant Elies i el camí de

la serra de can Pruna, que porta al Vilar, s’entra de cara al nord a un camí que circula per una zona arbrada i profunda fins entrar a una zona oberta de conreus abans de travessar a gual la riera de Canyes, girar al nord davant sota can Cortina i que porta a les cases de can Perera de Canyes i can Mongol.

“Terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, nord can Cortina i mas Ermengol de Canyes, llevant can Cortina per mitjà del camí de can Perera de Canyes, migdia-ponent mas Gras d’Amunt” (RPGr, ll. 3o, fca. 28o4, f. 123). “Camí de can Perera de Canyes” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, fs. 2-3).

Perera de Canyes, l'era de can

Espai situat davant la casa com a pati de la masia fins el banc de la cara de migdia, amb la pallissa construïda de pedra, com l’entrada d’arc pla i la coberta a doble vessant de teula, perpendicular a la línia de façana.

Perera de Canyes, el trull de can

“3o maig 1727. Franchiscus Duran, laborator parra. Sti Petri Villamajoris, tenemus et possidemos. Totum illum hortum terra cum aqua rigandum trium cortarorum ad latus rechi molendini Parera ad partem orientis cum honore Parera de Cañas mediante quodam margines, meridie Molendino olivarum vulgo Trull de moldrer olivas dicti Parera quodam pariere mediante, occidente dicto rego molendini” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 53rv-54).

Perera de la Força, can

“Veÿnat de l’Església: Parera de la Forsa. Joan Parera. 5 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Beÿnat de la Iglesia: Parera. Isidro Parera. Antonia muller, Jordi, Vicents, Joan, Joseph i Teresa fills” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom11822*).

Perera del Pla, can

Nom de casa situada al final del carrer dels Comtes de Barcelona, num. 19, amb entrada després de cal Fuster. Casa de planta baixa i pis, amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana orientada de cara a migdia. Entrada principal de brancals de pedra amb arc rebaixat de totxo a plec de llibre. Amb una edificació annexa al costat d’època posterior de planta baixa i pis amb

coberta a doble vessant horizontal a la línia de façana. Coneguda popularment per can Ravenissa.

“Veynat de la Iglesia: Parera del Pla. Francesch Parera, Ma-ria muller, Bonaventura fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Segrera: Parera del Pla. Bantura Parera. Catarina muller, Francisco fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Veynat de la Forsa: Parera del Pla. Joan Safont, Filomena muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “1o gener 1900. Maria Ravell Fe-lipe. És alta per passar al seu nom, la casa anomenada “Pe-rera del Pla”, assenyalada amb el núm. tres, que era de pro-decències de Francisco Parera Giró” (AMSPV, *ApAm1905*, altes, núm. 3. Riquesa amillarada). “Felip Ravell de Barce-lona. 5na.“Can Perera del Pla” i “Can Duran”. Can Perera del Pla venuda a Joan Pujol Parera, llevant-migdia Ramona de Llanza, ponent la riera de Vilamajor, nord Pere Pujol Cal-deró, Josep Tarrés Bosch per mitjà de camí, secà de terce-ra” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 202, f. 221rv). “Casa en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, amb la terra secà, regadiu, coneguda per can Perera del Pla, lle-vant-migdia Rafel de Llansa, ponent Carles Duran, migdia Andreu Surell. Joan Ravell Martínez (1941)” (RPGr. II. 1, fca. 83, f. 228). “Casa situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, amb una porció de terra regadiu even-tual, avui urbanitzable, coneguda per can Perera del Pla, llevant-migdia Rafel de Llansa” (RPGr, II. 8, fca. 765, f. 118). “Can Perera del Pla” (QDV, núm. 1, p. 91 foto doble). “Esglé-sia de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. Can Perera del Pla (plànoI).” (Flnform. Església de Sant Pere).

Perera Salom

“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, Dominus et possessor Mansi Parera. Item etiam habeo, et possideo ali-am petiam terra qua est in dicta montanea, et in loco vo-cato Parera Salom, orient cum hononre Mansi Riquer diruti, quem ego possideo, meridie honore ignorato, occidente cum honore Mansi Noguera a me possessi, et a cirtio cum honore Mansi Omell Castri de Canovas partim, et partim cum honore Mansi Oller diruti quem ego possideo” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 2rv-3).

Pereret, en

Sobrenom que es documenta al segle XVIII, al veïnat

de Brugueres, segurament com a diminutiu del cognom Perera.

v. *el mas Eulària*.

Peres, el coll de

v. *l'Abellot, el mas Tàpies*.

Pericó, can

Segurament és l’habitatge que també es coneix per can Pere Pericó, veí o formant part de l’antiga construcció de can Senalla del veïnat de Ripoll.

També un habitatge del veïnat de Canyes, anotat a la llibreta de comunions de l’any 1730.

“Veŷnat de Canŷes. Parera dit Pericó. Joana i Maria Pare-ra” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Veŷnat de Canyes: Peri-có. Maria vídua. 2 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Veŷnat de Montanŷa. Maria Pericó. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1754*). “Veŷnat de Canyas. Pericó. Joan Pa-rera i Agnes Parera” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1785*). Pericó. Miquel Pericó, Maria muller, Josep fill” (ADB, Caixa 1.10, *Ll-bCom1870-1871*). “Veŷnat de Cañas: Pericó. Mariangela Pla-nas, Theresa, Miquel Maria” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Miquel Planas de Vilamajor. Pericó. Josep Planas Cerdaña. Per la terra de vinya, secà” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 250).

Pericó, la vinya d’en

v. *can Pericó*.

Periet, en

“Veynat de Canyas: Joan Parera, Ignasia muller. Periet” (ADB, Caixa 1.9, *LlbCom1768*).

Periquet, en

Anotat a la llibreta de comunions de l’any 1910, l’home amb aquest sobrenom, segurament diminutiu de Pere, també devia ser el moliner del Molí d’en Sunyer.

“Veynat del Pla: Molí d’en Suñé. Periquet” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*).

Peroler, cal

v. *cal Paisà*.

“XI, 2. Llista de renoms indicatius d’oficis. Peroler” (RMM-

NC, XI, 2j, p. 129). “peroler *m* El qui fa perols o en ven, calde-rer. perol *m* Vas de metall, d’una forma aproximadament hemisfèrica, per a anar al foc” (*GEC*, vol. 11, p.).

Perpunter

“21 juliol 1683. Los honors de Pere Miquel Perponter farrer de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor y Rafael Pelegrí pages de la parrochia de Sant Esteve de Palautordera pu-bills y hereus de Antoni Joan Pujadas pages de la parrochia de Sant Andreu de Vallgorguina... fan venda per temps de sis anys a Isidoro Caminal de aquell bosch anomenat lo Puig de Sant Pere situat en la parrochia de Vallgorguina en lo torrent o riera de las passadoras de sinch o sis corteras” (ADB, LIXXII p. 89 “Capt. Matr-Test” Vallgorguina-Vilalba 1667-1687). “C. Llinatges que representen noms de càrrec d’ofici o de professió. 3. Noms d’ofici o professió tècnica. Perpunter. Nom del qui feia perpunts” (*ELIC*, p. 257). “per-punt *m* indumentària Peça de vestir enconxada i repun-tejada, amb el que es cobria el cos... perpunter –era *m* i *f* ofici/històric. El que fa o ven perpunts” (*GEC*, vol. 11, p. 510).

Perpunter, el bosc de can; el mas Perpunter i la vinya de can Perpunter.

Terres del mas Perpunter en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, amb la casa i la major part de la propietat dins el terme de Sant Antoni de Vilamajor.

v. *can Feló, el bosc d'en Palau, el mas Roure*.

“Josep Llansà de Sant Feliu de Guíxols (mas Perpunter). Per la terra de secà, erm, bosc, rocars, vinya” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 201). “Gran casal situat dins el poble a la cara nord de la carretera de Llinars a Sant Llorenç Savall, en el revolt amb façana a la plaça de la Vila. Actualment hostatge de l’Ajuntament de Sant Antoni. Sòlida, austera i bella construcció, que avui amb les gran restauració que ha tingut es veu amb tota la seva esplendor. Construïda en planta baixa i pis, amb les obertures de pedra d’arc pla, amb reixes a la planta baixa” (SAVilamaj.).“Els Diputats de Catalunya ordenen als Jurats de Vilamajor que no s’atre-veixen allotjar soldats a la casa de M. Perpunter per ésser aquest Tauler General de Catalunya i per consegüent es-tar-ne exempt... que Perpunter se fes nomenat bollador. 4 de febrer de 1685. D. Alonso de Escobar ha sigut allotjat en casa Perpunter” (MATBC, CV, *XVII*, plec 1650-1700, Consell

1654-84). “Cens de la casa Perpunter” (RPGr, II. 2, fca. 116, f. 43. Llibres de Sant Antoni de Vilamajor). “1757. Rendes: de la casa Perunter rep una quartera... Inventaris. 11 juliol 1705. Miquel Perpunter, Ferrer: casa amb portal rodó de pedra picada... 1750. Contribucions. Perpunter paga 809 rals” (VCCPM, pp. 36, 82, 101).

Perxa, en

Aquest home, que a la documentació del segle XVI figura com a “causíndic”, vivia en una de les cases de la Força.

v. *la peça de Vilanova*.

“27 juliol 1595. Petrus Peixa causíndic de Joannes Amat habitatèr in fortitudine parrochia villamaioris... 28 agost 1595. Petri Riera agricultorem heredem et propietarium domi seu manso Riera Sancti Cristhofori de fogars, per vos Petrum Perxa causíndic Sancti Petri Villamaioris” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, p. 3).

Perxes, el sot de les; el torrent de les Perxes.

Torrentera que baixa de cal Ros, motiu pel qual també és conegut com el sot de cal Ros, davalla entre el serrat o carena de can Domènec, i el serrat de la ca l’Esquena Ampla, va a parar a la Tordera, després de travessar la car-retera del Montseny.

“Conca del riu Tordera: 59. Torrent de les Perxes (plànoI).” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 19).

Petiola, la

Encara que trobem aquest topònim escrit d’aquesta forma en el capbreu del segle XVIII, pensem que la gent d’aquella època potser deien “la Peciola”, la peça petita. v. *el mas Cortès*.

Petit, el mas

“Les Masies: Petit. (quadre)... en runes. Altres masies. Mas Petit, probablement a la zona de la Tordera” (QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 137).

Petita, la riera

Forma d’anomenar també el torrent de la Dona Mor-ta, a la seva part final després de rebre el torrent de can Suari poc abans de can Vacota, passa a la vora d’aquesta

casa i va a la riera de Vallserena, davant l’entrada actual de cal Nen.

v. el torrent de la serra de Dona Morta.

Petitet, en

Nom de casa del veïnat de Santa Susanna. Julià Samon, era anomenat amb el motiu en Petitet.

v. el mas Vallmanya.

Petitet, els castanyers de can; el mas Petitet.

v. el mas Polell.

“Julià Samon. Petitet de Santa Susanna. Per la terra de castanyers, secà, erm. Per una casa de pagès” (AMSPV, Cai-xa173, *Am1863-1906*, núm. 330).

Peu Alt can

Casa, en la seva major part, dins del terme municipal de Santa Maria de Palautordera, però que té una part, la de ponent, en terme de Sant Pere de Vilamajor. Sembla que aquesta casa, construïda l’any 1944 pel propietari de can Pou del poble veí, es conegué per can Pou de Dalt, però que amb el temps varià fins conèixer-la actualment per can Peu Alt. Construïda en planta baixa i pis, amb co-berta a doble vessant desplaçada amb la prolongació de l’edifcació pel seu costat de llevant, perpendicular a la lí-nia de façana orientada al sud-est, amb dos afegits de planta baixa per a coberts d’un sol pendent als laterals. A la part alta de la façana, una llosa ens indica: FR. 1944. *v. Boscàs*.

“Veïnat dels Boscassos i Vallserena. Can Peu Alt” (AMS-PV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Francesc Rovira Serra. Can Peu Alt. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 8, f.1, parc. 1). “Can Peu Alt, casa” (AMSMP, *Cad1948*, pol. 9, parc. 2e). “Can Peu alt (plà-nol).” (Flinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Can Peu alt” (*SMPalau*, p. 265).

Peu Alt, l’alzina de can; el pi de can Peu Alt.

Alzina de capçada generosa, regular i bella, situada a ponent en el punt de trobada dels camins, davant per davant amb el pi de can Peu Alt. Exemplar trigèmini que arrenca d’una soca comuna però que, aviat, a 0,50 m del terra, on té un volt de canó de 3,50 m, s’obre en tres pode-rosos troncs que s’alcen per formar la capçada de 16 m Ø.

Can Peu Alt

Bonic exemplar de pinus pinea de capçada irregular d’11 m Ø i un volt de canó de 1,90, en el qual, llastimosa-ment, any 2015, hi ha clavat un rètol de fusta: Venda de llenya. Situat a llevant en el revolt del camí de Sant Esteve de Palautordera, camí que els d’aquest costat de país en diuen de Sant Pere, al sud-oest de can Peu Alt. Lloc de trobada i negociació de pagesos i gitanos, on quedaven per parlar i negociar el bestiar, ran el qual i, a migdia del camí, construiren la Torre de can Peu Alt.

Peu Alt la bassa de can

Situada ran el camí de Sant Pere, a la seva cara nord, davant el pi de can Peu alt que queda a l’altre costat del camí.

Peu Alt, el bosc de can; el mas Peu Alt; la terma de can Peu Alt i la vinya de can Peu Alt.

“Francesc Rovira Serra, Maria Rovira Serra, hereus de Ja-cint Trullàs. Can Peu alt alzines, cereals, pins, vinya” (AMS-PV, *Cad1955*, pol. 7, f. 4, parcs. 47-49, pol. 8, f. 1, parc. 1). “21 agost 1919. Reunits en el lloc anomenat can Peu Alt. Pri-mer molló. Es reconeix com a tal una fita de pedra de pris-ma recte triangular, amb les marques gravades P., SP., i SE. Corresponent als termes de Santa Maria de Palautordera, de Sant Pere de Vilamajor i de Sant Esteve de Palautorde-ra, en el lloc denominat “Can Peu Alt”, al marge sudoest del torrent anomenat “torrent d’en Bosc” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilama-jor, Sant Esteve de Palautordera i Santa Maria de Palautor-dera). “Can Peu Alt” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 3.2, 5.5). “Pedra termenal, situada a la cara de migdia de la casa” (*SMPalau*, p. 265).

Peu Alt, el camí de can

Camí que porta a la casa de can Peu Alt des del tor-rent de can Traveria després de travessar la línia termenal -amb una entrada de cara al nord que deixa a la casa-, fins el costat de llevant del camí de Sant Esteve de Palautor-dera, a la cruïlla on després varen construir una casa nova que en diuen la Torre de can Peu Alt.

També es documenta amb aquest nom la prolongació del camí de la serra del pi Gros. De fet és el mateix camí, que comença a migdia quan travessa les granges de la zona de Vallserena, careneja per la zona dels Boscassos, per això també hi ha qui l’anomena el camí dels Boscas-sos, pas de terra fins arribar a la cruïlla amb el camí de can Quico Ribalta que marxa a llevant. La continuació, avui pavimentat, entra dins la zona d’urbanització de Vallse-re-na fins la cruïlla amb el camí de la serra Llarga i la conti-nuació fins l’entrada a can Peu Alt i l’entrada en terme de Sant Esteve de Palautordera.

“El camí de can Peu Alt” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 4.8). “Veïnat dels Boscassos i Vall-serena. Caamí de can Peu Alt” (AMSPV, *CaixaDTM, Plà-nol1919*). “Camí de can Peu alt” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 8-9). “Can Peu Alt, casa” (AMSMP, *Cad1948*, pol. 9, parc. 2e). “El camí de can Peu alt” (*SMPalau*, p. 265).

Peu Alt l’era de can

Ja fa molts anys que va desaparèixer aquesta era, que estava situada a la cara de ponent de la casa, a cavall dels dos termes municipals, la major part de la qual però situ-ada dins el terme de Santa Maria de Palautordera.

Pi, el carrer del

Carrer central de les urbanitzacions de can Prat i de can Ram, que es coneix amb aquest nom per un pi de l’antiga propietat i bosc de can Prat, que es va conservar per les seves característiques 1,95 m de volt de canó i la situació al centre del carrer en una part del seu recorre-gut, sobre la casa de can Prat. Carrer que passa, després d’urbanitzar, per l’antic traçat dels camins de can Prat i més endavant pel de can Ram.

v. el camí de can Prat, el camí de can Ram.

“Carrer del Pi” (*PICM*, plànol).

Pibernat, en

v. el Bruguera.

“1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimarts. 31 gener: Pere Pau Pibernat” (*QDV*, núm. 8, p. 58, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mos-sèn Llorenç Valls). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Pibernat. Grafia aglutinada de *pi Bernat* (= pi de can Bernat) o de *Pi i Bernat*” (*ELIC*, p. 239).

Picola, can

Nom de casa a la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, també anomenada can Ribetes. Avui el propietari d’aquesta casa encara es diu Pruna de cognom, any 2015. *v. can Ribetes*. “Antoni Pruna Parareda. Can Picola. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 13, f. 2, parc. 52h).

Piferrer, can

Nom de casa a partir del cognom de la família Piferrer, inscrita al veïnat del Pla entre can Clavell i can Barau a la llibreta de comunions de l’any 1730. *v. can Gorgs*.

“Barthomeu peferrer/XXVII” (ADB, *Caixa*10.130, *Lls-compt*1491). “Veýnat del Pla. Felip Piferrer, Magdalena Piferrer, Joan Auleda, Maria Piferrer y Auleda, Catharina, Justina y Elisabet Piferrer i Maria Auleda” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1730).“Veynat del Pla: Piferrer. Segimon Messeguer, Maria Messeguer” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1795).

Piferrer, el mas

Casa i propietat que era del mas Clavell al segle XVIII. v. *el camp de la Bassa, el mas Clavell, la Ribera*. “Mas Piferrer. Vigílias. Fa per St. Pere y St. Feliu quatre cortans de forment. Sagristia. Item a la obra de la iglesia dos cortans. Cera. Item en lo dia de la Purificació un sou y nou diners” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, p. 35b).“11 setembre 1715. Ego Philip Riera et Piffarrer agricola parra. Sti Petri Villamajoris, pocessor mansi Piffarrer et ejus terrarum” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, p. 205rv).

Piferrera, la

Forma femenina per anomenar la dona de can Pifer-rer.

“Processos. 1623. Robatori. Quatre homes amb pedreñal entraren a casa de Eleanor Pifarrera, vídua” (VCCPM, p. 228).

Pigó, la peça del

Peça de terra de conreu en el terme de Sant Pere de Vilamajor, que pertanyia a l’anomenat el Pigó de Sant An-toni de Vilamajor.

“Tomàs Sallent de Vilanova. Pigó. Per la terra de secà” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 342).

Pilateres, les

Segurament un lloc adequat per fer-hi piles de carbó, o potser una important plaça carbonera durant el segle XVIII, al serrat de Cavallar.

“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vi-cinatus de Cañas Parra. Sti Petri Villamajoris, teneo et pos-sideo aliam petiam terre que est in loco vocato las Pilate-ras, terminatur ab oriente cum honoribus mansi Noguera, quem ego possideo, meridie mansi Armengol occident honore meo artim, et partim mansi Noguera... Item teneo

et possideo petiam terra quo est in loco vocato las Pilate-ras àlies lo Serrat den Cavallar, quod terminatur ab orien-te cum torrent que ibi est, meridie olim cum honore den Vidal, et hodie nescio qui est possessor, occidente mansi Armengol, cirtio mansi Parera” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 5rv-6, 18rv-19).

Piles, les

Falda nord del turó de Sant Elies. Segurament és el lloc on hi havia un o diversos habitatges que es documenten al segle XVIII com: Piles del Cortès.

v. *les Piles del Cortès*.

“Les Piles. (plàdol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Piles del Cortès, les

“Veýnat de Muntanya: Piles de Casa Cortès. 6 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1752).

Pinades

“Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Pinadés” (*QuadV*, núm. 3, p. 14).

Pineda, la

Terra de dues quarteres de secà de can Pau de Bru-gueres, situada a la part de ponent de la masia. Avui ja no es recorda, però es devia artigar la terra de bosc, per fer-hi conreu, on després va fer-s’hi naps, sorgo, civada, ordi i, encara que poc, també blat.

Pinedeta, la

“Josep Puig Moré de Calella. 9na. “Pinedeta” llevant Jaume Gras, migdia mas Vidal per mitjà de torrent, ponent Cor-tès, nord mas Vidal, bosc de tercera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 179, f. 192rv). “Peça de terra anomenada Pine-deta, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant Jaume Gras, migdia-nord can Vidal, ponent can Gras d’Amunt. Jo-sep Puig Plaja (1944)” (RPGr, ll. 3, fca. 349. f. 415).

Pinetons, els; el torrent dels Pinetons.

Falda de bosc allargada que baixa per una falda sobre

el costat nord del torrent de canVidal; per la cara sud es forma i baixa el torrent dels Pinetons, que va al torrent de can Vidal, davant de can Llobera.

“Ignasi de Bufalà de Ferrater i altres. Els Pinetons, pins i alzines” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 10, parc. 113).

Pineu

v. *Puig de Ros*.

Pinós, can

Antiga casa del veïnat del Bruguer, segurament de començaments del segle XVII, amb una petita i mísera construcció que va anar creixent en estructura amb el pas dels anys, remarcat a la façana actual. Hi va viure i fou propietari en Josep Prat natural de la parròquia del Fou, que aleshores devien anomenar en Jep Pinós, avantpas-sat de l’actual família que viu a la casa, a partir del qual devia iniciar la denominació composta a la casa i la pro-pietat, on avui encara es conserva el nom i cognom en el descendent actual del mas, en Josep Maria Prat.

Situada sota la cara de migdia del revolt tancat de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, des del qual s’entra a la casa, de planta baixa i pis, de façana allargada orientada de cara a migdia, amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana. Veiem documentada al segle XIX, la forma can Pep Pinós.

“Bruguer Nou: Pinos. Tramunt. Joseph Tramunt, Theresa muller... Veýnat de la Fraxeneda. Pinós o Marsal. Alsina, Hilari Alsina, Maria muller Maria Anna filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1822). “Bruguer Nou: Pinós. Francisco Prat, Te-resa muller, Pere fill, Maria” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1887). “Bruguer Nou: Pinós. Pere Prat, Antonia muller, Maria Prat, Andreu fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1903). “1948. Festa Patronal o Major. Processó costejada pels habitants ano-menats Pere. Pere Prat Parera. Casa Pinós... 1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Josep Prat (Pinós).” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs*.XIX). “Peça de terra de secà, vinya, erm, dintre de la qual hi ha enclavada una casa de pagès anomenada can Jep Pinós, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge anomenat Bruguer d’en Bacs, llinda unit amb el torrent de Coma Raurell, migdia Maria Aymà, ponent herència, nord Josep Puig, per mit-jà de camí per anar a l’església els veïns de les cases de

pagès del Bruguer Nou d’en Bacs. Pau Prat Carreras, Pere Prat Masjuan (1945)” (RPGr, ll. 4, fca. 394, f. 84). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Pinós. Distància: Tres quarts” (VCCPM, pp. 49, 51). “Veïnat del Bruguer. Can Pinós” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol*1919). “Josep Prat Massó. Can Pinós. Casa” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 12, f. 2, parc. 62i).

Pinós, la bassa de can; la mina de can Pinós; el safareig de can Pinós i la sínia de can Pinós.

La bassa i la sínia situades a les terres de vora el pas i el costat de llevant del torrent del Fou, al sud-est de les terres tancades de ca l’Ambràs, amb la bassa buidada al terra protegida pel costat de llevant per un marge alt amb el davant de la cara de migdia construït d’obra, amb el pou i la sínia que feia giravoltar l’euga blanca del mas per pujar l’aigua per a l’hort de la casa.

El safareig situat sota el costat de llevant de la casa, al ponent del torrent del Fou, gairebé recte al pou de l’en-trada de la casa, al final i capdavall de la peça de terra de conreu. Hi havia un rentador vora el torrent, on es rentava amb l’aigua que en deien de la mina, però que era gairebé un mulladiu, on es clavava una teula al marge i sortia per poder rentar.

“Maria Safont Riera. La Freixeneda. Bassa-pou-sínia” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 12, f 1, parcs. 35e-f-g).

Pinós, el bosc de can; el mas Pinós i la vinya de can Pinós.

Les terres d’aquesta propietat, sobretot de conreu, si-tuades a la zona del Bruguer, tenien dues peces de terra dedicades antigament a la vinya, amb ceps dels quals sor-tia vi blanc, negre i rosat, avui no es recorda, tanmateix, el tipus de raïm. Tenien premsa i celler amb dos bocois de 700 l, dues bótes de 200-250 l i les altres entre 60 i 70 l. Posteriorment es portava el raïm a premsar i, avui ha desaparegut aquest conreu del mas.

v. *el Bruguer, el Bruguer de part d’allà*.

“Pau Prat de Vilamajor. Per una peça de terrasecà, erm, bosc, secà, vinya. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 290). “Pere Prat Masjuan d’aquest po-ble. 1ra. “Cal Bord” de “Can Pep Pinós”, llevant Josep Tàpias, migdia el mateix propietari, ponent hereus d’Esteve Pla-

nas, nord Josep Bachs i Jaume Gramunt, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 194, f. 211). “24 abril 1790. Joseph Prat per lluir y quitar cent sexanta sis lliures tretse sous y quatre diners ab la venda perpetua per Esteve Bachs una pessa de terra part campa, part plantada de vinya, antea boscosa de pins, situat en esta parroquia de Vilamajor y en part de pertinencias de aquella gran pessa de terra anomenada lo Brugué, termena a llevant ab honors meus, migdia Miquel Aymà pagés de Vilamajor, ponent ab honors de dit comprador, tremuntana honors meus” (APPinós, *VendaP1790*). “7 setembre 1876. Francisco Prat Morató, natural i veí de Sant Pere de Vilamajor, que és hereu del béns que va deixar en morir el seu pare Pau Prat Carreras, qui ho era sens dubte del seu Josep Prat” (APPinós, *CExpP1876*).

Pinós, el camí de can

Camí de curt recorregut que només ens porta fins a la casa, des de la cara de migdia de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, al començament del revolt de cal Bord.

Pinós, l’era de can

Situada al nivell del pati de davant de la casa, de forma rectangular, encaironada amb cairons de 30x30 i lliça al volt per les cares de migdia-ponent-llevant, construïda amb pedra i coronada amb totxo a plec de llibre, queda a un nivell més alt que la terra del costat de migdia pel desnivell propi del terreny. Es batia amb l’animal de la casa, una euga blanca que també utilitzaven per al treball de la terra i de la sínia, encara que a vegades també s’ajudaven amb elgun veí, es ventava amb forca i també amb màquina de maneta, fins que a finals de la dècada de 1950 es va batre amb màquines. Es feia un paller gran de palla i un de sec, car sembraven blat, civada, sègol, ordi.

“Josep Prat Massó. Can Pinós. era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 12, f. 2, parc. 62f).

Pinós, les figueres de can

Flanquejant l’era de can Jep Pinós pels costats de llevant i ponent, hi ha dues grans figueres, torturades de tronc, velles, segurament de dos-cents anys o més, la de llevant jeu amb el terra amb la seva gran corpenta de bra-

ços estesos, amb la capçada que jeu les branques a terra, dins la qual s’entra talment una cúpula vegetal. La situada al costat de ponent corcada de l’interior, amb dos grans troncs, es va esqueixar i obrir amb una ventada, a hores d’ara s’aguanta pels puntals que l’envolten, amb el canó més corpulent de 2,50 m de volt.

Pinós, l’hort de can

La part dedicada a hort, se sembrava i s’hi feia la vianda de la casa, patates, mongetes, etc, llenca de terra situada al costat de llevant del torrent del Fou, travessada al final per la línia termenal amb Sant Antoni de Vilamajor. Forma part d’una peça de terra de forma triangular, amb el camí de Sant Jaume a llevant, part alta anomenada la part de dalt, el torrent del Fou a ponent, la punta del vèrtex dins el terme veí i la cara nord amb terres de ca l’Ambràs.

“Maria Safont Riera. La Freixeneda” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 12, f 1, parcs. 35 d-h).

Pins, els; el turó dels Pins.

La zona dels Pins, situada sota el costat de migdia del turó dels Pins o de Més Amunt, al collet Sobirà.

v. turó de Més Amunt.

“Els Pins. (plàdol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Pins, el sot dels; el torrent del sot dels Pins.

v. el torrent dels Arbres, mas Gras d’Avall.

Piula, la font

Naixement d’aigua que estava situat sota el camí de Palestrins, anomenat també el camí de la Corbatera, al serrat Curt. Font desapareguda.

v. ca, l’Auledell, la quintana d’Amunt, la Crossa, la Cuassa, Ronsa Bous, el mas Cortès.

“Font de la Piula... Quintana Nadal. Font Piula... Mas Tapiés. Font de la Piula, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, pp. 3-4, 25rv). “Anthony loreda homo Castri de Canoves dicitur que tenet... dua ad fonte de piula i parra. Villamayoris..... Paula de Munt Collet femina Castri de Canoves dicitur quo tenet septem fexias terra quan so la font Piula usque ad collem dexola... Mansus de Tapias. Antiqus de Tapÿs, homo Dni

Regis, tenet. Im ad fonte de Piula, una fexa et dat quintu. Im una fexa quo afrontat abeelót, et ad Colle de Peres, et dat quintu”(ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 6-7, 56). “Les fonts Perdudes: font Piula” (*QuadV*, núm. 1, p. 4. editorial). “Conca del riu Besòs: 12. Torrent de la Font Piula (plàdol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19). “La font Piula (plàdol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Piula, la parada de la font

Parada del senglar que fan els caçadors de Sant Pere, on hi havia la font Piula, a mitja falda de castanyers.

Pixut, en

Es coneixia amb aquest motiu un home que es deia Miquel, també era conegut com en Miguelín de can Panxa, casa on vivia amb un altre home que anomenaven en Pep del Fou, i anaven a fer jornals.

Pla

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Pla... Census Natalis: G. Pla” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 65, 67-68). “Barthomeu per plan... Salvy pla als prat de ballescar/a. XVIII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “B. Llinatges que representen el nom de lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. noms d’accidents orogràfics i d’altres referents al relleu i aspecte del terreny. Pla. Plans. Esplà. Del llatí *planum*, ‘terreny pla’. Esplà és grafia aglutinada de *pla* amb article *es*” (*ELIC*, p. 196).

Pla, el mas; la rovira del mas Pla i la vinya del mas Pla.

“Mas d’en Pla” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 30rv). “Man-su de Plano facit pro Rege tres solidos, et quatuor denarios, Sti Petri, corteria de vini... Pla homo Dni Rege, juramento dicit que tenet Manso de Plano pro Dº Rege, et facit tres solidos, et quatuor denarios pro Porcada in festo Sti Petri. Im quatuor solidos in festo Natalis. Im unu par pullo-ru de recognicionibus. Im una quarteriam Bladi de locido Dº Regi at alia fabro. Im tres Punýeras de forestatge, et tres corterios vini de forestatge. Im tenet unu campu apud Rovira de Plano, et dat quinta. Item de omni honore, qui

est de Porcada, usque ad via quo itur ad Manso de Soleri, et usque ad honore Antiqui, et usque ad honore den Vallescar, dar quintu. Im una tragina” (ADB, *Caixa10.130, Capb-1281cop.*, pp. 64-65). “19 novembre 1704. Ego Thomas Prats de Vallescar agricola parra. Sti Petri Villamajoris. Dominus et Possessor Manso Prats de Vallescar et ejus terras de dicta parra. Mansus Vero de Planocum suis terris, honoribus et possessionibus ejusdem terminatur oriente hono-ribus Mansi Vallesca, et partim honore Mansi Cuch diruti quem possidet dictus Vallescar, a meridie mansi Cuch, et partim Mansi Bertran, occidente honoribus den Sabater, partim honore den Carbonell, honore den Montaner dicta parra. et partim cum honore den Masó: Honores vero re-lati den Carbonell et Masó fuerun pertinentiis deicti Mansi de Plano, et parti cum honoribus Mansi Bertran, et a cir-tio Mansi Vallescar, quodam itinere” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 111-111rv). “Heretat situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, consistent en una casa de pagès denominada el Pla, amb les seves terres de secà, regadiu, llevant el camí del Pla o de can Sorell, migdia Tomàs Bertran, Josepa Canal, ponent riera de la Móra, nord Ramon Segarra. Gaudeix de l’aprofitament per al seu rec de les aigües públiques de la riera de Vilamajor, per mitjà d’una mina i de la resclosa anome-nada del Pla. Victoriana Collet Gurgui” (RPG, ll. 2, fca. 139, f. 124).

Pla, el

Ampli espai denominat amb el genèric el Pla, que ocu-pa la terra situada entre el llevant de la riera de Vilamajor, a migdia de can Tomàs i can Derrocada, amb la carretera de Sant Pere a ponent, fins travessar la línia termenal amb Sant Antoni de Vilamajor per la cara de migdia.

v. Clavell, el clot de can Llobera, Messeguer, el mas Roure, el mas Tomàs, el mas Vesa.

“2 gener 1728. Ego Joannes Noguera Marray agricola parra. Sti Petri Villamajoris. Item etiam teneo, habeo et possideo Totum illum cursum domus una cum quodam patio sive exhita diu lo dit Cos, usque recul regador oriente cumm patio de pertinentis domus Torrella, Daviu, et Marray, in vi-cinatu dicto lo Pla, oriente terra Mansi Torrella, quam pos-sidet Jacobus Massaguer, meridie restante domus Torrella, partim Massaguer, occidente domo mea” (ACVO, caixa 01.

fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp.105-106). “Peça de terra campa, secà, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, lloc anomenat el Pla, llevant-migdia Rafel de Llansa, ponent la riera de Canyes, nord el camí públic de Sant Antoni de Vilamajor. Joan Ravell Martínez (1941)” (RPGr, ll. 1, fca. 87, f. 237). “Casa de pagès el Pla. Joan Ravell Martínez (1941)” (RPGr, ll. 1, fca. 88, f. 240). “El Pla” (RPGr, ll. 2, fca. 139, f. 124). “Pere Guardi Casanovas.. Vicenç Guardi Alemany. 2na. “El Pla”, llevant carretera de Sant Antoni de Vilamajor, migdia-ponent camí que dóna a l’esmentada carretera, nord Miquel Costa Coll, secà de primera... Pere Ozerans Moret d’aquest poble. 1era-2na. “Pla” llevant-migdia Ramon de Llanza, ponent-nord Isidre Llovera Sagrera, regadiu de tercera... llevant-nord successors de Felip Ravell, per mitjà en part de camí, migdia-ponent Ramon de Llanza, secà de segona... Pere Planas Estragués de Sant Antoni de Vilamajor. “Pla” llevant Pere Planas, migdia Andreu Prat per mitjà de camí, ponent Josep Mas Font, nord Josep Parera Oliveró, secà de tercera... Andreu Pujadas i Josepa Bachs d’aquest poble. “Pla” llevant Andreu Pujadas, migdia Joan Bruguera per mitjà de camí, ponent Franciso Parera, nord Josep Parera Oliveró, secà, bosc de tercera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 107, f. 112, alta 1906... núm. d’ordre 155, f. 166... núm. d’ordre 170, f. 182... núm. d’ordre 185, f. 199). “Ferran Sagarra Castellarnau, Josep Puig Plaja, Josep Baró Mas, Josep Pujol Parera, Josep Illa Moré i Ignasi Bufalà Ferrater. El Pla, erm, cereals, regadiu eventual, arbres de ribera, fruiters... Jaume Cortès Oliva. El Pla, cereals. Ignasi de Bufalà de Ferrater, Jossep Bassa Clavell... Joan Pujol Parera, Ignasi de Bufalà de Ferrater i altres, cerreals, regadiu erm, arbres de ribera. El Prat” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 6, f.1, parcs. 21-25, pol. 10, parcs. 90-92; pol. 12, f. 2, parc. 62i; pol. 11, parcs. 1-4, 14-37, 109-112, 168, 170-173). “1629. Dues peces de terra amb aigua situades al Pla, sota el mas Derrocada” (VCCPM, p. 36). “planus –*a -um-*: plano, llano” (*DLLE*, p. 375). “PLA, PLANA, del llatí PLANUS, -A, -UM, ‘pla, planer’. 1er. doc.: orígens: docs del segle XIII, Llull, Costums de Tortosa” (*DECat*, vol. VI, pp. 578-583).

Pla, la bassa del; el rec del Pla i la resclosa del Pla.

Rec que s’agafa a la resclosa de la riera de Vilamajor, sota el Molí de can Samon, omple la bassa i distribueix a

través del Pla, el teixit de recs per a les terres d’aquesta zona, fins el terme de Sant Antoni de Vilamajor.

També es documenta com a resclosa del Pla, la del Molí de can Sunyer.

v. *el Molí de Baix, el camp del Prat*.

“L’aigua. Quantitats i noms dels regants: Resclosa del Pla i Llobera” (*VCCPM*, p. 103).

Pla, el camí del

Aquest camí rep diverses denominacions: camí de can Sorell, de can Gras, de Sant Elies, o del Pla, en aquest cas quan travessa la zona d’aquesta denominació.

v. *el Barqueró, la Creu, el pla de can Llobera, el camp del Pla, el mas Pla*.

“Casa situada en el camí del Pla, o de can Sorell” (RPGr, ll. 15, fca. 1591, f. 217). “Terreny en el casc urbà, carrer camí del Pla” (RPGr, ll. 24, fca. 2474, f. 62). “Peça de terra de secà, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, amb front o façana a la travessia del Carrer Nou, cantonada amb el camí del Pla” (RPGr, ll. 37, fca. 2474 ‘N’).

Pla, el camp del

Terra pertanyent a la propietat de can Vidal davant de can Llinars, que partien amb aquesta casa, a continuació també la terra de can Pujades, les terres de can Sunyer fins a can Canal, entre el camí de can Gras a llevant, el camí de can Llinars al nord i els recs a ponent. Peces de terra anomenades per part de cada casa el camp del Pla i, de forma genèrica: el Pla. També es documenta en plural durant al segle XVI: els camps del Pla, la part de can Canal.

També la peça de terra pertanyent al mas Gras d’Avall. v. *el mas Canal, el Pla*.

“Francesc Gras Costa, lega a la seva esposa una peça de terra denominada: ‘el camp d’en Ribes’ (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 270, f. 215). “Peça de terra regadiu, anomenada camp del Pla, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Joan Barnet, migdia Felip Ravell, nord Josep Tarrés. Francesc Gras Costa; Salvador Gras Puig (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 275, f. 227). “Peça de terra campa coneguda per camp del Pla, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, de procedència del mas Sunyer del Molí, del qual formava part, llevant-migdia adquirient, ponent sèquia per a regar i un camí anomenat del Pla, nord Tomàs Bertran,

procedents del mas Llobera. Rafel Moreno Llansa” (RPGr, ll. 5, fca. 464, f. 24). “Pujol lega al seu fill Pere Pujol Puig de la següent finca, situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor: 1.- Un camp anomenat ‘camp del Pla i Barqueró, d’unes quatre o quatre quarteres i mitja, amb la casa que hi ha en aquest camp” (RPGr, ll. 6, fca. 452, f. 159). “10 octubre 1898. És alta a Felip Maria Ravell. Una peça de terra de conreu per a regadiu anomenada Camp del Pla i Quintana de Baix, d’extesió 25 a., per herència del seu oncle Felip Segarra” (AMSPV, *ApAm*1902. altes, núm. 5). “Hereus de Ramona Llanza, Barcelona. 5na.”Camp del Pla”, llevant-migdia terra del mateix propietari, ponent sèquia per a regar i el camí anomenat del Pla, nord hereus de Tomàs Bertran Trias per mitjà de marge i camí, secà, de tercera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 122, f. 129rv). “El Pla: parc. 24. Fernando Sagarra Castellarnau [can Llinars], cereal-regadiu. parc. 25. Josep Puig Plaja [can Vidal], cereal-regadiu. parc. 26. Josep Baró Mas [can Pujades], cereal-regadiu. parcs. 28-32. [can Sunyer], cereal-regadiu-pradera-fruiters. parc. 35. Josep Pujol Parera[can Canal], cereal-regadiu-arbres de ribera” (AMSPV, *Cad*1955,pol. 6, f. 1, parcs. 24-35).

Pla, la mina del; la resclosa del Pla.

v. *el mas Pla*.

Pla, la ribera del

“Mas d’en Pla. Ribera del Pla, lloc” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 30rv).

Pla, la riera del; la riera del veïnat del Pla.

v. *el camp de can Brau, la peça del mas Gras, el mas Llinars, el Serrat, el veïnat de Ripoll*.

Pla, el veïnat del

Anomenat el barri o veïnat del Pla, l’espai que delimita pel nord amb el veïnat de Canyes, ponent amb els veïnats del Sot de l’Om i dels Boscassos i Vallserena, a migdia amb el terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor, i a ponent amb els veïnats del Bruguer i de Brugueres.

v. *can Bacallà, can Biel, can Brau, can Canal, can Clavell, can Derrocada, can Fou, cal Gavatx, can Gotinell, cal Jepic, can Llobera, can Messeguer, el Molí de Baix, el Molí de Dalt, can*

Noguera, can Pau Nadal, can Pla, can Ribes, can Senalla, can Son, can Sunyer, can Tomàs, can Vedell, can Vilar.

“1 juliol 1738. Nos Bartholomeu Clavell, et Noguera agrico-la parra. Sti. Petri de Villamajoris . Habeo et possideo Totum illum Domus lo dit Cos, usque recum qui ibi est partem oriente pertinentys Domus dicti Mansi Torrella Daviu et Marrahi, sciti in aedem parra. de Vilamajor et in vicinatu dicto lo Pla, oriente petia terra petinentys mansi Torrella quam possidet Jacoby Massaguer, laborator, quodam reco mediante, meridie cum restante honore Domus Torrella, partim petia terra Massaguer, occidente cum Domu Paula uxoris mea, et a cirtio partim cum Domo, et partim itine-re..illam petiam terra mansi Torrella, Daviu et Marrahi circa dictum mansum Torrela, et un supra dicto loco, oriente Joannis Llinás, meridie Jacobi Massaguer, occidente proxime designata petia sive exita supra recho, cirtio honore meo” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 348, 351). “Magdalena Bassa Parera. Barri del Pla, llevant Jaume Cortès per mitjà de regadora i camí, migdia Jaume Pujol i Joan Garriga, ponent Jaume Casanovas, nord Llorenç Bachs, regadiu de segona, secà vinya de primera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 28, f. 29, alta 1913). “1591-1630. A Sant Pere es comptabilitzaven 9 barris: Pla” (VCCPM, p. 134).

Plaça Reial, la

“Esdeveniments diversos: el 168o s’arrenja la *Plaça Reial*, nom que rebia l’espai situat sota La Força” (*VCCPM*, p. 125).

Plana, can

“1951. La obra del centre de culte, donaren jornals: Miquel Parés (La Plana) jornal” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*). “L’entrada del poble. Can Plana” (QDV, núm. 1, p. 28).

Plana, el mas

Terres de la parròquia de Santa Susanna, documentades en el capbreu del segle XVIII. v. *el mas Cortès*.

Plana, la

És coneguda amb el genèric la Plana o també amb el compost la plana de can Bacs, la zona situada a l’entorn de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, amb la rie-

ra de Brugueres a llevant i nord, a l'altre costat de la qual hi ha la casa de can Bacs. Al costat nord de la carrete- ra, abans d’arribar al revolt de can Safont, hi ha un grup d’edificacions actualment, amb el nom de la Plana.

També s’anomena la Plana una peça de terra situada al capdavall del costat de llevant de la casa i dels conreus de can Quico Ribalta, ran la cara de migdia del camí de Palautordera, terra que no arriba a una quartera, on s’hi feia el menjar per al bestiar, alfals, naps, civada i, a partir de la dècada de 1960 també reigàs

v. *la plana de can Bacs, la quintana de Dalt, el mas Nadal, el Pla*.

“Bernardus Gerad homo Dni Regis juramento dicit quo tenet pro Do Rege Mansu Gerad, de omni honore, quem possidet pro Do Rege una fexia apud Plana, super Mansu de Olivaria, et dat quintu” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 35). “26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrí- cola vicinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, habeo et possideo petiam terra vocatam la Plana, orient mansi Riquer, mansi Parera quos ego possideo, meridie mansi Riquer, occidente riera de Vilamajor, mansi Parera” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 8rv-9). “Peça de terra campa, secà, terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, en el lloc anomenat la Plana. Conjun- tament amb la casa de pagès que a la peça existeix, ano- menada can Patiràs, avui completament derruïda (1939), llevant-migdia-nord-ponent, el mas Perera de Canyes, po- ennt Ferran Segarra. Salvador Boix Bassa, Pere Boix Mar- tori (1939). (RPGr, ll. 1, fca. 37, f. 122). “Terra bosc, en el term municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge anomeant la Plana, llevant Bruguera d’en Bacs, llevant el camí de Sant Jaume” (RPGr, ll. 7, fca. 729, f. 36). “Terra en el paratge ano- menat ‘la Plana’ o ‘bruguera d’en Bacs’, en el terme muni- cipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant part amb el camí de Sant Jaume, pol. 13, parcs. 41 i 68” (RPGr, ll. 19, fca. 208, f. 200). “Veïnat del Bruguer. La Plana” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “La Plana (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Plana, la feixa

Terra situada al costat dret del camí de can Vesa, sota el costat de llevant quan arribem a la casa, i les altres dues peces veïnes d’aquesta, el camp de la Perera i el

camp del Llorer, separades pel camí, al costat esquerra; es contradeia amb el seu nom, car no era gaire plana, amb una cabuda que no arribava a 1 Ha.

Plana, la roca; el turó de roca Plana.

Sobre el costat nord-oest del collet Sobirà, sobre la zona de la Nou, en el turó de roca Plana. Roca ovalada, com una taula plana i foradada, amb un forat més gran al centre que servia per posar-hi el pal principal, i a la resta de forats del volt pals inclinats que els servien per formar la coberta i protegir-se.

El turó de roca Plana és una zona característica de la muntanya, enfront, al nord de Sant Elies. També conegut com el turó de Masjoan i, també, avui s’escriu en algun lloc: El turó de Més Amunt.

v. *el mas Cortès*.

“Roca Plana. (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Plana, el sot de la

Sotalada al pas de la riera de Vilamajor, sota el costat de ponent del Cortès, també anomenada la plana de la Riera.

v. *la plana de la Riera*.

Sot de la Plana (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Planadella

“Ollina de Sant Lleïr. Planadella, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 7). “Arnaldus de Olina homo afocats de Sto. Licerio juramento dixit que tenet proDº Rege. Item apud planadella unu campu, et dat tasca”(ADB, *Caixa10.130, Cap- b1281cop.*, p. 10).

Planell, can

Casa del veïnat de Canyes amb el núm. 31. Construcció allargada de planta baixa i dos pisos, amb coberta a doble vessant allargada cap a ponent, perpendicular a la línia de façana orientada a migdia, situada sobre la cara nord del camí que puja a Sant Elies, amb la capçalera del sot de can Planell a llevant. Entrada d’arc de mig punt d’àmplies dove- lles i obertures a les finestres d’arc pla de pedra menys a la de sobre l’entrada amb arc les mènsules i rebaix al centre.

v. *Alemaný, els Verns*.

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos facient homnes Villamajoris: Planell... Census Natalis: Planell, pro alberga” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 67-68). “Micha- el planell/ C XXXII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “2 maig 1601. Joan Planell de Montanya de la parrochia de S. Pere de Vilamajor, marmessor de Vallmanya” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 5b). “Veŷnat de Montaña. Planell. Josepa Roca y Planell, Eularia Planell. Pere Roca, Maria Planell. 6 persones ” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veŷnat de Munta- nya: Planell. Francisco Planell. 8 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Veŷnat de Montaña: Planell. Joan, Rosa i Pere Quintana, Mariangela muller, Rosa, Isabel, Maria, Magdale- na, Paula i Margarida filles.” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veŷnat de Muntanŷa: Planell. Hilari Planell, Maria muller, Josep, Josepa, Pere fills i Francisca vídua” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Montaña. Planell. Tomas Pruna vidu, Isidro Safont, Josepa muller, Josep, Anastasia i Teresa fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Montanya: Planell” (ADB, Cai- xa 1.10, *LlbCom1903*). “Lo mas planell” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Mont- seny*). “Nom dels ramaders: Maria Cullell Cortès, de Barcelo- na. Can Planell” (AMSPV, *ApAm1905*,núm. 26.122). “Veïnat de Canyes. Can Planell” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Esteve Riu Busquet. Can Planell. casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 4, parc. 15i). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Planell... Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor se- gons el fogatge: Perera” (*QuadV*, núm. 3, pp. 14-15). “5. El ve- ïnat de Canyes. 5.2. El poblament. El veïnat es troba format per les següents masies: Can Planell... 6.- Les masies del veïnat de Canyes, a la part més muntanyenca can Planell... a una alçada de 650 m. al vessant sud del turó de Sant Elies” (*QuadV*, núm. 2, pp. 38-39, 77-78). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a tre- ballar per finalitzar la construcció. 23 gener. Cases de mun- tanya: en Planell” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Can Planell. Veïnat de la Muntanya de Vilamajor. (fotos).” (*QDV*, núm. 9, pp. 86-87). “Can Planell (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Can Planell (567 m. plànol-foto).” (FInform. Sender del Pi Novell. De Vilamajor

a la Calma). “1264. Joan Alamany àlias Planell... per casar-se amb l’hereva del Planell” (*SRC*, p. 324). “12 juny 1384. Con- veni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de San- ta Susanna. Homes de Vilamajor: ... de ça Planell” (600AC, pp. 91-92). “B. Llinatges que representen el nom de lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. noms d’accidents orogràfics i d’altres referents al relleu i aspecte del terreny. Planell. Planells. Derivat diminutiu de *pla*” (*ELIC*, p. 196).

Planell, l’alzina de can; els lledoners de can Pla- nell i els roures de can Planell.

L’alzina és un exemplar antic de cos torturat amb bona part del seu cos ja sec, que arrenca d’un ampli tronc amb dues vesses, situada a llevant de l’era i el lledoner, ran la cara de ponent de la feixa Llarga. També un exem- plar d’aquesta espècie sota camí quan arribem a la casa s’anomena l’alzina Rodona. I així mateix entre els roures del bosc del darrere destaca una altra alzina de 2,05 m de volt de canó i 14 m de Ø de capçada.

Hi ha un nombre destacat de lledoners, situats just ran el costat nord del camí i sota la casa, dels quals en destaca un de volt de canó de 3 m, semblantment al que queda just ran el marge empedrat de la cara de migdia de l’era de 3,10 de volt de canó i 13 m de Ø de capçada.

Al nord de la casa de can Planell, i ran el pas del camí que puja a Sant Elies, després de giravoltar la casa pel seu costat de ponent, es forma una mena de triangle on els roures tenen una gran presència i personalitat dels quals sobresurten sobre la casa un exemplar de 2,85 m de volt de canó, de capçada força regular, s’obre en dues grans vesses, amb un roure situat sobre el camí de 3,05 m de volt de canó i una capçada de 16 m de Ø, s’obre en tres grans vesses.

Planell, les artigues de can; el camp de can Pla- nell.

Terres situades més amunt de la cara nord de can Planell a l’entorn del camí de can Sorell, on, fins arribar l’any 1965, que s’hi plantaren pins, havien estat uns espais oberts de pastures amb ramats de xais i vaques que con- nectaven amb les terres homònimes de can Sorell, amb

una pastora que es cuidava del ramat de xais que anome-naven la Mariona. Ara travessa pel mig d’aquesta terra de bosc el camí que puja a Sant Elies.

També anomenada les artigues d’en Planell una terra situada més avall de la Cuassa entre el camí que traves-sa la бага del Cortès i la delimitació termenal de Càno-ves-Samalús.

Planell, el bosc de can; els castanyers de can Planell i el mas Planell.

Terres a l’entorn de la casa, amb la part de bosc ma-joritàriment d’alzines que t’acompanyen al llarg del camí, fins arribar davant de la casa sota camí, amb la presència d’unes alzines característiques.

Part de les terres del mas Noguera de Canyes, passen al mas Planell, es documenten al segle XVIII.

v. *les Cabanyelles, les Canalies, el camp del plan de Ca-nyes, el turó del coll de Canyes, el prat d'en Cavallar, la feixa de l'Erola, l'Esventador, la peça del marge Gros, la roca del Llor, mas Nadal, Noguera, la Nou, el mas Perera de Canyes, el mas Planell de Muntanya, Pradells, l'hortet de la Riera, les feixes d'en Sala, la feixa d'en Vila, Vimenera.*

“Mas Planells” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 13). “Planels homo Di. Regis juramento dicit quo tenet Mansu des Pla-nels pro Dº Rege et facit undecim solidos, et octo dena-rios in festo Sti. Petri pro Porcada, et quindem denarios pro honore de Pujada, item pro locido una quarteria Bla-di Dº. Rege, et alia fabro” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 10rv-20). “Delme. En la confessió que feu Barthomeu Planell de Montanya ab setembre 1562 en lo Capbreu de las Rendas Reials de Vilamajor que a llevant afronta lo Mas Planell part ab Nadal alou de la Rectoria de Vilama-jor” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, p. 5brv). “11 març 1728. Ego Josephus Gel, et Planell agricola parra. Sti Stephani de Cañamás, possessor Mansi Planell et ejus terrarum par-ra. Sti Petri de Vilamajor cum suis domibus in eo const-structis et edificatis, honoribus et pocessionibus ilius tam cultivus quam eremis, et boscosis tam in montibus, quam in planis, cum arboribus, oriente alodioa Eccla. Parra. de Vilamajor, quem possidet an Nadal, partim honoribus den Surell, meridie mansi Vila diruti quem possidet Nadal, par-tim mansi Armengo Vicinatu de Canyes, honores meis qui fuerunt mansi Noguera, occidente mansi Riquer diruti,

quem possidet an Parera de Canyas, partim ansi Llenya-dora, diruti quem ego possideo, et a cirtio honoribus man-si Quintana quem possidet Surell, partim mansi Vila... 7 ju-liol 168o. Josephum Roca et Planell agricolam dicta parra. de Vilamajor hunch pocessorem dicti mansi Planell... 27 maig 1777. Joannem Roca, et Planell, et Eulaliam Planellet, Roca uxorem suam proprietariam dicit mansi Planell... 20 març 1733. Marcum Planell et Sancciam ejus uxorem dicta parra. Villamajoris tunc Domus et pocessores dicti Mansi Planell et ejus terrarum” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc. 2, *Capb*1727-1743, pp. 168rv-170, 184, 276, 317). “Casa mas i heretat anomenada mas Planell, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant mas Nadal i Sorell, migdia mas Mungol, migdia-ponent Josep Pujol (a) Perera de Canyes, nord Bonaventura Surell. Ricard Cortès Cullell; Esteve Riu Busquets. Terres situades en els pol. 4, parcs. 15-16, pol. 6, parcs. 290-293, 331, 341-342, 344, 346-348 i 352, i pol. 7, parcs. 3, 6 i 12” (RPG, ll. 4, fca. 418, f. 156). “Josep Cortès de Barcelona. Mas Planell. Per les peces de terra de secà, bosc, erm, castanyers, regadiu, rocars. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 120). “Este-ve Riu Busquet. Can Planell. Alzines, cereals, erm, regadiu, matollar” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 4, parcs. 15-16, pol. 6, f. 4, parcs. 291-296, 331, 352).

Planell, la drecera de can

Des del punt de confluència amb l’actual camí que puja a Sant Elies, davant de roca Serpera puja encara aquest corriol, antic pas d’arguenells, giravoltant en un pujada empedrada fins arribar al pas de llevant de la quin-tana de can Planell i, novament, a trobar el camí de Sant Elies, gairebé al davant de la casa.

Planell, l’era de can

De forma gairebé rodona, irregular, situada davant la cara de migdia de la masia, en un pla lleugerament elevat i ben ventilat, que aguanta un marge enllosat.

“Esteve Riu Busquet. Can Planell. casa” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 4, parc. 15n).

Planell, la font de can; el pou de can Planell; el safareig de can Planell i el sot de can Planell.

L’anomenada font de can Planell raja constantment

d’un tub a la paret del costat nord-oest del safareig de can Planell, que s’omple amb l’aigua que baixa canalit-zada des de la font Borrell, omple el safareig contruït de pedra i llosa del rodal, de forma gairebé rectangular; des-prés, a través del bonó que raja per sota els amplis ren-tadors que ocupen la part de migdia, portava l’aigua per regar la feixa Llarga d’aquesta casa.

El safareig de 8x4, però lleugerament arquejat al seu costat nord, està situat entre la casa i el començament del sot homònim, sot que s’inicia en aquest punt i, de se-guida, travessa en diagonal per dues vegades el camí que puja a Sant Elies –en aquesta segona part anomenat el sot dels Gitanos-, i baixa en direcció sud-est a trobar el sot de can Peirana sota la cara nord d’aquesta casa.

El pou queda a un nivell més elevat, a la part del dar-rere de la casa de can Planell, rodó i construït de pedra, tancat amb coberta plana.

“Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vila-major. 3 Font de can Planell, 590 m Darrere la masia hi ha un pou i una bassa que s’omple d’un raget, algú l’ha ano-menat la font de can Planell, no neix aquí ve canalitzada des de la font Borrell (fotos-plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 72, 75).

Planell, l’hort de can; les quintanes de can Pla-nell.

Les terres dedicades a l’hort estaven situades al nord de la casa, en un espai a l’entorn del pou avui ocupat pel bosc.

La quintana ocupa unes feixes que baixen a migdia de la casa i el camí en un espai i entorn ampli i bellíssim amb una mirada esplèndida sobre el Vallès i la serralada litoral. Arriba pel costat de llevant fins la drecera de can Planell. Avui encara es conserva una part del pal de paller que es posava a la punta sud-est d’aquesta terra on s’hi feia un paller. Terra també coneguda com els Llobins.

A la documentació del capbreu del segle XVIII, ens parla, en plural, de les quintanes de can Planell, veïnes de la peça del marge Gros.

v. *la peça del marge Gros*.

Planell, la pedrera de can

“5.1 Picapedrers. A Sant Pere de Vilamajor les pedreres

Pou de can Planell

més importants: del Planell” (*QDV*, núm. 4. Les feines anti-gues del bosc i la muntanya p. 74). “La pedrera del Planell (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vila-major).

Planell de Muntanya, el mas

v. *Planell*.

“12 maig 1601. Mas Planell de Montanya. Desembe. Se ce-lebra al desembre per charitat de missa se celebra per Sta. Llúcia per anima de Barthomeu Planell, son hereu instituït que era Miquel Planell” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, p. 5brv, 22b).

Planellet

Diminutiu del cognom Planell, que potser era usat com a sobrenom, amb el qual s’inscriu la mestressa del mas Planell, Eulàlia Planell, en el capbreu del segle XVIII. v. *el mas Planell*.

Planes, can

Casa de planta baixa i pis del veïnat de Santa Susanna, de façana allargada ran del camí homònim, orientada de cara a llevant, en el caient nord de la carena de Vallma-nya, situada en un carener entre dues torrenteres el sot del Polell i el sot de can Planes, en una plataforma solella que s’obre a una panoràmica d’excepció sobre la vall de la

Tordera i el massís del Montseny. Ha estat totalment re-construïda durant el segle XXI, conservant part dels llençs antics de pedra. Coneguda amb aquest nom perquè sobre el seu costat de ponent hi ha una quintana molt gran anomenada la Plana o les Planes.

Nom de casa-torre situada sobre la cara de ponent de l'avinguda dels Quatre Camins, amb entrada pel camí de can Paràs. Construcció aïllada de principis del segle XX, de planta quadrada, en planta baixa i dos pisos, amb la coberta a quatre vessants.

Antoni Argemir per altre nom en Planes. v. *can Paràs, el sot de can Riera, el mas Vallmanya*. “Veŷnat Bruguer Nou: Planas. Francisca Planas, vídua... Veynat del Pla: Jaume Planas, Rosa muller, Jacinto, Esteve fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1841). “23 novembre 1896. És alta a Josep Planas Mirambell d’una casa de pagès en el barri de Santa Susanna, per herència del seu pare Ramon Planas Grau” (AMSPV, *ApAm*1901. altes, núm. 3). “Veïnat de SantaSusanna. Can Planes” (AMSPV, *CaixaDTM, Plàno*1919). “27 març 1911. Maria Maynou Giró. En mèrits de venda perpètua otorgada al seu favor per Josep Argemí Deumal. 1er. una peça de terra campa, part inculta, part bosc, de tres quarterea, tres quartans, hi ha una casa s/n anomenada “Can Planes” de planta baixa i pis, amb era, pallissa, corals i cort de porcs, llevant successors d’Antoni Pujol, Jaume Roca, migdia Antoni Pujol, Maria Masjuan, ponent Josep Planas Andreu, nord Maria Masjuan” (AMSPV, *ApAm*1912, pp. 52rv-53). “Josep Illa Masjuan. Mas Planes. casa” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 3, parc. 41l). “Can Planes. (plànol).” (FIn-form. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Can Planes” (*QDV*, núm. 1, pp. 26, 46-47). “Les Masies: Planes. (quadre)... en bon estat... Santa Susanna. Can Planes”(*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 92-93). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimarts. 7 febrer: en Planas” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls).

Planes, la bassa de can; el rec de can Planes; el safareig de can Planes i el sot de can Planes.

La bassa ran el sot del Polell amb el rec que travessava el camí de can Cabreta, des de la propietat de cal Ros a la

del Polell, amb el safareig situat sota les feixes de la casa, que recollia l’aigua del sot per regar les que quedaven a sota.

El sot baixa per l’obaga de la carena de la Balma, es forma sota el Collet, travessa el camí de Vallmanya, després del qual va a trobar-se amb el sot del Polell i, més endavant, amb el sot de can Rovira. Tanmateix, aquesta part també s’anomena sot del Polell. Al sud-est de la casa, tancant aquest carener on està situada, es forma la segona torrentera dins la propietat, vora la casa. Quan arribem pel camí de can Planes a la casa pel costat de migdia, aquest corrent d’aigua, que tot just s’inicia, travessa el camí i baixa a cercar el sot que ve del Polell i en aquest punt s’anomena sot de can Castanyer.

v. *Campó*. “Segimon Planas Andreu. El Polell i Masjoan, rec. Josep Illa Masjuan. Cal Ros, bassa-rec” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 3, parcs. 32, 41j).

Planes, el bosc de can; els castanyers de can Planes; l’era de can Planes i el mas Planes.

Les terres d’aquesta propietat envolten el camí d’arribada on trobem el castanyer de can Planes ran de camí abans del revolt que coincideix amb el sot de can Planes. Arbre de 3,6o m de volt de canó i capçada irregular.

v. *el mas Ribes*. “Casa i mas heretat anomenada les Planes, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, parròquia de Santa Susanna, llevant masos Surell i Tarré, migdia mas Cortès de la Mun-tanya, ponent masos Cuc i Volart, nord masos Samon i Cuc. Ricard Cortès Cullell; Esteve Riu Busquets” (RPGr, Il. 4, fca. 417, f. 154). “Peça de terra campa, inculta, bosc, en la qual hi ha edificada una casa coneguda per can Planes, situada a la parròquia de Santa Susanna, terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que es compona de casa, era, paller i corrals, llevant-migdia Antoni Pujol, llevant Jaume Roca, migdia-nord Gabriel Masjuan, ponent mas Terror. Josep Planas Andreu (1946)” (RPGr, Il. 4, fca. 445, f. 230). “23 novembre 1896. És alta a Josep Planas Mirambell de totes les finques rústegues que per herència del su pare Ramon Planas Grau, va adquirir, consistents a camps, boscos i erms de cabuda 13o Ha., 77 a, 67 ca.” (AMSPV, *ApAm*1901. altes, núm. 7). “Joan Planas Grau, del veïnat de

Santa Susanna. Per la terra de castanyers, secà, bosc, erm, rocars. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 241). “Maria Masjuan Giró, d’aquest poble.” “Can Planes”, llevant-migida successors d’Antoni Pujol, llevant Jaume Roca, migdia-nord la mateixa propietària, ponent Josep Planas Andreu, bosc, secà de primera” (AMSPV, *Re-fApPG*1925, núm. d’ordre 135, f. 145, alta 1919). “Segimon Planas Andreu. El Polell i Masjoan, rec. Josep Illa Masjuan. Cal Ros, alzines, castanyers, erm, cereals” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 3, parcs. 41e, k, n).

Planes, el camí de can

De fet aquest camí és la continuïtat del mateix vial que ens va portant a les cases del veïnat de Santa Susanna des del collet de Vallmanya, en aquest cas la continuació a partir de la casa de cal Ros fins a can Planes, que després per dalt va en direcció a ca l’Andreu.

Planes, les

“Planes, lloc” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 9rv). “3o maig 1727. Ego Michael Sobrevia brasserius para. Sti Petri Villamajoris. Totam illam heremem cum arboribus in dicta parra. in vicinatu de Cañas, et in loco vocato las Planas, oriente honore den Gras de vall, meridie honoribus den Duran, occidente mansi Llinás, cirtio honore dicte Gras de vall... 3 octubre 1728. Ego Jacobus Oserans agricola parra. Sti. Petri Villamajoris... 28 agost 1755. Ego Jacobus Oserans agricola parra. Sti. Petri Villamajoris. Loco vocato Las Planas prope mansum Safont, trium quarteriarum frumenti, oriente, meridie et occidente mansi Castellar, quem possidet Josephus Deerrocada, et a cirtio honore den Thomas... 1 maig 1729. Ego Paulus Parera laborator parra. Sti Petri Villa majoris. Primo totum illum troceum terra campun tinentia quindecim cortanorum frumenti in loco vocato las Planas, oriente, occidente et a cirtio mansi Clavella, a meridie mansi Roure... 2o novembre 1731. Ego Paulus Gras de vall agricola parra. Sti. Petri Villamayoris, uti dominus et pocessor mansi Gras de Vall et ejus terrarum ejusdem parra. quandam aliamm petiam terra partim heremam et part cultivam tientia quatuor quarteriarum frumenti, et in loco vocato Las Planas, oriente honore Ribas, meridie dicto Ribas, occidente Guri, et partim honore meo, et a cirtio honore Michaelis Sobrevia, partim honore den Duran

qui etiam fuit mei... 2o novembre 1731. Ego Paulus Gras de vall agricola parra. Sti. Petri Villamayoris, uti dominus et pocessor mansi Gras de Vall et ejus terrarum ejusdem parra. possidem totam illam petiam terra heremam et cultivam cum aliquibus arboribus trium quarteriarum in parra. Villamajoris et in vicinata de Canyes et in loco voca-to Las Planas, oriente honore meo, meridie Joannis Duran, occidente mansi Llinás, et a cirtio Pauli Gras patris mei” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 23-23rv, 202rv-203, 242rv-244, 284, 288). “Mas Armen-gol de Canyes, situat en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que es compona de les peces que es descriuen: E.- Peça de terra erma, rocars, anomenada les Planes, de cabuda tres quarteres, llindant pels quatre punts cardinals amb terra de Pere Pujol Parera, per mitjà d’un camí pel costat de llevant i un altre pel costat de migdia que dirigeix a la Castanyareda de l’esmentat Pujol. 8 maig 1878. Testament de Josep Boix Terradas, a favor de Salvador Boix Brossa” (RPGr, Il. 1, fca. 35, f. 114). “14 gener 1915. Pere Boix Martori. En mèrits d’escriptura d’inventari, en qualitat d’hereu del seu difunt pare Salvador Boix Basa, és alta de les següents finques. 6na. E. Peça de terra erma i rocars anomenada Les Planes de tres quarteres, llinda pels quatre punts cardinals amb les terres de Pere Pujol Parera, per mitjà d’un camí la cara de llevant i un altre per la part de migdia que dirigeix a la Castanyareda d’en Pujol” (AMSPV, *ApAm*1912, p. 65). “Pere Boix Martori d’aquest poble. 5na i 15na. “Les Planes” en tots el fronts Pere Pujol Parera, bosc, erm de segona i regadiu de tercera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 44, f. 45rv, alta 1921). “A. Situa-ció. Santa Susanna. Camino que conduce de Santa Susana a Las Planas” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 23). “2o setembre 1869. Límits de Santa Susanna... Les planes del Cortès, una antiga masoveria a les proximitats de Sant Elies (foto).” (*CostaM*, p. 148).

Planes, l’artiga de les; el pastorim de les Planes; les saleres de les Planes i els avellaners de les Planes.

Zona de les Planes del Cortès, per sobre dels Brols i vora la cinglera de l’Euga, al començament de l’Artiga, que anaven deixant erm des de dalt cap avall, on hi havia el pastorim i les lloses per a posar la sal per al ramat

d'aquesta casa, les ruïnes de la qual queden just a sota, amb les terres on la gent de les Planes tenien plantats uns avellaners que anomenaven “els vellaners”, i feien unes avellanes grans i abundoses, al sot de la Moixa.

Planes del Cortès, les

Casa de planta baixa i pis amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana, amb la porta d’entrada desplaçada a l’esquerra del carener, les corts i la pallissa al costat de ponent, amb els corrals i la cisterna d’aigua de 3.000-4.000 litres que recollia l’aigua de la coberta per al bestiar. Situada al veïnat del Cortès, en ruïnes, sobre el costat nord del camí que puja del Cortès en direcció a la collada de Sant Elies. També anomenada només les Planes.

“Bernardus Gras homo Dni Regis juramento dicit que tenet Mansu Gras pro Do Rege. Apud Plana den Cortès unu campu, et dat quinta” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 34). “Nom dels ramaders: Maria Cullell Cortès, de Barce-lona. Les Planes” (AMSPV, *ApAm*1905, núm. 23.119). “Veïnat de Canyes. Casa de les Planes” (AMSPV, *CaixaDTM, Plà-nol*1919). “Esteve Riu Busquet. Les Planes, casa” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 5, parc. 2). “5. El veïnat de Canyes. 5.2. El po-blament. El veïnat es troba format per les següents ma-sies: Les Planes del Cortès... 6.- Les masies del veïnat de Canyes, a la part més muntanyenca Les Planes del Cor-tès... a uns 1000 m d'alçada, (una de les més elevades de tot el Montseny) a migjorn del turó del Prat Fondo, fitxa, fotos i plànol” (*QuadV*, núm. 2, pp. 38-39, pp. 82-84). “Ples Planes del Cortès. Veïnat de la Muntanya de Vilamajor (fo-tos).” (*QDV*, núm. 9, pp. 78-79). “Les Planes del Cortès (plà-nol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Les Planes del Cortès. (8). Matrimoni i 6 fills” (*CostaM*, p. 190-191).

Planes del Cortès, la bassa de les; la font de les planes del Cortès; els safareig de les Planes del Cortès i el sot de les Planes del Cortès.

Hom ha optat per fer les entrades de forma compos-ta, encara que també s’anomenen simplement: de les Planes.

La font és un aflorament d’aigua a la capçalera del sot,

situada sobre el camí que marxa en direció a la collada de Sant Elies, amb l’anomenada bassa o safareig en forma de mitja lluna on hi anaven a rentar les dones de la casa i també servia per regar, situat ran la font, per on ara pas-sa el camí; el feren al sot, buidant el terra i preparant el sòl amb una capa d’argila humida, pastada amb les mans, capa de protecció que aguantava l’aigua. A partir d’aquest punt sortia l’aigua per regar els horts.

El sot s’anomenava en aquesta capçalera de les Pla-nes o de les Planes del Cortès, del Cirerer i, més avall, el sot dels Espatl·lats.

v. *el sot del Cirerer, el sot dels Patllats*. “Veïnat de Canyes. Font de les Planes” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol*1919). “Esteve Riu Busquet. Les planes del Cortès, matollar, bassa-font” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 1, parcs. 29-29b-30). “La font de les Planes (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “la font de les Planes (plànol).” (FInform. Sender del Pi Novell. De Vilamajor a la Calma). “IV.- Els pous i l’aigua. (quadre de zones de recàr-rega d’algunes fonts de Vilamajor): Font de les Planes. Al-tura de recàrrega calculada: 1100 m” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 44). “La font de les Planes, on era costum fer les fontades els dia de l’aplec de Sant Elies (fotos).” (*QDV*, núm. 9, p. 79).

Planes del Cortès, el bosc de les; el mas de les Planes del Cortès.

“Josep Cortès. Les Planes. Avui Marianna Cullell, vídua de Cortès. Per les peces de terra de secà, bosc, erm, rocars. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 117). “8 gener 1898. És alta a Miquel Cuch Carbonell una fin-ca rústega de campa i rocars de cabuda 22 Ha., per herència de Josep Cuch Lloreda” (AMSPV, *ApAm*1901. altes, núm. 13). “Maria Cullell Cortès, de Sant Esteve de Palautordera. “Les Planes”. Mas Les Planes. No figura en l’amollonament ni els apèndixs de 1924-1925” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 77, f. 81). “Esteve Riu Busquet. Les Planes del Cortès, mato-llar” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 1, parcs. 29-30).

Planes del Cortès, el camí de les

De fet el camí que ens porta a les Planes, surt des del costat de ponent del camí que ens porta a Sant Elies des del camí del Cortès, en un revolt on hi ha les restes de

la barraca d’en Sagrera i, una mica abans, la barraca d’en Peirana, continua a ponent per sobre el Cortès pujant per la Galga fins a la casa de les Planes del Cortès i continua per retrobar el camí de Sant Elies al pla d’en Vilaró.

“Camí de les Planes del Cortés” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 1).

Planes del Cortès, l’era de les

Situada darrere la casa, de forma rodona amb en el terra enllosat; quedava enclotada, i a l’hora de ventar cor-rien cinc metres per la part més oberta per triar el gra cap al vent, després montaven els pallers al costat nord.

Planota, la

Espai de la carena que cau des del turó de la Moixa cap al nord, a migdia de la qual es forma i baixa el sot del Vilaró

“La Planota (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Plantada

“14 mars 1722 en les font baptismals de Santa Maria de Vi-lalba Sa Serra, Frco. Banquells, vicari de dita parroquia, ha estat batejat Isidre, Andreu, Joseph fill de Joan Lluís braser de la present parroquia de Vilalba y de Mariagna Lluís mu-ller sua, padrins Isidre Plantada de Sant Pere de Vilamajor, Maria Solà muller de Josep Solà pages de Sant Joan de Sa-nata” (ADB, LIV, p. 78rv. Vallgorguina Bap.1710-1740).

Pleia, ses

“Mansus de Oletó, sive Prim, que tenet Carbonel, pro Rege, un fexa nomine ses Pleÿa, et dat sixtum. Im de omni ho-nore que tenet pro Dº Rege, qui est de ses pleÿa, usque abelot, dat sixta, et facit host, et cavalcada” (ADB, *Cai-xa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 31).

Pleta, la

Zona de la carena sota el costat nord-oest del turó del Samon, on es portava el bestiar, sobre el pi Novell.

“La Pleta (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “la Pleta (1269 m). (plànol).” (FInform. Sender del Pi Novell. De Vilamajor a la Calma). “PLETA, lloc tancat, generalment per un clos d’andàs, per recollir-hi el bestiar, a muntanya o en els camps’, provinent d’una bases PLĪCTA,

sens dubte contracció de (AP) PLĪCĪTA, antic participi del llatí PLĪCARE O APPLĪCARE, probablement amb el sentit de conjunt de fustes vinclades, o pedres aplicades d’altres, per formar la tanca o andàs” (*DECat*, vol. VI, pp. 611-615).

Po, la castanyareda d’en

“Peça de terra plantada de castanyers, anomenada la cas-tanyareda d’en Po a la parròquia de Santa Susanna, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant torrent de Riuseguilla, migdia Miquel Illa, Josep Clos, ponent Josep Daví, o sigui la castanyareda d’en Valerià, nord Miquel Illa. Josep Daví Berenguer (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 237, f. 97).

Poc, el mas

Antic nom de casa del segle XIII, a la Força. v. *la Fàbrica, el mas Figueres*. “Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Poch fa ab torrent bo” (ADB, *Cai-xa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 66).

Pocorull, can

“Veynat de la Iglesia. Pocurull. Narcis i Margarida Pocurull” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1672).

Podeia, la font de can

“Santa Susanna. Can Ramonet. Captació d’aigua: font de can Podeia”(QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 82).

Podi, el coll del

v. *el mas Rovira*.

Poia, la font; el torrent de la font Poia.

Deu d’aigua que devia tenir un entorn de pollancres, sobretot amb la presència del “poi de Gaig” v. *el poi de Gaig, les feixes de l’Huguet, la muntanya de la font Poia*.

“Quintana Nadal. Santa Susanna. Font Poya” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 4). “Oguet homo Iglésia Villa Mayorÿs, juramento dicti quo tenet feixa terra pro Dº Rege item alia apud fonte Poÿa cum mulinario que sixta” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 22). “26 octubre 1727. Ego Jo-annes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Paña

L'evolució de la població. Padró parroquial de l'any 1867: El Polell (4). Matrimoni, dues noies” (CostaM, pp. 154, 190-191).

Sti Petri Villamajoris, habeo et possideo petiam terra que est in loco vocato font poÿa, ab oriente ab occidente, et a cirtio cum honoribus dicti Mansi Riquer diruti, a me pos-sessi, et a meridie partim cum honoribus Mansi Armengol, et partim dicti Mansi Riquer” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 4).

Poia, la muntanya de font

“30 maig 1727. Franchiscus Duran, laborator parra. Sti Petri Villamajoris, habemos et possidemos. Totum illam aliam petiam terra nemorosam ocoto cortanorum frumenti, et in loco vocato la Montaña de font Poya, que appellatur los Fités, et terminatur ab orient honoribus Perera de Cañas, torrent vocato de font Poya mediante, meridie dicto Pa-rera qui fuerunt de pertinentiis mansi Noguera de Cañas, occidente et a cirtio dicti Parera de Cañas” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 55-55rv).

Pola, la roca
“Badia. Sant Lleïr. Roca Pola, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 6rv). “Petrus Ferrarius de Sta. Susanna, homo afocatus de Sto. Licerio dicit quo tenet unafeixa a Roca Pola apud Moxa et dat sextu... Petrus sa Rovira homo afo-catus de Sto Licerio juramento dicit queo tenet una fexia a Roca Pola, et dat tasca” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 10-11).

L'evolució de la població. Padró parroquial de l'any 1867: El Polell (4). Matrimoni, dues noies” (CostaM, pp. 154, 190-191).

Polell, el
Casa del veïnat de Santa Susanna, de façana allargada, reconstruïda amb l’obra de pedra, amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana amb una cos al costat de ponent d’un sol pendent de cobert, situada entre el camí de Santa Susanna a ponent i el de Vallmanya a llevant, ran un revolt de camí on està ubicada.

v. *can Terrer*.
“Census Natalis: polell” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 68).
“Veïnat de SantaSusanna. Casa el Polell” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànoi1919*). “Segimon Planas Andreu. El Polell, casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3, parc. 27l). “El Polell. (plànoi).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Les Masies: Polell. (qua-dre) ... en bon estat... Santa Susanna. El Polell (fotos).” (QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 82). “El Polell, a les proximitats de Santa Susanna (foto)...

L'evolució de la població. Padró parroquial de l'any 1867: El Po-llell (4). Matrimoni, dues noies” (CostaM, pp. 154, 190-191).

Polell, les basses del; la font del Polell i el sot del Polell.

El sot comença sota el Collet i el camí de Santa Susan-na, travessa el camí del Polell i el camí de ca l’Andreu, des-prés del qual s’uneix amb el sot de can Rovira i va a parar al sot de can Castanyer abans que aquest entri dins el terme municipal de Fogars de Montclús.

La font del Polell rajava al costat de ponent de la casa, tanmateix, d’ençà que es va arranjar amb un mur de pe-dra a la meitat del qual rajava d’un broc que fou tallat i l’aigua que queia a la pica de pedra desviada, només té una mica de mulladiu.

“Segimon Planas Andreu. El Polell, basses” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3, parc. 27k, n). “IV.- Els pous i l’aigua. (quadre de zones de recàrrega d’algunes fonts de Vilamajor): Font del Polell. Altura de recàrrega calculada: 1000 m” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 44). “A. Situació. Santa Susan-na. III. Els recursos hídrics. 2. Prop de can Planes s’uneixen el sot del Polell, alimentat per la font homónima, i el sot del Collell... El Polell, captació d’aigua: font del Polell”(*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 34, 59, 82).

Polell, el bosc del; la castanyareda del Polell; els horts del Polell; el mas Polell i el prat del Polell.

Les terres que estaven dedicades a l’hort d’aquesta propietat, estaven estructurades en feixes. Avui les terres d’aquest mas estan ocupades majoritàriament pel bosc, amb la castanyareda a la part alta de la carena de Valla-manya, vora el Collet i el Corral del Polell.

v. *el mas Rovira, el mas Terrer*.
“Mas Polell” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, pp. 7rv, 9rv).
“Mansu de Polel tenet pro Dº Rego et facit tres solidos in festa Nataly et duodecim denarios pro questa sive tasca... Franch. De Terrer de la Parra. de Sta. Susanna homoDom. Regio, de omni honore quem possidet pro Dº Rege apud Polel unu campu et una part dicti campi dat sexta et ali-am part tasca” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 11, 16).
“Terra en la qual hi ha una casa de pagès anomenada mas Polell, a la parròquia de Santa Susanna, en el terme mu-

L'evolució de la població. Padró parroquial de l'any 1867: El Polell (4). Matrimoni, dues noies” (CostaM, pp. 154, 190-191).

L'evolució de la població. Padró parroquial de l'any 1867: El Polell (4). Matrimoni, dues noies” (CostaM, pp. 154, 190-191).

nicipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant mas Vallmanya, Gabriel Masjuan, mas Solei, mas Petitet, migdia-ponent mas Sorell, ponent Antoni Cortès, nord Josep Daví, mas Masjoan, Josep Planas, mas Ginesta, mas Rovira. Josep Daví Berenguer (1943)” (RPGr, ll. 3 fca. 239, f. 113). “Segimon Planas Andreu. El Polell, alzines, sureres, cereals, prat” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3, parcs. 27-29, 31; pol. 5, parc. 28).

Polell, el camí del
Part final del camí de Vallmanya, quan aquest es bi-furca, per l’esquerra marxa el camí que porta al Polell i al camí de Santa Susanna.

Poll Ros, l'olivar del
Terra de conreu del terme de Sant Pere de Vilamajor, pròpia del motejat el Poll Ros del terme de Sant Esteve de Palautordera. Cal pensar -si tenim en compte la situació de la casa d’aquest nom al terme veí- que aquesta terra de conreu estava situada al sot de l’Aigua, potser entre cal Corraler i can Nadalet

“Miquel Paituví. Pollros de Sant Esteve de Palautordera. Per la terra de secà, olivar” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 282). “El Poll Ros. Home conegut amb aquest motiu que donà nom de casa a la del carrer d’Amunt núm. 103, cal Poll Ros. Es pensa que va existir una casa amb aquest nom vora de cal Corraler, lloc on aquests hi tenen la granja de bestiar, terra que rebia el nom del camp de cal Poll Ros” (*SEPalaut*).

Pomeres, el camp de les
“18 agost 1729. Nos Antonius Blaha chirugus villa de Cen-tellas, et Maria Blaha et Gual conjugues,, habemos et pos-sidemos totam illam perra campam quarteriarum de per-tinentÿs mansi Gual de la torre, parra. de Sti. Petri de Villa majoris et in loco vocato lo camp de las Pomeras, orient riaria vocat de fraxeneda, meridie mansi Gual de la torre quadam peña, occidente et a cirtio alÿs honoribus dicti Mansi Gual de la Torre” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 263rv-264rv). “13 novembre 1902. Finca de Coloma Bachs Auladell, peça de terra de conreu situada en el barri de Brugueres, coneguda per “Camp de les Pomeres”, que va ser propietat de Miquel Masjoan Ca-sademunt” (AMSPV, *ApAm1906*, altes, núm. 2). “Peça de

L'evolució de la població. Padró parroquial de l'any 1867: El Polell (4). Matrimoni, dues noies” (CostaM, pp. 154, 190-191).

terral de la riera de Brugueres, que és coneguda pel camp de les Pomeres, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, pertanyents del mas Bacs, llevant-ponent, terres del mas Bacs, nord Segimon Molins, per mitjà de barranc, Josep Filbà. Coloma Bachs Auladell” (RPGr, ll. 6, fca. 632, f. 230). “Coloma Bachs Auladell, d’aquest poble. 1ona. Camp de les Pomeres, lle-vant-ponent mas Bacs, migdia Esteve Rech, nord Segimon Molins, per mitjà de barranc i Josep Filbà per mitjà d’un desaigüe, regadiu de primera, secà de tercera” (AMSPV, *Re-fApPG1925*, núm. d’ordre 16, f. 17.8, alta 1922).

L'evolució de la població. Padró parroquial de l'any 1867: El Polell (4). Matrimoni, dues noies” (CostaM, pp. 154, 190-191).

terral de la riera de Brugueres, que és coneguda pel camp de les Pomeres, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, pertanyents del mas Bacs, llevant-ponent, terres del mas Bacs, nord Segimon Molins, per mitjà de barranc, Josep Filbà. Coloma Bachs Auladell” (RPGr, ll. 6, fca. 632, f. 230). “Coloma Bachs Auladell, d’aquest poble. 1ona. Camp de les Pomeres, lle-vant-ponent mas Bacs, migdia Esteve Rech, nord Segimon Molins, per mitjà de barranc i Josep Filbà per mitjà d’un desaigüe, regadiu de primera, secà de tercera” (AMSPV, *Re-fApPG1925*, núm. d’ordre 16, f. 17.8, alta 1922).

Pomeretes, les
Terra de conreu constituïda per feixes petites, on hi havia nogueres plantades i, antany, segurament pomeres, situades al costat de llevant i més avall de la can Pau de Brugueres, terra petita de secà, situada sobre la quintana.

Ponç, can
A la llibreta de comunions dels anys 1870-1871, està inscrita aquesta casa entre ca l’Oserans i cal Sastre, al ve-ïnat de l’Església.

“Casa Pons. Pons Camps, Caterina muller, Jaume, Francis-co, Josep i Maria fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Segrera: Pons. Pons Camps, Catarina muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Joseph Oserans, Apolonia, Maria Ven-tura” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*).

Ponç Gual, el mas
v. *el mas Gual Sobirà, el mas Gual de la Torre*.
“Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Pons Gual” (*QuadV*, núm. 3, p. 14).

Ponceta
“Census Natalis: Ponseta” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 68).

Ponceta, el mas; la quintana del mas Ponceta.
Nom de casa i propietat anomenada probablement can Ponceta, que passa a la propietat de can Prat, i així es documenta al segle XVIII.

L'evolució de la població. Padró parroquial de l'any 1867: El Polell (4). Matrimoni, dues noies” (CostaM, pp. 154, 190-191).

v. *Prats de Ballescar, el mas Ram*. “Mas Ponceta” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 31rv). “Ponseta homo Dni. Regis, jurmento dicit, quo tenet mansu Ponseta pro Dº. Rege, et facit pro sensu in festo St. Petri sex solidos, et octo denarios pro porcades. Im una pr Polloru pro recognicionibus. Im tres punyeres de forastatge. Im tres corteras vini de forestatge. Iim una quarteria Bladi pro locido Regi, et alia fabro. Im unu corterio pro locido Regi et aliu fabro. Im solidos in festo in festo Nataly. Im traginas a Barcelona. Im una jova ad triturandu Bladi Dni. Regis de quintanÿ... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris:” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 25, 65). “19 novembre 1704. Ego Thomas Prats de Vallescar agricola parra. Sti Petri Villamajoris. Dominus et Possessor Manso Prats de Vallescar et ejus terras de dicta parra. Mansus Ponceta cum suis terris, honoribus, et possessionibus ejusdem terminatur oriente honoribus Mansi Cuch diruti, meridie Mansi Ram, dicta parra. de Vilamajor, partim mansi Cuch, partim honore Montaner qui fuit dicti Mansi Ponceta, occidente Mansi Prat superius, cirtio honoribus prepositure Sti Licerii quos ego possideo” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 111rv-112).

Pont

“Steva pont de Sant Steva/ L XVIII” (ADB, *Caixa*10.130, *Lls-compt*1491). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Pont” (*QuadV*, núm. 3, p. 14). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 7. Noms d’edificis i altres construccions i llurs dependències. Pont. Del llatí *ponte*, ‘pont’.” (*ELIC*, p. 218).

Pont, la borda de

“1266. una borda dita de Pont” (*SRC*, pp .71 i 142).

Pont, el camp del

“26 novembre 1556. Pere Canal de la Riera hereu del mas Canal de la Riera y per sos titols del mas Bernat Ferrer del Pont de dita parroquia establi a Pere Pineu als Puigderos mestre de casas un tros de terra de pertinentias del dit mas Ferrer prop la força de la Iglesia en lo lloch dit lo camp

del pont, termina a llevant ab altre honor de dit Canal, a mixdia ab honors de Salvi Vila y ab las casas de Barthomeu Castellar tot lo qual fonch de dit Bernat Ferrer, a ponent ab un camí y a tramuntana ab honor de Francesch Ginesta ferrery dels honors que posseix Segimon Puigderos, sogre de dit Pineu i dit Pineu possehia y part honors del dit mas Ferrer” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, pp. 33b).

Pont, la cova del

“1266. feixa que es troba al costat de la Cova del Pont” (*SRC*, pp.71 i 142).

Pont, la parada del

Parada on s’espera el pas del senglar, que es fa sota el costat de llevant del pont de Brugueres, ran la riera de Brugueres.

Pont, la quintana del

Terra de can Derrocada que arribava fins el pont de la riera de Vilamajor, travessada pel camí aleshores, l’actual carrer de Sant Nonet, on la primera casa que va construir-se va ser el forn.

Pont, el torrent del

Documentat aquest topònim al segle XIII, en un entorn de la Força, cal pensar que és el torrent més proper, per tant la riera de Vilamajor i un pont per travessar-la. v. *la Fàbrica*. “Torrent de Pont, lloc” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 23).

Pontonal, as

En singular o plural es documenta aquest topònim. v. *el mas Amat, el mas Torroella*. “Mas Amat. Pontonals, lloc” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 23). “Torroella, homo Dni Regis, juramento dicit quo tenet Mansu de Torroella pro Dº Rege, unu campu apud Pontonal, et dat quintu... Petrus Amat homo Dni Regis, juramento dicit quo tenet Mansu Amat pro Dº Rege, as Pontonál duos campos, et dant quintu, et dat quartu” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 47, 49).

Porell

Cognom que podia ser Porell o Porrell.

“12 juny 1384. Conveni subscript a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les par-ròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Pere Porell” (600AC, pp. 91-92).

Porquit, lo

La documentació del segle XVIII, ens dóna referència del veïnat de Canyes, la casa de can Mongol i el titular de la família Josep Mungol, que devien anomenar o motejar: lo Porquit.

“Cañas. Mungol o lo Porquit. Joseph Mungol. 4 personas” (ADB, Caixa1.9, *PlecCom*1744).

Porrell de Forriola

“Berenguer Alemando i Armessendes muller donen a la Confraria, unes peces de terra lloc Porrell de forriola i la meitat de son alou de Vilamajor” (MATBC, CV, NHC, CPEA, Borrador. ASB, f, 79, ll.D).

Portal de la Barraca, el

Topònim documentat en el capbreu del segle XVIII, en un espai a continuació de les quintanes de can Planell. v. *la peça del marge Gros, les quintanes de can Planell*.

Portell

“benet portell del mas de palau/L XXXV... Jaume portell XXV” (ADB, *Caixa*10.130, *Llscompt*1491). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 7. Noms d’edificis i altres construccions i llurs dependències. Portell. Del nom comú *portell*, ‘obertura estreta, esvoranc’.” (*ELIC*, p. 218).

Portell de Canalies, el

“26 febrer 994. Loco in Canalilias, ubi dicunt ab ipso Portello, orientis vinea de Miro, meridie in ipsa strata publica, occiduo in terra de Sabrosa, femina, circi vinea de Guifredo. Et aditio vobis proper alium vestrum alaudem que est in suburbio prefato ad ipsas Tapias” (CSC, vol. III, p. 249, doc. 296. Miró permuta amb l’abat Odó una vinya situada en el Portell de “Canalilias”, més sis unces d’or, per un alodi situat a les Tàpies. Regesta: Mas, *Taula*, 402, Notes, IV. 156-7 (núm. CCLVII). ACA., Cartulari, f. 58 v, núm. 220).

Portes

“Portas olim Pungol ara Gabriel Escata y Joana Portas sa muller. Fan a 24 de juny die de Sant Joan pensió de cen-sal” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, p. 7, núm. 7). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Di-lluns. 30 gener: Antoni Portas” (*QDV*, núm. 8, p. 58, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llo-renç Valls).

Porxo, el

Habitatge del veïnat de can Messeguer, anotat a les llibretes de comunions de començaments del segle XIX. “Veýnat del Pla: Porxo. Segimon Espina. 5 persones... Andreu Ballescar, Theresa muller, Rosa i Maria filles” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1809 i 1813).

Porxo, el sot del

Sotalada que baixa des del punt de la font de la Galga, travessa el camí que puja a les Planes i la collada de Sant Elies des del Cortès, passa a ponent del Porxo i l’era del Cortès, i va a parar a la riera de la Moixa abans de la con-fluència amb el sot dels Salars.

Porxo, el torrent del

“Conca del riu Besòs: 6. Torrent del Porxo (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Porxo d’en Piferrer, el

“Veynat del Pla: Porxo d’en Piferrer” (ADB, Caixa1.9, *Llb-Com*1795).

Posa, la

v. *Saposa*. “Petrus de linars, homo Dni Regis, juramento dicit, quod tenet Mansu de linars pro Dº Rege, apud Posa unum cam-pu et dat quintu” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 47).

Poses

“1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dijous. 9 febrer: Sebastià Posas” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llo-

renç Valls). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 7. Noms d’edificis i altres construccions i llurs dependències. Posa. Saposa. Del substantiu *posa*, ‘repòs’, ‘pausa’, ‘estació militar’ (del llatí *pausa*).” (*ELIC*, p. 218).

Potentat, cal

Nom de casa, que després es coneixerà per ca l’Albert, a partir del nom de fonts de l’Albert lcart, com veiem a la llibreta de registres de comunions de finals del segle XIX. Veiem i escoltem anomenar en època moderna: Cal Potentat. Tanmateix, antigament la gent devia pronunciar: Apotentat, tal com ho veiem escrit en el documentació antiga de les llibretes de comunions de l’últim quart del segle XIX.

“Pla. Can Apotentat. Albert Ycart, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871, 1886, 1887 i 1897*). “Casa denominada cal Potentat, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, amb una peça de terra, llevant Rafel de Llansa, migdia Maria Rosa Lleget, ponent amb un camí i la riera de Canyes, nord Tomàs Bachs. Albert lcart Sagrera. Casa actualment denominada ‘ca l’Albert’ (1951)” (RPGr, ll. 5, fca. 530, f. 212).

Potentat, el mas

“Albert lcart, d’aquest poble. “Cal Potentat”, llevant Rafel de Llanza, migdia Maria Rosa Lleiget, ponent camí i riera de Canyes, nord Tomàs Bachs, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 109, f. 114).

Pou, can

A la llibreta de comunions de l’any 1813, està situada al costat de can Vileta. Podríem pensar que era una casa del veïnat de Ripoll a començaments del segle XIX.

v. *ca la Teresa*.

“Cipria pou/a XXVIII... Joan Pou de Vilanova XXXXII... Jau-me pou a.XII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “26 octubre 1608. Joannes Pou y Ram agricultores Vila Majoris” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Joan Novell1608*, p. 21rv). “Veynat del Pla: Pou. Miquel Pou, Margarida muller, Mariangela, Josep fills” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1795*). “Beŷnat del Pla: Pou. Francisco Pou, Magdalena muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813 i 1822*). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalit-

zar la construcció. Dimarts. 7 febrer: en Pou” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa6o. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls).

Pou, el mas

Terres d’aquesta propietat documentades al segle XVIII, al torrent de l’Om, després de la propietat Novell. v. *l’artiga d’en Balada*.

Pou, el coll del; la terma del coll del Pou.

v. *el pou d’en Vesa*.

“26 d’agost de 1919. Setè molló. Es reconeix com a tal el punt una pedra empotrada a terra, en el lloc denominat “Collada del Pou”, en el punt de reunió dels quatre llindars que separen terrenys muntanyosos coberts de bruc, que pertanyen els situats al nord, o sigui la part del terme del Montseny a la casa de pagès anomenada “El Molar”, migdia la part del terme de Cànoves de Miquel Cuc, a ponent la part del terme de Tagamanent de la casa de “Vallfornès” i el situat a llevant del terme de Sant Pere de Vilamajor a la pagesia del Samon. És comú aquest molló als pobles de Sant Pere de Vilamajor, Cànoves, Montseny i Tagamanent. La línia de terme reconeguda entre els mollons sisè i setè, va des del molló sisè aiguës amunt per l’eix del barranc anomenat “Torrent de Rocapera” fins el punt d’origen d’aquest barranc, des d’on va en línia recta al molló setè... 27 agost 1919. Reunits enel punt denominat “Collada del Pou” es fa la descripció de la situació del molló primer que és la mateixa del molló setà de la descripció anterior” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i del Montseny). “Collada del Pou” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 6.2). “Collada del Pou” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Els pous de neu i de glaç. Al terme de Sant Pere de Vilamajor s’ha pogut identificar cinc congestes (Coll del Pou).” (*QDV*, núm. 2, p. 13).

Pou d’Avall, el mas

“Peça de terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant terres del mas Pou d’Avall, per mitjà de la riera de Brugueres, migdia-ponent mas Pou, nord Josep Sagrera, conegut per Cortina. Segimon Pou Arenas; Josep Pujol Mas (1946)” (RPGr, ll. 4, fca. 415, f. 145).

Pous

“Veŷnat Bruguer Nou: Jaume Pous, Catharina muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*).

Pous, el camp dels

Terra que fa un caient de llevant a ponent des del camí de la Roureda al torrent de can Xandela, on comença la brancada d’aquest corrent d’aigua, connecta pel nord en una franja que els estreny amb la terra del pla del Bruguer. Té sis pous de forma rodona amb un porta d’entrada i coberta cònica, repartits tres a la part nord, un al mig, un altre a la part sud-est i un altre al final de la cara de migdia del bosc, els quals estan enrajolats i comunicats per sota. La zona de can Lip a migdia.

“IV.- Els pous i l’aigua. Al veïnat de Brugueres, a la Roureda, es va construir a primers del segle XX, l’obra de captació d’aigua més gran de l’Estat espanyol (fotos).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 36-37).

Pous, el pla dels

“Nevaters i pouaires. Dels pous en són testimonis les restes i la toponímia: el pla dels Pous (foto).” (*QDV*, núm. 4. Les feines antigues del bosc i la muntanya pp. 59-60).

Prada

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Prada” (ADB, *Caixa10.130, Capb-1281cop.*, p. 66). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 1. Topònims de les terres de llengua catalana. Prada. Prades. Del llatí *prata*, ‘prats.’” (*ELIC*, p. 151).

Pradell, as

“Ollina de Sant Lleïr. Pradell, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 7). “Arnaldus de Olina homo afocatos de Sto. Licerio juramento dixit que tenet proDº Rege uno campo as Pradell et dat tasca” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 12).

Pradells, els

“16 maig 1494. Nos Elena Surell vidua relictæ Joannis Sorell agricola parra. Sti Petri Villamajoris. Item etiam tenemus et possidemus totam illam petiam terra in loco vocato als Pradells, orient et meridie mans Planell, occidente, et a cir-

Camps vora can Pous

tio mansi Sorell, partim Nadal” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 129).

Prat, can

Masia del veïnat dels Boscassos-Vallserena de planta basilical, per tant construïda en planta baixa, pis i la part central com a segon pis, coberta a dos vessants, perpendicular a la línia d’una façana orientada a migdia, a la qual s’hi entra per una porta d’arc de mig punt dovellat de pedra, i la resta d’obertures finestres de pedra d’arc pla. Casa que després es va conèixer amb el nom de can Vila, pel cognom d’un nou propietari.

Situada vora el límit del terme municipal amb el de Sant Antoni de Vilamajor. Després de la urbanització de la propietat va passar a formar part de l’eix social de l’entorn amb l’espai de verd, piscines i d’esbarjo al seu entorn, a la qual s’accedeix des del carrer del Pi i avui dia té un servei de restaurant temporal.

També la masia de can Prat de Brugueres, a tocar la línia termenal de Cànoves-Samalús al nord de la urbanització de les Faldes del Montseny, des del carrer dels Pallars de la qual s’entra cap a la casa, situada dins un barri, construïda en planta baixa i pis, amb coberta a doble vessant, perpendicular a la línia de façana orientada a migdia. v. *ca l’Aimar, Prat de Ballescar*.

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Prat... Census Natalis:” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 65, 68). “Jachme prat de vallescar/XXXIII... Narcis prat de Samalus XI” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “9 agost 1654. Joan Prat de Vallescar pages desta parroquia de Vilamajor... Proceex Miquel Prat deu lliures testament rebut... Barthomeu Prat de Vallescar. Caterina Prat, viuda de Barthomeu Prat de Vallescar... Ange-la Prat muller de Pere Pau Prat de Vallescar... 6 setembre 1651. Lluch Prat y Francesch Prat. Fundacio de aniversari per anima sua y de Francesch Prat son nebot” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, pp. 16-22,25, núm. 17). “Veynat Vallserena. Prat. Miquel Puigdemir y Prat. Maria, Antoni Prat. 6 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veŷnat de Vallserena: Prat. Thomas Prat. 11 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730, 1743, 1752, 1768*). “Vallsarena: Prat. Eularia, Thomas, Rosa, Theresa, Maria, Margarida, Genisa, Eularia, Felip, Francesch i Joan Prat” (ADB, Caixa 1.10, *LlbVilanova*). “Bruguer Nou: Prat. Salvador Prat, Francisca muller, Theresa i Pau fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veŷnat de Vallserena: Prat. Vicents Prat, Maria muller. Jaume Prat, Teresa muller, Andreu, fill. Salvador Prat. 10 persones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813 i 1822*). “Veŷnat Bruguer Nou: Prat. Pau Prat, Antonia muller... Vallserena. Prat. Jaume Prat, Theresa muller, Andreu Prat, Margarida muller, Antonia filla. 10 persones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Vallserena: Prat. Andreu Prat, Margarida muller, Joan fill vidu, Pere, Teresa i Rosa fills. 8 persones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Vallsarena: Prat” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Veynat dels Boscassos: Prat. Joan Pujolràs, Teresa Güell, Joseph, Carme, Fernando, Miquel i Joan Pujolràs Güell. 12 persones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “1240. Pagesos tinents del mas Prat” (*SRC*, p. 309). “Lo mas prat” (ACA, Secció del Reial Patrimoni *fogatge* any 1515. Vilamajor, Vegueria de Barcelona). “Can Prat” (AMSPV, *CaixaDTM, TR-DTM1919*. Bloc de croquis i notes 4.9). “28 setembre 1899. És alta a Pere Prat Parera. Una casa de pagès, assenyalada amb el núm. 24, situada a la mateixa heretat, de planta baixa, primer pis, herència del seu pare Joan Prat” (AMSPV, *ApAm1902*. altes, núm. 1). “Veïnat dels Boscassos i Vallserena. Can Prat” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Agustí Vila Vila. Can Prat. casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 8, parc. 89f). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538.

Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Prat” (*QuadV*, núm. 3, p. 15). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimarts. 7 febrer: en Prat” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Can Prat. Veïnat dels Boscassos i Vallserena. (fotos).” (*QDV*, núm. 9, pp. 96-97). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Prat. Distància: Mitja hora i més... Obres i finançament de la fàbrica. 5 abril 1633. Contribuents, els que més paguen: Prat” (*VCCPM*, pp. 49, 51, 137). “Can Prat, de tipus basilical, a tocar dels límits de Sant Antoni... Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Prat 1240 (plànol).” (*V872-1299*, pp. 22, 46b). “Can Prat (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Prat, l’alzina de can; els pins de can Prat.

L’alzina és un element característic i singular situat davant l’entrada de can Prat del veïnat dels Boscassos-Vallserena, avui ran la tanca de l’aparcament del restaurant, amb un volt de canó de 1,75 m, s’obre en una doble forcada per formar una capçada de 12 m.

Dels pins de la propietat es mantenen alguns elements característics, com l’arbre central del carrer del Pi, que cal superar per cada costat en el pas del vial, el que hi ha a continuació de l’alzina ran la tanca de l’aparcament de 2,40 m de volt de canó i una àmplia capçada de 15 m, o encara els que conserva en Joaquim Montasell dins la seva casa de la urbanització de 1,90 i 2,20 m de volt de canó.

Prat, la bassa de can; la font de can Prat; la mina de can Prat; els pous de can Prat i el safareig de can Prat.

A can Prat del veïnat de Brugueres tenen dues basses, la més gran situada ran el costat de llevant del camí d’entrada, i a migdia de la tanca de la casa, de forma rectangular de 20x12 m aproximadament, i la situada al costat de ponent del barri de la casa, de forma rodona de 5 m de Ø.

La part baixa de la propietat de can Prat del veïnat dels Boscassos-Vallserena era molt rica en aigua, amb la font situada al límit de ponent del mas, vora el mas Bassa

on abundava l’aigua propera al pou de baix.

El safareig de forma rectangular de 5x6 m, sobre el marge superior ran el camí d’entrada al sud-oest de l’era, al qual s’hi puja amb quatre graons, amb un safareig més petit quadrat situat a l’interior, a la punta nord-est, amb rentadors en aquesta part i a tota la cara de ponent del gran. Normalment es rentava en el petit per això es féu la construcció d’aquesta forma, per no embrutar l’aigua per regar; tanmateix, quan es renovava l’aigua, aleshores podien fer servir el rentador gros. L’aigua la pujaven del pou de baix a Vallserena, que servia per omplir el pou de dalt quan aquest afluixava, i d’aquest anava al safareig, on encara es veuen els tubs reguladors d’entrada i sortida de l’aigua.

Diuen que, inicialment, can Prat havia estat el corral de can Ballescar, anomenada així mateix Prat de Ballescar. A dins la casa hi havia un buit profund que, antigament, havia estat la mina que comunicava les dues construccions.

Avui de pou encara veiem el que hi ha i es conserva davant del safareig de forma quadrada amb els dos pilars de totxo, antigament anomenat el pou de dalt, que rebia l’aigua del pou de baix que tenien a Vallserena.

“Agustí Vila Vila. Can Prat. Bassa-font” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 8, f. 3, parcs. 89m, 101b).

Prat, el bosc de can; l’hort de can Prat; el mas Prat; l’olivar de can Prat; la terma de can Prat i la vinya de can Prat.

La propietat de can Prat del veïnat dels Boscassos-Vallserena ocupava una important superfície de 100 Ha, majoritàriament de bosc, travessades pel costat de migdia per la línia termenal entre Sant Pere i Sant Antoni de Vilamajor.

Antigament amb espais d’olivar i vinya que, segurament a partir de la filloxera fou substituïda per bosc, sobretot de pi i també d’alzina, bosc que va ocupar la major part de la propietat, amb la terra dedicada a hort situada a la primera feixa allargada de sota la casa, on després de la urbanització s’installaren les piscines i zones de lleure.

Hi havia molt bestiar al mas, eugues de cria, vaques, porcs, aviram, amb un important femer a la part posterior, això permetia tenir un adob important per a les parts de conreu propis, terres de regadiu que rebien l’aigua del safareig ran de l’era.

v. *el coll de la Bertrana, el mas Prat de Ballescar.*

“Petrus des Prat de Valescar, juramento dicit, quo tenet Mansu de Prato pro Dº Rege, et facit de sensu quatuor solidos pro Porcadis in festo Sti Petri. Itme unu par Pulloru pro recognicionibus. Im Dºqutuor solidos in festo Nataly. Im unam quarteria Bladí proo locido Dº Regi et alio fabro pro locido. Im tres Punŷeres de forestatge et tres corterios Vini de foresttge. Im duas traginas, et una jova ad trituran-du. Im una corta untra torrent, usque ad Margine Petri de Vallescar Dat quinta esque occidentem, et meridie... Mas d’en Prat” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 26- 27, 32rv). “Peça de terra, bosc, erm, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, mas Prat i alguna peça anomenada els Boscassos, migdia el mas Prat, ponent-nord mas Bassa i Josep Llansa” (RPGr, Il. 1, fca. 64, f. 190). “Finca rústica, vinya, erm, bosc en els termes municipals de Sant Pere de Vilamajor i de Sant Antoni de Vilamajor, dintre de la qual hi ha dues cases, en el terme de Sant Pere, el mas Prat, i cal Tramuntet, nord el torrent de can Lari, Vicenç de Palau, part amb el Maco, Isidre Casart, part amb el sot d’en Queló, la Sra. Marfà, i altres, Rafel Carreras (a) Ram, Josep Planas i la part de Sant Antoni, llevant Rafel Carreras per mitjà del torrent d’en Lari, ponent Filomena Castanyé per mitjà de camí, heretat mas Prat, en el terme de Sant Antoni de Vilamajor. Agustí Vila Vila (1943)” “Heretat denominada mas Prat, amb terres camps, bosc, erm, conjuntament amb la casa de pagès d’igual nom, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Francesc Casart, mas Ram, Maria Ram, Salvador Oliach per mitjà del torrent de can Ram i altres, migdia Prat, línia divisòria dels termes de Sant Pere de Vilamajor i de Sant Antoni de Vilamajor, ponent Josep Bassa Surell per mitjà del torrent del pont d’en Bassa, nord Josep Bassa i altres. Agustí Vila Vila” (RPGr, Il. 3, fca. 214, f. 35). (RPGr, Il. 3, fca. 219, f.45).“Finca rústica, en part conreu, vinya, erm, i en part bosc, coneguda per ‘mas Prat’, avui ‘Can Vila’, situada en els termes municipals de Sant Antoni i de Sant Pere de Vilamajor, tenint la seva major part situada en el paratge anomenat ‘els Boscassos’, té dintre dels seus llindars dues cases anomenades, mas Prat, avui can Vila, i l’altra anomena cal Tramuntet, amb les seves terres, basses i mines d’aigua, i drets de rec que li corresponen, lliandant al nord Agustí Vila Margarit, part torrent lari, Vicenç Palau, part amb el Maco, part Isidre Casar, part

amb el sot d'en Queló, senyora Marfà, Filomena Castanyé, ponent Castanyé per mitjà de camí i part amb el torrent de Vallserena, migdia Rafel Carreras (a) Ram, Josep Fàbregas, llevant Carreras, torrent Llari i can Ram” (RPGr, ll. 8, fca. 765, f. 118). “4 setembre 1899. És alta a Pere Prat Parera d’una heretat anomenada mas Prat, de terra campa, bosc i erm, de cabuda 57 Ha., 61 a., 32 ca., per herència del seu pare Joan Prat” (AMSPV, *ApAm1902*. altes, núms. 41, 43). “Jaume Prat de Vilamajor. Per la terra de secà, bosc, vinya, erm, olivar. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 289). “Francisco Montsalvatje de Giro-na. “Mas Prat” llevant Francisco Casart amb el “mas Ram”, Maria Ram, Salvador Oliach, per mitjà del torrent de can Ram, Tomàs Argemí i Tomàs Ballescà, migdia Pere Prat, Joan Badell, ponent Josep Bassa per mitjà del torrent del “Pont d’en Bassa”, nord Josep Bassa, Josep Saureda, Miquel Pruna, Bonaventura Parera, Miquel Junqueras, Pere Prat, Martí Badell, Esteve Llavina, Sebastià Parera, Carles Llavina i Cebrià Filbà, secà, bosc i erm de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 145, f. 155, alta 1911). “Agustí Vila Vila, Josep Bertran Borrell, Josep Rovira Perera, Maria Parera Puigiané. Can Prat, pins, alzines, cereals, regadiu, fruiters, vinya” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 8, f. 2-3, parcs. 62-65, 89-91, 101-103, pol. 13, f. 1, parc. 18). “29 agost 1919. Cinquè molló. Es reconeix com a tal una pedra de forma irregular empotrada a terra, en el lloc denominat “can Prat” en terreny de pins pertanyent a “Can Prat”. La línia de terme és la recta que uneix els mollons quart i cinquè” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalat els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i de Sant Antoni de Vilamajor). “1750. Contribucions. Prat paga 343 rals” (VCCPM, p. 101).

Prat el camí de can

La part nord arriba des del camí de can Seca, al terminal amb Cànoves-Samalús, fins la casa de can Prat del veïnat de Brugueres i continua baixant, avui fins la urbanització.

Avui, un curt camí en diagonal, comença a la façana de llevant del carrer dels Pallars, a la urbanització de les Fal-des del Montseny, porta fins la casa de can Prat de les Brugueres.

El camí de can Prat del veïnat dels Boscassos-Vallse-

rena que portava a la casa des de la sortida de Sant Antoni de Vilamajor, després de travessar la riera de Vallserena avui s’ha convertit en bona part en el carrer del Pi, la part central d’aquesta zona urbanitzada, que avui encara ens deixa a una plaça pavimentada que serveix d’aparcament.

“Veïnat dels Boscassos i Vallserena. Can Prat” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Camí de can Prat. camí” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 13, f.2). “Can Prat. camí” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 8, f. 3).

Prat, l’era de can

Espai allargat i encaironat de forma gairebé rectangular al sud-oest de la casa de can Prat del veïnat dels Boscassos-Vallserena, amb paret baixa pel costat de ponent on tenien la serradora a un nivell més alt, amb la pallissa i les corts a continuació cap al nord, i lliçà de protecció a les altres cares. Després de la urbanització de can Vila es va pavimentar l’entrada des del carrer del Pi i va desaparèixer.

Es batia amb els animals propis, tres eugues de cria que també servien per treballar la terra i fer transport anomenades “Marina”, “Canela” i “Morena”, es ventava amb força fins que arribaren les màquines de batre. Es bastien alguns pellers de palla a l’era, encara que, majoritàriament, anava guardada a la gran pallissa de la casa.

“Agustí Vila Vila. Can Prat. era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 8, parc. 89r).

Prat, el; sota el Prat

“3 octubre 1728. Ego Jacobus Oserans agricola parra. Sti. Petri Villamajoris. Troceum terra qum aqua ad rigandum, media quarteria fumentí, in loco vocato Lo Prat, oriente honore Suñer, occidentem Rasam per quam discurrit aqua ad rigandum accedem ad itor el bestiar, partim honore Petri Oserans, de partinentÿs mansi Sunyer, partim Stephani Bachs fabri lignarÿ, meridie dicta Rasa, occidente Riaria de Vilamajor, et a cirtio honore den Llinás” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 204rv-205). “Peça de terra regadiu, terme de Sant Pere de Vilamajor, en el punt denominat el Prat, llevant mas Bachs, migdia mas Bachs, ponent amb una riera, nord camí. Antoni Fàbregas Jou” (RPGr, ll. 2, fca. 121, f. 82). “Peça de terra denominada el Prat, llevant-nord Josep Baró, migdia Josep

Segant en Can Prat

Auladell, ponent riera de Vilamajor. Francesc Gras Costa; Salvador Gras Puig (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 274, f. 225). “Terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, secà, regadiu, amb alguns arbusts, anomenat el Prat, migdia la riera de Brugueres” (RPGr, ll. 6, fca. 562, f. 64). “Terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, en el lloc anomenat Sota el Prat, llevant herència i Segimon Cortès, migdia-ponent la riera de Brugueres, nord Pere Rec. Tomàs Garroset Prat” (RPGr, ll. 6, fca. 563, f. 65). “Agustí Vila Vila. Can Prat. era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, parc. 89r).

Prat, el camp del; la peça del Prat.

Anomenat l’Auledell i la continuació el camp del Prat la peça de terra dels conreus de can Canal, allargada, situada a llevant de la riera de Canyes, separades per una bassa ran de rec. Coneguda amb aquesta denominació perquè té un subsòl amb aigua, era un mulladiu i anava molt bé per al prat de la casa, on hi anaven a dallar l’herba per al bestiar.

Peça de terra dels conreus de can Ribes, anomenada el camp del Prat, situada a llevant de la riera de Canyes, sota la cara nord del camí de can Ribes, on es dallava l’herba per al bestiar i es podia haver portat el ramat a pastura. Ara camp de conreu on s’hi fa cereals.

També la denominació de la peça de terra de la propi-

etat de cal Gall dels veïnat de Brugueres.

Peça de terra segregada de l’heretat can Llinars, llevant la riera de Canyes, Gaudirà per al seu rec de l’aigua procedent de la riera de Canyes i del Pla, l’aigua de la qual podrà dispositar a les basses anomenades del Veïnat. Lloc conegut com el camp del Prat i l’Auladell” (RPGr, ll. 5, fca. 458, f. 7). “Pujol lega al seu fill Pere Pujol Puig de la següent finca, situada enel terme municipal de Sant Pere de Vilamajor: 4.- Un camp anomenat Camp del Prat i Auladell, d’unes tres quarteres. Aquest camp es rega amb l’aigua de la ‘Resclosa del Pla’ existint al mig d’aquest camp una bassa” (RPGr, ll. 6, fca. 452, f. 159). “Peça de terra regadiu, anomenada del Prat, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant-migdia Jeroni Parera, ponent Llorenç Brugueras, per mitjà de camí i sèquia, nord Brugueras. Josep Bruguera Mir; Joan Bruguera Costa” (RPGr, ll. 6, fca. 575, f. 91). “Peça de terra denominada del Prat, regadiu, secà, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, nord N. Montané, ponent Joan Garriga, Magdalena Bassa, migdia Francesc Bassa, ponent riera de la Moixa. Rosa Samon Casanovas, Pere Guàrdia Casanovas” (RPGr, ll. 6, fca. 617, f. 196). “25 gener 1923. En mèrits d’escriptura d’inventari otorgada per Joan Bruguera Costa, i en qualitat d’hereu del seu pare Josep Bruguera Mir, difunt. És alta de les finques següents: 5na. Una peça de terra de regadiu anomenada del Prat, situada en aquest terme, d’una quartera, llevant-migdia Jeroni Parera, ponent Llorenç Bruguera, una altra finca de l’herència per mitjà de camí i sèquia, nord els mateixos hereus de Llorenç Bruguera i Albert Parera per mitjà de marge” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 75). “Joan Bruguera Costa d’aquest poble. 5na. “Del Prat” llevant-migdia hereus de Jeroni Parera, ponent Llorenç Bruguera, i altra de aquesta mateixa herència per mitjà de camí i sèquia, nord hereus de Jeroni Bruguera i Albert Parera per mitjà de marge, regadiu eventual” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 49, f. 51-51rv, alta 1923). “Josep Pujol Parera. El Pla, cereal, regadiu... Josep Puig Plaja. Can Ribes, alzines-prat-cereal-regadiu” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f.1. parc. 27 i pol. 6, f. 2, parc. 213a).

Prat, el cap d’avall del; l’hort del cap d’avall del Prat.

“Peça de terra horta, bosc, que abans estava dividida en dues denominades la part de l’hort ‘Hort del Cap d’Avall

del Prat’ i la del bosc ‘Serradet’, situada en el paratge ano-menat ‘Sot Sord’ i també barri de Brugueres, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant-migdia Josep Safont, per mitjà del camí anomenat del Sot Sord, ponent la riera de Brugueres, nord Jaume Volart. Miquel Cortès Coll” (RPGr, ll. 5, fca. 504, f. 125). “24 abril 1914. En mèrits d’escriptura d’inventari otorgada pel matrimoni de Miquel Cortès Coll, en qualitat d’hereu del seu pare JaumeCortès Brau, difunt, és alta de les següents finques. 2on: Peça de terra part hort, part bosc abans dividida en dues paarts, denominada la paart de l’hort “Hort del cap de vall de can Prat” i la del bosc “Serradet”, situades en el paratge anome-nat “Sot Sort” i també barri de Brugueres, llevant-migdia Josep Safont, abans Isidre, per mitjà del camí anomenat”-Sot Sort”, ponent amb la riera de Brugueres, nord Jaume Volart” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 28). “Miquel Cortès Coll. “Hort del Cap d’Avall del Camí Ral” i “Serradet”, llevant-migdia Jo-sep Safont per mitjà del camí anomenat “Sot Sord”, ponent riera de Brugueres, nord Joan Volart, regadiu, bosc de sego-na” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 75, f. 78rv, alta 1915).

Prat, el coll de; la coma d’en Prat.

v. *el mas Gual de la Torre*.

“Coll de Prat, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 23rv). “A. De Prato, homo Arnaldi de Sto Licerio tenet unu Campu suptus Colle de Prato pro Dº Rege versus occidentem, et dat pro dicto campo de sensu sexdum denarios, una quar-teria Bladi pro locido Regi, et alia fabro. Im unu coreriu vini pro locido Regi et aliu fabro. Im facit host et cavalcada” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 50). “1o novembre 1416. Sictus meus mansus Bruguera qui erat mansus Sacorba-tera alias Bordalleta erat obligatus ad prestationem cen-sum. Item teneo pro dicta vestra Rectoria totum illum censum duos octavos, ordeï bono, pulchri, nitidi, et recep-tibilis ad mesuram curribilem dicta Parra. quem inihi face-re tenetur heres mansum Gual de la Torra de dicta parra. pro quodam petia terra scita in dicta parra. Villa Majoris in loco dicto coma den Prat et affrontatur ab oriente in torrent den Prat e a meridie in dicto torrent et partim in via qua dicitur de les Artigues ab occidente in margine qui est honor den Mercader et partim den Alsina et a cirtio in honore den Mercader et partim den Alsina” (ADB, caixa núm. 47 Vallgorguina Capb. Censals, p. 13rv.)

Prat, el torrent d’en

v. *el mas Gual de la Torre*.

“1o novembre 1416. Sictus meus mansus Bruguera qui erat mansus Sacorbatera alias Bordalleta erat obligatus ad prestationem censum. Item teneo pro dicta vestra Recto-ria totum illum censum duos octavos, ordeï bono, pulchri, nitidi, et receptibilis ad mesuram curribilem dicta Parra. quem inihi facere tenetur heres mansum Gual de la Torra de dicta parra. pro quodam petia terra scita in dicta parra. Villa Majoris in loco dicto coma den Prat et affrontatur ab oriente in torrent den Prat e a meridie in dicto torrent et partim in via qua dicitur de les Artigues ab occidente in margine qui est honor den Mercader et partim den Alsina et a cirtio in honore den Mercader et partim den Alsina” (ADB, caixa núm.47 Vallgorguina Capb. Censals, p. 13rv).

Prat, el

“27 octubre 1726. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, teneo et possideo petiam terra de pertinentiis propri mansi Cava-llar vocatam lo Prat, orientem mansi Riquer diruti, meridie mansi Parera partim, et cum riaria de Vilamajor, occident dicta riaria, cirtio mansi Armengo, et partim mansi Riquer” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 12rv).

Prat de Ballescar, en; el mas Prat de Ballescar; la quintana del mas Prats de Ballescar i sota la quintana del mas Prats de Ballescar.

v. *el Pla, el mas Ram*.

“Deu en Salvy pla als prat de ballescar ja aportat en ca-ses den prat... en Barthomeu prat sogre dit Salvy pla als prat... Item meo den en barthomeu prat sogre del dit Sal-vy pla als prat” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*, 21b). “28 abril 1635. Prat de Vallescar. Als 4 de janer fa deu sous per fundacio de Caterina Prat viuda de Barthomeu Prat de Va-llescar. Ítem als 27 de juliol per aniversari de Barthomeu Prat de Vallescar. Setembre 29 de setembre se celebren per aniversari de Miquel Prat deu sous” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 50b). “4 gener 1728. Ego Thomas Prats de Vallescar agricola parra. Sti Petri Villamajoris. Dominus et Possessor Manso Prats de Vallescar et ejus terras de dicta parra. Primo totum illum Mansum vocatum Prats de

Vallescar, in quo manso olim fuerunt uniti et agregati du mansi scilicet Mansi de Pla, et Mansus Ponceta, fuit cons-titutum Mansum Prats de Vallescar cum sus terris, hono-ribus, et possessionibus ejusdem tam in montibus qua in planis existentibus in dicta parra. de Vilamajor, terminatur ab oriente dicti Mansi Ponceta, quem ego possidet, meridi honore Mansi Bertran, et partim Mansi Cuch diruti, par-tim honore Mansi Vallescar, occidente parti petia terra que olim fuit Bernardi Ferrer, et partim honoribus dicti Mansi Vallescar, et a cirtio honoribus que olim fuerun Bernardi Ferreer, et partim cum alodio de Sti. Liceri, quos possidet mediante itinere... Item etiam habeo et possideo totam illam aliam petiam terra sita in parra. de Vilamajor, et sub-tus quintanea dicti Mansi Prats de Vallescar, quem ego possideo in loco vocato Vallserena, oriente honore meo, meridie honore den Vallescar, partim cum honore Mansi Bassa, olim Saig, occidente dicto Bassa olim Saig partim dicto Vallescar, et a cirtio honore meo... 19 novembre 1704. Joannem Prats de Vallescar Patrem meum producta per-tinebant es spectabant uti filiumm et heredem universa-lem Maria Prats y Puig-Demir aviam meam Domina utilis et proprietaria dicti Mansi Prats de Vallescar” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 109rv-111, 113-113rv, 115-118).

Prat de Sallobera; el mas Prat de Sallobera i l’hort del mas Prat de Sallobera.

“4 abril 1729. Ego Josephus Derrocada, et de Llança, domi-cellus in parra. Sti. Petri Villamajoris, non solum usufruc-tuariu, Hereditatis et Mansi Derrocada dicta parra. habeo, teneo et possideo. Primo quandam petiam terra in loco vocato Lo Hort del Mas Prat de Sallobera, nunc nuncu-patur La quintana llarga subtus dicti Mansi Derrocada, oriente honoribus meis, meridie honori meo, qui olim fuit den Barau, occidente itinere publico ibi transeunte hodie nuncupatur lo Callaris, olim lo torrent, et a cirtio hono-re meo qui fuit den Barau mediante itinere quo tenditur ad Mansum de Prato diruto et sine vestigÿs de edificÿs et hodie est nemorosum” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 216rv-218).

Prat Sobirà, el mas

Terres del mas Prat de Vallserena, documentades com

a Prat superior al segle XVIII.

v. *el mas Ponceta*.

“Deu Narcis prat de Samalus del mas prat sobira” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*, 19b).

Pregon, el coll

“Coll pregon, lloc. Joan” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, pp. 3-3rv).

Premsa, la; el sot de la Premsa.

Corrent d’aigua, quan plou, que, actualment, es troba sota una U dels vials dels Refugis del Montseny, davant la cara de migdia de l’antic emplaçament de can Pere de les Dobles. Baixa per la solella de la serra de ca Parròquia a trobar-se amb el sot de can Xicaina abans de can Sota. v. *el mas Nadal, els sots de can Sota*.

Prop d’Amunt, el pla

v. *el mas Canal*.

Pruna, can

Situada al Bruguer, al començament del camí de can Seca, des del qual s’hi entra, des de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, vora el termenal de Cànoves-Sa-malús. Casa de planta baixa i pis amb la coberta a do-ble vessant perpendicular a la línia de façana orientada a migdia. Oberta a un pati interior, una mena de barri, on s’han construït diversos habitatges al costat de llevant de la casa que tanca aquest barri per les cares nord-est. A començament del segle XX, el veiem amb el nom de: Tem Pruna.

També una antiga casa ran la cara de migdia del camí de carena de les Tres Termes, de la qual en queden unes poques restes de fonaments vora camí després del seu eixamplament, al costat de les basses que serveixen de referència. Veiem com també l’anomenaven: can Pruna del Serrat.

v. *Jem Pruna, la Serradora*.

“Veÿnat de Canÿes. Pruna. Pere i Catharina Pruna ” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Bruguer Nou: Pruna. Isabel Pruna, Maria filla” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1795*). “Veÿnat del Pla: Pruna. Francesch Pruna, Maria muller, Isidro, Thomas, Ma-riangela, Andreui Joseph fills... Bruguer Nou: Pruna. Isavel

Pruna vídua, Francisco Ginesta, Maria muller, Mariangela filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813 i 1822*). “Veŷnat Bruguer Nou: Pruna. Batlle. Isidre Batlle, Mariàngela muller, Rosa, Telm, Francisco fills... Pruna. Isidro Pruna, Magdalena mu-ller, Francisco, Francisca i Maria fills... Veynat del Pla: Pru-na. Costa. Isidro Costa, Catharina muller, Joan, Maria fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Emilio Batlle (Pruna) jornal” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*). “Casa de pagès anomenada can Pruna, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, en el barri del Bruguer (1981). Carme Batlle Basquens (1939” (RPGr, ll. 1, fca. 22, f. 69). “Finca denominada can Pruna” (RPGr, ll. 6, fca. 452, f. 43). “Casa de pagès anomenada can Pruna, avui el barri Bruguer, en el terme de Sant Pere de Vilamajor” (RPGr, ll. 27, fca. 2627, f. 99). “Veïnat del Bruguer. Can Pruna” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Emili Batlle Basquens. Can Pruna. casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 13, parcs. 55f). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Pruna. Distància: Tres quarts” (VCCPM, pp. 49-50). “Can Pruna (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Pruna. Del substantiu *pruna*, ‘fruit de la prunera.’” (*ELIC*, p. 24o).

Pruna, les basses de can

Avui encara es veuen els dos forats d’aquestes basses obertes al terra sense revestiment, situades ran el costat de migdia del camí de les Tres Termes, vora el costat de llevant de les restes de la casa de can Pruna. El pendent del camí permetia conduir l’aigua per omplir-les i satisfer les necessitats d’aquella casa, traient l’aigua a galledes per regar l’hort.

Pruna, el bosc de can; l’hort de can Pruna; el mas Pruna; l’olivar de can Pruna; la peça de can Pru-na; el pla de can Pruna i la vinya de can Pruna.

Coneguda com la peça de can Pruna, el bosc d’alzines sobretot, a l’entorn del camí de les Tres Termes i la serra de can Pruna.

Antigament, les terres d’aquest mas eren propietat de can Derrocada, i després de fer una deixa passaren a Sant

Joan de Déu, fins que l’any 1950 per compra passa a la propietat de can Canal.

L’hort devia ser una part petita del mas, terra on es feien la vianda per a la subsistència, car l’aigua de que dis-posava era simplement la que es recollia a les basses del costat de la casa.

El pla situat a la part alta cap a la zona de migdia de la casa, al començament de la serra de can Pruna, on des-prés s’hi va fer, al sot, l’abocament de les escombraries.

v. *Serradora*. “Pujol lega al seu fill Pere Pujol Puig, la nuda propietat d’un bosc d’unes quinze a vint quarteres anomenat de can Pru-na, situat en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor” (RPGr, ll. 6, fca. 452, f. 159). “Isidre Batlles (a) Pruna” (AMC, *Am1859CS*, núm. 2). “Isidre Batlle de Vilamajor. Pruna. Peça de terra de secà, vinya. Casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 66). “Isidre Pruna del Serrat de Vilama-jor. Per una peça de terra secà, vinya, erm, olivar, regadiu. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 295). “MarceHí Batlle Parera, d’aquest poble. “Can Pruna, llevant Francisco Masagués, migdia Pere Pruna, hereus d’Isidre Sala, ponent el camí de Cardedeu, nord Ambròs Batallé, secà de tercera, erm de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 37, f. 38).

Pruna, les figueres de can

Una està situada a la cara nord de la meitat del camí d’entrada al barri de can Pruna. Puja dreta a partir d’un tronc d’1,9o m de volt de canó, en part obert i bonyegut, que s’obre a una alçada de 1,8o, en dues grans branca-des, que formen una capça irregular, sobretot per la part que dóna sobre el camí. L’altra figuera, situada dins el pati vora la façana dels habitatges del costat de llevant. Creix a partir d’un tronc curt però poderós, inclinat, de 2,85 m de volt de canó, que de seguida s’obre amb dues grans brancades a la base. D’arrel va nèixer un altre tronc que forma un arbre independent i s’uneixen en una sola cap-çada de 1o m Ø.

Pruna, la penya de can; la serra de can Pruna.

La serra és allargada i estreta, va en direcció nord-sud, des del costat de la casa de can Pruna, a la cara de mig-dia del camí de les Tres Termes fins arribar en direcció a

migdia a les terres de can Llobera, on es va tancant, amb el torrent de can Llobera pel costat de ponent, que passa molt profund i es forma l’alta penya que va baixant per tancar-se més al sud amb la confluència amb el sot de les Escombraries que baixa pel costat de llevant de la serra.

Pruna del Bac, can

Antiga denominació de la casa que avui es coneix amb el nom de cal Liro.

“Ripoll. Pruna del Bach. Pere, Francisco i Joan Pruna. 2 persones” (ADB, Caixa1.9, *PlecCom173o, 1744*). “Veŷnat del Pla: Pruna del Bach. Francisca Pruna, vídua. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752, 1754*). “Veynat del Pla: Pruna del Bach. Mariano Bodoŷ, Vicens fill, Maria muller” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1795*). “Veŷnat del Pla: Pruna del Bach. Costa. Eularia Costa vídua, Isidre fill, Catharina muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813 i 1822*). “Casa de pagès d’un cos, anomenada cal Liro, antigament can Pruna del Bac, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Pere Oserans, llevant-migdia Francesc Bassa, ponent bosc de Josep Sunyer, nord Josep Bruguera, per mitjà de rasa. Joan Bertran Pellicer” (RPGr, ll. 6, fca. 589, f. 126).

Pruna del Bac, el camp de prop de la casa d’en

“8 desembre 1727. Franchiscus Duran, laborator parra. Sti Petri Villamajoris, etim habeo et possideo aliuem terra troceum partem meridici cum aqua ad rigandum tinenti sex cortarorum frumenti in dicta parra. et in loco vocato lo camp de prop de la Casa den Pruna del Bach de per-tinetiis Mansi Duran, orinet honoribus den Llinás, meridie honoribus dicto Pruna del Bach, quodam xaragay mediant partim, et partim cum honore den Noguera Marray dicto xaragy mediante, occidente mansi Sunyer, et a cirtio cum honore dicto Duran. Et tenetur dictus terre troceus ibi re-manent perr Joannem Noguera Marray agricolam dicta parra.” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 48rv-49).

Pruna del Serrat, can

v. *can Pruna*. “29 agost 1667. Raphael Pruna laborator parra. Sti Petri Vi-llamajoris. Honore Raphaelis Pruna del Serrat dicta parra. de pertinentÿs magna petia terra” (ACVO, caixa 01. fons

0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 238-239). “Veŷnat de Canŷes. Pruna del Serrat. Rafel, Margarida i Ramona Pru-na” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom173o*). “Veŷnat de Canyes: Pruna del Serrat. Maria Pruna. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *Llb-Com1752*). “Beŷnat del Pla: Pruna del Serrat. Gibert. Bona-ventura Gibert, Maria muller, Bonaventura i Rita fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11822*). “Pruna del Serrat. Salvadó Costa, Teresa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom187o-1871*). “Distàn-cia de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Pruna del Serrat. Distància: Mitja hora i més” (VCCPM, pp. 49, 52).

Puig, can

Situada al veïnat del Bruguer, casa de planta baixa i pis amb coberta a doble vessant, orientada de cara a migdia, ran la cara de ponent del camí de can Cristòfol. Està tan-cada, deshabitada i a mig reformar, any 2015.

“Bruguer Nou: Puig. Isidro Puig. Maria muller” (ADB, Cai-xa 1.10, *LlbCom1813*). “Veynat de la Iglesia: Puig. Pau Puig, Margarida muller, Joseph fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Bruguer Nou: Josep Puig, Teresa Tapias muller, Isidro fill, Maria muller, Antonia” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Bruguer Nou: Puig. Teresa Tapias, vídua Maria Masjoan” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom19o3*). “1951. La obra del centre de culte, donaren jornals: Josep Puig (Puig) jornal” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*). “Veïnat del Bruguer. Cal Puig” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Josep Puig Masjuan. Can Puig. casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 12, f. 2, parc. 94d). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Puig” (*QuadV*, núm. 3, p. 15). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Puig. Distància: Tres quarts” (VCCPM, pp. 49-50). “Can Puig (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Puig 1262 (plànol)... Masies, tinents i amos de Sant Pere. Can Puig” (V872-1299, pp. 46b, 81).

Puig, el bosc de can; el mas Puig; l’olivar de can Puig i la vinya de can Puig.

El bosc estava situat a la part nord i la vinya i oliveres a migdia de la casa. Actualment tot són peces de conreu. “Mas Puig, alou propi” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281*, pp. 3o-

3orv). “Josep Puig del Bruguier de Vilamajor. Per la terra de secà, erm, vinya. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 279). “Josep Puig Masjuan. Can Puig, vi-nya, oliveres, pins” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 12, f. 2).

Puig, l'era de can

Davant la casa la pallissa i l'espai de batre de forma rectangular. Com tot en aquesta casa està abandonat i malmès, també aquest espai, l'única part que conserva és el banc de pedra amb el sobre de totxo pla, a la cara de migdia.

“Josep Puig Masjuan. Can Puig.era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 12, f. 2, parc. 94h).

Puig, el camp del

v. *Feixó*.

“1939. Pau Barnils Masó, deixa al seu fill Josep Barnils Ne-gre, una peça de terra denominada camp del Puig” (RPGr, ll. 1, fca. 6, f. 17).

Puig, el coll del; la serra del Puig.

v. *les Avellanedes, el mas Gili, el mas Roure, el mas Rovira*.

Puig de Baix, el mas de

“Vilardell. Mas de Puig de Baix” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 29rv). “Petrus Mora, homo Bernardi de Villardello, mi-litis et hospitaly, juramento quod facit. Im una quartera Bladi pro locido Dº Regi pro Manso de Puix Bayó” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 63).

Puig de Brugueres

Quan es descriu aquest topònim o antropònim, queda el dubte que sigui a partir d'un accident geogràfic o bé, solament, un nom de casa.

v. *el puig de Brugueres, el mas Eulària*.

Puig de Mosqueroles, en

Martí Jubany, per motiu en Puig de Mosqueroles. Du-rant el segle XIX tenia una pagesia en el terme de Sant Pere de Vilamajor, que potser es coneixia per can Puig.

v. *el mas Vallmanya*.

“Martí Jubany Soley (Martí Jubany Illa). Per la terra de secà, bosc, erm, rocars. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173,

Am1863-1906, núm. 187). “Coneixem per can Puig, la casa del veïnat de Dalt de la parròquia de Sant Martí de Mos-queroles, anomenada així mateix can Puig del Sot, segu-rament per distingir-la de l'altra casa situada més amunt de la carretera, dins la parròquia de la Costa” (FogarsM). “Martí Jubany (a) Puig” (RPGr, ll. 2, fca. 238, f. 67. Llibres de Fogars de Montclús).

Puig Oriol

Puigoriol surt com a cognom d'una família amb l'ha-bitatge al veïnat de Brugueres, a la llibreta de comunions de 1822, entre can Seca i can Lip.

v. *el mas Pau de Brugueres*.

“Beŷnat de Bruguera. Puig uriol. Maria Puig uriol... Bruguier Nou. Puig uriol. Maria Puig uriol vídua. Maria filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11822*).

Puig de Ros, en

Sobrenom d'en Pere Pineu, conegut i escrit com a Puigderós.

v. *el camp del Pont, el mas Bernat Ferrer del Pont*.

Puig de Ros, el mas

Terres de la propietat Puig de Ros, documentades al segle XVIII a Vallserena, en aquesta època pròpies de To-màs Perpunter, amb la casa situada dins el terme de Sant Antoni de Vilamajor.

v. *l'Artigassa, l'artiga d'en Balada, el mas Bellsolà, el mas Bernat Ferrer del Pont, el mas Daviu, Serra*.

“Pelegrí de Guascons de Vilarasa, mansus de Puig de Ros facit pro sensu dicto Pelegrí... Puix de Ros, homo de Pie-tro de Serra, juramento dicit: quo facit host et Cavalcada Dº Regi. Unam Jova ad arandu im tenet una fexeta terra supra Mansu de Puig de Ros, et dat quintu dicto Regi de ipsa. Im facit media quarteria Bladi pro locido fabro.” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 64-65). “24 novembre 1559. Mas Puigderos de Vallescar. Fa per celebracio de dos ani-versari per anima de Antich Benet Gual de la Torre... assig-nant aniversaris sobre una pessa de terra a carta de gracia de sembrar mijensant de dit Puigderos. item ab altre acte de possessió de parts firmat per Antoni Serra y Puigderos a Pere Serra de la parrª. 13 desembre de 1620” (ADB, *Cai-xa10.130, Censals1592*, p. 40, núm. 19, p. 47b).

Pujada; el mas Pujada.

“2 març 1432. manso pujada” (ADB, *Caixa10.130, Cap-bRend1436*). “Io mas pujada” (ACA, Secció del Reial Patri-moni. *fogatges* any 1515). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Mont-seny*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilama-jor segons el fogatge: Pujada” (*QuadV*, núm. 3, p. 15). “La Fiscalitat. Llibreta d'anotacions 1436-1437. Mas Pujada” (*VCCPM*, p. 100).

Pujades, can

Casa del veïnat de Canyes, situada sobre el pas del rec dels regants del veïnat de Canyes, sobre la penya de la riera de Canyes, a la qual s'hi arriba pel camí de la casa, construïda en planta baixa i pis, amb coberta a doble ves-sant horizontal a la línia de façana orientada a ponent, amb l'entrada de pedra als brancals i llinda lleugerament arcajada de fusta, amb el número deu a sobre.

Podríem pensar que el nom de casa inicialment fos Pujada, i posteriorment Pujades, tanmateix al primer quart del segle XVII, veiem el cognom de Joan Pujades.

v. *la peça de Ferreres, Pujada, can Vidal del Puig*.

“Veŷnat de Canŷes. Pujadas. Maria Pujadas” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veŷnat de Canŷes. Pujadas. Joseph Paracoll, Salvador Pascual, Maria i Maria Elena Paracoll, Rosa Pas-cual, Cosma Sallent ” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Veŷnat de Canŷas. Rodés. Salvador Rodés, Paula muller. Josep Ro-dés, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1843*). “Cañas. Josep Rodés, vidu, Agustí Baró, Teresa muller, Maria Baró, Josep fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Cañas: Pujadas. Josep Baró, Maria muller, fill Josep Baró” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “8 abril 1904. Josep Baró Rodés. És alta per passar al seu nom, la casa anomenada can Pujades, que era del seu pare Agustí Baró, difunt.” (AMSPV, *ApAm1905*, altes, núm. 2. Riquesa amillarada). “Can Pujades. Veïnat de Canyes” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Josep Baró Mas. Can Pujades, casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 6, f. 2, parc. 135g). “1 novembre 16o8. Catheerina Pujades viuda relicta de Joannes Pujades agricultores” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Joan Novell16o8*, p. 22). “Veŷnat de Canyes: Pujadas. Joseph Pujadas. 5 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Veŷnat de Cañas: Pujadas. Mariano Pujadas, Francisca muller, Ma-ria, Rita i Margarida filles” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*).

“Veŷnat de Canŷas: Pujades. Rodés. Salvador Rodés, Paula muller, Joseph i Maria Rodés. 5 persones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “1951. Aportaren els seus jornals per a l'adap-tació i ampliació de l'era per a camp d'esports i joc de bàsquet: Pujades” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*). “1757. Rendes: de la casa Pujadas, 8 quartans... Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Pujadas. Distància: Mitja hora... Ban del Batlle: 14 octubre 1614. A la casa Pujades de Vilamajor han entrat per la porta de la cort” (*VCCPM*, pp. 36, 49, 52, 89). “5. El veï-nat de Canyes. 5.2. El poblament. El veïnat es troba format per les següents masies: Can Pujades... 6.- Les masies del veïnat de Canyes, a la plana. Can Pujades, en una gran ter-rassa alluvial molt visible per les cingleres que s'aixequen a ponent... fitxa i fotos” (*QuadV*, núm. 2, pp. 38-39, 56-57). “164o. La reconstrucció de l'església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dijous. 9 febrer: Pau Pujades” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Cai-xa6o. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Can Pujades (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Toponímia de Vilamajor del se-gle X al segle XIII. Can Pujades 1262 (plànol).” (*V872-1299*, p. 46b). “B. Llinatges que representen el nom de lloc d'origen, de residència o de propietat. 6. noms d'accidents orogrà-fics i d'altres referents al relleu i aspecte del terreny, mun-tanyola. Pujada. Pujades. Pujadas. Puyadas.]Puchades. Forma plural de *pujada*, ‘costa amunt.’” (*ELIC*, p. 2o1).

Pujades, l'alzina de can; el lledoner de can Puja-des i el roure de can Pujades.

Aquests tres elements, situats molt propers sobre el pas de la riera de Canyes, a l'entorn del pont de can Gras. L'alzina, situada ran el costat de llevant del camí, al nord del pont, al començament del caient del marge cap al sot del pas de la riera, té un volt de canó de 2,05 m, s'obre amb tres grans brancades que formen una capçada àm-plia que ombreja el camí.

El lledoner queda a mig marge, del costat nord-oest de la riera, ran el costat nord del pont, amb una capçada irregular, i un tronc ampli i divers.

El roure, situat just al costat de llevant, a l'entrada sud del pont, ran de camí, amb un tronc d'un volt de 1,95 m, i 10 m Ø de capçada.

Pujades, el bosc de can; el mas Pujades i la vinya de can Pujades.

El bosc ocupava part d’aquesta propietat amb abundor d’alzines, i a la part del bosc situat a les partides anomenades ‘Ferrerres’ i ‘Sot dels Cans’ amb la barreja de bosc d’alzina i pi. Terra travessada pel llarg camí de la serra de can Peirana.

La terra dedicada a la vinya actualmente també ocupada pel bosc, està situada sobre el costat nord del camí de les Tres Termes i a llevant del camí de Sant Elies, sobre i a continuació del primer revolt d’aquest camí.

v. *la plana dels Àlbers, Camprodon, el sot dels Cans, Ferreres, el mas Gras d'Amunt, el mas Gras d'Avall, el Forn, la serra dels Jugadors, la serra Mitja, la serra de l'Om, Vallvallida*.

“Planels homo Di. Regis juramento dicit quo tenet Mansu des Planels pro Dº Rege, Im quindu denarios pro honore de Pujada. Im pro locido una quarteria Bladi Dº Regi et alia fabro” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 10rv, 11). “30 setembre 1627. Fa lo mas Pujadas del veynat de Canyes de esta parª als 30 de setembre de pensio de censal vuyt sous consta del acte de venda de aquella feta per Joan Pujades propietari de dit mas” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, p. 14b). “Casa, mas i heretat anomenada Pujades, situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor que es composa. Primer: Tota aquella peça d’extensió tres hectàrees, seixanta cinc àrees, setanta sis centiàrees, amb oliveres i altres arbres, travessada de migdia a nord, per la riera anomenada del veïnat de Canyes, en la qual hi ha construïts uns pilars de pedra, sobre els que hi ha una canal que condueix l’aigua de la bassa, per a recs... bosc d’alzines. Dintre la mateixa fins hi ha construïda la casa de pagès o mas Pujades, assenyalada amb el número 10, consta de dos cossos, de baixos i un pis, amb la seva era de batre a la part nord, i a migdia hi ha un corral, i un pou i una bassa gran on es reuneix l’aigua per a regar les set hectàrees del mas i propietats dels seus límits, llinda tot per llevant amb Frederic Llinàs, part Josep Puig per mitjà d’un petit camí, migdia amb el mateix Puig, Jaume Gras d’Avall, per mitjà de la riera del veïnat de Canyes, nord amb Gras d’Avall, per mitjà d’una senda. Josepa, Rosa i Sol Cerdà Bosch; Josep Rodés Argemir, pagès 15 octubre 1875” (RPGr, ll. 3, fca. 212, f. 27). “10 març 1904. Josep Baró Rodés. És alta que passa al seu nom la peça del mas Pujades, adquirida

per herència del seu pare Agustí Baró, regadiiu i bosc de segona” (AMSPV, *ApAm*1905, altes, núm. 2). “11 febrer 1904. Salvi, Joan i Josep Parera Samon. És alta perquè passa al seu nom els bens que constitueix una peça de terra del mas Pujades, conreu, adquirida per herència del seu pare Antoni Parera” (AMSPV, *ApAm*1906, altes, núm. 9). “Josep Baró Rodés d’aquest poble. 1. Can Pujades, llevant Frederic Llinàs, Joan Puig per camí, migdia Pig pel mateix camí, ponent Puig i Francisco Gras, nord Gras per mitjà de sendera, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 24, f. 25). “Josep Baró Mas. Can Pujades, alzines, cereals, erm, pins, regadiu, vinya” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 6, f. 1, parcs. 131-132, 135-136; f. 2, parcs. 209, 211, 215; pol. 10, parcs. 6-7, 9).

Pujades, el camí de can

De curt recorregut, s’entra des del costat de ponent del camí de Sant Elies, ran la tanca actual de can Vidal, hi accedim entre l’era a dalt i la casa.

Pujades, l’era de can

Situada sobre el costat nord de la casa, ran el costat de llevant del pas del rec, de forma rectangular, amb la pallissa a l’angle sud-est. Es batia amb l’animal de la casa, que també servia per treballar la terra i traginar amb el carro. Per a la feina de batre s’ajudavaen amb el veí de can Vidal, fent coble amb els animals, ara a l’era de l’un, després a la de l’altre, ventaven amb màquina de maneta, encara que aquesta era una feina feixuga perquè la situació d’aquesta era no és propícia a una bona circulació del vent; construïen un paller de blat a la vora i l’herba, l’alfals sec anava a la pallissa.

“Josep Baró Mas. Can Pujades, era-pallissa” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 6, f. 2, parc. 135c-d).

Pujades, la pedrera d’en

“20 novembre 1731. Ego Paulus Gras de vall agricola parra. Sti. Petri Villamayoris, uti dominus et pocessor mansi Gras de Vall et ejus terrarum ejusdem parra. Item etiam habeo, teneo et possideo illam aliam petiam terra partim boscosam et partim vinea unius quarteria in dicta parra. Villamajoris et in loco vocato las Pedrera den Pujadas, Vallvallida, orient vinea den Paracoll et Pujadas, meridie-occidente Pujadas, et a cirtio cum vinea den Aymar

quam nunc possidet an Llinás” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 289rv-290).

Pujades, el rec de can; el safareig de can Pujades.

Part del rec que recollia l’aigua a la resclosa de can Gras d’Avall, a la part de can Pujades, que es va construir d’obra ran el costat de llevant del camí de can Gras, que encara avui podem veure en part, portava l’aigua en direcció a migdia paral·lel al camí.

El safareig situat sota la casa, ran el costat de ponent i sota el pas del rec, recollia l’aigua per rentar, regar l’hort i també per a les vaques; construït d’obra, de 3x3, amb el rentador de cairons al costat de ponent, enganxat amb la barraca al costat de migdia i l’hort a sota.

“3ra. resclosa de can Gras d’Avall, Can Pujades, rec” (AMSPV, *Plànol*AAMV,1942).

Pujades de Canyes, en

v. *can Pujades*.

“1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimarts. 24 gener: en Pujades de Cañas” (QDV, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls).

Pujades del Pla, en

v. *el camp de Baix, el mas Pujades*.

Pujalt, can

Al veïnat de Brugueres la casa d’en Felip Pujal, que després, a partir de l’afèresi del nom de fonts dóna: cal Lip.

v. *can Nadalet*.

“Veynat del Pla: Pujal. Roca. Francisca Pujal vídua, Joseph Roca, Magdalena muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1841). “Veÿnat de Brugueres: Pujal. Felip Pujal, Maria muller, Francisca, Antonia, Rita, fills” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1795).

Pujol, can

v. *ca la Laia, can Milans*.

“Veynat del Pla: Pujol. Magí Pujol vidu, Magdalena filla. Carrucet. Magdalena Carrucet” (ADB, Caixa 1.10, *Ll-bCom*1841). “Fraxaneda: Pujol. Magí Pujol vidu, Sebastià

fill, Maria muller, Josep, Maria i Pere fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1870-1871). “Pla. Pujol. Eulàlia Parera y Riera vídua, Maria i Teresa filles” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1897). “Veynat del Pla: Pujol (Milans). Joan Pibernat, Teresa” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*11910). “Heretat denominada ‘Casa Derrocada’, situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor... Un mas anomenat ‘Casa Pujol’, assenyalat amb el número tres. 5 març 1912. Concepció de Llansa i Vilardebò per herència i llegat als seus fills, Dolors Moreno de Llansa, Rafel Moreno de Llansa i Concepció Moreno de Llansa” (RPGr, ll. 5, fca. 461, f. 15). “Marianna de Llansa de Barcelona. Casa Pujol. Per la terra de secà. Casa de pagès... Sebastià Pujol. Pujol de Vilamajor. per la terra de secà. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núms. 202 i 269).

Pujola, la

“25 octubre 1436. manso vila de plano... loco vocato la Puxola, afrontat oriente-meridie-cirtio masó, occidente via publica” (ADB, *Caixa*10.130, *CapbRend*1436).

Pujolet, el

“13 abril 1598. Franciscus Gras parra. Sancti Petri Villamajoris venda a Jacobo Riera agricola dicta parra, petia terra loco vocato lo pujolet, meridie ab en Llinás, meridie honore meo” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Miquel Savall*1598, p. 10).

Pulgada, la

Denominació d’una peça de terra de can Sagrera del veïnat de Santa Susanna, situada sota la casa.

Pungol, en

“1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Ama-deu Costa (Pungol) jornal” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs*.XIX).

Pungol, el mas

Les terres d’aquesta propietat situades a cavall dels termes municipals de Sant Antoni i de Sant Pere de Vilamajor amb la casa dins el terme veí.

v. *Portes*.

“Els succesors de can Pungol” (RPGr, ll. 4, fca. 423, f. 171). “Finca rústica que es composa del masos denominats Pungol i Miret de Sant Jaume, situats en els termes de

Sant Antoni de Vilamajor i Sant Pere de Vilamajor, que es compona d’una casa que és la del mas Pungol, assenyada amb el número 9, avui deu, de baixos, un pis i golfes; una altre casa que és la del mas Miret de Sant Jaume, de planta baixa, golfes, quadres i corrals, llinda per llevant amb un camí veïnal, part bosc d’Abel Blanchart, part amb Francesc Puigagut, part amb terres de Francesc Barnils, part amb el torrent de can Font, part terres del mas Ribalta, part camí veïnal i torrent i Josep Maria Agustí Marfà, migdia Teresa Canyellas per camí veïnal, part bosc d’Abel Blanchart, Barnils, Riera i Bartomeu Aliguer i altres, camí veïnal de Sant Antoni de Vilamajor a Cardedeu, ponent Arur i Enric Benet, Domingo Boget, Joan Caballí, Isidre Puigagut, germans Alemany Sastre, Joaquim Arqué, mas Feu, terra de ca l’Ambrós ” (RPGr, ll. 6, fca. 636, f. 247). “Can Pungol: Edifici majestuós i auster, situat a la zona de la Freixeneda” (RSAV).

Pungol del Mas, en

v. el mas Mercader.

Pungual

v. Pungol.

“16 juliol 1595. Convocats en la Iglesia de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor los Jurats Andreu Pungual del mas” (ADB, Caixa6.61, Manual de Gervasi Vila1595, p. 84).

q

Quatre Ulls, en Quintanassa, la
Quadres, les Queló, en; el sot d'en Que
Quintana, la Quico de can Son,
Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor
Quarts de Bosc Quelet, la vinya d'en
Quelet, la vinya d'en Quico del Montse
Quico Ribalta, l'hort de can

Quadres, les

“11 febrer 1728. Ego Barthomeus Bruguera de Brugueras, agricola parra. Sti Petri Villamajoris, et possessor Mansi Bruguera vicinatus de Brugueras. Et etiam alia petia tera que est sita in dicta parra. de Vilamajor in loco vocato las Quadras, que fuit de pertinentiis Mansi Canal de Brugueras, oriente honoribus Mansi Sorell, meridie et occidente Mansi Bachs dicti vicinatus de Brugueras, et a cirtio itinere publico” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 150).

Quarts de Bosc

“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Parra. Sti Petri Villamajoris, teneo habeo et possideo petiam terra que est in loco apellato Quarts de Bosc als les trevucadas, oriente parte cum riaria de Vilamajor, partim mansi Parera, et partim mansi Armengol, merídie mansi Parera, occidente mansi Riquer, mansi Armengol, cirtio mansi Parera et mansi Armengol” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 16-16rv).

Quatre Camins, els

Cruïlla de camins, punt de trobada amb sis derivacions, el camí de can Bacs a migdia, el de can Fou al nord, a llevant el camí que marxa segons els indicadors a la Força, en direcció nord-est el camí de Sant Pere, on es forma un triangle amb el camí anterior, en el qual aprofitaren per fer-hi una pista de tennis, en direcció a ponent el camí de can Panxa i al sud-oest el camí del Folló.

També la cruïlla i punt de trobada dels camins de can Prat, can Ram i can Tremuntet, que avui forma part d’una cruïlla de carrers de la zona urbanitzada.

v. el camí de can Vinyes.

“Quatre Camins” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 11, f. 1-2, parcs. 136, 146-150). “0,39. Els Quatre Camins... 0,10. Els Quatre Camins. Important punt on en realitat s’uneixen 5 pistes” (FInform. El Roure Gros. El Camp Gran).

Quatre Camins, l’avinguda dels; el camí dels Quatre Camins.

Nom que figura al nomenclàtor urbà actual, del carrer urbanitzat on de fet s’inicia el camí per arribar als Quatre Camins, des de la plaça, a la Força. De pendent suau puja

de cara a migdia fins el cementiri, on tomba de cara a ponent, fins el Pedró, després del qual continua l’antic camí ara ja sense pavimentar, fins arribar a la cruïlla de trobada amb els altres camins que donen nom a l’indret.

v. ca l’Alerm.

“0,00. Pugem per l’avinguda dels Quatre Camins... 0,05. Camí amunt per l’avinguda dels Quatre Camins” (FInform. El Roure Gros. El Camp Gran). “Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. Avinguda dels Quatre Camins (plànol).” (FInform. Església de Sant Pere).

Quatre Ulls, en

Malnom a partir de l’home que portava ulleres, forma aquesta que també dóna nom de casa on vivien: Can Món de Déu, anomenada també can Quatre Ulls. Tenia dues filles l’Adelina i la Cinteta, una era muda i l’altra no parlava bé.

v. can Món de Déu.

Quelet, la vinya d’en

“Josep Costa (a) Calet de Barcelona. Per la peça de terra vinya. Aquesta peça s’ha carregat a Julià Samon de Santa Susanna” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 114).

Queló, en; el sot d’en Queló.

v. el mas Prat.

Quico, can

Nom de casa a partir de l’hipocorístic del nom castellà: Francisco-Quico, d’en Francesc Oserans al segle XIX, composta de planta baixa i pis amb coberta a doble vessant horitzontal a la línia de façana que comparteix i perllonga pel costat de migdia amb la casa veïna de ca la Cion, situada al carrer de Ripoll, núm. 6.

“Quicu. Francisco Ozerans, Agna muller, Ramon, Antonia, Joaquima, Josepa, Angela i Esteva fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Segrera: Quicu. Francisco Ozerans, Agneta muller, Joaquim fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11887*). “Veynat de la Forsa: Quicu. Agneta Valls de Ozerans, vídua” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Casa en el punt conegut pel veïnat de la Força, del casc antic del terme de Sant Pere de Vilamajor, denominada can Quico, llevant amb un carrer. Ramon Oserans Valls” (RPGr, ll. 6, fca. 612, f. 186).

Quico del Montseny, en

Sobrenom amb el qual era conegut a Sant Pere de Vilamajor en Quico de les Vernedes, també anomenat en Quico de la Costa. El seu nom era Francesc Ribas Planas, personatge popular del segle XX, que havia viscut a la casa de les Vernedes, que venia a la festa de Santa Susanna i per la Festa Major de Sant Pere. Com tantes altres persones de muntanya, senzill i de parla popular, enresada i característica. Va ser estimat i alhora parodiat. Avui el seu record perdura en un dels cap-grossos de Sant Pere de Vilamajor.

Quico Ribalta, can

Casa situada i pertanyent al veïnat dels Boscassos, construïda a llevant del pas del camí de la serra Llarga, en planta baixa pis i golfes, amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana orientada a migdia, situada dins un barri amb la casa de can Pau Ribalta al costat de llevant formant part de la mateixa estructura. Sembla que la primera referència que tenim és de l’any 1636, quan un mosso de can Ribalta de Freixeneda, la casa del terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor, de nom de fonts Francisco, anomenat en Quico Ribalta, es fa una casa a la serra Llarga, vora el costat de migdia del camí de Palautordera, al capdavall del qual hi havia la casa de can Boscàs.

La casa es va dividir l’any 1859, on vivia aleshores un rebesavi de cognom Coll que va morir sense fills, però que s’afillaria un nebot amb el qual partiria i deixaria la part de llevant de la casa, el que anomenaven “la Cambra Fosca” i que anomenarien, aproximadament a partir de l’any 1890, can Pau Ribalta, pel nom de fonts d’en Pau Filbà que aleshores hi vivia, i el segon compost ja existent a la casa original: Ribalta.

v. el mas Ribalta.

“Mercè Passarell Prat. casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 8, f. 1, parc. 20g). “Can Quico Ribalta (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Quico Ribalta, el camí de can

Aquest camí ara es pren en un revolt urbanitzat de la serra del pi Gros, que arriba pel nord des de la zona urbanitzada de Vallserena, fins a la casa de can Quico Ribalta

L’era i el pou de can Quico Ribalta

i continua de cara a migdia cap a la urbanització de can Vila. Tanmateix, aquest tram de camí no és més que una part del camí general de la serra Llarga.

“Can Quico Ribalta, camí” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 8, f. 1).

Quico Ribalta, l’era de can

Situada ran el costat de llevant del camí, davant la cara de migdia de la casa, fora del barri, de forma quadrada amb la pallissa al costat nord-est. Avui només es veuen els rajols malmesos del seu terra, que es produeix quan comencen a entrar els camions carregats amb el pinso, en un espai on també s’han construït coberts. De fet aquest espai queda al ras del nivell a la sortida de la casa i l’envoltava, semblantment a una lliça un maó dret de cairell baix a tot el volt. Batien amb l’animal de la casa, una euga que anomenaven la Morena, i els animals de les cases veïnes amb els quals s’ajudaven, can Ram, can Campillo i la Torre Guillera, on portaven les olives per a l’oli al trull d’aquesta casa, fins que varen arribar les màquines de batre. Mentrestant però ventaven amb forques quan podien perquè, lloc esventat, sobretot pel vent de gregal, que anomenaven de Roses i que bufava molt fort, no sempre acompanyava, després ventaven amb màquina de maneta, propietat de can Quico Ribalta, que es passava d’una casa a l’altra. Es feien un paller de palla, un

altre de petit al costat i tres o quatre de sec, trepadella, civada, alfals.

“Mercè Passarell Prat. era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 8, f. 1, parc. 2oe).

Quico Ribalta, l’hort de can

Terra situada entre la feixa Llarga a dalt i la Plana al costat nord-est, conreu de can Quico Ribalta a la falda de sota la casa conreada per fer-hi la vianda pròpia; regaven amb l’aigua del pou de la mateixa peça, anomenat “el pou de l’Hort”.

Quico Ribalta, el pou de can; els safareig de can Quico Ribalta.

Els dos pous de can Quico Ribalta, el de dalt, al sud-est de la casa, sota l’era, els servia per rentar amb un safareig amb pica, per al bestiar i l’aigua per a la casa. Quan en el pou de dalt no hi havia aigua anaven a rentar al costat del pou de baix, on feia com un feixonet i, en anys de molta sequera, s’anava a rentar a una bassa de can Campillo al pas del torrent dels Abaus.

“Mercè Passarell Prat. pou” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 8, f. 1, parc. 2ob, i).

Quico de can Son, en

Sobrenom compost format per l’hipocorístic del nom de fonts Francesc, d’un noi de can Son, que va anar a viure a la casa de pagès de can Senalla quan es va casar amb una noia de can Cuc. De fet foren les últimes persones que visqueren en aquesta casa abans de la seva desaparició.

Quim, la barraca d’en

Barraca construïda i habitada durant quatre o cinc campanyes per un home que anomenaven i es coneixia com en Quim. Situada a la бага del Cortès, sota la barraca del Paleta, ran el pas de la riera del Cortès.

Quim de can Prat, en

Sobrenom compost amb que anomenaven en Joaquim Montasell, masover i director de can Prat dels Boscassos. Juntament amb en Manel, que era mut i el porcater i el Ton de cal Manyà, que es cuidava de les eugues, de

la seva cria i de la terra, eren els que portaven el mas Prat.

Quintana, can; el mas Quintana.

Casa i propietat que es documenta al segle XVIII, la casa com a derruïda, potser anomenada can Quintana, i les terres propietat del mas Sorell, a la zona de Canyes.

v. *l’Esventador, el mas Planell*.

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Quintana... Census Natalis: Quinta-na” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 67-68). “Mas Quinta-na” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 1orv). “Bernardus de Quintana Dº juramento dicit tenet Mansu de Quintana in quo habitas pro Dº Rege, et facit nogente dinarios census de Porcada in festo Sti. Petri et duos solidos in festo Natalÿ et Gallinarum” (ADB, *Caixa10.130, apb1281cop.*, p. 7). “Veynat de la Iglesia: Quintana. Margarita Quintana” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “2o gener 1728. Nos Elena Surell vidua relictæ Joannis Sorell agricola parra. Sti Petri Villamajoris. Item etiam habemus tenemus et possidemus totum illum alium Mansu etiam ronech et dirutum vocatum Mas Quintana cum sui terris, honoribus et possessionibus ejusdem siti in dicta parra de Vilamajor, et in loco vocato a las montanyes, oriente et etiam tenemus pro dictus Dominis tertiam parte Mansi Gavaldet, terminatur dictus Mansus Quintana, una cum tertia parte dicti mansi Gavaldet, ab oriente Mansi Vila que possidet Nadal, meridie honoribus meis, occidente torrent qui antiquitu vocabatur lo Riu o Torrent de Pedronet, et hodie lo Torrent del Mas Quintana, et a cirtio mas Nadal, partim Mansi Vila quem possidet Nadal” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 127rv-128). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 8. Noms de preparacions i utilitzacions del terreny i de treballs agrícoles. Quintana. Saquintana. Zaquintana. Del substantiu *Quintana*, ‘extensió de terra al voltant d’una masia o d’una població’. (*ELIC*, p. 226).

Quintana, el bosc de can; el clos d’en Quintana i el mas Quintana.

Terres de la propietat de la casa de can Quintana, situada dins el terme municipal de Cànoves, amb part de la propietat en el terme de Sant Pere de Vilamajor.

v. *la roureda d’en Nadal, el mas Perera de Canyes*.

“Heretat coneguda per mas Quintana, que es compona d’una casa, era de batre, pertanyent mateixa casa, una ermita i capella denominada de Sant Salvador, terres, bosc, erm, rocars. Josep Morató Bruguera, Rafel Morató Sanesteve” (RPGr, ll. 4, fca. 378, f. 11).

Quintana, el canal d’en; el torrent del mas Quintana.

Aquest corrent d’aigua, que travessava les terres del mas Quintana, després pròpies del mas Nadal, podia ser un dels corrents que baixen de les terres de can Sorell i van per les terres de can Nadal al sot de font Ferrusa, o potser seria aquest mateix sot, siensem que, amb la forma més antiga que coneixem l’anomenaven el Riu.

v. *la roureda d’en Nadal, mas Quintana, torrent de Pedronet*.

Quintana, la

“Peça de terra campa, anomenada la Quintana, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, nord-llevant-migdia mas Llobera, migdia Tomàs Bertran, ponent Pere Oserans. Antoni Rovira Puig” (RPGr, ll. 7, fca. 658, f. 50).

Quintanassa, la

Denominació d’una peça gran de conreu de vint-i-tres quarteres de cabuda, on s’hi fa ordi, al costat de ponent del mas de can Perera de Brugueres, fins arribar a la urbanització de les faldes del Montseny.

r

Rabassada, la
Regants, la sèquia dels Raig, el coll de
Rectorret, cal Ramonet, el camí de can
Ramonet, can Rei, la peça del
Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor
Riu, el Ribalta de Dalt, el mas
Riba del Lledoner, el mas Ribes, can
Riupedrona, el torrent de

Rabassada, la

“29 juliol 1731. Ego Petrus Masjoan agricola parra. de Santa Susanna, termini Villa majoris. Petia terra de pertinentÿs mansi terres in eadem parra. scita in loco vocato la Re-bassada, orient honore meo, qui fuit mansi tarrer, meridie honore den Comenehc parra. de la Costa, qui fuit mansi terrer, occidente cum Domenech, et a cirtio honore Ray-mundi Planas qui fuit terrés” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 280-281). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Rabassa. Rebassa. Nom de la part de soca que es cria dins la terra. Del llatí *rapácea*. També significa ‘cep, planta que fa els raïms’” (*ELIC*, p. 240).

Racó, el camp del; la feixa del Racó.

El camp del Racó és una terra de can Castellar, situada a la cara de migdia de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, davant i sota de can Safont, en una raconada de riera, on hi havia la resclosa de la casa, ara s’hi planta alfals. Anomenada la feixa del Racó una peça de terra del Samon, per la seva situació arraconada sobre el camp Sa-creu.

Racó, els cingles del

Cinglera que es forma a mitja falda de la part final del serrat Curt.

Racó, el sot del o dels cingles del Racó.

Part final del sots de la fageda del Samon, quan passa sota la cinglera, abans de trobar-se amb el sot de la font del Faig, ran el termenal de Sant Pere de Vilamajor i el Montseny.

“Sot del Racó (plànoI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Conca del riu Tordera: 64. Torrent dels cingles del Racó (plànoI).” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 19).

Radere, el camp del

Terra situada darrere, just a tocar les parets de la cara nord de can Roqueta, conreu de dues quarteres de secà, on s’hi ha plantat de sempre variant el conreu, blat, ordi, civada, trepadella, alfals.

Radulf

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Radulf” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Radulf” (*V872-1299*, p. 142).

Raig, el coll de

v. *el mas Tàpies*.

“Quintana Nadal. Santa Susanna. Coll de Raig... Surell. Coll de Raig. Mas de Tapies, coll de Raig, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, pp. 4, 12, 25rv). “Mansu de Palestrins. Bernardus Riba juramento dicit quo tenet Mansu de Palestrins pro Dº Rege de omni honore qui est de Colle de Radio usque ad folia de Bernat, et usque roca Sarrahina, dat sexta ... Mansus de Tapias. Antiqus de Tapÿs, homo Dni Regis, tenet Im ad Collem de Vadio, una fexa, et dat quintu” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 19, 56).

Rajolera, la

Zona de sota la font Ferrussa.

“La Rajolera. (plànoI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Rajoleria, la

Zona de terra poc o molt argilenca, situada a l’actual camí que puja al Cortès després del sot Borrell, on encara veiem al centre del camí després que aquest s’eixamplés a la mida actual, les restes en el terra de material que s’utilitzava per a la confecció de les peces de ceràmica, teules i totxos, per a la construcció i reparació de les cases del veïnat del Cortès.

També sobre la font de la Teula, encara queden les restes de la Rajoleria, de forma quadrada de 4x4 m, força malmeses però amb la boca d’enfornar sencera, amb una paret d’amplada d’1 m, 0,60 m d’argila i 0,40 m de pedra. Avui encara es troben rajols i teules de les que s’hi feien. S’havien construït una barraca per viure al costat de la qual no en queden restes.

Rajoleria, el corriol de la

Sendera que venia de font Ferrussa i portava fins a la Rajoleria, camí a través del qual treien el material.

Ram, can

Antiga pagesia coneguda amb el cognom de la família

que en fou propietària. Veiem en el censal de l’any 1592 com és possessora la pubilla, que es casa amb Josep Cortes, a partir d’ella entra un altre cognom al mas, el qual farà que desapareixi amb el temps el cognom Ram. Actualment, any 2015, casa de façana allargada de paredat de pedra, amb l’obertura d’entrada d’arc pla de pedra i la resta d’obertura de totxo pla. Oberta de cara a migdia amb coberta a horizontal a la línia de façana orientada a migdia, allargada pel costat de llevant amb una línia de coberta vessant cap a llevant més baixa que la resta de la construcció. Quan les terres del mas varen ser urbanitzades, va quedar incorporada totalment al nou teixit urbà, avui en façana a la plaça de la Masia.

Amb el sobrenom ‘en Ram’ figura documentat en Rafel Carreras, com a veí de la propietat de can Prat. Tanmateix, la gent que ha viscut en aquella casa, han estat anomenats generalment en Ram.

v. *el mas Prat*.

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Ram... Census Natalis: Ram” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 65, 68). “Benet ram/XX... Pere ram/ L XV” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “Veynat Vallserena. Ram. Joseph Crtes y Ram, Maria, Maria Angela i Teresa Ram” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veÿnat del Vallserena. Ram. Miquel Riera, Rosa Riera y Ram, Rafel Ram, Miquel, Pere i Catharina Ram, Theresa, Maria i Margarida Riera” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Veÿnat de Vallserena: Ram. Miquel Ram. 7 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1743, 1752, 1768*). “Vallsarena: Ram. Rafel Ram, Pere Joan Abril, Marianna, Maria Antoni i Marianna Abril” (ADB, Caixa 1.10, *LlbVilanova*). “Veÿnat de la Iglesia. Ram. Thomas Carnicer, Madrona muller, Madalena i Antonia filles... Veÿnat de Vallserena. Ram. Pere Codina, Antonia mullera, Maria i Guillem fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veÿnat de Vallserena: Ram. Morell. Domingo Morell, Casilda muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Vallserena. Ram. Thomas Llovera, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Vallsarena: Ram. Jaume Carrreras. Rosa Llobera muller, Rafel fill, Nrcisa Perich muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Lo mas ram” (ACA, Secció del Reial Patrimoni *fogatge* any 1515. Vilamajor, Vegueria de Barcelona). “Veïnat dels Boscasos i Vallserena. Can Ram” (AMSPV, *CaixaDTM, PlànoI1919*). “Anna Prunés Garriga. Can Ram, casa” (AMSPV, *Cad1955*,

Alzina de can Ram

pol. 8, f. 2, parc. 75q). “Can Pungol” (AMSAV, *Cad1949*, pol. 8, parc. 32e). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Ram” (*QuadV*, núm. 3, p. 15). “Can Ram (plànoI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Can Ram” (*PICM*, plànoI). “D. Llinatges referents a circumstàncies del naixement, a consagracions, benediccions i auguris. Ram. Rams. Del nom de la festa del *Ram* o diumenge dels *Rams*, aplicat a infants nats en aquesta festa” (*ELIC*, p. 265).

Ram, l'alzina de can; el lledoner de can Ram i el pi de can Ram.

L'alzina és un gran, bellíssim i ben conservat exemplar de 2,15 m de volt de canó i 16 m de Ø d'una capçada ro-dona i elegant que vessa la brancada al seu entorn, avui dins una parcel·la edificada de la urbanització on viu un fill d'aquesta casa, al nord de la masia, ran una antiga porta d'entrada.

El lledoner queda situat just al costat sud-est, davant la casa i ran la cara de migdia del revolt que ens deixa a la plaça de la Masia i l'antiga pagesia de can Ram. Té un volt de canó de 2,40 m i una capçada de 14 m Ø.

El pi, de notables dimensions, queda embolcallat per les plantes baixes i els rebrots dels seu entorn que el tapen parcialment, tanmateix, queda vora el costat de po-nent del revolt de camí de can Ram que baixa fins el camp Rodó i el molí can Ram. Arbre que té un volt de canó de 2,30 m i una capçada irregular a l'entorn d'11 m Ø.

Ram, les artigues d'en

v. el mas Crosell, el mas Vallmanya.

Ram, la bassa de can; el molí de can Ram; el pou de can Ram; el safareig de can Ram i la sínia de can Ram.

A l'entorn de la masia de can Ram se situaven una co-lla d'elements per a la utilització de l'aigua amb una gran bassa quadrada sobre el costat nord de la casa a ponent del camí que puja cap al bosc.

El molí de vent que hi havia sobre la casa de can Ram, subministrava directament l'aigua a un dipòsit de la casa i, després, s'omplien les basses per rentar i regar; la bassa de dalt com a safareig per rentar i la bassa de baix que encara existeix, de forma rodona per regar.

També es coneixia com el molí de can Ram, el gran molí de vent situat a la part baixa de les terres de can Ram, vora el termenal amb Sant Antoni de Vilamajor, a llevant del torrent de can Ram. Actualment encara es conserva la construcció rectangular, de coberta amb punt rodó, amb la torre quadrada al costat sud-est, que supor-tava la construcció metàl·lica del molí. Posteriorment va eliminar-se el molí per instal·lar-hi un motor de petroli de pistó i, finalment es va posar un motor elèctric. L'ai-

gua que pujava s'omplia una bassa per regar l'anomenat camp del Molí.

Davant de la casa a l'actual revolt hi havia el pou, que en construir-se i eixamplar-se l'actual vial es va eliminar. Construït de pedra, rodó i cobert, de gran presència amb un corriola i la galleda per pujar l'aigua, que era utilitzada, sobretot, per a portar-la a les vaques.

“Anna Prunés Garriga. Can Ram, bassa, caseta-sínia” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 8, f. 2, parc. 75e, d, h-i, o, x).

Ram, el bosc de can; el mas Ram; el prat de can Ram i la vinya de can Ram.

La major part de les terres del mas eren ocupades per bosc, que agafaven el recorregut del camí que pujava fins la casa a l'entorn del torrent fins la seva capçalera les ter-res de can Prat al nord i el terme de Santa Maria de Palau-tordera a llevant. El conreu de la vinya sembla que va des-aparèixer en la seva major part amb la fil·loxera, essent per tant ocupada majoritàriament pel bosc, encara que avui ja no es recorda massa espai dedicat a aquest conreu.

v. l'Aubellatge, el bosc d'en Palau.

“Mas de Ram” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 32). “Rafel Ram homo Dni. Regis jura dicit quod tenet Mansu de Ram pro Dº. Rege et facit pro sensu duodecim solidos pro Por-cadis in festo Sti. Petri. Im une par pulloru pro recognici-onibus. Im tres solidos in festo Natalÿ. Im una quarteria deforestatge. Im una corteria et media Vini de forestatge pro Manso de Ram. Im una quarteria Bladi pro locido dº Regi, et alia fabro. Im una corteria Vini et pro locido Dº Regi, et alio fabro, et una tragina” (ADB, *Caixa10.130, Cap-b1281cop.*, p. 26). “18 juliol 1650. Joseph Cortes y Ram y Maria Ram del mas. Fan Joseph Cortes y Ram pages us-fructuari y Maria Ram sa muller y propietaria del mas Ram de Vallserena de la parroquia de Vilamajor al 18 de juliol de pensio censal tres lliuras sinch sous... Joseph Cortes y Ram y Maria Ram del mas conjugues. 18 juliol 1656. Fan Joseph Cortes y Ram usufructuari y Maria Ram del mas propietari del mas Ram de Vallserena” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, pp. 9-10, núm. 9-10). “9 juny 1596. Constitu-ïts congregats y aplegats dins la iglesia de la parrochiade Sant Pere de Vilamajor, tot honrats jurats y homens del consell Joan Pou als Ram” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Ger-vasi Vila1595*, p. 86rv). “Lo mas ram” (ACA, Secció del Reial

Patrimoni *fogatge* any 1515. Vilamajor, Vegueria de Barce-lona). “13 febrer 1728. Ego Rafael Ram, agricola Parra. Sti Petri Villamajoris dominus et possessor Mansi Ram et ejus terrarum dicte parra. mansum vocatum Ram cum domibus in eo constructis et edificatis cum suis terris, honoribus et possessionibus, ejusdem una cum pratis, pasturis, arboribus, cultivis, heremis in dicta parra., ter-minatur oriente cum Riaria de Vallosera, meridie honori-bus den Fradera, y Sala qui fuerunt den Martorell, partim honoribus den Coll parra. de Çanata, partim honore meo qui fuit den Moragues dicta parra. de Vilamajor vocato lo Aubellatge quem possideo, mansi Bertran diruti, quem nunc possidet Vallescar, occidente honoribus dicit Mansi Bertran diruti quem possidet Vallescar, Moragues, partim mansi Cuch diruti, quem possidet Vallescar, partim Mansi Ponceta que possidet Rhomas Prat de Vallescar, et a cirtio honoribus Prat de Vallescar pertim mansi Vallescar quo-dam torrent vocato del Ferrer” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 159rv-160rv). “Finca rústica coneguda per mas Ram, situada en la seva major part en el terme de Sant Pere de Vilamajor, i una petita part en el terme de Sant Antoni de Vilamajor, de cent dotze quarte-res, sis quartans, amb una casa de pagès assenyalada amb el número vint-i-sis, i les seves terres, llevant Josep Sala, avui Honorat Noguer, Antoni Rahull, Bonaventura Surell, el conegut per Reixa, Joan Tàpias per mitjà el torrent dels Abaus o d'en Lari, migdia Josep Pradas, Miquel Carbonell, mas Daviu, ponent Miquel Ginesta Caterina Casanovas, Jaume Torras, Josep Illa, Tomàs Ballescar, Miquel Illa, Jaume Prat, Josep Pou, nord Jaume Prat. Jaume Carreras Llobera” (RPGr, Il. 1, fca. 127, f. 98). “Terra boscosa amb una petita part de vinya i erm, situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, pertinències del mas Ram, llevant Joan Tàpias conegut per Lari, per mitjà d'una torrentera, nord Maria Ferreras per mitjà d'una torrentera, Joan Llobera, Maria Carreras per mitjà del camí de les Serres, nord Prat i Parera i altres, Eulàlia Vila per mitjà del torrent anomenat ‘dels Frares’. Agustí Vila Vila (1943)” (RPGr, Il. 3, fca. 215, f. 37). “Terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilama-jor, pertinences de l'heretat coneguda pel mas Ram, a la urbanització de can Ram, parc. 20, al fons el torrent de can Vila” (RPGr, Il. 23, fca. 2445, f. 239). “Rústica de l'heretat mas Ram, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, migdia finca

de can Tabola, llevant terres de la urbanització de can Vila, ponent finca de can Sacristà, en part finca de can Papot de Joan Pou” (RPGr, Il. 46, fca. 3279, f. 95). “Rafel Carreras de Vilamajor. Per una peça de terra secà, erm, bosc. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 86). “Francisco Montsalvatje de Girona. “Pertinences del Mas Ram” llevant successors de Joan Tàpias per mitjà de torrent, migdia Jaume Lloveras, Maria Carreras per mitjà de torrent i el camí de “les Serres”, ponent-nord Pere Prat, nord Francisco Casart, Joan Agustí, Josep Tàpias i Eulàlia Vila per mitjà del torrent del Frare, vinya, bosc i erm de ter-cera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d'ordre 145, f. 155-155rv, alta 1911). “Anna Prunés Garriga. Can Ram, alzines, pins, cereals, erm” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 8, f. 2, parcs. 66-69, 75). “3 febrer 1802. Bartomeu Ram, jove pagès de la parròquia i terme de Sant Pere de Vilamajor, possessor del mas Ram de dita parròquia, com a hereu dels bens que foren de Je-roni Ram” (APRibalta, *EscripV1802*). “Els rectors de Vilama-jor durant els segles XV-XVI. Data 1549-1551... Rector: An-toni Regàs. 1550. Joan Ram, hereu del mas Ram, ven a Joan Bosch del Far una peça bosquina” (*QuadV*, núm. 3, p. 15).

Ram, el camí de can

Camí que portava a la casa de can Ram, de llarg recor-regut, des del camí de can Bassa, vora el termenal amb Sant Antoni de Vilamajor i el camí de can Prat pujant per dins el bosc fins arribar a la casa, després avui encara con-tinua, en part pavimentat fins darrera la piscina, recargo-lant-se, per baixar fins el camp del Molí i el camp Rodó, vora el torrent de can Ram, amb la continuació, després de travessat el torrent com a camí de Sanata. Entrant i sortint pel costat nord-oest al terme de Santa Maria de Palautordera, fins el torrent de can Lari dins el terme veí.

Aprofitat el seu traçat per conformar els carrers de la urbanització, com a carrer de Catalunya i ja més amunt de can Prat, com a carrer del Pi i, després com a carrer de Josep Maria de Sagarra fins arribar a la casa de can Ram.

v. el mas Campillo.

“Terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant-mig-dia-nord terrenys del mas Ram amí que porta a la casa de can Ram, ponent el torrent de can Ram, nord el camí que condueix al mas Ram. Agustí Vila Vila (1943)” (RPGr, Il. 3, fca. 220, f. 49). “El camí de can Ram” (AMSPV, *CaixaDTM*,

TRDTM1919. Bloc de croquis i notes 5.2). “Camí de can Ram” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 5.2-3). “Veïnat dels Boscassos i Vallserena. Camí de can Ram” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Camí de can Ram” (AMS-PV, *Cad1955*, pol. 8, fs. 2-3).

Ram, l’era de can

Era que estava situada just davant de la casa, espai enrajolat en part; avui només es recorda la batuda amb la màquina de batre d’en Farinetes de Palau, feien una paller de palla i un altre de civada i d’herba. Amb la urbanització va desaparèixer aquesta era, avui, la plaça de la Masia.

Ram, el torrent de can

Torrent que baixava entre les terres de can Ram i de can Prat, avui per la zona de la urbanització, travessa la línia termenal amb Sant Antoni de Vilamajor, on al poble veí s’anomena el torrent de can Diviu.

v. *el sot d'en Fraric, el mas Prat*.
“Can Ram, torrent” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 8, fs. 2-3).

Ram del Mas de Vallserena, el mas

v. *el mas Ram*.
“1o juliol 1545. Mas Ram del Mas de Vallserena. 24 de febrer per aniversari de Pere Riba demunt fa de pensio censal sinch sous, la paga en dit dia per Joan Ram hereu del mas Ram... 6 de abril laudes per Joan Pou als Ram quinze sous... 16 de juny dos aniversaris per anima de Francesca Ram del mas devuyt sous... Cera. Ítem fa lo dit mas Ram del mas tres lliures, sinch sous pensio de censal de la venda fet per Joseph Cortes y Ram usufructuari i Maria Ram propietaria del mas Ram. 18 juliol 165o” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 49b). “16 juliol 1595. Convocats en la Iglesia de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor los Jurats... fos elegit un home per cada veynat, so es per lo veynat de Vallserena En Ram del mas” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, pp. 84, 84rv).

Rameta

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Rameta” (ADB, *Caixa10.130, Capb-1281cop*, p. 67).

Ramon, can

“Jaume Ramon de Sta Sussanna/a XXIII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “Les Masies: Ramon. (quadre) ... en runes... Samon. Mas Ramon” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 128). “Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Ramon” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Ramon” (*V872-1299*, p. 141). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Raimon. Ramon. De *Raginmund*, nom de diversos sants, compost de *ragan* ‘consell’ i *mund* ‘protecció.’” (*ELIC*, p. 118).

Ramon, el bosc de can; el mas Ramon.

Casa i propietat que formava part unida i aplevada al mas Samon, documentada en el capbreu del segle XVIII, amb la masia derruïda.

v. *el mas Samon, el mas Cavallar*.
“Rafel Carreras Llovera, de Sant Antoni de Vilamajor. Llevant-migdia-nord-ponent ambla mateixa heretat en el terme de Sant Antoni de Vilamajor, ponent Jaume Torras, Josep Illa, Tomàs Ballescà, Miquel Illa, JaumePrat i Josep Pou, secà, bosc, erm de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 57, f. 6o).

Ramonet, can

Casa de planta baixa i pis amb coberta a doble vesant, perpendicular a la línia de façana, lleugerament més elevada pel costat de ponent, amb obertures de totxo als brancals i llindes de fusta, del veïnat de Sant Susanna, situada a llevant de l’església de la parròquia i el camí.

Es documenta amb aquest diminutiu, la propietat d’en Miquel Argemí (a) Ramonet, com a veí del mas Masjoan.

Tanmateix, l’última família pagesa que l’habità, els anomenaven, al pare en Josepet, la mare la Pepeta i el fill en Pepet.

v. *el mas Masjoan*.
“Peça de terra amb una casa vella dintre, anomenada can Ramonet, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, parròquia de Santa Susanna. Tindrà aigua per usos domèstics procedent del sot de can Ramonet. Claudi Paret veí de Sant Pere de Vilamajor, barri de Santa Susanna” (RPGr, ll. 17, fca. 18o7, f. 235). “Veïnat de SantaSusanna. Can Ramonet” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Antoni Argemí Fàbregas. Can Ramonet, casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3, parc.

Can Ramonet

35g). “Can Ramonet. (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “C. Aspectes humans. I.- Història i poblament. Els inicis. Al segle XIII apareixen documentades les següents masies: can Ramonet (1214)... Les Masies: Ramonet. (quadre)... en bon estat... Santa Susanna. Can Ramonet”(QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 43, 56, 59, 61, 84). “L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Can Ramonet. (6). Matrimoni, tres fills, germana” (*CostaM*, pp. 190, 192). “Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Ramonet 1214 (plànol).” (*V872-1299*, p. 46b).

Ramonet, la bassa de can; el safareig de can Ramonet.

Bassa petita amb el davant de pedra i la part nord fins el marge de terra, situada sobre el camí en el punt d’entrada cap a la casa. Avui està plena de terra. S’originava la veu d’aigua en un call d’on fluïa i omplia la bassa que utilitzaven per a regar. Anaven a rentar a una altra bassa amb rentadora situada sota del Masjoan.

Ramonet, el bosc de can; el mas Ramonet.

Terres a l’entorn de la casa que baixen en direcció a llevant cap al sot de Santa Susanna, en un lloc de clarobs-curs lluminosos.

v. *can Sagrera*.
“Miquel Argemí. Santa Susanna. Per la terra de bosc, regadiu, secà, erm, rocar. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 2). “Antoni Argemí Fàbregas, d’aquest poble. “Santa Susanna”, llevant Antoni Pujol, migdia Josep Roca, ponent el mateix propietari, nord Miquel Font, secà erm de tercera... llevant el mateix propietari, migdia Esteve Rius, ponent Miquel Icart, nord Josep Planas Mirambell, secà, bosc i erm de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 14, f. 14.1-2, alta 191o). “Antoni Argemí Fàbregas. Can Ramonet, alzines, castanyers, cereals” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3, parcs. 35a-b, 42).

Ramonet, el camí de can

Camí que puja des de can Planes per ca l’Andreu i can Ramonillo, com a continuació del camí d’aquesta casa, per arribar fins a l’entrada d’aquesta casa situada just sota Santa Susanna.

“Can Ramonet, camí” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3).

Ramonet, l’era de can

Espai de batre enrajolat avui herbat situat al davant de la casa. Per batre s’ajudaven els veïns de Santa Susanna, però no solament per aquesta feina també per a qualsevol necessitat estaven amatents a ajudar-se mútuament. Només tenien una somera, i amb aquest animal no es podia batre per això era tan necessària també la feina en comunitat. Batien amb el matxo de can Masjoan, ven-taven amb màquina de maneta, i feien dos pallers, un de palla i un d’herba i ferratge.

“Antoni Argemí Fàbregas. Can Ramonet, era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3, parc. 35l).

Ramonet, les feixes de can

Propietat accidentada la de can Ramonet, les terres estaven estructurades en nombroses feixes, cap a la banda de la Fonteta i el Saüc, per regar les quals s’agafava l’aigua del cantó del Polell. També les terres sota la bassa, més avall de la casa, aigua que s’aprofitava per a regar.

Ramonet, el sot de can

Part final del sot de can Rovira, anomenat també de can Ramonet, quan passa dividint la terra de can Ramonet i de can Cabreta.

v. el sot de can Rovira.

Ramonillo, can

Avui d’aquesta antiga casa del veïnat de Santa Susanna, només en queden uns poques runes a cada costat del camí que va passar per sobre el punt on estava situada, sota l’església de Santa Susanna.

“Les Masies: Ramonillo. (quadre) ... en runes... Santa Susanna. Can Ramonillo” (QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 99).

Ramonillo, el camí de can

Després de deixar enrera la casa de ca l’Andreu i travessar el sot de can Rovira, el camí s’enfila cap a Santa Susanna i passa pel punt on hi havia aquesta antiga casa; després arriba fins l’entrada de can Ramonet.

Ranco, cal

Segona casa de baix i dalt del veïnat de can Son, veïna de can Lari, que fa cantonada amb el camí veïnal i amb la qual formen un tot unitari de coberta a doble vessant horitzontal a la façana orientada a migdia, ran la tanca d’entrada al barri de can Son. Nom de casa que pot originar-se en la forma de motejar una persona coixa: El Ranco, de la qual se’n tenen només referències orals.

v. el veïnat de can Son.

“Peculiaritats en el caminar: *La Ranca, en Pota-Ranca*” (RM-MNC, p. 8o, IX 1o.).

Rasa, la costa

“Crosell. Mas Crosell. Costa Rasa, lloc... Mas Bosc. Costa Rasa, lloc... Nespler Mas. Costa Rasa” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 8). “A Crosell homo Dom. Regis juramento totas honors ile qui est a costa rasa et ascendit usque a Palastrins dat sextum... Petrus de Bosch tenet a Costa Rasa una fexa que dat sexta... Bernardus Nespler homo Dom. Regis juramento dicit a Costa Rasa duas fexas et dant sexta... Petrus Miró homo Dom. Regis tenet Mansu pro Dº Rege, a Costa rasa una fexa, et dat sexta... Poncius

Cortès juramento Dni Regis tenet pro Dº Rege Mansu Cortès, item una fexa a costa Rasa, que dat sexta” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 13-14, 19).

Rasa, el camí de costa

v. el coll de Palomerers.

Rasada, la coma

v. el mas Amat.

“Mas Amat. Coma rasada, lloc” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 23). “Petrus Amat homo Dni Regis, juramento dicit quo tenet Mansu Amat pro Dº Rege, apud Coma Rasada” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 49).

Raureda, la

Terra travessada longitudinalment, en direcció nord-sud, pel torrent de can Gurí, espai obac i espès sobretot d’alzines, però també d’algun roure, a la zona de solixent de can Gras d’Avall, amb les terres del camp Gran sobre el costat de llevant.

“Peça de terra anomenada la Raureda, conreu, vinya, bosc, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant Josep Puig, per mitjà de camí públic de Sant Pere a la Coma i altres propietaris, migdia Josep Puig i altres, ponent Josep Pujol i altres, nord Puig, Segarra i altres. Francesc Gras Costa; Salvador Gras Puig (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 271, f. 219). “Francisco Gras Ventura, alzines, alzines-pins” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 6, f. 1, parcs. 8-11).

Raureda, el camí de la

Camí tortuós, en alguns trams dret i de mal passar per dins l’alzinar, en espais obacs, foscos per l’espessor de l’arbreda i la vegetació existent; travessa el torrent de can Gurí i puja després a cel obert a buscar la carena fins el camí de can Panxa.

Raureda, el torrent de la

Veiem documentat el torrent de la Raureda. Creiem que s’anomena d’aquesta forma, en alguna ocasió, el torrent de can Gurí, que travessa longitudinalment i pel centre l’espai de la Raureda.

“Torrent de la Raureda” (RPGr, ll. 1, fca. 3o, f. 97).

Raurell, la coma; la costa de Raurell i el torrent de coma Raurell.

Denominació del torrent del Fou, en el tram a migdia de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars fins la sortida del terme pel de Sant Antoni de Vilamajor, entre ca l’Ambràs a llevant i can Pinós a ponent. Sobretot anomenat en aquest tram el torrent del Joncar o del Fou.

v. Ambràs, torrent del Fou; Jep Pinós, torrent del Joncar, Pinós.

“Mas Bertran. Costa de Raurell, lloc” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 31). “Terra en el paratge anomenat bruguer d’en Bacs, unit amb el torrent de Comaraurell” (RPGr, ll. 4, fca. 396, f. 84). “El torrent de Comaraurell” (RPGr, ll. 4, fca. 421, f. 165).

Ravenissa, en

Motiu amb el qual era conegut en Joan Pujol, que va morir a començament de la dècada de 1970. Era un home menut, molt baixet, que vivia a can Perera del Pla. Darrere la casa tenia un peça de terra on hi creixien les ravenisses. Fent broma va dir que les ravenisses que li creixien al camp eren més altes que ell, i d’aquesta broma va quedar-li “en Ravenissa”, motiu que sempre va acceptar bé. D’aquesta casa també se’n diu: can Ravenissa.

v. can Perera del Pla.

“Can Ravenissa” (QDV, núm. 1, pp. 50-51). “Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. Can Perera del Pla (can Ravenissa). (plànol).” (Flnform. Església de Sant Pere).

Rec, can

El cognom Rech es documenta a mitjans del segle XIX, a la casa de can Riera del veïnat del Bruguer Nou, veïna de ca l’Auledell.

v. can Riera.

“Bruguer Nou: Rech. Pere Rech. Maria Rech.. Esteve Rech, Maria Rech” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom*1813). “Bruguer Nou: Rech. Pou. Jaume Pou, Isavel muller, Joseph i Maria fills” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom*1822). “Bruguer Nou. Jaume Rech, Isabel muller, Antonia filla” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom*1843).

Recolons, el mas; el camí del mas Recolons.

Terres del terme de Sant Pere de Vilamajor, documentades en el capbreu del segle XVIII, travessades per la línia

termenal amb Fogars de Montclús, amb la casa d’aquest nom situada a la parròquia de la Costa del Montseny. Propietat que després es va conèixer per Castanyer.

v. la font d'en Feliu i d'en Baró, mas Gorgs, Ventinyac.

“Domingo Castanyer y Sagimon Castanyer pare y fill page-sos duenyos y possessors del mas Recolons y sas terras, honors y pocessions de la parroquia de St. Esteve de la Costa de Montseny” (AVF, *LIP*1785, pp. 49-57). “Terra procedència del mas Illa, en la qual hi havia hagut una fàbrica de pipes de fumar, i un petit edifici, tot plegat fou destruït, llevant el riu Tordera, migdia mas Recolons, denominat també Castanyer. Mercè Bertran Musté” (RPGr, ll. 4, fca. 352, f. 147. Llibre de Fogars de Montclús). “Demarcació territorial de la Costa, rodalia de la parròquia de finals del segle XIV. Còpia de l’arxiu parroquial: pressa de terra que allí es de la Parroquia de la Costa confrontant a ponent ab Vallmanya fins a encontrar a ponent el mas Terré a un camí que va del mas Vallmanya al mas Recolons de la part de migdia y passa a un sot que allí es que discorra de la parroquia de Santa Susanna de la part de migdia quedant la Iglesia a tremuntana y passat dit sot passant pel mig de les possessions e Recolons... any 1781. Domingo i Segimon Castanyer, propietaris del mas Recolons... any 1683. Testament de Margarida Recolons, com a hereva del mas Recolons, vídua de Francesc Cervera (a) Recolons” (*CostaM*, pp. 18, 84, 97).

Record; el mas Record.

Terres documentades durant el segle XVIII al torrent de l’Om.

v. l'artiga d'en Balada.

“25 octubre 1436. manso record. Anthony record” (ADB, *Caixa*10.130, *CapbRend*1436). “Salvador recort, a./ VI” (ADB, *Caixa*10.130, *Llscompt*1491). “5 gener 165o. Proceexen- Violant Recort muller de Narcís Recort pages de la parroquia, fundacio de charitat” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, p. 9, núm. 9). “164o. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimarts. 7 febrer: en Recort” (QDV, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa6o. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls).

Rectoret, cal

S’anomena un propietari veí de la terra del Bruguer,

amb el motiu el Rectoret, probablement el pagès de la casa d’aquest nom, situada al costat de migdia del veïnat del Bruguer. Casa que va ser totalment rehabilitada amb una construcció nova de planta baixa i pis, orientada a migdia de coberta a doble vessant desigual.

v. *el Bruguer, el Bruguer Nou*. “Bruguer Nou: Boter. Maria Boter vídua, Mariangela i Teresa filles” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Bruguer Nou: Can Rectoret. Andreu Boter, Magdalena muller, Teresa i Josepa filles” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886, 1887 i 1903*). “Casa de pagès anomenada cal Rectoret, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, punt anomenat barri del Bruguer, llevant-nord Josep Puig, migdia Josep Canyes, ponent Joan Ros, Caterina Ramis. Andreu Bot Casademunt” (RPGr, ll. 5, fca. 536, f. 240). “Andreu Boter Planas” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 12, f. 2, parc. 77c). “1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Andreu Boter (Rectoret)... 1951. Aportaren els seus jornals per a l’adaptació i ampliació de l’era per a camp d’esports i joc de bàsquet: Rectoret dos germans” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs.XIX*). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Rectoret. Distància: Tres quarts” (VCCPM, pp. 49-50). “Cal Rectoret (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “2. Reg. 2.2- Captació d’aigua. Els pouaires, el Rectoret” (*QDV*, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). II, p. 56).

Rectoret, l’olivar de cal; la terra de cal Rectoret i la vinya de cal Rectoret.

v. *el Bruguer Nou*. “11 gener 1923. Carles Llovera Sagrera. Peça de terra de conreu situada en aquest terme, llevant terres decal Rectoret per mitjà de carretera, migdia-ponent resta del terreny de la mateix propietat, nord Josep Llovera” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 72rv-73).

Rectoria, la

Edifici gran i auster el de la Rectoria, al qual s’hi arriba per un curt camí flanquejat de xiprers, des de la cara de llevant al començament de l’avinguda dels Quatre Camins. La façana principal, orientada a llevant, sobre a un pati lleugerament elevat sobre el pas de la riera de Vilamajor. Casal sobri de planta baixa, pis i golfes, amb cober-

ta a doble vessant perpendicular a la línia d’una façana allargada, amb entrada d’arc de mig punt dovellat, amb la marca de les eines de tall esmolades a les pedres dels brancals, amb la resta d’obertures d’arc pla de pedra. Sobre la finestra de la golfa, sota el carener la data de 1639.

També l’antic edifici de la rectoria de Santa Susanna, que estava situat darrere el costat de llevant de l’església, el qual amb la seva obra ajudava a apuntalar-la; d’ençà el seu enderroc l’edifici de l’església està patint un deteriorament evident i això es veu clarament a l’absis, que hi estava unit. Petita edificació que servia de Rectoria i Sacristia on s’hostatjava i dormia el capellà de la Costa, mossèn Ramon, una vegada al mes quan venia a dir missa. L’home feia els àpats a can Masjoan.

v. *Casanoves, la Doma, el mas Roure, el veïnat de Santa Susanna*.

“Veynat de la Iglesia. Rectoria. Rafel Derrocada rector, mossen Jaume Gomita vicari, Pau Pons, Isidro Alart, Caterina Morera, Jaume Pons” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Rectoria. Narcís Suñer. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *Plec-Com1744*). “Veýnat de la Iglesia. Rectoria. Bernat Espina, Maria Puich, Maria Xicar” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veynat de la Forsa: Rectoria: rvd. Llurens Valls, Maria Pinós minyona” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Casa Rectoral, nord el camí del Cementiri, que en part travessa la finca, llevant camí, avui el camí de Sant Nonet, i riera de l’Aïmar, migdia terres del Molí d’en Simó, i Cementiri Municipal, ponent el camí del Pedró” (RPGr, ll. 36, fca. 3040, f. 159). “La Rectoria. Antiga masia del 1639” (*QDV*, núm. 1, pp. 26, 54-55, 91 foto doble). “Veïnat de Susanna de Vilamajor. L’antiga rectoria s’enderrocà el 1980 perquè amenaçava ruïna (foto).” (*QDV*, núm. 9, p. 75). “Veïnat del Pla. La Rectoria” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. La Rectoria (plànol).” (FInform. Església de Sant Pere). “La Rectoria. La casa dels rectors” (VC-CPM, p. 158). “L’elenchus de l’any 1921: Santa Susanna. Casa rectoral: En bon estat. No hi ha hort. El masover Francisco lcart (a) Masjoan i la seva dona, la casa fa d’hostal... acord per construir la casa rectoral que servís per a l’atenció de les cases de Santa Susanna en terrenys contigus a l’absis de l’església, les obres van durera del juliol de 1863 fins a l’octubre de 1865. La casa rectoral, segons el projecte, quedava unida a l’església” (*CostaM*, pp. 196, 198-199).

Rectoria, el camí de la

Antic camí que comunicava l’Església de Sant Pere de Vilamajor amb la Rectoria, del qual avui queda l’entrada fins a la Rectoria amb un recorregut no gaire llarg. S’entra des de la cara de llevant de l’avinguda dels Quatre Camins, en diagonal fins l’antic edifici.

“El camí de la Rectoria” (*QDV*, núm. 1, pp. 60-61, 68-69). “6.4. Olivera. Les oliveres del camí de la Rectoria (foto).” (*QDV*, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). II, p. 104).

Rectoria, l’era de la

Espai situat a ponent de la Rectoria, entre l’edifici i el camí dels Quatre Camins, a la feixa de sobre on hi veiem en una imatge del primer quart del segle XX un bon nombre de pallers construïts i, posteriorment espai d’esbarjo i jocs.

“Rectoria” (*QDV*, núm. 1, pp. 44, 56-57). “1. Pràctica agrícola. 1.16- Conservar la palla. Pallers a l’era comunitària de la Rectoria” (foto).” (*QDV*, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). II, p. 43).

Rectoria, l’hort de la; la quintana de la Rectoria.

v. *el Sabater de la Força*. “29 juny 1927. L’actual campaner en Esteba Sauqué, ferrer, no vol conrear les terres de la Rectoria les he arrandades a en Martí Bruguera Costa per 300 ptes. anyals en reserva tota la pessa de terra de devan la Rectoria, límits son caminant rec del molí, Bosch de can Derrocada i pou de la Rectoria, te la obligacio de portar tot l’hort” (ADB, Cai-xa5.60, *Llpparroqs.XIX*).

Rectoria, la mina de la; el pou de la Rectoria; el rec de la Rectoria; la resclosa de la Rectoria i el safareig de la Rectoria.

Safareig que es conserva però sense ús, a la cara de migdia de la Rectoria, entre aquesta i la morera, al seu costat sud-oest. De forma allargada de 2,65x1,40 m, dividit pel mig, amb tres rentadors, un que abasta tota la llargada del costat de migdia, per on sortia l’aigua pel costat sud-est d’un tub elevat regulat per una clau de sortida i un tub per on rajava l’aigua al primer safareig del costat de llevant, que una vegada ple comunicava al del costat de ponent, amb rentadors a les dues cares.

La resclosa de la Rectoria construïda de pedres i troncs al pas de la riera de Vilamajor, amb la sortida del rec pel costat de ponent, a l’altre costat de can Sunyer, amb dos trams del pas del rec enterrats com a mina, per arribar fins a les terres de la Rectoria i el safareig.

v. *l’hort de la Rectoria*. “6na. resclosa de la Rectoria, bassa-mína-rec” (AMSPV, *PlànolAAMV1942*).

Rectoria, la morera de la; la surera de la Rectoria

La morera està situada a la façana de migdia de la Rectoria de Sant Pere, davant i ran del safareig, amb un volt de canó de 1,60 m, i 10 m Ø de capçada.

Més al sud de la morera, la surera és un exemplar de gran presència al sud-est de l’edifici de la Rectoria, sobre el pas del camí paral·lel a la riera de Vilamajor, al començament del bosquet de sota el Cementiri. Té un important gruix de canó pelat de 2,15 m, i un capçada irregular d’11 m Ø.

Redó, el mont

v. *el mont Rodó*.

Regants, la sèquia dels

Rec del regants del barri de la Bruguera. “Col.lectivitat de regants del barri de la Bruguera” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, parc. 2).

Regatxo, cal

Casa del veïnat de Santa Susanna, que va arribar a un estat de ruïna total, situada a sobre la cara nord del sot de Santa Susanna. Al segle XXI es va reconstruir amb llosa a les façanes externes, i la nova construcció, de planta baixa pis, situada al final del camí propi, s’utilitza de forma temporal.

“Miquel Illa Riera. Cal Regatxo, ruïnes” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3, parc. 5c). “Can Regatxo. (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Les Masies: Regatxo. (quadre) ... en bon estat... La Tordera. Cal Regatxo (foto).” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II)). El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 116). “L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Cal Regatxo. (3). Matrimoni amb un fill” (*CostaM*, pp. 190-191).

Regatxo, el bosc de cal; el mas Regatxo.

Terres a l'entorn d'aquesta petita casa, bosc bàsica-ment de pi i alzina.

v. *mas Roca*.

“Segimon Giró. 2na. “Regatxo” llevant Joan Puig i de Giró, migdia, masos “Regatxo”, “Castanyer” i “Sagrera”, ponent masos “Samon” i “Masjoan”, nord Samon i Eulàlia Planas Grau, bosc i erm de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 98, f. 102, alta 1908). “Miquel Illa Riera. Cal Regatxo, alzines, cereals” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 2, parc. 59).

Regatxol, el camí de cal

Camí obert exclusivament per arribar a aquesta casa des de la cara de migdia del camí de Santa Susanna, amb la interrupció d’una cadena a la meitat del seu recorregut.

Regatxo, la peça de cal

“Peça de terra bosc, erma, que abans formava part del mas Roca, anomenada peça de cal Regatxo, en el terme municipal de Sant Pere de Viulamajjor, llevant terres de l’herència, migdia mas Salmé i Castanyer, ponent mas Masjoan, nord masos Marxant Tort i Samon. Segimon Giró Sanahuja (1941)” (RPGr, ll. 2, fca. 101, f. 41).

Regatxo, el safareig de cal

Safareig de forma rectangular, amb una petita pica per a rentar, situat ran el costat de ponent de la casa de cal Regatxo, de la qual queda lleugerament separat. Construït amb la mateixa llosa utilitzada per a la casa.

Reguart, el mas

v. *el mas Vila*.

“Mas Reguart” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 30). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Regard. Regart. Reguart. De Reguhart ‘consell poderós:’” (*ELIC*, p. 119).

Rei, cal

La casa anomenada cal Rei, era la segona divisió que servia d’habitatge a l’actual casa de can Son. Al costat amb el portal de la cort, on l’home que hi vivia, en Miquel Casademunt Ferrer, negociant de cavalls, tenia una frase quan els alimentava: “Menjar per al menjar”.

Esteve Planas (a) Rei.

v. *el mas Derrocada, can Pau Perera, can Son*.

“Pla: Can Rey. Planas, Jaume, Rosa muller, Esteva, Maria, Jaume, Encarnació, Joan i Narcis fills” (ADB, Caixa 1.10, *Ll-bCom1870-1871 i 1886*). “Pla. Rey. Tomàs Tarrés, Francisca Illa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Jaume Planas. Rei de Vilamajor (avui Esteve Planas Baldé). Per la terra de regadiu, erm, vinya, secà. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 247). “II, 6. Cronologia. Dels renoms medievals als moderns. A) Reflecteixen una qualitat constant, referida- al físic, metafòricament: *rei*... VI, 4. Parentiu per afinitat (matrimoni). El Rei, marit de la Reina... VII. Situació social. Els ben nombrosos: El Rei, no referie-xen ni a la reialesa o la noblesa, s’adscriuen a explicacions varies: semblança física, caràcter, joc, teatre, costums di-versos, etc... X, 1b. Amb al.Husió directe al factor potestat (funció, etc.). *En Rei, lo Rei*... XIV, 5. Originats per masies o partides: *can Rei*” (*RMMNC*, pp. 22, 49-51, II, 6; IV, 15b; VI, 4; VII; VIII, 1; X, 1b; XI, 7b; XII, 9c i XIV, 5.). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 2. Noms de grau nobiliari, dignitat o càrrec civil o militar. Rei. Rey. Reig. Reitg.] Rech. Són diverses formes del substantiu *rei* (del llatí *rege*), títol de monarca sobirà” (*ELIC*, p. 249).

Rei, la peça del

Peça de terra del terme de Sant Pere de Vilamajor, que tenia l’anomenat el Rei, que s’estava a Sant Antoni de Vi-lamajor.

“Esteve Planas. Rei de Vilanova (avui Pere Planas Estra-gués). Peça de terra de secà, regadiu” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 248). “Nom de la casa situada al carrer del camp d’en Puig núm.13, amb la façana en diagonal a la línia de façana del carrer. Sembla que originàriament era un motiu de l’home que es deia Teixidor de cognom, que donaria el nom de casa” (RSAV).

Reixa, en

“El conegut per en Reixa” (RPGr, ll. 1, fca. 127, f. 98).

Reixaca, en

“Jaume Aiguaviva (a) Reixaca” (AMGr, JM, Judicis verbals, any 1859).

Rels, el torrent de les

v. *el mas Canal de Brugueres*.

Resclosa, el camp de la

Terra de conreu de can Ribes, situada a migdia del punt de confluència del camí de can Ribes i la riera de Canyes, vora el punt de la resclosa de Ripoll que queda en una punta al nord de la terra, amb la riera que circula pel seu costat de llevant.

“Josep Puig Plaja. Can Ribes, alzines-cereal” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parc. 157a-d).

Rescloses, el camp de les

“Peça de terra regadiu, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge anomenat camp de les Rescloses, llevant sèquia, migdia mas Bacs, nord Jaume i Joan Ose-rans. Margarida Bou Tortadés; Salvador Oserans Moret; Josep Oserans Bassa (1949)” (RPGr, ll.5, fca. 478, f. 54).

Reverter, el mas

“Mas Reverter, en lo Faig Gros, Mont Redó i Tremoleda” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 2rv). “A. Llinatges que re-presenten el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Reverter. Apareix documentat des del segle XI i és el nom d’un comte de Barcelona del segle XII. En els documents escrits en llatí apareix *Revertarius*. Sembla derivat del nom persona *Revert* o *Rabert*, d’origen germànic; però no es veu la causa d’haver-li aplicat el sufix –er o –arius. S’ha insi-nuat la hipòtesi d’un origen llatí *revertarius* (de *revertere*, ‘retornar’) que significaria ‘tornat a la fe’; però tampoc no és gaire segur” (*ELIC*, p. 119).

Riba, can

Aquesta forma Riba, evoluciona cap el plural: Ribes en la denominació i el pas del temps.

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Riba... Census Natalis: Riba” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 66, 68). “13 febrer 1596. Constituïda la universitat so es consell plurals de la pa-rochia de Sant Pere de Vilamajor. riba jurat en cap” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, p. 85rv). “Veynat de la Iglesia. Riba. Pau i Maria Riba... Veynat del Pla. Riba. Bart-homeu, Margarida, Pere Joan, Maria, Margarida Riba. 9 per-

sones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Canyas. Riba. Marga-rida Riba. 10 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1693*). “Riba” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (HMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rectors de Vilamajor du-rant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Riba... Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Riba” (*Quadv*, núm. 3, pp. 14-15). “les masies a partir de la seva antiguitat, algunes des del segle XII. Les posteriors serien com l’ex-pansió de les primeres, construïdes per donar allotjament als seus descendents: Can Riba del Pla” (*VCCPM*, p. 25). “Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Riba 1213 (plànol).” (V872-1299, p. 46b). “1347. El Batlle general de Catalunya concedeix autorització a Guillem ça Riba i a Ra-mon ça Parera ambdós de Vilamajor perquè puguin caçar astors, falcons, milans, miloques i tota classe d’ocells, des del migdia de coll de Canyes a la vinya Corcolla, i des del coll de Canyes a coll Farfanya... 12 juny 1384. Conveni subs-crit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciu-tat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susan-na. Homes de Vilamajor: Ramon de can Riba” (600AC, pp. 42, 91-92). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 5. Noms d’accidents hidrogràfics, de dipòsits i conductes d’aigua. Riba. Riva. Ri-bes. Del llatí *ripa*, ‘vora de mar o d’un curs d’aigua?’” (*ELIC*, p. 184).

Riba, el coll de

“Bernardus Gerad homo Dni Regis juramento dicit quo tenet pro Do Rege Mansu Gerad, de omni honore, quem possidet pro Do Rege ad Colle de Ripa Campu unu, dat quintu” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 35).

Riba, el mas; el pla de Riba i la vinya d’en Riba.

Terres del mas Riba o Ribes, quan es documenta al capbreu del segle XVIII, al sot de l’Om, creiem s’està re-ferint a la zona del Forn d’en Ribes.

v. *el bosc de la Bassa i la Coma, Camprodon, el sot i el tor-rent de les Corts, Ferreres, el torrent de l’Om, can Riba del Lle-doner*.

“Mas Ripa... Mas Riba” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, pp. 17,

29). “Bernardus Ripa: homo Dni Regi, juramento dicit, quo tenet pro Do Rege Mansu de Ripa, et facit de sensu quin- que solidos, et quatuor denarios pro Porcada, et media. Im quatuor denarios pro Porcada, et media... Mansus de Riba, facit host, et Cavalcada” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 36, 62). “1235. Guillem de Riba i la seva muller Beren- guera... una peça de terra... es troba a la parròquia de Sant Pere en el Pla de Riba. 1348. Pere de Riba el pagès del mas homònim” (*SRC*, pp. 71, 312, 354-355, 554). “Iem tenemus in parr^a. Villamaŷoris petia terre terminatur ab oriente in via de puig Graner ameridie In tenedore den Bertran et par- tim den Masaguer ab occidente In riaria de Brugueres, et a cirtio in tenedore Guillermi de Rippa” (ADB, Caixa núm.47 Capb. any 1592, p. 29rv). “El mas Riba” (RPGr, ll. 3, fca. 265, f. 205). “Masies, tinents i amos de Sant Pere. 1292. Arnau Guillem de Letona o Lledó estableix a Ramon Rovira en dues feixes. Una, situada en el pla de Riba, sot el mas de Llinars, limita a llevant *in margine de Longana*, migdia mas Rovira, ponent camí públic, nord mas Riba” (*V872-1299*, p. 76).

Riba d’Amunt, en

“10 juliol 1545. Proceexen- Censals que Joan Ram del mas hereu del mas Ram vene al aniversari de Pere Riba demuntcelebrador en estat Iglesia a Bernat Riba y Joan Derrocada” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, p. 10, núm. 10). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimarts. 24 gener: en Riba damunt” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mos- sèn Llorenç Valls).

Riba del Lledoner, el mas

Segurament és el mas Riba o Ribes com es coneix en època contemporània.

v. la Clota, el mas Gras d’Avall, el mas Saulet. “14 setembre 1626. –setembre- Fa Narcis Riba del Lla- doner propietri del mas Riba del Lladoner del veynat de Canyas censal al 14 de octubre deu sous” (ADB, *Cai- xa*10.130, *Censals*1592, p. 11b). 6 novembre 1595. Constituïts aplegats y agrupats apres de repicar las campanes dins de la Iglesia los discrets y honrats Joan riba del lledoner” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila*1595, pp. 84-84rv).

Riba del Pla, el mas

v. el mas Riba, el pla de Riba.

“La Fiscalitat. Llibreta d’anotacions 1436-1437. Riba del Pla” (*VCCPM*, p. 100).

Ribafort

“1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dissabte. 4 febrer: Jacintho Ribafort” (*QDV*, núm. 8, p. 58, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mos- sèn Llorenç Valls). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 5. Noms d’accidents hidrogràfics, de dipòsits i conductes d’aigua. Ribafort. Grafia aglutinada de *riba fort*, equivalent a *riba forta*” (*ELIC*, p. 184).

Ribalta, can

Avui s’anomena i es distingeix d’aquesta forma la ca- sa-torre de construcció moderna d’en Joan Pruna, des- cendent i propietari de can Quico Ribalta al nuci antic d’aquest nom al veïnat dels Boscassos.

“Ribalta de Sant Miquel de Sant Celoni” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 20rv). “Buscasus: Ribalta. Ciprià Filbà, Teresa muller, Pau fill, Filomena muller” (ADB, Caixa 1.10, *Llb- Com*1887). “1951. La obra del centre de culte., donaren jor- nals: Josep Clopés (Ribalta) jornals diversos, carro i cavall” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs.XIX*). “B. Llinatges que repre- senten el nom del lloc d’origen, de residència o de propie- tat. 5. Noms d’accidents hidrogràfics, de dipòsits i conduc- tes d’aigua. Ribalta. Rivalta. Grafia aglutinada de riba alta... 6. noms d’accidents orogràfics i d’altres referents al relleu i aspecte del terreny, muntanyola. Ribalta. Grafia aglutina- da de riba alta (del llatí ripa alta, ‘vorera alta.’)” (*ELIC*, pp. 184-202).

Ribalta, el mas; l’olivar de can Ribalta i la vinya de can Ribalta.

Terres situades en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, la major part de les quals i la pròpia pagesia estan en el terme de Sant Antoni de Vilamajor.

v. el mas Pungol.

“Bernardus de Ribalta, homo milicie, homo monasterÿ de Sa Sercada et den Gascon, juramento homo Regis et facit

host et cavalcada, procada et arandu” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 43). “Pere Vila de Vilamajor. Per la terra de regadiu, secà, erm, vinya, olivar. Per la casa de pagès... An- ton Vila de Vilamajor. Ribalta. Per la terra de secà, vinya, erm. Per la casa” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núms. 377, 379).

Ribalta de Baix, el mas

Propietat anomenada mas Ribalta de Baix o d’Avall. *v. Lleget, la Ribera.*

Ribalta de Dalt, el mas

v. el mas Gual de la Torre.

Riber

v. Dona Morta.

“Anthony ribé als colõm... pere ribé a XXXVII” (ADB, *Cai- xa*10.130, *Llscompt*1491). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 5. Noms d’accidents hidrogràfics, de dipòsits i conductes d’aigua. Riber. Ribé. Derivat de *riva*, ‘vorera.’” (*ELIC*, p. 184).

Riber d’Amunt

“Pere ribé demunt/ L VIII” (ADB, *Caixa*10.130, *Llscompt*1491).

Riber de Vila-rasa

“Pere ribé de vilarasa/ L IIII” (ADB, *Caixa*10.130, *Lls- compt*1491).

Ribera, la

“18 novembre 1606. Anthoni roure agricole ville maioris, arrrendo vobis Joannis farnes dicta parrochia illud bos- cum sive scitum in dicto termino de Vilamaioris loco vo- cato a la Ribera quatuor quarteria frumenti, orient cum tenedone dictom roures et sauleda via in medio, meridie cum manso sabater, occidente manso moncada, et cum dicto farnes, ab aguilone cum teneria a dicto roures una vora de vos dit farnes havia de tallar lo dit bosch aflor de soca” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Manuel Ripoll*, 1606, pp. 5rv). “25 novembre 1727. Joannes Clavell agricultor parra. Sti Petri Villamajoris, possessor Mansi Clavell, teneo petia terra trium quarteriarum partim campam vocata a la Ri- bera, orient honoribus Derroca, et de Llança, fui fuerunt

mansi Roig quadam rasa mediante, meridie honore den Saulaeda, partim, qui fuit mansi Lladó, et partim dicti mansi Roig, occidente et a cirtio dicti mansi Derrocada qui fuerunt mansi Roig... 4 abril 1729. Ego Josephus Derroca- da, et de Llança, domicellus in parra. Sti. Petri Villamajoris, non solum usufructuariu, Hereditatis et Mansi Derrocada dicta parra... Petiam terra partim nemorosam et partim heremam vocatam la Ribera y Costa den Roure qua quasi omino circuhit totam dictam Riberam dicti Clavell de per- tinetÿs mansi Roig, oriente fexonet et dicta Ribera dicti Clavell, partim honore den Sauleda, meridie mansi Sabater de Vilanova, quem nunc possidet Petrus Vila, et Clasqueri, honore den Piffarrer qui fuit mansi Ribalta de Vall, et par- tim Sauleda, occidente mansorum Castellar et Moncada torrent de Malinfern, olim den Aguilar, et a cirtio Clavell” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 33-33rv, 223-223rv, 227rv). “Esteve March, de Sant Antoni de Vilamajor. “La Ribera”, llevant Josep Bertrran Clavell, migdia Josep Sauleda, ponent Maria Anna de Llanza, nord Pere Oserans, secà de primera” (AMSPV, *RefApPG*1925,núm. d’ordre 131, f. 139). “Peça de terra conreu, secà, anomenada la Ribera, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Josep Bertran, migdia Josep Sauleda, ponent Maria Anna de Llansa, nord Pere Oserans. Josep March Guinart; Isidre Serra Planas (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 324, f. 343).

Ribes, can

Ara s’entra a can Ribes des de la cara de ponent del camí de can Gras a través de l’era, per arribar a la casa nova, amb un baixador que cau lleugerament i ens deixa a l’antiga pagesia orientada de cara a migdia, amb el costat de llevant de façana allargada ran el pas de l’antic camí. Construïda en planta baixa i pis amb coberta a doble ves- sant perpendicular a la línia de façana, amb entrada d’arc de mig punt dovellat de pedra amb la data de 1757 a la dovella central i d’arc pla de pedra a la finestra del primer pis amb el rellotge de sol sobre la llinda fins coincidir amb la inclinació del carener de coberta.

També era conegut com en Ribes en Josep Puig, antic propietari del Forn d’en Ribes.

v. can Riba, el Forn d’en Ribes, el mas Torre Guillera. “Veŷnat de Canyes: Ribas. Bonaventura Ribas. 6 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1730, 1752). “Veŷnat de Canŷas. Ber-

El pou de can Ribes

tran. Jaume Bertran. Maria muller, Joseph, Francisco, Antonia, Jospèha i Jaume fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1843*). “Cañas. Ribas. Pere Alsina vidu, Joan i Catarina fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Cañas: Ribas. Josep Arquer, Rita muller, Josep fill, Josepa muller, Josep fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Josep Arqué (Ribes) jornals” (ADB, Caixa5.60, *Ll-pparroqs.XIX*). “Mas anomenat can Ribes, migdia casa Llinars, can Vidal, can Gras d’Avall, Salvador Clavell, ponent can Gras d’Avall, Segarra, Gras, nord can Pujades. Ramon Sarriera Pinós” (RPGr, Il. 3, fca. 224, f. 61). “Rosa Gras Ventura veïna de Sant Pere de Vilamajor, can Ribes” (RPGr, Il. 3, fca. 275, f. 227). “Can Ribes” (RPGr, Il. 45, fca. 325, f. 26).

“Veïnat del Pla. Can Ribes” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Josep Puig Plaja. Can Ribes, casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parc. 149c). “0,43. Passem pel costat del mas Ribes” (FInform. El Camp Gran). “Can Ribes (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Can Ribes (di-buix). (foto).” (600AC, pp. 47, 49).

Ribes, la bassa d’en; la resclosa de can Ribes i el safareig de can Ribes.

A can Ribes tenen dues basses al pas del rec de Canyes, situades al nord i al sud del veïnat de can Pujades i can Vidal, anomenades respectivament: la bassa de Dalt i la bassa de Baix.

El safareig de forma rectangular de 5x3 m, amb rentadors, està situat just ran el costat de ponent del camí de can Gras, al costat sud-est de l’era. S’embassava l’aigua que feien entrar amb el bagant de l’aigua del rec de Canyes per rentar la roba i com a dipòsit per als animals; quan no hi havia gaire aigua calia anar a rentar a la riera per no embrutar-la.

v. *la bassa de Baix, la bassa de Dalt, la peça del mas Gras*. “Josep Puig Plaja. Can Ribes, bassa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 6, f. 2, parc. 149g). “2. Reg. 2.2- Captació d’aigua. La riera de Canyes era la de major cabal. S’hi havien fet 6 rescloses: prop de can Ribes” (QDV, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). Il, p. 54).

Ribes, el bosc de can; els castanyers de can Ribes; la gleva de can Ribes; el mas Ribes; l’olivar de can Ribes; el prat de can Ribes; la vinya de can Ribes i el camp de la vinya de can Ribes.

Propietat de Josep Puig, al segon terç del segle XIX, veïna del mas Pujades, que figura a les delimitacions de la peça de terra del sot de Cans d’aquest mas. Pel costat de llevant, tenia veïnatge amb les terres de can Sala.

Terra d’1 ½ Ha, dedicada d’antic al conreu de la vinya, que fa molts anys va desaparèixer. Avui és un camp de conreu de cereals, situat a migdia de les Illes, a llevant de la dreuera de can Panxa, amb la terra dels Colomers a llevant-migdia.

v. *la plana dels Àlbers, l’Arbre Morell, Camprodon, el sot dels Cans, el sot d’en Creixells, el mas Gras d’Amunt, la serra dels Jugadors, la peça d’en Llarg, el mas Perera de Canyes,*

Sala, la Serradora, el mas Vidal de Puig.

“Josep Puig. Mas Ribes. Per la terra de castanyers, bosc, rocars, erm, vinya, regadiu, secà, prat. 8.- Per la terra de regadiu, secà, oliveres, bosc, erm (la Gleva). Per la casa de pagès... Josep Portet de Sant Esteve de Palautordera. Ribes, avui Josep Vila Gené, vinya, erm” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núms. 283, 287). “Josep Puig Moré de Calella. 6na. “Can Ribes” llevant mas Vidal i Jaume Gras, migdia Casa Llinars, Jaume Gras i Salvador Auladell, ponent Jaume Gras, mas Llinars i Salvador Parera, nord Gras i el mas Pujades, regadiu, secà, bosc, erm, olivar de tercera, prat de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 179, f. 191rv-192, alta 1914). “Josep Puig Plaja. Can Ribes, vinya” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parc. 159a).

Ribes, el camí de can; el gual de can Ribes.

Denominació del tram de camí que ara s’anomena de can Gras, des de can Llinars fins a can Ribes i la cruïlla que marxava de cara al nord-est fins el camí de carena de Sant Elies, de cara al nord-oest, va per darrere la casa i baixa entre alzines i de seguida regira per travessar la riera de Canyes a gual i ascendir a trobar el camí de can Llinars, poc abans del camí de can Panxa davant del camp Gran.

“Veïnat de Canyes-Veïnat del Pla. Camí de can Ribes” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “El camí de can Ribes” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2).

Ribes, el camp d’en; la peça de can Ribes

Bosc situat a la carena, sobre les branques del sot de Ferreres. Peça de terra pertanyent al mas Gras d’Avall.

“Francesc Gras Costa, lega a la seva esposa una peça de terra denominada: ‘el camp d’en Ribes’ (1943)” (RPGr, Il. 3, fca. 270, f. 215). “Peça de terra regadiu anomenada can Ribes, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, pels quatre punts cardinals Josep Puig. Francesc Gras Costa; Salvador Gras Puig (1943)” (RPGr, Il. 3, fca. 272, f. 221). “Josep Puig Plaja, Esteve Riu Busquet. Peça d’en, Ribes, alzines i pins” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parcs. 270-272).

Ribes, l’era de can

Situada entre el pas del camí i la casa, en un espai encaironat, que avui es conserva una part molt malmesa pel

gir d’una eruga, amb un cobert construït a la seva cara nord i la pallisa al costat de ponent, que després de re-construir-la es va convertir amb l’habitatge de la família Bruguera. De forma allargada de llevant a ponent amb la cara de migdia de punt rodó que facilitava el moviment dels animals a l’hora de batre, amb un banc de pedra de riera al volt. Es va batre amb màquines i es feien dos pellers, de palla i de civada i alfals amb perxera.

“Josep Puig Plaja, Esteve Riu Busquet. Can Ribes, era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parc. 135c-d).

Ribes, els pins d’en

Zona situada sobre les terres de la part nord de can Parròquia. Peça de terra d’1 Ha, ara és tot bosc de pi i alzina.

“Pins d’en Ribes (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Ribes, en

Quan es donen els límits de la propietat de la Torre Guillera, un dels propietaris que es documenten, és en Josep Puig, conegut com en Ribes de Sant Esteve de Palautordera.

v. *la Torre Guillera*.

Ribes, les

“Mas Armengol de Canyes, situat en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que es compona de les peces que es descriuen: L.- Peça de terra anomenada les Ribes, de cabuda dos quartans, llandant a llevant-migdia-nord Pere Pujol, ponent Josep Sagrera, per mitjà del camí que dirigeix a Sant Pere de Vilamajor. 8 maig 1878. Testament de Josep Boix Terradas, a favor de Salvador Boix Bassa” (RPGr, Il. 1, fca. 35, f. 114). “14 gener 1915. Pere Boix Martori. En mèrits d’escriptura d’inventari, en qualitat d’hereu del seu difunt pare Salvador Boix Basa, és alta de les següents finques. 13na. L. Peça de terra regadiu anomenada Les Ribes, dos quartans, llevant-migdia-nord Pere Pujol Parera, ponent Josep Sagrera” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 66). “Pere Boix Martori d’aquest poble. 12na. “Les Ribes” llevant-migdia-nord Pere Pujol, ponent Josep Sagrera, regadiu de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 44, f. 46rv, alta 1921).

Ribes d'Amunt, el mas

“lo mas ribes de munt” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*).

Ribes del Lledoner, can

v. *les feixes de Creixells, el mas Rovira, el Barqueró de d'amunt*.

“Veŷnat del Pla: Ribas del Lladoné. Francisco Ribas 2 per-sones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*).

Ribetes, can

Anomenen can Ribetes, la primera casa, situada ran de la cara nord de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars núm. 12, després del terme de Cànoves i Samalús en direcció a Vilamajor, abans del revolt de cal Bord. Casa de planta baixa i pis amb coberta a doble vessant perpen-dicular a la línia de façana orientada a migdia. L'any 2015, està deshabitada.

“Veŷnat Bruguer Nou: Ribetes. Boté. Pruna. Mariàngela Boté vídua, Joseph Pruna, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Bruguer Nou: Can Ribetas. Pruna. Joseph, Eulària, Bartomeu, Pere, Anton” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-Com1886*). “Bruguer Nou: Ribetas. Pere Pruna, Maria mu-ller, Anton fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Josep Pruna (a) Ribetes de Vilamajor” (AMC, *Am1859*, for, núm. 2o). “25 maig 1951. Es va portar la comunió als impedita i anci-ans: de la casa anomenada Ribetes... 21 maig 1952. Va ser portada la Santa Comunió Pasqual als ancians impedita i malalts de la casa: Ribetes” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs. XIX*). “Veïnat del Bruguer. Can Ribetes” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Ribetes. Distàn-cia: Tres quarts” (VCCPM, pp. 49-50). “Can Ribetes (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Ribetes, el mas; l'olivar de can Ribetes i la vinya de can Ribetes.

“Josep Pruna. Ribetes de Vilamajor. Per una peça de terra secà, vinya, olivar. Per una casa de pagès” (AMSPV, Cai-xa173, *Am1863-1906*, núm. 297).

Ribetes, el pou de can

Element d'arquitectura popular de forma rodona,

cobert amb volta de totxo, tapat pels laterals també de totxo, situat davant el costat sud-est de la casa de can Ribetes.

Ribetes Nou, can

Casa construïda a la zona del Bruguer, a la qual s'hi arriba per un curt camí que entra des del costat de llevant del camí de can Cristòfol, ran la tanca de la cara nord de can Torre, gira al nord de seguida per deixar-nos a aques-ta casa nova de la família de can Ribetes.

“Can Ribetes Nou (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Ricard

“Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Ricard” (*QuadV*, núm. 3, p. 14).

Ridaura, en

Segimon Vila conegut per Ridaura.

v. *Vallmanya*.

Riera, can

“Riera, nom” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 2orv). “Bartho-meu riera texido/C XXV... Lorens riera XXXXIII... Pere riera texidor. L XXXXII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “Veynat de la Iglesia. Riera. Pere Pau Riera, Miquel, Joan i Elisabet Riera” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veŷnat de la Iglesia. Ri-era. Jaume i Magdalena Riera” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Boscassos: Riera. Maria Riera vídua, Llorens fill” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1785*). “Riera. Francisca Berenguer vídua, Mateu i Teresa fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “En riera” (ACA, Batllia General de Catalunya A4o3. *fogatge* de l'any 1497). “Johan riera” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515. Alfochs de Sta. Susanna). (HMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vila-major: Riera... Data: 1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famí-lies a Vilamajor segons el fogatge: Riera” (*QuadV*, núm. 3, pp. 14-15). “1640. La reconstrucció de l'església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la

construcció. Dilluns. 3o gener: Joan Riera parayre” (*QDV*, núm. 8, p. 58, ADB. Caixa6o. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “16 novembre 1716 fonch batejada en les fonts baptismals de la esglesia parroquial de Santa Maria de Vilalba Sa Serra, per Miquel Astor, vicari de dita isglesia, Gaudina, Margarida Guinart, filla legitima y natural de Cosme Guinart pages de la dita parroquia de Vi-lalba y de Margarida muller sua, padrins Joan Riera, pages de Sant Pere de Vilamajor y Frca. Guinart de la parroquia del Far” (ADB, LIV, p. 32rv.Vallgorguina Bap. 1710-1740). “Al-tres intercanvis: 1545-1550. Noms de les masies: Jaume Ri-era” (VCCPM, p. 123). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d'origen, de residència o de propietat. 5. Noms d'accidents hidrogràfics, de dipòsits i conductes d'aigua. Riera. Sarriera. Del substantiu *riera* (del llatí *rivària*), ‘riu de poca aigua’” (*ELIC*, p. 184).

Riera, el mas; l'olivar de can Riera.

v. *les Corbateres, el camp Maleny, Ventinyac*.

“17 octubre 1639. Fa Narcis Riera de Fraxaneda propietari del mas Riera als 30 de octubre pensió de censal a Bart-homeu Brugera de Brugueres, pagès de la parr^a.” (ADB, *Cai-xa10.130, Censals1592*, p. 14b). “16o8. Heretat de Joan Riera del veynat de Fraxaneda del terme de Sant Pere de Vila-major, jurament de Joan Riera pages de tota la casa terres y possessions de aquella de la mas Riera” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Joan Novell16o8*, p. 14). “Pere Oserans de Vilama-jor (avui Oserans París) Mas Riera. Per la terra de secà, erm, olivar. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 235-236). “Josep Pujol. Canal de Vilamajor. Avui Nastà-sia Martí. 1.- Per la peça de terra de secà, bosc, erm (olivar de can Riera)” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 268).

Riera, el sot de can

v. *el sot de can Biel*.

“Pere Ozerans Moret d'aquest poble. 3era. “Sot de can Rie-ra” llevant Jaume Fradera i Joan Barnet migdia Jacint Pujol Riera, ponent successors de Felip Ravell per mitjà de camí, nord Joan Barnet Plantada per mitjà de camí, secà de ter-cera, erm de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d'ordre 155, f. 166). “Terra en part bosc, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, paratge sot de can Riera, nord amb la casa nova anomenada del Pedró, can Planes, nord-llevant Bell

Redòs, llevant can Biel, camí de carro a l'extrem nord-est que serveix d'entrada particular a la casa de can Paràs” (RPGr, ll. 8, fca. 747, f. 73).

Riera, la bassa de la; el rentador de la Riera.

Al veïnat de Ripoll, al pas del pont de Ripoll, es va en-fondir el llit de la riera amb un davant de pedra, com una resclosa, perquè s'embassés l'aigua i les dones podessin rentar. Hi baixaven amb un caixó i un coixí i rentaven so-bre un roc.

Riera, el camp de la

Terra situada sobre el costat de ponent de la riera de Vilamajor, al nord-oest del pont Vell, avui formen part de la zona urbanitzada de sota l'església i la cara nord del vial d'entrada, on varen construir-se les cases de can Cortès.

Antigament, a finals del segle XVI, hom anomena d'aquest forma el camp d'en Derrocada o de la Riera una peça de terra ran el callarís d'en Derrocada.

v. *el camp d'en Derrocada*.

“Les cases del camp de la Riera... pallers en els camps de la riera, que havien estat cedits al bisbat en una deixa, feien la funció d'era comunitària ifeines agrícoles” (*QDV*, núm. 1, pp. 45, 82-85).

Riera, l'hortet de la

“11 març 1728. Ego Josephus Gel, et Planell agrícola parra. Sti Stephani de Cañamás, possessor Mansi Planell et ejus terrarum parra. Sti Petri de Vilamajor. item etiam habeo, teneo et possideo terra media quarteria frumenti vocata lo Hortet de la Riera qui fuit partinetŷs Mansi Noguera de Cañas, oriente riaria de Vilamajor, meridie honoribus den Parera de Cañas, occidente mansi Armengol, partim man-si Planell, et a cirtio mansi Parera” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 171rv).

Riera, la plana de la

Zona a les terres del Cortès, sota la masia, estructurat en feixes de conreu que encara conserven les restes de parets, ara tot és bosc. Situada vora el costat de ponent de la riera de la Moixa, també és anomenada el sot de la Plana, és travessada per un camí que zig-zagueja i ascen-deix de llarg per la costa.

Riera de les Oliveres, can

Antiga casa del nucli de la Força veïna pel costat de ponent amb l'edifici de la Mongia.

v. *el puig Graner, Paràs*.

“Veŷnat de la Iglesia. Miquel i Elisabet Riera” (ADB, Cai-xa1.9, *LlbCom1730*). “La Força y Ripoll. Riera de les Oliveres. Susanna Riera 4 persones” (ADB, Caixa1.9, *PlecCom1744*). “Veŷnat de la Iglesia. Riera de les Oliveres. Felix Massó. 2 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1754*). “Pere Ozerans Bertran de Llinars. 7na. “Can Riera de les Oliveres” llevant escola pública de nenes, hereus de Tomàs Garroset, Jau-me i Francisco Ozerans, terres de l’Església, migdia terres de l’Església i hereus d’Esteve Fradera, ponent N. Moliner, Jaume Carrera, nord Esteve March, Andreu Parera, erm de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 154, f. 164rv-165).

Riera Teixidor, en

“en riera texidor ” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogat-ges* any 1515. Vegueria de Barcelona. Vilamajor). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*).

Riera de la Vall, el mas

Terres del mas Riera de la Vall situades en el terme de Sant Pere de Vilamajor, travessades per la línia termenal amb el Montseny amb la casa i les terres d’aquest mas en el terme veí.

v. *la peça de l’Ermità, el mas i el vinyet d’en Samon, el ser-rat del Suro, el mas Vesa*.

“Joan Vila qui esta en lo mas Riera de la Vall” (ACA Batllia General de Catalunya, secció del Reial Patrimoni, fogatges núm. 2598, parròquia de Sant Julià del Montseny, any 1553, f. XXII). “Joan Vila qui esta en lo mas Riera de la Vall” (ACA Batllia General de Catalunya, secció del Reial Patrimoni, fogatges núm. 2598, parròquia de Sant Julià del Montseny, any 1553, f. XXII).

Riereta, can

Casa del veïnat del Bruguer, a la cara de migdia de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, des de la qual hi ha el trencall d’entrada a la casa i ran el termenal amb Cànoves-Samalús. Sembla que fou construïda durant el segle XIX, casa senzilla, de baix i dalt amb coberta a do-

ble vessant perpendicular a la línia de façana, orientada a migdia, amb el núm. 11, a la façana, amb una construcció de magatzem a la part posterior. Diminutiu del cognom Riera.

A la casa de can Riereta del veïnat de les Garrigues de Cànoves, tenien dues filles; a la de Cànoves li donaren una terra plantada de vinya davant la cara de migdia de la casa de Sant Pere de Vilamajor, i a la filla d’aquesta casa, li donaren un hort vora la casa de can Riereta de Cànoves.

Al capdavall compraren la vinya de davant la casa, però més endavant arrancaren els ceps, que, segons di-uen, era bona i de tota mena de raïm.

“Bruguer Nou: Riera, Maria Riera, Jaume Riera” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813 i 1822*). “Veŷnat Bruguer Nou: Riera. Rech. Jaume Rech, Isabel muller, Antonia i Anton fills” (ADB, Cai-xa 1.10, *LlbCom1841*). “Bruguer Nou: Riereta. Jaume Riera, vidu, Ramon Safon, Antonia muller” (ADB, Caixa 1.10, *Ll-bCom1870-1871*). “Bruguer Nou: Can Riereta. Rech. Jaume, Ramon, Antonia” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*). “Bruguer Nou: Riereta. Isidro Casals, Teresa muller, Esteva, Josep i Maria fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887 i 1903*). “Finca rústica en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, denominada can Riereta, composta d’una casa edificada sobre aquella peça de terra anomenada antigament el Bruguer, ponent torrent Mal, nord mas Cavaller de Càno-ves” (RPGr, ll. 14, fca. 1437, f. 127). “Veïnat del Bruguer. Can Riereta” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “hereus de Fran-cesc Btlle Illa. Can Riereta. casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 12, f. 2, parcs. 158d). “5 juny 1950. Es va portar la comunió als impedits i ancians: can Riereta... 1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Martí Muntal (Riereta) jornal... 21 maig 1952. Va ser portada la Santa Comunió Pasqual als ancians impedits i malalts de la casa: Riereta” (ADB, Cai-xa5.60, *Llpparroqs.XIX*). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Riereta. Distància: Tres quarts” (VCCPM, pp. 49-50). “Can Riereta (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vila-major).

Riereta, el camí de can

Aquest camí, de curt recorregut, porta exclusivament a la casa de can Riereta, des de la cruïlla del camí de can Cristòfol amb la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars.

Riereta, l’olivar de can; la terma de can Riereta i la vinya de can Riereta.

Terra de can Riereta, situada just a la cara de migdia de la casa del Bruguer, a continuació del pati. Es va arren-car la vinya per tenir conreu de secà.

v. *can Riereta*.

“Jaume Riereta de Vilamajor. Per la terra de vinya, secà, oli-var” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 310). “27 agost de 1919. Vuitè molló. Es reconeix com a tal una fita de pe-dra en forma de paral·lelíped rectangular, situat en el lloc denominat “Can Riereta”, en terreny de vinya que pertany a la casa de pagès anomenada“Can Cavaller”. La línia de terme reconeguda entre els mollons setè i el vuitè, és la recta que els uneix” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mo-llons als termes de Sant Pere de Vilamajor i Cànoves-Sa-malús). “Can Riereta” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 6.13).

Ripoll; el camí de Ripoll; el carrer de Ripoll i el veïnat de Ripoll.

El camí donava la volta des del camí de Sant Jaume a can Fou, i d’aquesta casa a can Vesa, després baixa fins la cantonada de cal Sant, una part continua ascendint fins a la plaça de l’Església, i una altra de cara a llevant se’n va a travessar la riera de Vilamajor pel pont de Ripoll i surt a can Duran.

v. *ca la Cion de Baix, l’Escola de Nens, can Feu, can Fou, can Liro, can Noguera, can Pere Xic, can Quico, cal Sant, can Sauri, can Senalla, can Vesa*.

“Casa amb una gleva de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, veïnat anomenat de Ripoll i parat-ge conegut per veïnat del Pla, llevant heretat Llinars, de Ferran de Segarra, migdia Josep Cusachs, Jaume Bertran, ponent Joan Sunyer Bertran, Pere Oserans, nord Miquel Antoja, mas Llinars. Francesc Bassa Oserans; Rosa Bas-sa Clavell (1940)” (RPGr, ll. 1, fca. 57, f. 173). “Peça de terra, conreu, regadiu, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, en el punt denominat veïnat de Ripoll” (RPGr, ll. 3, fca. 261, f. 197). “21 gener 1903. Pere Pujol Parer (Perera de Canyes). Una peça de terra de secà i regadiu de tercera, situada en aquest terme i punt anomenat “Veïnat de Ripoll”.” (AMSPV, *ApAm1905*, altes, núm. 5.2). “Jaume Bertran i Teresa Bachs,

d’aquest poble. 2on, 3er. “Ripoll”, llevant Pere Pujol Cal-deró per mitjà de marge, migdia Miquel Fortuny, ponent Francisco Trias per camí, nord Josep Farrés, secà de se-gona... llevant Francisco Trias, migdia Josep Lladó i Pere Rech, ponent Pere Pujol Calderó, secà i bosc de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 39, f. 4o... núm. d’ordre 152, f. 162). “Joan Bruguera Costa, Joan Puig Plaja. Ripoll, cereals, alzines, arbres de ribera, regadiu. Camí de Ripoll” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 6, f. 1, parcs. 16, 18-2o). “El carrer de Ripoll unia la vila amb el veïnat de Ripoll” (*QuadV*, núm. 1, p. 24). “La plaça de l’Església. L’entrada a carrer de Ripoll. Aquest carrer era el camí que comunicava el castell de Vilamajor amb amb el veïnat de Ripoll” (*QDV*, núm. 2, pp. 26-27). “o,5o. El carrer de Ripoll” (Finform. El Roure Gros). “1,13. Pugem per l’anomenat carrer Ripoll” (Finform. El Camp Gran). “El Ripoll (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Ripoll, la bassa de; el rec de Ripoll; la resclosa de Ripoll i la sèquia de Ripoll.

La resclosa situada a la riera de Canyes, poc més avall del pont de can Ribes, es feia amb troncs i pedres i, per la seva dreta, surt el rec de Ripoll, durant el primer tram paral·lel al curs de la riera, fins travessar el camí de can Llinars on el veiem ben marcat, fins anar a parar a la bassa de can Canal, a la cruïlla del camí de Ripoll amb el camí que puja de can Sunyer, avui mig buida. Per davant de can Liro es veu en el revolt que forma cap a can Noguera i circulava fins arribar a can Vesa.

v. *la bassa d’en Noguera, el Serrat*.

“Terra de conreu, secà, que es rega amb l’aigua procedent del rec anomenat de Ripoll, dins el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, pels quatre punts cardinals, amb Pere Surell” (RPGr, ll. 1, fca. 59, f. 178). “Terra de regadiu, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que es rega amb l’aigua de la resclosa de Ripoll” (RPGr, ll. 3, fca. 357, f. 434). “Col·lectivitat de regants del Ripoll, sèquia. Josep Pou Tarrés, bassa en ruïnes” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 6, f. 1, parcs. 37, 39c). “4ta. resclosa de Ripoll” (AMSPV, *PlànolAAMV1942*). “L’aigua. Quantitats i noms dels regants: una octava a can Canal i veïnat de Ripoll” (VCCPM, p. 1o3). “Entrevista amb Joan Pou. El rec de Ripoll... el 45 va ser un anys molt sec i llavors es va bastir de maons” (*La veu d’en Pelideu*, núm.

14, p. 37). “2. Reg. 2.2- Captació d’aigua. La riera de Canyes era la de major cabal. S’hi havien fet 6 rescloses: a l’alçada de can Llinars” (*QDV*, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). II, p. 54).

Ripoll, l’hort de

“Jaume Bertran i Teresa Bachs, d’aquest poble. 1er. “Hort de Ripoll”, llevant Ramon Pou, Jaume Pujol, migdia-nord Francisco Bassa, ponent Joan Bertran per mitjà de camí, regadiu de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 39, f. 4o).

Ripoll, la peça del veïnat de

“26 febrer 1911. Relació de bens de. Alta de Jaume Pujol Planas al seu nom en qualitat d’hereu del seu pare Pere Pujol Parera. 5na. Una peça de terra de conreu, regadiu, anomenada veïnat de Ripoll de cinc quartans i un picotí, llevant Sagarra, Miquel Antoja, abans Josep Pujol, succe-sor de Jaume Parera Bertran, ponent Josep Clavell, Jaume Bertran, nord Josep Cusachs” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 2-3).

Ripoll, el pla de

“1 juliol 1738. Nos Bartholomeu Clavell, et Noguera agricola parra. Sti. Petri de Villamajoris. Troceum terra hortiva seu campa et in loco vocato Pla de Ripoll, de pertinentÿs do-mus den Torrella, oriente honore Jacobi Massaguer, merri-di honore den Torrella, occidente mansi Suñer, partim cum honore den Torrella, et a cirtio Torrella” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 356-356rv).

Ripoll, el pont de

Pont al veïnat de Ripoll per salvar el pas de la riera de Vilamajor, en el camí que passa per darrere can Duran i surt al camí de Ripoll davant de cal Sant. Pont d’obra construït l’any 1939 com es veu en una inscripció del late-ral, quan l’alcalde era de can Sunyer.

Riquer; el mas Riquer.

El mas Riquer, casa i propietat que pertanyia a Perera de Canyes, que durant el segle XVIII es documenta derru-ïda. La casa potser era coneguda per can Riquer.

v. Camprodon, el prat d'en Cavallar, la font de na Cavalle-ra, les Corbateres, Ferreres, el mas Huguet, la serra Mitja, les

El pont de Ripoll

El pont de Ripoll

Monsones, el mas Noguera de Canyes, l’Olivereta, l’Olzinella, les Olzinelles, el mas Perera de Canyes, can Perera Salom, el mas Planell, la font Poia, Prat, els Quarts de Bosc, Sa-reïnera, Sobirats, el Torrellet, els Tossals, les Trabucades.

“Mas Riquer” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 15). “Mansus Riquer, Ballescar, Riba, juramento dicit que tenet Mansu Riquer pro Dº Rege, et facit tres solidos, et quatuor denari-os pro Porcada. Im tres solidos, et quatuor denarios in fes-ta Nataly. Im unu par Pulloru de recognicionibus. Im tres Pnÿeres de forestatge de vini. Im media quarteriam Bladi pro locido Dº Regi, et alia media fabro, et medium cor-teriu Vini pro locido Dº Regi, et aliu media fabro... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Riquer... Census Natalis: Mas Riquer” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 31, 66, 68). “25 octubre 1436. manso riquer... Damia perera de canyes, deu lo cens del mas Riquer del Nadal” (ADB, *Caixa10.130, CapbRend1436, 27b*). “27 octubre 1726. Ego Joannes Antonius Parera agrí-cola vicinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, habeo et possideo totum ilum mansum Riquer dirutum, et terra coeguátam cum suis terris, honoribus et possessionibus ejusdem, qui terminatur dictus mansus oriente et a meri-die cum honoribus meis, occidente cum riera de Vilamajor, et a cirtio partim honoribus mansi Noguera quem possi-

446

447

det, partim mansi Armengol, partim mansi Vila quem nunc possidet an Nadal et partim cum alodio Eccle Paña Sti Pe-tri Vilamajoris” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 5rv). “La Fiscalitat. Llibreta d’anotacions 1436-1437. Mas Riquer” (*VCCPM*, p. 100).

Riquerenya, el sot de la; el torrent de la Rique-renya.

Sotalada de forma triangular, sota el punt de trobada dels camins de carena de la serra Llarga i la serra de can Segarra, cruïlla al sud-est de can Periana. Potser el punt de l’antic mas Riquer que es documenta al segle XV.

“Sot de la Riquerenya (plàdol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Conca del riu Besòs: 32. Tor-rent de la Riquerenya (plàdol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Ritronyers, el torrent de

v. el mas Illa.

Riu, el

Denominació antiga d’un corrent d’aigua com el Riu, torrent del Pedronet o torrent del mas Quintana, en un document del segle XVIII.

v. el mas Quintana.

Riu, el bosc d’en

Terres veïnes de can Perera de Canyes, a la capçalera de la riera de Vallserena, travessada pel corrent d’aigua, el camí i la carena de cal Nen.

“Esteve Riu Busquet. Bosc d’en Riu, pins” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 10, parcs. 4-5, 13).

Riu, el sot del

Baixa del terme de Cànoves, en direcció sud-est per la cara de migdia de la serra de Cabanyes, al final de la qual se li uneix per l’esquerra el sot del Duc, i formen el torrent de can Bruguera, poc abans d’arribar a l’antic camí de ca l’Arenes.

v. el torrent de can Bruguera, el riu d'en Volard.

Riupedrona, el torrent de

Torrent que es documenta al segle XVIII, i baixava sota

el costat de llevant de les terres de can Nadal. Aquesta casa té dos sots al nord i al sud que cauen a llevant a l’ac-tual torrent de font Ferrussa.

v. l'aulet de Sant Joan de Cavallar.

Riusaguilla, el torrent de

v. el serrat del Suro.

Riu d’en Volard, can

“Veýnat de Brugueras: Riu den Volart. Joseph Valdevell, Josepha muller, Jaume i Maria fills” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-Com1841*). “Brugueras: Riu Volart. Masjoan. Sagimon, Rosa, Pere, Teresa” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*). “Brugueras. Pere lcart, Catarina muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Brugueras: Riu den Volart. Joan lcart, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Riu d’en Volart. Distància: Una hora i tres quarts” (*VCCPM*, pp. 49-50).

Robet, el; la peça del Robet

v. el mas Rovira.

“Mas Carbonell. Rovet, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 21rv). “Petrus Amat homo Dni Regis, juramento dicit quo tenet Mansu Amat pro Dº Rege, unu campu as Rovet, cum honore de Rovira, et dat quartum, et dat quartum” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 49). “Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, anomenada Robet, llevant casa Llinars, de Gaietana Segarra, migdia Pere Ose-rans, migdia-nord can Vidal. Josep Puig Plaja (1944)” (RPGr, II. 3, fca. 352, f. 421). “Josep Puig. Mas Ribes. 5.- Per la ter-ra de regadiu, secà. El Rubet” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 283). “Josep Puig Moré de Calella. 12na. “Ro-bet” llevant-nord Mas Vidal, migdia-ponent Mas Llinars i Gras d’Avall, secà, vinya, regadiu de primera” (AMSPV, *Re-fApPG1925*, núm. d’ordre 179, f. 193).

Roca, can

Nom antic de la casa de la Força, situada al passatge de l’Església, antiga pagesia de planta baixa i pis, amb co-berta a doble vessant perpendicular a la línia orientada a migdia, desplaçada del centre del carener, amb la porta d’entrada segurament de pedra d’arc pla, amb mènsules

lleugerament arquejades igual que la finestra del pis. A la dècada de 1920 es va reformar i aixecar l'alçada de la casa tal com la veiem avui, amb una línia d'aire modernista eclèctica, amb les inicials de J.P. i la data de 1928 a la part superior de la façana. Sembla que el cognom d'un propietari era Pujol; tanmateix, també veiem una persona de cognom Parera conegut com en Roca.

Trobem amb el sobrenom de Roca, amb les formes àlies o (a) Francesc Miró i Andreu Parera Roca.

També la casa situada sobre el sot de Santa Susanna, s’hi arriba pel camí propi de la casa.

També es documenta una casa al sot de l’Om, a mitjans del segle XIX, situada al sot de l'Aigua, casa que després hom coneixerà per can Parròquia.

v. *la quintana de Dalt, el mas Vallmanya*.

“Veynat de la Iglesia. Roca. Joan Roca, Margarida, Joseph i Jacintho Roca” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veŷnat de la Iglesia. Pere Anton Roca, Maria Roca” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Roca. Joan Andreu, 2 persones” (ADB, Cai-xa1.9, *PlecCom1744*). “Veŷnat de l'Església: Roca. Joan Roca 2 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Veŷnat de Vall-serena [sot de l'Aigua]: Isidro Roca, Maria muller, Francis-ca filla” (ADB, Caixa 1.9, *LlbCom1768*). “Veŷnat Torrent del Hom. Roca. Elisavet Roca vídua, Jaume, Francisca i Maria fills... Beŷnat de la Iglesia: Roca. Joseph Roca, Rosa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813 i 1822*). “Veynat de la Iglesia: Roca. Parera. Joseph Parera, Rosa muller, Joan, Theresa fills... Roca. Sparra. Pau Roca, Pere Sparra, Margarita mu-ller, Antonia filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Segrera: Roca. Andreu Parera, Teresa muller, Andreu Mateu” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Roca. Maria Marimon (mestra).” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “Josep Parera Roca. Per la terra de regadiu, secà, erm, oliveres. Per la casa al poble” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 257). “26 febrer 1911. Relació de bens de. Alta de Jaume Pujol Planas al seu nom en qualitat d’hereu del seu pare Pere Pujol Parera. 2on. Una casa situada en el carrer de l'Església, coneguda per “Can Roca” assenyalada de núm. 6, de baixos i un pis, al costat de la casa hi ha un pati pati o terreny conreable, llevant-esquerra Josep Cusachs, migdiaenfront el carrer de l'Església i els hereus de Josep Paris i amb Esteve, nord esquerra el mateix propietari” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 1-2). “Segimon Giró Sanahuja. Can Roca, casa” (AMSPV, *Cad1955*,

pol. 2, parc. 32d). “Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. Can Roca (plànol).” (FInform. Església de Sant Pere). “Can Roca. (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Les Masies: Roca. (quadre)... en bon estat... La Tordera. Can Roca (fotos).” “Can Roca, s’ha mo-dificat” (*QDV*, núm. 1, pp. 42, 64-65, 91 foto doble). (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 59, 61, 112-113). “1640. La reconstrucció de l'església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dijous. 9 febrer: Joan Roca y Riera” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Can Roca. (5). Matrimoni amb quatre fills” (*CostaM*, pp. 190, 192). “B. Llinatges que representen el nom de lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. noms d’accidents orogràfics i d’altres refe-rents al relleu i aspecte del terreny, muntanyola. Roca. Ro-ques. Rocas. Del comú *roca* (del pre-romà *rocca*). Les vari-ants *Roques* i *Rocas* són les formes del plural” (*ELIC*, p. 202).

Roca, la bassa de can

Petit espai amb la bassa ran la cara nord, separades de la de casa pel camí.

“Segimon Giró Sanahuja. Can Roca, bassa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 2, parc. 32b).

Roca, el bosc de can; els castanyers de can Roca; el mas Roca i les quintanes del mas Roca.

Terres travessades pel sot de Santa Susanna, amb el bosc ocupant actualment la major part del territori d’unes 50-60 Ha, fins el camí de Santa Susanna.

v. *la Colgada, el mas Terror*.

“Casa de pagès anomenada can Roca, a la parròquia de Santa Susanna, en el terme municipal de Sant Pere de Vi-lamajor, i terres campa, bosc, amb castanyers, erm, rocars, llevant mas Illa, mas Marçal, migdia mas Castanyer, mas Gorgs i Segrera, ponent-nord mas Regatolin, nord mas Toni, Jaume Pahissà, Tort Marsal. Segimon Giró Sanahuja (1941)” (RPGr, ll. 2, fca. 100, f. 37). “Francisco Giró. Roca de Santa Susanna. Per les terres de secà, regadiu, castanyers, bosc, erm, rocars. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 168). “Segimon Giró “can Roca” llevant Josep Moró per mitjà de de marge i, en part, camí, migdia,

mas Castanyer, ponent Joan Puig i el mateix propietari, nord Josep Puig, Pere lcart, Salvador Clos, Eulàlia Planas de Grau, terres de can Majoral, secà i erm de tercera... Ramon Illa Codina, d’aquest poble. 2na. “Pertinences del mas Roca”, llevant –migdia terres del mas Roca, ponent Joan Puig, nord Josep Giró, nord el mateix propietari, secà” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 98, f. 102, alta 1908... núm. d’ordre 111, f. 117, alta 1920). “Segimon Giró Sanahuja. Can Roca, cereals, alzines, erm, regadiu” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3, parc. 31-32a, j). “Demarcació territorial de la Costa, rodalia de la parròquia de finals del segle XIV. Còpia de l’ar-xiu parroquial: tot seguint la part de tremuntana passant per al mig de las possessions y quintanas del mas Roca de Santa Susanna terme de Vilamajor a un lloc anomenat lo marge llarch a un sot que allí es fins al cap de lla de las possessions de Illa del Pont confrontnta ponent ab Riera de la Vall... 2- La immigració francesa. 1646. Joan Laberia, habitant en el mas Roca de Santa Susanna” (*CostaM*, pp. 18-19, 28).

Roca, el camí de can

Es va fins a la casa pel camí propi des de la cara de migdia del camí de Santa Susanna, després del trencall de cal Tard. Abans anava fins la casa del Saüc, regirantse sobre el sot de Santa Susanna.

v. *el mas Marçal*.

“Camí del Saüc per can Roca” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 2-3).

Roca, la carena de can; les feixes de can Roca i el prat de can Roca.

Les anomenades feixes de can Roca ocupaven un es-pai de terra petita ben cultivada i estructurada a la carena de can Roca, amb el prat on es dallava l’herba per al bes-tiar, que baixa també aquesta carena fins el sot.

v. *el mas Roca*.

Roca, l’era de can

Espai de terra de l’era de can Roca, al davant de la casa, que s’escombrava i embuinava per poder batre amb l’animal, ajudant-se amb els veïns. Havien fet tres o qua-tre pellers de palla i herba, perquè a la casa tenien quatre filles que es cuidaven de pelar tots els marges d’herba per al bestiar.

L’era de can Roca, al barri de la Força, situada al davant de la casa, avui no existeix.

“22 setembre 1912. adornos per la festa. A l’era de can Roca se collocaren tot al voltant de domassos banderas y follatge” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs.XIX*). “Segimon Giró Sanahuja. Can Roca, era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 2, parc. 32c).

Roca, la font de can

Naixement d’aigua al sot de Santa Susanna, sota can Marçal, on anaven a buscar l’aigua per a les cases. Sobre el sot de cal Tard i el pas del camí, sempre hi havia un raget d’aigua per anar a omplir un càntir.

Roca, la peça d’en

v. *prop de can Biel*.

“Peça de terra campa secà, coneguda per la peça d’en Roca i abans del Sot, en el terme municipal de Sant Pere de Vila-major, llevant Carles Duran, migdia Joan Oserans, ponent Isidre Lloveras, nord Pere Oserans. Pere Bassa Oserans; Jacint Pujol Riera (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 303, f. 289). “30 març 1914. Jacint Pujol Riera. En mèrits de venda perpètua otorgada per Pere Basa Ocerans, veí d’Argentona. 2na. una peça de terra campa, secà d’una quartera, coneguda per la peça d’en Roca i abans del Sot, llevant successors de Carles Duran, migdia Joan Oserans, ponent Isidre Lloveras, nord Pere Duran” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 39-39rv).

Roca, el pou de can; el safareig de can Roca.

Pou i safareig de 2,60 x 1,60, construït de totxo amb dues piques separades pel mig amb dos rentadors al cos-tat de llevant i una pica de pedra sobre el costat nord, ran el pou on hi anava a parar l’aigua directament abans d’om-plir-los. El pou és una construcció de pedra d’arquitectura popular de gran bellesa conceptual, rodó, cobert de forma troncocònica amb un dipòsit a sobre, enganxat pel costat nord amb el cobert que guardava la maneta circular amb la qual bombaven i feien pujar l’aigua per omplir el safareig. Pou molt profund, obert de cara a llevant, al pas del vial i la casa; a nivell de la finestra que el tanca, una peça inte-rior de pedra amb un orifici rodó per fer passar la galleda si convingué i les canonades per a la pujada de l’aigua. Situats a ponent de la casa de can Roca i del passatge de l’Església, en el punt on aquest vial tomba de cara al nord.

Rocallampa; els cingles de Rocallampa.

Localitzats al límit nord-oest del límit municipal, amb el terme de Tagamanent.

v. el Molar.

“Cingles de Rocallampa (plànlol).” (Flnform. Mapa Municipi-pal de Sant Pere de Vilamajor).

Rocamanies

“Salvador Samon de Vilamajor, avui Joan Gol. Rocamanies. Per la terra de secà. Per una casa de pagès” (AMSPV, Cai-xa173, *Am1863-1906*, núm. 321).

Rocamonera, el mas

“14 maig 1914. En mèrits d’esciptura d’inventari otorgat per Maria Masjuan Giró, en qualitat d’hereva del seu es-pòs Salvador Illa Codina, difunt. 1er. peça de terra plan-tada de castanyers de 10 quartans, llevant Salvador Illa, migdia-ponent terres del mas Rocamonera, nord Josep Planas Andreu” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 53). “Maria Masjuan Giró, d’aquest poble. Llevant Salvador Illa, migdia-ponent mas Rocamonera, nord Josep Planas Andreu, bosc, secà de segona, castanyers de terecera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 135, f. 145, alta 1919). “Terra en el terme mu-nicipal de Sant Pere de Vilamajor, a la parròquia de Santa Susanna, del mas Rocamonera, migdia-ponent amb les terres del mas Rocamonera, per mitjà del camí de l’Esglè-sia” (RPGr, ll. 7, fca. 654, f. 40).

Rocaseura

Aquest topònim, que es troba documentat solament durant el segle XVIII, de la propietat de Perera de Canyes, s’entra tal com està escrit, encara que pensem en una possible roca de seure, com avui tenim la roca Serpera. Si aquesta hipòtesi fos la correcta segurament hauriem d’escriure: La roca Seure o de Seure, o de forma compos-ta: Roca-seure.

“9 desembre 1727. Franchiscus Duran, laborator parra. Sti Petri Villamajoris, tenemos et possidemos, petiam terra heremam octo cortanorum frumenti, in dicta parra. Villa-majoris, et in supra dicta montanea vocatam Rocaseura, oriente, meridie, occidente et a cirtio cum honoribus Pa-rera de Cañas” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 56-56rv).

Rodó, el camp

Terra dels conreus de can Ram, situat al final de les terres d’aquesta propietat, sobre el costat de llevant del torrent de can Ram, ran el termenal de Sant Antoni de Vilamajor, al sud del molí de can Ram. Nom originat per la forma en punt rodó d’aquest camp de secà, on s’hi plan-tava alfals, trepadella i naps, que conreaven per donar de menjar als animals a l’època que al mas tenien vaques.

També la denominació d’una peça de terra de la Torre Guillera, per la seva forma força arrodonida, situat just al costat del pas de la riera, sota la casa i el camí, amb la bassa de la casa a la punta de més amunt.

També la peça de terra del Cortès que té aproximada-ment aquest forma, situada en un planell sobre la casa i el camí que dona la volta per dalt i puja cap a les Planes i el collet de Sant Elies. Per llaurar aquesta terra, que és una de les peces dels antics conreus que no han estat ocupa-des pel bosc, es necessitaven dos dies.

Rodó, l’alzina del camp; la bassa del camp Rodó.

Gran exemplar d’alzina de forma capriciosa que ar-renca de mig marge amb el cos endavant de cara a mig-dia, amb un tronc de 3,45 m de volt de canó, que revira després enlaire cobert de molsa a la cara nord, sota un volta espessa i humida de capçada irregular, situada so-bre el costat nord del camí d’anar a les Planes i la colla-da de Sant Elies, al bosc del Cortès, sobre el camp Rodó d’aquesta casa.

La bassa es va fer després de treure la terra, situada al costat de llevant del camp Rodó, de forma gairebé ro-dona, amb un davant protegit amb un muret de pedra, recollia l’aigua de pluja d’aquesta falda per regar el camp.

També era conegut amb la forma del camp Rodó, una peça de terra pertanyent al regadiu de can Cabreta, situ-ada sota el Campó, es regava amb l’aigua de la bassa del Campó. S’hi feien verdures, patates i alfals.

Rodó, el mont

v. el prat Auvellar, les Corbateres, el mas Miró, la Moltona-da, el mas Monner, el mas Oller, el mas Reverter.

“Mont rodo” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 5rv). “In primis terminus Vilamayoris terminatur parte a circio terminatur in Monte rotundo... Agusti homo afocatus de Sto. Licerio

dicit que tenet un campo que vocatera Monte rotundo... Arnaldus de Olina homo afocatos de Sto. Licerio juramen-to dixit que tenet proDº Rege unu campu apud Monte rotundo et dat tasca”(ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 7-8, 10). “RODÓ, RODONA i derivats. Els noms formats amb aquest adjectiu es troben en nombre immens” (*On-Cat*, vol. VI, p. 419).

Rodó, el sot del camp

De curt recorregut, comença sota el camí que puja del Cortès a les Planes i la collada de Sant Elies, conduïa l’aigua de la bassa baixant a ran del camp Rodó i la font del Cortès, per travessar el camí del Cortès abans d’anar a parar al sot dels Espatl·lats.

Rodona, l’alzina

Situada a la carena, sota la cara de migdia del camí i del turó de Sant Elies. Les tempestes i els incendis han fet d’aquest exemplar un arbre original i especial que sobre-surt en el seu entorn a la costa entre camins, amb un volt de canó de 3,20 m, que s’obre amb àmplies brancades per forma una capçada de 16 m de Ø.

També l’alzina de can Planell, situada sota el costat de migdia del camí de Sant Elies, davant la casa, aquest exemplar té una forma arrodonida sobre la quintana de can Planell i una gran presència amb els seus 3,10 m de volt de canó i 19 m de Ø de capçada.

v. la quintana de can Derrocada, la vessana del Mig.

“L’alzina Rodona (plànlol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “comunitat d’alzines que reben el nom d’Alzina Rodona (plànlol).” (Flnform. Sender del Pi Novell. De Vilamajor a la Calma).

Roger

“Veynat de la Iglesia: Rogé. Jacinto Rogé, Magdalena mu-ller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “A. Llinatges que re-presenten el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Roger. Rotger. Rogé. Roiger. Roigé. Rogers. Rogés. De *Hrod-gaer*, compost de *hrod* ‘fama’ i *gair* ‘llança’ *Rodegario* (913).” (ELIC, p. 121).

Roges, les terres

Anomenades en singular o plural: terra roja i terres

Roges o Vermelles. Amb la zona anomenada el Rojal al nord, a mesura que aquesta terra baixa de cara a migdia, forma un davant que es va eixamplant, entre el sot del Porxo a llevant i la riera de la Moixa a ponent, riera que li dóna la volta i la tanca per sota la cara de migdia, fins que es troben els dos corrents d’aigua sota el Cortès.

v. la terra Vermella.

“Terres Roges (plànlol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Roig

v. can Clavell, can Tramunt.

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Roig” (ADB, *Caixa10.130, Capb-1281cop.*, p. 67). “E. Llinatges que són originàriament ver-tader sobrenoms o malnoms. 2. Noms de parts del cos i de qualitats i defectes físics. Roig. Roy.]Roch. De l’adjectiu *roig*, ‘vermellós’, ‘vermell!’” (ELIC, p. 277).

Roig, el mas; el feixonet del mas Roig.

En la documentació del capbreu del segle XVIII, s’ano-mena: lo Feixonet, i lo feixonet del mas Roig, així amb l’article neutre, dues formes d’anomenar la mateixa terra.

v. el mas Clavell, el mas Derrocada, el Feixonet, la Ribera.

“Mas Roig” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 25). “Mansus Roi. Bernardus Riba, juramento dicit: que tenet Mansu Roig pro dº Rege, et facit duos solidos, et octo denarios racione de Porcada in festo Sti Petri. Im duos denarios pro una feixa que est in torrent de terra Cavada. Item tres denarios in festo Natalis. Item una quarteria Bladi pro locido Regi, et alia fabro” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 53-54). “4 abril 1729. Ego Josephus Derrocada, et de Llança, do-micellus in parra. Sti. Petri Villamajoris. Totam illam aliam petiam terra vocatam lo Mas Roig cum suis terris, hono-ribus et pocessionibus, oriente Riaria de Vilamajor, partim honore den Barau, meridie quintana den Sauleda, et antea mansi Llado diruti, occidente mansi Clavell, alio honore di-cit mansi Roure, vocato lo feionet del mas Roig, et a cirtio Clavell... totam illam petiam terra vocatam lo faxonet del mas Roig, quinque cortanorum, oriente supradicta terra vocata del mas Roig, meridie et a cirtio mansi Clavell, oc-cidente mansi Roure” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 222rv-223). “Peça de terra, part

d'una altra denominada mas Roig, procedent del mas Perera, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant-migdia-nord Agustí Bertran, ponent Josep March, Pere Oserans. Adolf Montanyà Riera” (RPrG, ll. 2, fca. 132, f. 110). “Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, lloc conegut per ‘Mas Roig’, nord Miquel Casademunt, migdia Francesc Aguilera, Isidre Serra, llevant Mercè Serra, ponent Miquel Cullell. Mercè Cullell Clapés (1944)” (RPGr, ll. 3, fca. 372, f. 493). “18 octubre 1915. Mercè Serra Llovera. 2na. Una peça de terra campa de sis quar-tans, que és part d’una altra denominada mas Roig, pro-cedent de la casa mas Perera, llevant-migdia-nord Agustí Bertran, ponent Josep March i Perre Oserans” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 43rv). “Joan Garriga d’aquest poble. 1ra. “Mas Roig” llevant-migdia-ponent Mercè Serra Llovera, nord Ramona de Llanza, Francisco Aguilera, Miquel Casade-munt, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 99, f. 103). “2 d’agost 1652. Morí el vicari Francesc Grilló a la casa del molí d’en Derrocada (avui dia den Samont)… any 1756. Plets entre Isidre Guiu rector contra Jaume Derroca-da i de Llansa… les aigües de la riera… el rector impedeix el pas per la terra anomenada del “mas Roig”” (*VCCPM*, p. 73).

Roja, l’artiga

Zona de sota el costat sud-est del Corral d’en Perera, sota la cara nord del pla del Forn, en un espai que es de- via artigar per a conrear-hi; actualment el bosc ha recu-perat el territori.

“Artiga Roja (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Roja, la coma; el torrent de coma Roja.

Es documenta al capbreu del segle XVIII com a torrent de coma Roja o de coma Rossa.
v. l'Arbre Morell.

Roja, la font; el sot de la font Roja i el pou del sot de la font Roja.

Font situada al sot homònim, que és a la capçalera de la mateixa torrentera que anomenem, a la part mitjana i baixa el sot del Salars i, al final, abans d’arribar a la riera de Vilamajor, el torrent dels Brollars.

El sot, de fet, és un corrent ràpid, car comença sota

el revolt del camí de Sant Elies, abans de les saleres i la collada, i baixa per una raconada de gran bellesa plàsti-ca esculpida entre penyals i grenys de roca per on salta l’aigua i taca de rovell una roca del seu llit, que evidencia el seu component ferruginós, les propietats i la raó per la qual rep aquest nom. De seguida rep per l’esquerra el sot de la collada de Sant Elies i baixa a travessar el camí homònim i, després de cara a travessar l’altre camí que porta al Cortès, en el revolt vora la penya dels Salars on el sot ja s’anomena dels Salars.

El pou de gel, situat sobre el revolt de trobada del camí de Sant Elies amb el sot de la font Roja, es va obrir a la roca amb un forat rectangular de 2 x 1 m, de fondària de 6 m i cobert amb cúpula que ha desaparegut; i avui queda obert a ran de terra, amb una paret de pedra seca per protegir el marge del costat de llevant per evitar les esllavissades de terra. Pel costat de ponent, a nivell del sot, s’entra en un pas de mina excavada a la terra de 1 x 0,8o m, curt fins arribar al pou, el fons del qual queda a 1,5o m sota el nivell d’aquesta entrada que els anava bé per entrar els blocs de gel a la part baixa i, quan el tenien ple a aquest nivell el devien entrar per dalt. Més amunt, a la forcada del sot de la font Roja amb el sot de la collada de Sant Elies i, dins d’aquest últim, uns buits al llit de roca ens poden fer pensar que era on es gelava l’aigua per ta-llar després el gel en pans per dipositar-los al pou.

“IV.- Els pous i l’aigua. (quadre de zones de recàrrega d’al-gunes fonts de Vilamajor): Font Roja. Altura de recàrrega calculada: 11oo m” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 44).

Roja, la barraca del sot de la font

Construcció de 3 x 2 feta amb la pedra del rodal, de la qual només queden les parets, amb l’entrada per la cara de migdia, amb el costat de ponent enfondida a la roca aprofitant la seguretat del marge, situada al caient de lle-vant sobre mateix del sot i el pas de l’aigua, davant el pou del sot de la font Roja, on devia viure la gent que se’n feia càrrec, amb les terres de les feixes com a conreu propi.

Roja, la mina de la font

Sota la font Roja hi havia uns pous, mina de coure on s’havia buscat or.

Roja, el pla de la font

Espai obert ran el camí que va la collada de Sant Elies, on actualment hi ha una gran bassa rodona per aprovisi-onament d’aigua en cas de necessitat. La font Roja queda sota el costat de llevant al sot. Denominació moderna del lloc conegut i anomenat: La plana d’en Vilardell.
v. la plana d'en Vilardell.

Roja, la roca; el camí de la roca Roja.

“A. Situació. Santa Susanna. Des del sot de las Canals a unir-se com el camí que va de Vilamajor a Roca Roja. Por poniente con la parroquia de Cánovas i la línea de sepa-ración es el camino que conduce a Roca Roja”, donde por esta part linda un poco con Tagamanent (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 23). “2o setem-bre 1869. Límits de Santa Susanna” (*CostM*).

Roja, la torre

“El carrer de l’Església. La Torre Roja –exempta de l’es-glésia- amb la construcció de la nova església passà de torre d’homenatge o torre mestra del Castell a campa-nar” (*QuadV*, núm. 1, pp. 24-25, núm. 2, p. 6). “La Torre Roja (foto).” (*QDV*, núm. 8, pp. 26-27). “La Torre Roja” (*QDV*, núm. 9, p. 18). “La Força: el Castell de Vilamajor . La Torre Roja, actual campanar de l’església de Sant Pere de Vilamajor... Sant Pere: la catedral del Vallès. Com a campanar s’uti-litza la torre mestra del Castell, un magnífic exemplar de l’arquitectura románica militar” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Plantes i seccions de la Torre Roja, plànols d’Higini Herrero... L’església de Sant Pere de Vilamajor: El Campanar. Hi ha qui diu que la torre és dels anys 8o2 o 8o4” (*VCCPM*, pp. 128-129).

Rojal, el

Zona situada sobre el costat nord del corriol que puja des del Cortès, per llevant, després d’haver travessat el sot del Porxo i divideix les dues parts que es caracteritzen i denominen pel color del sòl: El Rojal sota la Galga i terra Roja o terres Roges o Vermelles a continuació fins arribar a la riera de la Moixa.

“El Rojal (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Rojal, el sot del

Conegut com a sot del Rojal, perquè travessa la terra amb aquesta denominació, aquesta torrrentera baixa en direcció a migdia des del punt d’unió de les Canals -de fet és una part del sot de la Moixa-, on en diuen també el sot del Gatell i, per tant baixa pel Rojal i terres Roges on gira a llevant per trobar el sot dels Salars sota el Solei del Cortès. A partir d’aquest punt d’unió comença la riera de Canyes.

Romà

Cognom i, segurament, nom de casa al veïnat de l’Es-glésia a la meitat del segle XIX.

“Veynat de la Iglesia: Romá. Maria Romá vídua, Paula Noguera” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1841*). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 4. Noms de sants, d’origen llatí o grec, posteriors als temps bíblics. Romà. Roman. Romans. De Romanus, ‘nadiu de Roma’, nom de dos màrtirs i d’un bisbe francés del segle VII” (*ELIC*, p. 87).

Romaní, can

Petita casa que es va enderrocar per construir una ca-sa-torre nova, al costat de ponent del camí de can Biel, a la serra de can Roqueta, poc abans d’arribar als primers arbres del bosc de can Biel.

“o,12. El mas de can Romaní. Can Romaní al camí de ca l’Escloper (foto).” (FInform. El Roure Gros). “Can Romaní (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vila-major). “12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les par-ròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Pere Rhomaní” (6ooAC, pp. 91-92). “B. Llinatges que repre-senten el nom del lloc d’origen, de residència o de propi-etat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Romaní. Del substantiu *romaní* (llatí rosmarinu), nom de planta. També podria venir de l’àrab *romaní*, ‘romà, cristià” (*ELIC*, p. 241). “Rosmarinus Officinalis. Regió mediterrània, és rústic per a la composició del sòl, de creixement mitjà” (*RCHDeo*, pp. 444-445). “rosmarinus, *rorismarini* m.: romero (arbusto).” (*DLLE*, p. 443).

Romegós

“Bernardus Ripa: homo Dni Regi, juramento dicit, quo te-

net pro Do Rege Mansu de Ripa, apud Romegos unu cam-pu, et dat quintu” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 36).

Romegosa, la

“Deu Cipria pou de vilarasa per dues cartes de stabliment de la Romagosa per en Salvador Soler” (ADB, *Caixa*10.130, *CapbRend*1436, 29b). “ROMEGUERA, plantes del gènere *Rubus*, del llatí vulgar RŪMĪCARIA derivat de RŪMEX, -ICIS. Els nostres noms propis *Romegats*, *Romegosa*, *Romegós*” (*DECat*, vol. VII, pp. 429-431). “rubus –*i m. y f.: zarza*” (*DLLE*, p. 443).

Ronsa Bous

Aquest topònim documentat al segle XIII, ens podria fer pensar en un lloc on es portaven els bous a pasturar, a ronsejar.

“Ronsa Bous. Font de la Piula. Cabanyes. Clergue de Sant Salvador de Cabanyes” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 3). “RONSAR i RONSA. ARRONSAR, derivats de l'àrab *rāmz*, *romz*” (*DECat*, vol. VII, p. 449). “ronsa *m. i f.* popularment Ronsejaire. *fer el ronsa*. Ronsejar” (*DIEC*, p. 1612).

Roquerols, la bassa de can; les peces de can Roquerols; el pou de can Roquerols i la vinya de can Roquerols.

Terres de la casa de can Roquerols de Sant Antoni de Vilamajor, que portaven la gent d'aquesta casa, situades a ponent del camí i la riera de Vallserena, amb la primera peça de secà on s’hi feien cereals, a migdia de la propietat de can Gol del Bosc, on hi havia la resclosa i començava, passant per sota d'aquesta terra el rec de Vallserena i les terres de can Gol Nou, per aparèixer a la segona peça de terra de can Roquerols travessada pel pas del rec, on avui encara veiem la caseta del motor i la bassa quadrada de 6x6 m, buida, i la terra erma. Terra de regadiu a la part bai-xa, amb la vinya a la llenca de la part superior del costat de ponent, fins el peu del bosc.

“Jacint Roquerols Pujol. Vallserena. Cereals, regadiu, ca-seta-bassa-motor-pou, vinya” (AMSPV, *Cad. 1955*, pol. 10, parcs. 40a, 50a-g). “Can Roquerols: Nom amb que es co-neixen dues cases de dos germans de cognom Roquerols, que han estat reformades, situades al carrer del Camp d’en Puig, núms. 22-24” (*SAVilamaj*).

Roques, el sot de les

El sot de les Roques baixa del Polell per sota la cara nord de can Planes, amb el nom, sobretot, de torrent de can Castanyer i sot dels Verns, travessa la línia termenal amb Fogars de Montclús, passa vora la casa de les Ro-ques, a la part final del terme veí, i va a parar a la Tordera.

v. el torrent de can Domènec, el sot dels Verns.

“El sot de les Roques. (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “A. Situació. Santa Susanna. III. Els recursos hídrics. 2 El sot de les Roques té el seu naixe-ment al vessant nord del turó de la Cova a 950 m, a la font de can Ginesta”(QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 34).

Roquet, el

“Bisbal. Roquet, lloc” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 6). “Jo-annes Jener homo afocatus de Sto. Licerio dicit que tenet as Roquet una artigam... Geraldus B. Homo Regis dicit te-net as Roquet una fexa” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 8-9). “ROQUET. Deu ser més aviat un derivat de *roc* (*ROCA*) per comparació amb *roc* ‘cap avançat de serrat ro-cós’” (*DECat*, vol. VII, pp. 457-458).

Roquet, la carena del; el turó del Roquet.

Elevació a la carena que circula de llevant a ponent i culmina en el turó del Samon; dins aquesta propietat del Samon. A sota, baixa el sot del Roquet, on hi ha la font d’aquest nom.

Roquet, la font del; el sot del Roquet.

Naixement d’aigua dins la propietat del Samon, a la part alta de la cara de llevant de la carena de l’Ajaguda de les Vaques, on s’inicia, en una doble forcada, el sot del Ro-quet, i una altra que ve de la carena del Roquet; després d’unir-se va a parar al torrent del Samon.

“El Samon. Font del Roquet” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1, parc. 7d). “Font Roquet (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Les fonts i l’aigua. Font natural: font Roquet (dibuix).” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 29).

Roqueta, can

Casa situada al nord del pas de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, ran el costat de ponent del camí

de ca l’Escloper al començament de la serra de ca l’Es-cloper. Amb entrada pel costat de ponent del camí de ca l’Escloper, que avui resta tancada, any 2015. Varen fer-se un accés nou directe a la casa des de la mateixa carretera, que es tanca amb cadena. Antigament una petita casa de pastor amb planta baixa i una habitació a dalt el pis, que va comprar la família Roqueta, i de mica en mica, entre les dècades de 1930-1940, va anar ampliant, avançant l’obra i alçant-la tal com la veiem actualment, amb les corts al costat de llevant, allargada fins el pas del camí. Anome-nada d’antic cal Sastret, el besavi va decidir de canviar-li aquest nom pel del seu cognom: can Roqueta.

“Veynat de Frajaneda: Roqueta. Joseph Roqueta, Maria, Teresa” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*11910). “Veïnat del Bru-guer. Can Roqueta” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol*1919). “Teresa Roqueta Saboya. Can Roqueta, casa” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 11 parc. 63b). “Can Roqueta (plànol).” (FIinform. Mapa Mu-nicipal de Sant Pere de Vilamajor). “B. Llinatges que repre-senten el nom de lloc d’origen, de residència o de propi-etat. 6. noms d’accidents orogràfics i d’altres referents al relleu i aspecte del terreny, muntanyola. Roqueta. Derivat diminutiu de *roca*” (*ELIC*, p. 203).

Roqueta, l’alzina de la serra de can

Encara que s’anomena en singular, són dos exemplars de gran presència situats a la carena de la serra de can Roqueta, just ran el costat de ponent del camí de ca l’Es-cloper, més amunt de can Roqueta i al límit de les terres d’aquesta casa, a una peça de les quals aquests arbres donen nom, poc abans del trencall de can Carreres; gaire-bé juntes, separades per un metre de distància; la situada al costat de migdia, més sobre el camí, amb una pode-rosa arrel esmolada pel pas dels vehicles, de 2,40 m, i la del costat nord de 2,20 m de volt de canó, amb capçades conjunes unides pel volt que donarien cadascuna 15 m Ø la primera i 16 m Ø la segona.

Roqueta, el camí de can

Denominació de part del camí de ca l’Escloper, quan comença a la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, a la qual va paral·lel pel seu costat nord, fins que aquest camí gira de cara al nord per enfilar la serra de can Ro-queta, al començament de la cara de ponent de la qual hi

ha la casa de can Roqueta. Aquest accés ara està tancat, i entren pròpiament pel nou camí que obriren poc més endavant cap a ponent, amb façana també a la mateixa carretera, tancat amb una cadena; de curt recorregut as-cendeix just fins davant la casa sense continuïtat.

v. el sot de can Carreres, el camí de ca l’Escloper.

Roqueta, l’era de can

No tenien un espai permanent dedicat a era en aques-ta casa. Quan arribava l’època de batre escataven amb la magalla, el tros de davant la casa vora el camí i el pi actual. A més de la gent de la casa sempre hi anaven dos o tres homes, amb l’animal i també en Masó de Cànoves que no en tenia. A can Roqueta tenien una euga que li de-ien Mona, i la feien servir per batre i altres serveis, però es llaurava la terra amb bous. Ventaven amb forques de cinc pues, i amb batolles per a les faves i l’alfals per la terra. Més endavant vora el pi posaven la màquina de batre i el tractor per la batuda, després de la qual, i segons l’any, feien un paller, o conjuntament un paller i una pallerà. La casa no tenia gaire terra: el camp de l’Alzina, el camp del Radere i l’hort, per això les batudes eren petites.

Roqueta, l’hort de can

Terra al límit sud-est de la terra de can Roqueta, per altra banda no massa gran, però en aquest cas situada sota el safareig i el pou amb l’aigua del qual es regava per treure’n la vianda que necessitava la casa. Es va obrir una rasa en aquest punt per fer-hi una entrada nova cap a la casa des de la carretera.

Roqueta, el pou de can; el safareig de can Roqueta.

Pou i safareig de 4 x 2 m, de costat amb un cirerer molt gros que hi havia a la vora, a la part baixa de can Roqueta, sobre la carretera de Sant Llorenç Savall a Lli-nars, ara sota el revolt del nou camí d’entrada. Es pujava l’aigua amb corriola per omplir el safareig amb galledes, feina feixuga i molt llarga, que servia per rentar i regar l’hort de la casa.

“Teresa Roqueta Saboya. Can Roqueta, safareig” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 11 parc. 63c).

Roqueta, la serra de can

Comença al costat nord de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, ascendeix de forma suau amb el camí de ca l’Escloper pel carener que arribarà fins, la casa de can Roqueta que trobem de seguida a ponent. A continuació, les alzines tot d’una, i el camí que baixa a can Carreres en direcció a llevant, fins arribar a trobar el camí del Cemen-tiri i l’ascendir fins la cruïlla dels Quatre Camins. Vessa les seves faldes a ponent, al sot de can Bacs a migdia, i al sot del Cortès al costat nord.

Roquetes, en

“1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Rafel Filbà (Roquetes) jornal” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*).

Ros, cal

Casa del veïnat de Santa Susanna, situada vora el ter-menal amb Fogars de Montclús, a la qual s’hi entra des del camí de cal Ros o també anomenat de can Planes en la seva prolongació. Casa anomenada d’aquesta forma perquè l’home que l’habitava ho era de ros, construïda en planta baixa i pis, amb coberta a doble vessant horitzon-tal a la línia de façana orientada a migdia, amb un porticat a la cara de llevant de la façana principal i construccions auxiliars en els laterals.

“Heretat que constitueix dues casetes de pagès deno-minades cal Ros i cal Magí, llevant Maria Recolons, lle-vant-nord mas Castanyer, migdia masos Vallmanya i Ter-rer, ponent Antoni Argemí. Josep Planas Andreu (1946)” (RPGr, ll. 4, fca. 446, f. 232). “Petita heretat que la consti-tueixen dues casetes de pagès o masos denominats cal Ros, i can Magí, amb un cos de terra unit, amb terres de regadiu, secà, bosc, erm, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant mas Recolons, llevant-nord mas Castanyer, migdia mas Vallmanya de Josep Riu, amb les de casa Terrers, d’Esteve Auleda, ponent Antoni Argemí de can Planes, nord Maria Recolons. Maria Masjuan Giró” (RPGr, ll. 7, fca. 456, f. 44). “Veïnat de SantaSusanna. Cal Ros” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Josep Illa Masjuan. casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3 parc. 17h). “Cal Ros. (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Les Masies: Ros. (quadre)... en bon estat... Santa Susanna. Cal Ros” (QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa

Alzina de la Serra de can Roqueta

Susanna, pp. 56, 59, 61, 95-96). “L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Cal Ros (4). Matrimoni amb 1 fill. Nen de ganys (de nom Ventura).” (*CostaM*, pp. 190-191). “E. Llinatges que són originàriament vertader sobre-noms o malnoms. 2. Noms de parts del cos i de qualitats i defectes físics. Ros. De l’adjectiu *ros*, ‘color entre castany clar i grog d’or.’” (*ELIC*, p. 277).

Ros, la bassa de cal; la font de cal Ros; la mina de cal Ros; el pou de cal Ros; el safareig de cal Ros i el sot de cal Ros.

Hi havia dues fonts a cal Ros, una vora la casa que ves-sava al safareig situat a la feixa nord, al darrere la casa de

9 x 2 m de forma rectangular, amb el camí que porta a can Planes, arrencant just al costat nord d’aquest lloc. L’altra, conjuntament amb la bassa, situada més avall, vora la capçalera del sot de cal Ros, que té un curt recorregut dins del terme de Sant Pere de Vilamajor, car de seguida entra dins el terme de Fogars de Montclús.

Sobre cal Ros, ran el pas del camí que va a can Planes, s’hi va fer un pou de forma rodona, de dos metres de fon-dària, amb una mina que enfondiren dins la carena per recollir l’aigua, just sobre el safareig de la casa, al qual es conduïa l’aigua quan n’hi havia.

“19 desembre 1729. Ego Raymundus Planas laborator par-ra. Santa Susanna, termini Villa majoris, quod habeo et possideo quandam troceum terra in quo est constructa et edificata quodam domuncula, et in loco vocato la font del Ros qui fuit de pertinentÿs mansi terrer, oriente nemore den Recolons, parra. de la Costa, meridie et ab occidente honoribus dicti mansi Terra mediant itinere ejusdem Sta. Susanna a Vallmanya, et a cirtio Antonÿ Recolons, labora-toris parra. de Sant Susanna, qui fuit Jordi Recolons quo-dam torrente” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 261rv-262rv). “Josep Illa Masjuan. Bas-sa-font” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3 parc. 17k-l). “Santa Susan-na. Cal Ros. Captació d’aigua: mina”(QDV, núm. 7. Les Masi-es (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 85-86).

Ros, el bosc de cal; els castanyers de cal Ros i el mas Ros.

Terres situades en el terme de Sant Pere de Vilamajor, ran el terme de Fogars de Montclús, una petita part de les quals, tanmateix, dins el terme veí. La castanyareda que-da sota el camí abans d’arribar a la casa, a la capçalera i a l’entorn del sot de cal Ros i la solella.

“Josep Illa Masjuan. Alzines, regadiu, cereal” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3 parc. 17k-l).

Ros, el collet de cal; el puig de Ros i el serrat de cal Ros.

Carener que baixa per una falda solella, des de sota el camí i la casa de cal Ros, en direcció sud-oest, nord-est amb la casa homònima al capdamunt, entre els sots de cal Ros a llevant i el de can Castanyer a ponent.

v. *el collet de Vallmanya*.

“Collet de cal Ros. (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Els primers llocs: Pugo de Russo, deu ser Puig de Ros” (V872-1299, p. 44).

Ros, l’era de cal

Petit espai per batre amb el terra de totxo i després també de llosa, situat ran de l’antic camí d’entrada a la casa, al nord-est d’aquesta, amb la pallissa al costat nord, en una feixa inferior a la casa, per accedir a la qual s’ha de baixar un graonat; espai irregular de forma aproximada-ment rectangular, amb la pallissa al nord.

“Josep Illa Masjuan. era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3 parc. 17g).

Rosa, can

Casa molt petita amb entrada-menjador, cuina i dues habitacions, de planta baixa, amb la coberta a doble ves-sant perpendicular a la línia de façana, pertanyent al ve-ïnat dels Boscassos, a la cara de migdia del camí de Pa-lautordera, on vivia en Miquel de can Rosa. Aquesta casa es va enderrocar i en el seu lloc s’hi va construir una casa de nova planta. Avui en aquesta propietat hi ha una no-table activitat després d’establir-hi una granja que porta el mateix nom.

La bassa de cal Ros

A meitat del segle XIX, d’acord amb la documentació de l’època, hi vivia un matrimoni de cognom Roca. Po-dríem pensar en una derivació de: Roca-Rosa, donada aquesta forma masculina d’anomenar la casa?

“Boscassos: Francisco Roca, Margarida muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Veŷnat Buscasus. Rosa. Josep Casanovas, Munda muller, Isidro, Angeleta” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Buscassus: Rosa. Tomàs Montasell, Maria muller, Miquel i Josep fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Rústica composta d’una peça de terra i una petita casa anomenada can Rosa, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, partida anomenada Boscas-sos, llevant Josep Pruna, migdia camí públic que dirigeix de Sant Pere de Vilamajor, a Santa Maria de Palautordera, ponent Montserrat Filbà, nord Josep Bassa. Miquel Montasell” (RPGr, ll. 8, fca. 753, f. 91). “Terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, a la partida anomenada els Boscassos i una petita casa en mal estat de conservació, anomenada can Rosa, nord part del camí de Sant Pere de Vilamajor a Santa Maria de Palautordera. (1990)” (RPGr, ll. 47, fca. 3296, f. 35). “Josep Casanovas. Rosa. (avui Josep Casanovas Balde de Mataró), secà, oliveres. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 95). “Tomàs Montasell Riera. Can Rosa, casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3 parc. 18a-d). “Can Rosa (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Rosa, la bassa de can; el pou de can Rosa.

Situats ran de el costat nord del camí, al sud-est de la casa, a la dècada de 1930 va ser la primera casa del veïnat que tingueren motor de pistó per fer pujar l’aigua del pou i omplir la bassa, que els servia sobretot per regar, l’hort que tenien a sota, també ran del pas del camí. Vora la casa un segon pou l’utilitzaven pujant l’aigua amb galledes, per al consum i rentar.

“Tomàs Montasell Riera. Can Rosa, bassa-motor-pou” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3 parc. 18d, f).

Rosa, el bosc de can; l’olivar de can Rosa.

“Tomàs Montasell d’aquest poble. “Boscassos” llevant Jo-sep Parera, migdia camí que dirigeix a Palautordera, nord Josep Illa, nord Josep Bassa, vinya de segona i olivar de ter-cera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 143, f. 153).

Rosa, la

Anomenada la Rosa, una de les cases que va construir Manel Cortès.
v. *can Cortès*.

Rosals, els

v. *la serra dels Jugadors*.

Rossa, la coma

v. *l'Arbre Morell, la coma Roja*.

Rost, el

Terra que queda penjada, situada sobre el costat de ponent de la granja de can Castellar.

“rost-a 1 adj. Que fa pendent. Un camí rost. Una pujada molt rosta 2 m. Terreny que téu un pendent considerable. Van pujar rost amunt. Rodolaren rostos aval” (*GEC*, vol. 12, p. 773).

Roure, can

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos facient homnes Villamajoris: Roure... Census Natalis: Roura” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 66- 67). “Veŷnat del Pla. Roure. Barthomeu, Agnes Samon i Francisco Samon” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Veŷnat del Pla. Roura. An-dreu Cusachs, Joseph muller, Joseph i Andreu fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Narcis roure/ a XI. L XXVIII./ C III” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “En roure” (ACA, Batllia General de Catalunya A403. *fogatge* de l’any 1497). “Lo mas Roure” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515. Vegueria de Barcelona. Vilamajor). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogat-ge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Roure... Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Roure” (*QuadV*, núm. 3, pp. 14-15). “12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i pro-homs de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vi-lamajor: Ferran de Roure” (600AC, pp. 91-92). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors

i fruits. Roure. Roura. Reura. Rouras. Rura. Del llatí *róbore*, nom de l’arbre *Quercus robur*. La forma *rura* representa la pronúncia rossellonesa” (*ELIC*, p. 24o).

Roure, el bosc d’en; el mas Roure i el pla d’en Roure.

v. *el camp de la Bassa, el camp d'en Derrocada, el mas Derrocada, els roures Grossos, el mas Gual de la Torre, la Ri-bera*.

“Mas Roure” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 24). “12 juliol 1646. Derrocada. Per Casa y Mas Roura que ha comprat, quatre cortans de forment” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 16brv). “4 abril 1729. Ego Josephus Derrocada, et de Llan-ça, domicellus in parra. Sti. Petri Villamajoris, non solum usufructuariu, Hereditatis et Mansi Derrocada dicta par-ra. petia terra que fuit de pertinentÿs Mansi Roure dicta parra. quam nunc possidet Thomás Perpunter uti tenen et possidens Mansum Daviu, dicta parra. et ins Vicinatu de Vallescar unius journalis Bovum, oriente honoribus mansi Bertran diruti quem possidet an Vallescar, meridie man-si Bertran, partim torrente, occidente mansi Vallesca, et a cirtio mansi Daviu quem possidet Thomas Perpunter... Totum illum mansum vocatum Roure, cum suis terris tam culvis quam heremis cum suis honoribus et pocessionibus sictum in dita parra. fexias terra et una cum Mansis Mer-cadet et Belissen, et etiam pro dicto manso Roig, et afron-tatur oriente Riaria de Vilamajor, partim Bassia Molindini farinerÿ mei, meridie Marc Clavell, quodam Rasa, pro qua discurrit aquea a la Serrra den Rovira, partim cumba dicti Clavell, occidente Clavell, et a cirtio honoribus Rectoria de Vilamajor, quodam Valle, sive xeragay mediante, et partim serra vocata del Puig que fuit de pertinentÿs Mansi Ca-nal de la Riera” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 218rv-219, 221rv-222).

Roure, el camp del; la feixa del Roure i el pla del Roure.

Anomenada el camp del Roure, la terra de conreu de secà, situada sota el costat de llevant del camp de l’Alzina, a la serra de can Roqueta, al marge superior de la qual i entre la divisió dels dos camps hi ha un roure característic que remarca l’indret amb la seva presència.

Al Samon anomenen el pla del Roure, una terra situ-

ada al davant de la casa, en els suros grossos, on s’havia sembrat civada, ordi, blat.

“Peça de terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, punt anomenat la feixa del Roure, llevant terres de Maria Nadal, per mitjà de marge, camí i terres de la Rectoria, migdia ter-res del mas Derrocada, Benet Clavell, ponent Maria Nadal, nord Josep París. Esteve Oserans Paris, Josepa Ribosa Ose-rans (1941)” (RPGr, ll. 2, fca. 111, f. 61).

Roure, la costa d’en

v. *la Ribera*.

Roure, la font del; la bassa de la font del Roure.

Avui anomenada d’aquesta forma la font de can Cor-tès, situada sota el roure de can Cortès o de can Bacs.

v. *la font de can Cortès*.

“o,15. El Roure Gran i, ben a prop, la Font del Roure (foto).” (Finform. El Roure Gros).

Roure, la resclosa del

Resclosa situada aproximadament sota can Llinars, a la riera de Vilamajor, amb dret de regar d’aquesta casa del veïnat del Pla.

Roureda, la

Topònim que dóna nom a l’àmplia zona que va ser tra- vessada per la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, ran la cara de migdia de la qual hi ha la casa de cal Bord, anomenada així mateix la Roureda, fins arribar al límit termenal amb Sant Antoni de Vilamajor.

“2o novembre 1731. Ego Paulus Gras de vall agrícola parra. Sti. Petri Villamayoris, uti dominus et pocessor mansi Gras de Vall et ejus terrarum ejusdem parra. item etiam teneo, habeo et possideo illam petiam terra nemorosam cum ar-boribus roborum scitam in dicta parra Vila majoris in loco vocat la Roureda, olim Vall del bach de pertinentÿs Mansi Canal de Brugueras quatuor quarterirum frumenti, orinet honribus meis, meridie honore den Bruguera de Brugue-res, occidente Bruguera de Brugueras, quodam torrent vocato oli Sagermà, et nunch lo Riu den Volart, et a cirtio honore den Llinás, qui fuit den Guri” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 287).

Roureda, la

Gran casa de planta baixa i dos pisos, construïda amb coberta a doble vessant horitzontal a la línia de façana, amb torre de dos pisos a la cara nord del carener, amb doble porta de l'accés principal, obertures allargades amb guardapols, en forma de balcó aplanat a la façana del pis, situada ran la cara de migdia de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars. Casa abans anomenada cal Bord, després convertida en el ‘Restaurant la Roureda’.

“Isabel Casals Mas. La Roureda, casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 12, f. 2, parc. 64r). “La Roureda (plànol).” (Flinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Roureda, el bosc de la; el mas Roureda i la vinya de la Roureda.

Terra travessada longitudinalment per la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, i perpendicularment per la riera del Fou.

“Heretat mas Roureda abans cal Bord, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, vinya, campa regadiu, arbreda, bosc, erm, en la que hi ha la casa de pagès, i una altra en estat ruïnós, llevant Miquel Colomer i altres,, migdia Maria Riera, Pere Bertran, ponent-nord Antoni Manté i altres. Antònia Rosellò Monés (1944)” (RPGr, ll. 4, fca. 379, f. 28). “Isabel Casals Mas i Montserrat Rosàs Rech. La Roureda, pins, cereals, arbres de ribera, erm, ametllers” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 11, f. 2, parc. 162, pol. 12, f. 1, parcs. 1-3, pol. 12, f. 2, parcs. 63-64 i pol. 13, f. 2, parcs. 32-35, 43-44, 50, 61).

Roureda, el camí de la

En bona part desaparegut per la indústria construïda a la cara nord de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, puja per sobre les terres de can Lip cap a la terra del pla del Bruguer i de Pereres de Brugueres, en una cruïlla anterior, cap a llevant marxa el camí ca l’Aleix.

A la cara de migdia de la carretera, es conserva el camí que va fins l’entrada de la casa de la Roureda, per davant la cara nord de l’era. Camí planer que es converteix en un passeig amb pins alineats a cada costat, d’accés a la casa principal. Abans conegut com el camí de cal Bord.

v. el camí de can Filbar.

“Camí de la Roureda” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 12, f. 2).

L’era de la Roureda

Roureda, l’era de la

De forma rectangular, de grans de dimensions, al costat de llevant de la casa principal, entre aquesta i la segona edificació, avui dia amb el terra pavimentat, amb lliça de pedra al volt d’alçada desigual, coronada amb totxo a plec de llibre, com un banc en algunes parts, arrodonida a les cantonades, amb dues entrades, una pel costat de ponent des de la casa, per a persones i una segona a la cantonada sud-est per a animals i carruatges, amb dos baixadors amb tres i quatre graons des de la part de llevant.

“Isabel Casals Mas. La Roureda, era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 12, f. 2, parc. 64z).

Roureda, la font de la

Indret acollidor i de gran bellesa en el seu moment d’esplendor, sobre el costat de llevant del pas del torrent del Fou o de la Roureda, amb una caseta construïda en un entorn arbrat, al sud-oest de la casa de la Roureda. Actualment desapareguda.

“Isabel Casals Mas. La Roureda. Caseta-font-plaça” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 12, f. 2, parc. 64k-l). “La font de la Roureda, al costat de la carretera de Sat Antoni a Cànoves, a prop de cal Bord” (QDV, núm. 1, pp. 80-81). “Les fonts Perdudes: font de la Roureda” (*QuadV*, núm. 1, p. 4. editorial).

Roureda, el pi de la; els roures de la Roureda i les sureres de la Roureda.

Al costat de migdia del jardí de la cara nord del camí en el punt d’arribada, ran la tanca de sobre la carretera. Pi pinyer esbelt que s’afua a bona alçada, amb un volt de canó de 2,05 m de volt de canó i una capçada de 13 m Ø.

Just quan arribem pel camí d’accés amb la vora de cada costat amb pins alineats, fins la casa i la zona arbrada amb pins, alzines i sobretot roures sobresurt, en aquest punt d’arribada, un roure bessó de 2,65 m en el tronc més gran, amb un capçada que s’uneix a la resta de massa arbòria. Aquesta zona arbrada continua fins davant la cara de migdia de l’era on sobresurten altres exemplars, amb un segon roure bessó que s’obre des de baix amb dos troncs poderosos.

Dues grans sureres sobresurten ran el caminoi de la part enjardinada que envolta el camí deambulatori de la cara nord de la propietat, ran la cara de migdia de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars. Molt properes l’una de l’altra, sobresurt la de la cara nord amb un volt de canó de 2,50 m i 16 m Ø de capçada.

Roureda, el torrent de la

v. cal Bord.

Rourell, el; la costa del Rourell.

“Petrus Bertran Homo Dni. Regis juramento dicit, quo tenet pro Dº Rege, Mansi Bertran, ad costam de Rourel, tenet in costa ed dat quinta” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 25).

Rovira, can

Masia de façana allargada del veral de Santa Susanna, anomenada també mas Rovira, situada en una falda enlairada a mig aire sobre el sot de can Rovira.

“Rovira. St. Lley” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 7rv). “Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homines Villamajoris: Rovira... Census Natalis: Rovira” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 66, 68). “1309. Ramon Rovira. Els Rovira, amb la masia homònima de la parròquia de Santa Susanna, al nord-est del terme de Sant Pere de Vilamajor” (*SRC*, p. 304). “Segimon Planas Andreu. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1, parc. 13i). “Els rectors de Vilamajor

durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Rovira” (*QuadV*, núm. 3, p. 14). “C. Aspectes humans. I.- Història i poblament. Els inicis. Al segle XIII apareixen documentades les següents masies: can Rovira (1262)... Les Masies: Rovira. (quadre)... en runes... Santa Susanna (fotos).”(QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 43, 56, 59, 61, 89-90). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimarts. 31 gener: Geroni Rovira” (QDV, núm. 8, p. 58, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Mas Rovira. (plànol).” (Flinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Mas Rovira. (4). Matrimoni, filla, àvia” (*CostaM*, pp. 190-191). “Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Rovira 1262 (plànol).” (V872-1299, p. 46b). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Rovira. Rovires. Robira. Ruvira. Rubira. Rubires. Roïra. Ruira. Ruyra. Del llatí *robérea*, ‘roureda.’” (*ELIC*, p. 241).

Rovira, les basses de can; el sot de can Rovira.

Situades sobre el sot, entre aquest i la casa, s’omplien amb l’aigua que venia de la muntanya, per regar les hortes allargades sobre la torrentera; una de les tres servia per regar.

El sot és una torrentera que s’inicia sota un comarc i el revolt del camí de la casa, ran les ruïnes de can Ginstar. Baixa sota el mas Rovira, travessa el camí de Santa Susanna, s’allarga sota can Cabreta, on se li uneix el sot de la unió del sot del Polell i el sot de can Planes i travessa el termenal amb Fogars de Montclús en direcció a llevant. “Santa Susanna. Can Jaume Cabreta, a la part del darreree de la masia trobem el sot de mas Rovira”(QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 85).

Rovira, el bosc de can; les feixes de na Rovira; el mas Rovira; l’olivar de can Rovira i la vinya de can Rovira.

v. Espinalbell, el pla del Forn, el Mal Consell, el mas Nadal, el torrent de l’Om, el mas Polell.

“Mas Rovira” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 21rv). “Petrus sa Rovira homo afocatus de Sto Licerio juramento dicit queo tenet aliquo de Dº Rege, tament facit host et cava-liada et midit in camini... Mansus de Rovira. Petrus de Ro-vira, homo Domus Regis, juramento dicit quod tenet pro Dº Rege Mansu de Rovira, et facit pro sense septe solidos et quatuor denarios pro Porcadis in festo Santi Petri. Item tres solidos et quatuor denarios in festo Natalis. Ite unu par Pulloru de recognicionibus. Ite una quarteriam Bladi pro locido Regi et alia fabro. Ite tres Punyeres de fores-tatge. Ite tres quarterios de vino de forestatge. Item unu quarteriu vini de locido Regi, et aliu fabro. Ite apud oliva una fexa, qua dat quint. Ite una fexa suptus mansu Carbo-nell versus oriente et dat quartum. Ite alia fexia cum Petro amat, apud Rovet, et dat quartu. Ite de omni honore, que possidet pro Dº Rege, qui est de torrent de ferriola ultra usque ad Coll de Podiata, et vadit usque ad serra de Ave-lanedes, dat quintu. Ite duas tragina, et media Jova ad tri-turandu... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: fexas de na rokira” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 11, 45, 67). “3o maig 1727. Ego Thomas Auladell laborator parr. Sti Petri Villamajoris, habitator naturalis vero parra. Sti Muciï de Canovas. Ha-beo et possideo petiam terra cum aqua rigandum quatuor cortanorum in dicta parra. vocata lo mas Rovira de petine-tiis mansi Vidal Puig partim, et partim cum honore den Ribas del Lladoner dicta parra. cirtio dicto Ribas” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 29rv-30). “Finca denominada mas Rovira, que consta d’una casa quasi derruïda i una extensió de terra, regadiu, bosc, erm, a la parròquia de Santa Susanna, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant-migdia mas Pollell de Josep Planas, ponent mas Terrer, nord mas Masjoan. Josep Planas Andreu (1946)” (RPG_r, ll. 4, fca. 443, f. 226). “Josep Nadal de Santa Susanna, avui Maria Serra Serra. Rovira. Per la terra de secà, regadiu, bosc, rocars, erm. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 220). “25 setembre 1910. En mèrits de venda perpètua atorgada per Joaquim Montal Colomer a favor de Josep Planas Andreu. Una casa de pagès anomenada “Mas Rovira” de planta baixa i pis de núm. 42, amb les terres de secà, bosc, erm de 16 quarteres, llinda pels seus quatre punts amb terres del comprador Masjoan” (AMSPV, *ApAm*1912, p. 4.1). “Josep

Planas Andreu de Montseny. “Mas Rovira” llevant i altres fronts amb terres del mas Joan del mateix propietari, re-gadiu, secà de tercera, bosc de segona, erm de primera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 169, f. 181, alta 1918). “Segimon PlanaAndreu. Alzines, Prat, cereal, regadiu” (AMSPV, *Cad.*1955, pol. 1, parc. 13a-h, k). “Can Rovira: Situ-ada a migdia de la riera de Reguissol, vora el termenal de Sant Pere, avui abandonada, a la qual podem arribar-hi pel camí Ral” (*SEP*alaut).

Rovira, el camí de can

Des del camí de Santa Susanna portava fins a can Ginestar, girava de cara a can Rovira, i per davant de la casa tornava a buscar el camí de la parròquia de Santa Susanna.

Rovira, la serra d’en; la terma de la serra d’en Ro-vira.

De llevant a ponent, circula el camí de carena que ve de la casa de can Rovira del terme de Sant Esteve Palau-tordera, se separa en dues branques i travessa la línia ter-menal amb Sant Pere de Vilamajor i, avui, una part arriba fins la zona dels Refugis del Montseny.

v. *mas Serra*.

“21 agost 1919. Segon molló. Es reconeix com a tal una fita de pedra de forma irregular clavada a terra, situada en el lloc denominat “Serra d’en Rovira”, en un terreny de pins de Jaume Parera. La línia de termenal reconeguda entre el molló primer i segon va des de l’eix del torrent d’en Bosc aigües amunt fins arribar al segon molló” (AMSPV, *Caixa-DTM*, *TRDTM*1919. Acta de reconeixement de la línia de ter-me i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vi-lamajor i Sant Esteve de Palautordera). “Serra d’en Rovira” (AMSPV, *CaixaDTM*, *TRDTM*1919. Bloc de croquis i notes 3.6).

Rovira, el torrent de la

v. *el mas Canal de Brugueres*.

Roviral, el

“Roviral, lloc” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 14). “Geraldus Moliner homo hospitalis juramento facit Dº Regi. Im alia fexam apud Roviral, que dat sixtu” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 22). “ROURE, del llatí RÖBUR, RÖBÖRIS,

‘roure’, ‘força vigor, robustesa’... En català, ĚŘĚA passa nor-malment a –*ira*, d’on *rovira* ‘bosc de roures’ que apareix amb gran freqüència en la nostra documentació medieval. Des del document de Vilamajor, cap a l’any 950, publicat per Anscari Mundó: “vinea in Brugarias justa ipsa *ruvira*”” (*DECat*, vol. VII, pp. 495-497).

Rovireta, els verns de can; el sot dels verns de can Rovireta.

v. *el sot dels Verns*.

Rusca

v. *la fulla de Vern*.

“Rusca, nom” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 3). “RUSCA, ‘escorça de certs arbres, sobretot l’alzina surera’, mot comú en la llengua d’oc”” (*DECat*, vol. VII, pp. 495-497).

Ruscos, els

Zona del Cortès situada a la solella, sota la casa, vora la primera alzina, on tradicionalment es posaven els ruscs de les abelles i n’hi havien hagut fins a una quarantena.

“rusc. Habitable d’una comunitat d’abelles. Consta de di-versos pans de cera o *bresques*, que son allotjats dins una cavitat natural (generalment una soca d’arbre) o artificial” (*GEC*, vol. 12, pp. 818-819).

S

Sabater, en

Safaretjos, els Saiol, el camí del pla

Saladriga, el mas Safont, el camí de can

Sanguinola Safont, el sot de ca

Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor

Sant Bertran Salars, la penya dels

Sant Om Sanata, el camí de Saguina

Saiol, el pla; l'era del pla Sa

Santa Susanna

Sabater, en

“pere Sabater/ XXV... pere sabater de vilanova L XVII” (ADB, *Caixa*10.130, *Llscompt*1491). “Lo sabater” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). “Steve Sabater” (ACA Batllia General de Catalunya, secció del Reial Patrimoni, fogatges núm. 2598, parròquia de Santa Susanna, any 1553). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Sabater” (*QuadV*, núm. 3, p. 15). “C. Llinatges que representen noms de càrrec d’ofici o de professió. 3. Noms d’ofici o professió tècnica. Sabater. Sabaté. Sabatés. Del substantiu *sabater*, ‘qui fa sabates.’” (*ELIC*, p. 258).

Sabater, el mas

v. *el mas Pla, la Ribera*.

“Arrendaments. 1673. Miquel Gual del mas Sabater arrenda el mas per 4 anys” (*VCCPM*, p. 120).

Sabater de la Força, can

“Processos. 1 novembre 1626. Passà per casa de Sabater de la Força i després per la Riera, camí de Derrocada, per la quintana de la rectoria” (*VCCPM*, p. 228). “8 maig 1596. Convocats constituïts y aplegats dins la iglesia parrochial de Sant Pere de Vilamajor. homes del consell francesch Clavell del mas pages” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila*1595, p. 85rv-86).

Saborid

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Saburid... Gaudamir Saburid” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Saburid... Guadamir Saburid” (V872-1299, p. 141). “E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 3 noms de qualitats mentals o morals i de confessió religiosa. Saborit. Saburit. Del llatí *saporitus*, ‘saborós’, segurament aplicat a una persona agradable, delicada de tracte, amable, segons Dauzat ho afirma dels cognoms francesos *Savoureux* i *Savouré*. *Saburidus* (908); *Savarigo* (923); *Saborida* (955).” (*ELIC*, p. 285). “sapor -ōris m.: gusto, sabor” (*DLLE*, p. 454).

Sabrolla, el pla

v. *la muntanya de la Moixa*.

Sacreu, el camp

Terra de conreu al límit nord de la propietat del Samon, al límit amb la propietat de can Vesa.

Sacristà, el mas

Terres que pertanyien a la casa d’en Sacristà de Sadata.

v. *el mas Ram*.

Sadrou, el torrent

v. *el mas Perera de Canyes*.

Safaretjos, els

Safareigs públics a la riera de la Força, sota els Lledoners, construïts l’any 1957, amb uns rentadors on hi cabien unes deu dones.

Safont, can

Casa situada al sot de can Bacs, a la cara nord de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, a l’entrada de la cara de llevant del camí de can Safont, amb el núm. 17 antic a la façana. És una construcció de planta baixa i pis, amb coberta a doble vessant, perpendicular a la línia de façana allargada, de cara a la carretera, amb entrada d’arc de mig punt dovellat amb pedra de granit, finestres d’arc pla. Pel costat de llevant se li va addossar un habitatge de planta i pis, que trenca tota l’harmonia d’aquesta elegant masia.

Durant el segle XIII es documenta la propietat com a mas de Font i el cognom del propietari s’escriu amb la forma aglutinada Safont.

“2o octubre 1595. Bartholomeus Çafont vicinato de Fexeneda agricultore Sancti Petri Villamaioris debere vobis Petro Valadia hostelario habitator in populo vel Sacraria de Vilagoma” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila*1595, p. 27). “Veŷnat de Fraxaneda. Safont. Narcís Safont, Barthomeu Safont i Elisabeth Safont” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1672). “Veŷnat de Fraxaneda. Safont. Pere Safont, Margarida Safont” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1730). “Veŷnat de Fraxaneda: Safont. Margarida Safont vídua, Isidro fill” (ADB, Caixa 1.9, *LlbCom*1768). “Veŷnat de la Fraxaneda. Safont. Isidro Safont, Antonia muller, Joseph, Jauma i Margarida fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1813). “Fraxeneda: Safont. Isidro Safont,

v. *el mas Font, el puig Graner, el mas Saulet*.

“Mas Safont” (ADB, *Caixa*^{10.130, Capb1281}, p. 5). “Peça de terra erma, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge denominat peça de can Safont, llevant Francesc Tarrés, migdia Salvador Carreras, per mitjà de camí, ponent Pere Pujol, nord Pere Jubany. Pere Planas Saldaña; Isidre Llovera Sagrera (1939)” (RPGr, ll. 1, fca. 32, f. 103). “Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge anomenat hort d’en Safont, llevant Jacint Carreras, migdia mas Castellar, ponent mas Castellar per mitjà de la riera de Brugueres, nord la carretera de la Garriga a Sant Antoni de Vilamajor. Josepa Puig Andreu” (RPGr, ll. 6, fca. 551, f. 40). “4 maig 1913. Jacint Carreras Guinart-Llinars. En mèrits d’escriptura de venda perpètua otorgada per Tomàs Baixeras Safont a favor de dit Carreras. 1er. una peça de terra de conreu de quartans, llevant terres de Rita Safont, migdia Joan Puigagut, ponent la riera, nord el mateix Puigagut. 2na. una peça de terra de secà d’una quartera, dos quartans, llevant part de la resta d’aquesta peça de terra, part Pere Costa, part Andreu Parera, per mitjà del camí de ferradura que dirigeix a Granollers, ponent-nord Josep Safont. 4ta. Peça de terra de sis quartans, llevant migdia Andreu Parera, ponent Joan Carreras, nord Bonaventura Parera... 19 febrer 1906. Isidre Llovera Sagrera. En mèrits de venda perpètua otorgada per Pere Planas Sardaña, Isidre Llovera és alta. 4ta. Peça de terra erma, anomenada Peça de can Safont, tres quartans, llevant terres de Francisco Tarrés, migdia Salvador Carreras per mitjà de camí, ponent Pere Pujol, nord Pere Jubany” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 21rv-22-22rv). “Isidre Llovera Sagrera d’aquest poble. 6na. “Can Safont”, llevant Francisco Farres, migdia Salvador Carreras, per mitjà de camí, ponent Pere Pujol, nord Pere Juvany, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 127, f. 135rv, alta 1920). “Vda. De Josep Huguet. Sot de Bacs. Can Safont, cereal, regadiu, alzines” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 11, f. 1, parcs. 67-69, 59rv).

Safont, el pont de can; el revolt de can Safont.

Pont construït al pas de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, per salvar el torrent o riera que s’anomena de forma general de Brugueres, però que també es coneix de forma parcial amb diversos noms segons les

El pont de can Safont

propietats i el territori que travessa. De sòlida construcció de pedra, amb volta d’arc de mig punt construït de totxo, amb una amplada d’uns 3,5 m, i una alçada aproximada d’uns 4 m.

Gairebé davant de can Safont s’inicia un seguit de tres revolts suaus i un quart de més tancat, davant de la Granja.

Safont, el sot de can

“Pere Ozerans Moret d’aquest poble. 4ta. “Sot de can Safont” llevant riera de Brugueres, migdia Epifani Fortuny, ponent successors de Felip Ravell, nord Felip Subirana, secà de tercera, bosc de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 155, f. 166rv).

Safont, el camp; la bassa del camp Safont.

Terra pertanyent al mas Samon, estructurada en feixes allargades paral·leles i sota el camí del Samon, abans d’arribar al revolt i el gual del sot de font Fresca. Terres de regadiu on s’hi conreaven mongetes, patates, hortalisses, que es regaven amb l’aigua del sot que es recollia a la bassa, ran i sota camí, no gaire ampla, però de vint metres de llargada, amb el costat de ponent protegida pel marge i les altres d’obra, avui fora d’ús i seca. L’aigua que des de la bassa arribava a la casa, avui hi va directament amb mànegues. A la punta, vora el tombant del camí al trobar el sot, hi havia una zona de castanyers, ara morts.

Safont, l'alzina de camp

Aquest arbre varen respectar-lo amb l’arranjament i eixamplament del camí del Samon, situat ran de marge al final del camp Safont, abans del gual i el sot de font Fresca. És un exemplar d’un gran bellesa, d’ampli tronc de 2,80 m de volt, que puja afuat a gran alçada fins a formar una capçada de 18 m Ø.

Safont del Bruguer, can

“Terra en el paratge anomenat Bruguer, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, amb una casa avui enrunada anomenada Safont del Bruguer (1961), llevant camí de Sant Pere de Vilamajor a Cànoves, ponent el Torrent Mal, nord Joan Farinas” (RPGr, ll. 7, fca. 665, f. 76).

Sagermà, el torrent de

Torrent documentat al capbreu del segle XVIII amb aquest nom, també anomenat el Riu o riu d’en Volard.

v. *la vall del Bosc, la Roureda*.

Sagrera, can

Casa situada sobre la cara nord del sot de Santa Susanna, totalment restaurada. Construïda en planta baixa, pis i golf a sota coberta, amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana, allargada, amb entrada d’arc de mig punt dovellat, finestres d’arc pla de pedra i de mig punt de totxo a les finestres de la golf a.

També el nom d’un habitatge de la família de cognom Sagrera, al veïnat de l’Església de Sant Pere durant el segle XIX.

“Beïnat de la Iglesia: Sagrera. Simeon Sagrera. Jacint muller, Maria i Joseph fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11822*). “Veynat de la Iglesia: Sagrera. Albert Sagrera, Maria muller, Jacint fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Terra conreu, secà amb algunes tires de ceps i bosc, erm, amb una casa anomenada can Sagrera, situada a la parròquia de Santa Susanna, llevant Pere Vilajoana, per mitjà del torrent Saüc, migdia-ponent el mateix torrent Saüc, mas Castanyer, nord Maria Recolons i mas Roca. Antoni Pujol Prats, Àngela Barceló Bargit (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 246, f. 157). “Peça de terra de secà, bosc, erm situada en el terme de Sant Pere de Vilamajor, parròquia de Santa Susanna, compren el pol. 2, parc. 33 a, b, c, d, i pol. 3, parcs. 6-9 del cadastre. Dintre d’aquesa terra hi ha una casa denominada d’en Sagrera’ s/n, que es compon de baixos i un pis, i una altra dependència d’una casa de pagès i les ruïnes d’una altra anomenada ‘can Gorgs’ llinda en el seu conjunt a migdia terres de l’heretat Ramonet, el torrent Saüc, i terres de l’heretat Castanyer, llevant heretat Castenyer, nord heretat can Roca, mas Joan, can Surós. Àngela Barceló Bargit ven a Esteve Deumal Giró” (RPGr, ll. 15, fca. 1530, f. 81). “Esteve Deumal Giró. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 2, parc. 33-c). “Can Sagrera. (plànol).” (FIInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Les Masies: Sagrera. (quadre) ... en bon estat... La Tordera. Can Sagrera (fotos).” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 115). “L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Can Sagrera. (8). Matrimoni amb 4 fills, 2 germans solters” (*CostaM*, pp. 190-191). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 7. Noms d’edificis i altres construccions i llurs dependències. Sagrera. Sagreras. Del nom comú *sagrera* (del llatí *sacraria*), ‘atri d’una església.’” (*ELIC*, p. 219).

Sagrera, en; la barraca d’en Sagrera.

Barraca gran que es va fer i tenia l’home de can Sagrera de cognom Deumal, anomenat així mateix en Sagrera, situada al bosc del Cortès, després d’haver travessat el sot de font Roja, sobre el camí que va del Cortès a les Planes i la collada de Sant Elies, més endavant de la barraca d’en Peirana. Era una mica de griot, com l’anomena la gent del país, amb un davant de llosa, la part de darrere al marge, una biga central, i coberta de branques de bruc

i terra, on visqueren cinc persones.

“GREDA. *griot*” (*DECat*, vol. IV, p. 635).

Sagrera, la bassa de can; la font de can Sagrera i el safareig de can Sagrera.

Bassa i font situades l’una vora l’altra, ran la cara de migdia del torrent de Santa Susanna, i del caminet que venia de can Planes.

De fet a can Sagrera recollien l’aigua de la font Fresca que està situada a sobre en el sot per on baixava molt ai-gua, si plovia, i anava a la bassa buidada al terra, allargada.

Per a la casa venia l’aigua de la font Ferrussa, que tam-bé omplia el safareig situat just al davant de la casa. Avui aquest safareig, restaurat com la casa, rep l’aigua const-tantment.

“Esteve Deumal Giró. Can Sagrera. Bassa-font” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3, parc. 7b-c). “IV.- Els pous i l’aigua. (quadre de zones de recàrrega d’algunes fonts de Vilamajor): Font de can Sagrera. Altura de recàrrega calculada: 1o65 m” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 44). “Can Sagrera. Capta-ció d’aigua: font” (QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 115).

Sagrera, el bosc de can; el mas Sagrera i la vinya de can Sagrera.

v. *la Colgada*.

“2 juliol 19o6. En mèrits de venda perpètua otorgada per Antoni Pujol Prat a **favrr** d’Àngela Barceló Bargit. 2na. Una casa de pagès anomenada Can Sagrera, planta baixa i pis, s/n, amb terres unides, part conreu de secà amb algu-nes tires de ceps, bosc, erm, de quatre quarteres, llevant Pere Vilajoana per mitjà, en part, del torrent Sang” migdia aquest torrent, ponent enfront el mateix torrent, part ter-res del mas Castanyer, de Nicolau Pujol Codina, nord Maria Recolons” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 29-3orv). “Àngela Barce-ló Bargit, del Montseny. 1ra. Santa Susanna. llevant-mig-dia la mateixa propietària, ponent Josep Planas Andreu i Ramon Ginesta, nord Vicenç Castañer, Pere Viaplana i Jo-sep Giró, erm de tercera... 2na. Can Sagrera, llevant Pere Viaplana per, en part del torrent Sang, migdia aquest tor-rent, ponent amb el torrent i el mas Castanyer, nord Maria Recolons, secà i erm de primera, bosc de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 21, f. 22.1-2, alta 1915). “Este-

ve Deumal Giró. Can Sagrera. Castanyers, alzines, cereal” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 13, parcs. 5-9, 33).

Sagrera, el camí de can

Camí que porta exclusivament a la casa de can Sagre-ra, des del camí de Santa Susanna, tancat amb una cade-na a mig recorregut.

Sagrera, l’era de can; l’eucaliptus de can Sagrera.

Per petita que fos cada casa tenia la seva era davant la façana principal, en aquest cas era de pedra i servia de pati, vora de la qual, a sota i ran d’un marge d’oliveres, hi havia un eucaliptus de grans dimensions que avui ja no existeix. Es batia amb el matxo, ventaven amb forques de lledoner, màquina de maneta i garbell. Era un espai obert que els anava bé per ventar, on després bastien un o dos pallers de palla, l’herba anava a la pallissa.

Sagrera, el sot de can; el torrent de can Sagrera.

Denominació de la part final del sot de Santa Susan-na, quan passa per sota can Sagrera fins a can Marçal i la Tordera.

“El sot de can Sagrera. (plàdol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Conca del riu Tordera: 61. Tor-rent de can Sagrera (plàdol).” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 19). “A. Situació. Santa Susanna. III. Els recursos hí-drics. 3. El sot del Saüc. Rep el nom del sot de can Sagrera a partir de la masia del mateix nom”(QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 34).

Sagrera, la

“Tota la Sagrera de Vilamajor és de l’Església” (ADB, *Cai-xa1o.13o, Capb1281*, p. 24rv). “Homines omnes qui morantur in sacraria, quan est Alodiū Sti Petri Villamajoris, faciuen host et Cavalcada, quonia homnes Dni Regis de Villamajor, faciunt seu non rediment, nec debent redimere homines Eclessia producta, quamois homines Regi, rediment host et Cavalcada” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281cop.*, p. 52). “Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge anomenat la Sagrera, llevant Pere Surell, Tomàs Bertran, migdia Bonaventura Perera del Pla, ponent Carles Duran per mitjà de camí, nord Josep Canal” (RPGr, ll. 2, fca. 158, f. 165). “La Sagrera és l’espai que queda delimitat al

voltant d’un radi de trenta passes al voltant de l’església” (*QuadV*, núm. 1, pp. 24, 5o). “La Sagrera” (QDV, núm. 8, p. 26). “La Sagrera esdevé un cercle de pau delimitat pel bis-be” (*VCCPM*, p. 3o). “La Força, tanmateix, per un pergamí del segle XIII de l’arxiu de can Llobera, masia de Llinars del Vallès, consta que també se’n deia la Sagrera, l’espai de trenta passes –mida simbòlica- al voltant de l’església on hi havia el cementiri i els homes i feien construccions den-ses –cases, graners, cellers, estables- zona situada sota la defensió eclesiàstica” (V872-1299, p. 21).

Sagrera, el prat

Entre el turó de les Païsses i el turó de Palestrins, es forma una espai allargat, amb una lleugera elevació, que hom també anomena el turó de les Calabruixes.

“Prat Sagrera (plàdol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Saguilla, el riu; el torrent de riu Saguilla.

v. *el riu sa Guilla, la castanyareda d’en Po, el serrat del Sur, el sot de can Surós*.

“Sot de Riu-seguilla. (plàdol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Saguina

“Petrus de Oleto homo Dni Regis juramento dicit quod te-net pro Dº Rege, unu campum apud Saguina, et dat quin-tum, ab unam fexis apud fexosam et dat quintum, et facit host, et Cavalcada” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281cop.*, p. 33).

Saia, cal

“Peça de terra amb una casa, actualment denominada cal Saia. Rafel Moreno Llansa (1956)” (RPGr, ll. 5, fca. 466, f. 28).

Saig; el mas Saig.

Antiga propietat de Vallserena, després anomenada can Bassa.

v. *el mas Andreu, Bassa, el mas i la quintana Prats de Ba-llescar*.

“Petrus de Sag homo afocatus de Sto Licerio Militis jura-mento dicit quo facit Dº Regi una quarteria pro locido Dº Regi, et alia fabro. Im unu corteriu Vini Dº Regi, et aliu fa-bro pro locido. Im facit host et cavalcada. Im interrogatas

pro sacramentu sí tenet duos Mansos quos habet a dicto Sto licerio in Valescar, et Elisendis Agilona pro Dº Rege, et dixit quo consedit quod scit decam quo faciunt sensu Dº regi et dece credit iste Petrus Sag” (ADB, *Caixa1o.13o, Cap-b1281cop.*, p. 27). “Damia Saig/C XXXVI... Feliu Saig/a XVII” (ADB, *Caixa1o.13o, Llscompt1491*). “6 març 1596. Ego Joan-nis Saig als Tarrades agrícola parrochie Sancti Martini de Orsavinya. Arrendo bobis Bartholomeo maso brasserio parrochie Vilamaioris totam illam domum quam habeo in populo de Vilanova” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, p. 71). “Lo mas faig” (ACA, Secció del Reial Patri-moni *fogatge* any 1515. Vilamajor, Vegueria de Barcelona). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rectors de Vilama-jor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Saig” (*QuadV*, núm. 3, p. 15). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 2. Topònims no Catalans. Saix. Ve del llatí *saxum*, ‘penya.’” (*ELIC*, p. 169). “saxum –i n.: roca, peñasco, Peña” (*DLLE*, p. 455).

Saïla

Veiem en el segle XIII, el nom de Saïla del Mas i al segle XIV, el cognom de Sailma.

“Bernardus de Quintana tertia pro Mansi de Gavarre-to suptus Morrel Nomine Saÿla de Manso, et dat sexta” (ADB, *Caixa1o.13o, apb1281cop.*, p. 8rv). “12 juny 1384. Con-veni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Santa Susanna: Guillem Sailma” (6ooAC, pp. 91-92).

Saiol, el pla; l’era del pla Saiol.

Planada que es forma en els escarpats boscosos que envolten la font dels Terriers, sobre el sot dels Terriers. Trobem aquest topònim escrit: Saiol, o amb la forma per-sonal d’en Saiol.

“Pla d’en Saiol (plàdol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “*SAIOL* o *SAIÓ* Nom de masos i de pa-ratges muntanyencs. Vénen de variants de saió o seyló ‘una de ls franges de camp cultivades, d’un camp de sem-bradura’; el mot explicat i estudiat en el *Diccionari Fabra i DECat* VII, 598b 2o-26” (*OnCat*, vol. VI, pp. 474-475). “SAIÓ,

‘franja de sembradura, generalment limitada per dues pórques o solcs’, mot dialectal del català oriental i de ls Illes, germà del llonguadocià *selhoun*, del francès antic *seillon*, i retoromànic *seglia*, del mateix significat” (*DECat*, vol. VII, pp. 598-602). “saiol –a adjectiu. Varietat de figuer i de figa” (*DIEC*, p. 1629).

Saiol, el camí del pla

v. *la muntanya de la Moixa, el Molar*.

Sala, can

Antiga pagesia del veïnat de Canyes que es va enderrocar. A les llibretes de comunions dels anys 1870-1871 i 1903, està registrada entre can Panxa i can Llinars, però abans, a la llibreta de l’any 1670, entre can Gras d’Amunt i can Gras d’Avall.

Al segle XIII, probablement amb el nom de mas Sala, es coneix una casa de la Força.

v. *la Fàbrica*.

“Veŷnat de Canŷes. Sala. Maria i Susanna Sala” (ADB, Cai-xa1.9, *LlbCom1672*). “Veŷnat de Canyes: Sala. Miquel, Maria i Isidro Sobrevia... Isidre Sala. 2 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730, 1752*). “Veŷnat de Cañas: Sala. Thomas Serra, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veŷnat de Canŷas: Sala. Parera. Joan Parera, Antonia muller, Salvador, Marianna, Thomas... Veŷnat Bruguer Nou: Sala. Margari-da Sala, vídua, Isidoro fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Cañas: Parera. Can Sala: Salvador, Rosa, Maria, Joan Ven-tura” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*). “Cañas: Sala” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Casa anomenada can Sala, i una porció de terra de conreus unida a l’esmentada casa i ano-menada la feixa de sota la Casa, situada en el terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant mas Ribes, migdia-nord mas Gras, ponent Jacint Estragués. Pere Pujol; Jaume Pu-jol Planas (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 265, f. 205). “Josep Mas (a) Sala” (RPGr, ll. 3, fca. 280, f. 237). “Casa anomenada Sala avui completament derruïda i reduïda a una peça de ter-ra (1991), migdia N., mas Gras. (RPGr, ll. 47, fca. 265 “N”, f. 221). “26 febrer 1911. Relació de bens de. Alta de Jaume Pujol Planas al seu nom en qualitat d’hereu del seu pare Pere Pujol Parera. gna. Una casa de pagès anomenada “Can Sala” completament en ruïnes, que dóna pels quatre punts cardinals amb terres del mateix propietari” (AMSPV,

ApAm1912, p. 3). “5. El veïnat de Canyes. 5.2. El poblament. Masies que no en queda cap resta: Va ser enderrocada, can Sala” (*QuadV*, núm. 2, p. 38). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimecres. 8 febrer: na Sala” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa6o. Llibre particu-lar parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “A. Llinat-ges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Sala. Salas. Sales. De *Salla*, ‘cambra de rebre’... B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 7. Noms d’edificis i altres cons-truccions i llurs dependències. Sala. Sales. Salas. Del nom comú *sala* (del germànic *salla*). A l’edat mitjana apareix ben documentat *Sala* i *Salla* com a nom personal: *Sala* (969); *Salla* (981); *Sanla* (992) i *Sanlo* (994) com a nom propi de dona barcelona (“Annales du Midi”, t. 76, p. 299).” (*ELIC*, pp. 121, 219).

Sala, el bosc de can; el mas Sala; l’olivar de can Sala, la terra de sota can Sala i la vinya de can Sala.

“Mas Sala” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 11). “Vila home Dn. Regis juramento dicit quod tenet Manso de Sala una artiga, et dat sexta” (ADB, *Caixa10.130, apb1281cop.*, p. 17). “Salvador Parera. Sala de Vilamajor. Per la terra de secà, bosc, olivar, vinya. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 263). “26 febrer 1911. Relació de bens de. Alta de Jaume Pujol Planas al seu nom en qualitat d’hereu del seu pare Pere Pujol Parera. 1ona. Peça de terra conreu de secà anomenada la terra sota la Casa Sala, de cabuda dues quarteres, llevant terres del mas Ribes, per mitjà de camí, migdia amb el mas Gras, ponent Jacint Es-tragués, nord Estragués i el mas Gras” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 3-3rv).

Sala, les feixes d’en; la feixa de sota can Sala

Anomenada la feixa de sota can Sala i peça de terra dels conreus de can Sala, per la seva situació geogràfica respecte a la masia.

v. *Sala*.

“Fabrega homo Di Regis juramento dicit que tenent Man-su de Fabrega pro Do. Rege, quinque fexias de sala dis-tanta altra [artigas çavalvelida], dant quintum” (ADB, *Cai-*

xa10.130, Capb1281cop., p. 34). “5 març 1728. Ego Petrius Nadal, agricola Parra. Sti Petri Villamajoris dominus et possessor Mansi Nadal et ejus terrarum dicte parra. quan-dam fexias terra de pertinetys Mansi Sala quem possidet an Cortés, sunt scita versus fontem de Borrell, orientem mansi Planell quem possidet an Gel de Cañamas, meridie et occidente mansi Vila diruti quem ego possideo, partim mansi Planell, et a cirtio Planell, partim mansi Gavaldet di-ruti quem possidet Sorell” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 166). “Jaume Pujol Planas d’aquest poble. 7na. “La feixa de sota can Sala” llevant terres del mas Ribes per mitjà de camí, migdia Mas Gras, ponent-nord Ja-cint Estragués, nord mas Gras, secà de tercera” (AMSPV, *Re-fApPG1925*, núm. d’ordre 190, f. 207, alta 1911).

Sala, el pla d’en

v. *can Panxa*.

Sala, la

v. *cal Barber*.

Sala de Sant Lleïr

“Sala de Sant Lley. Ça Nou” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 11rv).

Saladern; l’artiga de Saladern.

“Martorel home Dni Reges tenet pro Dº Rege, una Artiga Nomine Saladern in coma de Valariola, et dat sexta” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 18).

Saladriga, el mas

“Lo mas saladriga” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fo-gatges* any 1515. Vegueria de Barcelona. Vilamajor). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Saladrigas. Probablement forma femenina de *Saladich* [Salaric]” (*ELIC*, p. 122).

Salamó

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Salamó” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Salamó” (*V872-1299*, p. 142). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 2. Noms de personatges de l’Antic Testament. Salamó. Salo-

mó. De l’hebreu *Salomon*, ‘pacífic’, nom d’un rei i de diver-sos sants. Documentat a Catalunya amb la forma *Salamo* l’any 1041” (*ELIC*, p. 75). “SALOMÓ o SALAMÓ, gran aranya o canelobre penjats al sostre, en les esglésies i grans edificis, segurament al·ludint a les de temple del rei Salomó” (*DE-Cat*, vol. VII, pp. 621-622). “*SALOMÓ* o millor SALAMÓ, que és l’única forma real: popular i antiga del nom d’aquest poble del Baix Penedès, la pronuncia *salámó* és el que sen-to i anoto pertot” (*OnCat*, vol. VII, p. 24).

Salars, els

Antiga casa del veïnat del Cortès, de la qual veiem una part de parets de l’antiga edificació en el marge nord del camí d’entrada quan arribem al Cortès. Probablement rebés el nom per les lloses situades més al nord, ran de bosc, al peu d’un pi que sobresurt on la gent de la casa hi posava la sal per al bestiar. Veiem a la documentació del capbreu del segle XVIII, que ja estava derruïda.

“Els Salars (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Salars, la feixa gran dels; el mas Salars.

Anomenada la feixa gran dels Salars, la peça de terra gran i allargada situada sobre les ruïnes dels Salars, fins ar-ribar al marge, al peu del qual hi ha les saleres del Cortès.

“Mas Salars” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 12rv). “Mansus Salars. Pontius Cortès juramento que tenet mansu de Sa-lars ro Dº Rege et facit pro Porcada tres solidos et quar-teror denarios i festo Sti Petri, et in festa Natalis, quatorr solidos et unu par Gallinaru, tres traginas, tres Punýeres de forestatge, tres corterios vini de forestatge, una quar-teram Bladi pro locido Dº Regi. Im. Dictus Cortès facit duo-decim denarios in feste Nataly pro habitacione Manso de Salars, unu corteria Vini pro locido Dº Regi, et alia fabro. Im una jova ad triturandu, et omnibus honoribus qui sunt tenedone dicti Mansi dat sixtu Dº. Regi excepto la Porcada superius nominata” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 19-20). “18 abril 1729. Nos Magdalena Cortés vídua relic-ta Sebastiani Cortés agricola parra. Sti Petri Villamajoris. Totum illum mansum vocatum Salas dirutum et in terra” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 230).

Salars, la penya dels

Paret de pedra alta i dreta, rocam ran el costat i sobre el camí del Cortès, abans de travessar el sot dels Salars i d’arribar a la masia del Cortès.

Salars, el sot dels; el torrent dels Salars.

Encara que es troba com a torrent dels Salars, la gent del Cortès l’anomena el sot dels Salars. El corrent d’aigua comença en una doble brancada sota el camí i la collada de Sant Elies, a ponent com a sot de la font Roja, a llevant com a sot de la collada de Sant Elies, baixa per travessar el camí que puja a Sant Elies des del camí del Cortès i el mateix camí del Cortès, davant la penya dels Salars, després de la qual també es coneixerà com el torrent dels Brollars i va a parar a la riera de la Moixa, que des d’aquest punt hom anomenarà la riera de Canyes.

v. el sot de font Roja.

“Conca del riu Besòs: 8. Torrent dels Salars (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Saleta, en

v. Dona Morta.

“Michael Saleta/ L XXVI L XXXIII” (ADB, *Caixa*10.130, *Lls-compt*1491). “En saleta” (ACA, Batllia General de Catalunya A403. *fogatge* de l’any 1497). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Saleta” (*QuadV*, núm. 3, p. 14). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 7. Noms d’edificis i altres construccions i llurs dependències. Saleta. Derivat diminutiu de *Sala*” (*ELIC*, p. 220).

Salida, sa; el camp de Salida.

Es fa l’entrada d’aquest topònim del segle XIII, escrita com es documenta: Salida, encara que bé podia ser Salita. “Joannes Jener homo afocatus de Sto. Licerio dicit que tenet a sa Salida unam feyxa cum manso de Vilarío... “Ego Bernardus Simon homo Dom. Regis juramento dicit que tenet apud Salida una fexa et dat sextum... “Petrus lobet homo afocatus de Sto Licerio juramento dicit queo tenet pro Dº Rege, una campu apud Salidam et dat medietas campi sextu et alia medietas tasca... una Artiga que afron-

tat cum Campo de salida, dat tasca et facit per recognicio-nibus quinque denarios et tertia” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb-1281cop*., pp. 8, 11-12). “SALZE, del llatí SALIX, -ĪCIS. Derivats i compostos: Salit, salito, salitar, saliter, salita, sàlit, etc.” (*DE-Cat*, vol. VII, pp. 637-642). “salix -icis f.: sauce” (*DLLE*, p. 451).

Salinec, la serra de

Amb les referències que rebem a través de les dades del capbreu del segle XVIII, podríem pensar que aquest nom d’aleshores es correspondria amb l’actual carena de l’Ajaguda de les Vaques del Samon, culminant al turó de les Alzines, avui el turó del pi Novell o del Samon. Potser el topònim fa referència a un bon lloc per posar la sal per al bestiar.

v. el mas Samon.

Salleda

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciant homnes Villamajoris: Salleda” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb-1281cop*., p. 67).

Salleda, el colomar d’en

v. el mas Tàpies.

“ferraria de Tapias, femina Dni Regis, juramento dicit: quo tenet mediu Mansu de Tapias pro Dº Rege, fexa suptus Columbaria de Salleda, et dat quarta” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb1281cop*., p. 55).

Salleda, el mas

“Mas Salleda” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb1281*, p. 25). “Mas de Salleda. Petrus de sa Salleda, homo Dni Regis, juramento dicit: quo tenet Mansu de Salleda pro Dº Rege, et facit de censu in festo Natalis triginta unu solidos et octo denarios, eu illis donarÿs, qui disenta solvi pro sensu, in festo Sti Petri, sicut continetur in instrumento. Im facit una tragina de unu sextario de civada. Im una quarteriam Bladi pro locido Regi. Item media quarteria Bladi pro locido Regi racione, honoris de Molins. Im media quarteria de forestatge racione honoris de Molins. Im unu par Caponu” (ADB, *Cai-xa*10.130, *Capb1281cop*., pp. 54-55).

Sallent, en

v. Sant Bertran.

S

“Veynat de la Iglesia. Cellent. Pere i Margarida Cellent” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1672). “Cellent. Pere i Maria Riera” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1693). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimarts. 7 febrer: en Jaume Cellent” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 1. Topònims de les terres de llengua catalana. Sallent. Sallén. Del llatí *saliente*, ‘saltant (d’aigua)’... 5. Noms d’accidents hidroràfics, de dipòsits i conductes d’aigua. Sallent. Sellent. Sallens. Sellens. Del substantiu sallent” (*ELIC*, pp. 154, 184).

Sallent, la peça d'en; la vinya d'en Sallent.

“1o abril 1743. Nos Petrus Safont et Petrus Paulus Safont parentes filius ambo laboratores parra. Sti. Petri Villamajoris. Totam illam petiam terra partim de vinea plantatam et partim heremam unius quarteria et media, scitam in dicta villa majoris et in loco vocato la vinya den Sallent de pertinentÿs Mansi Bachs, oriente honore nostro qui fuit mansi Thomas, vocato Puiggraner Superius, partim honore Ay-mar, pertinentÿs dicta petia terra de Puig Graner, meridie cum gleva terra Domus Nostra, occidente honoribus mansi Bachs, et a cirtio honore Paulí Cuch qui fuit Mansi Thomas” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 365-368). “Peça de terra denominada d'en Sallent, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, en la qual hi ha onze oliveres i una noguera, llevant Isidre Costa, Marià Jubany, migdia Josep Safont, ponent-nord Josep March. Pere Pujol; Jaume Pujol Planas (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 267, f. 209). “26 febrer 1911. Relació de bens de. Alta de Jaume Pujol Planas al seu nom en qualitat d’hereu del seu pare Pere Pujol Parera. 12na. Peça de terra denominada d'en Sellent, en la que hi ha oliveres i una noguera, de cabuda una quartera i sis quartans, llevant Isidre Costa, nord Maria Jubany i Sannet, migdia amb el transferent Josep Safont, ponent Josep March, nord el mateix March i Maria Jubany i Sannet” (AMSPV, *ApAm*1912, pp. 3rv-4). “Jaume Pujol Planas d’aquest poble. 8na. “d'en Sallent, llevant Isidre Costa, llevant-nord Maria Jubany Garroset, migdia Josep Safont, ponent-nord Josep March, nord mas Llinars, olivar de primera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 190, f. 207-207rv, alta 1911).

Salmer, el mas

v. la peça de cal Regatxo.

Saloelatge

Ens atrevim a pensar en aquesta forma aglutinada, com en el cas de Saloredella, per interpretar aquest to-pònim, podia ser: sa Lloalatge-Lloelatge-Lloallatge, que el document ens transcriu com: sal Uelatge. Indret propi del mas Bertran, que, en aquest cas, seria una zona de molta llosa.

“Petrus Bertran Homo Dni. Regis juramento dicit, quo tenet pro Dº Rege, Mansi Bertran, a sal Uelatge unu campu et dat quinta” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb1281cop*., p. 25). “LLOSA, del mot pre-romà LAUSA‘pedra plena de mineral dur’ i ‘llicorella’... El mot es troba en castellà, *losa* des dels orígens (1210; JRuíz, etc.). Portuguès i gallec *lousa* ‘làmina de pedra’, ‘pissarra’... molt nombrosos catalans en (*Llos- La Llosa, Lloseta, Llosar*, una bona vintena si hi incloem els *Lluelles, Lloar*, etc.).” (*DECat*, vol V, pp. 270-274).

Salom, el torrent

Torrent o corrent d’aigua documentat en el capbreu del segle XVIII, com a torrent de l’Om o torrent Salom.

v. el torrent de les Corts, Dona Morta, el torrent de l’Om, Salamó, Terrades.

Saloredella

Segurament estem parlant d’un indret amb abundància de llor-llorer, amb l’article salat al davant. En aquest cas segurament caldria parlar de: sa Loredella o Lloredella.

“Nespler Mas. Saloredella” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb1281*, p. 8rv). “LLOR (planta), del llatí LAURUS. Derivat: llorer, però és el que es troba generalment... Figura *lorer* en el diccionari de Rims de Jacme Marc.. *Llorerar; lloredal* (“lloc de *laurés*: lauretum”).” (*DECat*, vol. V, pp. 261-262).

Salou; el camí de Salou.

v. la muntanya de la Moixa.

Salva

“1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció.

Dilluns. 3o gener: Joan Salva” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Cai-xa6o. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llo-renç Valls).

Salvi Duran, en

Forma composta amb la qual hom coneix en Salvi Ferrer, masover de can Duran. També és conegut simple-ment com en Duran. Segles XX-XXI.

v. *can Duran*.

Samarell

“Requesta de censos del segle XI. 1o57-1o65. Ramon Sa-marell” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Ramon Sama-rell” (*V872-1299*, p. 141). “Sem-Semal” (*DECat*, vol. VII, pp. 76o-762).

Samon, el

Nom de casa a partir del cognom Samon, com veiem ja en els fogatges. Casa de muntanya d’una gran presèn-cia estructural, amb planta baixa pis i sota coberta, allar-gada i desplaçada de l’eix central, a doble vessant per-pendicular a la línia de façana, amb entrada d’arc de mig punt dovellat, amb inscripció del nom del propietari poc visible, el cognom Samon i la data, sembla de 1755. Llasti-mosament, la finestra del primer pis de la sala, que devia tenir els seus festejadors, es va destruir per convertir-la en balcó, això i els suports metàl·lics, malmeten la dovella central i la seva inscripció. La resta d’obertures són d’arc pla de pedra; en una finestra lateral es veu la inscripció: Joseph Samon 1673, entre un pedestal coronat per una creu.

v. *Santa Susanna*.

“Census Natalis: Samon” (ADB, *Caixa*1o.13o, *Capb*1281*cop.*, p. 68). “Veïnat de l’Església. Samon. Joan Batista Samon 2 persones” (ADB, *Caixa*1.9, *LlbCom*1752). “Beïnat de la Iglesia: Samon. Pere Samon, Maria Samon” (ADB, *Caixa* 1.1o, *LlbCom*1813 *i* 1822). “Veynat del Pla: Samon. Salvador Samon, Maria muller, Catharina filla” (ADB, *Caixa* 1.1o, *Ll-bCom*1841). “Francesch Samon” (ACA Batllia General de Catalunya, secció del Reial Patrimoni, fogatges núm. 2598, parròquia de Santa Susanna de Montseny, any 1553). “Sa-mon” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515. Vegueria de Barcelona. Vilamajor). (AMGr, HMJM, *Fitxes del*

Montseny). “Veïnat de SantaSusanna. Cal Samon” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol*1919). “Josep Daví Tusell. El Samon. mato-llar” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 5, parc.). “El Samont (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “C. Aspectes humans. I.- Història i poblament. Els inicis. Al segle XIII apareixen documentades les següents masies: el Samon (1264)... Les Masies: Samon. (quadre)... en bon estat... Samon. El Samon (fotos).”(QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 43, 56, 59, 61, 126-127). “El Samon, la masia més gran de Santa Susanna (foto)... L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: El Samon (18). Matrimoni amb quatre fills. Cinc fills petits de segones núpcies. diversos” (*CostaM*, p. 158, 19o-192). “Can Samon, masia amb teulada a dues aigües i porta d’arc de mig punt amb grosses dovelles, datada el 1736 en la clau de l’arc... Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Samon 1284 (plànol).” (*V872-1299*, pp. 24, 46b). “El Sa-mont (foto)...12 juny 1384. Convení subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Santa Susanna: Antoni Samon” (6ooAC, pp. 46, 54, 91-92).

Samon, les alzines del; l'alzina bessona del Sa-mon.

En el marge de llevant del camí que porta de la casa del Samon a la font Fresca; al costat de llevant les alzines, de troncs arquejats, ombregen el pas i protegeixen el vi-anant, fins trobar el camí general del Samon. Sobresurt un bell i gran exemplar bessó, per la seva bellesa plàstica, de 3,25 m de volt de canó que s’obre a partir del seus dos braços poderosos per formar una capçada de 13 m Ø.

Samon, el bosc del; els castanyers del Samon; la fageda del Samon; el mas Samon; l’olivar del Sa-mon; el prat del Samon; les vinyes del Samon i el vinyet d’en Samon.

Sobre la costa de la vinya puja el bosc del Samon ocu-pant una gran superfície del mas, sobretot d’alzines i al-gunes zones de castanyers, amb la fageda a la part alta.

En un faldar solell sobre el costat de ponent del camí quan arribem a la casa del Samon, actualment, abril de 2o17, amb un color bellíssim i una gran fragància, cobert

per la farigola, hi ha la terra dedicada d’antic a la vinya. De sòl pissarrenc, plantat sobretot de cep de raïm negre de gra gros, sortia un vi poderós i de grau, amb alguns ceps de raïm blanc i moscatell. Avui ja no se’n veu cap vestigi.

A sota de la vinya i el camí hi havia el prat on se segava l’herba, es feia farratge per al bestiar i s’omplia la pallissa; després es feien bales.

v. *el mas Molar, el serrat del Suro, el mas Vesa*.

“8 desembre 1566. Jacobi Samon agricola tunc Dominum utilem et proprietarium mansi Samon... Ego Joannes Duran agricola parra. Sti. Petri Villamajoris. gener 1721. Item ha-beo et possideo quendam troceum terra de vinea planta-tum unius quarteria frumenti in parra. de Santa Susanna ad lata et subtus vineam den Samon, oriente cum vinea Antoni Vidal, parra. de Montesigno, meridie vinea Joseph Cahulla dicta parra. occidente cum vinea dicti Samon, et a cirtio cum vinea Raimundi Sinitges de Montesigno., et nom dominÿ ratione firmato, fuerunt mihi vendita per Josephum Samon dominum et pocessorum dicti mansi Samon... 13 gener 1735. Josephus Masmiquel agricola Sti. Martini de Viladrau heredum Josephi Samon parra. de San-ta Susanna termini Villamajoris. Primo totas illos quator Manso Vocato Mansum Samon, Mansum Ramon, Man-sum font et Mansum Villaró simul unitos et alevantos, qu-orum duo scilicet Mansus Samon et Villaro existentes, et edificati, alter vero duo mansus Ramon et Font sun here-mi diruit, et cum omnibus arboribus diversorum generum, pratis, pasturis et herbis in montibus in planis, afrontatur quatuor mansi uniti et alevanti, oriente honoribus den Riera de la Vall parra. de Montenÿ, meridi honoribus que fuerun de Joannis Collet parra. de Sta. Susanna, pujan-ta per la serra que vuÿ se anomena lo turó de las Alzinas y antiguament la Serra de Salinech ayguavessant fins la roca anomenada de St. Lley, passant per lo termenal per sobre las Planas arribant fins al collet del Prat de Pinovell, occidente heredum Jacobi Ves et Planas dicta parra. que fuerunt den Suñer, et a cirtió honoribus den Vesa, et Pla-nas, qui fuerunt del mansi Samon... 13 gener 1735. Josephus Masmiquel agricola Sti. Martini de Viladrau heredum Jo-sephi Samon parra. de Santa Susanna termini Villamajoris. Terra heremam, boscosam quinquaginta quarteriarum, in qua quidem magan pocessione terra nunc est constructa

et edificat Domus vocata den Veza de Santa Susanna, et in loco vocato lo Vinyet den Samon de pertinentÿs manso Samon, orient et a meridie dicti Veza, qui antea fuerunt den Bancell de Montseny, partim Riera de la Vall, qui fuerunt den Lloberons, seguint lo Serrat de Cogllo, serra-munt segons está termenat lo vessant de tramuntana, ab occident Samon mediante itinere que tenditur a manso Samon ad Domus del Molar del Montseny y passa lo ter-menal cerca de quaranta passos, sota de una roca gran en lo sim de la serra anomenada la Roca del Camp Bach y seguint lo camí de pla a pla y passa dins la Plana dels Casals vuy dit camp sa Creu del Samon, fins al serrat dels dits Casals, et a cirtio seguint lo dit serrat que avuy se ano-mena las Bufeteras costa avall fins als honors den Morell, que dit Veza posseheix venintsen tot camí que allí es fins a trobar la aygua que hix de la font anomenada del Apòstol y aixint ab una pessa de terra de las Avallanedas que fou de dit Bancell que Veza posseheix” (ACVO, caixa o1. fons oo24, codi v. doc. 2, *Capb*1727-1743, pp. 256rv, 259rv, 328-328rv, 331). “Heretat coneguda per mas Samon, que està agregat a la casa Villaró. Aquesta heretat es composa de les expressades dues cases, amb una gleva de terra, rega-diu, cereals, secà, bosc, castanyers, en els termes munici-pals de Sant Pere de Vilamajor i de Sant Julià del Montseny, llevant Ramon Planas i altres, Maria Tarrés, propietària del mas Cogulla, migdia Jaume Aymà i altres, mas Roca, po-nent Antoni Cortès, nord Ramon Planas. La part de Sant Pere de Vilamajor, i la seva parròquia de Santa Susanna, amb les cases de Samon i Villaró, llevant Ramon Planas, resta del mas del terme del Montseny, Pau Traveria, pro-pietari de cal Marxant, Josep Giró propietari del mas Roca i altres, ponent Antoni Cortès i altres, nord Ramon Planas. Dintre de la porció que acaba de desllindar-se, però sense quedar dins la seva cabuda hi ha les cases anomenades ‘Surós’, ‘Vellana’ i ‘Cugulla’. Miquel Illa; Maria Tarrés” (RPGr, ll. 3, fca. 227, f. 67). “Josep Diví. Samon de Santa Susanna. Per les terres dels castanyers, regadiu, secà, olivar, bosc, erm i rocars. Per la casa de pagès” (AMSPV, *Caixa*173, *Am*1863-19o6, núm. 14o). “Josep Daví Berenguer d’aquest poble 4ta. “Samon”, llevant- nord Josep Planas Mirambell, migdia Jaume Pujol, Esteve Riu, ponent Ramon Volar i Es-teve Morató, regadiu, bosc, secà, olivar, castanyers, erm i roques de tercera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 83,

L'era del Samom

confluència del camí que porta a la casa del Samon i el torrent homònim.

El safareig, de forma rectangular, situat just al davant de la casa, amb el rentador de llosa i un brollador de raig constant.

“Veïnat de SantaSusanna. La font del Samon” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Prop de can Samon, en el torrent homònim hi ha la font del mateix nom que fou construïda o acondicionada el 1913” (*V872-1299*, p. 24).

Samon, els sots de la fageda del

Es formen diversos corriols a l'àmplia falda de la fageda del Samon, que acaben convergint sota els cingles del Racó, a partir d'aquest punt, hom també en diu el sot del Racó o dels Cingles del Racó.

Samon, el sot del; el torrent del Samon.

S'inicia a la falda nord de la carena formada entre el turó del prat Fondo a llevant i el turó del Roquet a ponent; de seguida rep per l'esquerra el sot del Roquet i després el sot de font Joana, fins que travessa el camí del Samon i de Santa Susanna per un revolt tancat vora la font Fresca i, més endavant, també per ponent, rep el sot del Terrer, sota la casa del Samon. Surt del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor. També anomenat el sot de la font Fresca.

“Torrent de can Samon” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 1.4). “Veïnat de SantaSusanna. El torrent del Samon” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “El torrent del Samon” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 1-2). “A. Situació. Santa Susanna. III. Els recursos hídrics. 5. El sot del Samon neix al vessant nord del turó del Samon, a la font del Roquer a 1150 m”(QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 34).

Samon, el turó del

En el llarg esquenall, que ens va donant diferents veus toponímiques, aquest turó el tenim situat sobre la cara nord-est del serrat Llarg, a l’extens recorregut des del Sull, que ve de la Calma.

v. *el turó de les Alzines*.

“Veïnat de SantaSusanna. ▲ Samon” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “El turó del Samont” (*QuadV*, núm. 1, pp. 22-23). “El medi físic. El punt més elevat del terme, és el turó del Samont a una alçada de 1272 m (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Samon Vell, el

“El Samont Vell (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Sanata

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Sanata” (ADB, *Caixa10.130, Capb-1281cop.*, p. 67). “Anthony de Sanata” (ADB, *Caixa10.130, Lls-compt1491*). “SANATA” (*OnCat*, vol. VII, pp. 34-35).

Sanata, el camí de

Té un curt recorregut aquest camí dins el terme de Sant Pere de Vilamajor, abans d’entrar en el terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor en direcció a migdia. De fet era el camí que venia de can Ram, després de travessar el torrent de can Ram, en una forma triangular entre torrent-camí-línia termenal.

“Camí de Sanata” (*PICM*, plànol).

Sang, can

v. *el mas Sang*.

Sang, el bosc de can; el mas Sang.

“Joan Icart. Sanch de Santa Susanna. Per la terra de secà, bosc, erm, roques. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 184). “Josep Planas Andreu de Montseny. 4ta. “Sang i Cullell” llevant Esteve Riu Busquets, migdia-ponent Josep Daví, nord Sebastià Saula Grau, regadiu de tercera, secà de segona, bosc de segona, erm i roques de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 169, f. 181-181rv).

Sang, el camí de can

“Terreny en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, ponent el camí de can Sants, migdia la finca de can Sants” (RPGr, ll. 43, fca. 3213, f. 137).

Sanguinola

“Antoni Raventós Varias. 6na.“Sanguinola”, llevant riera de Vallserena per mitjà de camí, migdia successors de Pau Bosc, ponent-nord terres del mateix propietari, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 203, f. 222rv, alta 1913). “Casa de pagès coneguda per Tona, agrupació F). Peça de terra campa anomenada Sanguinola, de cabuda una quartera. 24 març 1902. Josep Parés Marrugat; Antoni Raventós Parés; Antoni Raventós Varias” (RPGr, ll. 2, fca. 186, f. 225).

Sanla

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Sanla... Miró Sanla” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Sanla... Miró Sanla” (*V872-1299*, p. 141).

Sant, cal

Nom de casa amb una part de planta baixa amb coberta a un sol pendent horitzontal a la línia de façana orientada a ponent que dóna al carrer Ripoll, núm. 18. A la part de planta baixa i pis amb coberta a doble vessant horitzontal a la línia de façana orientada a migdia s’hi accedeix des del camí de Ripoll. A la cantonada de la façana sud-oest una placa de ceràmica recorda: Cuartel Segundo.

Diuen que la primera persona que hi visqué es deia Sant de cognom.
v. *en Lloberes*.

“San. Jaume Volart” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Segrera: San” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Veynat de la Forsa: Sant” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*).

Sant Antoni de Vilamajor, el camí de; la carretera de Sant Antoni de Vilamajor i els plàtans de la carretera de Sant Antoni de Vilamajor.

Vial que uneix les dues poblacions. Comença a la Força de Sant Pere i travessa la línia de divisió termenal amb Sant Antoni. També anomenat el camí de Sant Pere de Vilamajor a Sant Antoni de Vilamajor.

v. el camp de dalt d'en Barau, el Pla, la Vinyassa. “Carretera de Sant Pere de Vilamajor a Sant Antoni de Vilamajor (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 4.7). “Veïnat del Pla. Camí de Sant Pere de Vilamajor a Sant Antoni de Vilamajor” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “El carrer de Sant Nonito, abans el camí de Sant Antoni de Vilamajor” (RPGr, ll. 5, fca. 467, f. 30). “Carretera” (*QDV*, núm. 1, pp. 21-, 25). “Carretera” (*QuadV*, núm. 1, p. 21). “Carretera de Sant Antoni a Sant Pere. (fotos).” (*QDV*, núm. 9, pp. 108-109).

Sant Bertran

“Veynat del Pla: Sant Bertran. Sellent. Salvador Sellent, Llu­cia muller, Theresa, filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “S. Bertran: S. Bertran. Francisco Ballescar, Sebastiana muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “S. Lley: S. Bertran. Miquel Plantada, Marta muller, Joan fill, Antonia muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Veynat de Sant Lley: Sant Bertran. Maria Llavina, Joan Plantada, Antonia, Carme i Te­resa Plantada” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*).

Sant Celoni, el camí de

v. el mas Clavell.

Sant Celoni, la serra de; el camí de la serra de Sant Celoni.

Topònim documentat en el capbreu del segle XVIII, amb el camí de bast que travessava la serra, des de can Vidal Puig fins el sot de l’Om, avui anomenat de les Tres Termes i, la continuació com a camí del sot de l’Om, que surt davant del Forn d’en Ribes. Anomenat també el camí de França.

v. la plana dels Àlbers, el Forn, el camí de França.

Sant Elies

Es documenta un indret anomenat Sant Elies situat a Dona Morta. Així mateix també es documenta, en aquest cas com a sobrenom, amb el qual era conegut un home, propietari i veí, al sot de Dona Morta.

v. Dona Morta, el sot de Dona Morta.

Sant Elies, l'avinguda de; el camí de Sant Elies i el corriol de Sant Elies.

L’antic camí serpenteja per les terres de can Terrer fins arribar a l’ermita. I el corriol de Sant Elies, anomenat avui el sender de Pi Novell, baixa de Sant Elies pel mig del bosc d’alzines, arriba per la collada de Sant Elies i continua fins a pi Novell.

Avui és anomenada l’avinguda de Sant Elies en el no­menclàtor urbà, el nou carrer que va obrir-se des de la carretera, a llevant de can Derrocada i, en direcció nord, entra el camí a la zona del Pla fins que tomba davant la façana de llevant de can Llinars i remunta en direcció nord per can Vidal, per la terra Blanca en la seva llarga trajectòria que porta en les corresponents derivacions a d’altres cases i indrets fins que arriba davant de l’ermita de Sant Elies.

“o,53. Transitem per l’avinguda de Sant Elies” (Flnform. El Camp Gran).

Sant Elies, els baixos de; la carena de Sant Elies; la collada de Sant Elies; la costa de Sant Elies; el terme de Sant Elies; el turó de Sant Elies i la vall de Sant Elies.

Llarg carener que es perllonga en direcció sud-oest en una corba suau des del turó de la Cova i la continuació amb la carena de Sant Elies fins el turó de Sant Elies on es va obrint en unes faldes que davallen als sots.

La collada de Sant Elies –que avui també hi ha qui l’ano­mena el collet de Sant Elies– a la qual hi arribem pujant des del Cortès i continua de cara a Sant Elies, rep també el corriol de Sant Elies que baixa del turó passa ran el pou, i travessa la collada, avui oficialment anomenat el sender de Pi Novell, fins arribar al qual continua. Avui aquest punt és una esplanada àmplia on poden aterrar mitjans aeris.

Dalt el terme i turó de Sant Elies, on actualment hi ha la torre de guaita, antigament s’hi pujava en processó; primer dos propietaris pujaven fins a l’ermita i a conti­nuació el mossèn fins dalt el turó, des d’on es beneïa el terme i el Vallès. Els fidels i creients d’aquest sant patró d’aigua, pluges i tempestes, que eren molts, li pregaven i demanaven que plogués o que deixés de ploure, segons les circumstàncies, venien a peu de Granollers, Mollet, Cardedeu, Sant Celoni el dia de l’aplec i festa del sant.

v. la Costa, el puig Gerdaldes, Olbiol.

“Petrus de Bosch tenet omnis honor que habet apud Ba­xus de Sto. Elia tres fexas, et dant tasca... Mansus Pas­qual. Dictus Francesch tenet Mansu Pasqual pro Dº rege, apud St Elias, et alia apud costas suptus qua dat alodio dicti Francesch de terror pro ectis dant illi quinque de­narios de guarda... Surel homo Dni. Regis juramento quo tenet Mansu Surel pro Dº Rege item alia fexia in Costa de Sto Elia versus occidente er dat sixta” (ADB, *aixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 13, 15, 21). 20 gener 1728. “Peça de ter­ra boscosa, roquerar, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, punt denominat lo collet de Sant Elies, lle­vant Josep Planas, migdia-ponent-nord terres del mas Cortès. Pere Surell Sala” (RPGr, ll. 2, fca. 160, f. 169). “Ve­ïnat de SantaSusanna. ▲ Sant Elies” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Pere Surell Sala d’aquest poble. 2na. “Collet de Sant Elies” llevant Josep Planas Andreu, migdia-po­nent-nord terres del mas Cortès, bosc, rocars de terce­ra” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 238, f. 26o). “Els pous de neu i de glaç. Al terme de Sant Pere de Vilamajor s’ha pogut identificar cinc congestes (coll de Sant Elies).” (*QDV*, núm. 2, p. 13). “A. Situació. Santa Susanna. Els ha­bitants del vessant sud, l’anomenada vall de Sant Elies” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 21). “Sant Elies de Vilamajor. El turó de Sant Elies. L’er­mita de Sant Elies es troba a 98o m sobre el nivell del mar, a pocs metres del cim del turó homònim (1003), el darrer contrafort de la Calma, al terme de Sant Pere de Vilamajor” (Flnform. Sant Elies de Vilamajor). “Carena de Sant Elies. Coll de Sant Elies. El turó de Sant Elies 1003 m, (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Coll de Sant Elies. (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Sant Elies, l’ermita de; la cisterna de l’ermita de Sant Elies.

Situada en una plataforma de la carena de Sant Elies, sota el turó homònim. Punt enlairat que culmina, tanma­teix, a l’elevació de la seva cara de migdia, amb el turó de Sant Elies, on s’inicia la carena de Sant Elies, que davalla en direcció nord-est fins la suau collada de Sant Elies, on la carena remunta ràpida, ara com la carena de la Cova i culmina al turó de la Cova.

Antiga construcció de coberta a doble vessant per­pendicular a la línia de façana orientada a migdia, amb l’entrada d’arc de mig punt dovellat de pedra amb ele­ments esculpits a la dovella central, avui ben restaurada, amb l’habitatge de l’ermità al costat de ponent. Amb les obres de restauració es va eliminar una part important de la seva estructura que per ponent continuava allar­gant-se amb unes corts i per llevant arribava fins a la boca de la cisterna, que es conserva, de forma quadrada semblantment a la boca d’un pou construït d’obra amb una llinda de pedra tapat per dalt, on arribava l’allargada coberta que es perllongava des de l’ermita i recollia l’ai­gua de pluja amb un dipòsit de 3.000 litres.

v. el mas Cortès.

“gran seque­dat: abril 1904. Per la seque­dat lo poble deter­miná anar ab professó de rogativas a St. Elias, mes com sa capella amanasaba ruïna se resolgué antes de tot aclovar­la... abril 1909. Romeria a Sant Elias en benefici de pluja, feia mols días que no plovia... agost 1945. Restauració de l’ermita o capella de S. Elies” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs. XIX*). “Una casa. Capella de Sant Elies” (AMSPV, *ApAm1894-1895*. Finques exemptes). “Veïnat de Santa Susanna. Ermita de Sant Elies” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Ermita de Sant Elies” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1, parc. 23). “Ermita de Sant Elies” (*IE*, vol. 23, p. 152). “Sant Elies de Vilamajor. El temple. Petita ermita del segle XVII edificada sobre una capella anterior dedicada ja a Sant Elies” (Flnform.). “Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor. L’ermita de Sant Elies (foto).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vila­major). “Les devocions. A finals del segle XIX altar de Sant Isidre... Els tresors: pintures i objectes de culte abans de la guerra civil. 1921. 3 novembre 1923. Es beneí la capella de Sant Elies... Exterior de l’absis de l’ermita de Sant Elies (foto).” (*VCCPM*, pp. 57, 150, 237.21). “Sant Elies... Toponímia

de Vilamajor del segle X al segle XIII. Sant Elies 1286 (plànol).” ” (V872-1299, pp. 24, 46b). “Sant Elies de Vilamajor (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).“IV.- Els pous i l’aigua. Relleu a la dovella de l’ermita de Sant Elies, protector de sequeres al municipi (dibuix)” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 45). “Sant Elies, entre els veïnats de la Muntanya i de Santa Susanna (fotos).” (QDV, núm. 9, pp. 76-77). “Ermita de Sant Elies.- L’ermita, amb la casa de l’ermità, està situada darrera del turó de Sant Elies, a 1000 m d’altitud” (DelMC, p. 77). “L’ermita de Sant Elies. El retaule barroc procedent de Sant Pere, va ser col·locat a Sant Elies després de restauració de 1905 (fotos)... L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Sant Elies. (3). Joan Figueras, ermità, esposa i filla... L’elenchus de l’any 1921: Capelles: Sant Elies. Està ruïnosa. Hi dormen els ramats, ja que les portes estan trencades... L’ermita de Sant Elies. La capella, situada en un turó a 999 metres d’alçada; la tradició de la seva construcció la situa a principis del segle XV... Els ermitans” (CostaM, pp. 149-151, 190-191, 196, 200, 203-211). “Collet i ermita de Sant Elies, Rep, cada any, l’homenatge fervorós de la contrada. Edificada sobre el coll que li dona nom (fotos). L’ermita és romànica amb portalada de pedra amb grosses dovelles. En la dovella central hi ha gravada en relleu una testa” (PRM, pp. 246-249). “La capella de Sant Elies (dibuix).” (600AC, p. 40). altars:

Sant Elies, l’altar de “Ermita de Sant Elies.- l’altar, únic, és un bell exemplar de retaule barroc amb columnes salomòniques; està datat del 1716, procedeix probablement de la parroquial de Sant Pere i col·locat probablement en la reforma de 1905” (DelMC, p. 77). campana: Vella, la: Es conserva a la Mongia de Sant Pere deVilamajor i es trasllada el 25 d’abril per a l’aplec de Sant Elies i es posa a l’espadanya durant tot el dia.

“Sant Elies de Vilamajor. Havia tingut, sobre el portal principal, un campanar d’espadanya, avui desaparegut. La campana, coneguda com “la Vella” (segle XIII).” (Flnform. Sant Elies de Vilamajor). “En l’ermita de Sant Elies hi havia hagut un campanar de cadireta. La campana de Sant Elies (foto).” (La veu d’en Pelideu, núm. 14, p. 8. Les campanes de Sant Pere de Vilamajor). “Ermita de Sant Elies.- l’espada-

nya té una bonica creu de ferro forjat amb dobles espirals als extrems dels braços; la campana és en forma d’esque-lla” (DelMC, p. 77). “Falta la campana. Tagamanent en tenia quatre i ofenren a Sant Elies la de la parròquia de Sant Martí de Cogul, situada sota el turó” (PRM, p. 249). retaule: Sant Elies, el retaule de: “Un bell retaule presidí la capella. A més del sant titular hi figuraven els profetes Elies i Enoc” (PRM, p. 249).

Sant Elies, els pins de

Feixa o antiga de Sant Elies on es plantaren pins autòctons del país, que eren els únics que hi havia aleshores a la finca del Cortès, a la dècada dels anys 1960, situats sota de Sant Elies, en el tombant de la solella del Cortès.

Sant Elies, la poua de; el pla de la poua de Sant Elies.

Congesta o poua de neu buidada al terra per guardar-hi la neu, situada sota la cara nord del turó de Sant Elies, ran el costat nord del corriol de Sant Elies, l’actual sender de Pi Novell, sobre la collada de Sant Elies.

“La poua de Sant Elies (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Darrera de l’ermita baixem pel corriol fins el pla del pou de Sant Elies. (plànol).” (Flnform. Sender del Pi Novell. De Vilamajor a la Calma).

Sant Elies, les saleres de

El vailet del Cortès portava la bossa de la sal i les ovelles li corrien al darrere quan pujava a dispositar-la sobre aquests dos blocs de pedra gairebé plans, separats lleugerament per deixar el pas del corriol que puja pel sot de la collada de Sant Elies a trobar el camí de Sant Elies en aquest punt, entre la plana de Vilardell i la collada.

Sant Elies, el torrent de

Baixa des del costat de migdia del turó de roca Plana, passa per sota la cara nord de la collada de Sant Elies, on tomba de cara a sud-est per sota el turó de Sant Elies i continua en aquesta direcció com a riera de Vallmanya. També anomenat el sot de la Baga.

“El torrent de Sant Elies. (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Conca del riu Tordera: 54.

Torrent de Sant Elies (plànol).” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 19).

Sant Esteve de Palautordera, el camí de

Camí que passa per la propietat de can Peu Alt abans d’entrar dins el terme de Santa Maria de Palautordera. v. l’artiga d’en Balada, el torrent dels Boscassos, la Vinyassa.

“Camí de Sant Pere de Vilamajor a Sant Esteve de Palautordera” (AMSPV, Cad1955, pol. 13, parcs. 5-9, 33).

Sant Jaume

“Joaquim Bolart de Vilamajor. Sant Jaume. Peça de terra de secà. Casa en el poble” (AMSPV, Caixa173, Am1863-1906, núm. 22).

Sant Jaume, el camí de; la carretera de Sant Jaume.

Ve des del terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor, per la zona de la Freixeneda, entra en el terme de Sant Pere de Vilamajor per un carrer de la urbanització de can Miret, va en direcció al nord a travessar la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, entre el bosc de cal Bord a ponent i la plana de can Bacs a llevant i continua fins a can Perera, on abans d’anul·lar-lo tombava de cara a llevant passant per can Fulló, fins als Quatre Camins i més enllà arribant a les primeres cases de Sant Pere. També la part que travessava la línia termenal entre Cànoves i Sant Pere de Vilamajor en diagonal, davant de ca l’Auledell, i continuava per terres després ocupades per l’actual urbanització de les Faldes del Montseny.

v. el mas Castellar, la Plana. “Camí de Sant Jaume” (AMSPV, CaixaDTM, TRDTM1919. Bloc de croquis i notes 4.3, 6.12). “Veïnat del Bruguer-Veïnat de Brugueres. Camí de Sant Jaume” (AMSPV, CaixaDTM, Plànol1919). “Peça de terra campa, ema, erial, bosc, nord la major finca, per mitjà de la carretera de Llinars, ponent amb el camí anomenat de Sant Jaume. Pere Ravell Martínez. pol. 12, parc. 4” (RPGr, ll. 5, fca. 534, f. 236). “Camí de Sant Jaume” (AMSPV, Cad1955, pol. 11-13). “Denominació amb la qual s’anomena el camí del Fou, en el seu pas pel mas Rifà i l’ermita de Sant Jaume. Es podria delimitar aquesta manera d’anomenar el camí, des del gual on tra-

vessa el torrent del Fou, i en direcció nord passa ran la cara de llevant de can Miret, que avui, urbanitzat, és un carrer de la urbanització” (RSAV).

Sant Joan, la capella o l'ermita de

v. Sant Joan de Cavallar, can Nadal. “2 maig 1601. Nadal de Montanya. Fa Pere Joan Nadal pagues del veynat de Montanya de aquesta parrochia. Delme. Fa lo delme de la Rectoria y a las Domas que son en alou de la encomanda de St, Joan desde la Capella de St. Joan y la casa den Nadal afogada en amunt” (ADB, Caixa10.130, Censals1592, p. 5brv). “Una casa. Capella de Sant Joan” (AMSPV, ApAm1894-1895. Finques exemptes). “Veïnat de Canyes. San Joan” (AMSPV, CaixaDTM, Plànol1919). “A can Nadal, l’ermita de Sant Joan disposava d’un senzill campanar de cadireta” (La veu d’en Pelideu, núm. 14, p. 7. Les campanes de Sant Pere de Vilamajor). “Sant Pere de Vilamajor. Capella de Sant Joan, adjunta a can Nadal (foto).” (DelMC, p. 72b). “La capella de Sant Joan forma part de la casa amb entrada independent; té l’orientació romànica i sembla obra d’aquest període” (DelMC, pp. 76-77).

Sant Joan Apòstol, la capella de

v. el mas Nadal, la capella de Sant Joan de Cavallar. “Nom antic de Sant Joan Cavaller: Casa Nadal de la Muntanya” (IE, vol. 23, p.152).

Sant Joan Baptista i Sant Benet, la capella de

v. la capella de can Derrocada.

Sant Joan de Cavallar; la capella de Sant Joan de Cavallar i el mas de Sant Joan de Cavallar.

Capella de can Nadal situada al costat nord-oest de la masia, lleugerament enlairada respecte al conjunt de construccions d’aquest entorn avui tristament abandonat i malmès, gener de 2016. Conserva la façana de paredat i el portal d’entrada d’arc de mig punt de cairó, i la volta interior de mig punt de pedra de l’altar, però ha perdut la coberta de la petita nau.

v. la capella de Sant Joan Apòstol. “6.- Les masies del veïnat de Canyes. Can Nadal. 1226. En document de cessió s’esmenta el mas de Sant Joan de Cavallar, l’actual can Nadal. El mas Cavallar és abandonat i

es tornà a refer a l'any 1610, juntament amb la capella... a la seva part de ponent interessant capella preromànica dedicada a Sant Joan de Cavallar, fotos” (*QuadV*, núm. 2, pp. 72-73). “Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cavallar. 25 Capella de Sant Joan de Cavallar, 560 m. única les capelles prer-romàniques del nostre Vallès. Va ser restaurada l’any 1986” (fotos- plà nol)... Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vilamajor. 1 Capella de Sant Joan de Cavallar, 560 m.(foto-plà nol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 50, 66-67, 72-73). “Sant Joan de Cavallar (plà nol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Sant Joan de Cavallar. can Nadal. Veïnat de la Muntanya de Vilamajor. la figura de Sant Joa, els retaules i la campana han desaparegut (fotos).” (*QDV*, núm. 9, pp. 90-91). “Masies, tinents i amos de Sant Pere. Sant Joan de *Cavalar...* (dibuix).” (*V872-1299*, pp. 75, 144b). “La capella pre-romànica de Sant Joan, adossada a l’antiga masia de can Nadal a 58o metres (dibuix).” (6ooAC, p. 4o).

Sant Joan de Cavallar, l’aulet de; sota l’aulet de Sant Joan de Cavallar.

“16 maig 1494. Nos Elena Surell vidua relictæ Joannis Sorell agricola parra. Sti Petri Villamajoris. Item etiam habemus, tenemus et possidemus totam illam petiam terra in loco nunc de vinea plantatam sitam in dicta parra. de Vilamajor subtus del Aulet Sti Joannis de Cavallar, oriente cum torrent de Riupedrona, meridie mansi Planell, mansi Martorell diruti, quem possidet Nadal, occidente Nadal, in quo olim transiebat iter versus occidentem, et a cirtio mansi Nadal” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 129-129rv). “Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Sant Joan de Cavallar v. 950 (plà nol).” (*V872-1299*, p. 46b).

Sant Josep, la capella de

Capella de la propietat de can Vidal del Puig, situada al costat de llevant del camí de Sant Elies i de l’era de batre. Fou destruïda l’any 1936. Quan es va reconstruir la casa, a mitjans de la dècada de 1990, el nou propietari, de cognom Bruguera, la va enderrocar i, en el seu lloc s’hi va fer una caseta per als gossos. Ara l’espai de l’antiga cape-lla, després de la modificació del pas del camí que fa un punt arquejat i passa més a llevant, queda dins el recinte tancat de la nova construcció.

v. *el mas Vidal del Puig*.

“Heretat denominada ‘Vidal del Puig’ en el terme de Sant Pere de Vilamajor, amb una casa i una capella, a uns 200 pams de la casa i a la part de llevant, anomenada la capella de Sant Josep, nord Josep Rodés, mas Gras d’Avall, llevant masos Ribes i Derrocada, ponent mas Ribes, Rodés, mig-dia Ferran de Sagarra, Joan Sunyer. Josep Puig Plaja; Maria Rubert Amstrong (1955)” (RPG, ll. 6, fca. 582, f. 107). “Sant Josep” (AMSPV, *CaixaDTM, Plà nol1919*). “Josep Puig Plaja. Can Vidal. Ermita de Sant Josep” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1o, parc. 1o-c). “Capella Sant Josep, ruïnes” (*IE*, vol. 23, p.153). “A canVidal hi havia l’ermita de Sant Josep, amb campanar de paret (foto).” (*La veu d’en Pelideu*, núm. 14, p. 8. Les campanes de Sant Pere de Vilamajor). “Capella de Sant Josep. Es troba a l’era de can Vidal del Puig, és moderna i està voltada de xiprers, te una petita espadanya en el carener de la teulada de fusta a dues vessants, un altar senzill amb una imatge de Sant Josep en terra cuita molt apreciable” (*DelMC*, p. 76).

Sant Josep, els xiprers de

Avui de l’antiga capella només en queda el testimoni dels grans xiprers que hi havia a la seva vora, flanquejant l’humil capella.

Sant Lleïr

“Sant Lley” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 5). “Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Sen Leÿ” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 66). “Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge anomenat Sant Lleïr” (RPGr, ll. 1, fca. 3, f. 9). “Terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, anomenada Sant Lleïr. La finca és part i se segrega de l’heretat can Bertran” (RPGr, ll. 2, fca. 174, f. 199). “Veïnat del Pla. Sant Lleïr” (AMSPV, *CaixaDTM, Plà nol1919*).

Sant Lleïr, el camí de; la pujada de Sant Lleïr.

Entra dins el terme de Sant Pere de Vilamajor, des de Sant Antoni de Vilamajor, després de passar per l’ermita de Sant Lleïr del terme veí, i s’enfila fins arribar a la nova zona urbanitzada de Sant Pere.

v. *els Avellaners, cal Teixidor*.

Sant Lleïr, el canal de

v. *sa Bisbal*.

Sant Lleïr, la muntanya de; la serra de Sant Lleïr; el sot de Sant Lleïr i el turó de Sant Lleïr.

Aquesta serra pel carener de la qual puja el camí de Sant Lleïr de forma suau, des del terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor -on hi l’ermita que dóna nom a l’entorn-, travessa la línia termenal amb Sant Pere de Vilamajor fins la part culminant, després de la qual baixa de cara al nord.

Sota la casa de can Cerdà, en una comarcada de con-reus que baixa la serra en direcció a llevant, es forma l’anomenat sot de Sant Lleïr.

“Terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge anomenat la serra de Sant Lleïr, llevant Manuel Morera, migdia Segimon Català, ponent Josep Sauleda, nord Joan Baixeras. Maria Arenas Bruguera; Miquel Bertran Arenas” (RPGr, ll. 5, fca. 486, f. 76). “Peça de terra situada en el punt denominat muntanya de Sant Lleïr, terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor, llevant-nord herència, migdia carretera de can Sauleda, ponent camí que condueix a Sant Lleïr. Josep Mir Falgueras; Joan Mir Pujol (1939)” (RPGr, ll. 1, fca. 85, f. 223. llibre de Sant Antoni de Vilamajor). “Peça de terra situada en el paratge anomenat serrat de Sant Lleïr o serra de Sant Lleïr” (RPGr, ll. 7, fca. 671, f. 29. llibre de Sant Antoni de Vilamajor).

Sant Lleïr, el prat de

Segurament les terres a migdia de can Brau, a llevant de la riera de Vilamajor.

“Processos. 1616. La volt de casa de Barau... quan fui en lo Prat de sant Lleir” (*VCCPM*, p. 227).

Sant Lleïr, les roques de

La documentació del capbreu del segle XVIII que ens parla d’aquest topònim sembla que el situaria sota el turó de les Alzines, o sigui l’actual turó del pi Novell o del Samon, entre aquest i les Planes.

v. *la muntanya de la Moixa, el mas Samon*.

Sant Llorenç Savall a Llinars, la carretera de

Carretera que circula per la part baixa del terme de

Sant Pere de Vilamajor, entra pel costat de ponent des del terme municipal de Cànoves-Samalús, travessa el bruguer i la plana d’en Bacs, les terres de can Castellar i el sot de Malinfern, abans d’entrar en el terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor pel costat sud-est del terme municipal.

v. *el bruguer d’en Bacs*.

Sant Martí

“2 agost 1598. Matrimoni den volart entre Joan Jelsa farrer fill legitim y natural de Joan Jelsa pages del lloch de fransa y Joan Sant Martí filla lilegitima y natural de Antoni Sant Martí farrer de tota aquella casa y terres contigues” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Miquel Savall1598*, p. 2).

Sant Nonet, el carrer de

Carrer d’entrada al poble, la carretera que ve des de Sant Antoni de Vilamajor, entra al nucli de la població, travessa la riera de la Força i porta cap a dalt la Força i la Rectoria.

v. *el camí de Sant Antoni de Vilamajor*.

“El carrer de Sant Nonet” (*QDV*, núm. 1, pp. 30-31). “Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès.AVINGUDA de Sant Nonet-carretera BP 5109. (plà nol).” (FInform. Església de Sant Pere).

Sant Om

“Sant Hom de Sant Lleïr” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 6rv). “Annathony de St. Homo, afocatus de Sto. Licerrio” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 1o).

Sant Pere, el camí de

Anomenen el camí de Sant Pere, el camí que passa pel costat de can Peu Alt en direcció a Sant Pere de Vilamajor. v. *el bruguer d’en Bacs*.

Sant Pere, l’església de

Església parroquial de Sant Pere de Vilamajor. “Església de Sant Pere de Vilamajor en lo sigle 8... 1870. Se feu lo cancell de la Iglesia que es tot de fusta de alba haben costat 182 duros donatius” (ADB, Caixa5.6o, Llpparroqs.XIX). “El carrer de l’Església. La derruïda esglesiola romànica. El 1581 s’iniciaren les obres d’una nova esglé-

sia d'estil gòtic tardà, que s'acabà de construir l'any 1604" (*QuadV*, núm. 1, p. 24). "Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1553... Rector: Narcís Torruella. 1554. L'església actual de Sant Pere de Vilamajor que és la segona, es va començar a construir l'any 1554" (*QuadV*, núm. 3, p. 16). "Església de Sant Pere" (*IE*, vol. 23, p. 151). "Església de Sant Pere, la "Catedral del Vallès" (foto). Antigament a Vilamajor hi havia una petita esglésiola preromànica, ja dedicada a Sant Pere. Al segle XI fou substituïda per una església romànica. L'església actual fou construïda entre el 1581 i el 1680 en un estil gòtic tardà amb elements reixaxentistes" (FInform. Església de Sant Pere). "La primera església. Iniciaren la construcció d'una nova església vers el 900... Il·lustracions.1. Església de Sant Pere de Vilamajor amb la Torre Roja.1922 (foto). . Fragments del retaule de l'altar de Sant Pere (fotos)." (*VCCPM*, pp. 137, 233, 237.1, 27 i 30). "Sant Pere de Vilamajor. Església" (*QDV*, núm. 1, pp. 48-51, 70-77). "Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cavallar. 1 Església de Sant Pere de Vilamajor, 305 m. (plànol)." (*QDV*, núm. 3. Rutes d'aigua (I), pp. 50-51). "La reconstrucció de l'església" (*QDV*, núm. 8, p. 55). "Església de Sant Pere. Barri de la Força. (fotos)." (*QDV*, núm. 9, pp. 104-105). "Església de Sant Pere" (*QDV*, núm. 9, pp. 18-19). "Parròquia de Sant Pere" (*DeIMC*, pp. 69-73). "Església de Sant Pere de Vilamajor" (600AC, p. 13).

altars:

Ànimes, l'altar de les

"Les devocions. A finals del segle XIX altar de les Ànimes" (*VCCPM*, p. 57).

Apòstols, l'altar dels

"Els tresors: pintures i objectes de culte abans de la guerra civil. 1921. Del cantó de l'espistola, en primer lloc, l'altar dels Apòstols de 1657, daurat el 1669" (*VCCPM*, p. 150).

Carme, l'altar del

"Les devocions. A finals del segle XIX altar del Carme" (*VCCPM*, p. 57).

Puríssima l'altar de la

"12 març 1928. Altar de la Puríssima i filles de Maria, l'actual altar de la Puríssima va estar dedicat fins el mars de 1928 a St. Jacint i Sta. Filomena" (ADB, Caixa5.60, *Llparroqs.XIX*).

Remei, l'altar del

"visita 1609. L'altar del Remei n'és beneficiat en Pau Der-

rocada, clergue (*VCCPM*, p. 185).

Roser, l'altar del:

"4 abril 1645. Pau Nadal. Una missa en lo Altar del Roser" (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, pp. 27-28). "Els beneficiats... Les devocions. A finals del segle XIX altar del Roser... L'interior de l'església. Les sepultures. En Bernat Derrocada feu posar pedra negra davant l'altar del Roser" (*VCCPM*, pp. 40, 57, 137, 201).

Sagrat Cor, l'altar del

"22 setembre 1912. Imatges del Sagrat Cor. Altar. Es de cedro estil gotich fet per l'escultor tallista Joseph Massaguer" (ADB, Caixa5.60, *Llparroqs.XIX*).

Sant Antoni, l'altar de

"Les devocions. A finals del segle XIX altar de Sant Antoni... visita 1727. Alta del Sant Crist, benefici fundat per Rafel Derrocada el 1693" (*VCCPM*, pp. 57, 201).

Sant Crist, l'altar del

"Les devocions. A finals del segle XIX altar del Sant Crist... Altar del Sant Crist, barroc amb quatre columnes salomòniques" (*VCCPM*, pp. 57, 151, 201).

Sant Isidre, l'altar de

"Les devocions. A finals del segle XIX altar de Sant Isidre... Els tresors: pintures i objectes de culte abans de la guerra civil. 1921. Altar de Sant Isidre, barroc" (*VCCPM*, pp. 57, 150).

Sant Jacint, l'altar de

v. *altar de la Puríssima*.

"Les devocions. A finals del segle XIX altar de Sant Jacint... Els tresors: pintures i objectes de culte abans de la guerra civil. 1921. Altar de Sant Jacint, barroc amb retaule amb dos pilastres" (*VCCPM*, pp. 57, 150).

Sant Jaume, l'altar de

"14 juliol 1654. Barthomeu Bruguera y Eulalia Bruguera a 27 de abril celebran en lo altar de S. Jaume, la tomba del mas Bruguera construida devant dita capella" (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, pp. 23). "Les devocions. A finals del segle XIX altar de Sant Jaume" (*VCCPM*, p. 57).

Sant Joan i Sant Jaume, l'altar de:

"Els beneficiats" (*VCCPM*, p. 40). "Parròquia de Sant Pere: per la banda dreta es troba en la primera capella, un altar del 1600, dedicat a Sant Joan i Sant Jaume i la comunicació amb la capella del Santíssim, obrada el 1912" (*DeIMC*, p. 73).

Sant Josep, l'altar de

"Memòria de l'altar de S. Josep. Fou construir l'any 1879,

foren recollides almonines... més Sant Josep: 1883. En lo altar se colocalen las imatges de S. Sebastia y deS. Francesch en lo mateix dia de S. Sebastia" (ADB, Caixa5.60, *Llparroqs.XIX*). "Les devocions. A finals del segle XIX altar de Sant Josep... Els tresors: pintures i objectes de culte abans de la guerra civil. 1921. Altar de Sant Josep, d'estil renaixentista... Adquisició. 1953-1954. Altar de Sant Josep amb retaule" (*VCCPM*, pp. 57, 151, 155). "Parròquia de Sant Pere: per la banda dreta es troba, després de la capella del Sant Crist, l'altar següent està dedicat a Sant Josep i és modern en aquest punt es troba tapiada la porta del cementiri" (*DeIMC*, p. 73).

Sant Miquel, l'altar de:

v. *Marot*.

"1757. Ha de celebrar 10 misses obligatòries a l'altar de Sant Miquel... El beneficiats... 8 febrer 1313. Els beneficiaris dels altars de Sant Miquel i Sant Jaume no compleixen sempre" (*VCCPM*, pp. 36, 40, 198, 200).

Sant Pere, l'altar de:

Altar Major.

"El retaule dels sants Marçal, Sebastià Apolhònia i Magdalena. L'any 1936, va ser cremat l'altar major que havia presidit l'església parroquial de Sant Pere de Vilamajor" (*QDV*, núm. 2, pp. 18-25). "L'interior de l'església. Les sepultures. Les sepultures de davant l'altar major son reivindicades per la família Derrocada... Els tresors: pintures i objectes de culte abans de la guerra civil. 1921. Estat de la parròquia. A l'altar major hi figura el retaule de Joan Gascó de 1509. 3... Vista de l'altar principal de l'església de Sant Pere, 2007 (foto)." (*VCCPM*, pp. 40, 57, 137, 150, 237). "Parròquia de Sant Pere: L'altar major és la millor peça de la rodalia i constitueix una valuosíssima peça de museu; és el retaule gòtic de Sant Pere de l'antiga església" (*DeIMC*, pp. 71-72).

Sant Tomàs, l'altar de

"Les devocions. A finals del segle XIX altar de Sant Tomàs... Els tresors: pintures i objectes de culte abans de la guerra civil. 1921. Estat de la parròquia. Altar de Sant Tomàs" (*VCCPM*, pp. 57, 150).

Els tresors: pintures i objectes de culte abans de la guerra civil. 1921. Estat de la parròquia. Altar de Sant Tomàs" (*VCCPM*, p. 150).

Santa Anna, l'altar de:

"Els beneficiats" (*VCCPM*, p. 40).

Santa Filomena, l'altar de

v. *altar de la Puríssima*.

"Les devocions. A finals del segle XIX altar de Santa Filomena" (*VCCPM*, p. 57).

Santa Maria, l'altar de:

v. *Marot*.

"Beneficis, censos i fundacions pies. 1312. Bernat Mora per succeir a Arnau Desbachs, rector i beneficiat de l'altar de Santa Maria... visita de 1574. Narcís Derrocada és beneficiat de l'altar de Santa Maria" (*VCCPM*, pp. 40, 199-200).

Santíssim, l'altar del

"Les devocions. A finals del segle XIX altar del Santíssim" (*VCCPM*, p. 57).

Campanar:

v. *Castell de Vilamajor, Torre Roja*.

"Campana. L'any 1663 se acabà de fabricà la Iglesia de present la parroquia en tradició que la primitiva y campanar actual datan dels temps de Carlo Magno" (ADB, Caixa5.60, *Llparroqs.XIX*). "Campanar (foto). El campanar és exempt de l'església. Conegut popularment com a "Torre Roja"" (FInform. Església de Sant Pere la "Catedral del Vallès"). "El campanar abans de la restauració (foto)... L'Església de Sant Pere de Vilamajor: " (*VCCPM*, pp. 26, 129). "Parròquia de Sant Pere: El campanar és una interessant torre de 25 metres d'alçada tinguda com resta de la torre d'homenatge del castell comtal... Impostes ddel campanar de Sant Pere de Vilamajor (dibuix)" (*DeIMC*, pp. 69-72, 77).

campanes:

Anna, la campana

"29 juny 1988. Josep Sauqué March amb les noves campanes (Anna, Laia i Maria). (foto)." (*VCCPM*, p. 237.19). "28 juny 1988. Es van col·locar les campanes. padrins: de l'Anna en va ser en Josep Sauqué" (*La veu d'en Pelideu*, núm. 14, p. 9. Les campanes de Sant Pere de Vilamajor).

Apòstols, la campana dels

"La darrera restauració (1986-1999). La campana dels Apòstols" (*VCCPM*, p. 156).

Damunt, la campana de:

"L'Església de Sant Pere de Vilamajor: 6 juliol 1776. Con-sagrar i beneir la campana dita de damunt (part Tramuntana) en honor de Sant Tomàs Apòstol i Sant Antoni de Pàdua" (*VCCPM*, p. 129).

Davall, la campana de:

“L'Església de Sant Pere de Vilamajor: 28 juny 1826. beneir davant el porxo del portal de l'església la campana dita de davall (del migdia) en honor de Sant Pere Apòstol i Santa Rosa” (*VCCPM*, p. 129).

Grossa la campana:

Veiem anomenada la campana Grossa i la campana Gran.

v. *campana Maria*.

“L'Església de Sant Pere de Vilamajor: la campana grossa va ser feta el 1776.” (*VCCPM*, p. 129). “la campana gran el 1932 (foto)... Abans de la guerra hi havia quatre campanes: la grossa que tocava les hores i era la més antiga” (*La veu d'en Pelideu*, núm. 14, pp. 5- 6. Les campanes de Sant Pere de Vilamajor).

Laia, la campana:

v. *campana Anna*.

“28 juny 1988. Es van col·locar les noves campanes. padrins: de la Laia el delegat de la Caixa Laietana” (*La veu d'en Pelideu*, núm. 14, p. 9. Les campanes de Sant Pere de Vilamajor).

Maria, la campana:

v. *campana Anna*.

“la campana gran segueix tocant les hores, i la Maria els quarts... 28 juny 1988. Es van col·locar les noves campanes. padrins: de la Maria nens del poble” (*La veu d'en Pelideu*, núm. 14, pp. 5, 9. Les campanes de Sant Pere de Vilamajor).

Mitjana, la campana:

“campana: 1884. Se feu la actual campana mitjana, son pes 19 quintars, 2 arrobas, 10 lliures, costà 170 duros ab 6 rals... Campana. L'excessiu calor del istiu de 1928 feu ressecar tant la fusta de la campana mitjana” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs.XIX*). “Abans de la guerra hi havia quatre campanes: la mitjana, al sud” (*La veu d'en Pelideu*, núm. 14, p. 6. Les campanes de Sant Pere de Vilamajor).

Petites, les campanes:

“Abans de la guerra hi havia quatre campanes: dues de petites, gairebé iguals a l'est... 1988, es va jubilar la petita i se'n van col·locar tres de noves” (*La veu d'en Pelideu*, núm. 14, pp. 6-7. Les campanes de Sant Pere de Vilamajor).

capelles:

“abril 1816. El titular és Sant Pere i té 7 capelles, cap pertany a un particular” (*VCCPM*, p. 202).

Àngels, la capella dels

“Parròquia de Sant Pere: a l'esquerra, capella dels Àngels, o sigui de Tobies i Sant Rafel, l'Anunciació, etc., el retaule està de cara al poble i és una bonica obra barroca de tons clars, datada del 1600” (*DelMC*, p. 71).

Fonda, la capella

“f. Capella fonda” (Flinform. Església de Sant Pere la “Catedral del Vallès”). “La capella fonda... (foto).” (*VCCPM*, pp. 158, 237.35).

Puríssima, la capella de la

“Parròquia de Sant Pere: a l'esquerra, després de l'arxiu o baptisteri, la primera capella, dedicada a la Puríssima” (*DelMC*, p. 71).

Roser, la capella del

“Les confraries: en el culte de Nostra Senyora del Roser, proveint a capella de cera blanca, groga, canelobres, música, oli i de les atencions personal al monjo, vicari, rector... L'interior de l'església. Les sepultures. Les sepultures de davant la capella del Roser, son reivindicades per la família Derrocada” (*VCCPM*, pp. 43, 137). “Parròquia de Sant Pere: a l'esquerra, Capella del Roser amb un bon retaule plateresc de gran alçada” (*DelMC*, p. 71).

Sant Antoni, la capella de

“La Vicaria perpètua. 1555. Capella dedicada a Sant Antoni, patró dels traginers” (*VCCPM*, p. 144).

Sant Crist, la capella del

“Parròquia de Sant Pere: per la banda dreta es troba, després de l'altar de Sant Joan i Sant Jaume, segueix la capella del Sant Crist amb retaule amb forma de quadre barroc i una notable imatge del crucificat” (*DelMC*, p. 73).

Sant Isidre, la capella de

“Parròquia de Sant Pere: per la banda dreta es troba, després de l'altar de Sant Josep i la porta tapiada del cementiri, la capella de Sant Isidre, amb retaule barroc de tres compartiments i un pis superior amb una excel·lent imatge barroca de la Puríssima” (*DelMC*, p. 73).

Sant Jaume, la capella de

v. *altar de Sant Jaume*.

Sant Marçal, la capella de

“Gual de Vilarasa. 20 novembre 1638. Benet Gual de Vilarasa propietari de dit mas Gual i Maria Gual sa muller, se li donat llicència de fer una tomba davant la Capella de St. Marsal... –juny- 30 de junt en la Capella de St. Marsal-per lo offici major en que en dita capella se celebra perr

anima de mº Narcís Dezgual de Vilarasa pvre. i Domer menor fonch de la Iglesia” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 6b). “El retaule dels sants Marçal, Sebastià Apol·lònia i Magdalena. Capella de Sant Marçal, que és la tercera de l'esquerra de la nau, a comptar des de l'atri” (*QuadV*, núm. 2, p. 20). “Retaules i pintures. 1680. Retaule de Sant Tomàs d'Aquino, que ha de servira per la capella de Sant Marçal” (*VCCPM*, p. 141).

Sant Tomàs, la capella de

“Parròquia de Sant Pere: a l'esquerra, capella de Sant Tomàs amb interessant ex-vots i presentalles dels voltants de 1680” (*DelMC*, p. 71).

Santíssim, la capella del

v. *altar de Sant Joan i Sant Jaume*

Comunidor:

“moltas ayguas: 1898. Els días 16-17 de janer de resultas de ditas plujas caigué la casa Vileta y un tros de can carreras d'aquesta parroquia... baix poder replegar 250 ptas que serviren [en part] per reparar la taulada de la torre Comunidó de la Iglesia” (ADB, Caixa5.60, Llpparroqs.XIX). “Torre del comunidor (foto). S'hi accedeix des del cor per una escala de cargol ” (Flinform. Església de Sant Pere. la “Catedral del Vallès”). “Parròquia de Sant Pere: l'església començant per l'esquerra primer la pica beneitera. En una habitació fosca sota el comunidor es guardava anti-gament el tresor i arxiu parroqial; també bou baptisteri” (*DelMC*, p. 71). “La Torre del Comunidor” (*QDV*, núm. 9, p. 19).
retauls:

Àngels, el retaule dels:

v. *capella dels Àngels*.

“Retaules i pintures. Els documents preservats ens parlen dels retaules de: dels Àngels” (*VCCPM*, p. 141).

Sant Marc i Sant Marçal, el retaule de

“Parròquia de Sant Pere: Es conservaven fins per allà el 1920, quatre taules gòtiques del retaule de Sant Marc i Sant Marçal” (*DelMC*, p. 73).

Puríssima, el retaule de la

“Adquisició. 26 agost 1956. Retaule de la Puríssima” (*VCCPM*, p. 155).

Roser, el retaule del:

v. *capella del Roser*.

“Les confraries: el retaule del Roser (actualment dipositat al museu municipal de Granollers).” (*VCCPM*, p. 43).

“Retaules i pintures. Els documents preservats ens parlen dels retaules de: Sant Crist” (*VCCPM*, p. 141).

Sant Crist, el retaule del

v. *altar del Sant Crist*.

Sant Isidre, el retaule de:

v. *altar de Sant Isidre*.

“Retaules i pintures. 11 maig 1625, es proposa fer un retaule de *Sant Isidre pagès*” (*VCCPM*, p. 141).

Sant Jaume, el retaule de:

“Retaules i pintures. Els documents preservats ens parlen dels retaules de: Sant Jaume” (*VCCPM*, p. 141).

Sant Joan Baptista, el retaule de:

“Retaules i pintures. Els documents preservats ens parlen dels retaules de: Sant Joan Bautista” (*VCCPM*, p. 141).

Sant Josep, el retaule:

v. *altar de Sant Josep*.

Sant Marçal i Sant Sebastià, el retaule: Retaule de l'altar major.

“Retaules i pintures. Mossèn Narcís Gual, el retaule de Sant Marçal és un encàrrec seu ” (*VCCPM*, p. 141).

Sant Pere, el retaule de:

v. *altar de Sant Pere*.

“Projecte del Retaule de Joan Gascó. Dia 2 febrer 1513. Retaule de Sant Pere de l'altar major Il·lustracions.1. El retaule de Joan Gascó de Sant Pere de Vilamajor, 1513-1516 (foto).” (*VCCPM*, pp. 137, 233). “Parròquia de Sant Pere: Magnífic retaule major, obra mestra de Joan Gascó (fotos).” (*DelMC*, pp. 72b). “El retaule pintat per Joan Gascó” (600AC, p. 14).

Sant Tomàs d'Aquino, el retaule de:

v. *capella de Sant Marçal*.

“Retaules i pintures. Els documents preservats ens parlen dels retaules de: Sant Tomàs d'Aquino” (*VCCPM*, p. 141).

domes:

Doma Major, la:

“Segles XIII-XIV. Doma menor” (*VCCPM*, p. 44).

Doma Menor, la:

“Segles XIII-XIV. Doma menor” (*VCCPM*, p. 44).

Sant Pere, la riera de

v. *la bassa del Molí d'en Samon, la riera de Vilamajor*.

Sant Pere, el puig de; el turó de Sant Pere.

“19 desembre 1727. Ego Stephanus Bachs Faber linarius

parra. Sti Petri Villamajoris. Item etiam habeo et possideo alium troceum terra boscosum tientia duaru quarteriarum et media, in dicat parra. et in loco vocato lo turó de St. Pere. Et in vicinatu de Brugueras, qui est de pertinentiis Mansi Bachs dicata parra., oriente honoribus den Canal de la Riera, torrente vocato Sort mediant, meridie mansi Bachs, occidente mansi Bruguera de Brugueras, et a cirtio vinea de March Sartoris dicte parra... 11 febrer 1728. Ego Barthomeus Bruguera de Brugueras, agricola parra. Sti Petri Villamajoris, et possessor Mansi Bruguera vicinatus de Brugueras. aabeo et possideo totum illam aliam petia terra nemorosam trium quarteriarum frumenti in dicta parra. de Vilamajor et in loco vocato Puig de St. Pere de pertinetiis Mansi Canal de Brugueras dirruti, orient hono-ribus den Torrella del Mas, partim honore meo qui fui dicti Mansi Canal de Brugueres, meridie honore meo, Parera de Brugueras, et partim riera de Brugueres, eta cirtio Parera de Brugueras, et partim honoribus den Sunyer... 14 març 1728. Ego Paulus Martí, et Canal agricola parra. Sti. Petri Villamajoris Dominus et Pocessor Mansi Canal de la Riera et ejus terrarumm in dicta parra. habeo, teneo et possi-deo toseum terra nemorosam querqum octo cortanorum frumenti, parra. de Vilamajor et in loco vocato lo Turó de Sant Pere horiente et a cirtio Torrella, meridie honore meo, qui antea fuit Magini Nadal superius, occidente Francis-ci March srtoris, mediante itinere que tenditur a vicinatu de Brugueras” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 74-74rv, 152-152rv, 1776rv-177). “Pere Rech Colomer d’aquest poble. 4ta.“Turó de Sant Pere”, lle-vant camí que porta a Cardedeu, migdia hereus de Josep Roca, ponent Agustí Rosàs, nord Josep Pujol Parera, secà, vinya de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 205, f. 225-225rv). “Terra conreu, secà, vinya en el terme muni-cipal de Sant Pere de Vilamajor, punt denominat el turó de Sant Pere, nord Pere Pujol i altres, ponent camí de Sant Pere de Vilamajor a Cardedeu. Pere Rech Colomer; Mont-serrat Rosàs Rech (1946)” (RPGr, Il. 4, fca. 435, f. 206).

Santa Anna, can

Casa del veïnat del sot de l’Om, situada a llevant del camí i la riera del sot de l’Om, en una plataforma assole-llada, amb notables reformes, conserva a la façana de po-nent una finestra de pedra d’arc pla amb la data de 1805,

potser l’any de la seva construcció. Nom de casa a partir del cognom Santa Anna que veiem escrit i documentat d’aquesta forma i també aglutinat: Santana.

S’inscriu una casa al veïnat de Canyes, que al segle XVIII es documenta a partir del cognom, com a: Sentana, encara que pensem és la mateixa casa del veïnat del sot de l’Om, inscrita en aquell veïnat.

v. *can Martí, la peça d’en Martí*.

“Veïnat de Canyes: Sentana. Eularia Sentana. 6 perso-nes” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Veïnat de Vallserena [Sot de l’Om]. Santana. Sagimon Badia, Marianna muller” (ADB, Caixa 1.9, *LlbCom1768*). “Torrent del Om: Sta. Anna. Joan Badia, Susanna muller, Maria filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veïnat Torrent del Om: Santana. Susanna Santana vídua, Manuel Santana, Josepha muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841, 1870-1871*). “1870. Cancell. Se feu lo cancell de la Iglesia que es tot de fusta dealba havent cos-tat182 duros. Donatius ab diners: Manuel Santana 2 rals... questio de las ayguas. 1912. Junta de defensa de Ayguas del Mogent, anaren a la reunió de Sant Pere de Vilama-jor: Peu alta de casa Santana” (ADB, Caixa5.6o, *Lipparro-qs.XIX*). “Sot del Om: Santana Manuel Badia. Rosa muller, Josep lcart” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11887*). “Sot de Lom: Santana. Carlos Llobera, Maria mullere” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Veïnat del Sot de l’Om. Can Santana” (AMS-PV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Àngela Montasell Traveria. Can Santana. casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 9, parc. 11d). “Distàn-cia de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Santana. Distància: Tres quarts” (VCCPM, pp. 49, 52). “Can Santana (plànol).” (Finform. Mapa Munici-pal de Sant Pere de Vilamajor).

Santa Anna, el bosc de can; el mas Santa Anna; l’olivar de can Santa Anna i la vinya de can Santa Anna.

Terres a l’entorn de la casa d’aquest nom del sot de l’Aigua. La part de bosc de pi i alzina sobre la casa a la costa de la serra Llarga, fins arribar al camí de carena, on antigament hi havia la peça dedicada a la vinya a l’extrem nord, vui ocupa un espai més gran que antany.

“Manuel Santana de Vilamajor, avui Josep Montasell Ri-era. Per la terra de vinya, olivar, secà, erm. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 336). “10

març 1915. Salvador Montasell Figueras. Tota aquella finca rústega situada en el sot de l’Om, que es compona d’una casa de pagès denominada “Can Santana” d’un cos d’estar i un pis, amb una gleva de terra, conreu de secà, olivar i erm, de vuit quarteres, onze quartans, llevant mas Cruixent de Sant Esteve de Palautordera, migdia mas Ribes, ponent Felip Sagarra, per mitjà d’una riera i nord terres de Josep Bachs Samon de Sant Esteve” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 39rv-4o). “Àngela Montasell Traveria. Can Santana. Pins-alzines, vinya” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9, parc. 11b-c, h).

Santa Anna, el camí de can

Camí de curt recorregut que ens deixa exclusivament a la casa de can Santa Anna, que es va allargar del camí antic, més directe, per fer un revolt que li permet l’entrada més suau per la cara nord.

Santa Anna, la gleva de can

“Salvador Montasell Figueras. “La Gleva de can Santana” llevant terra del “mas Cruixent de Sant Esteve”, migdia ter-res del “Mas Ribes”, ponent Felip Sagarra, nord Josep Bac-hs Samon, secà, olivar de tercera, erm de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 14o, f. 15o, alta 1917).

Santa Anna, el pou de can; el safareig de can Santa Anna.

Petit safareig fora d’us, que trobem ran del camí i el pou en arribar a la casa. De 1x1x0,35 d’alçada, construït tot ell de totxo amb el rentador de totxo pla.

Santa Eulàlia; el mas Santa Eulàlia.

“Pere Prat Masjuan d’aquest poble. 2na. “Santa Eulàlia”, llevant-ponent Josep Barnils, migdia el mateix propietari, nord Josep Oliveras per camí, secà de tercera” (AMSPV, *Re-fApPG1925*, núm. d’ordre 194, f. 211). “Terra campa secà amb algunes oliveres, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, que va formar part del mas Santa Eulàlia, llevant-nord el mas Santa Eulàlia, de Josep Barnils, migdia Josep Tàpias, ponent Josep Oliveras. Francesc Prat Morató; Pere Prat Masjuan (1945). Deixa als propietaris de la casa Fàbregues de Vilanova de Vilamajor, un quartà de blat” (RPGr, Il. 4, fca. 394, f. 8o).

Santa Susanna

“Terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilama-jor, paratge anomenat can Jeroni o Santa Susanna, po-nent-migdia finca de l’herència al Montseny” (RPGr, Il. 43, fca. 32o6, f. 15).

Santa Susanna, l’alzina bessona de

Situada en el punt on hi havia la rectoria de Santa Sus-sanna, sota el costat de llevant de l’absis de l’església, té un volt de canó de 3 m i una capçada de d’11 m Ø.

Santa Susanna, el camí de

De llarg recorregut, ens porta a Santa Susanna traves-sant la riera i la carena de Vallmanya, passant per davant de can Terrer. Després continua, ja com a camí del Samon. v. *Ventinyac, el mas Vallmanya*.

“Veïnat de SantaSusanna-Veïnat de Canyes.. Camí de Santa Susanna” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Camí de Santa Susanna” (AMSPV, *Cad.1955*, pols. 1-4). “C. Aspectes humans. II. Les comunicacions. El camí que porta de Sant Pere de Vilamajor fins a l’església de Santa Susanna, con-tinua fins la masia del Samon on davalla fina a can Vesa” (QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 50).

Santa Susanna, l’era de Santa Susana; la parrò-quia de Sant Susanna i el veïnat de Santa Susan-na.

Veïnat de muntanya al límit nord del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, amb els termes de Sant Esteve de Palautordera i de Fogars de Montclús a llevant, el ter-me municipal del Montseny al nord, un vèrtex del terme municipal de Tagamanent a ponent, que connecta amb el terme de Cànoves per aquest costat i a la cara de migdia amb el veïnat de Canyes.

Es reunien els veïns per la festa de Santa Susanna a l’era, situada davant la cara de migdia de la Rectoria, quan arribem pel camí, i feien la seva celebració amb un conjunt de tres quarts tocant ran el marge de ponent, i la gent ballant en aquest espai avui herbat i silenciós.

v. *ca l’Andreu, can Bernat, can Cisquet, cal Civader, can Coca, can Ginesta, la Cogolla, can Jaume Roca, can Jeroni, can Marçal, cal Marxant, el Mas Joan, can Planes, el Polell, can Ra-*

monet, la Rectoria, cal Ros, el Samon, el Solei, can Terrer, Vall-manya, can Vesa.

“Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1411-1421. Rector Pere Pujol. 1413. El veïnat de Santa Susanna només tenia quatre família que hi vivien: la de la Rectoria, el Samon, Vallmanya i el Terrer” (*QuadV*, núm. 3, p. 12). “Veïnat de Santa Susanna. (plànoI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vilamajor. Santa Susanna és el veïnat més septentrional i muntanyós de Vilamajor, format per un conjunt de cases aïllades i una esglesiola construïda per la família Samon el 1683” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 71-72). “L’elenchus de l’any 1921: Data de construcció de l’església: 1683. Casos: 25. Patrona: Santa Susanna, que se celebra l’11 d’agost. Feligresos: 148, en cases disseminades” (*CostaM*, p. 196). “El lloc de Santa Susanna es troba documentat des de l’any 1190. A l’any 1384 quan es signà el pacte de “carreratge” hi havia sis focs o famílies” (600AC, p. 16).

Santa Susanna, l'església de; l'església antiga de Santa Susanna i el cementiri de Santa Susanna.

L’església de Santa Susanna, és iun temple compost d’una nau allargada, a la qual se li veuen dues fases diferents de construcció. Té coberta a doble vessant. El campanar de base quadrada, sobresurt al costat de ponent i compta amb quatre finestres, dues a ponent i dues a lleuant, on es situaven les campanes, actualment absents del cloquer. Té un accés independent a través d’una esca-la exterior. Davant de la porta principal de l’esglesiola, a la cara de migdia, hi trobem l’antic i abandonat cementiri i el portal principal a la nau, d’arc de mig punt dovellat. La nau està estructurada en tres capelles i altars laterals, dues al costat de migdia i una al costat nord, amb l’altar major a l’absis, amb el cor al fons de la nau, del qual avui només resta un tram d’escala i la biga que aguantava l’empostissat. L’església ocupa un espai central del veïnat d’aquest nom, on antigament els veïns i feligresos feien cap els festius per oir missa, que va durar fins a l’any 1967, quan el rector de la Costa pujava els dissabtes al vespre per dir missa per a tots els veïns. Actualment s’hi celebra l’aplec cada 11 d’agost.

v. *Vallmanya*.

altars i capelles: Nostre Senyor Jesucrist.

Roser.

Sant Isidre, l’altar de; la capella de Sant Isidre:

Per les dades extretes de la visita pastoral, veiem que la capella i altar de Sant Isidre era una de les dues cape-lles del costat de migdia, la paret dona de part de fora al cementiri.

“Les visites pastorals en els temps de la independència de la parròquia. 21 agost 1889. Visita del delegat del bisbe Ca-talà. Capella de Sant Isidre” (*CostaM*, pp. 193-194).

campanes:

Roser, la campana

“Visitatio Eccla Sancta Susagna sufragania Sancti Stepha-ni de la Costa visitata fuerunt fontes baptismales et om-nia alia asueta visitati omnia que fuerunt bene et decenter regesta, operarius dicta Eccla est Joannes Serrat; in dicta Eccla constructa est capella B.V.M. de Rosari, administra-tores sunt Joannes Roca, et Andreu Roca, item alia capella sunt Isidori Agrícola, cuyus administratores sunt Antho-nius Cerrat, et Joannes Mas Joan, item alia capella crusifi-xi Domini nostru Jesu Christi, admnistratores Josephus lcart, et Anthonius Mas Joan” (AV, CV 2101-2150, núm. 2118, VP, núm. 5). “Veïnat de Santa Susanna. Esglésiade Santa Susanna” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Esglésiade San-ta Susanna” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 1, parc. 11i). “Santa Susanna” (*IE*, vol. 23, p. 151). “Els rectors de Vilamajor du-rant els segles XV-XVI. Data 1506-1509. Rector: Joan Bta. Coll. 1508. La capçalera de l’església de Santa Susanna en direcció a l’altar amenaçava ruïna” (*QuadV*, núm. 3, p. 14). “Gran patrimoni natural i cultural. L’esglesiola de Santa Susanna de Vilamajor (foto).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Ermita de Santa Susanna (foto).” (*VCCPM*, p. 237.22). “Santa Susanna... Toponímia de Vilama-jor del segle X al segle XIII. Santa Susanna 1190 (plànoI)... Masies, tinents i amos de Sant Pere. Santa Susanna” (*V872-1299*, pp. 24, 46b, 74. Catàleg Monumental, p. 209, n.2). “En l’església de Santa Susanna el campanar és de torre: Cam-pana hi ha aquesta inscripció Mª Roser, Mª Teresa, Josefi-na” (*La veu d’en Pelideu*, núm. 14, pp. 6-7. Les campanes de Sant Pere de Vilamajor). “Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vilamajor. 17 Esglesiola de Santa Susan-na de Vilamajor, 750 m. (fotos-plànoI).” (*QDV*, núm. 3. Rutes

d’aigua (I), pp. 72, 87-88). “Veïnat de Susanna de Vilamajor (fotos).” (*QDV*, núm. 9, pp. 62-63). “Santa Susanna de Vila-major. (plànoI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Església de Santa Susanna” (*IE*, vol. 23, p. 153). “Església de Santa Susanna (fotos)... L’elenchus de l’any 1921. Altars: Altar majors, dos al costat de l’Evangeli i un al costat de l’Epístola” (*CostaM*, pp. 155-156, 196). “L’esglé-sia de Santa Susanna és documentada des de l’any 1190, llavors edificada en el pla de la Capella, en el Samont, l’ac-tual és de l’any 1683, segons diuen les làpides... té un absis rodó i una escala forana per pujar al campanar (dibuixos).” (600AC, pp. 16, 46). (OTPAT).

Santa Susanna, el sot de

S’inicia sota la capçalera de la бага Xica, travessa el camí de Santa Susanna i baixa entre la casa del Saüc, que dóna nom també a aquest tram de torrentera i el veïnat, on hi ha l’església de Santa Susanna; va a parar a la Tor-dera, vora can Coca.

Santa Susanna Vella

L’antiga capella es troba al pla de la Capella, a uns 100 metres del mas del Samon. És d’origen romànic i només es conserven una part dels murs de la nau i una altra de l’absis. El 1684, fou substituïda per l’esglesiola de Santa Susanna, construïda per la família Samon, gairebé 2Km més al sud, sota el mas Joan.

v. *l'esglesiola de Santa Susanna*.

“Santa Susanna” (*Catalunya Romànica. El Vallès Occidental i el Vallès Oriental*. Barcelona. Enciclopèdia Catalana, 1991).

Saperera; el camp Saperera; el plan Saperera; les artigues del plan Saperera i sobre el camp del plan Saperera.

La llarga carena de Sant Elies baixa en direcció sud-est fins el darrer turó, el de Saperera, amb una zona més plana just sota la cara nord-est d’aquest punt culminant, el camp Saperera, sota dels quals davallen els sots en di-recció sud, sud-est, el de font Ferrussa, el de can Sorell.

v. *la Ventadora*.

“29 octubre 1736. Nos Elena Sorell vidua relictæ Joannis Sorell agricola Sti. Petri Villamajoris proprietarius Mansi Sorell et ejus terrarum. 3 Etiam totam illam aliam peti-

am terra heremam unius quarteria in loco vocato sobre lo camp del pla Saparera que fuit de pertinentÿs mansi Nadal, oriente honore nostro, meridie honorem ansi Pla-nell mediante itinere, occidente etiam cum honore nos-tro, et a cirtio honore nostro, et partim cum honore Mansi Cortès de la Montaña” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 345rv-346). “Veïnat de Canyes. Plan Saperera” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Plan Sape-rera (plànoI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Plan Saperera (plànoI).” (FInform. Sender del Pi Novell. De Vilamajor a la Calma).

Saposa

Cal pensar en aquest topònim antic anomenat amb l’article: sa Posa - la Posa, que s’aglutina per escriure’l. Segurament un lloc pla i enlairat respecte a l’entorn. El capbreu del segle XIII ja parla d’un topònim i una terra situada: “*apud Posa*”, al costat de la Posa.

“26 abril 1728.Ego Joannes Suñer agricola Parroquia Sti. Petri de Vilamajor. teneo habeo et possideo totam illam aliam petiam terra nemorosam qui est in podio olim vo-cato saposa, et nunch lo avellá, orient cum torrent vocato del avellá, meridie Josephi Derrocada et de Llança qui an-tea erat den Canals de la Riera, olim pertinentÿ del mas Gili, quem possidet Llinás, occident mansi Llobera, et par-tim mansi Llinars, et a cirtio honoribus meis” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 192rv-193). “posa ‘lloc de repòs, avinença, replà de muntanya.’” (*DECat*, vol. VI, p. 746).

Sa-reïna

v. *Avigó, la Moixera, el coll de Raig*.

“Geraldus B. Homo Regis dicit tenet unu campu apud Sarrahina et dat mediatas camp i sextu, et alia mediata tasca... Ego Bernardus Simon homo Dom. Regis juramen-to dicit que tenet apud Serrahina una fexa et dat sextu... Geraldus B. Homo Regis dicit tenet apud Guals et dat tasca... Arnaldus de Olina homo afocatos de Sto. Licerio juramento dixit que tenet proDº Rege una campa et una feixa a a sarrahina et dat sextu... Petrus sa Rovira homo afocatus de Sto Licerio juramento dicit queo tenet aliquo de Dº Rege, uno campo apud serrahina et dat tasca” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 9-10). “RESINA, del llatí RESĪ-

NA, primer document fi del segle XIII... La modificació més propagada, a la major part del nostre territori ha consistit en la caiguda de la –s- entre vocals” (*DECat*, vol. VII, p. 276).

Sa-reïnera; la roca Sa-reïnera.

Zona documentada al segle XVIII, i situada vora el camí de Sant Elies a Palestrins, amb les terres del Cortès a migdia – ponent - nord, i les de can Terrer a llevant.
v. *Bisbal, la muntanya de la Moixa, el Nespler de Sant Lleïr, Sa-reïna, el mas Cortès, el mas Terrer*.

“Canal Aça farraynera et a sabisbal a faig gros. Bisbal. Sarraynera, lloc... Roca Sarraynera” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, pp. 6, 9rv). “Petrus de Canali, homo afocatus de Sto. Licerio juramento dicit que tenet unu campum a sa farraÿna... Geraldus B. Homo Regis dicit tenet una fexa a sa Sarraÿnera que dat sexta” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 4rv-5). “26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Pare-ra agrícola vicinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, habeo et possideo petiam terra in loco vocato Sarreinera, oriente honoribus den Llinás, qui fuerunt den Armengol, meridie honoribus mansi Riquer partim, et partim mansi Noguera, occidente torrent, cirtio mansi Armengol, et partim mansi Noguera... Item etiam habemus et possidemus illam partem barquerii terra, que est in parr. Sta. Susanna termini Villamajoris, et in loco vocato la Sarraynera, oriente cum honore Terrer, mediant itinere quo tendita a Capella Sti. Elias a Palestrins, meridie, occidente et a cir-tio honoribus Cortés qui sunt de pertinetiis dicti barqueri terra vocati Sarraynera” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 6, 126-126rv).

Sa-serra

“Census Natalis: Clergue Sassera” (ADB, *Caixa10.130, Cap-b1281cop.*, p. 68).

Sastre, cal

Es referencia una propietat d’en March en el capbreu del segle XVIII, en aquest cas veïna de la terra de la Doma de Sant Pere, vora el pas del camí de l’Església i la Rec-toria. Terra que havia estat del mas Bacs. Aquest March sastre, segurament habitava una de les llars de la Força.
v. *la Doma, el turó de Sant Pere*.
“Deu en Michael Sunyer sastre de la forsa de Vilamajor”

(ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*, 19b). “10 octubre 1606. Petrus riera sartor omne eiusdem parrochia Villamaioris, nos magister Petrus Riera sartor et Antoni Riera Pater et filius parrochie Villamaioris” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Manuel Ripoll, 1606*, pp. 10rv-11). “Veÿnat de l’Església: March Sastre. Esteve March 5 persones” (ADB, Caixa1.9, *Ll-bCom1752*). “Segrera: Sastre. Jaume Carreras, Sofia muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Veynat de la Forsa: Sastre. Jauma Carreras, Sofia muller, Josep fill” (ADB, Caixa 1.10, *Ll-bCom1903*). “Miquel Cortès Coll. “Cal Sastre”, llevant Apolò-nia Durant, migdia camí, ponent amb la plaça, nord hereus d’Esteve Ozerans, erm de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 75, f. 78, alta 1916).

Sastret, cal

Petita casa de pastor amb baix i dalt, després anome-nada can Roqueta. Segurament és la mateixa casa que veiem anomenada de principi cal Sastre ocupada per la família d’en Narcís Alsina que podia ser conegut amb el diminutiu que donaria també nom de casa.

v. *can Roqueta*.

“Fraxaneda: Narcís Alsina, Dolors muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Fraxaneda: Can Sastret. Carreras. Jo-ana, Jacinto, Francisco... Josep Roqueta, Mariagna muller, Joan fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886 i 1887*). “Pla: Sastret. Josep Roqueta, Ollaria muller, Teresa filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Pons Camps de Vilamajor. Per les peces de terra de secà, regadiu. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 107).

Saüc, el

Casa del veïnat de Santa Susanna, en un entorn antic de saüquers que li donaren nom, situada sobre el camí del Saüc i sota el camí del Polell, sobre el costat nord del sot de Santa Susanna. Avui en un estat de ruïna total, queden només les restes d’aquest casa que devia tenir una gran presència sobre el sot amb la seva estructura.

“Segimon Planas Andreu. Saüc. casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1, parc. 11d). “El Saüc. (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Les Masies: Saüc. (quadre)... en runes... La Tordera. El Saüc (fotos).” (QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 104). “L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867:

Can Saüch. (9). Matrimoni amb un fill casat, quatre fills sol-ters, mare” (*CostaM*, pp. 190-191).

Saüc, la bassa del; la font del Saüc.

Situades just en el triangle format pel sot del Saüc i el camí de Santa Susanna, sota d’aquest; bassa petita que recollia l’aigua per regar l’hort de sobre el sot, on les do-nes anaven a rentar en un racó fred.

“Segimon Planas Andreu. Saüc. Bassa-font” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 3, parc. 1f-g). “La Tordera. El Saüc. Captació d’aigua: font del Saüc” (QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veï-nat de Santa Susanna, p. 104).

Saüc, el bosc del; les feixes del Saüc i el mas Saüc.

Les terres d’aquesta propietat abandonada estan ocupades totalment pel bosc, amb les antigues feixes de conreu estructurades a l’entorn de la masia, sobre el camí.
v. *les Caumelles, el mas Masjoan*.

“Segimon Planas Andreu. Saüc, cerelas, alzines, regadiu” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1, parc. 11a- i, pol. 3, parc. 1a-e).

Saüc, el camí del

Puja des de Santa Susanna i can Masjoan, travessa el sot de Santa Susanna, passa per sota el Saüc i travessa pel mig la бага Xica, on retorna per un costat cap al Polell i la continuació pel mig de la carena travessa el sot del Villaró. En direcció a llevant marxa des davant la casa del Saüc fins la casa de can Coca, la carretera del Montseny i la Tordera.

“El camí del Saüc a can Roca” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 1-3).

Saüc, el camp de sota el

Peça de terra de can Sagrera d’una quartera, situada sota el Saüc, on s’hi feia blat de moro, civada, ordi, blat, se segaven i plantaven les garbes. Ara està tot ocupat pel bosc.

Saüc, el sot del; el torrent del Saüc.

Sot o torrent que és conegut de forma general com el sot de Santa Susanna.

v. *can Sagrera, el sot de Santa Susanna*.

“A. Situació. Santa Susanna. III. Els recursos hídrics. 3. El

sot del Saüc té el seu naixement al pla de la Cogulla, a 970 m”(QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susan-na, p. 34).

Saüc, la tallada d’en

Anomenat en Saüc, l’home d’aquesta casa va fer ta-llada de bosc a les terres del Cortès, sota la Feixassa fins a la riera de la Moixa; feina i sobrenom que donaren nom a la terra.

Saula, can

“Veynat de la Iglesia. Saula. Francesch i Maria Angela Sau-la” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*).

Saula, la roca

“Mas Armengol de Canyes, situat en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que es compona de les peces que es descriuen: F.- Peça de terra anomenada la roca Saula, de cabuda sis quartans. Llindant pels seus quatre punts cardinals amb terra de Pere Pujol. 8 maig 1878. Testament de Josep Boix Terradas, a favor de Salvador Boix Brossa” (RPGr, ll. 1, fca. 35, f. 114). “14 gener 1915. Pere Boix Marto-ri. En mèrits d’escriptura d’inventari, en qualitat d’hereu del seu difunt pare Salvador Boix Basa, és alta de les se-güents finques. 7na. F. Peça de terra de secà anomenada Roca Saula de sis quartans, llinda pels seus quatre punts cardinals amb terrenys de Pere Pujol Parera” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 65rv). “Pere Boix Martori d’aquest poble. 6na. “La Roca Saula” en tots el fronts Pere Pujol Parera, secà de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 44, f. 45rv, alta 1921).

Sauleda, can

“Anthony sauleda/L... Antich Sauleda/C” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “Veynat del Pla: Sauleda. Joseph Sauleda, vídua, Martí Angela fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Pla: Sauleda. Martí, Anton Exposit” (ADB, Caixa 1.10, *Ll-bCom1903*). “12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Arnau ça Sauleda” (600AC, pp. 91-92). “B. Llinat-ges que representen el nom del lloc d’origen, de residència

o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Sauleda. Substantiu derivat de *saula*, equivalent a salzeda... Saula. Nom del salze, probablement pres del francés *saule*... Salzeda. Del llatí *saliceta*, ‘camp de salzes’” (*ELIC*, p. 242). “Sàlix. De creixement ràpid, viu fins els cents anys, necessita terrenys frescos i humits” (*RCHDeo*, pp. 236-237).

Sauleda, la bassa de can; el bosc de can Sauleda; el mas Sauleda i la terma del bosc d’en Sauleda.

Part de les terres de can Sauleda situades en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, travessades per la línia termenal amb Sant Antoni de Vilamajor.

v. *els Boscassos, el mas Gual de la Torre, el bosc d'en Palau, la Ribera*.

“5 maig 1524. Mas Sauleda. Per aniversari de Ramon Saule­da vuyt sous. Noviembre. Per aniversari per anima de Paula Sauleda Derrocada muller de Andreu Sauleda quinze sous” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, p. 38b). “Terra campa, regadiu, bosc, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, per­tinences de can Sauleda, amb un pou de registre i dues mines subterrànies d’aigua i una bassa. Travessada per la carretera de Llinars, nord finca de can Clavell, d’Anto­ni Marfà, llevant la riera de Palestrins o de l’Aimar, migdia finca de can Sauleda d’Antoni Marfà, ponent Josep Abadal, Josep Serra, Mercè Cullell” (RPGr, ll. 6, fca. 597, f. 145). “29 agost 1919. Tercer molló. Es reconeix com a tal una pedra de forma irregular empotrada a terra, en el lloc denominat “Bosc d’ en Sauleda” en terra alta de pins que pertany a la casa de pagès anomenada “Can Sauleda”. La línia de terme és la recta que uneix els mollons segon i tercer” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM*1919. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i de Sant Antoni de Vilamajor). “Bosc d’en Saule­da” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM*1919. Bloc de croquis i notes 4.6). “Bans dels particulars: El d’en Sauleda que penalitza amb 5 sous tot el qui entri en la seva heretat” (*VCCPM*, p. 92).

Sauleda, les mines de can

“Mines subterrànies d’aigua pertinences de can Sauleda” (RPGr, ll . 6, fca. 597, f. 145). “L’aigua de la mina d’aquesta casa, s’iniciava en el punt del molí de vent fins a un al-

tre pou que els comunicava, a la font de Sant Lleïr, i de la font per un rec es portava l’aigua fins als safareigs públics” (*RSaV*).

Sauleda, la quintana d’en

v. *el mas Roig*.

Saulet; el mas Saulet.

Cases i terres dels masos Safont i Saulet documenta­des a la zona de la riera de Vallserena durant el segle XVIII, amb les cases ja derruïdes en aquesta època.

“3 maig 1727. Joannes Llobera, agricola parra. Sti. Petri Vi­lamajor. Primo Illos duos Mansos dirrutos et terra, unus eorum vocatus Çafont, et alius vero Mansus Saulet, siti in eadem Parra. de Vilamajor qui sunt contigui et aglevati cum suis terris, honoribus et possessinonibus eorum tam cultivis quam heremis, et tam in montibus quam in pla­nis existantibus et cum arboribus diversorum generum, terminatur oriente cum riera quod discurrit de Vallserena, meridie honoribus mansi Andreu, quem possidet an Gual del Bosch, dicta parra, occiente partim cum torrente vo­cato de Comarada et partim cum honoribus den Vidal del Puig et a cirtio honoribus Mansi Riba del Lladoner, dicta parra.” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 78-79).

Sauri, can

v. *Coll, Suari*.

“Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Sau­ri 1263 (plànoI)... Masies, tinents i amos de Sant Pere. En plena serra Llarga can Sauri o Suari, masia de la que podia provenir Saurina, la dona de Bernat de Riba” (V872-1299, p. 46b, 77). “Sauri, derivat savi del grec *σαῦοζ* llangardaix... Saurí, ‘l’home que amb una vareta endevina on hi ha ai­gua’, de l’àrab *zuharî*, ‘geomàntic’. Derivat: *Saurina*” (*DECat*, vol. VIII, p. 720). “E. Llinatges que són originàriament ver­ta­der sobrenoms o malnoms. 2. Noms de parts del cos i de qualitats i defectes físics. Saurí. saurina. Derivats aproxi­mats de *Saura*... Saura. De l’adjectiu arcaic *saura*, ‘morena clara.’” (*ELIC*, p. 277).

Saurina

v. *Sauri*.

Saverlola

“15 de març de 1200. Bernat Giribert dóna a la Confraria una peça de terra, lloc Saverlola de Vilamajor” (MATBC, *NHC, BXIII*, AS, Ll.D, núm.434).

Sebastianet, can

“Cal Sebastianet” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM*1919. Bloc de croquis i notes 6.13). “Terreny en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que té a l’esquerra entrant, can Se­bastianet” (RPGr, ll. 10, f. 948, f. 435). “Can Sebastianet (plà­noI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Seca, can

Avui ja ni es recorda cap casa amb aquest nom, no­ més unes terres que en conserven la denominació, terres travessades per la línia termenal amb Cànoves, al final del veïnat de Brugueres, que s’anota a la llibreta de comuni­ons de l’any 1910 com arruïnada.

Sembla que la denominació es donava en masculí, en­cara que avui es fa difícil de saber-ho amb exactitud, car la documentació que ens descriu la toponímia i la tradició oral ens donen les dues possibilitats. És per això que es fan les entrades corresponents de les formes masculina o femenina tal com sentim o trobem escrites.

“Veÿnat de Brugueras: La Seca. Joseph Puïgoriol, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1813). “Beÿnat de Brugue­ra. Pou, alias Seca” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1822). “Brugue­ras: Casa Seca. Serra. Mateu. Josepa, Teresa, Antonia” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1870-1871, 1886). “Veÿnat de Brugueras: Seca. Argullol. Agnes Argullol, Magina filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1841). “Veÿnat de Canÿas. Argullol. Agustí. Ag­nes Argullol. Miquel Agustí, Rosa muller, Magina filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1843). “Brugueras: Seca. Josepa Serera, vídua, Francisco, Isabel fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1887). “Brugueras: Seca. Joan Parera. Catarina Alsina” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1897). “Veynat de Brugueras: Seca, arruïnada” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*11910). “Casa de pagès en estat ruïnós denominada can Seca, amb diverses terres situa­da en el barri de Brugueres. Segimon Pou Arenas; Josep Pujol Mas (1946)” (RPGr, ll. 4, fca. 416, f. 148). “9 setembre 1912. Josep Pujol Mas. En mèrits de venda otorgada per Pere Pujol Parera d’aquest veïnat a favor del seu fill Jo­sep Pujol Mas. 7na. una casa de pagès de baixos i pis en

estat ruïnós, denominada “Can Seca” amb diverses peces de terra unides, secà, erm, regadiu de tres quarteres, nou quartans, llevant Pere Pujol per mitjà de torrent, migdia amb el mateix Pujol, ponent-nord Teresa Camps” (AMSPV, *ApAm*1912, p. 49). “Distància de les cases. Llista feta per Àn­gel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Seca. Distància: Tres quarts i més” (*VCCPM*, pp. 49-50). “Ca la Seca (plànoI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Seca, la bassa de can Seca, el rec de can Seca.

Bassa de forma rectangular, la primera dins el terme de Sant Pere de Vilamajor que s’omplia a través del rec de Brugueres, per regar les terres d’aquesta casa a través del rec propi.

“Bassa i rec” (AMSPV, *Plànol*AAB1942).

Seca, el bosc de can; el mas de can Seca; l’olivar de ca la Seca; la peça de ca la Seca, la terma de can Seca i la vinya de ca la Seca.

Sobre la forma masculina o femenina d’anomenar, podríem pensar, a partir d’aquest document de l’any 1863 que trobem a l’arxiu municipal, que, al propietari li dirien en Seca, i, després, a la propietària la Seca.

“Francisco Riera. Seca de Vilamajor, avui Maria Llavina. Per una peça de terra de secà, bosc, erm. Per una casa de pa­gès” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 305). “27 agost de 1919. Cinquè molló. Es reconeix com a tal una fita de pedra en forma de paraHelepípede rectangular, situat en el lloc denominat “Cal Seca”, en el llindar que separa dos ter­renys de pins que pertanyen, el situat al nord que radica en el terme de Cànoves, a la pagesia anomenada “Can Bo­lart” i el situat al sud en el terme de Sant Pere de Vilamajor a la pagesia anomenada can Gibert i la divisòria d’aigües anomenada “Serra de Palestrins”. La línia de terme reco­neguda entre els mollons quart i cinquè, és la recta que els uneix” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM*1919. Acta de reconei­xement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i Cànoves - Samalús). “Cal Seca” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM*1919. Bloc de croquis i notes 6.10). “Josep Pujol Mas d’aquest poble. “Can Seca” llevant Pere Pujol per mitjà de torrent, migdia el mateix Pujol, ponent - nord terres de Teresa Camps, regadiu, secà, erm de tercera... Agustí Rosàs Lladó d’aquest poble.“Ca la

Seca”, llevant Josep Serra, migdia - ponent Fernando de Sagarra, nord Josep Ventura, vinya, erm de primera” (AMS-PV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 189, f. 205, alta 1908… núm. d’ordre 215, f. 235). “Peça de terra vinya, erm roquerar, ano-menada de ca la Seca, terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Josep Serra, migdia - ponent Ferran de Sagarra, nord Josep Ventura. Joaquim Rosàs Pujol; Agustí Rosàs Lledó” (RPG, ll. 5, fca. 472, f. 42). “Peça de terra con-reu, bosc, anomenada peça de ca la Seca, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant - migdia Llorenç Mas Bruguera, migdia Artur Arabia Ventura, ponent Josepa Parera, nord Teresa Ravell Martínez. Josep Bruguera Mir; Joan Bruguera Costa” (RPGr, ll. 6, fca. 579, f. 99)

Seca, el camí de can

Camí que va en direcció sud - nord des de la cruïlla amb el camí de Sant Jaume, a can Pere de Brugueres, va fins la bassa dels Regants. Pel costat nord-est fa terme-nal amb Cànoves - Samalús, i gira de cara a migdia com a camí de can Prat per anar fins aquesta casa.

v. *ca l’Aimar*.

“Camí de cal Seca” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 6.10-11). “Veïnat de Brugueres. Camí de ca la Seca” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Camí de can Seca” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 6-13, f.2).

Seca, la parada de ca la

Denominació de la parada que els caçadors fan al pas del senglar a la zona de Brugueres, que avui, encara que no hi hagi la casa, és anomenada amb la forma femenina de ca la Seca.

Seca, l’alzina; el turó de l’alzina Seca.

Zona a la serra de Palestrins, sobre coll de Gascó, en el pas del camí de la carena, on hi havia aquesta alzina solitària, la qual, en una tempesta a mitjans del segle XIX, va fer de parallamps. Durant quaranta anys es va anar re-vellint, fins que es va morir i va quedar-hi de testimoni molt temps més.

Seca de can Terror, la font

“Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vilamajor. 14. Font Seca de can Terror, 790 m. (foto-plànol).”

(*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 72, 84).

Secà, la bassa de la serra del

“La bassa de la serra del Secà (prop del camp Gran). (foto).” (FIinform. El Camp Gran).

Secà, la carena del; la serra del Secà.

Carena suau que puja a partir de les terres de can Clavell, fins a ca la Laia, el cementiri i la cruïlla de l’avinguda dels Quatre Camins davant de can Biel.

L’anomenada serra del Secà, és una altra denominació de la serra de can Panxa.

v. *el mas Clavell, la serra de can Panxa*.

“o,1o. Camí de can Panxa, comença aquí la travessia de la serra del Secà” (FIinform. El Camp Gran). “Serra del Secà (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Secretari, cal

Casa de davant de can Noguera, on vivia el secretari de l’Ajuntament i també hi havia la central de telèfons, al carrer de Sant Nonet, davant de can Noguera, on després d’enderrocar-se aquesta casa va construir-se un edifici d’habitatges.

Al segle XIX, tanmateix està establert a redós de l’es-glésia de Sant Pere.

“Secretari. Feliu Simó, Victoria muller, Sofia i Francisca filles” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Pla. Secretari. Miquel Antoja, Antonia muller, Monserrat filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Secretari. Joan Planas Llobet. Magdale-na (minyona), Maria” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*).

Secretaria, la

“Pla. Secretaria. Francisco Guell, Agna Vallbé muller. Lluís Guitart nou Secretari” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Vey-nat de la Forsa: Secretaria. Joan Planas, Madalena Camp” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*).

Segarra, can

Aquesta és la casa situada més al nord del veïnat del sot de l’Om. La casa més enlairada d’aquesta veïnat, a mitja carena de la serra homònima, entre el sot o torrent de la serra de Dona Morta a llevant i el torrent de cal Nen a ponent.

Avui can Segarra amb el núm. 20 a la façana, resta tancada, maig de 2016. Construïda de pedra en planta baixa i pis amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana orientada a migdia amb entrada de brancals de pedra i una llinda de fusta, encara que les obres de restauració semblen indicar que podia tenir una volta d’arc de mig punt, amb les finestres del pis de brancals de totxo.

També es documenta amb aquest nom al plànol de l’any 1919, la casa de can Llinars, propietat de la família de Sagarra.

v. *can Llinars*.

“Veynat del Sot de lom. Puig o Tarragona. Joseph Tarra-gona, Maria muller, Sagimon, Rosalia muller, Martí i Isidro fills” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1795*). “Torrent del Om: Tarra-gona. Sagimon Tarragona, Rosalia muller, Marti i Rafel fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veÿnat Torrent del Om: Segarra. Tarragona. Segimon Tarragona vidu. Martí Tarra-gona, Apolònia muller, Eulalia filla” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-Com1840 i 1886*). “Sot del Om: Sagarra. Eularia Puig, Pere Montasell, Carme muller, Josepa filla” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-Com11887*). “Sot de Lom: Sagarra. Eularia Tarragona vídua, Carme filla. Pere Montasell espos, Joan fill, Teresa Pruna muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Veïnat del Pla. Can Sagarra… Veïnat del Sot de l’Om. Can Segarra” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Josep Montasell Pruna. Can Segar-ra, casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pols. 9, f. 1, parc. 2a-m). “Distàn-cia de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Segarra. Distància: Tres quarts” (*VCCPM*, pp. 49, 51). “Can Sagarra (plànol).” (FIinform. Mapa Munici-pal de Sant Pere de Vilamajor).

Segarra, la bassa de can, el pou de can Segarra i el safareig de can Segarra.

Eren dues les basses d’aquesta casa, de fet la més alta com a bassa i la de baix com a safareig, situades al sot del torrent de Dona Morta. La de dalt, de forma rodona de 6 m de Ø amb la barraca del motor i el pou al costat; la segona, quadrada, més petita, amb el pou més separat on es rentava i regava.

“Josep Montasell Pruna. Can Segarra, bassa-motor, bas-sa-pou” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 9, f. 1, parc. 2d, f-g).

Segarra, el bosc de can; l’hort de can Segarra; el mas Segarra; l’olivar de can Segarra i la vinya de can Segarra.

Terres del mas Segarra, que després d’ajuntar-se amb les de cal Nen avui formen un tot, abans repartides amb el bosc d’alzines a la part allargada del vessant de llevant, l’hort situat just sobre el pas del sot, l’olivar en una peça allargada al sot de l’Om i la vinya en unes peces a cada costat del camí a l’entorn i sobre la casa.

v. *el mas Perera de Canyes*.

“Casa de pagès denominada can Segarra, amb una peça de terra de secà, vinya, erm i bosc, en el terme munici-pal de Sant Pere de Vilamajor, punt conegut per serra de l’Om, llevant-migdia Jaume Gras d’Avall, llevant mas Llo-bera, llevant-nord Pere Pujol, ponent mas Vidal. Carme Pruna Tarragona; Joan Montasell Puig. Avui deshabitada (any 1974) pol. 9, parc. 17 del Cadastre” (RPGr, ll. 4, fca. 382, f. 38). “Martí Tarragona de Vilamajor. Segarra. Per la terra de, secà, erm, vinya. Per la casa de pagès” (AMSPV, Cai-xa173, *Am1863-1906*, núm. 369). “31 agost 1922. Joan Mon-tasell Puig. En mèrits d’escriptura d’inventari atorgada per Joan Montasell, i en qualitat d’hereu de la seva mare Carme Puig Tarragona, difunta. És alta de les finques se-güents: 1ra. Una casa de pagès denominada “Can Segarra” de dos cossos assenyalada amb el núm. 20, de baix i pis, amb la cort de porcs, i la terra de secà, bosc, vinya, erm de sis quarteres, llevant Jaume Gras d’Avall, mas Llobera, Pere Pujol Parera, migdia Jaume Gras d’Avall, ponent mas Vidal de Frederic Llinàs, nord Pere Pujol Parera” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 70rv). “Joan Montasell Puig d’aquest poble. llevant terres del “mas Gras d’Avall”, les del “Mas Llobera”, les de Pere Pujol Parera, migdia “Mas Gras d’Avall”, ponent terres del “Mas Vidal” i Frederic Llinàs, nord Pere Pujol Pa-rera, secà, vinya de tercera, bosc i erm de segona” (AMS-PV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 141, f. 152, alta 1923). “Josep Montasell Pruna. Can Segarra, alzines, vinya, cereal, rega-diu, pins” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 9, f. 1, parc. 2j).

Segarra, el camí de can

Camí que arrenca a llevant de can Peirana, a la cruïlla amb el camí de carena de la serra Llarga, baixa per can Segarra, a mig camí, i continua fins el fons del sot de l’Om.

També es documenta amb aquest nom, igualment al plànol de l'any 1919, el camí de can Llinars.

v. *el camí de can Llinars*.

“Veïnat del Pla. Camí de can Sagarra” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).

Segarra, l'era de can

Espai quadrat, just al costat de ponent de la casa, ran el pas del camí, element que va desaparèixer. Avui els es-pais de davant de la casa els ocupa l’herbei que davalla lleugerament de cara a migdia i l’entorn, com una mena de prat florit a la primavera.

“Josep Montasell Pruna. Can Segarra, era” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 9, f. 1, parc. 2i).

Segarra, la font de can; el forn de can Segarra i la mina de can Segarra.

Avui la font de can Segarra, situada ran la cara nord del pas del camí que puja del torrent cap al darrere de can Segarra, no és més que un buit al marge, on arribava l’aigua de la mina que ja no raja.

El forn de calç està situat sobre el costat nord del camí i el revolt que tanca en el punt de trobada amb el torrent. És un element excavat al terra, que es conserva en bon estat, fora d’us, de forma rodona de 4 m Ø, amb porta d’accés de 1,10x1,20x0,60; per davant la cara de lle-vant es va buidar el marge 4 x 4 m per accedir a l’entrada.

“Can Sagarra (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Segarra, les parades de la serra de can

Es fan de quatre a cinc parades del senglar a la serra de can Segarra, on hi ha la casa d’aquest nom.

Segarra, la serra de can

Baixa en un contrafort de la serra Llarga en direcció al sud-est fins a baix el sot de l’Om, pel seu vessant nord cau el sot o torrent de la serra de Dona Morta i a la cara de migdia el sot Fosc o torrent de cal Nen, corrents que es troben al sot de l’Om i formen la riera de Vallserena.

“Serra de can Sagarra (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Segimon, la parada d’en

En Segimon de can Gras d’Amunt feia la parada del senglar a la serra de Palestrins, sobre el camí i més amunt de la parada d’en Lluís, sota el coll de Gascó.

Senalla, can

Aquesta és la casa central del grup de tres al veïnat de Ripoll, formades per can Fou, can Senalla i can Pere Xic. Antigament anomenada can Cuc i després els Casalots, una casa de pagès petita on va viure en Quico de can Son, que va entrar en ruïna i s’acabà enderrocant fa quaranta anys. Posteriorment, a començament del segle XX, es va edificar una casa nova de planta baixa de fusta. Sentim anomenar aquesta casa amb la iodització: Senaia.

v. *can Cuc, can Pere Pericó*.

“Sanaya. Maria Sardaña vídua, Pere nebot, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Pla. Sanaya. Pere Planas, Maria muller... idem Maria Planas Josep fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Pla. Sanaya. Pere Planas, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Casa anomenada can Sanalla, abans can Cuc i antigament els Casalots, amb la seva gleva de terra, situada en el paratge anomenat pla de la Força, en el terme municipal de Sant Pere de Vilama-jor, llevant Josep Carreras, migdia Joan Llobera, per mitjà de camí, ponent - nord Ramon Olivé. Pere Planas; Isidre

El forn de can Segarra

Llovera Sagrera (1939)” (RPGr, Il. 1, fca. 27, f. 88). “19 febrer 1906. Isidre Llovera Sagrera. En mèrits de venda perpètua otorgada per Pere Planas Sardaña, Isidre Llovera és alta. 1er: Una casa de pagès anomenada “Can Sanalla”, abans Casa Cuc i, antigament, Els Casalots, amb la seva gleva de terra en ella radicada, formant una sola finca situada en el paratge anomenat Pla de la Força, de tres quarte-res, llevant terres de Josep Carreras, migdia Joan Llovera per mitjà de camí, ponent - nord Ramon Olivé” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 58, 58rv). “Isidre Llobera Sagrera. Can Sanaia, casa” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 6, f. 1, parc. 106d).

Senalla, la bassa de can

Bassa de forma rectangular de 8 x 4, situada ran el costat de llevant del camí de Ripoll, a l’entrada del grup de tres cases d’aquest veïnat davant de can Fou. Construïda d’obra aprofitant el desnivell del camí, s’omplia amb l’ai-gua del rec de Ripoll, per regar l’hort de can Senalla.

“Rec-bassa” (AMSPV, *PlànolAAB1942*).

Senalla, la gleva de can; l’hort de can Senalla.

Terra dedicada a hort, situada davant la casa de can Senalla, l’altre costat del camí, sota la bassa homònima, amb la prolongació del conreu a la zona de llevant, amb el camp d’en Feu a migdia.

“Isidre Llovera Sagrera d’aquest poble. 1er. “La Gleva de can Senalla”, llevant Josep Carreras, migdia Joan Llovera per mitjà de camí, ponent - nord Ramon Oliver, secà de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 127, f. 135, alta 1920).

Senglana, la roca

Localitzada al límit nord - oest del terme municipal, amb el terme de Tagamanent.

“La roca Senglana (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Sendred

v. Càndid.

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Guillem Sen-dred” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Guillem Sen-dred” (*V872-1299*, p. 141). “E. Llinatges que són originària-ment vertaders sobrenoms o malnoms. 2. Noms de parts

del cos i de qualitats i defectes físics. Cendrós, Sendrós. Sandrós. De l’adjectiu *cendrós*, ‘de color de cendra’ ... 5. Noms d’objectes inorgànics o inanimats. Cendra. Sendra. Del substantiu *cendra* (llatí *cínere*): es podia haver apli-cat aquest nom a un home que venia cendra, que tenia el color cendrós que anava vestit d’aquest color, etc. però existeix la possibilitat que el cognom *Sendra* vingui, com suposava Balari, del nom personal germànic *Senderad*: aquesta procedència és segura en el topònim Vilasendra” (*ELIC*, pp. 271, 292).

Seniofred

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Mir Senio-fred” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Mir Seniofred” (*V872-1299*, p. 141).

Sequer, el

Peça de terra de conreu, camp situat sota la cara nord de la Torre Guillera, ran de bosc, a la partió de can Peu Alt.

Serena, la vall

Anomenada la vall Serena, avui representada en qual-sevol expressió escrita amb la forma aglutinada: Vallse-rena.

“Els primers llocs: *iusta Valle Serena*” (*V872-1299*, p. 44).

Serola; el mas Serola.

La casa anomenada Serola documentada com a der-ruïda i les terres del mas que en aquesta època segle XVIII eren del mas Nadal.

v. *l'Erola, el mas Martorell*.

“Serola homo milicia juramento tenet pro Dº Rege una Porcada, et facit pro ipsa tres solidos, et quatuor denarios in festo Sti Petri, im quinque denarios, et sextia pte unus denarÿ... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Serola” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 18, 67). “25 abril 1607. Joannes Nadal agri-cola Villamaioris. Joannis Parera agricola vicino de Canyes, totam illam terre campam in loco vocato al pla de canyes, vocata la Serola octo quartans, orient-meridie-occidente tenentia dicti Parera, occidente Sorell agricola” (ADB, Cai-xa6.61, *Manual de Manuel Ripoll*, 1606, p. 36rv).

Serola, el coll

Veiem documentada al segle XIII, la forma Erola, però també s’erola - serola, aglutinació que devia produir-se per la forma natural de pronuncia quan s’inscriu d’aques-ta forma. A la documentació d’aquesta època trobem aquesta relació en els topònims, però també com a an-tropònim: Serola, en aquest cas com a cognom.

v. *Erola*.

“Anthony loreda homo Castri de Canoves dicitur que tenet tres fexas terra cum Petro loreda. Una est apud collem Sa-rola i parra. Villamayoris Paula de Munt Collet Castri de Ca-noves dicitud que tenet septem fesias terra ad collem de-rola quintu et quinque denarios de et tertia una quarteria de forestatge... Arnaldus de Olina homo afocatos de Sto. Licerio juramento dixit que tenet proDº Rege una fexia apud Colle de serola” (ADB, *Caixa**10.130, Capb1281cop.*, pp. 3rv-4, 6). “Coll Serola (plànoI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “*Erola*. L’any 1270 un pou d’aï-gua salada, escampada en eres de sal, fou repartit entre seixanta masies, i el pagès d’una d’elles G. Bach, rebé dis-set *aerolas* (Carreras Candi, Miscelanea Història de Catalu-nya, vol. II, p. 104). Però generalment es ‘petita estesa d’un vegetal, jaç o parterre natural’, mot escampat com a topò-nim per tot el Principat” (*DECat*, vol. III, p. 418). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 8. Noms de preparacions i utilitzacions del terreny i de treballs agrícoles. Erola. Eroles. Arola. Arolas. Del llatí *areola*, diminutiu de *àrea*, ‘era’; significa, doncs, pe-tita era de batre els cereals” (*ELIC*, p. 224).

Serola, la costa; la roca Serola i dejus roca Serola.

A la documentació del capbreu del segle XVIII, es re-laciona una peça de terra anomenada i situada sota roca Serola.

“20 desembre 1730. Ego Raymundus Riera laborator par-ra. Sta. Susanna, termini Villamajoris. Primo, totum illum alium terra troceum de vinea plantatum tinentia unius quarteria frumenti parra. Sta. Susanna, in loco vocato Dejus Roca Serola, oriente honore dicti Josephi Riera fra-tis mei, mediante quodam magno xeragay, meridie cum torrent vocato de la Moxa,occidente honore dicti Samon, et a cirtio Samon... 24 desembre 1730. Josephus Riera la-borator, parrra. Sti. Juliani de Montesigno, quod habeo et

possideo totum illum terra troceum olim nemorosum et nunc de vinea plantatum unius quarteria et quatuor oc-tavorum frumenti, in loco vocato Costa Sarola, qui fuit de pertinentÿs Mansi Samon, orient hoore den Vesa, qui fuit den Samon, meridie honoribus Raymundi Riera fra-ti mei, occidente honore Samon, et a cirtio Vesa qui fuit den Samon... 25 maig 1735. Ego Isidru Vidal laborator parr. Sati, Juliani de Montesigno. Troceum terra olim neorrosum et nunc de vinea plantatum cum aliquibus olivarys unius quarteria in parra. de Santa Susanna, termini Villamajoris, et inloco vocato Rocaserola, de pertinentÿs mansi Samon, oriente Raymundi Planas del Molar, meridie mansi Samon, occidente Jacobi Planas et Vesa, qui fuit mansi Samon, cir-tio heredem Raymundi Sinitges qui fuit mansi Samon... 22 juny 1735. Ego Raymundu Planas, agricola parra. Sti. Julia-ni de Montesgino terra vinea unius quarteria inloc vocato Roca Serola de pertinentÿs mansi Samon, orient Isidri Vi-dal qui fui den Xifre, meridie, et occidente mansi Samon, et a cirtio Isidri Vidal” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 272rv-273rv, 333-334, 336rv-337).

Serpera, la roca

Gran bloc de pedra situat en el camí que puja de la serra de can Peirana, després de terra Blanca, sobre el punt on s’inicia el sot de l’Aigua, davant el trencall de la dreuera de can Planell. Roca característica, d’uns 2 m d’alçada, ample de baix com de forma de pera i s’acabava en una mena de punta poc o molt arrodonida, on hi havia serps de bona mida que espantaven la gent quan passava vora el camí que es va fer l’any 1953 per al pas del carro. L’any 1987 per eixamplar l’actual camí de Sant Elies va ser necessari treure la roca.

“Roca Serpera (plànoI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Roca Serpera (plànoI).” (FInform. Sen-der del Pi Novell. De Vilamajor a la Calma). “Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cavallar. 17 Roca Serpera, 490 m. La gran Roca Serpera ha desaparegut, però l’indret encara és un bon mirador (plànoI).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 50, 61-62).

Serra, can

v. *L’olinell, can Serra del Sot*.

“Bernardus de Serra, homo militia, juramento dicit que fa-

cit host, et Cavalcadam Dº Regi. Im facit quatuor solidos de sensu pro porcadis in festo Sti Petri. Im una quarteria Bladi pro locido fabro, scilet media quarteria Bladi de lo-cido dicto fabro per parell de Bous et dos parels de Bous, una quarteria ne donen en Villamajor a ferrer per lo seu, et non plus... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Serra” (ADB, *Caixa**10.130, Capb1281cop.*, pp. 62, 65). “Anthony Serra a... Gabriel ser-ra a/. Cy... Xpôtel serra texidor. a/ VIII. L... Deu Xpôtel ser-ra texidor, que lo mas Clavell fa a la Iglesia de Vilamajor.. Pere serra, texidor, ergo narcis gual” (ADB, *Caixa**10.130, Lls-compt1491*, 13-14b). “16 juliol 1595. Convocats en la Iglesia de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor los Jurats Antoni Serra y puigderros... 6 novembre 1595. Constituïts aplegats y agrupats apres de repicar las campanes dins de la Iglesia los discrets y honrats toni serra als puigderros” (ADB, Cai-xa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, pp. 84-84rv). “Veŷnat del Pla: Serra. Gabriel Serra, Margarida muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veynat de la Iglesia: Serra. Matheu Ser-ra, Josepha muller, Joseph Serra, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Serra” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515. Alfochs de Sta. Susanna). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vi-lamajor: Serra... Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Fa-mílies a Vilamajor segons el fogatge: Serra” (*QuadV*, núm. 3, pp. 14-15). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimecres. 1 febrer: Narcis Serra... dissabte 4 febrer. Barthomeu Serra” (*QDV*, núm. 8, p. 58, ADB. Cai-xa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Isidre Serra Planas. 4ta. “Can Serra” llevant Manel Nadal, migdia Jaume Torras, migdia-ponent Segimon Pou, ponent Josep Blanch, torrent del Sot de l’Om, secà tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 232, f. 253rv).

Serra, el mas

v. *ca l’Ambràs*.

Serra, la

“Llorenç Baladia. Serra, llevant Epifani Fortuny, migdia una riera, ponent Antoni Bataller, nord Josep Pujol Riera, secà,

erm de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 18, f. 19).

Serra, el turó de la

Documentat al capbreu del segle XVIII. Podríem pen-sar, segons la descripció que fa aquest document, que es tracta del turó avui anomenat d’en Cuc.

v. *el Molar*.

Serra del Sot, can

Nom de casa del veïnat del sot de l’Aigua, coneguda amb aquest nom pel cognom de la família Serra, que en-cara es conserva al mas, i la seva situació geogràfica. Casa que es va construir a tombants dels segles XIX-XX en ter-res de can Garrofi; després, i avui encara, és anomenada can Vilorda. També documentada exclusivament per can Serra.

v. *Garrofi, Vilorda*.

“Veŷnat Torrent del Hom. Juvany. Jaume Juvany, Mag-dalena muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11822*). “21 febrer 1872. Una casa denominada Serrat del Sot de l’Om, amb un cos de terra, terme de Sant Pere de Vilamajor. Quan es va adquirir delimitava a llevant i migdia amb Joan Nadal, ponent Antoni Pou, per mitjà del torrent, nord Francesc d’Assís Blanch. Pertanyia a Miquel Badell de Vallgorguina, com a hereu del seu pare Josep Badell amb testament de 18 de novembre de 1863, per compra feta a Antoni Juvany, teixidor de Barcelona, feta el 7 d’agost de 1821” (APdeV, *Invent1872*). “6 juny 1901. Josep Badell ven a Isidre Serra Planas. Inmoble: Una casa solar denominada Serrat del Sot de l’Om, núm. 24, amb un cos de terra conreu i bosc d’alzines, situat en el terme de Sant Pere de Vilamajor, lle-vant Manel Nadal, migdia Jaume Torras, migdia-ponent Segimon Pou, ponent-nord Josep Blanch, aquest i Manel Nadal per mitjà del torrent del sot de l’Om [Sot de l’Aigua]” (APdeV, *Invent1901*). “6 juny 1901. Josep Badell i Plana ven a Isidre Serra i Planas aquella casa solar denominada Serra del Sot de l’Om,” (APdeV, *EscripV1901*).

Serradell, el; el mas Serradell.

“Serradell del Castell de Cànoves” (ADB, *Caixa**10.130, Capb1281*, p. 3rv). “Masies, tinents i amos de Sant Pere. 1249. Joan Agustí, la seva dona Maria i la seva filla Arna-

let, dona de Guillem Surarel, de Santa Susanna, vene a Guillem Andreu el domini útil del *mansum nostrum quem nos tenemus et habemus per acclessiam Sacte Susanne, loco vocato apud viver mansum des Serradel”* (V872-1299, p. 75). “B. Llinatges que representen el nom de lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. noms d’accidents orogràfics i d’altres referents al relleu i aspecte del terreny, muntanyo-la. Serradell. Sarradell. Derivat diminutiu de *serrat*” (ELIC, p. 156). “*Serradell* ‘serrat petit’” (DECat, vol. VII, p. 843).

Serradet, el

v. *l'hort del Cap d'Avall de can Prat*.

Serradora, la

v. *el mas Llobera*.

“Heretat denominada mas Llobera. La peça de terra denominada Serradora i sot Llarg, compresa dins la gleva del mas, linda a llevant amb el mas Sunyer per mitjà de camí i part Carles Duran, migdia mas Derrocada i Antoni Casa-mitjana per mitjà de torrent, ponent amb el mas Sunyer i Tomàs Bertran i mas Pruna, nord Tomàs Bertran, mas Ribes per mitjà de camí i el mas Derrocada. Fèlix i Felip Segarra; Felip-Maria Ravell i Segarra. 10 octubre 1898. Reinscriu: Teresa Martínez Regàs i els seus fills Teresa, Felip, Pere i Joan Ravell Martínez. 26 gener 1906” (RPGr, Il. 1, fca. 69, f. 200). “Peça de terra bosc, denominada la Serradora o el sot d’en Pau Nadal, llevant Tomàs Bertran, llevant-migdia mas Lloberes, Josep Arenas, ponent Josep Puig, Ramon Segarra, nord Rita Llinàs. Isabel Sunyer Collet; Josep Illa Moré (1942)” (RPGr, Il. 2, fca. 141, f. 129). “Peça de terra plantada de pins i alzines, coneguda per la Serradora, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant Isidre Pruna, llevant-migida Joan Lloberas, ponent el bosc d’en Josep Sunyer, i terres de can Vidal, nord can Ribes. La Serradora, avui can Pruna, pol. 10, parc. 113 del Cadastre (1956). Rafel Moreno Llansa” (RPGr, Il. 5, fca. 463, f. 22). “Rústica procedència de l’heretat Mas Llobera, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor... amb la peça de terra coneguda per la Serrada i el sot Llarg, llevant mas Sunyer, per mitjà de camí, migdia-ponent mas Derrocada, d’Antoni Casamitja, per mitjà de torrent, ponent mas Sunyer, Tomàs Bertran, mas Ribes, per mitja de camí. Se segrega de l’heretat Llobera ” (RPGr, Il. 6, fca. 6o6, f. 174). “Hereus de Ramona Llanza, Barcelona.

4ta.“Serradora”, llevant Isidre Pruna, per mitjà de desaigüe, Joan Llovera per mitjà de torrent, migdia la mateixa finca de Joan Llovera, ponent Josep Sunyer, hereus de can Vidal, nord terres de can Ribes, bosc, de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 122, f. 129-129rv).

Serrapí, el mas; la vinya del mas Serrapí.

v. *el mas Mercader*.

“11 juliol 1734. Ego Marianna Serrapí et Pungol vidua relictæ Hyacinthi Serrapí, et Pungol agricola Sti. Petri Villamajoris” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 322). “15 novembre 1903. Andreu Pujadas Pelliser. En mèrits d’escriptura d’inventari atorgada per Andreu Pujadas Pelli-ser. En qualitat d’hereu del seu pare, Manel Pujadas Roig és alta de les següents finques: 1era. una peça de terra vi-nya d’una quartera i mitjà pertinences del mas Serrapí, lle-vant camí que del Fou dirigeix a Cànoves, migdia terres del mas Serrapí, ponent aquest mas i en part la carretera de Cànoves” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 49-49rv). “Andreu Pujadas Pellicer d’aquest poble. 1ra. “Pertinences del mas Serrapí” llevant camí del Fou, migdia-ponent terres del mas Serra-pí, nord carretera que dirigeix a Cànoves, vinya de segona... Pere Prat Masjuan d’aquest poble. 6na. “Procedència del mas Serrapi”, llevant mas Castellar, migdia resta de la terra en el terme de Sant Antoni de Vilamajor, ponent mas Pun-gol, hereus de Carles de Fortuny, nord Jaume Safont, hereus de Fortuny i Pau Puigagut, secà, erm de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 184, f. 198, alta 1918... núm. d’or-dre 194, f. 211rv-212, alta 1906). “Terra vinya, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, pertinences del mas Serrapí, nord la carretera que dirigeix a Cànoves” (RPGr, Il. 6, fca. 539, f. 1).

Serrat, can

Casa del veïnat de l’Aigua, segurament la casa actual de can Vilorda.

“Sot de l’Hom [Sot de l’Aigua]. Serrat. Anton Plans. Josepa muller. Joan bordet” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “B. Llinatges que representen el nom de lloc d’origen, de re-sidència o de propietat. 6. noms d’accidents orogràfics i d’altres referents al relleu i aspecte del terreny, muntanyo-la. Serrat. Sarrat. Serrats. Sarrats. Substantiu que pot sig-nificar una muntanya relativament petita o bé un terreny cobert de vegetació espessa” (ELIC, p. 205).

Serrat, el

“Peça de terra denominada lo Serrat, en el terme munici-pal de Sant Pere de Vilamajor, paratge conegut per veïnat del Pla, de la qual dos picotins es reguen amb l’aigua pro-cedent de la sèquia anomenada de Ripoll, llevant Miquel Antoja i altres, migdia Pere Moragas, ponent Josep Pujol, nord Joan Sunyer i altres. Rosa Bassa Clavell” (RPGr, Il. 6, fca. 544, f. 13). “*Serrat*, v. *serra*” (DECat, vol. VII, p. 850).

Serres, el camí de les

v. *el mas Ram*.

Servera

v. *en Morer*.

“servera f. Server m. arbre caducifoli (Sorbus domestica), de fulles imparipinnades i fruits comestibles, les serves” (DIEC, p. 1666).

Servera, can

Denominació de la casa de Santa Susanna, anterior-ment anomenada Morer.

v. *Morer*.

“1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimecres. 8 febrer: en Cervera” (QDV, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa6o. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llo-renç Valls).

Servera, el torrent de la

Torrent que es dóna com a delimitació del mas Vall-manya pel costat de llevant, en la documentació del cap-breu del segle XVIII, corrent d’aigua que va a parar a la riera de Vallmanya.

v. *el mas Pasqual, el mas Vallmanya*.

Sesderrocada; el pla Sesderrocada.

v. *el mas Derrocada*.

“1378. Feixa de terra del pla de Sesderrocada, a Sant Pere de Vilamajor . 1400. Pensions censals: Pere Sesderrocada” (SRC, pp.3o6, 355). “Els rectors de Vilamajor durant els se-gle XIII-XIV. 1376-1379. Nicolau Vallmanya. 1378. Jaume Ro-vira tenia i percebia sobre una feixa de terra del pla de Ses-derrocada (pla situat dessota del promontori on s’aixeca

l’església de Sant Pere, en el lloc on avui hi ha la masia dita den Derrocada).” (QDV, núm. 2, p. 16).

Sever, la plana d'en

Terra coneguda amb aquesta denominació a la Rau-reda, amb la zona de la plana a sota. El seu propietari, de Llinars, que es coneixia com en Sever, es deia Sabé de cognom; terra que avui pertany encara a la filla. Ningú hi recorda la presència d’una casa en aquest lloc, encara que el nom podria fer pensar que sí va existir.

“Jaume Sabé Masjoan, alzines i pins” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parcs. 120-121).

Simon, en; el mas Simon.

“Simon. Sant Lleïr” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 6rv). “Ego Bernardus Simon homo Dom. Regis juramento dicit quo ansus est Dom. Regis in quo habitat et facit pro sensu tres solidos quateros dinarios et una gallina in festo Na-talis, et una tragina” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 9). “En simon” (ACA, Batllia General de Catalunya A4o3. *fogatge* de l’any 1497). “Simon” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515. Sta. Susanna). (HMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Si-mon” (*QuadV*, núm. 3, p. 14). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 3. Noms de sants del Nou Tes-tament. Simó. Simon. Simont. Del nom d’apòstol *Simon*. Però no és segur que la forma *Simont* nom procedeixi del nom germànic *Sigismund*” (ELIC, p. 78).

Sindicat, el

Edifici de planta baixa, de façana allargada, situat al car-rer de Sant Nonet, núms. 22-24. De fet havia estat el Centre d’Esquerra Republicana, que tenia cafeteria i sala de ball. Després de la guerra civil 1936-1939, va ser convertit en el Sindicat de Pagesos, i actualment és un edifici municipal.

“Pont de la riera i carrer de Sant Nonet. El Sindicat” (QDV, núm. 1, pp. 32, 91 foto doble). “2. Aspectes històrics i econò-mics. Local que es va construir a l’avinguda de Sant Nonet, que encara es conegut com el “Sindicat” (foto).” (QDV, núm. 5. L’agricultura (1850-2000). I, p. 31). “El Pont Vell, avinguda de Sant Nonet. El Sindicat (foto).” (QDV, núm. 9, p. 23).

Sindicat, l'hort del

“Entrevista amb Joan Pou. El rec de Ripoll... de l’hort del sindicat en avall una mica misèria d’aigua” (*La veu d’en Peli-deu*, núm. 14, p. 37).

Sinfredi, el mas

“25 de febrer de 1151. El comte R. Berenguer cobrava com a cens per raó de VIII masos de Vilamajor que eren de Sinfredi” (MATBC, CV, NHC, CPEA, Borrador. ACA, perg. 233 de R.B. IV).

Sitges, les

v. *el mas Vilar*.

“Joannes Jener homo afocatus de Sto. Licerio dicit que tenet a ses Siges” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 4rv). “SITJA, d’emmagatzemar gra, fou antigament dija i llavors significà sobretot ‘fossa’ artificial, com un petit avenc... al·tres sitges d’aquestes queden a les nostres antigors muntanyenques i encastellades” (*DECat*, vol. VII, pp. 954-961).

Sivella, el camp de la

“11 febrer 1728. Ego Barthomeus Bruguera de Brugueras, agricola parra. Sti Petri Villamajoris, et possessor Mansi Bruguera vicinatus de Brugueras. Item etiam teneo, habeo, et possideo illam petia terra vocata lo camp de la Sivella, sitam in dicta parra. de Vilamajor, ab oriente honoribus Mansi Parera de Brugueras, meridie honoris meis, partim Parera de Brugueras, occidente reco vocato de Brugueras, et a cirtio honoribus dicti Parera de Brugueras qui fuerun de peertinentiis del Mas Camps” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 148rv-149).

Sobirà, el collet

El camí baixa del turó de la Cova pel collet del Turó, entre els Pins i roca Plana, fins el pas del collet Sobirà, de cara al Collell o Corral del Polell, vora el coll o collet Jussà. “Collet Sobirà. (plà nol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Sobirà, el recinte; la muralla del recinte Sobirà.

“La plaça de l’Església. El recinte sobirà, més noble, es trobava situat a la part superior, al voltant de la mestra (actual campanar) on hi havia la residència dels comtes reis...

La muralla del recinte sobirà. Construïda amb còdols de riu; encara es conserva part de la muralla original” (*QDV*, núm. 2, pp. 26-27). “Muralla del recinte sobirà del Castell de Sant Pere de Vilamajor (foto).” (VCCPM, p. 237.24). “SOBRE, del llatí SŪPER... *Sobirà*, llatí SUPERĬOR, -ŌRIS, ‘més alt, comparatiu de SŪPĚRUS, ‘el de dalt’... Altres compostos: Sobirat, -ada havia significat ‘golfa’, entrseol, sostremort que es bastia en una casa de pagès’ i ve del llatí SUPERAD-DĬTUM. En català tingué vida efímera però quedà com a nom propi del poble de *Sobirats* o *Sub*- al Penedès” (*DECat*, vol. VII, pp. 974-981). “superaddo –addidi –additum. 3 tr.: posner encima o sobre, sobreañadir” (*DLLE*, p. 491).

Sobirats; el mas Sobirats; el prat d’en Sobirats i la rovira d’en Sobirats.

Casa i propietat del veïnat de Canyes, potser anomenada: can Sobirats, ja derruïda durant el segle XVIII, i les terres afegides a les del mas Noguera.

v. *la font de na Cavallera*.

“9 de desembre de 1211. Bernat de Sant Llei i muller Elisendes, donen a la Confr. mitja quartera de forment que reben del mas de Guillem de Subirats, situat a Vilamajor” (MATBC, *CSXIIIPC*, A.S. LI.D., núm. 11). “Subirats, per raó mas Armengol... Mas Subirats” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, pp. 14-14rv). “Bernardus Subirats homo Dni Regis juramento dicit que tenet Mansu de Subirats pro Dº Rege, et facit pro sensu quinque solidos, et quatuor denarios in festa Natalÿim unu paru pallaru de recognicionibus. Im duas traginas, et una jova. Im tres punÿeres de forestatge, et tres corterios vini de forestatge. Im una quarteria Bladi pro locido, et alio fabro. Im de omni honore Rovira de Subirats, ultra torrente, versus occidente, dat quinta” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 23). “Im G.P. Subirats homo Dni Regis de omni honore quam possidet pro Rege. Im apud las Panedes ap totu honore quem possidet ibi in loco predicto dat quinta” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 23). “26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, teneo et possideo mansu vocatum Subirats dirutum, et a dicto manso Noguera agregatum cum suis terris, honoribus, et possessionibus ejusdem ad xensum quinque solidorum et quatuor denariorum. Terminatur dictu mansus Subirtas, seu petia terra, in qua olim era constructus et edificatus,

oriente honribus meix mansi Noguera, partim mansi Riquer, cirtio mansi Oller, et partim mansi Noguera” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 13rv-14). “Masies, tinents i amos de Sant Pere. 1239. Bernat Folquer compra un alou situat in parrochia Sancti Petri de Villamaiore in loco nominato de *Subirach*, que amb la forma *Subirad* ja figura a la requesta de vers 950” (V872-1299, p. 77). “SUBIRATS. Etimologia. Prové del llatí SUPERADDĬTUM ‘afegit per damunt.’” (*OnCat*, vol. VII, pp. 178-179). “E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 6. Noms que descriuen una acció, un fet biogràfic, una manera de comportar-se. Subirà. Subirana. De l’adjectiiu *sobirà*, - *ana*, ‘el més elevat’. Subirachs. Subiracs. Subirats. Soberats. Variants de Subirà, amb adopció dels sufixos –*ac* i *at* i amb la *s*- de plural” (*ELIC*, p. 300).

Sobre el Corral

v. *la Vinyota*.

Sobre el torrent del Mal Consell

v. *can Pau Nadal*.

Sobre el torrent del mas Sorell

“30 juliol 1907. Maria Farnés Montañola-Granollers, en mèrits d’escriptura d’inventari, com a hereva del seu espòs difunt Segon Vaquer Arjona. Una peça de terra de conreu, en el paratge anomenat Sobre el Torrent del mas Surell, de cabuda quatre quarteres, dos quartans, llevant-nord Josep Suñer, migdia part hereus d’Andreu Surell, part Pere Ocerans i part mas Llobera, per mitja de torrent, ponent terres del mas Ribes i part amb el successors de Josep Suñé” (AMSPV, *ApAm*1912, p. 9rv.4).

Sobrevia

“Veynat del Pla: Sobrevia. Vicens Sobrevia, Rosa muller, Pere, Antonia fills, Joseph Sobrevia ” (ADB, Caixa 1.10, *Ll·bCom*1841). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 8. Noms de preparacions i utilitzacions del terreny i de treballs agrícoles. Sobrevia. Del llatí *supra viam*, ‘sobre el camí’. (*ELIC*, p. 226).

Socarrada, la

Zona de sota can Peirana, on en temps de la guerra

1936-1939, va caure-hi un caça i es va cremar el bosc.

“SOCARRAR, del mateix origen pre-romà que el castellà antic i dialectal *socarrar*, que es pot identificar amb el basc antic i dialectal *sukar(r)a* ‘flama del foc’, ‘incendi’. Derivat: *Socarrada* f. ‘trajecte de bosc que s’ha incendiat.’” (*DECat*, vol. VII, pp. 990-991).

Sofre, la font del

“Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vilamajor. 5 Font del Sofre, 725 m. La van batejar així per les taques groguenques de les parets on neix. (fotos-plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 77, 79). “La font del Sofre (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “SOFRE, del llatí SŪLPHUR” (*DECat*, vol. VII, pp. 1006-1007). “sulphur –*uris* n.: azufre” (*DLLE*, p. 488). “sofre m. element químic no metàl·lic del grup dels cacògens que, en la seva forma ordinària, és de color groc clar, trencadís i insípid, i que crema amb flama blava formant un gas d’olor sufocant” (*DIEC*, p. 1692).

Sofre, la carretera de font de; les parades de la font de Sofre.

Se’n fan tres de parades del senglar amb aquest nom, a la carretera de font de Sofre una, l’altra, a can Sorell cap a muntanya i sota la font de Borrell.

Sola

“Veÿnat de Vallserena: Sola. Eularia, Jaume, Joseph, Francisc i Jacintho Sola” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*11822).

Solà, can

v. *can Solà de la Força*.

“Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Solà” (*QuadV*, núm. 3, p. 14). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimecres. 8 febrer: Antoni Sola... Dimarts. 31 gener: Llorens Sola” (*QDV*, núm. 8, p. 58, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Veÿnat de la Iglesia. Solà. 2 persones. Miquel Bosch ven a Parera” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1754). “Veÿnat de la Iglesia. Solà. Bonaventura Parera, Isidro fill, Antoni

muller, Jordi, Theresa i Vicens fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Beŷnat de la Iglesia: Solà o Ermità” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “A. Llinatges que representen el nom pa-tern o matern. 1. Noms llatins o pre-romans no pertanyents al santoral cristià. Solà. Sembla venir de *Solanus*, derivat de *solum*, ‘sòl, terreny’. *Solane* (1188). També podria ser d’un nom germànic *Sula*, *Sulanis*, *Suula* (970)... B. Llinatges que representen el nom de lloc d’origen, de residència o de pro-pietat. 6. noms d’accidents orogràfics i d’altres referents al relleu i aspecte del terreny, muntanyola. Solà. Solans. Del llatí *solanum*, ‘lloc on bat el sol.’” (*ELIC*, pp. 73, 205).

Solà de Baix, can

Nom d’un habitatge del veïnat de l’Església, inscrit i anotat a la llibreta de comunions de l’any 1730, sense ac-cent: Sola. Tanmateix, creiem que seria Solà, amb l’adjec-tiu per la diferenciació amb altres cases del mateix nom. “Veŷnat de la Iglesia. Sola de baix. Joseph Trias, Gertrudis Trias i Mariangela” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*).

Solà de la Força, can

Es documenta una casa d’aquesta forma composta. Podem pensar que és la mateixa casa anomenada en al-tres documents: Can Solà, que situen al veïnat de l’Església. “Veŷnat de l’Església: Solà de la Forsa. Miquel Montanyà. 2 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*).

Solanada, sa

v. *el mas Daviu*. “2 setembre 1608. Ville Mayoris. Paula Devius viuda dexa-da del quº Pere Daviu puigderos com ha hereva usufruc-tuaria del dit mas Terres. Item a la part que P de Canesa de dexar la quintana de demunt a Sa Solanada al cap de quatre anys” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Joan Novell1608*, p. 13). “SOL (astre), del llatí SŌL, SŌLIS... *Solana*. *Solanada* ‘posar al sol a eixugar-se.’” (*DECat*, vol. VIII, pp. 14-19).

Solbiol

v. *s’Olbiol*.

Soldat, el bosc de cal; el mas Soldat.

Antigues terres de bosc i conreu en el terme de Sant Pere de Vilamajor, de la casa del terme municipal de Cà-

noves, coneguda per cal Soldat, també anomenada ca l’Aimar, casa que fou enderrocada amb la construcció de la urbanització del Mirador del Montseny.

“27 agost de 1919. Cinquè molló. Es reconeix com a tal una fita de pedra en forma de paral·lelípede rectangular, situat en el lloc denominat “Cal Solda”, en el lllindar que separa dos terrenys de pins que pertanyen, el situat a ponent que radica en el terme de Cànoves, a la pagesia anomenada “Cal Soldat” i el situat l’est en el terme de Sant Pere de Vi-lamajor a la pagesia anomenada can Bolart. La línia de ter-me reconeguda entre els mollons cinquè i sisè, és la recta que els uneix” (AMSPV, *CaixaDTM*, *TRDTM1919*. Acta de re-coneixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i Cànoves-Samalús). “Un noi de cognom Gómez va anar a Granollers a fer el soldat, on va conèixer una noia de Cànoves i va casar-s’hi. Ell era conegut com el Soldat, forma que li quedà de motiu i la casa on visqueren varen dir-ne cal Soldat, que després es conegué per ca l’Aimar. Amb la nova urbanització del Mirador del Montseny va ser enderrocada” (*Càn-Samal*).

Solei, can

Anomenada can Solei o potser Solell, encara que sentim anomenar i trobem anotada la forma: Solei, per denominar l’antiga casa de la parròquia i veïnat de San-ta Susanna, de bona estructura en tres crugies, perfec-tament marcades encara, de coberta a dues vessants, actualment en ruïnes, sobre el sot homònim, situada al sud-est de can Terrer, ran el camí que puja a aquesta casa, a la parròquia i veïnat de Santa Susanna. Com a continu-ació una paret uneix les ruïnes d’aquesta amb unes altres més a llevant, que podria fer pensar en dues cases, o bé en unes construccions annexes a la casa principal que possibilitaria pensar en una casa gran i important.

“Veïnat de Santa Susanna. Can Solei” (AMSPV, *CaixaDTM*, *Plànol1919*). “Segimon Planas Andreu. Casa, ruïnes” (AMS-PV, *Cad1955*, pol. 4, parc. 4b). “1951. Aportaren els seus jor-nals per a l’adaptació i ampliació de l’era per a camp d’es-ports i joc de bàsquet: Soley” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs*. XIX). “Les Masies: Solei. (quadre) ... en runes... Vall Magna. Can Solei (foto).” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61). “L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Can Soley. (3). Matrimoni.

Sense nom 18 anys” (*CostaM*, pp. 190, 192). “D. Llinatges referents a circumstàncies del naixement, a consagraci-ons, benediccions i auguris: Solei. Soley. Del substantiu *solei* (del llatí *soliculus*), diminutiu de *sol* ‘astre del dia’” (*ELIC*, p. 266).

Solei, el bosc de can; el mas Solei.

Avui aquestes terres estan ocupades totalment pel bosc, fins i tot les abundoses ruïnes de les dues grans edi-ficacions i nombroses parets de pedra que es localitzen a l’entorn de l’emplaçament de can Solei. v. *el mas Terrer*.

Solei, el sot de can

Es forma en una doble brancada, dues torrenteres que travessen el camí de can Terrer i es troben sota la casa del Solei, ruïnes que queden dins la forcada, descendeix de cara a migdia fins la riera de Vallmanya després de traves-sar el camí de can Bernat.

Solei, el pla

Planada a la falda de sobre el sot dels Vímecs.

Soler

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Soler... Census Natalis: soler” (ADB, *Caixa10.130*, *Capb1281cop.*, pp. 65, 67). “Salvador soler, a./ XXIIII” (ADB, *Caixa10.130*, *Llscompt1491*). “12 juny 1384. Con-veni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Soler” (600AC, pp. 91-92). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propi-etaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la cons-trucció. Dimarts. 31 gener: Jaume Soler fuster” (*QDV*, núm. 8, p. 58, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “B. Llinatges que representen el nom de lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. noms d’accidents orogràfics i d’altres referents al relleu i aspecte del terreny, muntanyola. Soler. Sole. Sulé, soles. Del llatí *so-larium*, derivat de *solum*, ‘sòl, terreny, solar’. La forma *Solés* és la de plural. *Sulé* és forma dialectal” (*ELIC*, p. 206). “SO-LER, del llatí SŌLĒRE, ‘acostumar, tenir el costum de fer

alguna cosa... Soler substantiu, *solera*, v. *sòl* i *sol* m.” (*DECat*, vol. VIII, pp. 42-43).

Soler, el mas; la cort del mas Soler.

“Mas Soler” (ADB, *Caixa10.130*, *Capb1281*, pp. 28, 29). “Pe-trus Cavalar homo Dni Regis juramento dicit, quo tenet mansu Cavalar pro Do Rege, omni honore, que tenet pro Do Rege de Domo Soler, usque, ad pociu de Aquaça, dat sixtu... Jacobus de Soler, homo Dni Regis, juramento dicit quo tenet mansu de Solerio pro Dº Rei, et facit de sensu dece, et octo solidos, et quatuor denarios in festo Sti Pe-tri. Im quinque solidos in festo Nadalis... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajo-ris: Corty al Mas de Soler” (ADB, *Caixa10.130*, *Capb1281cop.*, pp. 32-33, 62, 67).

Soler, el camí de can

v. *el mas Pla*.

Soler de la Cabassera

“Joan Soler de la Cabassera” (ADB, *Caixa10.130*, *Capb1281*, p. 1).

Solera, na

Forma femenina a partir del cognom i nom de casa Soler.

“Deu Cipria pou de vilarasa. Ite per una altra carta de cert cens de na solera y son fill” (ADB, *Caixa10.130*, *Cap-bRend1436*, 29b).

Son, can

Amb aquest nom de casa es coneix actualment un habitatge que aglutina un conjunt de quatre antics ha-bitatges petits de precàries condicions: Can Pau Perera, cal Vedell, cal Rei i can Borra. Casa de planta baixa i pis amb coberta a doble vessant horitzontal a la línia de faça-na, formada pel conjunt antic dels habitatges anomenats can Pau Perera, el primer situat dins la tanca metàl·lica i el pati actual, el segon habitatge anomenat cal Vedell amb una entrada que conserva la llinda de fusta, convertida en finestra i, a dalt el pis una finestra d’arc pla de pedra; el tercer habitatge anomenat cal Vedell, amb entrada avui tancada amb una reixa que va servir de cort de can Son

i ara hi tenen els conills, i per acabar el quart habitatge, anomenat can Borra, al final del conjunt, on ara hi ha un cobert, nom aquest que només s’havia sentit anomenar a l’àvia de la casa, però no se’n té cap altra referència. Era veïnat de pagesos i, diuen, devien estar sempre al camp treballant perquè els habitatges romanien tancats; quan passava la gent pel davant amb carros i cavalls i veien tanta quietud comentaven que estaven dormint. D’això, sembla, derivaria can Son com a nom de casa.

Tanmateix, els noms que es troben documentats fan referència a les cases de can Pau Perera, can Tanca, cal Rei i cal Vedell, dins el barri tancat de la casa de can Son actual. Amb la casa de can Lari a fora ran el pas del camí i la veïna de cal Ranco.

“Casa en el terme de Sant Pere de Vilamajor, coneguda amb el nom de can Son” (RPGr, ll. 47, fca. 181 ‘N’, f. 127). “Casa habitatge en el terme de Sant Pere de Vilamajor, procedent de la finca denominada can Son, nord el camí d’accés a can Casademunt, i la casa de can Lari, ponent camí públic” (RPGr, ll. 49, fca. 3370, f. 107). “18 octubre 1915. Mercè Serra Llovera. 1er. una casa que comprèn tres cossos de planta baixa i pis, asenyalada amb el núm. 6, un pati a la part de ponent, quadra a la de llevant, era de batre i altres dependències, amb una gleva de terra, part regadiu, secà, bosc i erm de disset quarteres, llevant la riera de Vilamajor, Pere Ocerans per mitjà d’una sèquia i camí, migdia Joan Garriga, Francisco Casademunt, Pere Oserans, ponent mas Derrocada, Joan Garriga i els hereus d’Esteve Planas, nord mas Derrocada” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 43-43rv). “Veïnat del Pla. Can Son” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Mercè Serra Llobera. Can Son, casa” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 11, parc. 38f). “Els Mandres i els Cansats. *En Son*” (RMMNC, p. 102, X, 4.). “1951. La obra del centre de culte, donaren jornals: Miquel Casademunt (Son) jornal” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*). “Can Son (plànol).” (Fin-form. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Son, el bosc de can

“Els pins rodons del bosc de can Son” (*Nen.nt*, p. 164).

Son, el camí de can

Camí planer que passa per entre conreus al principi, que porta des de la cara nord de la carretera de Sant Llo-

Can Son

renç Savall a can Son, i que continua fins trobar-se amb el camí de can Clavell, ara per dins del bosc, abans d’arribar a la cruïlla davant del Cementiri.

“Can Son, camí” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 11).

Son, el camp de can

Terra allargada de sud - nord des de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars a migdia, el camí de can Son a llevant i el de can Biel a ponent, conegut amb aquest nom perquè el menaven els homes de can Son, encara que era propi de can Canal, i així també era anomenat. Terra allargada de la falda de llevant de la serra de cal Gavatx, de formes suaus i plana al capdavall, fins arribar pel nord al bosc de can Biel, que anomenaven també les parts, segons el conreu que hi feien com el camp del camp del Blat, el camp de la Trepadella, etc.

“Pujol lega al seu fill Pere Pujol Puig de la següent finca, situada enel terme municipal de Sant Pere de Vilamajor: 3.- Un camp d’unes nou o deu quarteres de terra anomenades de can Son, que va comprar el testador a Rafel de Bufalà, que linden amb la carretera de Sant Llorenç Savall, amb Enric Ferrer i un camí que va de la carretera de Sant Llorenç a Sant Pere de Vilamajor” (RPGr, ll. 6, fca. 452, f. 159). “Ignasi de Bufalà de Ferreter, cereals, pins, alzines i vinya” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 11, parc. 47).

Son, l’era de can

Antiga era enrajolada amb rajols de pam, situada davant la casa de can Son, el que és ara el pati de la casa, que arriba fins el tancat per la cara de migdia, on bastien els modolons de les garbes que es traginaven des del camp. Avui només es recorda el batre amb màquina, encara que antigament sabem que s’havia batut amb animals, avui s’ignora com treballaven. Es feien dos pallers, un de gran i un de petit i a vegades un de menjar per als animals, civada, alfals, trepadella que barrejaven, encara que normalment anava a la pallissa.

Son, l’hort de can; el pou de can Son i el safareig de can Son.

En aquest entorn al límit de les terres de can Son, abans del bosc de can Clavell, totes les peces estan relacionades, amb la caseta del pou i el motor per pujar l’aigua per omplir el safareig situat ran el seu costat nord-est de 3 x 3 m amb rentadors, allargat el del costat de ponent i amb dos cairons tan sols el del costat nord, amb l’hort situat entre la caseta del pou i el pas del camí de can Son a ponent, ran la rasa de can Clavell. Avui el safareig només serveix per regar, però altra hora hi anaven a rentar les dones de la casa amb la roba posada en un carretó. També rentaven davant del veïnat quan la rasa portava aigua, o bé quan en venia molta per la riera de Vilamajor.

“Miquel Casademunt Farrés. El sot de can Son, bassa-caseta” (AMSPV, *Cad. 1955*, pols. 11, parc. 40d-e).

Son, el sot de can

Entorn de la casa de can Son, des del bosc de can Clavell al nord, fins la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars i el terme de Sant Antoni de Vilamajor a migdia, la riera de Vilamajor a llevant i el capdavall de la serra de cal Gavatx a ponent. Planada suau i tranquil·la de conreu de secà on normalment s’hi feia cereals.

v. el mas Clavell.

“Mercè Serra Llobera, Miquel Casademunt Farrés i altres. El sot de can Son, cereals, alzines, vinya, pins, arbres de ribera, erm” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 11, parcs. 38-47).

Son, el veïnat de can

Situada a la meitat del sot de can Son, al qual li dóna

nom. S’hi arriba pel camí de la casa, des de la cara nord de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, vora el pi de la Carretera. Està format actualment per les cases de can Lari, cal Ranco i la casa de can Son, tancada en un barri, constituïda pels antics habitatges can Pau Perera, cal Rei, cal Vedell i can Borra.

v. can Pau Perera.

“Can Son. Veïnat del Pla. A can Pau Perera, amb el temps s’hi anaren construint, adossats, altres habitatges petits, creant un barri de cinc cases: can Pau Perera, cal Rei cal Badell, can Janca i, la darrera, el 1888, can Lari (fotos). Can Son absorbí can Rei, cal Badell i can Janca, i construí davant can Son nou” (*QDV*, núm. 9, pp. 112-113).

Son Nou, can

Casa de construcció moderna, situada ran la cara de llevant del camí de can Son, l’única de la cara de migdia d’aquest veïnat.

v. el veïnat de can Son.

Sord, cal

Nom registrat a la llibreta de comunions de l’any 1910 al veïnat de l’Església de Sant Pere. Potser cal Sord o, simplement: el Sord.

“Sort” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*).

Sord, el sot; el torrent Sord

Denominació antiga del segle XIII, que es podria traïr per torrent Sord, però potser també per torrent Silenciós.

En qualsevol cas, podem pensar que devia ser un corrent d’aigua amb un entorn plàcid i de formes suaus que devia permetre un davallar tranquil de les aigües, amb només un remoreig.

Tanmateix, modernament es troba amb la forma personal, ‘el sot del Sord’, o bé ‘el torrent del Sord’, zona del sot de can Cortès, a la cara nord del camí de can Bacs, davant el roure de can Cortès.

v. el Cap d’avall del Prat, el turó de Sant Pere.

“1266. feixa que es troba prop del torrent *Surdum*” (*SRC*, p. 71). “Peça de terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, lloc denominat el torrent Sord, pertinences del mas Bacs, llevant Jaume Cerdanya, per mitjà de torrent, migdia Jo-

sep March, ponent Josep Costa, nord Simó Bachs. Antoni Fàbregas Jou” (RPGr, ll. 2, fca. 117, f. 74). “Antoni March Guinart, de Sant Antoni de Vilamajor. “Sot del Sord”, llevant Josep Safont, migdia Francisco Parera, ponent successors de Tomàs Garroset, Jaume Bachs, Francisco de Assís Bruguera i Francisco Parera per mitjà de marge, nord Francisco Rosàs, erm, secà de primera... Agustí Rosàs Lladó d’aquest poble.“Torrent Sord”, llevant Jaume Serdaña per mitjà del torrentSord, migdia Josep March, ponent Josep Costa, nord Simeó Bachs, regadiu, secà, erm de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 130, f. 138, alta 1915... núm. d’ordre 215, f. 235rv). “Peça de terra secà, erm, anomenada sot del Sord, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, nord la carretera que dirigeix a Cànoves” (RPGr, ll. 5, fca. 538, f. 248). “o,2o. Sot Sord” (Flnform. Mapa Roure Gros). “El Sot Sord (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Sord, el camí del sot

v. *el Cap d'avall del Prat*.

Sord, la peça del sot

“18 març 1906. Antònia March Husart de Sant Antoni de Vilamajor en mèrits de d’escriptura d’inventari, és alta per passar al seu nom una peça de terra de conreu, secà, erm anomenad a “Sot de Sord” de sis quarteres aproximadament, de pertinences de Josep March Cuixart, lleven Josep Safont, migdia Francisco Parera, ponent successors de Tomàs Garroset, part Jaume Bachs, Francesc d’Assís Bruguera, part Francisco Parera per mitjà de marge, nord Francisco Rosàs” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 33-33rv).

Sordet, cal

Casa de planta baixa i pis amb coberta desigual i de diferent alçada, que es documenta amb aquest nom des de l’any 1885, situada al veïnat dels Boscassos, al final del terme municipal, vora el termenal amb Santa Maria de Palautordera, al sud-est de can Quico Ribalta.

Construïda de nou, s’hi arriba pel camí propi que baixa des del camí de la serra Llarga, al sud-est de can Quico Ribalta.

“Boscasos: Carreras. Thomas Carreras, Maria muller, Rosa filla. 6 persones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Bosca-

sus: Can Sordet. Carreras. Tomas Carreras, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871 i 1886*). “Buscassus: Josep Carreras, Evarista muller, Josep, fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Lluïsa Carreres Sans, amb domicili a cal Sordet” (RPGr, ll. 15, fca. 1515, f. 51). “Lluïsa Carreras Sans. Can Sordet, casa” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 8, f. 1, parc. 21c). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Surdet. Distància: Tres quarts” (VCCPM, pp. 49, 52). “Cal Sordet (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “15 novembre 1846. Feliu Planas y Salvador Bassa que en atensió de que Joan Coll com a encarregat de Joseph Roma braser de Sant Cebrià de Vallalta, nos a consedit la estada de casa lo Sordet dels Boscassos y lo poder cultivar la terra que en ella esta unida prometem que cuidarem i abitarem la dita casa y cultibarem las terras à us y estil de bon pages” (APRibalta, *CArrend1846*).

Sordet, el camí de cal

Camí que porta a la casa, el seu curt recorregut segueix el traçat de les peces de conreu; baixa des de la cara de llevant del camí de la serra Llarga.

“Can Sordet, camí” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 8, f. 1).

Sordet, el pou de cal; el rentador de cal Sordet i la sínia de cal Sordet.

Conegut amb aquesta denominació el pou i el rentador conjunt que encara avui es veu sota el costat de llevant de la casa de cal Sordet. Antigament pujaven l’aigua amb la galleda per omplir-lo i poder rentar, fins que el gendre hi va posar una sínia que podia fer giravoltar un animal, la qual anava amb dos pistons, amb una barra grossa amb contrapès que feia de palanca amb un home a cada punta que la balancejaven per fer-la anar. Aigua que recollien en dos embassaments a la capçalera del torrent d’en Fresca.

“Lluïsa Carreras Sans. Hereus de Josep Carreras Pujadas. Can Sordet, pou” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 8, f. 1, parcs. 21h, 22).

Sordeta, la

Al final de la llista de can Toni de la llibreta de comunió dels anys 1870-1871, està inscrita: Clotilde sordeta, re-

marca que fa pensar en una mena de forma compassiva d’anomenar-la, com era corrent aleshores.
v. *can Toni*.

Sorell, can

Nom de casa al carrer de Sant Nonet, núm. 11, cantonada a la plaça dels Comtes de Barcelona, núm. 2. L’home d’aquesta casa, que es deia Josep de nom de fonts, era propietari de la pagesia de muntanya del mateix nom. Casa antiga que es va construir a la dècada de 1920, i va ser enderrocada per construir un edifici d’habitatges. Actualment un rètol indica: Can Baró. Per distingir-les, a aquesta casa en digueren: Can Sorell del Pla, i la casa de la muntanya: Can Sorell de la Muntanya.

Gran masia del veïnat de Canyes, a la qual s’hi va pel camí de can Sorell, en dos accessos a la casa des d’aquest camí que puja a Sant Elies; ara, el segon accés, més proper a la casa, està tallat. S’hi accedeix després de travessar l’era i entrar al barri tancat. Casa de gan presència estructural i bellesa, malgrat l’afegit del costat de ponent, situada en una talaia asolellada i d’àmplia visual. Construïda en planta baixa, pis i golfa, amb coberta remuntada, que avui només queda orientada perpendicular a la línia de façana de migdia la meitat del seu vessant. Amb façana de paredat, portal d’entrada d’arc de mig punt dovellat, amb les finestres de pedra, la del primer pis, just a sobre, d’arc conopial amb doble lobulat i ampit motllurat, amb l’arrencada dels brancals suament treballats i mènsules amb carotes, finestres d’arc pla a la resta d’obertures, amb les finestres del costat de ponent profusament treballades, i la petita de la golfa, d’arc pla, desplaçada. Entre una creu, el nom i cognom del seu propietari i l’any, potser el de la seva construcció: Juan Surell 1403. La centúria s’intueix però no es pot assegurar.

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Sorel... Census Natalis: sorel” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 67-68). “Joan surell/a XXXXII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “16 juliol 1595. Convocats en la Iglesia de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor los Jurats Joan Surell” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, p. 84). “1o octubre 1606. Paulus Sorell, agricola omne eiusdem parrochiaVillamaioris” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Manuel Ripoll, 1606*, pp. 10rv-11). “26 octubre 1608. Joannes Surell major de dies Ville Majoris” (ADB,

Caixa6.61, *Manual de Joan Novell1608*, p. 21rv). “Veynat de la Iglesia. Surell. Eularia i Geroni Surell... Veynat de Montaña. Surell. Joan, Speransa i Benet Surell” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veŷnat de Canyes: Surell. Mariàngela Pruna, Joan Surell. 7 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730, 1752*). “Veŷnat de Montaña: Rosa Surell, vídua, Bonaventura fill Catharina muller. 8 persones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Veŷnat de Muntanŷa. Sorell: Bonaventura Sorell. 13 persones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Montanya: Sorell. Pere Sorell, Vicenta muller, Catarina, Teresa, Josepa. 9 persones” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Memòria de l’altar de S. Josep. Fou construït l’any 1879, foren recollides almoines: Joan Sorell de casa Sorell... questio de las ayguas. 1912. Junta de defensa de Ayguas del Mogent, anaren a la reunió de Sant Pere de Vilamajor: Salvador Codina (Surell).” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs.XIX*). “En sorell” (ACA, Batllia General de Catalunya A403. *fogatge* de l’any 1497). “Lo mas sorell” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Veïnat de Canyes. Can Sorell” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Salvador Codina Montfuleda. Can Sorell, casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 4, parc. 17h). “5. El veïnat de Canyes. 5.2. El poblament. El veïnat es troba format per les següents masies: Can Sorell al vessant meridional del turó de Sant Elies, a uns 660 m... 6.- Les masies del veïnat de Canyes, a la part més muntanyenca. fitxa i fotos” (*QuadV*, núm. 2, pp. 38-39, 74-76). “Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vilamajor. Can Surell. Damunt del portal dovellat una finestra del segon pis: “Ivan Surell, any 1103” (fotos).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 76-77). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor. Sorell” (*QuadV*, núm. 3, p. 14). “L’entrada del poble: Can Surell” (*QDV*, núm. 1, pp. 26, 28, 42, 91 foto doble). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. 23 gener. Cases de muntanya: en Surell” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Can Sorell de la Muntanya. Veïnat de la Muntanya de Vilamajor. (fotos).” (*QDV*, núm. 9, pp. 82-85). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Surell Distància: Una hora... Obres i finançament de la fàbrica. 5 abril 1633.

Contribuents, els que més paguen: Sorell” (*VCCPM*, pp. 49-50, 137). “Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Surell 1057-1065 (plànol).” (*V872-1299*, p. 46b). “Can Surell. (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Can Surell (plànol).” (FInform. Sender del Pi Novell. De Vilamajor a la Calma). “E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 4. Noms d’animals. Sorell. Pot ésser el substantiu *sorell* (del llatí *saurellus*), que designa algunes espècies de peixos” (*ELIC*, p. 290). “SORELL, peix del gènere *Trachurus*, denominació comuna amb l’occità, *saurel*, *sieurel*, i el mossàrab *šŷrêl*, diminutiu del llatí SAURUS, grec, *σαῦρος* idem pròpiament llangardaix” (*DECat*, vol. VIII, pp. 8o-81).

Sorell, l’arboç de can; els pins de can Sorell i el roure de can Sorell.

De fet trobem dos exemplars d’arboç separats pel camí de Vallmanya a font Ferrussa, que ara s’utilitza com a camí de desembosc i anava fins els castanyers de can Sorell. El de sobre el camí és un bell exemplar de 1,5o m de volt de canó i 6 m de Ø de capçada, però el de sota el camí és excepcional, amb un volt de canó de 4,4o m i unes brancades irregulars que donen una capçada desmenjada.

Sobresurten dos pins propers a la casa de can Sorell, el primer el localitzem vora el costat nord del camí abans del darrer revolt que ens puja cap a la casa, d’un volt de canó de 2,1o m, puja dret per formar una capçada iregular. L’altre, situat a la feixa de sota la bassa, de 2,3o m de volt de canó, té una formació de brancada caòtica i la capçada alta i irregular.

El roure està situat en el marge de sota la primera de les feixes que pugen fins a la casa de can Sorell, sobre la cara nord del pas del camí. Té un volt de canó de 2,35 m guanyat per l’heura, que puja poderós per formar una capçada de 14 m Ø.

Sorell, les artigues de can

Terres que connecten amb les terres de les artigues i el camp de can Planell, dedicades antigament a prats i pastures per als ramats de la casa. Després de plantar-hi pins l’any 1965, avui és una part més dels boscos d’aquestes contrades.

Sorell, la bassa de can; el pou de can Sorell; el rec de can Sorell i el sot de can Sorell.

Bassa que estava situada ran el camí d’entrada, vora la casa i darrere la pallissa, amb el pou al seu costat nord. En el seu lloc va construir-s’hi una piscina que actualment està buida i abandonada, any 2016.

El pou, situat al nord-oest de la pallissa i al nord de la bassa, és de forma rodona amb coberta lleugerament cònica, construïda de llosa, amb un ampit, avui tapat i protegit amb una malla metàl·lica de rea.

De fet són dos els sots que es formen en terres del mas Sorell, amb una forcada doble que cau sota el costat sud-est de Saperera, travessen les terres del mas, vora can Nadal, també travessen el camí de Santa Susanna, sota del qual van a parar al sot de font Ferrussa.

“Salvador Codina Montfuleda. Can Sorell, bassa-rec” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 4, parc. 17l, pol. 6. f. 4, parc. 29ob).

Sorell, el bosc de can; les feixes de can Sorell; l’hort d’en Sorell; el mas Sorell; la peça de can Sorell i la vinya de can Sorell.

El bosc, sobretot d’alzina, ocupa la major part de les terres del mas, sobretot a la part nord sobre la casa en terres del Plan Saperera, fins coronar en el turó Saperera.

Les terres de conreu, estructurades en feixes, baixen des de sota la casa de can Sorell, travessen el camí fins el límit de migdia de la propietat amb les terres de can Planell, actualment ermes, any 2016.

S’anomena la peça de can Sorell una terra que es reservava per a un conreu especial, com ara la vinya, perquè és d’un sòl de pedregar en una composició de terra pissarrenca. De forma allargada com una mena de cucurtxu amb la part ampla a baix a la collada de Sant Elies, pujant a partir del camí per la carena de la Cova, amb el sot de la Baga al seu costat de llevant.

v. *la muntanya de la font de Borrell, Duran, el mas Martorell, el mas Nadal, la roureda d’en Nadal, el mas Planell, el mas Planes, Pradells, la Nou, el mas Cortès, el mas Terrer, el mas Vallmanya*.

“Surell” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 12). “Surel homo Dni. Regis juramento quo tenet Mansu Surel pro Dº Rege et facit pro ipso duos solidos, et octo denarios in festo Sti. Petri, et decem denarios ad adjutoriu de Planels pro

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

S

Porcada, in festo Sti Petri, duos solidos et octo denarios in festo Natalis, duoparia Gallinaru, duas traginas, et una jova” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 18). “Delme. En la confessió que feu Surell a 12 de juny 1598 en lo capbreu de las Rendas Reals de Vilamajor consta que lo Mas Surell afronta a llevant ab Nadal alou de la Iglesia de Vilamajor... Mas Surell. Gener. Per aniversari de Joan Duran. Març. A 13 per aniversari de Gabriela Surell. 16 març de 1590. Desembre. Item al 23 per charitat de dos misses per anima de Salvi Parera als Surell. El 27 per missa de Joana Surell” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 5brv, 21b). “1o setembre 16o6. Paulus Sorell, agricola omne eiusdem parrochiaVillamaioris” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Manuel Ripoll, 16o6*, pp. 1orv-11). “3o maig 1727. Hyeronimum Canal et Sorell agricolam dicta parra. de uti usufructuarium, et Paulam Sorell et Canal conjugues uti proprietaria Domus et Mansi Sorell dicta parra. Villamajoris... nominibus perpetuo facto et firmate per Joannem Sorel Dominum utilem et propietariu dicti mansi Sorell... 2o gener 1728. Nos Elena Surell vidua relict a Joannis Sorell agricola parra. Sti Petri Villamajoris Domini et Possessoris Mansi Sorell et ejus terra dicta parra.uti Thenutaria et usufructuaria pro meis dote spon-salitio et alius iuribus et criditis quo habeo in hereditate, fuerunt dicit Joannis Sorell Mariti mei. Primo totum illum mansum vocatum Sorell cum suis terris, honoribus, et possessionibus ejusdem pratis, pasturis aquis, aquaductibus heremis in montibus quam in planis exitentibus in dicta parra. de Vilamajor oriente honoribus Mansi Nadal, meridie, et occident Mansi Planell, mansi Vila diruti quem possidet dictus Nadal, cirtio Nadal” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 62rv, 123rv-125). “Heretat formada pel masos anomenats Nadal i Sorell. Units, terres en part conreu de regaiu, secà, cereals, vinya, olivar, part erm i rocar, dintre de les quals hi ha dues cases de pagès denominades, l’altra can Sorell, assenyalada amb el núm. 32, que es compona de planta baixa i primer pis, amb porxos i patis, corrals, era de batre, pallers” (RPGr, Il. 2, fca. 155, f. 157). “Josep Bassa de Vilamajor. Surell. Terres bosc, oliveres, erm, vinya, regadiu, secà. Casa de pagès... Andreu Surell de Vilamajor. per les terres de regadiu, rocars, secà, bosc, erm, vinya, regadiu. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núms. 46, 356). “Pere Surell Sala d’aquest poble. 1ra. “Mas Sorell” llevant Esteve Riu Bus-

quets, hereus Pla i Daniel, migdia Jaume Pujol, Josep Arabia, Joan Almirall Mas, Mercè Pla i Daniel, ponent Esteve Riu Busquets, Jaume Pujol Planas, nord Josep Daví Berenguer, Esteve Riu Busquets, regadiu de segona, secà, vinya, bosc, erm de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 238, f. 26o). “Salvador Codina Montfuleda, Esteve Riu Busquet. Can Sorell, erm, cereals, alzines, matollar, pins” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1, parcs. 19-2o, pol. 4, arcs. 11-12, 17-18, pol. 6, f. 4, parcs. 283-287, 289-29o, 356-357).

Sorell, el camí de can

Surt del camí que va a a Santa Susanna en direcció nord i, abans del trencall de can Nadal tomba en direcció a ponent, i, després de superar una tanca, va ascendint progressivament, primer per dins un bosc d’alzines per sobre de can Planell, revira en el punt de trobada amb l’antic accés des del camí novament de Santa Susanna a les envistes de can Sorell, on s’accedeix cap a la casa. Després el camí continuava com a camí del Terror.

En el plànol de delimitació termenal de 1919, ens marca un descens del camí de can Sorell des del coll del Pou, entrant i sortint del terme de Cànoves, fins el sot Gros.

v. *el camí del Pla, el mas Pla*.

“Camí de can Sorell” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 1.12, 6.2-3). “Camí de can Sorell” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 4).

Sorell, la castanyereda de can

Les castanyeredes, com les anomenen la gent del país, de can Sorell i can Terrer, formen una continuïtat a l’espai de bosc d’aquestes contrades a l’entorn de la carena de les Tres Termes i la бага del Terror.

Sorell, la cova d’en

Gran bloc de pedra foradada que medeix 1,4o m d’amplada per 3 m de fondària i 1,8o m de d’alçada, per poder-s’hi establir treballadors i jornalers, que cobrien la part davantera per estar més protegits. La terra de les artigues de can Sorell, avui és un indret de bosc espès a l’inici del sot de font Ferrussa, sota el camí, abans d’entrar a la carena de les Tres Termes.

“La cova d’en Surell. (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Sorell, l'era de can

Ampli espai de forma irregular que trobem just davant l’entrada del barri de la casa quan arribem pel camí, aviu totalment enllosat i inclinat des de la pallissa coberta per l’heura a l’esquerra fins els coberts de la dreta al costat de llevant.

“Salvador Codina Montfuleda. Can Sorell, era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 4, parc. 17j).

Sorell, la serra d'en

“Serra de Surell, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 23rv). “G. de lobarios homo milicia, et juramento facit pro sensu sex solidos, et media pro Porcadis in festo Sti Petri. It unu Pulloru de recognicionibus. Im una quarteria Bladi pro lo-cido Regi, et alia fabro, et media de musto, alia media de reremusto, quarto fabro. In apud versus orient unu campu apud serra de sorelo dat quintu. Item una fexa apud serra de sorel dat quintu. In alia apud serra do sorel et dat quin-tu” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 49-50).

Sorell del Carrer, can

v. *can Sorell, can Sorell del Pla*. “1948. Festa Patronal o Major. Processó costejada pels ha-bitants anomenats Pere. Pere Hereu Codina. de casa Surell del Carré” (ADB, Caixa5.6o, *Llpparroqs.XIX*).

Sorell de la Muntanya, can

v. *el prat d'en Cavallar, can Sorell*.

Sorell del Pla, can

v. *can Sorell*. “Carretera de Sant Antoni a Sant Pere. Can Sorell del Pla –can Baró-.” (QDV, núm. 9, p. 109).

Sort

“16 gener 1900. Felip Maria Ravell. Passen al seu nom els bens que era de Francesc Parera Giró. Peça de terra de conreu anomenada “Sort” de tres quarteres i mitja de secà de tercera” (AMSPV, *ApAm1905*, altes, núm. 8.4). “sort. Tros de terra petit. Especialment. Tros de bosc que hom té totalmente dintre una hisenda d'altri” (DIEC, p. 17o2). “Sort. Del llatí SORS, SÖRTIS. En algunes comarques, el tros de terra, generalmente de bosc, que hom té totalmente din-

tre una hisenda d'altri: llevat del profit que donin els ar-bres només es té per dur-hi el bestiar a pasturar” (*DECat*, v. VIII, pp. 97-98).

Sot, el

Fondalada sota la serra Llarga i la casa de can Quico Ribalta, amb la torrentera que ara s’estronca a la urbanit-zació de can Vila.

També la terra situada al final de la propietat de can Torre del Bruguer, a la punta sud-est ran el torrent del Fou, en un espai de pollancres, amb el camí del sot a mig-dia i el torrent a llevant.

v. *el mas Perera de Canyes*. “Mercè Serra Llobera. El Sot, alzines, pins” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 8, f. 1, parcs. 28-35).

Sot, el camí del

Camí que marcava el final per la cara de migdia de la propietat de can Torre de la zona del Bruguer, per conduir cap a la zona del Sot i el torrent del Fou. Actualment és un camí de bon passar.

Sot, la peça del

v. *prop de can Biel, la peça d'en Roca*.

Sota, can

Última casa del veïnat del sot de l’Aigua, que trobem, al final del camí d’aquet veïnat, closa després de la tan-ca per accedir, pujant el torrent de can Parròquia, més amunt d’aquesta casa, sobre el punt de trobada del sot de la Xicaina i la forcada del torrent de can Sota. Casa de planta baixa i pis amb coberta a doble vessant perpendi-cular a la línia de façana allargada de cara al sud-est. v. can Net.

“Sot del Om: Can Sota. Net. Tomàs, Maria muller, Josep Codina, Teresa muller” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1870-1871 i 1886*). “Vehinat del Sot del Hom: Sota. Teresa Net, Jaume i Maria” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1910*). “Tomàs Net. Sota. Per la terra de secà, erm. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 228). “Veïnat del Sot de l’Om. Can Sota” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Pau Codina Ser-ra. Can Sota, casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 7, parc. 28c).“Can Sota” (RPGr, ll. 12, fca. 1164, f. 34). “Distància de les cases.

Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Sota. Distància: Una hora i quart” (*VCCPM*, pp. 49, 52). “Can Sota (plànlol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Sota, el bosc de can; el mas Sota.

El bosc, sobretot d’alzina, ocupa la major part de la terra d’aquesta propietat sobre el costat nord-est de la casa.

“El mas Sota” (RPGr, ll. 2, fca. 155, f. 157). “Pau Codina Serra, Tomàs i Teresa Arabia Perxachs. Can Sota, alzines, cereals” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 7, parc. 28).

Sota, el camí de can

El camí del sot de l’Aigua, arriba a la part final davant la tanca d’entrada a la finca de can Sota, última part des del trencall d’entrada i pujada a can Parròquia, fins arribar a aquesta casa.

Sota, la font de can; el pou de can Sota.

Del pou situat davant la cara de migdia de la casa, pu-javen l’aigua amb una bomba de pistó.

“Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cava-llar. 2o. Font de can Sota, 33o m. Fa quaranta anys es va assecar la font de can Soca (plànlol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 50, 63). “Pau Codina Serra, Tomàs i Teresa Arabia Perxachs. Can Sota, pou” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 7, parcs. 28g).

Sota, els sots de can; el torrent de can Sota.

Són diversos els corriols que es formen a la falda de la serra Llarga i la cara de migdia de la serra de can Par-ròquia, s’ajunten i van al corrent principal, anomenats els sots de l’Aigua.

A la part alta també l’anomenen el torrent de can Xi-caina i, amb la unió final, poc abans de passar per can Sota es coneix amb el nom d’aquesta casa, fins que s’uneix amb el torrent de can Parròquia i, a partir d’aquest punt, en diuen el torrent de can Traveria.

v. *els sots de l’Aigua, el mas Nadal, el torrent de can Par-ròquia*.

“Extensió de terra coneguda per els sots de can Sota, la Premsa o els sots de l’Aigua, en el terme de Sant Pere de

Vilamajor, llevant bosc de can Nadal, de Marcè Pla i De-niel, Josep Arabia, migdia Jaume Pujol, Perera de Canyes i Planes, nord can Nadal i mas Sorell, per mitjà de camí. Se segrega de l’heretat Sorell. Josep Codina Surell (1943)” (RPGr, ll. 2, fca. 171, f. 192).

Sota la Casa, la feixa de

Terra documentada amb aquest nom, situada sota la casa de can Simon.

“Ego Bernardus Simon homo Dom. Regis juramento dicit que tenet una fexa suptus Domos que dat sextu” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 5).

Sota el Prat

“Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vila-major, punt sota el Prat, llevant-nord Vicenç i Jaume Bac-hs, migdia riera de Brugueres, ponent la mateixa riera, per mitjà de camí. Antoni Fàbregas Jou” (RPGr, ll. 2, fca. 12o, f. 8o). “Vídua de Tomàs Garroset. 2na. “Sota el Prat” llevant Segimon Cortès i la mateixa propietària, migdia la riera de Brugueres, ponent la riera de Brugueres per mitjà de camí, nord la mateixa propietària, secà de primera” (AMSPV, *Re-fApPG1925*, núm. d’ordre 1oo, f. 1o4).

Sotracs, la font d'en

Naixement d’aigua en una fondalada del sot de l’Ai-gua, amb un braç del sot de les Canals que es troba en una mena de triangle on hi ha la font, sota el camí que va al coll de Palestrins

“La font d’en Sotracs (plànlol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Suari, can

Casa del veïnat del Sot de l’Om, que estava situada al caire de migdia del carener de la serra Llarga, de la qual avui només queden una runes. Trobem el nom de Sau-ri-Suari, que bé podria tractar-se de la mateix casa. Fem l’entrada can Suari perquè és el nom que trobem tant do-cumentat a l’antigor com anomenat en època moderna.

“Census Natalis: Suari” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 68). “Sot de l’Hom. Suari. Jaume Serra, Anastasia mu-ller” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1870-1871*). “Sot del Om: Su-ari. Joan Serra, Teresa lcart muller” (ADB, Caixa 1.1o, *Llb*-

Com1886 i 11887). “Sot de Lom: Suari. Joan Serra, Teresa muller, Maria filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Casa de pagès amb una peça de terra secà, bosc, erm, denominada can Suari, llevant Josep Arabia Sauqué, migdia Magdalena Parera, ponent-nord Francesc Gras, nord Jaume Pujol. Joan Serra Llovera” (RPGr, ll. 3, fca. 207, f. 17). “Casa de pagès denominada can Sauri, en el barri del sot de l’Om” (RPGr, ll. 5, fca. 207, f. 245). “Veïnat del Sot de l’Om. Can Suari” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Joan Serra Llobera, casa Can Suari” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9, f. 1, parc. 8f). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Suari. Distància: Una hora” (VCCPM, pp. 49, 51). “Can Suari (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Suari, el bosc de can; el mas Suari i la vinya de can Suari.

Terres situades a la falda solella de la serra de Dona Morta, a baix el sot.

“Mas Suari” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 17). “Francisco Serra. Suari de Vilamajor. Per la terra de, secà, bosc, erm. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 348). “Joan Serra Llobera. Can Suari, alzines, cereal, vinya” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9, f. 1).

Suari, la gleva de can

“Francisco Serra d’aquest poble. “Gleva de can Suari” llevant Jaume Pujol Planas, Josep Arabia Suari,, migdia-ponent-nord Francisco Gras Costa, nord Jaume Pujol Planas, secà de tercera, bosc de primera, erm de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 230, f. 250).

Suari, la serra de can; les parades de la serra de can Suari.

Es fan de dues a tres parades del senglar a la serra de can Suari, denominació de la part de la serra Llarga, que coincideix amb l’emplaçament d’aquesta casa.

Suari, el torrent de can

Documentat d’aquest forma el torrent més conegut com el sot de Dona Morta i al final com la riera Petita. Tanmateix, una torrentet baixa per la cara de ponent de la serra Llarga o de Dona Morta des del punt on hi havia can

Suari fins el fons del torrent principal on aquest passa per sota el camí del fondal i canvia de costat, ara passant vora el costat de llevant d’aquest camí, fins que gira a ponent cap a la riera de Vallserena davant de can Vacota.

v. *la riera Petita*. “Veïnat del Sot de l’Om. Torrent de can Suari” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Torrent de can Suari” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9, f. 1).

Sulnars

“Census Natalis: Sulnars” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 68).

Sunyer, can

Casa del veïnat del Pla, situada sobre el costat de llevant de la riera de Canyes i a ponent del pas del camí de can Gras. Edificació de planta baixa i pis amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana orientada a ponent, de cara a l’era i, més enllà, l’hort i la riera. Amb entrada d’arc de mig punt dovellat, amb un sòcol a mitja alçada, i finestres d’arc pla de pedra al primer pis.

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Sunyer” (ADB, *Caixa10.130, Cap-b1281cop.*, p. 66). “Anthony Sunÿ a.y... Bernat sunyer. C XXXVIII... Pere Sunÿ sastre/ C XXXV” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “Veynat de la Iglesia. Sunyer. Pere Sunyer... Veynat del Pla. Sunyer. Joseph, Maria, Joan, Maria, Maria Anna Sunyer” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veÿnat del Pla. Sunyer. Joan Sunyer, Rosa, Joseph, Maria i Elionor Sunyer” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Sunyé. Joseph Gual. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *PlecCom1744*). “Veÿnat del Pla: Sonyé. Joseph Sonyé 6 personas” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Beÿnat de la Iglesia: Sunyer. Rafel Sunyer, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Veynat del Pla: Sunÿer. Planell. Bonaventura Planell, Magdalena muller, Thomas fill... Veynat de la Iglesia: Sunÿer. Maria Sunÿer vídua” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Josep Deulofeu, Maria muller, Miquel fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Pla. Suñé. Josep Bassa, Magdalena muller, Antonia filla, Anton Bantura” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Memòria de l’altar de S. Josep. Fou construït l’any 1879, foren recollides almoines: Joan Suñé, Sr. de casa Suñé... 1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Josep Illa (Sunyer) jornal... Aporta-

ren els seus jornals per a l’adaptació i ampliació de l’era per a camp d’esports i joc de bàsquet: Sunyer” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs.XIX*). “En sunyer” (ACA, Batllia General de Catalunya A403. *fogatge* de l’any 1497). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Veïnat del Pla. Can Sunyer” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Josep Illa Moré. Casa. Can Sunyer” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parc. 31b). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Sunyer... Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Sunyer” (*QuadV*, núm. 3, pp. 14-15). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimecres. 25 gener: en Suñer” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Altres intercanvis: 1545-1550. Noms de les masies: Jaume Riera” (VCCPM, p. 123). “Can Sunyer, masia que des del segle XIII posseï un molí, avui enrunat... Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Sunyer v. 1057-1065 (plànol).” (V872-1299, pp. 22-23, 46b. 79, 141). “Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Sunyer” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Can Sunyer (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Sunyer. De *Suniar*, derivat de *sunis* ‘vertader’ o de *sunna* ‘sol’. *Suniaris* (904).” (*ELIC*, p. 122). “SON, del llatí SÖMNUS ‘son, acte de dormir’. S’ha parlat d’un català *suny* SÖMNIUM, resultat teòric conforme a la fonètica (a la manera de lluny).” (*DECat*, vol. VIII, pp. 66-67). “somniaum –*ii* n.: ensueño [acción de soñar y dormir].” (*DLLE*, p. 473).

Sunyer, el bosc d’en; el mas Sunyer i la vinya de can Sunyer.

La terra dedicada a la vinya quedava situada a la serra de can Sunyer, conreu que va desaparèixer fa molts anys dels conreus del mas i fins s’ha perdut el record del tipus de cep que hi havia.

v. *el prat d’Amunt, el Barqueró de d’amunt, le Clota, el mas Liro, el pla de can Llobera, el Prat, Pruna del Bac, le Serradora, el mas Sunyer del Molí, el camp de d’amunt lo Vall*.

“Mas Sunyer” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 22rv). “R. Sunyer, juramento, homo Dni Regis, dicit quo tenet Mansu

Sunÿer pro Dº Rege, et facit dece solidos, et dimidium in festo Sti Petri pro Porcadis. Im duo paaria Polluru pro recognicionibus. Im in festo Natalis sex solidos. Im duas traginas. Im una Jova ad triturandu Bladum Dni Regis. Im tres quarterias de forestatge minus duos octavos. Im tres quarterios vini de forestatge. Im una quarteriam Bladi de locido Regi et unu quarteriu vini de locido Regi. Im de omni honore, que tenet pro Dº Rege, ultra torrent versus oriente dictu Lac, ulterius, dat tasca” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 47). “Den Anthony Sunyer de Vilamajor perr Lorens que fa tos anys en la festa de Nadal al Benefici de Sant Jaume de Vilamajor” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*, p. 3b). “16 setembre 1722. Ego Joannes Suñer agricola Parroquia Sti. Petri de Vilamajor. Dominus et Pocessor Mansi Suñer et ejus terrarum dicta parra. Primum totum illim mansum vocatum Suñer cum stare domorum in eo constructa cum suis terris, honoribus et pocessionibus ejusdem cultivis, heremis, et cum arboribus, terminatur oriente, et a cirtio cum honoribus meis, occidente cum riaria de Vilamajor. heredem universalem hereditatis et bonorum omnium que fuerunt Joannis Suñer agricole dicta parra. patris mei ad dictam autem Joannem Suñer” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 187-194). “Mas Gras de Canyes. Fa lo mas Gras per raho de vigílias per St. Pere i St. Feliu quatre cortans de forment” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 27b). “1618. Pere Sunyer... pagesos de can Sunyer, masia de Vilamajor... 1577 Antoni Sunyer, moliner i pagès de Sant Pere de Vilamajor (*SRC*, pp.122 i 390). “Iem tenemus in parrª. Villamaÿoris pro vobis et pro dicta parrª. de la Serra totam illam petiam terre “aquesta part està totalment ratada i no es llegeix res” Mansi Sunyer” (ADB, Caixa núm. 47 Capb. any 1592, p. 30). “30 maig 1727. Joannem Sunyer agricolam dicte parra. de Sti. Petri de Vilamajor Dominum et possessorem Mansi Sunyer et ejus terrarum ejusdem parra... 26 abril 1728. Joannes Suñer agricola parra. Sti. Petri de Vilamajor, dominus et pocessor Manso Suñer et ejus terrarum cum docorum in es constructa cum suis terris, honoribus, et pocessionibus ejusdem tam cultivis quam heremes cum arboribus, terminatur dicto mansu Suñer sive petia tera in qua es construcuts et edificatus, oriente, meridie, et a cirtio honoribus meis, et ab occidente riaria de Vilamajor” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp.

46, 187-190). “1750. Contribucions. Sunyer paga 252 rals” (VCCPM, p. 101). “Josep Suñer de Sant Feliu de Codines. Per la terra de, secà, bosc, erm, vinya, regadiu. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 357). “3o juliol 1907. Maria Farnés Montañola-Granollers, en mèrits d’escriptura d’inventari, com a hereva del seu espòs difunt Segon Vaquer Arjona. Una peça de terra de conreu, regadiu i secà, de sis quarteres, tres quartans, coneguda per Camp de can Brau, situada en el barri del Pla, llevant successors de Martí Sauleda, migdia una porció de terra de nou quartans, nord Jaume Barau” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 9.2). “Joan Suñer de Mataro. 1ra-2na-3ra,4ta-5na. “Can Sunyer” llevant camí del Pla, migdia Tomàs Bertran, Josepa Canal de la Riera, ponent riera de la Moixa,nord Ramon Sagarra i Rita Llinàs, regadiu, secà de primera... llevant Carles Duran, Tomàs Bertran, Esteve Noguera, migdia Noguera, Josepa Canal, Francisco Rosàs, ponent Josep Parera, nord Ramon Segarra, bosc errm de primera... llevant Tomàs Bertran, mas Llobera, Josep Arenas, mas Llobeera, Josep Arenas, ponent Josep Puig, ponent-nord Ramon Segarra... llevant Marianna de Llanza, Ramon Segarra, Hereus de Joan Suñer, migdia la mateixa sra. De Llanza, ponent mas Llobera, nord Josep Puig, Rita Llinàs, bosc de segona... llevant Ramon Sagarra, Mariano de Llanza per mitjà de torren, nord Josep Puig, bosc de primera, erm de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 237, f. 258-258rv).

Sunyaer, el camí de can

Des de la cara de ponent del camí de can Gras, en plena zona del Pla, arriba fins a la pagesia de can Sunyer, i continua entre l’era i el safareig d’aquesta casa, travessa la riera de Canyes i puja ara fins davant una entrada de can Liro, gira al nord i després a ponent, fins arribar al camí de Ripoll, ran la bassa rodona d’aquest veïnat.

v. *el forn d'en Llobera*.

“Camí de can Sunyer” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f.). “o,53. Creuem una pista de manera transversal que a la dreta portaria a can Sunyer” (FInform. El Camp Gran).

Sunyaer, el camp d'en

“26 juliol 1906. Josep Baró Rodés, natural i veí de Sant Pere de Vilamajor, arrenda a Francisco Basa Oserans del mateix poble, una peça de terra de secà, de dues quarteres, si-

tuada en aquest terme municipal, anomenada camp d'en Sunyer” (APPujad, *Arrend1906*).

Sunyaer, l'era de can

Espai allargat a manera de pati de la casa, situat davant la seva cara de ponent amb el sòl encaironat, encara que hi ha una franja de terra fins arribar al banc de pedra que el separa de la part més baixa, a sota, on hi ha l’hort; banc de les cares de ponent i migdia, per on s’accedeix per una punta al camí del Molí de can Sunyer. Antigament es batia amb el cavall de la casa, “el Tordo” anomenat d’aquesta forma perquè tenia el pèl d’acord amb el color d’aquesta expressió castellana; animal que també servia per treballar la terra i per fer les tragines amb el carro. Amb els veïns s’ajudaven mútuament amb els animals i feien coble a l’hora de batre. S’havia batut amb forques i posteriorment amb màquina de maneta, i es feien dos pallers, un de palla i un altre d’herba, farratge per als animals.

“Josep Illa Moré. Casa. Can Sunyer, era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parc. 31c). “Tordo, da, adj. Dícese de la caballería que tiene el pelo mezclado de negro y blanco” (*DEI*, p. 1311).

Sunyaer, la font de can

“Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cava-llar. 8. Font de can Sunyer, 315 m. petita deu d’aigua arran la soca d’un vern, en Quim de can Noguera, hi posava un canaló de plom i n’omplia l’ampolla... havien de posar una olla a la font perquè s’anés omplint de gota en gota” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 50, 56).

Sunyaer, l'hort de can

L’hort és ocupat per una terra situada a un nivell inferior de la casa i l’era, entre aquesta i la riera, a migdia del camí, on s’hi feia la vianda que es necessitava a la masia.

Sunyaer, el lledoner de can; els plàtans de can Sunyer.

Els plàtans són uns elements característics a l’entorn del camí i l’era, davant la casa de can Sunyer. Exemplars de bones dimensions, sobresurt el que queda ran el costat nord del camí i vora el safareig, amb un volt de canó de 3,20 m, i avui, amb una esporgada dràstica, no podem

saber-ne la volada de capçada.

A continuació dels plàtans, ran la cara de migdia del camí sota l’era, llueix el lledoner, en part buit de dins, mostra de la seva antigor, amb un volt de canó de 3,15 m, també amb una forta esporgada.

Sunyaer, el pla de can

L’entorn on està situada la casa es coneix amb el gènric el Pla, i concretament les terres d’aquest mas, es documenten amb la forma composta.

“Iem tenemus in parr^a. Villamañoris pro vobis et pro dicta

parr^a. de la Serra totam illam petiam terre “aquesta part

està totalment ratada i no es llegeix res” Mansi Sunyer...

petia terres vulgo dicta lo pla del mas Sunyer, terminatur ab oriente in honore mansi Scuder et partim in honore dicti mansi Sunyer, meridie ab occidente et a cirtio in honore mansi Sunyer” (ADB, Caixa núm. 47 Capb. any 1592, p. 30).

Sunyaer, el pou de can; el rec de can Sunyer; la resclosa de can Sunyer i el safareig de can Sunyer.

El pou és un element característic d’arquitectura popular, situat sobre el costat de llevant del safareig i la cara nord del camí i l’era, construït de pedra amb dos pilars rodons també de pedra.

Dret de regar a través de la resclosa a la riera de Vilamajor, que es feia de pedres i troncs davant i sota la casa de can Llinars. Portava l’aigua a la casa de can Sunyer, al Molí de can Sunyer, arribava fins a can Canal i la bassa de can Derrocada. Avui encara veiem el rec marcat sobre el safareig i al nord del camí quan arribem a la casa, fora d’us tanmateix perquè en no ser bastit o entubat perdia molta aigua, avui es condueix l’aigua amb una manega.

Situat ran la cara nord del camí quan aquest comença a baixar cap al pas de la riera, al nord-oest de la masia de can Sunyer, on encara, de tant en tant, la Pepeta de can Sunyer va a rentar-hi, any 2015. Construït de pedra amb el sobre de cairons, forma un angle recte pel costat que passa el rec i la cara que dóna sobre la riera, segueix la línia del pas del camí i, el punt de trobada del camí i el rec fa un davant amb els rentadors.

“5na. resclosa de can Sunyer-rec” (AMSPV, *PlànolA-*

AMV1942). “Can Sunyer, rec” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1).

Lledoner de can Sunyer

Sunyaer, el pou d'en; la collada del pou d'en Sunyer.

Documentats en el capbreu del segle XVIII, aquests topònims segurament es corresponen amb l’actual collada i pou den Vesa.

v. *el Molar*.

Sunyaer, el serrat d'en; el sot d'en Sunyer.

v. *la serra de can Pruna, el sot de les Tres Termes*.

“Serrat d’en Sunyer (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

El pou de can Sunyer

Sunyer del Molí, en

“en sunyere del molí” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515. Vegueria de Barcelona. Vilamajor). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Sunyer del Molí” (*QuadV*, núm. 3, p. 15).

Sunyer del Molí, el mas

v. el camp del Pla. “22 juliol 1626. Mas Sunyer del Molí juliol. Pensio de censal fa el 22 de juliol, firmat per Pere Sunyer del Molí, propietari d’aquell. Agost per aniversari de Joan Sunyer sinch sous

de pensio. Octubre. Per anima de Pere Sunyer” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, pp. 30b-31b).

Sunyer sa sore, en

Potser en Sunyer i sa germana. “En sunyer sa sore” (ACA, Batllia General de Catalunya A403. *fogatge* de l’any 1497). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*).

Sunyer Sastre, en

“an sunyer sastre ” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515. Vegueria de Barcelona. Vilamajor). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Sunyer sastre” (*QuadV*, núm. 3, p. 14).

Suquet, can

Casa ben restaurada del nucli de la Força, construïda de planta baixa i pis amb entrada d’arc de mig punt de totxo, fins a mig brancals, la part baixa dels quals de pedra, com també de pedra la finestra del primer pis d’arc pla, amb coberta a doble vessant paral·lela a la línia de façana de paredat, orientada a llevant de cara al jardinet anterior i l’avinguda dels Quatre Camins, amb el núm. 6 sobre la volta.

“1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Joaquim Trias (Suquet)... Aportaren els seus jornals per a l’adaptació i ampliació de l’era per a camp d’esports i joc de bàsquet: Trias amb el seu cavall” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs.XIX*). “Can Suquet” (*QDV*, núm. 1, p. 42). “Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. Can Suquet (plànol).” (Flinform. Església de Sant Pere). “F. Noms d’origen no català. 4. Noms francesos. Suquet. Del cognom francès *Souquet*” (*ELIC*, p. 313).

Sureda; el mas Sureda.

Terres documentades i situades al torrent de l’Om, durant el segle XVIII. *v. l’artiga d’en Balada*.

Sureda, la

Bosc de grans alzines sureres principalment al bosc

de can Perera de Canyes, travessat pel camí que puja des d’aquesta casa fins poc abans del Corral d’en Perera.

v. el bosc de can Perera de Canyes. “La Sureda (plànol).” (Flinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Suro, la parada del

Parada del senglar que es fa sobre el costat sud-oest del Corral d’en Perera, on hi ha l’anomenada surera del Corral.

Suro, el serrat del

D’acord amb la descripció del capbreu del segle XVIII, podríem pensar que aquest serrat és el que baixa en direcció nord-oest des de la casa del Samon fins a sortir del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor i entrar en el terme del Montseny.

“20 desembre 1730. Ego Raymundus Riera laborator parra. Sta. Susanna, termini Villamajoris. Primo, totum illum terra troceum heremum in loco vocatum lo Serrat del Suro, oriente honore Josephi Riera et Cahulla, laboris parra Sti. Juliani de Montseny, fratis mei, vocato la Cahulla arribant afins ala aygua del torrent anomenat de Riusaguilla, meridie honore den Riera de la Vall, dicta parra. del Montseny tot aygua vessant a fins a la Peña grossa, occident honore den Samon, et a cirtio Samon... 13 gener 1735. Josephus Masmiquel agricola Sti. Martini de Viladrau heredum Josephi Samon parra. de Santa Susanna termini Villamajoris.Secundo item etiam habeo totum illum terra troceum in quo odie est edificata quadam Domuncula trium cortanorum qui fuit de pertinentys mansi Samon, et in loco vocato lo serrat del Suro, oriente Josephi Riera, parra. de Montesigno, arribant a fins la aygua del torrent anomenat de Riusaguilla, meridie Riera de la Vall, tot aygua vessant fins a la Peña grossa, occidente honorem mansi Samon, et a cirtio dicto Samon” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 269-269rv, 330-330rv).

Suros, els

Part del bosc de can Derrocada, al sud-est de la masia, on hi havia abundància d’alzines sureres, i la gent anava a buscar aglans per donar de menjar als porcs. Zona situada a la cara nord de la serra de can Bacallà, sobre el costat

de llevant de la carretera de Sant Pere abans d’entrar al revolt de can Derrocada, on s’han construït cases noves unifamiliars, entre els carrers de Sant Guillem paral·lel a la carretera per baix i el carrer de Sant Marçal per dalt, on encara es podent veure grans alzines sureres dins els jardins de les cases construïdes.

“L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: El Surus. (10). Matrimoni amb sis fills. Dues persones no parents” (*CostaM*, pp. 190, 192). “Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Els Suros 1249 (plànol).” (*V872-1299*, p. 46b). “surera: Quercus Suber. Creixement lent, forma irregular, tronc curt de fusta dura. Productor del suro, escorça molt dura que es transforma en suro, fruit agla” (*RCHDeo*, p. 232).

Suros, el serrat dels

Serra que connecta amb la serra de can Peirana pel costat de ponent, des del camí que porta a Sant Elies, fa una àmplia arcada en direcció sud-est, vessa la seva falda nord al sot Fosc o torrent de cal Nen i pel costat de migdia al sot de Creixells, els quals s’uneixen al capdavall del serrat quan tanca per baix i formen la riera de Vallserena. “Serrat dels Suros. (plànol).” (Flinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Surós, can

Casa de la parròquia de Santa Susanna, situada al final de la carena de can Surós, vora el terme municipal amb el Montseny. Veiem anotada la forma Surós, però sentim parlar dels Suros, i de l’home que hi vivia al segle XX, que anomenaven en Suros, analfabet i desmanegat.

v. can Sagrera, el mas Samon. “Terra a la parròquia de Santa Susanna, pertinences del mas Samon, amb una casa anomenada can Surós, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Miquel Illa, migdia mas Riera de la Vall, mas Joan, Miquel Illa i mas Samon, ponent Josep Berenguer. Josep Daví Berenguer (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 230, f. 76). “Veïnat de SantaSusanna. Els Suros” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Miquel Illa Riera. Casa. Can Surós, casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 2, parc. 45c). “Els Suros (plànol).” (Flinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “C. Aspectes humans. I.- Història i poblament. Els inicis. Al segle XIII apareixen documentades

les següents masies: el Suros (1249)... Les Masies: Suros. (quadre)... en bon estat... Samon. Els Suros (fotos).”(QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 59, 61, 130-131). “Casa Surós” (AMGr, C263, FAP, *LlibMCad1807*, p. 1.8). “E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 2. Noms de parts del cos i de qualitats i defectes físics. Surós. D’un adjectiu *surós*, ‘semblant a suro’” (*ELIC*, p. 278). “SURO. *Surós*” (*DECat*, vol. VIII, p. 150). “*suro* < SÜBĒRU, és a dir surós, ‘lloc poblat de suros.’” (*OnCat*, vol. VII, p. 191).

Surós, el bosc de can; el mas Surós.

Terres situades a l’entorn de la casa, travessades pel sot de can Surós i la línia termenal amb el Montseny.

“11 novembre 1908. Miquel Illa Argemí. En mèrits d’escriptura d’inventari otorgada i autoritzada a l’hereu Salvador Illa Codina és alta de les següents finques: 1ra. Una petita hereta anomenada “Can Suros” que es compona de casa d’aquest nom, amb el núm. 66, de baixos i pis, i una peá de terra de 55 àrees de secà, regadiu eventual i bosc en el barri de Santa Susanna, llevant Josep PlanaAndreu, llevant – ponent - nord Josep Daví” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 50rv-51). “Miquel Illa Argemí, d’aquest poble. 1er. “Suros”, llevant Josep Planas Andreu, Josep Daví, i amb el mateix propietari, migdia-ponent-nord Josep Daví i el mateix propietari, secà de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 110, f. 115, alta 1918). “Miquel Illa Riera. Casa. Can Surós, alzines, cereals, regadiu, castanyers” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 2, parcs. 67, 45-47, 49-52).

Surós, el camí de can

Arrenca del camí del Samon, vora el sot de can Surós, baixa en direcció nord-est fins arribar a tocar la línia termenal amb el Montseny, i es recargola a travessar el sot de can Surós, per arribar fins a can Surós i continuar a buscar novament el camí del Samon, vora el trencall del camí de can Vesa. També es pot arribar a la casa des del camí de Santa Susanna, després de deixar enrere el veïnat de cal Tard, en un camí de baixada, que abans travessa el sot del Vilaró.

Surós, la carena de can

Baixa des de la Planota, allargada en direcció sud-oest, nord-est, fins la casa de can Surós. Les seves faldes, de llevant van al sot de can Surós, de ponent al sot del Vilaró.

Surós, l’era de can

Espai a l’altre costat del camí, davant la cara nord de la casa, amb la pallissa al costat de migdia.

“Miquel Illa Riera. Casa. Can Surós, era-pallissa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 2, parc. 46c).

Surós, la font de can

Situada sota la casa, aigua de la masia.

“Miquel Illa Riera. Casa. Can Surós, font” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 2, parc. 45d). Els Suros. Captació d’aigua: font”(QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 130).

Surós, el sot de can; la font del sot de can Surós.

Sot de llarg recorregut que baixa per la cara nord del turó de la Cova, entre la carena de can Surós i la baga Xica. Passa per sota can Surós i surt del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor i es troba amb el sot del Samon dins el terme del Montseny. També anomenat el sot de Riu-seguilla o riu Seguilla.

La font del sot, situada més amunt de la casa.

Susaia

“Susaya de Sant Lleïr” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 6rv).

t

Tàpies, can Tard, l'alzina de cal
Tarafa Terrades, la feixa o peça d'en
Tolosa Terma, la parada de la
Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor
Tinou, can Terrorer, la creta de ca
Tomàs, el camí de can Terrades, en
Ton Ribalta, la gleva de can

Tabola, la serra de can; el camí de la serra de can Tabola i la terma de la serra de can Tabola.

“30 juliol 1919. Reunits en el lloc anomenat serra de can Tabola. Primer i sisè molló. Es reconeix com a tal una fita de pedra de prisma recte de base quadrada, lloc denominat serra de can Tabola, a cinc metres del marge del camí del mateix nom, dins un terreny de pins i roures pertanyents a “can Diviu”. És comú aquest molló als termes municipals de Llinars, de Sant Antoni de Vilamajor i de Sant Pere de Vilamajor” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Llinars i Sant Pere de Vilamajor). “Camí de can Tabola... Camí de la Serra de can Tabola” (AMSPV, *Caixa-DTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 4.10, 7.2). “Veïnat dels Boscassos i Vallserena. Serra de can Tabola” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “La serra de Can Tabola, pou, casa, era. Rafael Carbonell Serra... límit termenal, termes de Sant Antoni i Sant Pere de Vilamajor. Camí de la Serra de can Tabola... Camí de can Tabola a can Novell” (AMLL, *Cad1943*, CPR, PR,1, 4 i 5; f. 1, parc.1). “El camí de la serra és de llarg recorregut, que comença a la cara nord de la carretera de Granollers a Girona, passant ran la cara de llevant de can Ferrer, travessant el torrent de can Diviu i la via del tren, va a passar ran les parets de can Collet de Baix i després es convertia en camí carener per dalt la serra de can Tabola. Aquesta serra que segueix tot el recorregut des de can Collet vessa les seves faldes per ponent al torrent de can Diviu, i al costat de llevant al torrent de can Novell. La serra continua després de can Tabola de cara al nord, enllaçant, en un sentit de continuïtat amb la serra de les Formigues” (*NLlinars*, p. 409).

Taló, can

“Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Taló. Distància: Mitja hora i més” (VCCPM, pp. 49, 51).

Tàpies, can

“Anthony tapies” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “27 agost 1653. Joan Tapies fadri. Celebracio al peu del altar la una y las dos sobre lo vas del mas Tapies” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, pp. 26). “1494. Ego Anthonius Tapies, parrochie Sancti Petri Villemaioris... 1488. esposalles d’An-

toni Tàpies i Angelina Solà” (*SRC*, pp.533, 536). “Pergamins de can Llobera, núm. 53, i Aventín, Documents, p. 32). “Can Tàpies” (RPGr, ll. 3, fca. 3o8, f. 299). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Tàpies” (*QuadV*, núm. 3, p. 15). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 7. Noms d’edificis i altres construccions i llurs dependències. Tàpia. Tàpies. Tàpias. Tapis. Del substantiu *tàpia*, ‘tros de paret feta amb motlle.’” (*ELIC*, p. 22o).

Tàpies, el bosc d’en; el mas Tàpies, l’olivar de can Tàpies i la vinya de can Tàpies.

v. *el bruguer d’en Bacs, el Portell de Canalies*.

“Mas de Tapies” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 25). “ferraria de Tapias, femina Dni Regis, juramento dicit: quo tenet mediu Mansu de Tapias pro Dº Rege, et facit pro censu in festo Sti Petri viginti denarios. Im unu Pullu pro Recognitionibus. Im duos octavos de forestatge. Im sexdecim denarios in festo Natalis... Mansus de Tapias. Antiqus de Tapÿs, homo Dni Regis, tenet mediu manso juramento que facit de sensu in festo Sti Petri viginti denarios pro media Porcata. Im sexdecim denarios in festo Natalis. Im pro tribus fexÿs terra sex decim denarios in festo Sti Petri. Im duos octavos de forestatge. Im unu Pullu pro recognitionibus. Im media quarteria Bladi pro locido Regi, et alia fabro. Tamen dicunt Jurati: quo facit de una quarteria pro locido Rege, et alia fabro, et de vini similiter. Im facit racione quarta pratis Mansi de Valescar sesdecim denarios in festo Sti Petri, pro Porcades. Im quatuor solidos, et quatuor denarios in festo Sti Petri pro una Porcada. Et sut tres fexes. Im mediu Pullu pro recognicinibus. Im quarta pte de tribus Punÿeres de forestatge. Im sexdecim denarios in festo Natalis. Im unu par Caponu in festo Natalis” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 55-56). “16 agost 1655. Fa la casa y Mas Tapias de la parrochia de St. Pere de Vilamajor de pesio de censal tots anys al 16 de agost trentenou sous en plata menuda de Barcelona. Feta per Francesch Tapias de Vilarasa pages de Vilamajor. Celebració de dos aniversaris. Fa Joan Tapias vuyt sous se celebra al peu del altar y en lo vas del mas Tapias” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 38, núm. 18). “Francisco Tàpies de Vilamajor. Per la terra de secà, vinya, bosc, erm, olivar. Per la casa de pagès” (AMSPV,

Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 359). “Vila Nova/Vila VellaTenim les darreres voluntats d’Antic Tàpies en el seu testament del 1286” (*V872-1299*, pp. 71, 75, 155. ADB, pergamins S.P.V., novembre 1286).

Tàpies, les

“Peça de terra regadiu, secà, anomenada les Tàpies, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant Ferran Segarra per mitjà de camí i sèquia, migdia-nord Josep Puig, ponent Josep Rodés i altres, nord Ferran Segarra. Josep Puig Plaja (1944)” (RPGr, ll. 3, fca. 346, f. 4o7). “17 juny 1913. Jacint Carreras Guinart-Llinars. En mèrits de venda perpètua otorgada per Federico Rubio Alvarez. 5na. Una peça de terra regadiu, secà, anomenada “Les Tàpies” d’una quartera, dos quartans, llevant Fernando Sagarra, per mitjà de camí sèquia, migdia Josep Puig, ponent Josep Rodés, Agustí Baró, successors d’Ildefons Cerdà, nord Josep Puig, part Sagarra” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 24). “Josep Puig Moré de Calella. 5na. “Les Tàpies” llevant Fernando Sagarra per mitjà de camí i sèquia, migdia-nord Josep Puig, ponent Josep Rodés, nord Fernando Sagarra, regadiu de tercera, secà de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 179, f. 191rv, alta 1914).

Tarafa

“Raphel taraffa/ aXXXXVI” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*).

Tard, cal

Casa situada a la parròquia de Santa Susanna, de façana allargada, construïda en planta baixa i pis, de coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana allargada; al costat de ponent es va modificar la coberta per permetre tenir una pallissa més alçada, orientada a migdia de cara a l’era, en una plataforma solella de vista excepcional. A la llinda del balcó del primer pis hi ha l’any de la seva reforma: 1950.

L’any 1953 portaren l’aigua a la casa, que ve del sot del Vilaró, ve de dues fonts, la dels Castanyers de Dalt i la de la Cogulla. Per l’aigua de beure anaven a buscar-la a la font de can Roca, sota can Marçal.

“Francesc Saula Riera. Casa. Cal Tard” (AMSPV, *Cad. 1955*, pol. 2, parc. 17d). “Cal Tart (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Les Masies: Tart. (quadre)...

en bon estat... La Tordera Cal Tart” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 109-110). “L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Cal Tart (5). Matrimoni amb dos fills. avis” (*CostaM*, pp. 190-191). “TARD, del llatí TARDUS i del corresponent adverbi TARDE, doc. s. XIII, sibé en qualitat d’adjectiu no en coneixem textos fins al segle XIV” (*DECat*, vol. VIII, pp. 306-311). “D. Llinatges referents a circumstàncies del naixement, a consagracions, benediccions i auguris: tardiu. Derivat de tard, amb el significat de ‘tardà’ (com els cognoms francesos *Tardif* i *Tardieu*).” (*ELIC*, p. 266).

Tard, l’alzina de cal

Gran exemplar d’alzina, situat a ponent de la casa, davant la cara principal de la casa nova que es va construir, amb en volt de canó de 3 m, s’alça poderosa per obrir-se en una gran capçada.

Tard, l’artiga de cal; el bosc de cal Tard; els castanyers de cal Tard i el mas Tard.

Terres a l’entorn de la casa fins el torrent de la font de ca n’Illa. Els castanyers o castanyereda de can Tard, ocupen unes terres situades al capdavall de la бага Xica, sota el camí de Santa Susanna. El bosc ocupa una superfície de 15 ha, entre cal Tard i can Jaumet, sobretot d’alzina i també de pi, abans també hi havia sureres molt grans que s’anaren morint.

Sota can Xisquet i can Jaumet Roca es va fer artiga en unes feixes de ½ ha de les terres de cal Tard, on hi havia brolla i ginestells, es feren artigons, es coïa tot i netejaren la terra per a conrear-hi, per fer-hi civada, ordi, blat, alfals. La part de baix es va eliminar amb l’entrada del camí de can Jaumet Roca.

La terra dels castanyers d’aquesta casa, de 4 ha, també anomenada: la castanyereda de cal Tard, i la peça Ventinyac, com consta a les escriptures antigues, ja manté pocs exemplars d’aquesta espècie actualment.

“Casa de pagès o mas denominat can Tard, amb una gleva de terra, secà, bosc, erm, rocars, en el lloc de Santa Susanna, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Maria Marsal, migdia Segimon Giró, ponent herència, nord Josep Planas, Francesc Cruixent. Sebstià Saula Grau (1941)” (RPGr, ll. 5, fca. 52o, f. 169). “Miquel Grau. Tart. (Eu-

Tard, al veïnat de cal

làlia Planas de Grau. Maria Grau Planas). Per les terres de secà, bosc, castanyers, rocars. Per la casa de pagès” (AMS-PV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 170). “Francesc Saula Riera. Els Castanyers de cal Tard, castanyers, alzines... Miquel Illa Riera. Can Surós, cereals, alzines” (AMSPV, *Cad. 1955*, pol. 2, parcs. 55-58 i parcs. 16-17, 21-22). “Castanyeda de cal Tart (plàdol)” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “6.4. Castanyer. Hi ha castanyaredes enla part nord-oriental del terme: la de cal Tard” (*QDV*, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). II, p. 102).

Tard, al veïnat de cal

Tard, la бага de cal; la soleia de cal Tard.

Zones a l’entorn de la casa de cal Tard, la de la solella al caient de migdia, baixa davant la casa, i la бага que omple la part del bosc, darrere la casa, travessada per la línia termenal amb el terme municipal del Montseny.

Tard, al veïnat de cal

Tard, l’era de cal

Pati de terra al davant de la casa, que s’embuinava per poder batre, aixafant la buina per tapar els forats. Batien amb un cavall gris, que en deien de sal i vinagre, però anomenaven el Tordo, ventaven amb màquina de maneta i es feien dos pallers, un de palla i l’altre d’herba i farratges.

Tard, al veïnat de cal

Tard, la font de cal; el safareig de cal Tard i el sot de cal Tard.

De forma rectangular, situat a tocar la paret de ponent de la pallissa, s’omple amb l’aigua que porten del sot del Vilaró. Es va construir per estalviar a les dones haver d’anar a rentar a baix a la riera, amb el rentador que es conserva, servia per rentar i regar.

Per sota la cara de migdia de cal Tard baixa aquest sot de curt recorregut, que travessa el camí de Santa Susanna i va a parar a la Tordera.

“IV.- Els pous i l’aigua. (quadre de zones de recàrrega d’algunes fonts de Vilamajor): Font de cal Tard. Altura de recàrrega calculada: 646 m” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 44).

Tard, al veïnat de cal

Tard, l’horta de cal

Estructurades en terrasses a l’entorn de llevant i migdia de la casa de cal Tard, se situen les feixes de l’horta on s’hi plantaren cirerers.

Tard, al veïnat de cal

Tard, al veïnat de cal

Tard, al veïnat de cal

Tard, el veïnat de cal

Grup de cases de la parròquia de Santa Susanna, situades al límit nord del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, fins la carretera del Montseny i la Tordera, amb les cases de can Marçal, can Giravés, ca l’Artiller, can Roca, can Jaumet, can Sagrera, can Gorgs, cal Regatxo, cal Marxant.

Tarragona, al veïnat de cal

Tarragona

“Boscasos: Tarragona. Joseph Tarragona, Jacinta Joseph i Pau fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813 i 1822*).

Tascó, el coll de

Tascó, el coll de

v. *el coll de Gascó*.

“Coll de Tascó 964 m (plàdol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Taula, la

Taula, la

Pedra plana situada al camí de la Feixassa, on hi havia uns graons per pujar-hi, des de dalt de la qual es contro-lava l’entorn i, sobretot el ramat.

Taverna, la

Taverna, la

“La taverna. Novembre 1643. Sobre l’arrendament de la taverna” (*VCCPM*, p. 111).

Teixidor, cal

Teixidor, cal

Antiga casa de pagès situada al baixador de Sant Lleïr, on hi ha la pedra de terme i un pati vora el termenal amb Sant Antoni de Vilamajor. Ara trobem una casa de nova construcció de planta baixa i pis, amb porticats al baix i coberta a quatre vessants, orientada a migdia, dins un tancat, a llevant del camí de Sant Lleïr.

“Joan texidor pvre. XXXXIlli” (ADB, *Caixa10.130, Lls-compt1491*). “S. Lley: Texidó. Anton Fradera, Josepa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871 i 1903*). “Casa de pagès denominada can Teixidor, llevant Josep Pujol, Mercè Parera, migdia el mateix propietari, mitjançant el terme municipal de Sant Antoni de Vilamajor, ponent Josep Bertran Borrell per mitjà del camí denominat de Sant Lleïr, nord Isidre Serra Planas. Josep Fradera Samon” (RPGr, II. 5, fca. 502, f. 119). “Cal Teixidor” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 4.7). “Veïnat del Pla. Cal Teixidor”

Teixidor, cal

(AMSPV, *CaixaDTM, Plàdol1919*). “Can Teixidor (plàdol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “C. Llinatges que representen noms de càrrec d’ofici o de professió. 3. Noms d’ofici o professió tècnica. Teixidor. Texidor. Teixidó. Texidó. Del substantiu *teixidor*, ‘qui té l’ofici o el negoci de teixir’” (*ELIC*, p. 260).

Teixidor, cal

Teixidor, la figuera de cal

Gran figuera, situada sota la cantonada sud-est de la casa de cal Teixidor. Amb un volt de capçada regular i rodó.

Teixidor, el mas; la terma de cal

Teixidor, el mas; la terma de cal Teixidor i la vinya de cal Teixidor.

“Josep Bosch de Vilamajor. Teixidor. Per una peça de terra vinya... Francisco Ros de Vilamajor. Teixidor. Per una peça de terra vinya” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núms. 25, 326). “29 agost 1919. Quart molló. Es reconeix com a tal una pedra de forma irregular empotrada a terra, en el lloc denominat “cal Teixidor” en el marge, E. del camí carretera anomenada de cal Vedell. La línia de terme és la recta que uneix els mollons tercer i quart” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i de Sant Antoni de Vilamajor). “Cal Teixidor” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 4.8). “Antoni Fradera-Jossep Fradera Samon, d’aquest poble. “Cal Teixidor”, llevant Josep Pujalt, migdia-ponent camí de Sant Lleïr, nord Pere Serra, secà, erm de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 96, f. 100).

Tem Pruna, can

Tem Pruna, can

Entrada amb aquest nom l’habitatge del Bruguer Nou, en el registre de comunions de l’any 1903, que avui es coneix per can Pruna. Forma composta de sobrenom a partir del nom de fonts d’en Telm Pruna, que pronunciat per la gent de l’època faria: Tem. A Sant Feliu de Guíxols hi ha molta gent, encara, que de la famosa ermita des del balcó de la qual es va batejar aquella costa amb el nom de: Costa Brava, en diu: Santem, de forma aglutinada, encara que de fet és: Sant Telm.

v. *can Pruna*.

“Bruguer Nou: Tem Pruna. Tem Batlla vidu. Jaume i Marce-

lino fills" (ADB, Caixa 1.10, LlbCom1897).

lino fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Bruguer Nou: Tem Pruna. Jaume Batlla. Dolors, muller” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-Com1903*). “Veynat del Bruguer Nou: Tempruna Emilio Batlle, Maria” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “ANTELM. *Elm, Sant Telm, Temme*, són formes secundàries aglutinades de *Antelm*, ben conegudes com a nom germànic ANTHELM [segle VIII].” (*OnCat*, vol. III, p. 206).

Teresa, ca la

Teresa, ca la

Al veïnat de Ripoll es documenten dos habitatges de costat amb una persona a cada habitatge de cognom Pou; anotats per separat: Pou i Teresa.

“Ripoll. Teresa. Maria Pou. persona” (ADB, Caixa1.9, *Plec-Com1744*).

Terma, la parada de la

Terma, la parada de la

Parada del senglar que fan els caçadors de Sant Pere en el punt on hi una terme alt i una penya de delimitació de propietats de can Canal i de can Gras d’Avall, a la serra de Cabanyes.

Terrades

Terrades

“21 juliol 1736. Nos Petrus Nadal agrícola parra. Sti Petri Villamajoris. Tenemus et possidemus totam illam petim terra partim nemorosam, et partim heremam cum olivari in dicta parra. in loco vocato nunc Terrades, et olim terras blancas, oriente torrente vocato de Casellas, meridie et occidente cum torrente vocato de Salom, et olim de las avellanedas, et a cirtio itinere publico” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 343rv).

Terrades, en

Terrades, en

Esteve Coll Reig conegut per Terrades.

v. *Saig, el mas Vallmanya*.

“1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimecres. 8 febrer: Joan Riera de casa den Terrades” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. noms d’accidents orogràfics i d’altres referents al relleu i aspecte del terreny, muntanyola. Terrades. Terradas. Forma plural del substantiu *terrada*, ‘terrassa’... 7.

Noms d’edificis i altres construccions i llurs dependències. ‘terrat gran.’” (*ELIC*, pp. 158, 220). “TERRA. *Terrada* pròpiament ‘acumulació de terra’, d’on lloc a manera de terraplè o terrassa” (*DECat*, vol. VIII, p. 439).

Terrades, la feixa o peça d'en

“12 novembre 1729. Ego Joannes Duran agricola parra. Sti. Petri Villamajoris. Petia terra quatuor quarteriarum et media frumenti vocata la fexa o pessa de terra den terrades. Venditione constat die 2 juny 1666” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 253).

Terrer, can

Gran pagesia de la parròquia i veïnat de Santa Susanna, de planta baixa i dos pisos, amb coberta de doble vessant orientada a migdia, amb l’entrada d’arc de mig punt dovellat, amb àmplies dovelles de pedra picada, situada en una plataforma solella sobre el punt de confluència dels camins de Vallmanya i de Santa Susanna, avui en un estat d’abandó i ruïna gairebé total.

v. el veïnat de Santa Susanna.

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Terrer ab Mas Pasqual... Census Natalis: terrer” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 67-68). “Joan Terrer” (ACA Batllia General de Catalunya, secció del Reial Patrimoni, fogatges núm. 2598, parròquia de Santa Susanna del Montseny). “tarrer” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515. Vegueria de Barcelona. Vilamajor). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “1264. Pere de Torre de Lebreta... ven a Pere de Terrer... el pagès del Terrer, la masia avui en ple procés d’enrunament” (*SRC*, pp. 313, 324). “10 març 1700. Ego Antonius tarres agricola parra. Sta. Susanna, termini Villamajoris, pocessor mansi tarrés et ejus terrarum, ejusdem parra. Antonium torrent, terres agiricolam dicta parra. de Santa Susanna et Mariam torrent et terrés usufruario et propietario nominbus mansi terrés” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 265-265rv, 267-267rv). “Esteve Auleda Ramon i Maimó. Dues cases depagès anomenades Terrer i Polell” (AMSPV, *ApAm1895-1896*. altes, núm. 9). “7 febrer 1901. És alta a Josep Daví Berenguer d’una casa de pagès anomenada can Terré, per compra perpètua a Pere Surell Sala” (AMSPV, *ApAm1902*. altes, núm. 11). “Veïnat de Santa

Susanna. Can Terrer” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Josep Daví Tusell. Casa. Can Terrer” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3, parc. 30g). “El Terrer. (plànol).” (Flinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vilamajor. Can Terrer ja és a terra (foto-plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 72, 85). “C. Aspectes humans. I.- Història i poblament. Els inicis. Al segle XIII apareixen documentades les següents masies: can Tarré (1264)... Les Masies: Tarré. (quadre)... en runes... Vall Magna. El Tarré (El Tarré).”(QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 43, 56, 59, 61, 72-73). “Can Terrer. (plànol).” (Flinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “3- L’expansió demogràfica (segles XVIII-XIX). Padró parroquial de l’any 1867: Argemí. Can Tarré. Viuda (1)... any 1632. L’hereu del mas Terrer de Santa Susanna, Bertomeu Terrer, que era fill de Roc Sauleda (a) Terrer i de Marianna Terrer, que era la pubilla del mas Terrer... El Terrer, una de les cases més antigues i tradicionalment importants de Santa Susanna (foto)... L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: El Terrer (12). Matrimoni amb cinc fills Sis persones entre divuit i trenta anys (mossos...).” (*CostaM*, pp. 29, 94-95, 148, 190-192). “Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Terrer 1264 (plànol).” (*V872-1299*, p. 46b). “B. Llinatges que representen el nom de lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. noms d’accidents orogràfics i d’altres referents al relleu i aspecte del terreny, muntanyola. Terrer. Terrers. Terrés. Tarrés. Substantiu que significa ‘terreny format de terra més o menys pitjada, per oposició al sòl de roca.’” (*ELIC*, p. 206).“TERRA. *Terrer*. Inicialment fou adjectiu ‘que pertany a la terra, que la toca de prop.’” (*DECat*, vol. VIII, p. 444).

Terrer, l'alzinar de can; el castanyer de can Terrer i la castanyereda de can Terrer.

Espai situat a la part posterior de la casa de can Terrer, travessada pel camí que puja des d’aquesta casa fins el Collet. És un bellíssim alzinar format per notables arbres d’aquesta espècie, dels quals en sobresurt un ran de marge i vora la casa, amb el seu cos torturat, i també una segona alzina més a ponent, lleugerament inclinada, amb una majestuosa capçada irregular que fa plorar les seves branques de cara a migdia, amb un volt de canó de 2,40 m.

Castanyer de can Terrer

De l’àmplia castanyereda de can Terrer que omple l’obaga d’aquesta propietat sota la carena de les Tres Termes a l’entorn del torrent de Sant Elies, o riera de Vallmanya, sobresurten dos grans exemplars, un ran el camí de dalt que porta a la casa i l’altra sobre el marge i el camí de la baga d’una gran presència amb un volt de canó 4,10 m. “2.5 Roders. A Sant Pere de Vilamajor, hi ha algunes castanyaredes: la del Terrer” (*QDV*, núm. 4. Les feines antigues del bosc i la muntanya p. 45). “6.4. Castanyer. Hi ha castanyaredes en la part nord-oriental del terme: la del Terrer” (*QDV*, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). II, p. 102). “El

castanyer del Terrer. (plànol).” (Flinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Terrer, les artigues de can; la baga de can Terrer.

Ampli espai sota Sant Elies, per on baixa el camí, per l’alzina Rodona, en àmplies llaçades per les artigues de can Terrer, en un esquenall que continua davallant per la carena de les Tres Termes, després de travessar el camí de Santa Susanna.

Part de ponent que omple aquesta àmplia carena exposada molt poc temps a llum solar. Ocupa el vessant nord-oest de la carena de les Tres Termes ocupada per la castanyereda de can Terrer, que és travessada per la seva meitat en direcció sud-est, nord-est formant una raconada espessa i bella en el punt que salva el pas de la riera de Vallmanya.

v. la cruïlla dels Castanyers, Crosell.

“Les Artigues (plànol).” (Flinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Plan Saperera, continuem recte i ens endinsem el corriol que creua les artigues del Terrer. (plànol).” (Flinform. Sender del Pi Novell. De Vilamajor a la Calma).

Terrer, la bassa de can; la font de can Terrer; la mina de can Terrer; el safareig de can Terrer i el sot de can Terrer.

Bassa, font, mina i safareig situades al sot del Solei i just sobre la cara nord del camí de can Terrer. En un indret arranjat d’obra moderna, al capdamunt la boca de la mina construïda d’obra de punt rodó, tanca l’accés a aquesta deu que recull l’aigua del sot i la porta primer al safareig amb el seu rentador, ara buit, on baixaven a rentar les dones de casa, comunicava amb un sobreeixidor amb la bassa d’uns 6 x 4 m, de forma irregular, situada poc més avall, amb el costat nord fins el marge i el de migdia d’obra, just a sota, ran de camí, on hi ha la font en un entorn arranjat amb bancs; a través del rec que travessava el camí de la casa es conduïa l’aigua per regar els horts de la part de sota.

El sot es forma a la meitat de la carena de la Cova, travessa el camí de Santa Susanna, passa vora la casa, travessa el camí de can Terrer i baixa vora la cara de llevant de can Bernat a trobar la riera de Vallmanya.

v. *el mas Vallmanya*. “Josep Daví Tusell. Casa, bassa-font” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3, parc. 3ob-c). “Font del Terror. (plànoI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “IV.- Els pous i l’aigua. (quadre de zones de recàrrega d’algunes fonts de Vilamajor): Font Terror. Altura de recàrrega calculada: 1o65 m... Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vilamajor. 13. Font del Terror, 74o m. La font del Terror es va arranjar fa uns anys (foto-plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 44, 72, 83-84).

Terror, el bosc de can; els horts de can Terror; el mas Terror i la quintana de can Terror.

Les terres d’aquesta propietat avui estan ocupades de forma gairebé total per una massa arbòria, amb la part important de la casa abans dedicada als horts, situada just sota la cara de migdia del camí d’arribada, sota la font de can Terror, amb l’aigua de la qual es regaven. Amb la quintana, que era la peça més gran, situada a la feixa de sota aquests horts.

v. *l’Esventador, el puig GeraIdes, el mas Planes, Sa-reïnera, el mas Cortès, la Rabassada, la vinya Vella*.

“Terror Mas” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281*, p. 9rv). “Franch. De Terror de la Parra. de Sta. Susanna homoDom. Regio, dicit quod tenet Mansu de Terror pro Dº Rege et facit quunque solidos in festo Sti. Petri pro porcadis, in festo Natalis septem solidos, duo paria et media Gallinaru, tres punyeres de forestatge, tres migias corterios vini de forestatge, duas traginas, una jova. Item: de Palomeras usque ad Galla, dat tasca, excepto Campo de Crosa, qui est porcada Manso de terror in quo sunt Domus dicti mansi edificatas et dat sexta excepto i fexa super Domos, qua dat tasca” (ADB, *Caixa1o.13o, apb1281cop.*, pp. 14-15). “4 octube 1730. Ego Anthonius Tarre agricola parra. de Sta. Susanna termini Villamajoris, mansi Tarres, meridie mansi Surell, ocidente mansi Cortes de la Montanya qui fuerun de pertinentys mei mansi Tarres, et partim cum Cortés desde prop del Padró fins prp de la Cova del Cortés, et a cirtio mansi Samon, partim mansi Joan oli et nunch Roca, dicta parra. partim honoribus den Ginesta, que fuerunt de pertinentys mansi Recolons de la Costa, partim mansi Polell habitati quem osidet Magdalena Padrós, et Vidal vídua relictá Josephi Padros antea fuit mansus meis. Pro quibus

liquidem quatuor mansi, slicet Terrés, Pasqual, Crosell et Bosch” (ACVO, caixa o1. fons oo24, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 263rv-264rv). “Terra amb una casa anomenada mas Terror, a la parròquia de Santa Susanna, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant els masos Soli, Bernat i Vallmanya, migdia Pere Surell, migdia-ponent Antoni Cortès, nord Josep Planas, ponent-nord mas Polell. Ramon Auleda Rahull; Josep Daví Berenguer (1943)” (RPGr, II. 3, fca. 238, f. 99). “Esteve Auleda. Casa Tarré. Per la terra de bosc, castanyers, regadiu, secà, erm, rocar. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 5). “Josep Daví Tusell. Can Terror, alzines, erm, castanyers, cereals” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1, parcs. 17-18, pol. 3, parc. 3oa, d-f, j, pol. 4, parcs. 1-2a-f, 24-25).

Terror, el camí de can; el camí de la бага de can Terror.

Part final del camí també anomenat de Vallmanya, fins la casa de can Terror i la seva continuació com a camí de Santa Susanna. Des de la carena de les Tres Termes, després de deixar enrera les artigues de can Sorell, entrem a la zona de la castanyereda de can Terror iHuminat a l’hivern, ombrívol a l’estiu, per un camí que travessa la obaga longitudinalment fins a la riera de Vallmanya, i ens porta per dalt fins a can Terror.

“Camí de can Terror” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).

Terror, la coma de can

“Surel homo Dni. Regis juramento quo tenet Mansu Surel pro Dº Rege in Coma terre apud Caÿeta, et dat tasca. Item facit hort et cavalcada” (ADB, *Caixa1o.13o, apb1281cop.*, p. 21).

Terror, la creta de can

“Bosc. El mas Bosc. Creta de Terror, lloc” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281*, p. 8). “Petrus de Bosch tenet omnis honor una fexa ad petram super via qua itur apud Creta de terror, et dat sextu” (ADB, *aixa1o.13o, Capb1281cop.*, p. 13). “GREDA ‘argila blanca blavosa’, del llatí CRĒTA, 1. doc.: Ja en doc. de 1399; 18o3 Belvitges... *creta* en documents dels anys 126o-1272, evidentment grafia llatinitzant en lloc de *cre-da*” (*DECat*, vol. IV, pp. 633-634). “creta –æ f.: greda, arcilla” (*DLLE*, p. 117).

Terror, l’era de can

L’era d’aquesta casa de forma rodona i enrajolada, estava situada al davant. S’hi batia amb els cavalls propis encara que s’ajudaven amb les cases del veïnat per fer la batuda, ventaven amb forques de lledoner i màquina de maneta, on feien dos pallers de palla a la vora, amb l’herba i el menjar per al bestiar que anava a la pallissa. Avui tot plegat un indret desolador.

“Josep Daví Tusell. Casa. Can Terror” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3, parc. 3oi).

Terror, el forn de can

Forn d’obra o rajoleria pròpia d’aquesta casa de muntanya, on es feien l’obra per a les necessitats del mas, sobretot rajols i teules. Situat vora el camp del Forn, a ponent de la casa, a l’altre costat del camí, encara que avui no en queda cap vestigi.

v. *el camp del Forn*.

Terriers, la font dels; el sot dels Terriers i el torrent dels Terriers.

Deu d’aigua al límit nord de la propietat del Samon, ran el mas Vesa, sota la carena de l’Ajaguda de les Vaques, on s’inicia el sot dels Terriers, que va a parar al sot del Samon, ran el revolt de la font Fresca, en el camí del Samon. Torrentera antigament anomenada de l’Ombra Morta.

v. *el torrent dels Horts, el Molar, el torrent d’Ombra Morta, el mas Vesa*.

“El Samon. Font dels Terrers” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1, parc. 7e). “Font Terriers (plànoI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Teula, la font de la

Situada en el sot de la Ferrussa, avui amb un davant contruït de pedra, quan el sot porta aigua que baixa de la plana de la font Ferrussa, raja per sota, on només s’hi veu al terra un mulladiu. Encara que avui no es veu cap teula, cal pensar que antigament n’hi havia una que ajudava a vessar el raig. Sota la font de la Teula, encara es veuen les ruïnes d’una antiga casa, que avui no s’identifica.

“La font de la Teula. (plànoI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cavallar. 23. La font de la Teula, 57o m. Ara

la font de la Teula només raja quan plou, i no plou gaire” (foto- plànoI).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 5o, 65).

Teula, el camí de la font de la

Actualment baixa des del carrer de la urbanització del Refugis del Montseny, fins el pas del sot i s’endinsa una part per arribar fins aquest davant, a mena de resclosa, on avui raja aquesta font.

Teuler, els castanyers del

Terra situada al veïnat de Santa Susanna, pròpia de l’home conegut com el Teuler del poble del Montseny.

“Domingo Julià. Taulé del Montseny. Per la terra de castanyers” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 186). “Home que tenia forn d’obra en el qual feia teules, just cap al nord de la casa, vora el camí de can Vesa, motiu que dóna nom de casa cal Teuler, després anomenada can Manta” (Montseny). “Domingo Julià (a) Tauler” (RPGr, II. 2, fca. 149, f. 117. Llibres del Montseny).

Tià, can

Nom de casa a partir d’un sobrenom, afèresi descendent del nom de fonts amb el qual anomenaven en Sebastià-Tià Portet. En arribar a Sant Pere de Vilamajor, aquest home visqué en una casa d’en Bufàla, propietari de can Derrocada, situada al barri de can Messeguer, fins que se’n va anar a viure a can Gras d’Amunt.

v. *el barri de can Messeguer, can Pere Auladell*.

Tià de can Gras d’Amunt, en

Sobrenom compost d’en Sebastià Portet que va venir de Bellver de Cerdanya. Conegut com en Tià o, després, com en Tià de can Gras d’Amunt, quan va anar a viure a can Gras d’Amunt, va ser el segon matador de porcs que hi hagué al terme de Sant Pere de Vilamajor; anava per les cases i per això fou un home popular i molt conegut d’aquesta forma, amb l’afèresi descendent del seu nom de fonts i la casa on s’estava.

v. *can Tià*.

TiI·ler, la font del; el sot del TiI·ler i el torrent del TiI·ler.

Aquest corrent d’aigua baixa de coll de Gascó, travessa

el camí de Palestrines per anar a la riera de la Moixa, a ponent del Cortès, on anava la mestressa vora la font Freda a buscar la til·la del gran til·ler que hi havia i que donava nom a l’indret amb la seva presència.

“Sot del Til·ler. (plànol).” (Flinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Conca del riu Besòs: 5. Torrent del Til·ler (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19). “Til·ler: Tillia Platyphyllos. Orígen Europa. Sòl rústic, necessita una certa humitat, resisteix el fred. Creixement ràpid” (*RCHDeo*, p. 256).

Tinou, can

Denominació antiga d’una peça de terra de secà de can Terror, situada cap al ponent de la masia, on s’hi feien patates, gràcies al sistema de pluja de l’època a la segona meitat del segle XX. Va existir una casa d’aquest nom que donaria nom a la terra, situada a ponent de la masia i migdia del camí quan marxem en direcció a ponent cap a travessar el sot de Sant Elies en direcció als castanyers de can Terror.

Tira, la

“19 desembre 1727. Joannes Llobera, agrícola parra. Sti. Petri Vilamajor. Item habeo et possideo totas illas petias terra infras et seguenetes: Primo quandam petiam terra in eadem parra. supra heretam den canal vocatam la Tyra, oriente cum honoribus meis, meridie honoribus del Sor. Derrocada y de Llança, qui antea fuit den Canal de la Riera, et partim dicto Derrocada, qui fuit den Thomas dicta parra., occidente Derroca, qui fuerunt dicti Canal de la Riera, partim Derrocada qui fuit d’en Sunyere, et a cirtio Derrocada qui fuit den Canal de la Riera” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 79-79rv).

Toio, cal

A la llibreta de comunions dels anys 1870-1871, s’inscriu una família amb aquest nom en un habitatge a can Brau. “Fraxaneda: Jaume Andreu, Rosa muller, Salvador i Josep fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Segrera: Toyu” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11887* “Veynat de la Forsa: Toyu. Antonia Vila, vídua, Josep fill, Dolors muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Els ineptes i els beneitons. Toio” (*RMM-NC*, pp. 103-104, X, 5).

Tolosa

v. *el Ferrer de la Plaça*. “Veynat de la Iglesia: Tolosa. Maria Tolosa vídua, Theresa filla, Jaume fill, Susanna muller, Joachim fill” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1795*). “Veŷnat de la Iglesia. Tolosa. Madalena, Antonia, Bentura fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813*). “Beŷnat de la Iglesia: Tolosa. Riera. Maria Riera, vídua. Catarina i Josep fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 2. Topònims no Catalans. Tolosa. Nom de la famosa ciutat del Llenguadoc” (*ELIC*, p. 170).

Tomàs, can

Casa situada al capdamunt del Pla, sobre el costat de llevant de la riera de Vilamajor, a les primeres cases del poble. Ara, el camí de can Tomàs que arribava per la cara nord, és el carrer dels Comtes de Barcelona. Casa de planta baixa i pis, amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana, orientada a ponent, de cara a la riera, amb entrada d’arc de mig punt dovellat de pedra, amb les finestres també de pedra, d’arc pla, a la llinda de la central, amb dificultat, sembla que es llegeix la data de 1573.

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Thomas... Census Natalis: Thomás” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 66-67). “barthomeu t homas/L XXXIII... joan thomas XIII... Joan thomas de cardedeu/a L XVII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “8 maig 1596. Convocats constituïts y aplegats dins la iglesia parrochial de Sant Pere de Vilamajor. homes del consell Joan tomas” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, p. 85rv-86). “Veynat Pla. Tomas, Francesch Tomas, Maria, Joan i Mariagna Tomas” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “ “Veŷnat del Pla: Thomas. Joan Thomas 2 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Beŷnat del Pla: Tomas. Bertran. Patronila Tomàs. Joseph Bertran. Marta muller, Joseph i Thomas fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1813 i 1822*). “Veynat del Pla:Thomas. Bertran. Joseph Bertran, Josepha muller, Antonia Bertran vídua, Jaume fill ” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Fraxaneda: Tomás. Madalena Rovira vídua, Jacinto fill, Teresa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Pla. Tomàs. Joan Bassa, Rosa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Veynat del Pla: Tomàs. Albert Icart, Maria i Joan” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “1951. Aportaren els seus jornals

per a l’adaptació i ampliació de l’era per a camp d’esports i joc de bàsquet: Cavall. Artur Arabia” (ADB, Caixa5.60, *Ll-pparroqs.XIX*). “En thomas” (ACA, Batllia General de Catalunya A403. *fogatge* de l’any 1497). “Lo mas Tomas” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515. Vegueria de Barcelona. Vilamajor). (HMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Thomàs... Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Tomàs” (*QuadV*, núm. 3, pp. 14-15). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimecres. 25 gener: en Tomas” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Casa de pagès coneguda per can Tomàs, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, punt anomenat el Pla, migdia enfront el camí públic anomenat de can Tomàs” (RPGr, Il. 1, fca. 90, f. 244). “Artur Arabia Ventura. El Pla. Can Tomàs. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 11, f. 1, parc. 110d). “Can Tomàs” (*QDV*, núm. 1, p. 26). “1721. Joan Tomàs, pagès de Sant Pere, al mas Tomàs” (*VCCPM*, p. 46). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Tomaa. Distància: Mitja hora” (*VCCPM*, pp. 49, 51). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 3. Noms de sants del Nou Testament. Tomàs. Thomàs. Del nom d’apòstol *Thomas*, que significava ‘bessó.’” (*ELIC*, p. 79).

Tomàs, el bosc de can; el mas Tomàs i la vinya de can Tomàs.

La documentació del capbreu del segle XVIII, com a veïnatge de la vinya d’en Sallent, anomena el mas Tomàs: Puiggraner Superius-Puig Graner Sobirà.

v. *el camp de la Bassa, l’hort d’en Clavell, el camp d’en Derrocada, el puig Graner, el mas Messeguer, les Planes, la vinya d’en Sallent*.

“Mas Thomas” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 24). “A. Thomas, homo Dni Regis dicit: quo tenet mediu Thomas pro Dº Rege, et facit tres solidos et quatuor denarios in festo. Sti Petri pro Porcada. Im pro quoda honore qui est in Plano inter duos annos septe denarios, et in tercio anno tres denarios. Im octo denarios in festo Natalÿ. Item unu Pullu de recognicionibus im tres octavos ad Mensura de Granollers

de forestatge. Im unu cortერიu vini pro locido Regi, et alium fabro. Im media tragina. Im media quarteria Bladi pro locido Regi, et alia fabro. Dicunt tamen Jurati quo ipse facit modo una quarteria Bladi pro locido Regi, et fuit ei, ut dicitur forçada illa media por Petru de Barre Bajulus Villamajoris, et Conventu... Bernardus Clavel, tenet mediu Mansu Thomas pro Dº Rege, et facit de sensu tres solidos, et quatuor denarios pro Porcada in festo Sti Petri. Im unu Pullu pro recognicionibus. Im media quarteria Bladi pro locida Regi, et alia media fabro. Im tres octavos de forestatge. Ad mensura de Granullerÿs. Im media tragina, et media Jova. Im septe denarios in festo Natalÿ” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 51-52, 54). “24 novembre 1728. Nos Joannes Thomas major dierum, et Joannes Tomas minor dierum pater et filius ambo agricolam parra. Sti. Petri Villamajoris, pocessores mansi Thomas et ejus terra. Primu totum illumm mansum vocatum Thomas domorum cum suis terris, honoribus, et possessionibus tam cultivis, quam hermis et boscaris cum arboribus, oriente Derrocada cum itinere, meridie honoris nostris, occidente riaria de Vilamajor, et a cirtio honoribus Derrocada” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 208rv- 209rv). “1493. Romeu Llull... *dominus* i senyor alodial del mas Tomàs, de Sant Pere de Vilamajor... establiment emfiteùtic a favor de Bartomeu Tomàs, anomenat propietari i hereu del mas Tomàs, quodam itinere. Terra fuit pertinenttÿs Mansi Canal de la Riera” (*SRC*, pp. 81, 157, 352). “Maria Bertran Pineda (casa Tomàs), avui Josep Parera Oliveró vinya, secà. Casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 53). “Terreny en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, hereus de can Tomàs, migdia la carretera de Sant Antoni de Vilamajor a la Garriga, llevant camí de carro que dirigeix a Sant Pere de Vilamajor” (RPGr, Il. 6, fca. 559, f. 57). “Casa de pagès composta de baixos i un pis, coneguda per ‘Mas Tomàs’, situada en el terme de Sant Pere de Vilamajor, i punt anomenat ‘El Pla’, conjuntament amb les terres annexes, terra de conreu secà, part regadiu, part erm, pastures i alzinar, llevant al nord Francesc Baucis, Pere Icart, J. Pujol Riera, llevant Dolors Moreno de Llansa, Miquel Sagrera per mitjà de senda, Miquel Sagrera per mitjà de la riera de Canyes, migdia Antoni Marfà, ponent Carme Costa per mitjà de sèquia, Francesc Bancis. Aquesta finca és travessada de nord-sud per la riera de Canyes i un camí que

surt de la casa i va a Sant Antoni de Vilamajor. Gaudeix per regar de vint-i-quatre hores d’aigua els dissabtes de cada setmana procedent del rec del Molí d’en Samon, captada a la resclosa situada sota la casa denominada ‘Can Canals’, gaudeixen d’aquesta aigua la resta de la setmana la Rec-toria de Sant Pere de Vilamajor, la casa denominada can Clavell, i la finca de Mercè Serra” (RPGr, Il. 7, fca. 669, f. 85). “Artur Arabia Ventura. Can Tomàs, cereals, regadiu, erm” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 11, f. 1, parc. 110).

Tomàs, el camí de can

Té una entrada curta pel nord des del poble, sobretot des que es va convertir en el carrer dels Comtes de Bar-celona; a l’entrada a la casa se’n conserva una part. De cara a llevant, ran de l’era, encara surt una part també de l’antic camí que anava a trobar la carretera de Sant Antoni de Vilamajor. També urbanitzat i convertit en carrer.

En una descripció de l’any 1599 ens diu: el camí que va des de la casa d’en Tomàs a la Riera. Aquest part devia ser el camí que utilitzaven per anar al safareig i la riera.

v. el camp d’en Derrocada, el Molí d'en Samon, can Tomàs.

Tomàs, l’era de can

De forma pentagonal, situada ran la cantonada sud-est de la casa. Avui dia en queda només una part amb el rajol original, petit i quadrat, molt malmesa, segurament degut a les batudes amb màquina; és la part que que-da més propera a la casa, amb el porxo al nord. L'altra part, que va ser emportlanada, lleugerament més alta ran l’antic camí d’entrada. Al costat nord i de llevant una pa-ret de pedra baixa protegia i delimitava l’espai de l’era per aquests costats. Es batia amb dos animals de la casa, des-prés amb màquines, es ventava amb forques i posterior-ment amb màquina de ventar. Feien un paller i una pallerà de palla i ordi barrejat i un paller gran d’alfals i trepadella per xerrarar i donar de menjar a les vaques.

“Artur Arabia Ventura. Can Tomàs, era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 11, f. 1, parc. 110f).

Tomàs l’hort de can

Situat a migdia del safareig, sobre el ponent de la riera, era la terra dedicada a horta de la casa.

Tomàs, el safareig de can

Venia molta aigua per la riera, i les dones de la casa anaven a rentar a genollons, al pas de l’aigua. A la dècada de 1950 es va fer un safareig gran i rectangular al costat de ponent de la riera, per poder rentar i també s’aprofita-va l’aigua per regar l’hort.

Tomàs de la Força, en

v. la serra d’en Clavell.

Tomas del Pla, el mas

v. el mas Tomàs.

“7 abril 1599. Mas Thomas del Pla, maig. Per missa de Joan Tomas. Agost. Ítem per missa de Francesca Tomas viuda de Joan Tomas 4 juliol 1632” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 34b).

Ton de cal Manyà, el

Sobrenom compost amb el qual anomenaven l’Antoni Planas, que era de cal Manyà de Sant Antoni de Vilamajor i treballava a can Prat del veïnat dels Boscassos. Es cui-dava de les eugues, llaurava i treballava la terra, era un personatge callat però molt donat a la seva feina.

Ton Ribalta, can

És la mateixa casa que coneixem i anomenem sobre-tot can Quico Ribalta.

v. can Quico Ribalta.

“Casa de pagès anomenada can Ton Ribalta, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant Josep Carrera, migdia mas Sauleda, ponent-nord Pau Filbà, nord camí de Santa Maria de Palautordera. Joan Pruna Pascual” (RPGr, Il. 2, fca. 169, f. 188). “12 maig 1916. Joan Pruna Pascual. En mèrits d’expident possessori. Una casa de pagès anomenada “Ton Ribalta” situada en aquest terme de planta baixa i pis, assenyalada amb el núm. 27, amb una peça de terra agle-vada, conreu de secà i erm de quatre quarteres, dos quar-tans, llevant Josep Carreras, Josepa Donadéu, migdia mas Sauleda, ponent Pau Filbà, nord Filbà” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 37-37rv).

Ton Ribalta, la gleva de can

“Joan Pruna Pascual d’aquest poble. 2na. “Glevade can

Ton Ribalta”, llevant Josep Carreras i Josepa Donadéu, ter-res del mas Sauleda, ponent Pau Filbà, nord Pau Filbà i un camí que dirigeix a Palautordera, secà de tercera, erm de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 197, f. 215, any 1916).

Tona, can

Casa del veïnat de Vallserena, situada en una plata-forma solella lleugerament enlairada a ponent de la ri-era i el camí de Vallserena, des del qual entra el camí de can Tona, fins arribar al barri tancat. Aquesta casa i el seu entorn, que s’ha reformat profundament, actualment té una estructura de coberta a doble vessant desigual d’al-çada, perpendicular a la línia de façana orientada a mig-dia, construïda en planta baixa i dos pisos, amb el núm. 22 sobre la volta de la porta d’entrada, conserva alguns elements antics de pedra als brancals de les obertures del primer pis que tenen les llindes de totxo o cairó.

Expliquen ara, que aquest nom ve pel nom de fonts de l’avi, l’Antoni Raventós natural de Sant Sadurní de Noia que, a més cantava molt bé, entona, o entonava bé. Va venir a començament del segle XX on se’l varen afillar uns oncles, casa aleshores coneguda com el Corralet d’en Brau.

Tanmateix, malgrat la tradició i la llegenda, ja veiem com el nom de can Tona és molt anterior a les rondalles del segle XX.

v. can Lledó.

“Veÿnat de Vallserena: Tona. Bassa. Jacintho Bassa, Mag-dalena muller, Joseph fill, Margarida muller, Jacintho fill, Magdalena Bassa” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Vallse-rena. Tona. Basa. Magdalena Basa, vídua, Joseph Basa, The-resa muller, Jacinto Basa, Josepha muller, Joseph fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*). “Vallserena: Pau Bassa, Teresa muller, Jacinto i Pere fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Vallsarena: Tona. Josep Perez, Dolors Guri, Joan Rebentos” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Veynat de Vallserena: Tona. Joseph Pares, Anton Raventos, Paula” (ADB, Caixa 1.10, *Ll-bCom11910*). “questio de las ayguas. 1912. Junta de defen-sa de Ayguas del Mogent, anaren a la reunió de Sant Pere de Vilamajor: Josep Parés (Tona)... 1951. La obra del centre de culte., donaren jornals: Josep Raventós (Tona) jornal” (ADB, Caixa5.60, *Llpparroqs.XIX*). “Casa de pagès coneguda

per Tona, agrupació E-H , assenyalada amb el número vint-i-dos, de planta baixa i pis, amb un pati al davant tancat amb parets en el qual hi ha corral, quadra i pallissa, té unit una terra de regadiu, secà, vinya, olivar, erm de cabuda quinze quarteres i mitja, situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant riera de Vallserena, Josep Carreras, Carles Canudas, Pere Gordi, migdia Carreras, part torrent de l’Arnau, nord Jacint Barau, Pere Clavell, Joaquim Farrerons, en part per mitjà del camí de Palautordera. 24 març 1902. Josep Parés Marrugat; Antoni Raventós Parés; Antoni Raventós Varias” (RPGr, Il. 2, fca. 186, f. 225). “Veïnat dels Boscassos i Vallserena. Can Tona” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Antoni Raventós Variás. Vallserena. Can Tona. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 10, parc. 61c). “Can Tona, nom possiblement derivat del cogom *Letona* (Lledó), documen-tat a Vilamajor al segle XIII... Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Tona1235 (plànol)... Masies, tinents i amos de Sant Pere. Can Tona que deu ser el mas de Ber-nat de Letona o Lledó, nom que potser prove de *lotone* –lledó- el fruit del lledoner” (V872-1299, pp. 22, 46b, 77).

Tona, la bassa de can; el molí de can Tona; els pous de can Tona; el rec de can Tona i la resclosa de can Tona.

En el triangle dels camins de Vallserena i d’entrada a la casa de canTona, una peça al costat de l'altra, els pous, el molí de vent i la bassa per rentar i regar. La bassa-safa-reig amb doble rentador, que avui es conserva però buida, està situada justa arran i sota el camí quan arribem a la casa i en segueix la forma del marge. De forma gairebé rectangular d’uns 7 x 6 m, marxa lleugerament a la cara nord a buscar el marge essent el costat de ponent més llarg. Buidada al terra, a un nivell inferior al nivell del ter-reny, construïda de pedra amb totxo al voltant dels cos-tats nord-llevant, d’una paret d’amplada 0,50 m, corona-da amb totxo i mig pla, amb els dos rentadors als costats de llevant i de migdia.

El molí de vent estava sustentat per un trípodè metàl·lic, amb una contra-barraca, al pou situat al nord d’aquest conjunt. Avui encara es conserven els dos pous rodons, baixos, tapats amb planxes metàl·liques i la bassa-safa-reig, però el molí fa anys es va eliminar.

A can Tona tenien un altre molí de vent amb el pou

al costat, a la peça de terra situada sobre el torrent de l'Arnau, anomenada el camp del Molí. L'aigua no podien portar- la a la casa per la seva posició elevada, així cons-truïren la torre de més de 10 m que encara hi ha i, per pendent, portaven l'aigua a la masia.

Davant de la casa hi ha el pou de construcció rodona de pedra i totxo, tapat amb coberta plana.

La resclosa de can Tona estava situada al capdavall del camí del pi Gros, al pas de la riera de Vallserena, on es desviava l'aigua que circulava pel rec a ponent de la riera de Vallserena per regar una peça de terra de can Tona si-tuada més avall.

“Antoni Raventós Varias. Vallserena. Can Tona. Bas-sa-pou-molí de vent” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 10, parc. 65c-e). “2. Reg. 2.2- Captació d'aigua. a.2.3) amb molins de vent: n'hi va haver un a can Tona” (*QDV*, núm. 6. L'agricultura (1850-2000). II, p. 58).

Tona, el bosc de can; el mas Tona i la vinya de can Tona.

L'Antoni Raventós que vingué a Sant Pere de Vilama-jor procedent de terra vinícola, va anar plantant totes les terres del mas de ceps de diferents classes, amb resultats diferents segons el punt, car a la zona de l'Esquei el raïm i el vi era de grau i de qualitat, en canvi a baix el pla passava el contrari. Tanmateix, el bosc va anar substituint les ter-res de sobre la casa i avui el pi i l'alzina, omplen les faldes del costat de ponent fins arribar al torrent de l'Arnau.

“10 octubre 1912. En mèrits d’escriptura d’inventari otor-gada per Antoni Raventós Varias. 1er. una casa de pagès coneguda per Tona, assenyalada amb el núm. 22, de planta baia i pis, té al davant unpati tancat amb parets en el qual hi ha corral i pallissa, i unit a ella formant una sola fin-ca, una extensió de terra, regadiu, secà, vinya, olivar i part sense conrar, de 15 quarteres, sis quartans, llevant la riera de Vallserena, Josep Carreras, Carles Canudas, Pere Guardi, migdia part Josep Carreras, part amb el torrent de l'Arnau i Pau Basa, ponent el mateix Basa i el torrent de l'Arnau, nord Jacint Barau, Pere Clavell i Joaquim Farrerons, en part i per mitjà del camí de Palautordera” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 18rv-19.1). “Antoni Raventós Varias. Vallserna. Can Tona, cereals, regadiu, pins, vinya” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 10, parcs. 58, 60-61, 65).

Tona, el camí de can; la carena de can Tona i la passera de can Tona.

El camí entra des de la cara de ponent del camí de Vallserena, davant de la casa en un recorregut que tra- vessa la quintana i entra al barri per l'antic espai de l'era, tanmateix de cara a migdia continua envoltant les terres del mas i pel centre puja un brancal a la carena de can Tona, que es un pas de veïns.

Avui, després de construir un vial nou al costat de migdia de la quintana de la casa que porta a la urbanitza- ció de can Derrocada, a Sant Pere de Vilamajor i a escola la canalla de Vallserena, hom l'anomena el camí nou de can Tona.

La passera estava situada al capdavall del camí del pi Gros, en arribar a la riera de Vallserena, on hi ha un mur de pedra que fa un salt d'aigua, punt on travessa el camí, La passera estava formada per dos taulons i una corda per poder-se agafar.

“Can Tona, camí” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 10).

Tona, el camp de can; el pla de can Tona i la quin-tana de can Tona.

La quintana de can Tona era una peça gran de regadiu on s’hi feia de tot, situada al pla de can Tona, ran el cos- tat de ponent de la riera de Vallserena fins arribar sota la casa, per on va passar posteriorment el camí de Vallse-re-na, paral·lel a la riera. Avui la terra té unes 4-5 quarteres.

“Peça de terra en el terme de Sant Pere de Vilamajor, de- nominada camp de can Tona, nord riera i camí, migdia Antoni Raventós, llevant Teresa Carreras, ponent torrent Arnau. Vicenç Guardi Alemany; Rosa Guardi Verdaguer (1944)” (RPGr, ll. 4, fca. 387, f. 55). “Pere Guardi Casanovas.. Vicenç Guardi Alemany. 1ra. “Vallserena”, llevant riera de Vallserena, migdia Josep Badell, part el mateix propietari, ponent la mateixa propietària, nord Josep Carreras, rega- diu de primera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 107, f. 112, alta 1915).

Tona, l’era de can

Situada entre la cara de migdia de la casa i el camí, el porxo on guardaven la tartana, el cavall i l’euga al costat de ponent. Espai de terra que es ruixava i preparava per batre amb els animals propis i, més endavant amb la mà-

Can Toni

quina de batre de corretja d'en Sever de Llinars. Es cons-truïen els pallers de blat i les palleres d'alfals a la vora de les dues grans nogueres de la cara de migdia. Amb màrfe-gues es portava el boll a la pallissa.

“Antoni Raventós Varias. Vallserna. Can Tona. eraa” (AMS-PV, *Cad1955*, pol. 10, parc. 61d).

Tona, la gleva de can

“Antoni Raventós Varias. 1ra-2na-3ra.“Gleva de can Tona”, llevant Rafel Farrarons, migdia Francisco Parera, Segimon Cortès, Carles Canudas, ponent Jacint Brau, Jaume Planas, nord Farrarons i Pere Clavell, secà, vinya i olivar de terce-ra... 2na. llevant Jacint Brau, mmigdia Isidre Parera, ponent Joan Garriga, nord Esteve Planas per mitjà de camí, secà de segona... 3ra. llevant la riera de Vallserena, migdia Pu i Jacint Bassa, ponent-nord amb el camí que dirigeix a Pa-lautordera, regadiu, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 203, f. 222-22rv, alta 1913).

Toni, can

Casa de planta baixa amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana, amb una part central paral·hela, amb un pis de sota coberta al centre de la cons-trucció, i un segon cos al costat de ponent de planta baixa

també amb el mateix tipus de coberta de l’obra principal de doble vessant de coberta paral·lela a la línia de façana orientades a migdia i al nord l’entrada principal amb un gran arc de mig punt de toxo a plica de llibre, el mateix material de la resta d’obertures a les finestres d’arc rebai-xat. A la façana lateral de l’entrada una imatge de ceràmi-ca de Sant Antoni Abat. Situada a la meitat de la propietat de la Roureda, a migdia de la casa principal.

També la casa de la parròquia de Santa Susanna, al sud-est, sobre de can Jaumet. En estat de ruïna.

v. *can Jovany*.

“Bruguer Nou: Toni. Jaume Gutinell, Margarida muller, Pere, Eularia, Maria fills, Cotilda, sordeta” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-Com1870-1871*). “Bruguer Nou: Maria Juvany, Teresa Juvany, Antonia Bosch” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Bruguer Nou: Toni. Teresa Cassa, vídua, Jordi Delom, Maria muller, Miquel i Fernando fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Isa-bel Casals Mas. La Roureda. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 12, f. 2, parc. 64f). “Joaquim Serra Codony. Can Toni, ruïnes” (AMSPV, *Cad. 1955*, pol. 16, f. 4, parc. 13g). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Toni. Distància: Mitja hora i més” (*VCCPM*, pp. 49-50). “Les Masies: Toni. (quadre) ... en runes... La Tordera. Can Toni. Situació: a l'esquena de can Jaumet Roca” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 119). “L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Cal Toni. (6). Matrimoni i tres fills, nen de set anys” (*CostaM*, pp. 190-191).

Toni, el bosc de can; el mas Toni.

v. *el mas Roca*.

“Pere lcart. Toni de Santa Susanna. Per la terra de secà, bosc, erm” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 183).

Toni, el camí de can

Camí intern de la propietat de la Roureda, des del camí d’entrada principal, es deriva de cara a migdia el camí d’accés a can Toni.

Tonoï, en

A la documentació del segle XVIII que ens parla de la roca del Llor ens dóna de veí Tor, segurament cognom, àlies Tonoï, potser un diminutiu afectuós d’Antoni-To-

ni-Ton-Tonoï, terres anteriorment del mas Planell. *v. la roca del Llor*.

Tor, can

Habitatge anotat a la llibreta de comunions de l’any 1672, com a Tor Perera. Podríem creure, de la forma que està inscrit, que formava part del mateix nucli de can Pe-rera de Canyes, o d’un estatge molt proper a la masia.

v. la roca del Llor, Tonoï.

“Veŷnat de Canŷes. Tor. Eularia Tor, vídua. Antoni, Maria i Pere Coma, Pere Mural, Jaume Tor, Joan Perera, Joseph Vila, Soler, Gabriel Cortes, Speransa Pujol, Paula Roca” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*).

Tor Perera, can

v. can Tor.

Tordera, la; el pont de la Tordera i la terma de la Tordera.

“23 agost 1919. Cinquè molló. Es reconeix com a tal la in-tersecció del pla vertical que passa per l’eix del pont de pedra anomenat “Pont de la Tordera”, del camí carreter de Sant Esteve de Palautordera i del Montseny, amb l’eix de les aigües corrent de la “riera de laTordera”. La línia de ter-menal reconeguda entre els mollons quart i cinquè és la recta que els uneix. Sisè molló en el punt d’intersecció dels eixos de les aigües corrents dels torrents anomenats riera de la Tordera i torrent de can Felip. La línia termenal reco-neguda entre els mollons cinquè i sisè és l’eix de les aigües corrents de la riera de la Tordera. És comú aquest molló sisè als termes municipal de Sant Pere de Vilamajor, Fo-gars de Montclús i Montseny... 25 d’agost de 1919. Primer molló en els eixos de les aigües corrents de la “Riera de la Tordera” i del “Torrent de can Felip” molló comú dels ter-mes municipals de Sant Pere de Vilamajor, Del Montseny i de Fogars de Montclús” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i Fogars de Montclús... i de Sant Pere de Vilamajor i del Montseny). “Riera de la Tordera” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 1.2, 2.4-5). “La Tordera: Aquest riu, que s’inicia a Sant Marçal, dins el terme municipal del Mont-seny, baixa per raconades de gran bellesa paisagística, i

entra en el terme municipal de Fogars de Montclús, rebent el torrent de can Felip per la seva esquerra, marcant pel seu eix el límit termenal amb Sant Pere de Vilamajor. La carretera del Montseny corra pel seu costat de llevant, fins que el travessa pel pont de ca n’Illa, i després circula pel costat de ponent, fins que ambdós surten del terme i en-tren al terme municipal de Sant Esteve de Palautordera” (*FogarsM*). “Riu Tordera, pols. 14-16” (AMF, *PICad1952*).

Torn, el

“14 juny 1598. Ego Petrius Nadal, agricola Parra. Sti Petri Villamajoris dominus et possessor Mansi Nadal et ejus terrarum dicte parra. item etiam habeo et possessionibus mansi Planell illa petia terra in loco vocato lo Torn, orien-tem mansi Llenyadera quem possidet Planell, meridie cum Riaria de Vilamajor, occidente honoribus mansi Molner, eta cirtio mansi Planel quem possidet Gel de Cañamás” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 167-167rv).

Torn, coll del

v. Nespler de Sant Lleïr, sa Nogaria.

“Ollina de Sant Lleïr. Coll de Torn” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 7). “Geraldus B. Homo Regis dicit tenet una fexa as Col des torn” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 8).

Torn, el pla del

“Pla de torn, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 7rv). “Pe-trus lobet homo afocatus de Sto Licerio juramento dicit queo tenet pro Dº Rege, apud planu de torn alia fexa et dat tasca” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 12).

Torralba

“Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor se-gons el fogatge: Torralba” (*QuadV*, núm. 3, p. 15).

Torre, can

Antiga casa de la zona del Bruguer, sobre el costat de ponent del torrent del Fou. Casa de façana allargada, de gran estructura, construïda en planta baixa, planta pis i golfes, amb coberta a doble vessant, perpendicular a la línia de façana orientada a migdia. Es va deshabitar du-

rant anys, va entrar en ruïna i, després de comprar-la l’An-dreu Pujadas Bachs de can Grill, decidiren enderrocar-la a la dècada de 1940. L’any 1985 el matrimoni d’en Pere Pujadas i la Dolors Alsina Pou varen construir en el ma-teix solar, però més endavant i propera al pas del camí de can Cristòfol, la casa nova també anomenada can Torre, a meitat de la dècada de 1980.

Veiem documentada aquesta casa a meitat del segle XIX: Can Torre del Fang.

“Pere i Maria Lluïsa Pujadas Brutau. Can Torre, ruïnes” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 12, f. 2, parc. 9od). “Can Torre (plà-nol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Torre, el bosc de can

La major part de la terra de can Torre del Bruguer, es-tava ocupada per un bosc majoritàriament de pi i també d’alzina amb pollancres a la zona del Sot, amb un sotabosc ric i humit on s’hi feien molts bolets, rovellons i pinetells, amb un peça de conreu de dues quarteres. La terra, propi-etat dels dos germans Pujadas va ser dividida per la meitat, fins arribar per la cara de migdia al camí del Sot.

Torre, el camí de can

v. cal Ninyo.

Torre, el camp de can

L’única part dedicada al conreu de la propietat de can Torre del Bruguer, terra de dues quarteres situada a l’en-torn de l’antiga casa. Anomenada el camp de can Torre, o també simplement: can Torre.

Torre Aimar, can

v. Aimar, el mas Pinós.

“9 setembre 1900. Andreu Pujadas Pelliser (Grill). És alta perquè passa al seu nom la casa de pagès anomenada “d’en Torre Aimar”, assenylada amb el núm. 32 que fou pertinences de Josep Planas Carreras” (AMSPV, *ApAm1906*, altes, núm. 1). “Casa de dos cossos anomenada d’en Torre Aimar, ara en estat de ruïnes (1961), en el terme munici-pal de Sant Pere de Vilamajor, erm, bosc, regadiu, situada en el paratge anomenat el bruguer nou d’en Bacs, llevant mas Jubany, mas Escloper, migdia mas Castellar, ponent el camí de Cardedeu a Cànoves” (RPGr, ll. 7, fca. 666, f. 79).

Torre Aimar, el mas

“9 setembre 1900. Andreu Pujadas Pellicer. És alta perquè passa al seu nom la finca anomenada “Mas d’en Torre Ai-mar” situat en el barri de Brugueres, en qualitat de dret ad-quirent de Maria Aimà” (AMSPV, *ApAm1906*, altes, núm. 8).

Torre del Fang, la

v. can Torre.

“Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Torra del Fang. Distància: Tres quarts” (*VCCPM*, pp. 49-50). “1872. Compra de la imatge de la Mare de Déu dels Dolors. Casa torre del Fang 18 rals” (ADB, Caixa5.6o, Llpparroqs.XIX). “Bruguer Nou: Torre del Fang. Aymar. Esteba” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1886*). “Bru-guer Nou: Torre del Fanch, Pere Bassa, Dolors muller, Ca-milo Exposit” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1903*).

Torre del Fang, el bosc de la; el mas Torre del Fang.

“Esteve Aymà. Torre del Fang, vinya, olivar, bosc, erm, re-gadiu, secà. Casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 1o). “Andreu Pujadas Pellicer d’aquest poble. 3ra. “Torre del Fang” llevant Josep Parera Oliveró, migdia Ramon Pou, ponent Joan Pruna, nord Ramon Volart, secà de tercera, erm de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 184, f. 198-198rv, alta 1906).

Torre de can Gol, la

Construcció de planta baixa i pis amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana de cara a migdia amb el número, 2, situada sobre una plataforma solella a ponent de can Gol del Bosc, ran el començament del bosc.

Torre Guillerà, la

Casa de planta baixa i pis amb coberta a doble ves-sant perpendicular a la línia de façana, orientada a migdia, situada sobre el termenal amb Sant Esteve de Palautor-dera, ran el camí de França, per això d’antic havia estat hostel, on paraven a mig camí la gent que feia aquest recorregut. Es veu la línia de coberta allargada pels dos laterals de la casa, cosa que indica una reforma i ampli-ació que es va portar a terme a partir de la meitat de la

primera dècada del segle XXI, fins aleshores havia tingut una ruïna progressiva.

Cal remarcar la forma d’anomenar per part del rector a mitjan segle XIX: Can Torre de la Guïllera.

v. *Marçala*.

“Sot del Om: Torre Guïllera. Montasell. Gaspar, Jacinta, Jo-sepha, Pere, Gaspar, Felip, Tomàs, Isidro” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870.1871 i 1886*). “Sot del Om: Torre Guïlera. Jaume Torras, Antonia muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11887*). “Memòria de l’altar de S. Josep. Fou construï7 l’any 1879, foren recollides almoines: Jaume Torres de Torreaguïlera” (ADB, Caixa5.60, Llpparroqs.XIX). “Sot de Lom: Torre Guïlera, Joan Ventura, Teresa muller, Josep i Joaquima fills, Isidroeo Llobera” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Heretat anomenada Torre Guïllera, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, forma per una casa de pagès i terres, part regadiu, amb l’aigua del torrent del sot de l’Om, llevant sot de l’Om, Manuel Nadal i altres, migdia Josep Bachs, Josep Pou, ponent Francesc Gras, Josep Puig, conegut per Ribes, el camí de la serra Llonga, nord Segimon Pou, Miquel Badell i un torrent. Miquel Arabia Pou; Josepa Perxachs Puig (1943)” (RPGr, Il. 3, fca. 331, f. 361). “Tomàs i Teresa Arabia Perxachs” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 7, f. 4, parc. 46c). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Torra de la Guïllera. Distància: Una hora” (VCCPM, pp. 49, 52). “Els rellotges de sol. Masies amb rellotge de sol: Torre Guïllera” (*QuadV*, núm. 2, p. 30).

Torre Guïllera, la bassa de la; el pou de la Torre Guïllera i el safareig de la Torre Guïllera.

El pou, situat just al davant de la casa, entre l’era i la figuera, sobre el sot, de coll rodó, obert amb dos pilars i una biga de fusta que aguanta la politja i la corriola amb la qual es pujava l’aigua a galledes per a la casa i també per omplir la bassa que tenia just al costat nord del pou, ara hi queda una petita plataforma, on embassaven l’aigua per a l’oli.

El safareig, construït de pedra i portland, situat just a baix ran el pas de la riera, al capdamunt del camí rodó, s’omplia per poder rentar i regar la casa del camp Rodó.

v. *el rec de can Parròquia*.

“Tomàs i Teresa Arabia Perxachs, bassa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 7, f. 4, parcs. 45c).

Torre Guïllera, el bosc de la; el mas Torre Guïllera i la vinya de la Torre Guïllera.

Avui la zona arbrada ocupa la major part de les terres del mas, amb l’espai dedicat a la vinya, que era un conreu important a la seva època, com podem comprovar avui encara amb la instal·lació i les eines que es conserven d’aquesta activitat. Les faldes de la cara de migdia de la casa, eren ocupades en la seva totalitat per les antigues vinyes a la falda de la serra Llarga, avui cobertes de pins i alzines que ombregen i dificulten l’entrada del sol fins la façana i l’era del seu davant.

“Jaume Matas. Torre Guïllera de Vilamajor. Per la terra de secà, bosc, erm, regadiu. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 210). “29 novembre 1907. Jo-sep Arabia Suqué, veïna de Barcelona. En mèrits d’escrip-tura de venda perpètua otorgada per mare i fill Antònia Llopart Esteve i Vicenç Torres Llopart. Una heretat anomenada “Torreguïllera” situada en aquest terme, que es compona d’una casa de pagès assenyalada amb el núm. 23, de planta baixa i pis, amb uncorral unit i una extensió de terreny de trenta quatre quarteres i cinc quatans, re-gadiu, secà, bosc i erm, llevant amb el torrent del Sot de l’Om [Sot de l’Aigua], terres de Manel Nadal i altres de Pro-jecte Martorell, migdia Josep Paulí, Josep Pou, ponent Jo-sep Puig (a) Ribes i el camí anomenat de Serrallonga, nord Segimon Pou alies Cruixent, Miquel Dadeu àlies Vilorda i un torrent” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 11-11rv.2). “Joan Arabia Suqué, de Sant Esteve de Palautordera. “La Torreguïlera”. llevant torrent del sot de l’Om [Sot de l’Aigua],Manel Nadal i Projecte Martorell, migdia Josep Bahs i Josep Pou, ponent Josep Gras, Josep Puig i el camí anomenat de Serralonga, nord Segimon Pou i orient amb Miquel Badó (a) Vilorda i un torrent, secà i regadiu de tercera, bosc i erm de sego-na” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 13, f. 13.2, alta 1912). “Tomàs i Teresa Arabia Perxachs, alzines, pins, cereals, re-gadiu” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 7, f. 4, parcs. 41-42, 45-46).

Torre Guïllera, el camí de la

De fet el camí que condueix fins a la Torre Guïllera i després continua endavant fins a can Parròquia i can Sota, segueix el recorregut del torrent, fora del terme municipal fins arribar sota la Torre Guïllera, on travessa a gual, puja fins a la casa i s’endinsa per l’obaga boscosa de

la falda nord de la serra Llarga, fins a trobar el camí de ca-rena. De cara a ponent continua el camí de can Parròquia. “Camí de Torre Guïllera” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 7, f. 4).

Torre Guïllera, l’era de la

De forma rectangular, amb bancs de pedra al volt, for-ma part del pati d’entrada de la casa. Espai enrajolat, en-cara que l’entrada i el treball de les màquines de batre va malmetre i trencar les peces del sòl. Es feien batudes amb els animals i s’ajudaven amb les cases del veïnat.

“Tomàs i Teresa Arabia Perxachs, era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 7, f. 4, parc. 46d).

Torre Guïllera, la figuera de la; la surera de la Torre Guïllera.

Curiós exemplar el d’aquesta figuera amb nombrosos troncs que arrenquen d’una base comuna i donen dos tipus de figures, de coll de dama, negra, i també de fruit blanc. Té una brancada irregular i oberta.

La surera situada just sobre el marge i al costat de la porta d’entrada a la casa des del camí, amb un volt de canó de 1,8o sense pelar, amb una capçada irregular i es-claríssima.

Torre Guïllera, el sot de la

Baixa ràpid per la cara de migdia de la casa, sota l’era, pel faldar de les antigues vinyes, a on encara es troben i veuen les rases i rasons d’aquest antic conreu. L’aigua que recull el sot travessa el camí i va al torrent de can Traveria sota la casa.

Torre de l’Homenatge, la

Antiga torre del Castell de Vilamajor, que després serà el campanar de l’església de Sant Pere. v. *el Castell de Vilamajor*.

Torre Verdeguer, la

Casa-residència de construcció moderna, situada ran el camí dels Quatre Camins.

“La Torre Verdaguer” (Flnform. El Camp Gran).

Torre Verdeguer, el pi de la

Pi de notable presència, que s’alça a bona alçada ran

el costat de llevant del camí dels Quatre Camins, abans d’arribar a la cruïlla que pugem de Sant Pere. Avui queda dins la residència anomenada Verdeguer, ran la tanca de la finca en un espai de jocs infantils. De 2,05 m, de volt de canó i 16 m Ø de capçada.

Torrella, can; el mas Torrella; la feixeta sota el mas Torrella; la quintana de davant can Torrella, la quintana sota el mas Torrella i la vinya de can Torrella.

Per les descripcions que ens fan de la casa Torrella en el capbreu del segle XVIII, s’ha pensat en fer l’entrada de la casa com a can Torrella, i a continuació els topònims derivats. Casa situada al veïnat del Pla, anotada a la lli-breta de comunions de l’any 1672 entre can Canal i can Noguera.

v. *la Doma, el veïnat del Pla, el turó de Sant Pere, el camp de d’amunt lo Vall*.

“1 juny 1436. Petrus torrella, manso torrella” (ADB, *Cai-xa10.130, CapbRend1436*). “Banet torrella/Ly.L... pere torre-lla ferrer/ L XXI... Pere torrella/. C XXXXII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “6 abril 1647. Bernat Torrella... mas Alemany a 5 de maig de 1562. Firmat per Canal a Miquel Torrella y Jo-ana muller sua de un cos de terra de pertinencies del mas Ferrer de dos cortans de forment propla fortaleza de Vila-major, termina a llevant ab honor de Antoni Mammaler y foren de dit mas Ferrera, a mitx dia ab lo vall de la força, a ponent ab honor de Baltthasar Vilaseca tambe de dit mas y a tramontana ab honors de dit Ferrer” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, pp. 27, 33brv). “Veynat Pla. Torrella. Pau i Elli-sabeth Torrella” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “ “24 novem-bre 1727. Ego Jacobus Massaguer Laborator Parra. Sti Petri Villamajoris, habeo, teneo et possideo. Primo quendam troceum terra campum tinetia unius cortani et medii fru-menti cum aqua ad rigandum in in eadem parra. Villama-joris, et in loco vocato la quintana suptus Domus Mansi Torrella de pertinentiis illius, orient cum honoribus den Llinás, meridie honore Petri Duran, quem possidet a dicto mansi Torrella, ab occidente et a cirtio honoribus mansi Torrella. Et pertinet et spectat et firmate per Margaretam Torrella, et Daviu uxorem Joseph Daviu, et Torrella agrico-la dict parra, et Michaellem Torrella, et Daviu etiam agri-colam ejusdem parra. dictorum conjuguem filium... Item

habeo et possideo alium troceum terra campum tintenia medii cortani frumenti um aqua ad rigandum in dita par-ra. in loco vocato la feixeta sota del dit Mas Torrella qui est de pertinencies dicti Mansi Torrella, oriente honoribus den Llinás, meridie honore meo, occidente Torrella, cirtio honore den Noguera... Item etiam teneo, habeo et possi-deo alium troceum terra campum cum aqua ad rigandum tientia duorum cortanorum frumenti eadem in parra. Vi-llamajoris, et in loco dicto en la quintana devant la Casa de dit Mas Torella, oriente Petri Duran, meridie, occidente, et a cirtio, dictorum Torrella... Item habeo et possideo alium troceum terra campum unius cortani de pertinentiis illius petia terra campa octo cortanorum in loco vocato Mas Torrella alies dit Mas Marrehi, orient Petri Duran, camino Iglesia mediante, meridie honore meo manso Torella, oc-cidente, et a cirtio mansi Torrella, firmate per Josephum Daví, Torrella, et Marray, et Margaretam Torrella, et Daviu... 17 agost 1731. Ego Joannes Noguera Marray agricola par-ra. Sti Petri Villamajoris. Quam habeo et possideo Primo unam partem Casale seu domus cum parietibus ad latus domus Mansi Torrella que antea fuit una sola domunt nuncupata den Torrella, terminatur dicta pars domus, ori-ente cum restante domus dicti Mansi Torrella, meridie dic-to Torrella des de una paret fins al cim de la escala de dit Torrella, occidente partim cum Arca, cirtio terra proxime... 3 novembre 1724. Item etiam, habeo et possideo totam illam petiam terra cum diversis quercubus ibi radicatis tintenia trium cortanorum frumenti de pertinentis Man-si Torrella, et Marray, oriente Llinás, meridie cum torrent, sive aregall, qui descendit a Vinea dicti Mansi Torrella, et Marray versus rieriam, occidente sumitate marginis mag-ni, cirtio Petri Duran qui fuit dicti Torrella Marray... 1 juliol 1738. Nos Bartholomeu Clavell, et Noguera agricola parra. Sti. Petri de Villamajoris. Primo unam partem Casale, seu-Domus sive duorum cursum tera simul cum parietibus ad latas Domus Mansi Torrella que antea fuit una sola Domus tintenia longitudine versu curty sex pasos” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 66rv-70, 99rv-100rv, 107-109rv, 348-349). “1539. Salvi Torrella, hereu del mas Torrella, de Vilamajor” (*SRC*, p. 398). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Torrella” (*QuadV*, núm. 3, p. 15). “1640. La reconstrucció de

l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a tre-ballar per finalitzar la construcció. Dijous. 9 febrer: Torrella teixidor” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “La Fiscalitat. Llibreta d’anotacions 1436-1437. Torrella... Contractes. Juny 1532. Salvi Torrella, ferrer, lloga per 4 anys la ferreria i casa... Altres intercanvis: 1545-1550. Noms de les masies: Salvi Torrella” (*VCCPM*, pp. 100, 119, 123).

Torrella, la serra d’en

v. *l'Arbre Morell*.

Torrella del Mas, en

v. *el puig de Sant Pere*.

Torrella de les Oliveres, can

“21 novembre 1595. Ego Michael Castellà agiculture par-rochia Sancti Petri de Villamaioris habit in domo den Tor-rella de les Oliveres vicinals dicte parrochia accepto a que vos Antoni Castellana uxor mea” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, p. 38rv).

Torrellet, el

“27 octubre 1726. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Parra. Sti Petri Villamajoris, teneo, ha-beo et possideo petiam terra qui est supra mansum oller in loco vocato lo torrallet, oriente, meridie, occidente et a cirtio cum honoribus dicti mansi Riquer que ego possideo” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 17rv-18).

Torrent, can

“Torrent. Sant Lleïr” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 6). “Sal-vador torrênt, parayre” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimarts. 31 gener: Jaume Torrent” (*QDV*, núm. 8, p. 58, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llo-renç Valls). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 5. Noms d’accidents hidrogràfics, de dipòsits i conductes d’aigua. Torrent. Tor-rents. Torrens. Del substantiu *torrent* (llatí *torrente*), ‘curs d’aigua intermitent.’” (*ELIC*, p. 185).

Torrent; el mas Torrent.

“Torrent homo Afocatus de Sto Licerio dicit que non facit aliquo nisi host et cavalcatam en comunnis et in Ballistis, al comu Villamayory... Census termini Sancti Petri. Domi-ni Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Torrent” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 9, 67). “Pere torren sastret/ a XXXXV” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “En torrent” (ACA, Batllia General de Catalunya A403. *fogatge* de l’any 1497). “Lo mas torrent” (ACA, Secció del Reial Patrimo-ni. *fogatges* any 1515. Vegueria de Barcelona. Vilamajor). (HMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rectors de Vilama-jor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Torrent” (*QuadV*, núm. 3, p. 14).

Torrent, el; l’hort del Torrent.

Es documenta amb el nom del Torrent en la docu-mentació del mas Derrocada del segle XVIII, el que seria un pas que devia servir de pas de persones i també com a torrentera en cas de pluja segons la denominació que es fa: el Callarís i també el Torrent.

v. *el Callarís, l’hort del mas Prat de Sallobera*.

“Arnaldus de Olina homo afocatos de Sto. Licerio jura-mento dixit que tenet proDº Rege una fexa apud hortum de torrent unam fexa et dat tasca” (ADB, *Caixa10.130, Cap-b1281cop.*, pp. 11-12).

Torrent, la peça del

“Peça de terra anomenada el Torrent, en el terme mu-nicipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge de Vallserena, llevant Josep Pou, migdia Joan Arenas, ponent-nord Jau-me Cullell. Travessada de llevant a ponent pel camí de can Blau. Maria Arenas Bruguera; Miquel Bertran Arenas” (RPGr, ll. 5, fca. 487, f. 78).

Torrent de la Força, en

“Torrêt de la forsa. XXV” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*).

Torres, el mas

v. *el mas Gual de la Torre*.

Torroella; el mas Torroella.

Mas Torrella o Torroella segons el document i l’època;

pensem que es tractava de la mateixa propietat.

v. *la plana dels Àlbers, el Forn*.

“Mas Torroella” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 22rv). “Tor-roella, homo Dni Regis, juramento dicit quo tenet Mansu de Torroella pro Dº Rege, et facit de sensu tres solidos, et quatuor denarios pro Porcada in festo Natalÿs. Ite unu par Pulloru de recognicionibus. Ite media quarteria de fores-tatge. Im sex octavos Bladi de locido Regi, et sec octavos fabro. Item unu quarteria et medi avini inter Rege, et fabru. Im una fexa inter Domos suas, et Trilea de Palacio, et dat quintu... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Torroella... Census Natalis: Torroela” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 47-48, 66, 68). “Lo mas torroella” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515. Vegueria de Barcelona. Vila-major). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rec-tor: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Torroella... Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Torroella” (*QuadV*, núm. 3, pp. 14-15). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. noms d’accidents orogràfics i d’altres re-ferents al relleu i aspecte del terreny, muntanyola. Torrella. Torroella. Tarruella, Tarrobella. Turruella. Torruellas. Torre-ies. Torreyes. Torreyas. Variants d’un mateix topònim que es troba com a nom de poble. Prové del llatí *turricella*, ‘tor-reta’. *Turricella* (974); *Torricella* (1192).” (*ELIC*, pp. 158).

Torroella, la

“1 gener 1729. Ego Petrus Duran laborator parra. Sti. Pe-tri Villamajoris, troceo terra trium quarteriarum et media frumenti, in dicta parr. campum etiam cum aqua rigan-dum quaturor cortanorum frumenti et in loco vocato la Torroella, oriente supra dicti mansi Llinás, meridie Joannis Noguera laboratoris, occidente restate troceo dicti Torro-ella et Daviu, que nunc possidet Jacobus Massaguer, itine-re publico et reco, et a cirtio honoribus Torrella et Daviu” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 213rv-214).

Tort, cal

v. *cal Paisà*. “E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 2. Noms de parts del cos i de qualitats i defec­tes físics. Tort. Tord. De l’adjectiu *tort* (del llatí *tortus*), ‘tor­çut’, ‘borni’. La grafia *Tord* correspon més aviat als substan­tiu *tord* (del llatí *turdus*), nom d’ocell” (*ELIC*, p. 278). “tortus –*a* –*um*, adjectivo torcido” (*DLLE*, p. 515).

Tort, el mas

v. *el mas Roca*.

Tosca, la font

“Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vi­lamajor. 5 Font Tosca. 71o m. Petita mina mig ensorrada, d’escassos dos mestres de profunditat, recull l’aigua d’una petita veta (foto-plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 72-78). “La font Tosca (plànol).” (FIinform. Mapa Muni­cipal de Sant Pere de Vilamajor). “TOSC, mot comú a les tres llengües romàniques de la península, probablement del llatí vulgar TŪSCUS. 1ra. Documentació *tosca* 1322; *pe-dra tosca* 1575. Aplicat a la pedra i aigua que té tosca, ho trobem en la toponímiade tots els dominis de la llengua” (*DECat*, vol. VIII, pp. 651-654).

Tosella, la

Peça de terra de conreu allargada, de forma gairebé rectangular, dels conreus de can Ribes, antigament situ­ada lleugerament més elevada que la terra del costat de migdia- encara que després es varen igualar-, al costat de llevant de l’actual camí de can Gras, amb el camí de can Ribes a la cara nord, quan aquest marxa a llevant per con­nectar amb el camí de Sant Elies, des de la cruïlla d’aquest dos camins baixa el rec del veïnat de Canyes i passa pel costat de llevant d’aquesta terra que, cal pensar, es co­neixia amb aquest nom pel tipus de conreu que s’hi feia. “Josep Puig Plaja. Can Ribes, cereal-regadiu” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parc. 147). “TONDRE, del llatí TONDĒRE ‘esquilar’, ‘tallar els cabells, els pèls’, ‘podar’... *Tosella* es diu d’una qualitat superior de blat, distingida de les altres menes de xeixa, perquè és sense aresta –com si hagués estat es­quilada-a diferència de la *xeixa blanca o menuda* i de la *roja o grassa* i superior al *forment*” (*DECat*, vol. VIII. pp. 556-558).-

Tossals, els

“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Parra. Sti Petri Villamajoris, teneo et possideo petiam terra in loco noncupato los tosals, orient mansorum Parera, et Armengol, meridie mansi Riquer, oc­cidente manso Armengol” (ACVO, caixa o1. fons oo24, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 2orv-21). “*tossal-turó*: m. Eleva­ció rosta del terreny” (*DIEC*, p. 1826).

Trabucades, les

v. *Quarts de Bosc*. “26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vi­cinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, habeo, teneo et possideo petiam terra vocatam las trevucadas, orien­tem ansi Oller, et mansi Parera quos ego possideo, meridie itinere publico, occidente mansi Riera, et mansi Armengol, et partim cum honoribus meis mansi Noguera, cirtio man­so Riquer et Armengol” (ACVO, caixa o1. fons oo24, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 15rv-16).

Traginers

“Oguet homo Iglésia Villa Mayorÿs, juramento dicti quo tenet feixa terra pro Dº Rege item apud tragines alia que dat sixtu” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 22).

Trai, l’era de; la roca de Trai.

Es fa l’entrada d’aquest topònim amb la iodització “traí”, encara que es devia originar amb tota segureta a partir de la paraula “trall”.

v. *can Gener de Sant Lleïr*.

“Bisbal. Roca de Tray, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 6). “Joannes Jener homo afocatus de Sto. Licerio dicit que tenet un campu cum Serrado Andreu a Roca De Traÿ... Ge­raldus B. Homo Regis dicit tenet alia fexa apud Roca de traÿ et dat tasca... Bernardus Nespler homo Dom. Regis juramento dicit de omni honore de hera de tray usque ad salidam dat sexta” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 8-9). “trall ‘soca, tronc d’arbre (1422, 1454 i EValor).” (*DECat*, vol. VIII, p. 813).

Tramunt

“Els primers llocs: *in Tresmunto*, topònim que les refe­rències contingudes en la requesta d’Ervigi no permeten

1

identificar amb precisió sobre el terreny... ‘Villae et Mansi’. En els termes actuals de Sant Pere i Sant Antoni, cases relativament properes. Ramon Tremunt. El sobrenom Tre­munt és clarament un topònim que, com a tal, ja surt a la requesta d’Ervigi del 95o” (*V872-1299*, pp. 44, 52). ‘Villae et Mansi’. En els termes actuals de Sant Pere i Sant Antoni, cases relativament properes, només separades per horts o llenques de terra ‘*et concessit Mocione orto*’, l’llegim a la re­questa de 95o” (*V872-1299*, pp. 45, 48).

Tramunt, can

Nom de casa que es documenta amb aquest nom al plànol de 1919, que es correspon amb la casa anomenada modernament can Tramuntet.

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Tramunt... Census Natalis: Tremunt” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 67-68). “Jaume tra­munt C XXXXIIII... Raphael tramunt/ L XXXXVIII” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “7 novembre 16o6. Bernar­dus tramunt agrícola” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Manu-el Ripoll*, 16o6, pp. 2-3). “Veÿnat de Vallserena: Tremunt y Vallescar. Jacint Tremunt. 3 personas” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Veÿnat de Vallserena. Miquel Argemí, Fran­cisca muller, Francisca i Jacinto fills” (ADB, Caixa 1.10, *Ll-bCom1813*). “Vallserena. Tramunt. Roig. Joan Roig, Elisabet muller, Andreu, Joan, Pere i Antonia fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1840*). “Veïnat dels Boscassos i Vallserena. Can Tra­munt” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Can Tremunt, nom antiquíssim a Vilamajor... Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Tremunt, (vers 95o). (plànol).” (*V872-1299*, pp. 22, 46b). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 6. noms d’accidents orogràfics i d’altres referents al relleu i aspecte del terreny. Tramont. Tramunt. Tramunts. Del llatí *trans montem*, ‘a l’altra banda de la muntanya.’” (*ELIC*, p. 2o7). “trans, prepo­sición de acusativo: más allá de// al otro lado de... *mons montis* masculino: monte, montaña” (*DLLE*, pp. 517-).

Tramunt, el camí de can

Camí que travessava el límit termenal entre Sant Pere i Sant Antoni de Vilamajor, comunicant les cases de can Tramunt i can Tramuntet.

“Camí de cal Tramunt” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc

2

de croquis i notes 4.9). “Veïnat dels Boscassos i Vallserena. Cal Tramunt” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).

Tramunt, el mas; la vinya de can Tramunt.

“Mas Tremunt” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, pp. 21, 25). “F. F. de tramunt homo Di Regis, juramento dicit, quod tenet Mansu de Tramunt pro Dº Rege, et faccit pro sunseu in festo Sti Petri decem solidos, quatuor denarios. Item una quarteriam Bladi pro locido Regi, et alia fabro. Item mediu cortერიu Vini de reremust, et alium mediu cortერიu de munt pro locido Regi. Ite unu cortერიu vini pro locido fabro mitg de must et mitg de reremunt. Item tres corteerios vinide forestatge, et tres Punÿeres de forestatge. Item una tra­gina, et una Jova... A. G. des ledó juraamento dicit quo te­net mediu mMansu de Tremunt pro Dº Rege, et est Alodiui, excepto que facit media pro guardia Domino Regi, sicut Continetur, in instrumento inde confecto. Im una tragina, et facit hunc censu pro dicto Manso eu suis pertinencÿs, et tenedonibus suis... Ram homo Dni Regis, juramento dicit quo tenet pro Dº Rege, tenet mediu Mansu Tremunt pro Dº Rege” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 44-45, 54, 58-59). “9 febrer 1596. Narcís tramunt y llobera pages de vila maior ferma a michael prat de vallescar pages de dita parrochia altre dels curadors testamentaris de Jaume llo­bera” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, p. 83rv). “4 juny 1732. Ego Josephus Tramunt agricola parra. Sti. Pe­tri Villamajoris, pocessor Mansi Tramunt et ejus terrarum dicta parra. Teneo et possideo. Primo quendam Mansum vocatum Tramunt cum omnibus et singulis ejus terris, honoribus, tendonibus et pocessionibus, tam cultis quam heremis, nemoribus Silvis, et aÿls, in loco vocato Mas Tre­munt, et terminatur orientem ansi Ribalta inferiorus, Petri Jacobi Sunyer, et Clavell, qui fuerunt de pertinentÿs Mansi Abril ejusdem, partim honore meo, meridie honore meo, qui fuit mansi Gelabert diruti, quem possidet Gual de Vila­rarasa, honore den Rovira Coll, occidente mansi Collet de Vilarrasa, mansi Riera, mansti Ribalta superioris, et a cirtio mansi Ribata inferioris” (ACVO, caixa o1. fons oo24, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 3o3-3o4). “Els rectors de Vilamajor durant els segle XIII-XIV. 1352-1353. Rector Francesc Olive­ras. 1352. Agnès Tramunt, en el seu testament va carregar el mas Tremunt amb un censal” (*QDV*, núm. 2, p. 16). “Els rec­tors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1538-1549.

Rector: Joan Pere Ferrer, 4/3/1549.
Jaume Tremunt i el seu fill Antoni Tremunt, pagesos, hereus del mas Tremunt a la parròquia de Sant Pere de Vilamajor” (*QuadV*, núm. 3, p. 15).

Tramuntet, cal

Casa de façana allargada del veïnat dels Boscas-sos-Vallserena, orientada a migdia, antiga pagesia que inicialment era la casa d’un masover de can Prat, la qual va quedar dins la urbanització de can Vila, entre els carrers del Pinatell i del Montnegre, i ha estat notablement reformada.

v. *el mas Prat, can Tramunt*.

“Vallserena: Can Tramuntet. Joan Roig, Maria muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886 i 1887*). “Vallsarena: Tramuntet, Jo-sep Font, Maria muller, Josep fill Dolors muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Veynat deVallserena. Tramuntet. Pere i Pau Bassa: ” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “Casa amb un petit tros de terra, situada en el terme de Sant Pere de Vilamajor, coneguda per cal Tramuntet, llevant—mig-dia-ponent Jaume Prat, llevant Badell, migdia Jaume Rou-ra. Agustí Vila Vila (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 218, f. 43). “Miquel Argemí. Tramuntet. Per la terra de secà, erm. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 3). “Agustí Vila Vila. Can Tramuntet, casa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 8, f. 3, parc. 8oe). “les masies a partir de la seva antiguitat, al-gunes des del segle XII. Les posteriors serien com l’expan-sió de les primeres, construïdes per donar allotjament als seus descendents: Can Tramuntet... Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Tramuntet. Distància: Tres quarts” (VCCPM, pp. 25, 49, 51). “Cal Tramuntet (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Tramuntet, el camí de cal

Aquest camí feia una arcada àmplia per portar a la casa des del camí de can Prat i can Bassa en direcció nord-est, girant després de cara al sud; passada la casa entrava en el terme de Sant Antoni de Vilamajor.

“Cal Tramuntet, camí” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 8, f. 3).

Trancades, les

“Oguet homo Iglésia Villa Mayorÿs, juramento dicti quo tenet feixa terra pro Dº Rege it tenet duas artigas apud

tranquades et dant sexta” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb1281cop*., p. 21). “TRANCA. Derivats: *Trancada*, pas llarg” (*DECat*, vol. VIII, pp.701-705).

Trasplantat, el roure

Zona de bosc, ran el costat de ponent del camí de can Mongol, que puja a Palestrins, després de la casa de can Panxa, on el camí gira i puja de cara al nord-oest per la zona del Brolls, entre el camí i el torrent de can Gurí.

“Francesc Bruguera Oliver, lega al seu fill Josep, la finca de-nominada el Roure Trasplantat, situada en el terme mu-nicipal de Sant Pere de Vilamajor” (RPGr, ll. 6, fca. 573, f. 87). “Can Gras d’Avall. Joan Bruguera Costa, alzines i pins” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parc. 201).

Trasplantat, el camí del roure

“Terreny en el terme municipal de Sant Pere de Vilama-jor, pels seus quatre costats resta de la major finca del Sr. Gras, per mitjà, al nord, amb el camí de carro denominat del roure Trasplantat, que de la casa de can Gras d’Avall, dirigeix a l’interior de la muntanya. Francesc Gras Ventura” (RPGr, ll. 8, fca. 807, f. 216).

Trasver

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Ramon Tras-ver” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241- 242). “Ramon Trasver” (V872-1299, p. 142). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 6. Noms germànics. Traver. Travé. De *Transvar*, compost de *thrasa* ‘lluita’ i *var* ‘vigilar’. *Trasuuere* (928); *Trasver* (1017); *Trasuerus* (1083); *Trauer* (1194)” (ELIC, p. 123). “TRAVER. Nom de persona que ha donat diversos noms de lloc. Nom germànic ΘRASWARI, compost dels fecundíssim –WARI i ΘRAS- (Först., 146o ss.: Transuar(io), Först., Först. Först.1464).” (*OnCat*, vol. VII, pp. 339-340).

Trasver, l’era de; la via de l’era de Trasver; la feixa sobre la via de l’era de Trasver.

Encara que en el document del segle XIII s’escriu: Tra-vers, creiem que devien ser els topònims propis de la pro-pietat d’aquest Ramon Trasver.

“Petrus de Bosch tenet omnis honor una fexa suptus via de hera de travers, et dat sextum, et habet dictam fexam cum Manso de Terror” (ADB, *aixa*10.130, *Capb1281cop*., p. 12).

Traveria, el torrent de can

El nom de casa de can Traveria del terme de Santa Ma-ria de Palautordera, per la seva situació geogràfica, dóna nom a aquest corrent d’aigua que, de fet, comença com el sot de l’Aigua a la falda nord de la serra Llarga, baixa per l’obaga de sota de can Peirana, passa vora can Sota, ran la font i el safareig de can Parròquia, per un fons d’humitats profundes i, després de creuar el camí de can Parròquia a gual rep, per l’esquerra, el sot de can Parròquia i, més en-davant, també per l’esquerra el sot de Tremida, sota can Nadalet de Baix. A sota el costat nord de can Peu Alt entra en el terme municipal de Sant Esteve de Palautordera.

“Pel seu centre marca el límit termenal amb Sant Este-ve de Palautordera; de fet quan entra en terme de Santa Maria de Palautordera, ho fa pel punt on coincideixen els tres termes, de Santa Maria i Sant Esteve de Palautordera i Sant Pere de Vilamajor” (*SMPalau*, p. 374). “Torrent d’en Bosc, o del Sot o Traveria” (AMSMP, *Cad1948*, pol. 9). “Ter-mes: Ran del marge dret del torrent de can Traveria... Al peu del torrent de can Traveria, sota la casa del mateix nom” (*TP*, t. 25-26).

Tremida, el bosc de

v. *el mas Nadalet de Baix*.

“Peça de terra boscosa anomenada bosc de Tremida, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, pertinències aquest tros del mas Cruixent de Sant Esteve de Palautor-dera, llevant terres del mas Mir, terres del mas Calls, ter-res del mas Castell, Josep Mateu, per mitjà de camí públic, migdia mas Cruixent per mitjà del torrent de Tremida, ter-res del mas Nadalet, mas Garrofi, migdia-ponent Segimon Pou, ponent mas Parròquia, mas Sorell, ponent-nord ter-res del mas Nadal de la Muntanya. Ramon Blanch Camp (1950)” (RPGr, ll. 5, fca. 528, f. 202).

Tremida, el camp del sot de

Peça de les terres de can Nadalet de Baix, situada ran el costat de ponent de Tremida, a les terres de sobre el costat nord de la casa.

Tremida, el sot de; el torrent de Tremida.

Torrentera que marca amb el seu recorregut la línia divisòria termenal entre Sant Pere de Vilamajor i Sant Es-

teve de Palautordera. Potser era un corrent d’aigua amb trèmols que donaria aquest topònim.

“Conca del riu Tordera: 45. Torrent de Tremida (plànol).” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19). “Nom de la finca: Sot de Tramida, propietari Josep Vila Gener, ponent el terme de Vilamajor” (AMSEP, Registre del plànol any 1883, núm.78, secció D). “Sot de Tramida (AMSEP, *Cad1941*, núm. 51, f. 66.1).

Trèmol, la font del; el sot del Trèmol.

Naixement d’aigua al començament del sot del Vilaró, també anomenat del Trèmol, a la propietat del Samon, en un entorn on hi havia arbres d’aquesta espècie que aju-daven a localitzar-lo.

“Font del Trèmol” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1, parc. 8). “El sot del Trèmol (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Tremoleda, la

v. *el mas Reverter*.

“TREMOLAR, del llatí vulgar TREMŪLĀRE, derivat de TRĚMŪLUS ‘tremolós’, i aquest, de TRĚMĚRE, ‘tremolar’... tremir, trèmol... Trèmol ‘espècie d’àlber’ ‘Populus Tremula’ de fulla sempre tremolosa per poc vent que faci” (*DECat*, vol. VIII, pp. 740-744).

Tremoleda, el camí de la

v. *la muntanya de la Moixa*.

Tremolencs, el torrent dels

v. *la serra Mitja*.

Tremuja, el torrent de

Aquest torrent baixa sota el costat sud-oest del camí del Cortès i roca Pera, i va a parar a la riera de Canyes, més avall de la Fajolera.

v. *la riera de Canyes*.

“Veïnat de Canyes. Torrent de Tramuja” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “tremuja. Conducte inclinat en forma de pirà-mide truncada que serveix per a conduir la llenya al fornec de la perola de bullir el suro” (*DIEC*, p. 1803)

Trenta Marges, la riera de

v. *el mas Messeguer*.

Tres Carenes, en

Era conegut amb aquesta denominació un mossèn que hi hagué a l'església de Sant Pere de Vilamajor entre els anys 1946-1958 o 1959, que venia trossos de cel a aquells que se l'escoltaven i, sobretot, se'l creien.

Tres Termes, les; el camí de les Tres Termes; la carena de les Tres Termes i el sot de les Tres Ter-mes.

Llarga i àmplia serra, en part una continuació de la carena i serra de Sant Elies, que arriba fins el punt termenal i entra al terme de Sant Esteve de Palautordera. La cara de migdia per la solella va al sot de la font Ferrussa, i al nord els seus sots formen la riera de Vallmanya. Coneguda amb aquesta denominació per ser punt de confluència de tres termes, Vallmanya, can Nadal i terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, per on passen els corriols que venen de can Bernat i can Sorell.

També la carena i el camí carener, que era un pas estret antigament i avui s'ha convertit en un pas ample de bon passar, que circula des del camí de Sant Elies a ponent, al nord de can Vidal del Puig, en un revolt que es forma sobre la bassa d'aquesta casa, circula en direcció a llevant fins a les Tres Termes, on avui encara es conserva una de les tres termes de les propietats de can Llobera, can Vidal i can Sunyer, on es despren, per l'esquerra, un camí que va per dins del bosc fins el sot de l'Om; cap el sud-est continua el camí de carena i arriba fins el Vilar. Zona boscosa que omple, actualment, les faldes d'aquesta carena, on s'inicia i baixa de cara al sud-est el sot de les Tres Termes fins arribar a la riera de Vallserena, davant el costat de llevant de can Gol del Bosc.

v. la barraca del Frare.

“Ferran Sagarra de Castellarnau, Josep Illa Moré, Josep Puig Plaja, pins torrent, alzines” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 10, parcs. 22-30, 115-123). “Les Tres Termes (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Tresó, el camp de la

v. el camp de Baix.

Tria

“Arnaldo de Tria, nom” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 27).

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Tria” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 67).

Tries, can

v. can Parroquià.

“Veynat de la Esglesia: Trias. Gertrudis Trias vídua, Pere fill, Magdalena muller, Bonaventura, Joseph, Segimon Trias fills” (ADB, Caixa 1.9, *LlbCom*1768). “Beŷnat de la Iglesia: Trias. Josepha Trias, vídua, Joseph Trias vidu, Maria, Sagimon i Raymunda Trias” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1813 i 1822). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 8. Noms de preparacions i utilitzacions del terreny i de treballs agrícoles. Trilla. Trilles. Tries. Trias. La trilla és un tancat fet de fullam i brancatge de plantes enfiladisses sostingut per pals ficats en terra. Ve del llatí *trichila* i el seu nom francès és *treille*... 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits” (*ELIC*, pp. 226, 244).

Tries, el bosc de can; el mas Tries i la vinya de can Tries.

“Tomàs Bertran de Vilanova. Tries. Peces de terra bosc, erm, regadiu, secà. Casa de pagès... Francisco Trias de Barcelona. Per les terres de regadiu, secà, erm. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núms. 50, 365).

Trilla

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Joan Trilla” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Joan Trilla” (V872-1299, p. 141). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 8. Noms de preparacions i utilitzacions del terreny i de treballs agrícoles. Trilla. Trilles. Tries. Trias. La trilla és un tancat fet de fullam i brancatge de plantes enfiladisses sostingut per pals ficats en terra. Ve del llatí *trichila* i el seu nom francés es *treille*” (*ELIC*, pp. 226, 244). “trichila -æ f.: glorieta, cenador” (*DLLE*, p. 520).

Triola, sa; el puig sa Triola i el coll del puig sa Triola.

v. la muntanya de la Moixa.

“Triola v. Tria i Talaia... *Triòla*, probablement contracció de *Talaiola*” (*OnCat*, v. VII, pp. 210, 253). “talaia *f.* Torre des d’on

es pot observar el campp i donar avís del que s’hi desco-breix” (*DIEC*, p. 1726).

Tripaires, els

Motiu col·lectiu de les persones d’origen humil que venien de Barcelona i s’establien a la Força de Sant Pere i el Pla cap a la dècada de 1950. Pel fet de menjar tripes, s’autoanomenaren d’aquesta forma en contrast amb la gent de la zona a l’entorn de can Derrocada, que menjaven millor i els digueren els Patataires.

Trobada, la font

“Ruta 1. De Sant Pere de Vilamajor a Sant Joan de Cavallar. 15 Font Trobada, 390 m. a la riba de la riera de Canyes. La deu és un forat rocós folrat de molsa (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 50, 60).

Trongeretes, l'hort

Peça de terra, hort petit just sota la casa del Samon. Avui ja no es recorda si hi havia tarongers petits, encara que semblaria el més plausible.

Tronqueda, la; el Tronquedar i les Tronquedes.

Veiem aquest topònim documentat en singular: la Tronqueda, plural: les Tronquedes i també el Tronquedar, en el ventall de dades documentades dels segles XIII-XVIII.

“Geraldus Moliner homo hospitalies juramento facit Dº Regi. Im apud tronquedar tres fexias qua dat sixtu” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 22). “Mansus de Oleto, apud tronqueda unu campu nomine quart de Bosc, dat sixtu... Mansus Riquer, Ballescar, Riba, juramento dicit que tenet Mansu Riquer pro Dº Rege, quatuor fexas de terra que sunt de Domo Moliner usque de apud de tronqueda, et dat sextu” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, pp. 31-32). “11 març 1728. Ego Josephus Gel, et Planell agricola parra. Sti Stephani de Cañamás, possessor Mansi Planell et ejus terrarum parra. Sti Petri de Vilamajor. Totam illam petiam terra nemorosam quinque quarteriarum, in loco vocato Las tronquedas, terminatur ab oriente riaria de Vilamajor, meridie Parera de Cañas, occidente Parera de Cañas qui fuit den Noguera, cirtio Armengol, partim Parera de Cañas” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 171-171rv).

Trudcards

“Requesta de censos del segle XI. 1057-1065. Trudcars” (*PBC*, 51-52, *Domains*, pp. 241-242). “Trudcars” (V872-1299, p. 141).

Truiol de Bellida, el

En aquest cas respectem la iodització amb la qual trobem el document, tanmateix, segurament hauria de ser: el trullol de Bellida.

v. Bellida, Trull, Vallbellida.

“Annathony de St. Homo, afocatus de Sto. Licerrio, dicit que tenet una artiga apud Truÿol de Valida et dat tasca, et quinque denarios pro recogicionibus et tertia” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281*cop.*, p. 10). “trullada *f.* Trull petit. Especialment *OLEÏC*. Pica, recipient, al qual va a parar l’oli que raja de la premsa” (*GEC*, vol. 14, p. 748).

Trull, el camp del; la peça del Trull.

Anomenada el camp del Trull una terra dels conreus de can Ribes, on encara resta la pedra que s’utilitzava per trullar les olives, situada al costat sud-oest de la casa, sobre el costat de llevant de la riera de Canyes i a la cara nord de la terra de can Llinars.

També la denominació d’una peça de terra de la propietat de cal Gall del veïnat de Brugueres, en aquest cas coneguda com la peça del Trull.

“Peça de terra regadiu anomenada del Trull, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant-migdia-nord Llorenç Bruguera. Josep Bruguera Mir; Joan Bruguera Costa” (RPGr, Il. 6, fca. 574, f. 89). “25 gener 1923. En mèrits d’escriptura d’inventari otorgada per Joan Bruguera Costa, i en qualitat d’hereu del seu pare Josep Bruguera Mir, difunt. És alta de les finques següents: 4ta. Una peça de terra de regadiu anomenada del Trull, en aquest terme, d’una quartera, dos quartans, llevant Llorenç Brugue-ra, Jeroni Parera i una altra finca de l’heretat de cal Gall, migdia Llorençç Bruguera, ponent amb els mateixos per mitjà d’un marge, nord els mateixos” (AMSPV, *ApAm*1912, pp. 74rv-75). “Joan Bruguera Costa d’aquest poble. 4ta. “La Peça del Trull” llevant-migdia-ponent-nord hereus de Llorenç Bruguera, llevant Jeroni Parera i una altra finca del mateix hereu, regadiu eventual de primera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 49, f. 51-51rv, alta 1923). “Josep

Puig Plaja. Can Ribes, cereal-regadiu” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 2, parc. 149a). “TRULL, del llatí TÖRCÜLUM ‘trull, molí d’oli’, ‘cup’, derivat de TÖRQUĒRE, ‘retòrcer’, esprémer retorcent’... Trullador trullaire. Truller. Trullols” (*DECat*, vol. VIII, pp. 912-913).

Trulla, la

Segurament un sobrenom femení, única indicació d’una persona en el plec de combregants de l’any 1744, a la casa d’en Sunyer a l’entorn de l’Església.
“La Trulla no combrega” (ADB, Caixa1.9, *PlecCom1744*).

Trullol, el; el torrent del Trullol.

“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, habeo et possideo petiam terra vocata al Trullol, oriente riera de Vilamajor, meridie torrente nuncupato del Trullol, occidente honoris meis mansi Noguera” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 9-9rv).

Tubau, el bosc; la vinya d’en Tubau.

Terres en el terme de Sant Pere de Vilamajor, pròpies d’en Tubau de Sant Antoni de Vilamajor.
“Jaume Tubau de Vilanova. Per la terra de, secà, vinya, bosc, erm, regadiu, rocars” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 362).

Tulipa, la

Casa de caire modernista al carrer de la Dàlia, que forma una unitat de coberta a una vessant paral·lel a la línia de façana, amb la de casa de can Cortès. Miquel Cortès que era jardiner va donar noms relacionats amb el seu ofici a les cases que va anar construint en façana a aquest carrer.
v. *can Cortès*.
“Les cases del camp de la Riera, cap als anys 1920. Casa Cortès, i a la dreta la Tulipa” (*QDV*, núm. 1, pp. 44-45).

Turó, el collet del; la serra del Turó.

Anomenen el collet del turó el pas sota el costat nord del turó de la Cova.
“Peça de terra erma denominada la serra del Turó, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Carles

Duran i Noguera, migdia Duran i altres, ponent Josep Parera, nord Ramon Segarra. Isabel Sunyer Collet” (RPGr, ll. 2, fca. 140, f. 127). “El Collet (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Turonet, el; el pi del Turonet.

Petita elevació del terreny al nord-est de can Met Nou, terra que pertany a aquesta casa, on hi ha un pi que remarca el punt amb la seva notable presència.

u

Ufals, la parada de l'
Uixola, el coll d';
el pou de coll d'Uixola

Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor

Uixola, el torrent d'
Usca, el camp de n'

Ufals, la parada de l’

Parada del senglar que es fa al mig d’un camp d’alfals al sot de l’Om, entre Vallserena i el Forn d’en Ribes.

Uixola, el coll d’; el pou de coll d’Uixola.

Encara que el veiem escrit Uixola, sobretot moderna-ment, segurament caldria pensar més en la forma Aixola.

Conegut amb el nom del pou de coll d’Uixola, el pou de glaç situat al costat nord de la Cuassa, abans de coll d’Uixola.

v. *el coll d’Aixola*.

“Coll d’Uixola 948 m (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “UIX, interjecció o crit amb dife-rents valors (Diccionari Aguiló, Alcover-Moll, s.v. 3): a) crit per a fer fugir o caminar els porcs... UIX, ‘porta’ antigament ‘obertura en una bóta per a entrar a netejar-la’. Derivat: Ui-xar ‘tancar l’uis d’una bóta i deixar ben closes les juntures perquè no en surti el vi” (*DECat*, vol. VIII, p. 96o).

Uixola, el torrent d’

Baixa sota el costat de llevant de coll d’Uixola, traves-sa la бага del Cortès, i va a la riera de Canyes.

“Conca del riu Besòs: 1o. Torrent d’Uixola (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Usca, el camp de n’

Topònim documentat al segle XIII.

Planelis homo Di. Regis juramento dicit quo tenet Mansu des Planelis pro Dº Rege. Item unu campu de Nusca, et dat sixtu” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 11). “USCLAR ‘so-carrar, incendiar... *usclar* o l’adjectiu *usclat*, *-da* se sent en alguns parlars del Pallars” (*DECat*, vol. VIII, p. 997).

V

Vallmanya Veguers
Vacota, can Vallserena, el camp d
Veguers; el mas Vesa, l'era de can
Vallpar Valla, la Vellana, can
Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor
Vilanera Vidal, la bassa de
Vesa, la bassa de can; la font de can Ve
Vallserena, el barri o veïnat de V

Vacota, can

Casa del veïnat del sot de l’Om, situada a llevant del camí i la riera del sot de l’Om, a migdia de la riera Petita, a la qual s’hi entra pel camí de la casa, construïda en planta baixa i pis amb coberta a doble vessant orientada a ponent. L’antiga i senzilla casa va ser reconstruïda i ampliada. L’antic propietari d’aquesta casa, pagès que anava al poble de Sant Pere a jugar a les cartes, quan perdia repetia: “no hi fa res, em queda la vacota!”.

v. *el Forn d'en Gras*.

“Veÿnat Torrent del Om: Bacota. Llavina. Joseph Llavina. Maria muller, Joan Llavina fill, Francisca muller, Pau fill” (ADB, *Caixa 1.10, LlbCom1841*).“Sot del Om: Pou. Casa Bacota. Llavina. Joan, Francisca, Josepha, Ramon, Maria” (ADB, *Caixa 1.10, LlbCom1870-1871 i 1886*). “Sot del Om: Bacota. Francisco Parareda vidu. Josep fill, Margarida muller, Maria i Miquel fills” (ADB, *Caixa 1.10, LlbCom1887*). “Sot de Lom: Bacota. Josep Llabina, Margarida muller” (ADB, *Caixa 1.10, LlbCom1903*). “Finca rústica en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, en el barri del sot de l’Om, en el qual hi ha situada una casa de pagès denominada can Vacota, secà, erm, pins, alzinar, nord Francesc Serra, migdia camí i riera anomenada sot de l’Om, llevant Joan Vellver, camí i riera, ponent torrent. Josep Lloberes. Josep Llavina Llobera” (RPGr, ll. 7, fca. 66o, f. 54). “Joan Llavina de Vilamajor. Bacota. Per la terra de secà, erm. Per la casa de pagès” (AMSPV, *Caixa173, Am1863-19o6*, núm. 191). “Veïnat del Sot de l’Om. Can Vacota” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Hereus de Florenci Llavina Filbà. Can Vacota, casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9, f. 1, parc. 7d). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Bacota. Distància: Tres quarts... L’aigua. L’amo de can Bacota” (*VCCPM*, pp. 49, 51, 1o3). “Can Vacota (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). Can Vacota. Veïnat del Sot de l’Om (fotos).” (*QDV*, núm. 9, pp. 92-93).

Vacota, el bosc de can; el mas Vacota.

Terra situada a la part alta de la propietat de can Vacota, amb el pas de la riera Petita al nord.

“27 abril 1915. Florenci Llavina Filbà en mèrits d’una relació de bens, és alta per passar al seu nom en qualitat d’hereu del seu pare Josep Llavina Parareda, difunt, les següents finques. Una casa de pagès de baixos i pis, assenyalada

amb el núm. 6, denominada “Can Vacota” i aglevada a ella una peça de terra de conreu, secà, erm anomenad a de tres quarteres, situada en el “Sot de l’Om”, llevant terres d’Esteve Berenguer, migdia riera anomenada del sot de l’Om, ponent torrent, nord Joan Serra” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 34-34rv). “Hereus de Florenci Llavina Filbà. Can Vacota, bosc, matollar” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9, f. 1, parc. 7g).

Vacota, la gleva de can

“Florenci Llavinya Filbà d’aquest poble.”Gleva de can Vacota”, llevant Esteve Berenguer, migdia riera anomenada “Sot de l’Om”, ponent torrent, nord Joan Serra, secà, erm de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 123, f. 131, alta 1918).

Vacota, el safareig de can

Gran safareig de forma rodona que servia per rentar i regar. S’omplia amb l’aigua del pou que li arribava per desnivell.

Vadoret de les Mentides, en

A part dels fusters Baró i Pont, es recorda un altre fuster, a cal Sant, que es coneixia amb el motiu d’en Vadoret de les Mentides. Encara que avui ja no ho sabem, devia ser un diminutiu del nom de fonts Salvador.

Valenciana, na

“Veÿnat de l’Església: Una Valenciana” (ADB, *Caixa1.9, Ll-bCom1752*).

Valentí Perramon, can

“Vallserena. Borrech. Valentí Parramont. Theresa Oliveras, Francisco Pasqual i Jaume Ginesta” (ADB, *Caixa 1.10, Llb-Com184o*). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 3. Noms de sants del Nou Testament. Perramon. Parramon. Parramont. Forma contracta de Pere i Ramon, compost de dos noms personals” (*ELIC*, p. 79).

Valerià, la castanyareda d’en

v. *la castanyareda d'en Po*.

Vall, en

“En vall” (ACA, Batllia General de Catalunya A4o3. *fogatge*

de l’any 1497). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rec-tors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-15o4. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor. Vall” (*QuadV*, núm. 3, p. 14).

Vall, el; el camp de d’amunt lo Vall.

El vall, fossat que envoltava la muralla medieval, protegit pel costat extern amb el ‘mot’ o ‘mota’, elevació del terreny, marge no gaire alt per salvaguardar l’accés al mateix fossat.

“12 novembre 1729. Ego Joannes Duran agricola parra. Sti. Petri Villamajoris, habeo et possideo. Primo tota illam petiam terra campam, cum aqua ad rigandu que fuit de pertinentÿs mansi Torrella, octo cortanorum nominatam lo camp de demunt lo Vall qui ibi est, qua olim terminabatur ab oriente cum petia terra vocata la Vinyota, meridie honoribus Francisci Noguera, occidente mansi Sunyer, cirtio mansi Canal de la Riera” (ACVO, caixa o1. fons oo24, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 248-249).

Valla, la

“16 maig 1494. Nos Elena Surell vidua relictæ Joannis Sorell agricola parra. Sti Petri Villamajoris. Item et denique tene-mus, et possidemus, totam illam aliam petia terra nomo-rosam sitam in dita parra. de Vilamajor et in loco vocato la Valla tinenti septem quarteriarum frumenti, orient honore den Vila, parra. Sti. Stephani de Palau Tordera, meridie honore den Auleda, occident Nadal, cirtio Nadal, et partim honore den Vallmanya” (ACVO, caixa o1. fons oo24, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 132rv-133).

Vallariola, la coma de

v. *l'artiga dels Castanyers*.

“Mas Novell de Cànoves. En la Coma de Valariola” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281*, pp. 11rv-12). “Serola homo mili-cia juramento tenet pro Dº Rege tenet duos campos ao Nuue [Nou] in Coma de Valariola, et dant sexta” (ADB, *Cai-xa1o.13o, Capb1281cop.*, p. 18).

Vallbellida; les artigues de Vallbellida i el bosc de Vallbellida.

v. *el mas de Bellida, la serra d'en Guri, la pedrera d'en Pujades, Vilardell*.

“Fabrega homo Di Regis juramento dicit que tenent Man-su de Fabrega pro Do. Rege, duas artigas a Vall Balida [ça-valbelida], et dins de via superius, sixtu, et de via inferius quintu” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281cop.*, p. 34). “Peça de terra anomenada Vallvallida” (RPGr, ll. 2, fca. 122, f. 27). “Casa, mas i heretat anomenada Pujades, situada en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor que es compo-sa. Segona: Aquella peça de terra anomenada ‘Vallvallida’ part conreu secà, i una petita part en el seu fons regadiu, resta erm, d’extensió nou hectàrees i quatre àrees, vi n-i-sis quarteres i vuit quartans, llinda a llevant part amb Jo-sep Puig, Gras d’Avall, Pere Pujol, migdia amb el mateix Vall, ponent amb terres del mas Volart, nord amb Pere Pu-jol, i part amb mas Volart. Josepa, Rosa i Sol Cerdà Bosch; Josep Rodés Argemir, pagès 15 octubre 1875” (RPGr, ll. 3, fca. 212, f. 27). “1o març 19o4. Josep Baró Rodés. És alta que passa al seu nom la peça adquirida per herència del seu pare Agustí Baró, la peça de terra coneguda popularment per “Vallvallida”. Secà, regadiu i erm de tercera” (AMSPV, *ApAm19o5*, altes, núm. 2.2). “Josep Baró Rodés d’aquest po-ble. 2na. Vallvallida, llevant Josep Puig, Francisco Gras, Jau-me Pujol, migdia Francisco Gras, ponent mas Volard, nord Jaume Pujol i mas Volard, secà, regadiu, erm de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 24, f. 25).

Vallbellida, el torrent de

v. *el torrent de can Gurí*.

“Terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, lle-vant terres de can Llinars, mitjançant el torrent de Vallva-llida, Josep Pujol, migdia Joan Bruguera, ponent Josep Pujol i la riera de Brugueres, nord Ramon Volart, Francesc Gras. Ferran Segarra Siscar” (RPGr, ll. 5, fca. 455, f. 1).

Vall de Bocs

Cognom compost del segle XIV que,ensem, devia ser Vall de Bocs, potser amb referència a la toponímia del ter-me de Cànoves-Samalús: Coll de Bocs.

“12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Con-sell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les par-ròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Guillem **Guerau** de Vall de **Bops**” (6ooAC, pp. 91-92).

Vallbona

“20/10/1825. Rafael Lluch notario de Cardedeu. Jauma Pou Recort labrador de Vilamajor a favor de Joseó Masuet bra-cero de Llinars un pedazo de tiera hierma tres cortanes y medio, parage nombrada de Vallbona sita en Vilamajor” (ACA, HAC, Llig3342/02, *escripROH1825-1827*, p. 29.166). “VALL. Compostos formats amb *Vall* femení i adjectius de significació i origen clar... VALLBONA. *Vallis Bone* 1144, *Vallis Bona* des de 1164... VALLI. Compost amb aquesta for-ma inicial. VALLIBONA. La combinació d’aquest nom Vall amb altres que segueixen compostos del llatí VALLIS, se-guit d’un adjectiu --*bona*” (*OnCat*, vol. VII, pp. 398-399, 433).

Vallescar

v. *can Ballescar*.

Vall-Ilossera, la riera de

v. *el mas Ram*.

“OSSERA i altres derivats i compostos de ÓS. Vall-Ilossera o valldossera dels homònims” (*OnCat*, vol. VI, p. 98).

Vall Magna

v. *Vallmanya*.

“A. Situació. Santa Susanna. III. Els recursos hídrics. Vall Magna”(QDV, núm. 7. Les Masies (II). El veïnat de Santa Susanna, p. 34).

Vallmanya

La casa de Vallmanya de la parròquia i veïnat de Santa Susanna, situada en una plataforma asolellada de la care-na, ran la cara nord del camí de Vallmanya. A sota s’ageu la gran vall magna -per això el nom d’aquest bellíssim en-torn-. Per l’estructura de la casa podem pensar en una obra inicial de planta baixa i pis amb coberta a un vessant cap al nord i l’obertura d’entrada a la façana de migdia que va substituir-se per l’entrada al costat de ponent en construir una segona fase de coberta més baixa a un vessant de cara a migdia, que és com veiem l’estructura actual de la masia, posteriorment ampliada amb noves construccions.

v. el veïnat de Santa Susanna.

“En vallmanya” (ACA, Batllia General de Catalunya A403.

fogatge de l’any 1497). “Lo mas Vallmanya. Gabriel Valma-nya” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515. Sta. Susanna). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Veïnat de SantaSusanna. La Casa de Vallmanya” (AMSPV, *Caixa-DTM, Plà nol1919*). “Esteve Riu Busquet. Vallmanya, casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3, parc. 22d). “Els rectors de Vilama-jor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor. Vallmanya” (*QuadV*, núm. 3, p. 14). “Ruta 2. De Sant Joan de Cavallar a Santa Susanna de Vila-major. 12 Vallmanya, 64o m. Vallmanya, una de les quatre masies que l’any 1413 (juntament amb la rectoria de Santa Susanna, can Terrer i el mas del Samont) formaven el ve-ïnat de Santa Susanna de Vilamajor. ja surt documentada el 1190 (foto-plà nol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 72, 82). “Vallmanya... Les Masies: Vallmanya. (quadre)... en bon estat... La Vall Magna: Vallmanya (foto).” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 59, 61, 70-71). “Vallmanya. (plà nol).” (FIInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “El mas Vallmanya de Santa Susanna. Antigament important (foto)... L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Vallmanya (7) Matrimoni parents del Terrer. Cinc persones joves (14-34 anys).” (*CostaM*, pp. 154, 190,192). “1384-1984. Vallmanya és una antiga masia emplaçada a 38o metres (foto)... 12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Consell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les parròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Santa Susanna: Val-manya” (6ooAC, pp. 27, 91-92). “Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Vallmanya 1190 (plà nol).” (V872-1299, p. 46b). “VALLMANYA. Mencions antigues 845 *Valle Magna* (Baluze, *Capit*. CVIII); 950: id. Que Alart dóna com a primera menció (*Bu.So.Agr.PyrOR*. X, 81). Abadal (*Eixalada*, 177). 12o6: “villa de *Valmanja*”; 1233: *Valle maina* (1234, 1248 i S. XIV (tots ells en *InvLC*, s.v. *many*). 1359 (*CoDoACA* XII, 124; 1385 i 1395: Vallmanya (Alart, *Docs.Géo.Hist* 19, 27). Ponsich (*Top*. 126). hi afegeix moltes dades de Valle Magna des de 952) (5 en el s. X, 3 en el s. XI, etc.).” (OnCat, vol. V, pp. 179-180). “magnus –*a* –*um* [cp. Maior] grande... vallês [o vallis] –*is* f.: valle, cañada].” (*DLLE*, p. 290).

Vallmanya, el bosc de; els castanyers de Vallma-nya i el mas de Vallmanya.

Avui com la major part de les propietats de muntanya, el bosc ocupa la major part de les terres del mas.

v. *la muntanya de la font de Borrell, l'Esventador, el mas Terrer, la Valla*.

“Vallmanya de la Iglesia de Cardedeu” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 9). “Bernardus de Valmanÿa homo de Caro ti-tulo juramento dicet que facit host et cavalcada in comuni et forcia Villamayoris” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 14-15). “12 novembre1739. Ego Ciprianus de Fluvià et de Aguilar in parra. Sti. Stephani de Palau Tordera pocessor Mansi Vallmanya et diversorum aliorum mansorum dir-rotorum et eo unitum et agregatum et terrarum illorum honorum et pocessionum parra. Sta. Susanna termini Vi-llamajoris, illos tres mansis dirutus: Mansum Miró, Man-sum Martorell, et Mansum Nespler cum omnibus et singu-lis terris, honoribus, et poessionibus, aquis, aquaductibus, tam in montibus, quam en Planis existentibus, terminan-tur tres mansis seu pocessionis in una magan gleva terra uniti, oriente cum honoribus mansi Vallmanya, quodam torrent vocato de la Cervera mediante et descendit a ria-riam de Vallmanya descendando usque ad Rocam Lloba-teram, meridie honoribus mansi Abellar quodam Serrato qui ascendit usque ad quandam Roca qua ibi est qua est quadam Cova mediante, et ascendit ad turonem que ibi est, confrontacionem mansi Abellar, anan de pla en pla, terminatur honoribus mansi Net, quem possidet Castri de Fluvià, et transiens costa a costa usque confrontatur cum honoribus den Surell, ejusdem Villamajoris, confron-tacionem den Surell , prosteam confrontaciones mansi Nadal, quodam serram vocata de las Garaguela mediante ascendentes dorso dicta serra, occidente honoribus man-si Gavaldet diruti quem possidet dicto Surell, partim cum serra de les Garaules mediante, partim mansi Crosell vul-gariter dicta la Artiga den Ram, quam possidet an Tarrer, transitens de pla en pla confrontando mansi Bosch quem possidet Terrere, et a cirtio vulgo dicto del Roure Negra mediant, et descendendo partem serratum esque dictam riaria de Vallmanya et descendendo per dicta riariam us-que ad vicum Mercadere que itur de Domo de Vallmanya a Vilamajor confrontado partim honoribus mansi Pascual mediante dicto camino Mercader usque ad quondam Ser-

ratum vocatum lo Serrat de las Escardonas, et ascenden-do usque ad terra mansi Pasqual et transiem de pla usque ad caput dicti torrent de la Cervera... Sebastianum Vall-manya agricola parra. de Santa Susanna tunc dominum utilem et proprietarium mansi Vallmanya” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 358-360). “Casa masia denominada Vallmanya, amb terra campà, casta-nyers, bosc i erm, de dues centes vuitanta una quarteres, sis quartans, situada en el lloc de Santa Susanna, terme de Sant Pere de Vilamajor, llevant part amb terres d’Anto-ni Argemir, per altre nom Planes, per mitjà d’un camí que dirigeix de la masia Vallmanya a l’església de Santa Sussa-na, part Segimon Vila, conegut per Ridaura, Francesc Miró, àlies Roca i Salvador Illa, per posseir mancomunadament la masia Castanyer de Costa del Montseny, part terres de Marià Sagarriga, comte de Creixell i part amb Esteve Coll i Reig, conegut per Terrades, migdia part comte de Crei-xell, Joan Vila per mitjà de la línia divisòria dels termes de Sant Esteve de Palautordera i Sant Pere de Vilamajor, ponent Andreu Surell, Esteve Auleda, nord Auleda, Isidre Samon, conegut per Bernat, Martí Jubany, motejat Puig de Mosqueroles, Julià Samon, motejat Petitet, Antoni Argemí, conegut per Planes; condueix a aquesta heretat el camí denominat Vallamanya i Santa Susanna. Herència d’Ignasi Riu i de Fluvià al seu fill Josep Riu Andreu 23 maig 1885. Esteve Riu Busquets, any 1945” (RPGr, ll. 4, fca. 409, f. 121). “Heretat denominada mas Vallmanya, en el terme muni-cipal de Sant Pere de Vilamajor, amb la casa d’aquest nom en el lloc de Santa Susanna, conreu, castanyers, bosc, erm. pol. 3, parcs. 20-24 i 29, pol. 4, parcs. 4-10, 20-21 i 27, lle-vant-nord mas Ros, llevant mas Castanyer, llevant-migdia heretat del Castell de Fluvià, ponent-nord mas Sorell, Ter-rers i Bernat, nord mas Masjoan” (RPGr, ll. 7, fca. 687, f. 162). “Josep Riu i Andreu Vallmanya. Per una peça de terra cas-tanyers, secà, bosc, erm. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 303). “Esteve Riu Busquets. Vallmanya, castanyers, alzines, cereals” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3, parcs. 20-24, pol. 4, parcs. 4a-c, 5-10, 20-24, 27). “A. Situació. Santa Susanna. Mojón de tres caras situada en direcció a las haciendas de Vallmanya, Estean Coll i Terrades” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 23). “2o setembre 1869. Límits de Santa Susa-na... 2- La immigració francesa. 1642. Miquel Baucells, viu

al mas Vallmanya de Santa Susanna. Francesc Boier és es-tudiant” (*CostaM*, pp. 27-28).

Vallmanya, el camí de; el camí de la soleia de Vallmanya; el collet de Vallmanya i la terma del collet de Vallmanya.

Camí que porta a la casa de Vallmanya, des del camí que puja la soleia del Castell. Des d’aquest punt de tro-bada, de cara a ponent ens deixa a Vallmanya i continua fins passat el sot del Collet, que retorna per la carena de Vallmanya en direcció nord-est fins el dalt el carener, bai-xa en direcció sud-est fins el petit collet de Vallmanya, després del qual continua baixant, ara per la carena del Castell, per on gira novament al sud-oest per tornar al punt de la cruïlla amb el camí de la soleia de Vallmanya. També s’ha anomenat el camí de Vallmanya en tot el seu recorregut fins a la casa de can Terrer, on es troba amb el camí de Santa Susanna per ponent i nord-est, i continua per la carena fins el Polell D’aquests dos trams també en diuen, respectivament, el camí de can Terrer i el camí del Polell.

“22 agost 1919. Cinquè molló. Es reconeix com a tal una fita de pedra de forma irregular clavadaa terra, situada en el lloc denominat “Collada de Vallmanya”, en la llinda que separa dos terrenys d’alzines pertanyents el situ-at a l’oest, o sigui el que queda en el terme de Sant Pere de vilamajor a la casa de pagès de canSorell i el situat a l’est o sigui el del terme de Sant Esteve dePalautordera a la casa de pagès anomenada can Nadal. La línia de ter-menal reconeguda entre els mollons quart i cinquè és la rectaque els uneix” (AMSPV, *CaixaDTM,TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mo-llons als termes de Sant Pere de Vilamajor i Sant Esteve de Palautordera). “Collada de Vallmanya” (AMSPV, *Caixa-DTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 2.4, 3-10). “Veïnat de SantaSusanna. Camí de Vallmanya. Collada de Vallma-nya” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Camí de Vallmanya” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 3-4). “C. Aspectes humans. II. Les comunicacions. El camí de Vallmanya que surt del Castell de Fluvià al terme de Sant Esteve de Palautordera arriba fins a l’església de Santa Susanna”(QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 50).

Vallmanya, la carena de; la serra de Vallmanya; la soleia de Vallmanya i el turó de Vallmanya.

El llarg esquenall asolellat al centre del qual està instal-lada la casa de Vallmanya, comença després del Collet i a continuació de la carena de la Balma, en direcció sud-est fins arribar per baix a la riera de Vallmanya, en una àmplia i allargada solella.

“Gavarret homo domini Regis juramento dicit tenet Do-mos. Mansi de Gavarret, de honore quem tenet pro Dº Rege ultra serra versus Valmanya, dat tasca” (ADB, *Caixa10.130, apb1281cop.*, p. 8). “El turó de Vallmanya” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).

Vallmanya, l’era de

Situada a llevant de la casa, sobre la cara nord del camí, en una plataforma elevada i ben ventilada on ar-ribava bé la marinada del migdia. De forma rectangular, allargada de llevant a ponent a peu del marge de la cara nord que la protegeix per aquest costat, amb el terra de lloses que encara es conserven en part, perquè majorità-riment foren substituïdes per lloses noves, amb el banc també de pedra a la cara de migdia sobre el camí. Havien batut amb els animals propis i els de les cases veïnes, se-gurament de can Bernat i can Terrer, ventaven amb for-ques i posteriorment amb màquina de maneta, bastien entre un o dos pallers de palla.

“Esteve Riu Busquets. Vllamanya, era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 3, parc. 22c).

Vallmanya, la font de; la mina de Vallmanya; el rec de Vallmanya i el safareig de Vallmanya.

Tots aquests elements units entre sí amb la finalitat d’aconseguir aigua per al mas, eren espais reduïts i de poc cabal però que donaven servei a la Marieta, l’última ma-sovera que es recorda al mas, que l’anava a buscar per a la casa i per rentar al safareig.

Avui dia, quan venim dels castanyers pel camí abans d’arribar a la masia, ran la cara nord del camí, en el punt de trobada amb el sot del Collet, encara es veu però molt tapat el pou d’entre 2-3 m de fondària de l’anomenada font de Vallmanya, des del qual un mina no gaire llarga s’endinsava pel sot per aconseguir fer fluir l’aigua cap aquest petit embassament rodó de pedra que s’anava

L’era de Vallmanya

omplint, sobreeixia i, a través del rec, portava l’aigua cap al safareig d’una mida de 2 x 3 m, situat sota el camí, que s’omplia per poder rentar i regar. El masover, amb el mat-xo i el carro, s’hi arribava amb pots de llet que omplia d’ai-gua i portava després a la casa.

Vallmanya, el lledoner de

Aquest element vistós té una gran perspectiva i se’l veu de lluny per la seva posició sobre el marge, al costat nord-oest de la masia de Vallmanya. Element antic de 3,35 m de volt de canó i de capçada migrada i irregular.

Vallmanya, la riera o torrent de

De llarg recorregut, s’inicia en una obaga de la carena de la Cova, baixa en direcció a migdia, fins que tomba, de cara al sud-est, circula per sota Vallmanya, fins que surt del terme de Sant Pere de Vilamajor i entra en el de Sant Esteve de Palautordera. Veiem i sentim pronunciar de forma força generalitzada la riera de Vallmanya, encara que també es troba com a torrent de Vallmanya.

v. *el mas Vallmanya*.

“Torrent de Vallmanya” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Torrent de Vallmanya” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 1-4). “Conca del riu Tordera: 56. Riera de Vallmanya (plànol).” (QDV, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 19). “A. Situació. Santa Susanna. III. Els

recursos hídrics. 1 El torrent de Vallmanya té el seu naixe-ment en el vessant sud del turó de la Cova a 1.067 m”(QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 34).

Vallpar

“12 juny 1384. Conveni subscrit a Barcelona entre el Con-sell de Cent, Jurats de la Ciutat, i els súbdits i prohoms de les universitats de Cardedeu i de Vilamajor i de les par-ròquies del Fou i de Santa Susanna. Homes de Vilamajor: Guillem de Vallpar” (600AC, pp. 91-92).

Vallserena

Casa situada al final del veïnat homònim, vora el ter-menal amb Sant Antoni de Vilamajor, en el punt on aquest conflueix amb el camí i la riera de Vallserena i el camí de can Prat.

v. *la peça de cal Maco, Mala Nit, la Vinyassa*.

“Josep Rovira Parera. Vallserena, casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9, f. 3, parc. 42c).

Vallserena; el bosc de Vallserena; el mas Vallse-rena, la vinya de Vallserena.

v. *el mas Esteper, la vall Serena*.

“Vall serena, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 27). “Es-teper. Mansus G. Estaper homo Dni Regis, juramento dicit: quo tenet pro Dº Rege Mansu Esteper, Im alia Porcada in Valle Serena, facit pro ipsa quatuor solidos in festo Natalis” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, pp. 57-58). “Peça de terra regadiu, secà, amb dret a rec de la riera de Vallserena, en el paratge anomenat Vallserena, del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant Josep Llansa, per mitjà de camí, migdia Pibernat, ponent Salvador Garrel i altres. Ignasi Ba-tista Roca; Joan Batista Roca (1940)” (RPGr, II. 1, fca. 43, f. 138). “Una peça de terra campa de cabuda una quartera, denominada Vallserena. D’una altra peça de terra anome-nada Vallserena de cabuda una quartera, sis quartans. 24 març 1902. Josep Parés Marrugat; Antoni Raventós Parés; Antoni Raventós Varias” (RPGr, II. 2, fca. 186, f. 225). “18 maig 1914. Josep Farrerons Móra. 1ra. Una peça de terra part regadiu, part secà, situada en aquest terme, paratge anomenat de Vallserena, d’una quartera, cinc quartans, un picotí, llevant riera de Vallserena,per mitjà de camí veïnat que condueix a Santa Maria de Paautordera, migdia Antoni

Raventós, abans Jacint Basa, ponent el mateix Raventós, nord Josep Carrers, abans Ramon Carreras... 2na. Una altra peça de terra de secà, vinya amb algunes oliveres, situa-da en el paratge anomenat de Vallserena, d’una quarte-ra i un quartà, llevant-migdia-ponent-nord Josep March, abans Esteve March i Josep Basa” (AMSPV, *ApAm1912*, pp. 25rv-26). “Agusti Bertran, Dolors Corts Forns, Antoni Ro-querols, Jacint Roquerols Pujol, Josep March Gomis, Josep Farrerons Móra, Josep Filbà Recolons, Jossep Rovira Pare-ra, Ramon Pons Rodés. Vallserena, pins, alzines, matollar cereals, erm, arbres de riberavinya” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9, f. 3, parcs. 38-43, pol. 10, parc. 38-67). “Toponímia de Vi-lamajor del segle X al segle XIII. Vallserena v. 950 (plànoI).” (V872-1299, p. 46b).

Vallserena, el barri o veïnat de Vallserena.

v. *can Feló, can Gol del Bosc, can Gol Nou, el sot de l’Om, can Ram del Mas, can Tona*.

Vallserena, la bassa de; el rec de Vallserena i la resclosa de Vallserena.

L’aigua que s’agafava a la resclosa construïda de pe-dres i troncs al costat de ponent de la riera de Vallserena, a migdia del camí d’entrada a can Gol del Bosc. Es reco-llia l’aigua que baixava, primer per sota terra dels camps de can Gol Nou fins arribar a la bassa de can Roquerols, a partir d’aquest punt el rec, construït de totxo i carreró d’obra en algunes parts, arribava fins a la bassa de can Tona i, a les basses de can Gol Nou, d’en Mariano i la de n’Angeta.

Gran bassa de forma rodona, situada sobre el costat nord del camí de can Prat.

“Josep Rovira Parera. Vallserena, bassa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9, f. 3, parc. 42g).

Vallserena, el camí de; el camí de la riera de Vall-serena i el gual de Vallserena.

Avui és un camí, ara vial asfaltat per la zona urbanit-zada de Vallserena, paral·lel a la riera de Vallserena, baixa des del veïnat del sot de l’Om fins la cruïlla amb el camí de can Prat i entra la riera dins el terme de Sant Antoni de Vi-lamajor. Abans la gent pujava a aquests veïnats per dins la riera que servia alhora de camí. Avui amb la urbanització

de Vallserena arriba el pavimentat gairebé fins el gual que travessa la riera, sota el Vilar, on comença el veïnat del sot de l’Om i continua el camí del sot de l’Om, que porta a les seves cases.

v. *l’Arboçar, la peça de cal Maco, el mas Font, el Forn d’en Ribes, la quintana de can Tona*.

“Camí i riera de Vallserena” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9, f. 3). “Processos. 1614. Narcís Barba és trobat mort de tir de pe-drenyal en lo camí de Vallserena, davant la casa de Joan vidrier de Vilanova” (*VCCPM*, p. 227). “La riera de Vallserena (plànoI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vila-major). “Valles serena cap a l’any 950 en un document del Vallès: riera que baixa paral·lela a la de Vilamajor en el do-cuments d’allí A. Mundó, p. 55” (*OnCat*, vol. VII, p. 401).

Vallserena, el camp de

“Peça de tera cereals, secà, anomenada camp de Vallse-rena, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, lle-vant riera de Vallserena, migdia Josep Badell, ponent Pere Planas i altres, per mitjà del torrent d’Arnau. Josep Llobera Serra (1943)” (RPGr, Il. 2, fca. 191, f. 237). “Josep Llobera Fil-bà, cereal, vinya, bassa-pou, cereal-regadiu, pou-motor... pins” (AMSPV, *Cad. 1955*, pol. 10, parcs. 18-20).

Vallserena, la riera de; el torrent de Vallserena.

La part més alta l’anomenen sot de can Peirana, però es forma per la unió del sot Fosc o de cal Nen, i el sot de Creixells o torrent de can Peirana, que s’uneixen al cap-davall del serrat dels Suros, poc abans de rebre el sot de Dona Morta per formar la riera de Vallserena. Anomenat i conegut com la riera o el torrent de Vallserena, però tam-bé quan passa per aquell veïnat com el torrent del sot de l’Om i documentat a començaments del segle XX com la riera del sot de l’Om.

v. *l’Arboçar, la peça de can Collell, can Feló, el mas Saulet*. “Veïnat de Canyes-Veïnat del Pla-Veïnat del Sot de l’Om. La Riera de Vallserena” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 4.8). “Veinat dels Boscassos i Vall-serens-Veïnat de l’Om. Riera de Vallserena” (AMSPV, *Cai-xaDTM, PlànoI1919*). “Riera de Vallserena (plànoI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Conca del riu Besòs: 34. Riera de Vallserena (plànoI).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Riera de Vallserena

Riera de Vallserena, al sud de can Badell, al sud de can Vilamajor

Riera de Vallserena, al sud de can Badell, al sud de can Vilamajor

Riera de Vallserena, al sud de can Badell, al sud de can Vilamajor

Vareu, can
“El ban del batlle: 28 octubre 1623. Venint de cercar rove-llons de la casa Vareu, al ser davant l’hort, sentí tres tirs de pedreñal... Processos. 1616. Janot Pujol i Franch Serra, bandolers, amb altres arribaren a casa Antiga Vareu” (*VC-CPM*, pp. 90, 227).

Varques

“Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Varches” (*QuadV*, núm. 3, p. 14).

Vedat, el

Denominació de la zona situada sobre el Corral d’en Perera, bardissar on hi anaven a caçar, ara bosc.

Vedell, cal

Casa situada al final de la serra de can Bacallà, ano-menada can Vedell, vora el termenal amb Sant Antoni de Vilamajor, a ponent del camí propi.

També el nom d’un tercer habitatge que forma part, avui, de l’actual casa de can Son, actualment amb una rei-xa on tenen els conills.

També el nom de la casa de la plaça del Montseny, núms. 2-3.

v. *can Pau Perera, can Son*.
“Veŷnat de St. Lleŷ: Vadell. Joan Vadell. Rosalia muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1822*). “Veynat del Pla: Vadell. Mar-tí Vadell, Francisca muller, Joseph, Sagimon fills... Veynat de St. Lleŷ: Vadell. Joan Vadell, Joseph Vadell, Eulalia filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841, 1870-1871*). “S. Lley y Sanber-tran: Vadell. Eularia Mir, Pere fill Teresa muller, Eularia i Marcè filles” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “S Lley: Pere Badell, Teresa Mañosa muller, Josep fill, Francisca Expo-sita” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “S. Lley: Vadell. Pere vidu, Josep fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Veïnat del Pla. Can Vedell” (AMSPV, *CaixaDTM, PlànoI1919*). “Veynat del Pla: Badell. Miquel Casademunt, Francisca i Josefa” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “Jaume Ricart Tenas. Serra de can Bacallà. Can Vedell, casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 11). “N.N. (a) Vedell” (RPGr, Il. 4, fca. 437, f. 210). “Mamífers, El Bestiar i altres domèstics. *Vedell, Vedella*” (*RMMNC*, p. 102, IX, 17b.). “1744. Fundació de causa pia, a favor de maridar les filles de Francesc Vadell” (*VCCPM*, p. 47). “Can Vedell” (*QDV*, núm. 1, p. 91 foto doble). “Can Badell (plànoI).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “vedell vedella *m. i f.* Bou, vaca, que no passa d’un any” (*DIEC*, p. 1849).

Vedell, la cabanya d’en

“Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rec-tor de Sant Pere el 1858. Cabanya Badel. Distància: Tres Quarts” (*VCCPM*, pp. 49, 51).

Vedell, el camí de can

Camí que anava de can Llobera, a la part baixa, fins

passar vora can Vedell i travessava el terme de Sant An-toni de Vilamajor.

v. *la peça Nova*. “Camí de can Vedell” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 4.7). “Veïnat del Pla. Camí de can Vedell” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Can Vedell, camí” (AMSPV, *Cad1955*, pols. 10-11).

Vedell, el mas; la vinya de can Vedell.

v. *can Bacallà*. “Rústica coneguda avui per can Vedell, en el terme muni-cipal de Sant Pere de Vilamajor, i paratges coneguts amb els noms de (1950) torrent de l’Arnau o de can Vidal, Peça Nova, Llanguinyola i Cau de la Benfeta, llevant torrent de l’Arnau, nord Josep Ginesta, nord-ponent Josep Serra, mig-dia Agustí Bertran. Ignasi de Bufalà; Paula Moln (1950). Finca actualment anomenada ‘El Cim’, abans can Vedell” (RPGr, ll. 5, fca. 529, f. 2o6). “Joan Badell de Vilamajor. Peces de terra de secà, vinya, erm. Casa de pagès” (AMSPV, Cai-xa173, *Am1863-1906*, núm. 61).

Veguers; el mas Veguers.

“Mas Bages-Bagues” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, pp. 11, 13). “Vila home Dn. Regis juramento dicit quod tenet Manso de Bages pro Dº Rege, et facit vigindi denarios pro media Porcada in festo Sti. Petri, facit uny Pullu quia non teneatur habitara in dicto Manso de Bages sicant continentus antiquo quem facit sibi G. De Falgás Bajulus Villamayoris, et facit duodecim denarios et unas Gallinas in festo Natalÿs. It de omnie hereva quam tenet pro Dº Rege que est de Rieria citan versus Orientem dat tasca... Bagués homo Dni Regis juramento tenet media Manso de Bagés pro Dº Regi, et facit pro sensu vigenti denarios in festo Sti Petri pro media Porcada et duodecim denarios et una gallina in festo Natalis, una quarteria Bladi pro lo-cido Do. Regi una quarteriavini pro locido Do. Regi et alio fabro... Bagués homo Dni. Regis juramento tenet mediu Mansu de Bagués pro Dº Rege, et facit prop sensu vigenti denarios in festo Sti Petri pro media Porcada, et duodecim denarios et una Gallina in festo Natalÿ, et una quarteria Bladi pro locido De. Regi et alia faber, unu corteria vini pro locido Dº Regi, et alio fabro quando facit vinum... Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes

Villamajoris: Bagués... Census Natalis: Bagués” (ADB, *Cai-xa10.130, Capb1281cop.*, pp. 9, 17, 2o, 67-68). “18 abril 1729. Nos Magdalena Cortés vídua relicta Sebastiani Cortés agricola parra. Sti Petri Villamajoris. Totum illum mansum vocatum Bagues dirutum et in terra” (ACVO, caixa 01. fons 0o24, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 23o). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 2. Noms de grau nobiliari, dignitat o càrrec civil o militar. Veguer. Beguer. Bagué. Bagués. Viguer. Vi-gué. Vigués. Del substantiu arcaic *veguer* (del llatí *vicarius*), ‘magistrat representant del rei’” (*ELIC*, p. 249). “vicārius –*a* –*um*: representante, suplente [de una persona]” (*DLLE*, p. 544).

Veia, la roca

“Quintana Nadal. Santa Susanna. Roca Beya” (ADB, *Cai-xa10.130, Capb1281*, p. 4).

Veïnat, la bassa del

Bassa comunal del veïnat de Brugueres, que servia exclusivament per guardar aigua per regar el veïnat en èpoques de sequera, situada a migdia de can Pau de Bru-gueres, de forma gairebé rectangular, ran el pas del rec de Brugueres, que venia pel nord cap al costat de ponent i per la cara de migdia de la bassa continuava de cara de migdia.

“Rec de Brugueres-bassa” (AMSPV, *PlànolAAB1942*). “Josep Pujol Masó. Can Pau de Bruguera, bassa” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 6, f. 1, parc. 3l). “2. Reg. 2.2- Captació d’aigua. a.2.3) Bas-sa comunitària de terra del veïnat de Brugueres (foto).” (*QDV*, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). ll, p. 59).

Veïnat, les basses del

v. *el mas Llinars, el camp del Prat, el clot de can Llobera*.

Vell, el pont

Pont per salvar el pas de la riera de Vilamajor, a la con-fluència amb el camí de pujar a la Força, que antigament travessava la quintana de can Derrocada, avui l’avinguda de Sant Nonet. Construït de pedra, de volta d’un ull.

“Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. El Pont Vell (plànol).” (Finform. Església de Sant Pere). “Esdeveniments diversos: El pont s’inugura el 22 de desembre de 168o, ha-

vent-ne iniciat les obres el mes d’abril” (*VCCPM*, p. 126). “El pont Vell (foto).” (*La veu d’en Pelideu*, núm. 14, p. 44). “Pont de la riera i carrer de Sant Nonet” (*QDV*, núm. 1, pp. 32-33). “El Pont Vell. Amb aquesta infraestructura es comunica-va el pla de can Derrocada amb el centre històric (fotos).” (*QDV*, núm. 9, pp. 22-23, 1o6-1o7). “el pont.- el pont que hi dóna accés [a la Força] era una arcada medieval coberta i eixamplada en utilitzar-se per a la nova carretera” (*DelMC*, p. 75).

Vell Vacota, el

v. *can Vacota*. “questio de las ayguas. 1912. La grandesa del vell Baco-ta que novolgué entrar en tractes ab aquesta gent” (ADB, Caixa5.6o, Llpparroqs.XIX).

Vella, la vinya; la peça de la vinya Vella.

La vinya Vella, nom d’una terra de la Torre Guillera, si-tuada a la part alta del sot de la vinya Vella, que també es coneixia com la Marsala. Avui encara sentim pronunciar al veïns del sot de l’Aigua amb la iodització: La vinya Veia. Terra situada al capdamunt del sot anomenat de la vinya Vella o sot de la Fressa.

v. *la Marsala*. “6 març 1724. Ego Joannes Duran agricola parra. Sti. Petri Villamajoris. Item etiam habeo petia terra contiguam in aedam parra. et in loco vocato la pesa de la vinya Vella de pertinentÿs mansi Terror dicta parra.” (ACVO, caixa 01. fons 0o24, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 26o).

Vella, el sot de la vinya

Torrentera que rep el nom de la vinya de la part alta, també conegut amb el nom de la Fressa o de can Par-ròquia, perquè baixa pel costat nord-est d’aquesta casa. v. *el torrent de can Parròquia*.

Vellana, can

Casa del veïnat de Santa Susanna, situada al límit ter-menal de Sant Pere de Vilamajor amb el Montseny.

v. *el mas Samon*. “Casa anomenada can Vallana a la parròquia de Santa Susanna, en el terme municipal de Sant Pere de Vilama-jor, llevant mas Cogulla de Maria Tarrés per mitjà de camí,

migdia mas Samon, ponent Miquel Illa, o sigui la seva pro-pietat anomenada Surós, nord comprador. Josep Daví Be-renguer (1943)” (RPGr, ll. 3, fca. 236, f. 93). “Salvador Codina Vidal de Vilamajor. Ballana. Per les peces de terra de secà, bosc. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 113). “11 novembre 19o8. Miquel Illa Argemí. En mèrits d’escriptura d’inventari otorgada i autoritzada a l’hereu Salvador Illa Codina és alta de les següentes fin-ques: 5na. Aquella casa de pagès anomenada “Can Bella-na” assenyalada amb el núm. 77 de baixos i pis, amb un tros de terra de tres quartans, situada a Santa Susanna, levant terres de can “Cogulla” per mitjà de camí, migdia al-tres terres del mas Samon” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 51). “Can Bellana (plànol).” (Finform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Les Masies: Vellana. (quadre)... en runes. Samon. Can Vellana (fotos).” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (ll). El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 132). “L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Can Vallana (2). Matrimoni jove” (*CostaM*, pp. 19o, 192).

Vellana, el mas

“Miquel Illa Argemí, d’aquest poble. 5na. “Vellana”, llevant terres de la casa Cogulla, per mitjà de camí, migdia-po-nent-nord Josep Daví i el mateix propietari, secà de se-gona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 11o, f. 115rv, alta 1918).

Vellaner, el; la font del Vellaner.

De grans dimensions aquest avellaner presideix, a peu de marge ran el costat nord de la font de can Vesa, el ca-ient de feixes que baixen sota la font i la bassa, amb l’ai-gua de les quals es reguen les terres del mas. Font també coneguda com la font de can Vesa. v. *la font de can Vesa*.

Velló, la serra de can; el camí de la serra de can Velló i la terma de la serra d’en Velló.

“3o juliol 1919. Segon molló. Es reconeix com a tal una fita de pedra de forma de paraHelapíped rectangular, situat en el lloc denominat de la “Serra d’en Velló” en el punt d’in-tersecció de les divisòries d’aigües de les serres d’en Velló i de can Tabola a uns vuitanta metres del punt d’unió dels camins de la serra d’en Velló i el de la serra de can Tabola.

La línia de terme reconeguda entre el molló primer [de la serra de can Tabola] i el segon és la dels termes municipals de Llinars, Sant Pere de Vilamajor i de Santa Maria de Palautordera... 16 de juliol de 1919. Primer molló. En el lloc denominat serra de can Velló, als vuitanta metres del punt d’unió dels camins de la serra d’en Velló i el de la serra de can Tabola, en el llindar que separa dues parts de muntanya de roures, un propietat de Josep Pinell i l’altre Rafel Carbonell, és comú aquest molló amb els termes municipals de Sant Pere de Vilamajor i de Santa Maria de Palautordera” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Llinars, Sant Pere de Vilamajor i de Santa Maria de Palautordera). “El camí de la Serra d’en Velló” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 7.1). “Veïnat dels Boscassos i Vallserena. Serra d’en Velló” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Camí que circula per la serra que divideix els termes de Llinars i de Santa Maria de Palautordera i de Sant Pere de Vilamajor. Baixa des del turó de les Formigues pel carener fins l’extrem oriental d’aquesta allargada carena, en el punt termenal que es desvia de cara a la casa de can Velló del poble veí de Palautordera” (NLLlinars, p. 428). “Camí de la Serra de Can Velló” (AMLL, *Cad1943*, CPR, PR,2).

Ventadora, la

Zona on es formava un pas, un coll petit per on hi passava el vent, sobre el sot de font Ferrussa i per sobre les artigues del plan Saperera.

“VENT. Derivats: *Ventadora*” (DECat, vol. IX, p. 126).

Ventejat

Encara que l’entrada del topònim del segle XIII es faci amb a: Ventajat, hom creu que també seria derivat d’un lloc amb força vent, per tant: Ventejat.

“Ventajat, lloc” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 7rv). “Petrus lobet homo afocatus de Sto Licerio juramento dicit queo tenet pro Dº Rege, aud Ventajat unu campu et dat tasca de via inferius” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 12). “VENT. Derivats: *Ventejar*” (DECat, vol. IX, p. 126).

Ventinyac; la peça de Ventinyac.

v. els castanyers de cal Tard.

“Terra a la parròquia de Santa Susanna, terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, en el lloc anomenat Ventinyac, que fou pertinences del mas Riera, llevant Pere lcart, Dolors Espigol, migdia Josep Giró, mas Recolons o Castanyer, ponent la riera de l’Aiguavès, per mitjà del camí de Santa Susanna, nord Salvador Codina. Joan Puig Deumalons. Josep Daví Berenguer (1943).” (RPG, ll. 3, fca. 233, f. 87). “Peça de terra denominada Ventinyac” (RPGr, ll. 5, fca. 228, f. 174). “Ventenac (*i Ventenacs, -tinyac, - tallac*). Etimologia. Ha de venir d’un VINTINACO- cèltic, en part -INIACO-, variant en -NT- de l’arrel de VINDOS ‘blanc’.” (*OnCat*, vol. VII, p. 457).

Ventura Ferrer, en

“Veïnat de l’Església: Ventura Ferrer, moço del Farrer de Plaça” (ADB, *Caixa1.9, LlbCom1752*).

Vergers

“Paschal verges/ a L XI” (ADB, *Caixa10.130, Llscompt1491*). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 8. Noms de preparacions i utilitzacions del terreny i de treballs agrícoles. Verger. Verges. Berger. Bergé. Bergés. Barges.]Vercher. Del substantiu *verger* (del llatí *viridiárium*), ‘lloc abundant d’abres i plantes, jardí!’” (*ELIC*, p. 227). “VERD. Derivats i compostos: verger, Es Verger, Verger” (DECat, vol. IX, p. 157).

Vermella, la terra

La serra de la Galga que vessa la falda de ponent al sot de roca Alta, es va obrint àmplia, a mesura que baixa a cercar el sot profund, sota la qual hom l’anomena riera de la Moixa. Zona també anomenada terra Roja o en plural terres Roges.

Vern, a fulla de

“a fulla de vern. Font de Palestrins, lloc. Rusca, nom” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 3). “vern: Alnus Glutinosa. Arbre de creixemnt ràpid de forma cònica regular, el més característic dels arbres de ribera, si més no per la popularització i difusió del nom de grup d’aquesta espècie “verneda” que es dona fins i tot quan hi ha arbres d’altres espècies. “Vern originari del nord d’Àfrica, viu fins el cent anys, de forma cònica és molt utilitzat com a protecció del vent” (*RCHDeo*, pp. 64-65). “VERN, del cèltic ǁERNO- (o ǁERNĀ).

Aquest nom cèltic va substituir el llatí *alnus*, sobretot en els dominis català i occità” (*DECat*, vol. IX, pp. 173-175). “al-nus –i f.: aliso [árbol].” (*DLLE*, p. 25).

Vernera, el coll de

Hem fet l’entrada d’aquest topònim a partir de Vern, perquè pensem que és de tota lògica que sigui així. Tanmateix, també podem trobar l’entrada tal com ens la dona el document del segle XIII, és a dir: Barnera. Mai es pot descartar del tot un origen diferent.

Verns, els

“26 octubre 1727. Ego Joannes Antonius Parera agrícola vicinatus de Cañas Paña Sti Petri Villamajoris, habeo et possideo petiam terra que est in loco vocato als Verns, oriente cum supra dicta Riera de Vilamajor, merriedie cum honoribus supra dicti Mansi Armengol, occidente et a circitio honoribus Mansi Noguera, quem honorem possidet an Planell” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 5).

Verns, el sot dels; el torrent dels Verns.

Sot anomenat d’aquesta forma perquè hi abundava aquesta espècie arbòria. També conegut com el sot de can Castanyer o fins i tot de les Roques. Neix en terme de Sant Pere de Vilamajor, baixa a llevant del turó de can Castanyer, travessa la línia termenal amb Fogars de Montclus, passa sota can Castanyer, ran la casa de les Roques, travessa la carretera de Collformic i va a la Tordera.

També la torrentera que baixa dels Refugis del Montseny, passa al nord del mas Forts, i va al sot de l’Infern que li arriba per l’esquerra, abans de desembocar al sot del mas Forts, ja dins el terme municipal de Sant Esteve de Palautordera, on també és anomenat el sot dels Verns de can Rovireta i es troba amb el sot de l’Infern abans de la Falona en el terme veí.

v. la riera de l’Om.

“Sot dels Verns” (*SEPalaut*).

Vesa, can

Casa situada al veïnat de Ripoll, a la cara de llevant del camí, núm. 22, amb estructura de planta baixa i pis, amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de faça-

na, orientada a migdia. Actualment té un us d’habitatge residencial ben restaurat. Nom de casa que es tendeix a escriure: Besa, però també Bessa, encara que el fogatge més antic ens indica Vesa. Sentim pronunciar d’aquesta forma: Vesa, encara que originàriament podria haver estat Vessa. Tanmateix, davant els dubtes, fem l’entrada d’aquesta forma perquè és la que sentim pronunciar per anomenar aquesta casa i també la que trobem escrita.

Al segle XVIII, al veïnat dels Boscassos hi ha anotat un habitatge amb el nom de Vesa, perquè la família que hi vivia es deia Vesa de cognom, on hi conviu en Francisco Santamans i la seva dona.

La documentació de la primera meitat del segle XIX, dona notícies d’un home de Sant Pere de cognom Santamans, conegut com en Vesa, que es localitza com a propietari a la zona dels Boscassos, amb l’habitatge documentat a la llibreta de comunions de l’any 1822. Ven aquesta propietat a Joan Coll, pare de Pau Coll, en Pau Ribalta.

A començament del segle XIX s’estableix una relació entre Joan Costa i Francisco Santamans, de la qual podria haver-se donat que fossin coneguts com en Vesa. Joan Costa es troba a la llibreta de comunions de l’any 1821, a continuació de can Cuc, avui can Senalla.

També la casa del veïnat de Santa Susanna, situada al límit termenal nord, ran el límit municipal amb el terme de Montseny, que passa pel camí propi ran el costat de llevant i separa la masia de la nova línia d’habitatges unifamiliars en terme de Montseny. Gran casal de planta baixa i dos pisos, amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia de façana orientada a migdia, amb entrada d’arc de mig punt dovellat i la resta d’obertures d’arc pla de pedra. Actualment, any 2017, és una casa tancada sense habitar. De la mateixa nissaga del veïnat de Ripoll.

“Bernat Vesa” (ACA Batllia General de Catalunya, secció del Reial Patrimoni, fogatges núm.2598, parròquia de Santa Susanna). “7 juliol 1608. Margareta Vesa uxor agricultoris termini et parrª. Sancti Petri Ville Mayoris” (ADB, *Caixa6.61, Manual de Joan Novell1608*, pp. 11-12). “Boscassos: Vesa. Jaume Vesa, Esperansa muller, Francisco Santamans i Maria muller” (ADB, *Caixa1.9, LlbCom1785, 1795*). “Beïnat del Pla: Riera. Costa. Joan Costa, Catarina muller, Francisco i Eularia fill... Boscassos. Besa. Santamans. Maria Santamans vídua, Joseph fill” (ADB, *Caixa 1.10, LlbCom1813*

i 1822). “Pla: Can Vesa. Bosch. Josep, Antonia” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*). “Dolors Corts Forns. Can Vesa, casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, parc. 4ob). “o,48. Can Besa” (Fln-form. El Roure Gros). “Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. Can Besa (plàdol).” (Flnform. Església de Sant Pere). “25 maig 18o1. Joan Costa treballador de la població i caseriu de Sant Antoni de Vilamajor vench a Francisco Santamans treballador de la present parra. Aquell tros de terra part campa ÿ part vinya de dos cortans, situada a la partida titulada Boscassos, llevant-ponent ÿ tremuntana honors meus, mitgdia ab los de dit comprador” (APRibal-ta, *VendaP18o1*). “16 abril 1836. Josep Santamans, conegut per Vesa de Sant Pere de Vilamajor, vench perpètuament a Joan Coll bracer de dita parròquia la pessa de terra a la partida Boscassos, llevant Miquel Donadéu, fuster de Sant Antoni de Vilamajor, mitgdiaab lo venedor, ponent y tre-muntana dit Joan Coll” (APRibalta, *VendaP1838*). “Boscas-sos: Santamans. Joseph Santamans” (ADB, Caixa 1.1o, *Llb-Com1841*). “Can Besa” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 1.7). “Veïnat de SantaSusanna. Can Besa” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Hereus de Josep Planas Mirambell. Can Bessa. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1, parc. 1f). “Les Masies: Besa. (quadre) ... en bon estat... Samon. Can Besa (foto).” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 124-125). “any 1782. Pere Planas Vesa de Santa Susanna... L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: Can Vesa. (12). Matrimoni, fill ca-sat i cinc solters. Tres joves (14, 15 i 16 anys)” (*CostaM*, p. 129, 19o-192). “VESSA, adjectiu antic ‘pervers, dolent, flac’, avui substantiu femení balear, amb el sentit de ‘mandra, peresa, ensopiment: origen incert, probablement d’una forma del llatí VERSUS ‘girat, tombat’, o altre derivat de VERTERE; no estan eliminats els dubtes que deixa aques-ta etimologia” (*DECat*, vol. 9, pp. 189-191). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Bessa. Grafia dialectal de *veça* (del llatí *vicia*), nom de diverses plantes lleguminoses” (*ELIC*, p. 229). “vicia –æ f.: arveja, veza” (*DLE*, p. 545).

Vesa, la bassa de can; la font de can Vesa.

L’aigua que raja de la font de can Vesa es recull a la bassa de forma rodona que queda a sota la font, ara ta-

pada. Amb una cabuda de 1oo.oo l. va ser construïda per en Maineris de Sant Celoni, amb rentadora, antigament hi anaven a rentar les dones de can Vesa.

Hi ha una altra bassa important també a can Vesa, però l’anomenen la bassa de Dalt.

La font, també anomenada del Vellaner, té una deu d’aigua que raja cap a migdia de la casa, amb una ober-tura al marge com a boca de mina i, al peu, surt un filet d’aigua actualment, abril del 2o17, ran un banc allargat d’obra, amb un avellaner de gran presència al costat nord, que també li dóna nom. A la cara de migdia de la casa comença el camí que porta a la font.

v. *la bassa de Dalt*.

“Hereus de Josep Planas Mirambel. Can Bessa. Bassa-font” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1, parc. 1h-i).

Vesa, el bosc de can; els castanyers de can Vesa; l’hort de can Vesa i el mas Vesa.

Terres de la propietat al límit nord del terme muni-cipal, que arriben fins el camí de la casa i que delimita el terme amb el de Montseny i de Sant Pere de Vilamajor i la propietat del Samon.

L’hort de la casa de can Vesa del veïnat de Ripoll, està format per quatre feixes esgraonades sota la cara de mig-dia del safareig d’aquesta casa, a ponent del pas del camí de Ripoll i la pròpia masia.

v. *el mas Cavallar, el mas Cortès, el mas Molar*.

“19 desembre 1729. Ego Jacobus Planas, et Vesa, agricola parra. Sta. Susanna termini Villamajoris, dominus utilis et propietariu, Domus, mansi et hereditatis vocata den Vesa de Santa Susanna. Quad ego habeo et possideo. Primo to-tam illam magnam pocessionem terra partim cultibam et parim heremam, in qua est constructa et edificata Domus sive Casa vocata Vesa in eadem parra. et in loco vocato lo Vinyet den Samon quo olim fuit de pertinentÿs mansi Sa-mon, oriente et meridie honoribus meis qui antea fuerunt den Borrell de Montseny, partim Riera de la Vall, seguint lo serrat de Cogolló, serrat amunt segons està termenat lo vessant de tramuntana, occident honoribus Samon del Molar de Montseny, que passa lo termenal cerca de qua-ranta passo, sota de una roca gran en lo cim de la serra anomenada la roca del camp bach y seguint lo camí de pla a Pla y passa dins la plana dels Casals vuy dit camp sa

creu den Samon fins al serra de dit Casal, et a cirtio se-guint lo dit serrat que vuy se anomena la Bufetera, costa avall fins als honors den Morell de dita parra. de Montseny que lo dit confessant vuy possehesch, venintsen tot cami fins trobar la Aÿgua que hix de la font del Apostol y ei-xint, afrontatur ab una pessa de terra de las Avallanedas que fou de dit Bancell de Montseny que lo dit confessant possehesch la facultat guardar y pasturar lo nostre pro-pi bestiar y no de altri en las altrás pocessions del mas Samon, ço es del Serrat del Camp dels Casals en amunt envers ponent y tremunta del dit serra amunt fins al pla den gomis, apres camí enllá a la font dels tarriés... 18 ge-ner 1694. Filium et heredem universalem de Josephi Pla-nas et Vesa patris mei, uti filiuem et heredem universalem hereditatis et bonorum omnium que fuerunt Raymundi Planas patris seu avi que ei” (ACVO, caixa o1. fons oo24, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, p. 253rv-255, 257rv). “Joan Puig can Besa, avui Joan Puig Diumaró. Per la terra de secà, erm, castanyers. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núm. 28o). “Josep Planas Mirambell d’aquest poble. “Mas Besa” llevant-nord el mateix propietari en ter-me del Montseny, Josep Alfaras Planas, migdia Jeroni Vidal, ponent Josep Daví Berenguer, nord Josep Parera Oliveró, secà, castanyers, bosc, erm i roques de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 172, f. 184). “Hereus de Josep Planas Mirambell. Can Bessa, alzines, cereal, erm, mato-llar” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1, parcs. 1-2).

Vesa, el camí de can; la terma de can Vesa.

El camí de can Vesa puja des de la carretera BV-53o1, en terme de Montseny, actualment entra dins la urba-nització de les Piscines, travessa la Tordera i en llaçades, arriba fins a la casa de can Vesa en terme de Sant Pere de Vilamajor. Serveix el seu centre vial com a delimitació termenal de Montseny i Sant Pere de Vilamajor. Després de la casa continua ascendint, travessa la riera de roca Pera i el límit termenal.

v. *el mas Jeroni*.

“26 d’agost de 1919. Sisè molló. Es reconeix com a tal el punt d’interseccio de l’eix del camí de ferradura anomenat “camí de can Besa”, a l’eix del barranc anomenat “Torrent de Roca Pera”. La línia de terme reconeguda entre els mo-llons cinquè i sisè, va en línia recta des del molló cinquè

El camí de la font de can Vesa

a l’eix del camí de ferradura anomenat de can Besa en el seu punt d’origen per l’eix del qual arriba al molló sisè” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i del Montseny). “Camí de can Bessa” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i no-tes 1.5-12). “Veïnat de SantaSusanna. Camí de can Besa” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Camí de can Bessa” (AMS-PV, *Cad1955*, pol. 1).

Vesa, el camí de la font de can

Camí que porta fins a la font de can Vesa o del Vella-ner, des del pati de davant la casa, com a punt d’arrenca-da, en un recorregut de bellesa paisatgística, ombrejat per les alzines ran de marge.

Vesa, l’era de can

Avui ja no existeix aquest espai antic de rajols, situat a la cara de migdia de la masia del veïnat de Ripoll, que va desaparèixer amb la rehabilitacó de la casa.

L’era de la casa de can Vesa del veïnat de Santa Susan-na, està situada darrere la façana nord de la masia, tra-vessada pel camí que ve de la casa i retroba el camí ge-neral al costat nord. Era amb el sòl de roca i enllosada

que s’embuinava per poder batre amb la pallissa al costat. Es batia amb els animals de la casa, amb el cavall per a la terra i dos matxos, un dels quals anomenaven Mori-ca, es ventava amb forques i es feien dos pallers de palla, l’herba, la civada, l’ordi, la trepadella anava a la pallissa. Hi havia anys que s’ajudaven amb els del Samon. Més endavant, a finals de la primera meitat del segle XX, ja pujava la màquina d’en Farinetes per batre, i es ventava amb màquina de maneta.

Vesa, el pou de can; el safareig de can Vesa.

Safareig de forma rectangular de 7 x 4, amb el rentador de cairó a l’extrem sud-est que rebia i s’omplia amb l’aigua del rec de Ripoll, per rentar i regar l’hort de la casa a les feixes de sota. Situat a la part de ponent sobre el pas del camí de Ripoll, costat nord-oest de la casa de can Vesa. Avui no porta aigua el rec de Ripoll, el safareig està buit i l’hort es rega amb l’aigua del pou.

“Dolors Corts Forns, bassa-pou” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, f. 1, parc. 41e-f).

Vesa, el pou d’en; el collet del pou d’en Vesa.

Punt termenal de Sant Pere de Vilamajor, Tagamanent i Montseny.

v. el pou de l’Infern, la collada i el pou d’en Sunyer.

“Els pous de neu i de glaç. Al terme de Sant Pere de Vilamajor s’ha pogut identificar cinc congestes (Pou d’en Besa o d’Infern).” (*QDV*, núm. 2, p. 13). “El pou d’en Besa o del Diable” (FInform. El pou d’en Besa un pou de glaç fet pel diable?). “Pou d’en Besa (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Nevaters i pouaires. Pou d’en Bessa (o del Diable) el pou més notable, situat entre els turons del Samon i del Sui (foto).” (*QDV*, núm. 4. Les feines antigues del bosc i la muntanya pp. 59-6o). “Pou de glaç d’en Besa (114o m). (plànol-foto).” (FInform. Sender del Pi Novell. De Vilamajor a la Calma).

Vesa, les saleres de can

Indret al Corral de can Vesa, lloses on es posava la sal per al ramat.

“Hereus de Josep Planas Mirambel. Can Bessa. Casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1, parc. 16).

Vesa, el turó d'en

“El turó d’en Besa” (FInform. Mapa municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Via, el prat de

“Joannes Jener homo afocatus de Sto. Licerio dicit que tenet unu campo a Prat de Via” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb-1281cop.*, p. 8).

Via, el serrat de

v. can Gener de Sant Lleïr.

Vialadany

“Petrus lobet homo afocatus de Sto Licerio juramento dicit queo tenet pro Dº Rege, apud Vialadany, de sextu, en la unam campu et dat tasca” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281cop.*, pp. 11-12).

Vidal, can

Casa amb masoveria amb en Joan Safont i la Lluïsa Deumal, coneguda per la Lluïsa de can Vidal. A començament de la dècada de 198o, deixaran la casa per viure al poble, també coneguda per can Vidal. Anomenada can Vidal o can Vidal del Puig, situada ran el costat de ponent del pas del camí de Sant Elies. Casa de planta baixa, pis i golfes, amb coberta a doble vessant perpendicular a la línia d’una façana allargada orientada a migdia. Antiga pagesia que es va reformar i ampliar quan fou adquirida per en Sergi Bruguera, tennista, va ser transformada i avui és un habitatge residencial, envoltat de jardí i una tanca.

També el nom de casa a la plaça del Montseny, núm. 4, dels que havien estat masovers de la pagesia del veïnat de Canyes. La mestressa és coneguda com la Lluïsa de can Vidal.

v. el sot dels Cans, can Vidal del Puig.

“Barthomeu vidal fuster/L XXXI... Narcis vidal/a XI/ L XXVIII” (ADB, *Caixa1o.13o, Llscompt1491*). “Veïnat de Canÿes. Vidal. Pere Vidal, Maria Anna i Pau Vidal” (ADB, Cai-xa1.9, *LlbCom1672*). “Veïnat de Canÿes. Vidal. Antoni, Isidro i Eularia Vidal, Sebastia i Esperansa Rovira” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom173o*). “Veïnat de Canyes: Vidal. Joan Bosch. 4 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1752*). “Veïnat de Cañas: Vidal. Pau Llinas, Theresa criada” (ADB, Caixa 1.1o, *Llb-*

Com1813). “Veïnat de Canÿas: Vidal. Bachs. Joseph Bachs, Antònia muller. 4 persones” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1841*). “Veïnat de Canÿas. Bachs. Joseph Bachs, Antonia muller” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1843*). “Cañas. Vidal. Esteve Safont, Maria muller, Josep, Joep, Jaume, Pere i Dolors, fills” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1886 i 1887*). “Cañas: Vidal, Ventura Tramunt, Margarida muller, Jaume i Joan fills” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom19o3*). “En vidal” (ACA, Batllia General de Catalunya A4o3. *fogatge* de l’any 1497). “Io mas vidal” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “1286. Pere Vidal, havia sortit de can Vidal, una masia de Canyes, veïnat a llevant de Brugueres” (*SRC*, p. 3oo). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-15o4. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Vidal... Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Vidal” (*QuadV*, núm. 3, pp. 14-15). “164o. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimecres. 25 gener: en Jacintho Vidal” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa6o. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Veïnat de Canyes. Can Vidal” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Josep Puig Plaja. Can Vidal, casa” (AMSPV, *Cad. 1955*, pol. 6, f. 2, parc. 137b). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el 1858. Can Vidal. Distància: Mitja hora” (*VCCPM*, pp. 49, 52). “6.- Les masies del veïnat de Canyes, a la plana. Can Vidal” (*QuadV*, núm. 2, p. 39). “Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Vidal 1236 (plànol).” (*V872-1299*, p. 46b). “A. Llinatges que representen el nom patern o matern. 4. Noms de sants, d’origen llatí o grec, posteriors als temps bíblics. Vidal. Nom de diversos sants, que significa ‘vivaç’. ‘sà’, ‘fort’. *Vitalis* (946)” (*ELIC*, p. 88).

Vidal, la bassa de can

Bassa construïda de formigó de grans dimensions amb contraforts als laterals per aguntar l’empenta, de forma trapezoïdal, fa cap i ample, allargada de nord a sud, amb la cara nord més ampla que la de migdia, situada al final de la propietat, sota el costat de llevant del camí de Sant Elies, amb la cruïlla de la cara de migdia del camí del carener de les Tres Termes. S’omple amb l’aigua del rec dels regants del pla.

“Josep Puig Plaja. Can Vidal, bassa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, parc. 14ob). “Basses d’en Vidal. (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Vidal, el bosc de can; el mas Vidal; l'olivar de can Vidal i la vinya de can Vidal.

El bosc ocupava una part important de la propietat, sobretot pel pi, i encara que menys també sureres, amb alzines i roures. Diuen que fins al segont terç del segle XX, s’hi havien fet molts bolets.

La part de terres dels antics olivars i vinya, que formen una franja allargada sobre la cara nord del camí de les Termes, avui també formen part del bosc del mas.

v. l'Arbre Morell, el Campet, el serrat Ginesta, can Gras d'Amunt, les Pilateres, la Pinedeta, el mas Ribes, la peça del Robet, can Segarra, la Valla, el mas Vidal del Puig.

“Mansu Vidal. Poncio Vidal homo Sti Pauli Barchinone, juramento, dicit que facit media quarteriam Bladi pro locido Regi, et alia fabro. Im media corteria vini pro locido Regi, et alia fabro, et facit host et Cavalcada” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281cop.*, p. 39). “Mas Vidal” (ADB, *Caixa1o.13o, Capb1281*, p. 19). “2o agost 1595. Batholomeus Vidal agricultores herres de propietarius domi seu mansi Vidal terrarum, honoribus et possessorum eius den parrochie Sancti Petri Villamajorius. Petru Vidal etiam cultor filius meus, heres meus” (ADB, Caixa6.61, *Manual de Gervasi Vila1595*, pp. 13-15rv). “Rita Llinàs de Barcelona. Mas Vidal. Per la terra de secà, bosc, erm, vinya, regadiu. Per la casa de pagès... Pere Pujol de Cardedeu. Casa Vidal. Per la peça de terra vinya. Passa a Frederic Llinàs” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-19o6*, núms. 2o6, 26o). “Josep Puig Plaja. Can Vidal, pins, alzines, cereals, regadiu, olivar, arbres de ribera” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 6, parcs. 133-134, 137-142, pol. 1o, parcs. 1o-12, 14).

Vidal, l'era de can

Tot just ran el costat de llevant del pas del camí, a l’altre costat de la casa. Gran espai enrajolat entre el pas del camí i la pallissa per posar la palla i l’herba al costat sud-est, i l’ermita de Sant Josep a la punta nord-est. Es batia amb el cavall de la casa que també es feia servir per treballar la terra i per anar amb el carro. Com la casa veïna de can Pujades, amb la qual s’ajudaven amb els animals fent coble, ventaven amb la maquina de maneta i feien

una paller de palla, amb l'alfals sec que anava a la pallissa. “Josep Puig Plaja. Can Vidal, era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 10, parc. 10g).

Vidal, el torrent de can

A vegades també es troba anomenat com a riera de can Vidal, i veiem igualment com en diuen el torrent dels erms d'en Vidal, corrent que comença poc més amunt de la casa de can Vidal, sota el costat de llevant del camí del veïnat de Canyes i de la gran bassa de la casa, i baixa per un fondal espès fins al torrent de can Llobera, sota d'aquesta casa.

Es documenta també amb aquest nom, el torrent de l'Arnau, a la continuació del torrent de can Llobera.

v. *el torrent de l'Arnau, el mas Llinars, Vedell*.

“Petrus de Pujada, homo Arnaldi de Sto. Licerio juramento dicit, facit Do Regi, de omni honore que possidet pro Do Regi de torrente Bernardi Vidal, usque apud Avalanedas dat quinta, et facit host et Cavalcada” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 35). “Veïnat de Canyes-Veïnat del Pla. Torrent de can Vidal” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).

Vidal, el sot dels erms d'en; el torrent dels erms d'en Vidal.

Més conegut i anomenat com el torrent de can Vidal. v. *el serrat del Erms, el torrent d'en Vidal*. “Torrent dels Ermots d'en Vidal (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Conca del riu Besòs: 36. Torrent dels Erms de can Vidal (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19). “Can Llobera. Veïnat del Pla. baixa al sot dels Erms d'en Vidal, s'unirà al sot de can Derrocada amb el torrent de l'ARanu, formant el torrent de l'Abellar, les aigües desemboquen a la riera de Vallserena” (*QDV*, núm. 9, p. 98).

Vidal, el turó de can

“Veïnat de Canyes. ▲ Vidal” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*).

Vidal de Brugueres; el mas Vidal de Brugueres.

“Anthony vidal de brugueres” (ADB, *Caixa10.130, Lls-compt1491*). “Mas Vidal de Brugueres, olim de les Garrigues. Vigilies. Item fa com a possessor del dit mas en S. Pere y S. Feliu dos cortants de forment, era de las dotze

cases que sols pagan dos cortants de vigilies y un corta de sagristia” (ADB, *Caixa10.130, Censals1592*, p. 18b).

Vidal Fuster, en

“En vidal fuster” (ACA, Batllia General de Catalunya A403. *fogatge* de l'any 1497). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Vidal Fuster” (*QuadV*, núm. 3, p. 14).

Vidal de les Garrigues, en

Denominació antiga del mas que després, durant el segle XV, hom ja anomenarà Vidal de Brugueres.

v. *can Vidal de Brugueres*.

“Vidal de les Garrigues” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (HMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*).

Vidal del Pla, en

v. *les feixes de Creixells*.

Vidal del Puig, can

v. *el Barqueró de d'amunt, les feixes de Creixells, el pla de can Llobera, la serra de l'Om, el Forn d'en Ribes, el mas Rovira, Vidal*.

“Io mas vidal dez puig” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Heretat denominada Vidal de Puig, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, amb una casa i a la part d’orient la capella denominada de Sant Josep, llevant-migdia-nord la mateixa heretat, ponent casa d’en Josep Rodés i terres, bosc, erm, regadiu, olivar. Tot junt nord-ponent Josep Rodés, llevant mas Gras d’Avall, llevant masos Ribes i Derrocada, migdia Ferran Segarra, Joan Sunyer. Josep Puig Plaja (1944)” (RPGr, ll. 3, fca. 342, f. 397). “Terra bosc, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, procedència de l’heretat Vidal del Puig, pol. 10, parcs. 10-11” (RPGr, ll. 36, fca. 3026, f. 106). “Terra en la que hi ha edificada una casa procedent de l’heretat Vidal del Puig, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, ponent per mitjà del camí amb la finca propietat de can Ribes, pol. 10, parcs. 144e, 216” (RPGr, ll. 45, fca. 3255, f. 26). “Ildefons Cerdà de Barcelona, avui Josep Rodés de Vilamajor. Per les peces de terra de secà, rocars, bosc,

erm, regadiu, olivar. Per una casa de pagès” (AMSPV, Cai-xa173, *Am1863-1906*, núm. 104). “Processos. 1624. Davant de casa de Vidal del Puig... vingué en Joan Pujades amb un pedreñal a la ma i lo drago calat ” (*VCCPM*, p. 228). “Can Vidal del Puig, edifici del segle XVII (datat el 1618) amb una capella pròpia dedicada a Sant Josep” (*V872-1299*, p. 23). “5. El veïnat de Canyes. 5.2. El poblament. El veïnat es troba format per les següents masies: Can Vidal del Puig... fitxa i fotos” (*QuadV*, núm. 2, pp. 38, 54-55). “1640. La reconstrucció de l’església. Llista dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció. Dimarts. 24 gener: en Vidal del Puig” (*QDV*, núm. 8, p. 57, ADB. Caixa60. Llibre particular parroquial, notes de mossèn Llorenç Valls). “Can Vidal del Puig (plànol).” (Flnform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Can Vidal del Puig, casa d’antiquíssim origen, però l’actual edifici no es remunta més enllà del segle XVII” (*DelMC*, p. 76).

Vidal del Puig, el bosc de can; el mas Vidal del Puig; l'olivar de can Vidal del Puig i el prat de can Vidal del Puig.

Terres a l’entorn del camí d’aquesta casa, els caients del torrent de can Vidal i el camí de les Tres Termes.

v. *l'Abellar, la plana dels Àlbers, l'Arbre Morell, la Clota, el Forn, el mas Saulet*.

“3 maig 1727. Antonium Vidal del Puig Agricolam Domi-num utilem et propietariu Mansi Vidal del Puig et ejus terrarum de dicte parra... 14 setembre 1677. Petrum Vidal del Puig tunc dominum utilem et propietariu dicti Mansi Vidal del Puig” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 43, 72-72rv, 253rv-254). “17 juny 1913. Jacint Carreras Guinart-Llinars. En mèrits de venda perpètua otorgada per Federico Rubio Alvarez. 1er. Una heretat denominada “Vidal del Puig” amb una casa de dos cossos assenyalada amb el núm. 8, de baixos i primer pis, cort de porcs, corral i pati amb una capella a uns dos cents pams i a la part de llevant, de planta baixa denominada Cape-lla de Sant Josep, llevant-migdia-nord terres de la mateix heretat, ponent casa de Josep Rodés Argemí i Agustí Basó Boix i una extensió de terra, bosc, secà, regadiu, olivar, erm de noranta sis quarteres,deu quartans, nord Josep Rodés, mas Gras d’Avall, llevant mas Ribes i Derrocada, migdia Fernando Sagarra, Joan Saña, ponent Ribas i Rodés” (AMS-

PV, *ApAm1912*, pp. 23-23rv). “Josep Puig Moré de Calella. 1ra. “Vidal del Puig” llevant masos Ribes, Derrocada, mig-dia Fernando Segarra, Joan Suñer, ponent “Masos Ribes i Rodés”, nord Josep Rodés i el mas Gras d’Avall, regadiu, bosc i erm secà de tercera, olivar de segona” (AMSPV, *Re-fApPG1925*, núm. d’ordre 179, f. 191, alta 1914).

Vidal del Puig, el camp de can

“Peça de terra regadiu, secà anomenada lo camp del Mas Vidal del Puig, i paratge del pla d’en Llobera, llevant-nord Segimon Pou, migdia la finca que també es ven, ponent Andreu Rossell. Esteve Oserans Paris, Josepa Ribosa Oserans (1941)” (RPGr, ll. 2, fca. 105, f. 49). “Pere Ozerans Bertran de Llinars. “El camp del mas Vidal del Puig” lle-vant-nord Segimon de Pou, migdia el mateix propietari, nord Andreu Rusell, regadiu i secà de segona” (AMSPV, *Re-fApPG1925*, núm. d’ordre 154, f. 164).

Vidal del Puig, el coll de can; la creu del coll de can Vidal del Puig.

“14 setembre 1626. –Censos- fa lo mas Riba de censos per una pessa de terra que es sobre dit mas y apegada a la casa afronta a sol ixent ab lo camí Iglesias de la Iglesia a la creu del coll den Vidal del Puig a mitx die ab la era de sa casa per ponent ab un marge gran y per tramontana ab lo coll den Vidal pedit carta de pagament ab stabliment fet per Arnau Desbachs y Ramon Tomas Domer de la Igles a Guillem Riba y Ramon son fill” (ADB, *Caixa10.130, Cen-sals1592*, p. 12b).

Vidalet, can

“Veÿnat de Canÿes. Vidalet. Joseph Vidal, Petronilla Vidal” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veÿnat de Canÿes. Vidalet. Pau Nadal, Joan i Magdalena Nadal” (ADB, Caixa1.9, *Llb-Com1730*).

Vila, can

Edifici reconstruït situat al línit nord-oest de la Força de Sant Pere, de cara a llevant amb el passatge de l’Es-glésia i el carrer de Brugueres que li dóna la volta per les cares nord i ponent. Casa a un nivell més alt que els vials que l’envolten, construïda en planta baixa i pis, amb co-berta a doble vessant, paral·lel a la línia de façana amb

un cos avançat a la façana de llevant cantonada amb els carrers, que ocupa la meitat del cos principal i és cobert a un sol pendent igualment paral·lel a la línia de façana al carrer de Brugueres; porta d’entrada a la façana de mig-dia d’arc pla de pedra, amb la resta d’obertures d’arc pla de totxo a plec de llibre. A la façana de llevant, just ran de cantonada, un rètol antic ens recorda: Casa Consistorial.

També coneguda per amb la forma composta: can Vila de la Força.

v. *Guesca, el mas Prat, el forn d'en Ribes, Vila de la Força*. “Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Vila... Census Natalis: Vila” (ADB, *Caixa*^{10.130}, *Capb*^{1281cop.}, pp. 67-68). “Veynat de la Iglesia. Vila. Jaume i Maria Vila... Veynat del Pla. Vila, Miquel i Pau-la Vila” (ADB, *Caixa*^{1.9}, *LlbCom*¹⁶⁷²). “Veŷnat de la Iglesia. Vila. Jaume Vila, Maria, Isabel i Miquel Vila” (ADB, *Caixa*^{1.9}, *LlbCom*¹⁷³⁰). “La Força. Vila. Miquel Vila. 2 persones” (ADB, *Caixa*^{1.9}, *PlecCom*¹⁷⁴⁴). “Veŷnat de l’Església: Vila. Miquel Vila 2 persones... Vila. Elisabet Vila. 1 persona” (ADB, *Cai-xa*^{1.9}, *LlbCom*¹⁷⁵²). “Beŷnat de la Iglesia: Vila. Roger. Jacinto Roger. Mariangela muller” (ADB, *Caixa* ^{1.10}, *LlbCom*^{1813 i 1822}). “Veynat de la Iglesia: Vila. Segimon Vila, Theresa mul-ler, Josepa Vila vídua” (ADB, *Caixa* ^{1.10}, *LlbCom*¹⁸⁴¹). “Vey-nat de la Forsa: Vila. Jacinto Pujol, Antonia muller” (ADB, *Caixa* ^{1.10}, *LlbCom*¹⁹⁰³). “26 febrer 1911. Relació de bens de. Alta de Jaume Pujol Planas al seu nom en qualitat d’hereu del seu pare Pere Pujol Parera. 3er. Una casa coneguda per “Can Vila de la Força” situada en el “Barri del Casc” asse-nyalada amb el núm. 9, de baixos i pis i una quadra unida, amb dos petits horts que tenen uns quatre quartans, lle-vant-esquerra amb el camí de Cànoves i Jaume Moragas, migdia enfront amb la finca anterior, ponent Josep March, Esteve Rech, esquena-nord Josep Bosch i M Filbà” (AMSPV, *ApAm*¹⁹¹², p. 2). “Can Vila (antic ajuntament).” (*QuadV*, núm. 1, p. 24). “Església de Sant Pere, la “Catedral del Vallès. Can Vila (plànol).” (Flnform. Església de Sant Pere).

Vila, el bosc de can; el mas Vila; l’olivar de can Vila i la vinya de can Vila.

Es documenta el mas Vila durant el segle XIII. Al segle XVIII es documenta el mas Vila, amb la casa derruïda, que aleshores ja pertanyia al mas Nadal. Anomenat mas Vila Cavallar.

També la propietat de can Prat del veïnat dels Boscas-sos-Vallserena que va passar a anomenar-la can Vila, a partir del nou propietari l’Agustí Vila Margarit.

v. *l’Abellar, el mas Bassa de Vallserena, la Doma, la Nou, el mas Planell, el mas Prat, les feixes d’en Sala, el mas Vila Ca-vallar*.

“Mas Vila, en lo Faig Gros... Mas Vila... R.. Vilardell, mas Vila” (ADB, *Caixa*^{10.130}, *Capb*¹²⁸¹, pp. 2rv, 1orv, 3o). “Vila home Dn. Regis juramento dicit quod tenet Manso de Vila par Dº Rege, et facit pro ipso tres solidos et quartor denarios pro Porcada in festa Sti Petri. Im quinquе solidos, et octo denarios in festa Natalis. It tres punŷeras de forastatge, tres corterios vini de forestatge. Una quarteria Bladi... Bartholomeus Raguart Procurator Mansi Raguart qui est Sti Petri de Sa Sarcada, juramento dit quo facit host et Caval-cada, et una Jova at Arandu. Im facit media quarteria Bladi Dº Regi, pro locido, et media fabro. Dictus Bartholomeus, tenent mansu de Vila in Comanda pro simone de Villa, qui est de dominio StiPetri de sa Sarcada, et facit host et Cavalcada dictus Mansu, sive heredes dicti mansi. Im una Jova da Arandu pro pasturŷs, et aquis” (ADB, *Caixa*^{10.130}, *apb*^{1281cop.}, pp. 16, 62). “Jacint Rogé de Vilamajor. Per la terra de secà, bosc, erm, vinya, olivar. Per la casa de pagès” (AMSPV, *Caixa*¹⁷³, *Am*¹⁸⁶³⁻¹⁹⁰⁶, núm. 316). “Jaume Pujol Planas d’aquest poble. 1er. “Can Vila” llevant camí de Cà-noves, Francisco Moragas, migdia Moragas i Josep Cusac-hs, ponent Josep i Esteve March, nord Josep Bachs, Maria Filbà, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG*¹⁹²⁵, núm. d’ordre 190, f. 2o6-2o6rv, alta 1911). “Mas Vila” (RPGr, ll. 2, fca. 155, f. 157).

Vila, el brollar d’en

“A. Situació. Santa Susanna. Pequeña hacienda llamada Brullá d’en Vila” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 23). “2o setembre 1869. Límits de Santa Susanna” (*CostM*).

Vila, el camí de can

v. *el mas Blanc de Vallserena, el camí de can Prat*.

Vila, la feixa d’en

“16 maig 1494. Nos Elena Surell vidua relictæ Joannis Sorell agricola parra. Sti Petri Villamajoris. Item etiam tenemus

et possidemus illam aliam petiam terra boscosam sitam in dicta parra. de Vilamajor que fuit de pertinentiis mansi Nadal, octo cortanorum frumenti in loco vocato la Fei-xa den Vila y Torrent de Borrell, que est pertinentii unius magna petia terra sita in dicto loco, oriente et meridie Na-dal, partim miis dictoru, occidente honoribus meis, partim Cortés et den Planell, et a cirtio restante honore dicto Na-dal” (ACVO, caixa o1. fons oo24, codi v. doc.2, *Capb*¹⁷²⁷⁻¹⁷⁴³, pp. 132-132rv).

Vila, el forn d'en

“21 agost 1919. Quart molló. Es reconeix com a tal una fita de pedra de forma irregular clavadaa terra, situada en el lloc denominat “Forn d’en Vila”, en un terreny de pins de Josep Martí. La línia de termenal reconeguda entre els mollons segon i tercer és la recta que els uneix” (AMSPV, *CaixaDTM*, *TRDTM*¹⁹¹⁹. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i Sant Esteve de Palautordera). “Forn d’en Vila” (AMSPV, *CaixaDTM*, *TRDTM*¹⁹¹⁹. Bloc de croquis i notes 3.8). “Veïnat de Canyes. Forn d’en Vila” (AMSPV, *CaixaDTM*, *Plà-nol*¹⁹¹⁹).

Vila, el portal de can

“El camí –avui carrer- de Brugueres sortia del recinte em-murallat del Castell pel portal de can Vila (la més antiga torre de defensa del castell).” (*QuadV*, núm. 1, p. 24).

Vila, el torrent de can

v. *el mas Ram*.

Vila Brugaries

v. *Brugueres*.

“3o octubre 941. Ego Servandus, et sorores meas, nos si-mul vinditores sumus tibi Suniario, nostras terras, vineas casas et curtes in Vallense, vel infra termine de Villa Riffa, afronta circi in termino de Villa Brucarias, et de oriente in termino de Villa Maiore, et de meridie in termino Alco-zi, et de occiduo de Carotitulo et de Molnelliis... 4 febrer 9o4. Ego Galindus dono ibiem meum alaude, quod habeo in Valense, publice vocatum Villa Ripha, afrontat orientis in termino de Villamaiore, de meeridie vero in termino de Alfoze, de occiduo in termino de Cardetulo vel in Mulne-

llos, de cirtio terminio de Brugarias” (CSC, vol. I, pp. 21, 8o, docs. 2o, 98. Servando i els seus germans venen al com-te Sunyer les heretats que posseïen en el terme De Villa Rifà. Regesta: Balari, *Orígenes*, 193, 221.- Mas, *Notes*, IV, 32-3 (núm. XVII).- Gallardo, *Del Mogent*, 51.- Mas, *Notes*, XIII, 55 i 57, Mas, *Notes*, IV, 65 (núm. LXXXVI).-... Galindo dóna a San-ta Maria de Castelldefels un alodi que posseïa a Rifà, entre Vilamajor, Alfou, Cardedeu i Mulnells. ACA., Cartulari f. 335 v, núm. 987-988). “Can Pau de Brugueres. Segons Mercè Aventín, quan Vilamajor tenia set viles, una d’elles er la Vila Bruccarias, que molt probablement es podria situar ben a prop” (*QDV*, núm. 9, p. 116).

Vila de Canyes, el mas

v. *el mas Riquer*.

“VILA CANNAS” (*VCCPM*, p. 24). “5. El veïnat de Canyes. 5.2. El poblament. La Vila Cannes” (*QuadV*, núm. 2, p. 39). “Villa Cannes (Les Canyes)” (*QDV*, núm. 9, p. 117).

Vila Cavallar; el mas Vila Cavallar.

Propietat anomenada mas Vila o Vila Cavallar, casa que al segle XVIII ja figura com ensorrada i les terres per-tanyien al mas Nadal.

v. *el mas Gavaldet, el mas Quintana*.

Vila de la Força, can

“Casa en el poble de Sant Pere de Vilamajor, al costat del camí de Cànoves, coneguda per can Vila de la Força, lle-vant el camí de Cànoves i Francesc Moragas. La casa és bastant antiga i pròpia per a habitació d’un jornalер (1943). Casa núm. 9, en el carrer de l’Ésglésia, coneguda per can Vila de la Força (1971)” (RPGr, ll. 3, fca. 26o, f. 195). “3 agost 19oo. Pere Pujol Parera (Perera de Canyes). És alta per pas-sar al seu nom. Una casa situada en aquest poble, al cos-tat del carrer que condueix a Cànoves, assenyalada amb el núm. 9, coneguda per “Can Vila de la Força”, de baixos, un pis i la quadra, de superfície 129 m2.” (AMSPV, *ApAm*^{19o5}, altes, núm. 1.2. Riquesa amillarada).

Vila Magore o Maggore.

“VILA MAGORE O MAGGORE... VILLA MAIOR” (*VCCPM*, pp. 24, 65). “Una hipòtesi sobre els orígens. *Villa Maior* o *Villa Magore*... ‘Villae et Mansi’. *Villa Maior*” (V872-1299, pp. 34-35,

47-48). “El Vilamajor medieval era Villa Maiore” (*QDV*, núm. 9, p. 117). “māior –*us* genitiu –*ōris* (comparatiu de *magnus*): mayor, más grande... villa –*æ* f.: casa de campo” (*DLIE*, pp. 290, 547).

Viladenc

“Mas Soler. Viladench” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 29).

Vilamajor

“La Insaculació: la nosta comunitat estava formada per tres parròquies: Sant Pere (on estava inclosa la Vilanova de Vilamajor-Sant Antoni), el Fou i Santa Susanna. To-tes tres comunitats juntes rebien el nom de Vilamajor” (*QuadV*, núm. 1, p. 6). “Què menjaven a Vilamajor al segle XII. En la requesta del levita Ervigí (cap a l’any 950) hi trobem citades “set villae”. Vilamajor (villa Maior o villa Magore, que se suposa que s’anomeva així per ser la més gran).” (*QDV*, núm. 3, p. 10). “El topònim “Villa Maiore” apareix en-registrat l’any 941 i no implica altre problema que si és nom pres de l’extensió del terme, segons Gallardo, que ho atribueix “molt superior al de les jurisdiccions veïnes”. Tanmateix no ho aprecia així Anscari Mundó: “El nom de ‘Villa Maiore’ (en els documents més antics coneguts s’es-criu ‘Vila Magore’ sense dubte per un defecte d’expressió gràfica del fonema j) indica un origen probablement romà” (*CastC*, p. 284). “Referència anterior” (*DelMC*, p. 68).

Vilamajor, el pla de

v. el mas Canal, el Pla.

“18 setembre 1603. Censos. Fa Aniversari de Tonet Derro-cada com a posseint una pessa de terra que es en alou de las Domas situada en lo Pla de Vilamajor entre Mas Llobe-ra y mas Canal, a sol ixent ab la quuintana de dit Llobera migensant lo camí Igliesier que ve de Canyes, a mix dia ab honor den Sunyer, a tramuntana ab lo camp dit del molí de propietat del mas Sunyer, quatre cortans de forment” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, pp. 31b).

Vilamajor, la riera de

Denominació del curs d’aigua que travessa de nord a sud el terme municipal, que rep diverses denominacions, la riera de la Moixa, del Cortès, de Canyes i de Vilamajor. *v. el prat d’en Cavallar, el mas Clavell, la Corcolla, el mas*

Fàbregues, el Feixonet, la peça d'en Gori, Noguera, el Prat, l’hortet de la Riera, el mas Riquer, el mas Roig, el Torn, les Tron-quesdes, els Verns.

“La riera de Vilamajor. La denominació de la riera: Neix al pla de la Moixa, travessa el nostre municipi de nord a sud i desemboca al riu Mogent. Nom genèric: Riera de Vila-major: del naixement fins a desembocar al riu Mogent” ((*QuadV*, núm. 1, pp. 14-15). “Conca del riu Besòs: 4. Riera de Vilamajor: del naixement fis al Cortès també riera de la Moixa... 9. Riera de Vilamajor: del Cortès fins a font Munné també riera del Cortès... 16. Riera de Vilamajor: de la font Munné a Sant Antoni també riera de Canyes... 19. Riera de Vilamajor: de Sant Antoni al riu Mogent també riera de Lli-ma (plà nol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19). “La riera de Vilamajor neix sota el turó de la Moixa, travessa el terme de nord a sud pel sot del Cortès fins desembocar al riu Mogent, a Llinars del Vallès. La riera de Vilamajor baixa envoltada, per una banda, pels turons de l’Uixola i Pales-trins i, per l’altra, pels turons de Sant Elies i de Puig Sape-rera” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “La riera de Vilamajor (plà nol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Vilamajor, la serra de

“Miquel Illa Ribas, de Sant Antoni de Vilamajor. “Serra de Vilamajor”, llevant Joan Barnet Plantada, migdia Ramon Safont, ponent-nord Jaume Pujol Planas per mitjà de mar-ge i camí, secà de tercera... Jaume Llovera d’aquest poble. “Serra de Vilamajor”, llevant Pere Pujol Calderó, migdia Ja-cint Pujol Planas, ponent Josep Puig Moré, nord Fernando de Sagarra, secà, de tercera, bosc de segona... Joan Parera Ginesta de Barcelona. Serra de Vilamajor. llevant Pere Pujol Calderó, migdia Martí Bruguera, ponent, Josep Puig Moré, nord Fernando de Sagarra, secà de tercera” (AMSPV, *Re-faPG*1925, núm. d’ordre 113, f. 119... núm. d’ordre 125, f. 133... núm. d’ordre 162, f. 174). “Peça de terra secà, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, a la partida anomena-da serra de Vilamajor, llevant Pere Pujol, migdia Martí Bru-guera, ponent Josep Puig, torrent Mal, nord Ferran Segarra. Joan Parera Garriga (1944)” (RPGr, ll. 4, fca. 376, f. 1).

Vilanera

v. can Torrella.

“3o octubre 1558 Stabliment fet per Pere ana sobredit de terra del dit mas Bernat Ferrer a Balthasar Vilanera per casa darrera la força de la Iglesia de Vilamajor, termina a llevant ab altre honor de dit Canal y ab la vall de la for-ça aponnet y tramuntanaab altre honor de dit Canal per la Iglesia de Vilamajor” (ADB, *Caixa*10.130, *Censals*1592, pp. 33brv). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data 1453-1504. Rector: Pere de Capellades. El fogatge de 1497 estableix que existeixen 91 cases a Vilamajor: Vilane-ra” (*QuadV*, núm. 3, p. 14).

Vilanova, el camí de

v. el camp d'en Derrocada.

Vilaplana, el mas

“25 octubre 1436. manso vila de plano” (ADB, *Caixa*10.130, *CapbRend*1436).

Vilar, el

Casa del veïnat del sot de l’Om, per la seva evident si-tuació geogràfica -encara que el plà nol de 1919 el situa al veïnat del Pla-, vora el costat de ponent del camí i la riera de Vallserena, a la qual s’hi puja avui per un curt camí des de la cruïlla amb el camí que puja a les Tres Termes. Casa de planta baixa i pis, de coberta baixa a doble vessant perpendicular a la línia de façana orientada a migdia, amb entrada d’arc de cairó amb amb els cairells de punt rodó.

La documentació del segle XIII, ens descriu una zona o una casa amb aquest nom a Sant Elies.

v. l’Albiol, el Vilar d’en Llobera.

“Census termini Sancti Petri. Domini Regi, quos faciunt homnes Villamajoris: Vilar” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb-1281cop.*, p. 65). “Sot de l’Hom. Vilà. Isidro Llovera, Maria muller, Pere i Rosa fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1870-1871). “Sot del Om: Vilà. Ramon Bernet, Emília muller” (ADB, Cai-xa 1.10, *LlbCom*1887). “Sot de Lom: Vilà. Emilia Plantada vídua, Josep, Jaume, Salvador i Joan fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1903). “23 maig 1952. Va ser portada la Santa Co-munió Pasqual als ancians impedits i malalts de la casa: Aquest dia va servir com acòlit Joan Ayats del Vilà” (ADB, Caixa25.6o, *Llpparroqs.XIX*). “Veïnat del Pla. El Vilar” (AMS-PV, *CaixaDTM, Plà nol*1919). “Tomàs i Teresa Arabia Perxachs. El Vilar, casa” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 1o, parc. 31f). “El Vilar

(plà nol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vila-major).

Vilar, la bassa del; el pou del Vilar i la sínia del Vilar.

Bassa allargada situada sota el camí i la riera del sot de l’Om, davant la cruïlla dels camins del sot de l’Om, de les Tres Termes i d’entrada al Vilar. En aquestes terres tot està abandonat.

Una altra bassa de forma rodona, al costat del pou i la sínia, que han desaparegut, estava situada sobre el costat de llevant de la riera del sot de l’Om, just a l’entrada i la cara de migdia del camí o torrent de can Marquesó.

L'eucaliptus de can Vilar

“Tomàs i Teresa Arabia Perxachs. El Vilar, bassa, bas-sa-pou-sínia” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9, parc. 17c, 18c-e).

Vilar, el bosc del; el mas Vilar i la vinya del Vilar.

Terres de la casa del Vilar al sot de l’Om, a l’entorn de la riera, la casa i el camí que puja a les Tres Termes per llevant i, per ponent fins el camí carener de la serra Llarga. Bosc de pi i alzina que avui ocupa la major part del mas. El conreu de la vinya ocupa un petit espai entre la casa i el camí del sot de l’Om.

v. *el mas Gol del Bosc, el mas Pasqual, Salida*. “Mas Vilar. Gatell, Cítges, Fageda... Vilar” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, pp. 5rv, 1o). “Tomàs i Teresa Arabia Perxachs. El Vilar, cereals, alzines, pins, vinya” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9, f. 2, parcs. 17-18, pol. 1o, parcs. 31, 33).

Vilar, el camí del

El camí pujava a la casa des del gual de Vallserena, fins davant la façana principal, camí que es va anuïlar i avui s’hi puja per un camí més curt des de la cruïlla del camí del sot de l’Om, amb el camí de les Tres Termes i ens deixa al costat posterior del Vilar.

“El Vilar, camí” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 9).

Vilar, l’era del

Situada en un pla més elevat respecte a la situació de la masia, cap al sud-est de la casa, de forma quadrada, amb la pallissa, avui ruïnosa, anys 2015, al costat de lle-vant. Actualment coberta de terra, sota de la qual apa-reix l’enrajolat de totxo aspre, antic, colgat sota la capa espessa. Devia ser un bon espai per ventar, enlairat i ben ventilat, ran el costat de llevant del bosc de la casa que comença a pujar la costa just ran de l’era.

“Tomàs i Teresa Arabia Perxachs. El Vilar, era” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1o, parc. 17c).

Vilar, el sot del bosc del; el torrent del Vilar.

De curt recorregut, baixa entre la falda de les Tres Ter-mes i les terres del Vilar, a les quals arqueja per baix fins la riera de Vallserena.

El sot del bosc del Vilar és l’última rasa de la zona del sot de l’Om, per la cara de migdia, que baixa la serra Llar-ga per dins el bosc del Vilar, va per darrere les cases de la

urbanització de Vallserena i arriba a la riera de Vallserena, just en el gual de Vallserena.

“El Vilar, torrent” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1o).

Vilar d’en Llobera, el; el mas Vilar d’en Llobera.

Nom de casa i propietat anomenada de forma simple o composta: el Vilar o el Vilar d’en Llobera. A les llibretes de comunió de l’any 1730, és anotat l’habitatge com a Vi-lar d’en Llobera, on encara habitava la família Audet, que li donà nom de casa.

v. *el mas Aulet, la serra Llarga, el Vilar*. “Veñnat de Canyes. [Veïnat del Sot de l’Om]. Vilar de Llo-bera. Susanna i Miquel Audet” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730*). “Veñnat de Vallserena: Vilar den Llobera. Joan i Anna Pa-rera... Joseph Vilar. 3 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1743, 1752, 1768*). “Vallsarena: Vilar den Llobera. Pere Pau i Anna Parera” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbVilanova*). “Torrent del Om: Vila den Llobera. Theresa vidua, Maria filla, Bonaventura, Maria muller” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1813*). “Veñnat Torrent del Hom. Rovira. Garruset. Joseph Garruset, Mariaanna, Joseph fill” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1822*). “Veñnat Torrent del Om: Rovira. Margarida Rovira vídua. Maria Rovira, Margarida fi-lla” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1841*). “Torrent del Om: Villar den Llovera. Isidro Llovera, Maria muller, Anastàsia filla” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1841*).

Vilar de l’Olivar, el

Nom de casa anotat a la llibreta de comunions dels anys 1813 i 1822, al torrent de l’Om, l’actual sot de l’Aigua, veïna de can Roca, avui can Parròquia.

“Torrent del Om: Joseph Carruset, Anna muller, Isabel Ifilla” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom1813*). “Veñnat Torrent del Hom. Vilar del Oliva. Puig. Pau Puig, Magdalena muller, Joseph i Maria fills” (ADB, Caixa 1.1o, *LlbCom11822*).

Vilardell, can; el mas Vilardell.

Casa i part de les terres d’aquesta propietat del veïnat de Canyes, que havien estat del mas Llinars.

També la casa d’en Vilardell, situada al pla d’en Vilar-dell, de la qual avui no en queda cap vestigi.

També una casa a la Força, d’una família de cognom Vilardell, durant el segle XVIII.

v. *Camprodon*.

“Vilardell, lloc... R.M. Vilardell... Vilardell, nom” (ADB, *Cai-xa10.130, Capb1281*, pp. 9rv, 2orv, 29rv-3o). “Petrus Miró homo Dom. Regis tenet Mansu pro Dº Rege, a Vilardell unu campu cum Martorello, et dat sexta... Gual, homo Bernardo de Vilardello, militi, juramentodicit que facit host, el Ca-valcada Dº Regi. Im Jova et Arandu pro pasturys et aquis. Im facit Dº Regi duos solidos pro Porcada en festo Sti Pe-tri” (ADB, *Caixa10.130, apb1281cop.*, pp. 14, 43, 64). “Veñnat de Brugueras. Vilardell. Antoni Vilardell, Catarina Vilardell, Antoni, Maria Angela i Mria Anna Vilardell” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1672*). “Veñnat de Brugueres: Vilardell. Jaume Vilar-dell, Maria Vilardell” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom1730, 1752, 1754*). “La Força. Vilaardell. Isabel Vilardell. 3 persones” (ADB, Cai-xa1.9, *PlecCom1744*). “2o novembre 1731. Ego Paulus Gras de vall agricola parra. Sti. Petri Villamayoris, uti dominus et pocessor mansi Gras de Vall et ejus terrarum ejusdem parra. Item etiam habeo et possideo alium troceum terra de Costa scitum in eadem parra, et in loco vocato olim Vilardell et hodie lo Bosch de Vallballida, oriente honore meo, meridie honore den Llinás qui fuit mansu Bachs, oc-cidente mansi Canovet, quem possidet an Volart de Cano-ves, et partim honoribus mansi Alemany vocato la Serra de Cabanyes, quam possidet Bartholomeus Bruguera de Brugueras, cirtio mansi Canovet” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb1727-1743*, pp. 283rv-284).

Vilardell, el camí de

“Petrus de Bosch tenet omnis honor una fexa super via de vilardell qua itur apud Palestrins cum Crosel, et dat tasca” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 13).

Vilardell, la plana de

Punt de trobada de la carena del foguerar de la Cova amb el camí que ve del costat de Sant Elies, punt carener on aquesta carena, que davalla ràpida, des d’aquest punt s’eixampla lleugerament i suavitza el terreny. Anomenada sobretot el pla de la font Roja.

v. *el foguerar de la Cova*.

“A. Situació. Santa Susanna. Des de Las Planas formando una especie de diagonal, se une a un mojón que hay situa-do en el llno “Plana de Vilardell”” (QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, p. 23). “2o setembre 1869. Límits de Santa Susanna” (*CostM*). “Pla de Vilardell (plà-

nol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Vilardella

“Vilardella” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281*, p. 3o).

Vilarmat

“Petrus de Oletó homo Dni Regis juramento dicit quod te-net pro Dº Rege, unu camum apud Villarmat, et dat quin-ta” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 33).

Vilaró, el

Casa situada a la propietat del Samon, ran la cara de migdia del camí del Samon, sobre el sot del Vilaró. També sentim anomenar a la gent del país: Villaró. Casa de baix i dalt que va entrar en una fase de ruïna important. Es va reconstruir.

v. *el mas Samon*.

“Census Natalis: Vilaro” (ADB, *Caixa10.130, Capb1281cop.*, p. 68). “Terra procedent del mas Samon, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, dintre de la qual existeix una casa de-nominada Vilaró” (RPGr, ll. 49, fca. 3371, f. 11o). “Josep Daví Tusell. Vilaró, casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 1, parc. 7k). “El Vilaró (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Les Masies: Vilaró. (quadre) ... en bon estat... Samon. El Vilaró (fotos).” (QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 129). “L’evolució de la població. Padró parroquial de l’any 1867: El Vilaró. (6). Matrimoni i tres fills, nena de sis mesos” (*CostaM*, pp. 19o, 192).

Vilaró, la bassa del; la font del Vilaró; el sot del Vilaró i el torrent del Vilaró.

Bassa de forma rodona i la font a tocar, al costat de la casa. L’aigua servia per a us de la casa i la bassa per rentar i aprofitar per regar l’hort.

La font del Trèmol per anar a buscar l’aigua de bona qualitat, els quedava més llunyana, a la capçalera del sot del Vilaró, també anomenat el sot del Trèmol, s’inicia en-tre les faldes de Castell Felip i les de ponent de la carena del Surós, baixa en direcció sudoest nordest, passa per sota la casa del Vilaró, travessa el camí del Samon i va a parar al sot del Samon, abans del terme del Montseny.

“Josep Daví Tusell. Vilaró, bassa-font” (AMSPV, *Cad1955*,

pol. 1, parc. 7l-m). “Conca del riu Tordera: 62. Torrent del Vilaró (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 19). “A. Situació. Santa Susanna. III. Els recursos hídrics. 4. El sot del Villaró té el seu naixement al vessant nord del turó del Prat Fondo a 1000 m, mor al torrent del Samon... El Vila-ró, captació d’aigua: font”(QDV, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 34, 129). “Vilaró, nom” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, p. 7rv).

Vilaró, el bosc del; la castanyereda del Vilaró i el mas Vilaró.

v. *Salida, el mas Samon*.

“Vilaró duos solidos et octe denarios in festa Nataly, et duo paria Gallinaria et una tragina” (ADB, *Caixa*10.130, *Cap-b*1281*cop.*, p. 11). “Josep Daví Berenguer d’aquest poble 5na. “Vilaró”, llevant-migdia- nord el mateix propietari, ponent Segimon Giró, bosc, secà, de segona, erm de tercera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 83, f. 87rv). “2.5 Roders. A Sant Pere de Vilamajor, hi ha algunes castanyaredes: la del Vilaró (foto).” (QDV, núm. 4. Les feïnes antigues del bosc i la muntanya p. 45). “6.4. Castanyer. Hi ha castanyaredes enla part nord-oriental del terme: la del Vilaró” (QDV, núm. 6. L’agricultura (1850-2000). II, p. 102).

Viles de Llobera, el mas

v. *el mas Aulet*.

Vileta, can

Antic habitatge del veïnat de Ripoll.

v. *can Pere Pericó*.

“Ripoll. Vileta. Barthomeu i Maria Vileta, Theresa” (ADB, Caixa1.9, *PlecCom*1730, 1744). “Veŷnat del Pla: Vileta. Barthomeu Vileta. 4 persones” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1752). “Veynat del Pla: Vileta. Pau Vileta, Maria filla” (ADB, Cai-xa1.9, *LlbCom*1795). “Beŷnat del Pla: Vileta. Sobrevia. Vi-cens Sobrevia. Rosa muller, Pere, Joseph i Rosa fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1813 i 1822). “Pla. Vileta. Josep Bertran, Teresa muller, Josep, Teresa fills” (ADB, Caixa 1.10, *Llb-Com*1870-1871, 1887). “Pla. Vileta. Teresa Bertran” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1897). “moltas ayguas: 1898. Els días 16-17 de janer de resultas de plujas caigué la casa Vileta y un tros de can carreras d’aquesta parroquia... baix poder replegar 250 ptas que serviren un tan a la viuda Vileta per

haberli caigut la casa” (ADB, Caixa5.60, Llpparroqs.XIX). “Esdeveniments diversos: El 16 i 17 de gener de 1898, s’en-sorrà can Vileta” (*VCCPM*, p. 127).

Vilorda, can

Nom de casa del veïnat del sot de l’Aigua, aquesta és la segona casa de Sant Pere, entrant des del terme de Sant Esteve de Palautordera, situada en una plataforma solella de cara a migdia sobre el pas del torrent de can Traveria. Construïda en terres de can Garrofi que eren d’en Pere Vedell de Sant Esteve de Palautordera, construïda de planta baixa i pis amb coberta a doble vessant per-pendicular a la línia de façana oberta a migdia, allargada pel costat de ponent, sobre les terres de conreu de l’horta i el pas del torrent de can Traveria a migdia i el pas del sot de Tremida al nord. Abans anomenada can Serra del Sot, es va conèixer per can Vilorda d’ença que vingueren a viure-hi una família procedent de la casa d’aquest nom de Montseny, quan se’ls havien mort la mare i dos fills.

v. *el Garrofi, el mas Torre Guillera*.

“Sot del Om: Vilorda. Anton Planas vidu, Joan Bantura, Te-resa muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1886 i 1887). “Vehinat del Sot del Hom: Vilorda. Joseph Codony, Angela Arabia” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*11910). “Jaume Serra Ventura. Can Vilorda, casa” (AMSPV, *Cad*.1955, pol. 4, parc. 43d). “Casa en molt bon estat, any 1989, construïda amb pedra grisa del rodal, sobre el camí del Vilar; aquest comença just en dei-xar el camí de l’Auledell en la cruïlla que es desvia cap a aquest última casa, on pren la denominació de la casa del Brull” (*Montseny*). “VILORDA o *volorda* ‘brutícia’, ‘brossa’, mot de les comarques gironeses, probablement pre-ro-mà” (*DECat*, vol. IX, pp. 283-284).

Vilorda, l’era de can

L’espai del pati del davant de la casa s’arranjava a l’època de batre, s’escombava i embuinava amb una capa clara feta a les portadores i després s’escampava, batien amb l’animal de la casa, l’últim dels quals que es recorda li deien el Tordo, i feien coble amb les cases veïnes de can Nadalet de Baix i la Torre Guillera, que s’ajudaven mútu-ament per la feina del batre, ventaven amb màquina de maneta i feien de dos a tres pallers de sec i herba a la vora, que també es xerracava per al bestiar, encara que

mai havien fet palleres perquè els pallers els anaven mi-llor perquè conservar la palla perquè no se’ls podria.

Vilorda, la vinya de can

El conreu de la vinya va desaparèixer de les terres de can Vilorda durant la guerra civil 1936-1939, on a partir d’aleshores, es va convertir en una terra exclusivament de conreu de secà, situada sobre la cara nord de la casa. “Esteve Planas de Vilamajor. Vilorda. Per la terra de vinya” (AMSPV, Caixa173, *Am*1863-1906, núm. 243).

Vimenera, la

v. *Vímets*.

“9 desembre 1727. Franchiscus Duran, laborator parra. Sti Petri Villamajoris, tenemos et possidemos, petiam terra partem cultivam, et partim boscosam tinentia trium quar-teriarum frumenti, in dicta parra. et in supra dicta monta-nea vocatam la Vimenera, orient honoribus mansi Planell, quem possidetan Gel de Cañamás, partim cum honoribus den Parera de Cañas, meridie, et occidente honoribus Pa-rera, et a cirtio Parera et partim Planell” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 55rv-56).

Vímets, els

Terres de conreu tocant camp sa Creu, els quals ha-vien estat artigats, per a treballar-los. Nom amb el qual també és coneix la casa –anomenada els Vímets-, ran el camí de can Vesa i el terme de Montseny pel costat de ponent. Tanmateix, sentim la gent dels rodals pronunciar: “El Vímecc”.

Terra del bosc de can Vesa entre 400-500 Ha del bosc d’aquesta propietat amb arbres de ribera en la zona molt humida dels fondals que propiciava el creixement d’aquestes plantes, gràcies a les quals varen crear una pe-tita indústria i la resta castanyers, que foren substituïts per pins Douglas.

“Els Vímets” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol*1919). “Els Vímets (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vila-major). “VÍMET, plural vímets, alteració de VIMENS, que ve del VÍMEN, -ÍNIS, documents del segle XI... *Vimenera*, n’és el nom català normal des d’antic” (*DECat*, vol. IX, pp. 284-286).

Vímets, el corral dels; el sot dels Vímets.

Edificació que antigament servia per tancar el bestiar de can Vesa. Situada a mig sot del Vímets, en un indret espès i embardissat, sota el pla Solei.

v. *can Planes*.

“Hereus de Josep Planas Mirambell. Can Besa, corral” (AMSPV, *Cad*1955, pol. 1, parc. 1c).

Vinya, la

Nom d’una de les barraques que hi havia al veïnat que es formava a les terres de l’entorn del Cortès.

Vinya, la

“Isidre Llovera Sagrera d’aquest poble. 5na. “La Vinya”, lle-vant torrent de Brugueres, Jeroni Parera, migdia-ponent successors de Josep Parera Oliveró, nord Llorenç Brugue-ra, secà de tercera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 127, f. 135rv, alta 1920).

Vinyamata

“Veŷnat de Fraxaneda: Vinyamata. Miquel Bosch, Maria muller” (ADB, Caixa 1.9, *LlbCom*1768). “Veŷnat de Fraxa-neda: Vinyamata. Antoni Masmiquel, Isabel muller” (ADB, Caixa1.9, *LlbCom*1785). “Veŷnat de la Fraxaneda. Viñamata. Theresa Clavell, vídua, Mariano i Pau fills” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1813). “Boscasos: Vinyamata. Clavell. Mariano Cla-vell, Margarida” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom*1822). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Vinyamata. Grafia aglutinada dels cognom *Vinya i Mata*” (*ELIC*, p. 245).

Vinyassa, la

“Peça de terra secà, coneguda amb el nom de la Vinyassa, en el terme de Sant Pere de Vilamajor, paratge de Vallserena, nord Josep Rovira per mitjà del camí veïnal que condu-eix a Sant Esteve de Palautordera, llevant Antoni Fàbregas, ponent riera de Vallserena. Joan Fàbregas Llobera (1945)” (RPGr, II. 2, fca. 112, f. 65). “Peça de terra secà, conegu-da amb el nom de la Vinyassa, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge de Vallserena, llevant Jo-sep Bassa, Josep Bertran, migdia Miquel Pujolràs, ponent Joan Fàbregas, nord Josep Rovira, per mitjà del camí que

condueix a Sant Antoni de Vilamajor, i Sant Esteve de Palautordera. Teresa Bataller; Joan Fàbregas Llobera (1945)” (RPGr, Il. 4, fca. 401, f. 96). “Terra de secà coneguda amb el nom de la Vinyassa, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge de Vallserena” (RPGr, Il. 7, fca. 685, f. 154).

Vinyes, can

v. *can Batista*. “Segrera: Viñas. Esteba Rech, Isabel muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Veynat de la Forsa: Viñas. Josep Oliveras, Rosa Pujol muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Vinya. Vinyes. Vinyas. Del substantiu *vinya*, ‘camp de ceps.’” (*ELIC*, p. 244).

Vinyes, el camí de can

“Terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, llevant-migdia-ponent, el camí de can Vinyes, migdia-ponent amb el camí dels Quatre Camins” (RPGr, Il. 7, fca. 691, f. 182).

Vinyoles, can

“Gabriel Vinyoles” (ACA, Secció del Reial Patrimoni. *fogatges* any 1515. Vegueria de Barcelona. Vilamajor). (AMGr, HMJM, *Fitxes del Montseny*). “Els rectors de Vilamajor durant els segles XV-XVI. Data -1538. Rector: Bernat Palou. 1535. Famílies a Vilamajor segons el fogatge: Vinyoles” (*QuadV*, núm. 3, p. 15). “B. Llinatges que representen el nom del lloc d’origen, de residència o de propietat. 9. Noms de plantes i els seus conreus, flors i fruits. Vinyoles. Vinyolas. Diminutiu plural de *vinya*” (*ELIC*, p. 245).

Vinyota, la

Peça de terra situada darrere el Corral d’en Perera, on avui ja ningú recorda haver-hi vist conreu de vinya. v. *el camp de d’amunt lo Vall*.

“Damia perera de canyes, deu per una carta de un tros de terra stablerta en noguera al loch dit la vinyota” (ADB, *Caixa10.130, CapbRend1436* , 27b). “Mas Armengol de Canyes, situat en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, que es compona de les peces que es descriuen: G.- Peça de terra secà, erm, anomenada la Vinyota, de cabuda vuit

quartans, llindant pels quatre punts cardinals amb terra de Pere Pujol. 8 maig 1878. Testament de Josep Boix Terradas, a favor de Salvador Boix Brossa” (RPGr, Il. 1, fca. 35, f. 114). “Terra de conreu, secà, erm, anomenada la Vinyota i també sobre el Corral, en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor” (RPGr, Il. 47, fca. 3315, f. 200). “14 gener 1915. Pere Boix Martori. En mèrits d’escriptura d’inventari, en qualitat d’hereu del seu difunt pare Salvador Boix Basa, és alta de les següents finques. 8na. G. Peça de terra erma i rocars anomenada La Vinyota de vuit quartans, llinda pels quatre punts cardinals amb les terres de Pere Pujol Pare-ra” (AMSPV, *ApAm1912*, p. 65). “Pere Boix Martori d’aquest poble. 7na. “La Vinyota” en tots els fronts Pere Pujol Pare-ra, secà, erm de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 44, f. 45rv, alta 1921).

Viscaires, els; el sot dels Viscaires i el torrent dels Viscaires.

Conegut com el sot o torrent dels Viscaires, abans plè de castanyers, que li donaren nom, situat al fons dels sots al peu del Molar. Travessa el termenal entre Sant Pere de Vilamajor i el Montseny per anar a la riera de la Bascona. “Conca del riu Tordera: 68. Torrent dels Viscaires (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), p. 19). “Viscaires, sot dels Viscaires” (*Montseny*).

Viscaires, els castanyers dels

Zona àmplia la que ocupava aquesta zona de castanyers de can Vesa, on sobretot les dones anaven a collir les castanyes que es portaven i venien al mercat de Granollers, fins que varen tallar els castanyers per fer tint.

Viuda Castellara de la Força, la

Forma femenina de sobrenom de l’esposa, en aquest cas ja vídua, de can Castellar de la Força. “Viuda castellara de la forsa” (ADB, *Caixa10.130, Lls-compt1491*).

Volard

“Beñnat de la Iglesia:Volart. Garrusset. Isidro Garruset, Maria muller, Rosa filla” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11822*). “Veynat de la Iglesia: Volart. Francisca Volart vídua, Jaume fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1841*).

Volard, el bruguer d’en

“Peça de terra en el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, paratge denominat bruguer d’en Volart, llevant la riera de Brugueres, migdia Llorenç Brugueras, ponent Joaquim Volart, nord Josep Arenas. Pere Pujol Parera; Josep Pujol Mas (1946)” (RPGr, Il. 4, fca. 412, f. 136).

Volard, el camí de can; la carretera de can Volard.

Camí que anava des del veïnat de Canyes, en direcció a ponent fins a can Volard de Cànoves. v. *el Bruguer, la plana de Camprodon, la peça de can Gol*.

Volard, el mas

Terres de la propietat de can Volard, situades dins el terme municipal de Sant Pere de Vilamajor. v. *el mas Perera de Canyes, les Planes, el mas Pujades, el mas Cortès, Vallbellida, Vilardell*.

“Joaquim Bolart de Cànoves, erm, rocars” (AMSPV, *Caixa173, Am1863-1906*, núm. 21).

Volard, el pla d’en

“Felip Ravell de Barcelona. 4ta.“Pla d’en Volard”, llevant Josep Pujol Mas, migdia Josep Bruguera Costa, ponent Josep Parera Oliveró, nord Teresa Bruguera, bosc de tercera” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 202, f. 221rv).

Volard, el riu d’en; la font del riu d’en Volard i el torrent de can Volard.

També anomenat el riu o sot del Riu, o la riera o torrent de can Volard. Es troba amb el sot del Duc al final de la serra de Cabanyes, formen el torrent de can Gol. v. *la Roureda, el torrent Sagermà*.

“Riera de can Volart” (RPGr, Il. 6, fca. 583, f. 111):“27 agost de 1919. Quart molló. Es reconeix com a tal una fita de pedra en forma de paral·lepíped rectangular, situat en el lloc denominat “Riera d’en Bolart”, en el llindar que separa dos terrenys de pins que pertanyen, el situat a ponent que radica en el terme de Cànoves, a la pagesia anomenada “Can Bolart” i el situat a llevant en el terme de Sant Pere de Vilamajor a la pagesia de can Gras d’Avall i la divisòria d’aigües anomenada “Serra de Palestrins”. La línia de terme reconeguda entre els mollons tercer i quart, és la divisòria d’aigües de la “Serra de Palestrins” (AMSPV, *Cai-*

xaDTM, TRDTM1919. Acta de reconeixement de la línia de terme i assenyalar els mollons als termes de Sant Pere de Vilamajor i Cànoves-Samalús). “Riera de Bolart” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “El torrent de Bolart” (AMSPV, *CaixaDTM, TRDTM1919*. Bloc de croquis i notes 6.9). “Riera de can Volart” (AMSPV, *Cad.1955*, pol. 6, f. 2). “El torrent de can Volard (plànol).” (FInform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “Conca del riu Besòs: 20. Torrent de can Volard (plànol).” (*QDV*, núm. 3. Rutes d’aigua (I), pp. 18-19).

Vorada, el torrent de la

v. *el mas Perera de Brugueres*.

X

Xicaina, can Xicoi, la vinya d'en
Xandela, can Xena, les basses de can
Xicaina, el sot de la Xa, el bosc de can
Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor

Xitxo, can Xisquet, el camí de can
Xandela, el camí de can Xerainat
Xicaire, el bosc de can; el ma

Xa, el bosc de can

Peça de terra de pi i alzina situada al límit termenal amb Santa Maria de Palautordera, a migdia del camí de Palautordera, a ponent del torrent de can Lari.

“Amadeu Tàpias. Can Xa de Palau, pins i alzines” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 8, f. 1, parcs. 11-12).

“Anomenaven amb aquest motiu un carreter que li feia al cavall arriar-lo: xa, xa. Després la fonda de la Plaça Major, s’anomenarà i la coneixem per can Xa” (*SMPalau*, p. 407).

Xalets, els

Dues cases aïllades construïdes a la dècada de 1920, amb jardí a l’entorn, al carrer de Sant Nonet, núms. 3-5. Van ser enderrocats a començaments del segle XXI, per construir un edifici d’habitatges.

Xandela, can

Casa amb el núm. 35, de planta baixa i pis amb coberta a doble vessant perpendicular a línia de façana orientada a migdia, situada a la zona de la Roureda, sobre el costat nord de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars, des de la qual s’entra a la casa. Entrada just al revolt de cal Bord. Potser és l’antiga casa anomenada Candela.

“Bruguer Nou: Can Xandela. Sala. Magdalena, Maria, Tecla, Joseph… Manuel Calvet, Maria Auladell muller, Pere fill” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886 i 1897*). “Bruguer Nou: Xandela, Maria Auladell vídua” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Veynat del Bruguer Nou: Xandela. Pere Calvet” (ADB, Cai-xa 1.10, *LlbCom11910*). “Porció de terra amb una casa ano-menada can Xandela, terme de Sant Pere de Vilamajor, en el paratge conegut com el Bruguer Nou, llevant Jaume Ro-sàs, Joan Llovera, Josep Parera, migdia Josep Puig, ponent Pere Pruna i altres, nord Domingo Masaguer i altres. Josep Puig Masjuan, Agnès Puigjaner Ventura (1939)” (RPGr, Il. 1, fca. 9, f. 27). “2 gener 1905. És alta perquè passa al seu nom la casa de pagès denominada “Can Xandela” de baixos i pis, assenyalada amb el núm. 35, situada en el barri de “Bruguer Nou” que va ser pertinences de la seva mare Ma-ria Auladell Grau” (AMSPV, *ApAm1906*, altes de 1907, núm. 1). “Veïnat del Bruguer. Can Xandela” (AMSPV, *CaixaDTM, Plànol1919*). “Agnès Puigjené Ventura. Can Xandela, casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 13, f. 2, parc. 48e). “Distància de les cases. Llista feta per Àngel Arquer, rector de Sant Pere el

1858. Can Xandela. Distància: Mitja hora i més” (VCCPM, pp. 49, 51). “Can Xandela (plànol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Xandela, el bosc de can; el mas Xandela i l’olivar de can Xandela.

Avui, any 2015, abunda el bosc amb molta vegetació, amb pins de força alçada, des del veïnatge amb la terra de can Ribetes, a cada costat del torrent de can Xandela amb arbres de ribera, i també de la pròpia casa, que arriba fins la carretera.

“Isidre Sala. Chandela de Vilamajor. Per la terra de, secà, olivar, erm. Per la casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 345).

Xandela, el camí de can

L’entrada cap a aquesta casa gairebé és imperceptible. Situada a la cara nord de la carretera de Sant Llorenç Sa-vall a Llinars, al costat de llevant del torrent de can Xan-dela, just abans d’entrar al revolt quan venim de Sant An-toni de Vilamajor. Camí de curt recorregut, gairebé només una entrada, però que està tancat amb cadena al comen-çament i tanca metàl·lica poc més endavant.

Xandela, el pou de can; el safareig de can Xan-dela.

Avui tot està força ocupat per la vegetació en aques-ta casa, i l’entorn d’aquest pou amb el safareig al costat també. El safareig és petit situat just al costat de migdia del pou, de forma rodona, obert, construït de pedra amb volta de totxo, al costat sud-est davant de la casa.

Xandela, el torrent de can

Quan el torrent passa per ponent de la casa de can Xan-dela i travessa la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinars és anomenat d’aquesta forma. Es forma al nord d’aquesta casa en una doble brancada, la de ponent al nord-est de les terres de ca l’Auledell i la de llevant sota can Lip, es tro-ben, s’uneixen en un indret sota el conreu on hi ha els pous de les terres de can Lip, fondal feréstec, embardissat, amb arbres que s’afuen, altíssims, amb la presència de pollan-cres, alzines i àlbers. Baixa el torrent a llevant de can Duran i can Ribetes, travessant les terres de can Xandela, i passa

enfondit per sota la carretera, en el revolt de cal Bord, amb la presència d’altíssimes acàcies, en un fondal de molt diffi-cil accés per la gran vegetació existent.

v. el torrent del Fou.

Xaraboia, can

Petita casa desapareguda, que estava situada a la cara de migdia del camí de ca l’Aleix, al costat de ponent de ca l’Aleix. A la llibreta de comunions de l’any 1903, figura entre ca l’Aleix i can Xitxo, i la de 1910 també però ja inhabitada.

v. cal Xitxo.

“Veýnat de Brugueres: Bonaventura Tramunt, Rosa mu-ller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11822*). “Brugueras: Xarboya. Bartomeu Tramunt, Margarida muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886, 1887 i 1897*). “Veynat de Brugueras: Jarboya. inhabitada” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “Bonaventu-ra Tramunt Colomer d’aquest poble. “Can Xaraboia” pels quatre punts cardinals Josep Parera Oliveró, secà de terce-ra” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 244, f. 267). “Isabel Casals Mas.. Can Xaraboia, casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 13, f. 2, parc. 37c). “Can Xiriboia(plànol).” (FIinform. Mapa Munici-pal de Sant Pere de Vilamajor).

Xena, can

Terra en part conreu i en part bosc de pi i alzina so-bretot, de la propietat de can Sunyer, situada a la plana de can Panxa, travessada pel camí carener. Diuen que a llevant del camí de can Panxa on ara hi ha les dues bas-ses, encara es recorden les restes d’una antiga casa. Li explicaven els avis a en Josep de can Canal, que en una ocasió la gent d’aquesta casa anaren a fer llenya al bosc, deixaren la criatura al bressol i quan tornaren el llop se’ls l’havia endut.

“Veynat del Bruguer Nou: Xena, arruïnada” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*). “Pau Bosch deVilamajor. Xena. Peces de terra vinya, secà. Casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 27). “Josep Illa Moré, pins i alzines, cereal, ” (AMSPV, *Cad. 1955*, pol. 6, f. 1, parcs. 52, 117-119). “F. Noms d’origen no català. 4. Noms francesos. Xena. Del cognom fr. *Chêne*, pres del substantiu *chêne*, alzina” (*ELIC*, p. 314).

Xena, les basses de can

Avui encara es veuen dos sots de les dues basses on

continua dipositant-se l’aigua de pluja, ran el costat de ponent del camí de can Panxa, en un lleuger pendent, bai-xada del camí que els anava bé per conduir-la i embas-sar-la vora la casa.

Xena, el bosc de can; la vinya de can Xena.

Avui terra de bosc travessada a llevant i ponent, pel camí carener de la serra de can Panxa.

“Josep Bosc de Vilamajor. Xena. Peces de terra de vinya, secà, erm” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 26).

Xena, la parada de can

Pas de senglars per la carena de can Panxa, on es fa una parada en el punt de les basses de can Xena; el xipo-lleig els és agradable als animals.

Xeraïnat

“Veynat del Bruguer Nou: Xeraynat, llenca o terra” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom11910*).

Xic, el pla

Topònim de la propietat de Perera de Canyes que es documenta com “el pla Gros, el pla Xic”.

v. el pla Gros.

“Pere Boix Martori d’aquest poble. 11na. “Pla Gros, Pla Xic” llevant-migdia-nord Pere Pujol, ponent Josep Sagrera, re-gadiu de segona” (AMSPV, *RefApPG1925*, núm. d’ordre 44, f. 46, alta 1921).

Xica, la бага; la carena de la бага Xica.

Carena curta en direcció nord-est, amb les faldes de llevant a la solella, sobre l’inici del sot del Saüc o de Santa Susanna; la falda de ponent és la бага Xica que va al sot de can Surós.

Xicaina, can

Nom de la part de casa que formava un conjunt d’edi-ficació amb la casa de can Peirana a la serra Llarga, avui enrunades.

v. can Peirana.

“Toponímia de Vilamajor del segle X al segle XIII. Can Xicai-na 1264 (plànol).” (V872-1299, p. 46b).

Xicaina, el bosc de can; el mas Xicaina.

v. *can Xicaire*.

Xicaina, el sot de la

Nom poc utilitzat per anomenar el sot més meridional dels sots de l’Aigua. Baixa i comença sota l’obaga de can Peirana, després de formar-se pel sot de can Planell i el braç de sota can Peirana, fins arribar a can Sota.

v. *torrent de can Parròquia*.

“Can Xicaina (plànlol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor).

Xicaire, el bosc de can; el mas Xicaire.

Veiem en aquest document de l’arxiu municipal de Sant Pere de Vilamajor, l’entrada amb el nom: “Xicaire”, que coincideix amb alguns dels noms dels propietaris de la resta de documentació de can Xicaina. Les altres referències que trobem parlen de Xicaina, per tant podríem pensar que es tracta d’un lapsus d’interpretació. És per això que es fa l’entrada del bosc i del mas com a Xicaina. Tanmateix, aquest lapsus es podria donar en sentit invers, car aquest nom podria originar-se a partir d’una planta la Xicoira-Xicoria.

“Francisco Codina d’aquest poble. “Can Xicaire”, llevant Esteve Riu Busquets, migdia Jaume Pujol Planas, ponent Lluís Serra Planas, nord Esteve Riu i Jaume Pujol, secà, bosc, erm de primera” (AMSPV, *RefApPG*1925, núm. d’ordre 71, f. 74). “XICOIRA, del llatí CĪCHORIA, plural de CHĪCHÖRĪUM i aquest, del grec *κίχόριον*, al català i a les llengües germanes. La forma xicoira és la que ha quedat en català... una altra de mol estesa, i ja antiga, és xicoina (causada pels noms de plantes acabades en *-aina*, del llatí AGO, -INIS), i en particular la borraina-borratja” (*DECat*, vol. IX, pp. 538-539). “cichorēum *-i* n.: achicoria (planta).” (*DLLE*, p. 77).

Xicoi, en

v. *el sot i torrent de les Corts, el torrent de l’Om*.

Xicoi, la vinya d’en

“22 juny 1735. Ego Stephanus Vila agricola parra Beta Maria de Palau Tordera, habemos, tenemos et posedemos quandam troceu terra heremum in loco vocato torrent del Hom pro alio nomine la viña den Xicoy duarum qurteria-

rum et media que fuit de pertinentÿs mansi Riba, oriente Paulí Abril, partim Joannis Maynou, et partim Benedicti Cruxent sedacordary, meridie mansi Riba, qui fuit den Plannell, et partim cum torrent vocato del Hom, occidente dicto torrente, et a cirtio Hyacinti Boscà qui fuerunt de Mansi Riba, et antea Planell. Petrum Xicoy Patrem Theresia Domenech et Xicoy dictus terra troceus” (ACVO, caixa 01. fons 0024, codi v. doc.2, *Capb*1727-1743, pp. 337rv-338). “E. Llinatges que són originàriament vertader sobrenoms o malnoms. 2. Noms de parts del cos i de qualitats i defectes físics. Xicoi. Xicoy. Derivat diminutiu de *Xíc*, com *Xicó*” (*ELIC*, p. 279).

Xifrer, el camp

Terra de la propietat de can Pujades, situada al capdavall del jardí de can Vidal, conreu de dues quarteres que es rega amb l’aigua del rec del veïnat de Canyes, en un espai actualment de figueres velles.

“*Xifrer, -freda*, v. *xiprer*” (*DECat*, vol. IX, p. 543).

Xisquet, can

Casa de la parròquia de Santa Susanna, que havia estat propietat dels Suros, havien d’anar a buscar l’aigua al sot dels Suros, o a la font de can Roca. Segurament nom derivat d’un hipocorístic del nom de fonts Francesc-Francisquet-Xisquet. Situada sobre can Jaumet Roca.

“Les Masies: Xisquet. (quadre) ... en runes. Altres masies” (*QDV*, núm. 7. Les Masies (II) . El veïnat de Santa Susanna, pp. 56, 61, 138). “Xisquet. (Francesc).” (*RMMNC*, p. 169, XIII, 5. L’afèresi).

Xisquet, el bosc de can; els castanyers de can Xisquet i el mas Xisquet.

“Miquel Illa. Xisquet de Santa Susanna. Per la terra de secà, erm, regadiu, bosc, castanyers” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 177).

Xisquet, el camí de can

Lleugera rampa d’accés a la casa de can Xisquet, des del camí de Santa Susanna. Camí tancat amb una cadena.

Xitxo, can

Antiga casa desapareguda, situada a la cara de migdia

del camí de ca l’Aleix, entre can Xaraboia i can Filbar. Podríem pensar que aquesta casa o la veïna de can Xaraboia fossin la mateixa casa que anomenarien Eulària durant el segle XIX.

v. *el mas Eulària, can Llavina*.

“Brugueras:Chitxhu, cal Llavina. Maria Colomé, vídua, Miquel fill, Madrona muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1870-1871*). “Brugueras: Xitxu. Toneu. Bernat, Eulalia” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1886*). “Brugueras: Chitchu. Esteba Noguera, Madrona muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1887*). “Brugueras: Chicho. Bantura Castells. Maria esposa” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1897*). “Brugueras: Chichu. Pere Calvet, Tecla muller” (ADB, Caixa 1.10, *LlbCom1903*). “Miquel Colomer de Vilamajor. Chicho. Per les peces de terra de regadiu, secà, vinya, olivar. Per una casa de pagès” (AMSPV, Caixa173, *Am1863-1906*, núm. 125). “Isabel Casals Mas. Cal Sitxo, casa” (AMSPV, *Cad1955*, pol. 13, f. 2, parc. 36d). “Can Sitjo (plànlol).” (FIinform. Mapa Municipal de Sant Pere de Vilamajor). “*Xitxo* ‘gos’ *Xix* per cridar el gos” (*DECat*, vol. IX, p. 562).

Xola, el coll de

Topònim antic que es troba documentat d’aquesta forma, com a coll de Xola. Hom pensa, tanmateix, amb la forma: el coll d’Aixola.

v. *el coll d’Aixola*.

“Loreda, nom. Coll de Xola en la parroquia de Vilamajor... Nadal Quintana, la terra al coll de Xola” (ADB, *Caixa*10.130, *Capb*1281, pp. 4-4rv).

Z

Zidro de can Bacallà, en

Noms i llocs de Sant Pere de Vilamajor

Zidro de can Bacallà, en

Del nom de fonts Isidre, fill de can Bacallà.
v. el roure d'en Bacallà.

Zidro de can Bacallà, en

Del nom de fonts Isidre, fill de can Bacallà.
v. el roure d'en Bacallà.

Antropònims:

noms de fonts:

v. Abel, Agnès, Agustí, Agustina, Albert, Alexandre, Alfons, Allemanda, Amat, Anastàsia, Andreu, Àngel, Àngela, Annalleta, Anselm, Antic, Antiga, Antoni, Antònia, Apolònia, Arcàngela, Arnald, Arnalet, Arnau, Artur, Asfreda, Baltasar, Bartomeu, Batista, Beatriu, Bellissen, Benet, Beneta, Berenguer, Bernat, Berta, Bonaventura, Brígida, Bru, Camila, Carme, Caterina, Cebrià, Cecília, Carles, Claudi, Coloma, Concepció, Cosme, Damià, Dolors, Domènec, Domingo, Dorotea, Elies, Elionor, Elisabet, Elisenda, Emília, Encarnació, Enric, Ermemir, Ermengol, Ernest, Esperança, Esteve, Eulàlia, Eusebi, Faust, Felip, Feliu, Fèlix, Ferran, Fidel, Filomena, Fradech, Francesc, Francesca, Frederic, Gabriel, Gaïetana, Galzeran, Gaspar, Gausfred, Genisa, Genoveva, Gerald, Gerberga, Gertrudis, Gervasi, Gil, Guerau, Guillem, Gumersind, Helena, Hilari, Huguet, Ignasi, Ignàsia, Isabel, Isidre, Jacint, Jacinta, Jacob, Jaume, Jeroni, Joan, Joana, Joaquim, Jofre, Jordi, Josep, Josepa, Julià, Julita, Lliberata, Llorenç, Lluc, Llúcia, Lluís, Lluïsa, Loretà, Ludovic, Magdalena, Madrona, Magí, Magina, Manel, Marc, Marcellí, Marcelina, Margarida, Maria, Marià, Mariàngela, Mariana, Marina, Marot, Martí, Mateu, Maties, Mercè, Miquel, Miquela, Matilde, Mir, Miró, Montserrat, Narcís, Neus, Pau, Paulí, Pelegrí, Pere, Peronella, Petroniïla, Pompeu, Ponç, Projecte, Orila, Quitèria, Radulf, Rafel, Raimon, Raimunda, Ramir, Ramon, Richel, Riquel, Rita, Roc, Rosa, Rosalina, Rossend, Salvador, Salvi, Sebastià, Sebastiana, Segimon, Segon, Sendred, Silvestre, Simeó, Sofia, Sol, Sulnars, Sunyer, Susaia, Telm, Teresa, Tomàs, Vicenç, Vicenta.

Derivats dels noms de fonts:

v. Àngela: Angeleta. Anna: Agneta, Anita. Anselm: Anselmo, Antoni: Ton de cal Manyà, Ton Ribalta, Toni, Tonoï. Concepció: Cion, Cion de Baix, Cion de Dalt. Esteve: Estevenet. Eulàlia: Laia. Felip: Lip. Francesc: Cisquet. Hilari: Lari. Isidre: Zidro de can Bacallà, Jacint: Cinto. Josep: Jep Llarg, Jep Pinós, Jepic, Josepet, Josepó, Pep, Pep del Fou, Pep Mixa, Pep Traginer, Pepot, Josepa: Pepa Negra, Pepeta de can Sunyer. Jaume: Jaumàs, Jaumet, Jaumet Roca, Jaumetó, Met, Met Bacs, Met Cames, Met Nou, Met Vell, Pere Met. Maria: Marieta, Mariona. Miquel: Miguelín. Narcís: Arcís. Narcisa: Cisa. Pere: Periquet. Miquel: Quelet, Queló. Francesc: Qui-

co, Quico del Montseny, Quico Ribalta, Quico de can Son. Joaquim: Quim de can Prat. Raimunda: Munda. Ramon: Ramonet, Ramonillo. Salvador: Vadoret de les Mentides. Sebastià: Sebastianet, Tià, Tià de can Gras d'Amunt. Telm: Tem Pruna.

cognoms:

v. Abril, Adroher, Aguilar, Aguilera, Agustí, Aiguaviva, Aimà, Aimàs, Alamany, Alaric, Albi, Alemany, Aliguer, Aloï, Almell, Almirall, Alsina, Alvarez, Amargant, Ambròs, Ametller, Armstrong, Andreu, Anglada, Antoja, Arabia, Arch, Arenas, Argemí, Argullol, Arjona, Armengol, Arquer, Aromir, Arumí, Assurrada, Audet, Auladell, Aulet, Auserans, Aymà, Aymar, Auzarans, Bachs, Badell, Bages, Bagués, Baixeras, Balada, Baladia, Baldé, Baldebey, Ballell, Ballescar, Ballús, Barau, Barceló, Bargit, Barnils, Baró, Bartomeu, Bas, Bassa, Batallé, Bataller, Batista, Batlle, Batlles, Baya, Bech, Berenguer, Bernard, Bertran, Bisbal, Blanch, Blanchart, Boget, Boi, Boió, Boix, Boixà, Bonamich, Bonell, Bonfill, Bori, Borrell, Bosch, Bot, Boté, Botella, Boter, Bou, Brasó, Brau, Brossa, Bruch, Bruguera, Brunet, Bufalà, Bullisi, Busquet, Butiñà, Cabot, Calcat, Calderó, Calvet, Camps, Canal, Canaleta, Cànidid, Canudas, Cañas, Capellades, Capó, Carbonell, Carme, Carol, Carós, Carreras, Carrocet, Casademunt, Casadevall, Casals, Casamiquela, Casamitjana, Casaña, Casanovas, Casarius, Casart, Casas, Castañé, Castanyer, Castellara, Castellà, Castellar, Castellarnau, Castelló, Cavallar, Cerdà, Clapés, Clavell, Clos, Closes, Codina, Coll, Collell, Collet, Colomé, Colomer, Colomina, Combres, Company, Congost, Corcoy, Corney, Cortada, Cortès, Cortina, Costa, Cot, Cros, Cruixent, Crosell, Cuch, Cucurella, Cuixart, Cunill, Cusachs, Dalmases, Dalmau, Daví, Demians, Derrocada, Deu, Déu, Deumal, Donadéu, Dorca, Dotras, Dou, Duran, Espargaró, Espina, Esquis, Estaper, Esteva, Esteve, Estragués, Estrany, Expòsit, Fabra, Fàbregas, Faig, Falguera, Farnés, Farreras, Farrerons, Farrés, Fedan, Felipe, Feliu, Ferran, Ferrater, Ferreny, Ferrer, Ferreras, Ferrero, Ferrerons, Ferrés, Feu, Figueras, Filbà, Filbar, Flameya, Folguer, Folquer, Fonolleda, Fonolleras, Font, Fortuny, Fradera, Freixeneda, Gari, Gargallo, Garriga, Garroset, Garrosser, Gascó, Gausachs, Gel, Gelabert, Gené, Genís, Gerald, Gibert, Ginesta, Giravés, Giró, Goi, Gol, Gómez, Gomis, Gotinell, Gras, Gras d'Avall, Grau, Grilló, Gual, Gualdramir, Guàrdia, Guifré, Guimerà, Guinart, Guitart, Guiu, Guri, Huguet, Husart, Icart, Illa, Illes, Jo, Joaneda, Jofre, Jou, Jubany, Julià, Junqueras, Just, Jutglar, Juval, Klein, Lacs,

Llansa, Llavina, Lledó, Llejet, Llibre, Llinàs, Llobera, Llobet, Lloreda, Llovera, Lloveras, Llop, Lluch, Lluir, Llull, Managuer, Manté, Mañosa, March, Marfà, Margarit, Marimon, Marín, Marrahí, Marray, Marrugat, Marsà, Martí, Martínez, Martorell, Martori, Mas, Masagué, Masaguer, Mascaró, Masjoan, Masjuan, Masó, Masmiquel, Massó, Mateu, Maynou, Mercader, Miquel, Mir, Mirambell, Miró, Mogas, Moliner, Molins, Molist, Monclús, Montfuleda, Monlló, Montal, Montañola, Montasell, Montell, Montells, Montfuleda, Montsalvatge, Mora, Móra, Moraga, Moragas, Morrala, Morató, Mardones, Moré, Morell, Moreno, Morer, Moret, Mujal, Mundet, Mungol, Muntal, Muntanya, Murada, Nadal, Negre, Nespler, Net, Nicolau, Noguera, Novell, Oguet, Oladell, Olanell, Oletó, Oliach, Olina, Oliva, Oliver, Olivera, Oliveras, Oliveró, Olmet, Oller, Ollina, Om, Oserans, Osset, Palau, Palaudàries, Palou, Paracolls, Paradell, Parareda, Parelada, Parera, Parés, París, Partegàs, Pascual, Passarell, Pei, Peironell, Pelliser, Penya, Pérez, Perolium Perpunter, Perxa, Perxacs, Perchacs, Pibernat, Piera, Piferrer, Pineu, Pinós, Pla, Plaja, Planas, Plannell, Plans, Plantada, Poch, Pocurull, Ponet, Pons, Porta, Portell, Posas, Pou, Prada, Prat, Prats, Pruna, Prunés, Puig, Puigagut, Puigdemir, Puigdemunt, Puigderos, Puigjané, Puigoriol, Pujada, Pujadas, Pujal, Pujol, Pujolràs, Quintana, Rabell, Rabella, Ram, Ramís, Ravell, Raventós, Rech, Recolons, Recort, Regàs, Regasol, Reig, Riba, Ribafort, Ribalta, Ribas, Ribé, Ribet, Ribosa, Riera, Rigola, Ripa, Riu, Riubrugent, Roca, Rodés, Rof, Roger, Roig, Romà, Roquerol, Roquetas, Ros, Rosàs, Roura, Rovira, Rubert, Rubio, Rusinyol, Sabadía, Sabater, Sabé, Saboya, Safont, Sagarra, Sagrera, Saldaña, Saldes, Sailma, Saleta, Salva, Salleda, Sallent, Samarell, Samon, Sanata, Sanla, Sans, Sant, Santamans, Santana, Sardaña, Sarriera, Sastre, Saula, Sauqué, Sauleda, Segarra, Segur, Segura, Senalles, Sendre, Senifred, Serdanya, Servera, Serra, Serracarbassa, Serrapí, Serras, Sevilla, Simó, Simón, Siscar, Sobrevia, Soldevila, Sola, Solà, Soler, Soley, Sorell, Sorribas, Subirana, Sucel, Sucies, Suñé, Suñer, Sunyer, Suqué, Suquer, Surarel, Surell, Susaeta, Susanna, Susaÿa, Tàpias, Tarafa, Tarragona, Tarrés, Taverner, Terradas, Terrer, Tolosa, Tolrà, Tomàs, Torralba, Torras, de la Torre, Torrella, Torres, Torroella, Tramunt, Transver, Traveria, Tria, Trias, Trilla, Trudcars, Trullàs, Tuneu, Tusell, Vadell, Valdivell, Valiente, Valldeneu, Valllescar, Vallmanya, Vallpar, Valls, Vaquer, Vareu, Varias, Vellori, Ventosa, Ventura, Vergers, Vesa, Vidal, Vila, Vilà, Vilalta, Vilanera, Vilanova, Vilar, Vilardell, Vileta, Vilorda, Vímet, Vinyamata, Volart, Xamaní, Xicoy.

Motius i noms de casa

v. Abellar, Abulló, Agneta, Aguilar, Aguilona, Aimar, Alaric, Albert, Aleix, Alemany, Alemany de Brugueres, Alerm, Ambràs, Ambròs, Arc, Amoròs, Andreu Roca, Ànec, Angeleta, Anglada, Anita, Anselmo, Antic, Arcís Gras, Arenes, Argullol, Artiller, Audet, Auledell, Auledell de Brugueres, Auledell de Canyes, Aulet, Avui Perera, Bacallà, Bacs, Bacs de la Força, Badia, Bages, Baixeres, Ballescar, Barau, Barber, Barberia, Barceló, Baró, Bas, Bassa, Bataller, Batallera, Bastús, Batista, Batlle, Batllori, Begur, Bellisser, Bellsolà, Berenguer, Bernard, Bernat, Bernat Bertran, Bernat de Canyes, Bernat Ferrer, Bernat Vilar, Bertran, Biel, Biel de la Serra, Bitxo, Blanquer, Boió, Boix, Boixar, Bona, Bonell, Bonfill, Bord, Bordet, Bordeta, Bori, Borra, Boscà, Boscàs, Bosso, Boteller Boter, Botifarra, Botiga, Brassó, Brau, Bruguera, Bruguera de Brugueres, Bruguera de Santa Maria de la Serra, Brugueres, Buesca, Bullícia, Burret, Çaladern, Cabreta, Cadiraire, Cafè, Caieta, Campaner, Campillo, Camps, Canal, Canal de Brugueres, Canal de la Riera, Candela, Cànidid, Cànova, Canovet, Capó, Carbonell, Carlos, Carnisseria, Carraca, Careres, Carrosset, Carrossona, Casaca, Casademunt, Casa del Comarc, Casa Nova, Casa Nova de Brugueres, Casa Xica, Casa Xica d'en Piferrer, Casal del Bac, Casal de Baix, Casalots, Casamiquela, Castanyer, Castelara, Castell de Vilamajor, Castellar, Castellara, Castelló, Càstig, Caulla, Cavallar, Cavallera, Cavalleria, Celler d'en Marc, Cerdà, Cerdanya, Cinto, Cion, Cion de Baix, Cion de Dalt, Cisa, Cisquet, Civader, Clavell, Clavell de la Força, Clavell Fuster, Clavella, Closes, Clota, Coca, Codina Cogulla, Coix Cristòfol, Collegi, Coll, Collell, Collet, Colleta, Colomer, Combres, Company, Coní, Conill, Corbo, Corcoi, Corcoi, Cornei, Corraler, Cortès, Cortesa, Corteset, Cortina, Corts de França, Costa, Cots, Creixell, Cristòfol, Cruixent Cuc, Cucrella, Cucurella del Mas, Cusancs, Dàlia, Damià Piler, Damians, Dela, Derrocada, Diamant, Domènec, Domingo, Draper, Duran, Durana, Ermemir, Ermengol, Ermengol de Canyes, Ermengola, Ermità, Escloper del Bruguer, Escolà, Escola de Nens, Espina, Esquena Ampla, Estanquer, Esteper, Estevana Masona, Esteve, Esteve Ros, Estevenet, Estudi, Estragués, Eulària, Fàbrica, Fàbrega, Fàbregues, Fargues, Faig, Fajolera, Falguera, Fedan, Felip, Feliu, Feló, Ferraire, Ferran, Ferrany, Ferrer, Ferrer de Baix, Ferrer de Dalt, Ferrer de l'Església, Ferrer Guineu, Ferrer Menut, Ferrer de la Plaça, Ferreries, Ferrero, Ferrerons, Ferrussa, Feu, Feu de la Barraques, Feua, Figueres, Filbar, Flameia, Flor, Fogona, Folló, Fleca, Folquer, Font, Forn d'en Gras, Forn d'en Ri-

bes, Forn d'en Vidal, Forner, mas Forts, Fou, Francès, Fredpere, Frederà, Freixeneda, Fresques, Fuster, Fuster Bord, Fuster Jau-me, Fuster de Plaça, Fusteret, Gabella, Gall, Gall Pere, Gall del Pla, Gansola, Garaig, Garbeller, Garrofi, Garrosset, Gascons, Gavaldet, Gavarret, Gavatz, Gelabert, Gel, Gener, Gener de Sant Lleir, Genera, Genoll, Geperut, Gerberga, Gilafrenca, Gila, Gili, Ginesta, Giralt, Giravès, Goi, Gol, Gol del Bosc, Gol Negre, Gol Nou, Gol Vell, Gordi, Gorgs, Gori, Gorro, Gotinell, Granja, Gras d'Amunt, Gras d'Avall, Grau, Grau Sabater, Grill, Gual, Gual del Bosc, Gual Ferrer, Gual Fuster, Gual i Nadal, Gual Sastre, Gual de la Torre, Gual de la Vall, Gual de Vila-rasa, Gualdramir, Guàrdia, Guenyo, Guesca, Guifré, Guifes, Guilla del Pont, Guillem, Guillem Gad, Guillera, Guimerà, Guineu, Guinard, Guinyola, Guitard, Guri, Hospital, Hostal d'en Planell, Huesca, Huguet, Jardinera, Jaume, Jaume Cabreta, Janca, Jaumet, Jaumet Roca, Jaumetó, Jep Llarg, Jep Pinós, Jepic, Jeroni, Jo, Joan, Joan Caste-llar, Joan de Muntanya, Joan Pastor, Joaneda, Jofre, Josepet, Josepó, Jovany, Lacs, Laia, Lari, Lip, Lipet, Lipet de la Nata, Liro, Llafrenca, Llança, Llanguinyola, Llarg, Llavina, Lledó, Lleget, Llinars, Llobera, Llobera del Pla, Lloberes, Lobet, Llong, Llop, Lloreda, Lluir, Loreta, Maco, Magí, Maier, Mainou, Mainou, Mala Nit, Maluet, Mamet, Managuer, Mandragó, Marc, Marc Ferrer, Marçal, Marçala, Margarita, Marieta, Mariona, Marot, Marquesó, Marraí, Martí, Martorell, Martori, Marxant, Mas, Mas i Costa, Mascaró, Masjoan, Masnou, Masó, Mazona, Masades, Massafred, Mauri, Menut, Mercader, Messeguer, Messeguer, Mestre, Met, Met Bacs, Met Nou, Met Vell, Miguelín, Milans, Mi-quel Cortès, Mir, Mirabella, Miró, Mitjà, Mixo, Mixt, Mogues, Molí, Molí de Baix, Molí de Dalt, Molí d'en Derrocada, Molí del Faig Gros, Molí de can Messeguer, Molí d'en Monner, Molí de can Pererea de Canyes, Molí d'en Piferrer, Molí de can Sunyer, Moliner, Molins, Món de Déu, Món de Vilanova, Mongia, Mon-gol, Mongol de Canyes, Mongol de la Força, Mongola, Monner, Montaner, Montasell, Montcada, Montells, Moragues, Morató, Morer, Munda, Muntada, Murada, Mut, Mut Gran, Mut Petit, Nadal, Nadal, Nadala, Nadalet, Nadalet de Baix, Negre, Nen, Nena de Vilamajor, Nespler, Net, Neuler, Net, Nicolau, Ninyate-ra, Ninyo, Noguera, Noguera de Carrer, Noguera de Pagès, No-guera del Pla, Noguera Vell, Non, Nou, Olinell, Oliver, Olivera, Oliverres, Om, Oserans, Oserans Fuster, Osset, Pa Negre, Paisà, Païssa, Palau Comtal, Palaudàries, Palestrins, Panxa, Panxa Sec, Papaia, Paràs, Paaràs Guenyo, París, Parroquià, Parrò-quia, Pasqual, Patataires, Patirem, Pau, Pau de Brugueres,

Pau Filbar, Pau Nadal, Pau Perera, Pau Ranco, Pau Ribalta, Pedró, Pei, Peirana, Pelegrí de Vilanova, Pep, Pep del Fou, Pep Mixa, Pep Pinós, Pepa Negra, Pepeta de can Sunyer, Pepot, Pera, Peralada, Perdiguer, Pere, Pere Auladell, Pere Bacs, Pere Bertran, Pere Brut, Pere Campaner, Pere de les Dobles, Pere Ferrer de Vilanova, Pere Jaume, Pere Met, Pere de Palau, Pere Pericó, Pere del Pont, Pere Ramis, Pere de Ros, Pere Xic, Perera, Perera Canyes, Perera de la Força, Perera del Pla, Perera Sa-lom, Pereret, Pericó, Periet, Periquet, Pineu, Peroler, Perpunter, Perxa, Petitet, Peu Alt, Pibernat, Picola, Piferrer, Piferrera, Piles del Cortès, Pinadès, Pinós, Pixut, Pla, Plana, Planell, Planellet, Planes, Planes del Cortès, Plantada, Pocurull, Polell, Ponç, Pon-ceta, Porquit, Porell, Portell, Portes, Porxo, Porxo d'en Piferrer, Poses, Potentat, Pou, Pous, Prada, Prat, Prat de Ballescar, Prat de Sallobera, Pruna, Pruna del Bac, Pruna del Serrat, Puig de Brugueres, Puig de Mosqueroles, Puig Oriol, Puig de Ros, Puja-da, Pujades, Pujades de Canyes, Pujades del Pla, Pujalt, Pujol, Pungol, Pungol del Mas, Pungual, Queló, Quatre Ulls, Queló, Quico, Quico del Montseny, Quico Ribalta, Quico de can Son, Quim de can Prat, Quintana, Ram, Rameta, Ramon, Ramonet, Ramonillo, Ranco, Ravenissa, Rec, Record, Rectoret, Rectoria, Regatxo, Rei, Reixa, Reixaca, Riba, Riba d'Amunt, Ribafort, Ri-balta, Riber, Riber d'Amunt, Riber de Vila-rasa, Ribes, Ribetes, Ribetes Nou, Ricard, Ridaura, Riera, Riera de les Oliveres, Riera Teixidor, Riera de la Vall, Riereta, Riquer, Riu d'en Volard, Roca, Roger, Roig, Romà, Romaní, Roqueta, Rosa, Rosa, Roure, Rou-reda, Rovira, Rovireta, Sabater, Sabater de la Força, Saborid, Safont, Safont del Bruguer, Sagrera, Saia, Saig, Saïla, Sala Sala de Sant Lleir, Salamó, Salars, Sallent, Salva, Salvi Duran, Sa-marell, Samon, Samon del Mas, Samon Vell, Sang, Sant, Sant Elies, Santa Anna, Sastrer, Sastret, Saüc, Saula, Sauleda, Sau-let, Sauri, Saurina, Sebastianet, Seca, Secretari, Secretaria, Se-garra, Senalla, Servera Serola, Serra, Serra del Sot, Serradell, Serrat, Simon, Sindicat, Sobirats, Sobrevia, Sola, Solà, Solà del Boix, Solà de la Força, Solei, Soler, Soler de la Carbassera, So-lers, Son, Son Nou, Sord, Sordet, Sordeta, Sorell, Sorell del Car-rer, Sorell, de la Muntanya, Sorell del Pla, Sota, Suari, Sunyer, Sunyer del Molí, Suyer sa Sore, Sunyer Sastre, Suquet, Sureda, Surell, Suros, Surós, Susaia, Taló Tàpies, Tarafa, Tard, Tarrago-na, Taverna, Teixidor, Tem Pruna, Teresa, Terrades, Terrer, Tià, Tià de can Gras d'Amunt, Tinau, Toio, Tolosa, Tomàs, Tomàs de la Força, Ton de cal Manyà, Ton Ribalta, Tona, Toni, Tonoï, Tor, Tor Perrera, Torralba, Torre, Torre Aimar, Torre del Fang, Torre

de can Gol, Torre Guillera, Torre Verdeguer, Torrella, Torrella del Mas, Torrella de les Oliveres, Torrent Torrent de l a Força, Tor-roella, Tort, Tramunt, Tramuntet, Trasver, Tres Carrenes, Tria, Tries, Tripa, Tripaires, Trulla, Trudcars, Tulipa, Vacota, Vadoret de les Mentides, Valenciana, Valentí Perramon, Vall, Vallma-nya, Vallserena, Vareu, Varques, Vedell, Veguers, Vell Vacota, Vellana, Ventura Ferrer, Verguers, Vesa, Vidal, Vidal de Bru-gueres, Vidal Fuster, Vidal de les Garrigues, Vidal del Pla, Vidal del Puig, Vidalet, Vila, Vila Cavallar, Vila de la Força Viladenc, Vilanera, Vilar, Vilar d'en Llobera, Vilar de l'Olivar, Vilardell, Vi-lardella, Vilorda, Vinyes, Vinyoles, Viuda Castellara de la Força, Xalets, Xandela, Xaraboia, Xena, Xicaina, Xicoi, Xisquet, Xitxo, Zidro de can Bacallà.

Topònims:

alzina: “*f.* Nom donat a diversos arbres del gèn. Quercus, de la família de les fagàcies, de fulla sempre verda, coriàcia: *alzina carrasca*, alzina de fulla curta; (*Quercus ilex ssp. ballota*) (DIEC, p. 210). *Quercus Ilex*. Arbre que viu en sòls de naturalesa variada, inclosos els secs i pedregosos; prefereix els arenosos i silícics. Molt resistent al fred, s’adapta bé als climes més rigorosos. A Espanya és indígena l’alzina Quercus coccifera “*Garric*” (RCHDeo, p. 226).
v. *Ambràs, Bessona, font de can Cortès, porxo del Cortès, Cucut, Espatl·lats, Feu, Forn d’en Ribes, Gavatx, serra del pi Gros, font dels Lledoners, Llinars, sot de l’Om, Peu Alt, Planell, Prat, Pujades, Ram, camp Rodó, Rodona, serra de can Roqueta, camp Safont, Samon, bessona de Santa Susanna, Seca, Tard, Terrer.*

arboç: “*m.* Bosquina d’arboços. arboç. *m.* Arbret perennifoli de la família de les ericàcies (*arbutus unedo*).” (DIEC, p. 146).
v. *Gros, Sorell.*

artiga: “*f.* Tros de terra artigada. artigar v. tr. Preparar (un tros de terra) per a conrear-la), esp. traient-ne els arbres, cremant el bosc baix o llenya en munts que després s’escampen perquè les cendres serveixen d’adob” (DIEC, p.167).
v. *Artiga, Artigassa, Artigues, Artigueta, Balada, Bellot, Castanyers, mas Forts, coll de Palomeres, Planell, Planes, Saladern, artigues del plan Saperera, Sorell, Tard, Terrer, Vallbellida.*

aulet: “*Aulet* [“possitis facere artiguas pus no destruyats *aulets* ne casta <n> gés”, 1462, doc. de St. Hilari S., Ca. Can-di, St. Hilari, p. 105; doc. de les Guïlleries, a. 1551, DAg.]: és simplement el col·lectiu arcaic –ETUM de *alzina*; auleda menys viu però bastant estès com a nom propi, per a l’explicació de l’evolució fonètica de l’*ul* d’*aulet* i d’*aulina*” (DECat, vol. I, p. 246).
v. *Palestrins, Sant Joan de Cavallar.*

avellaner: “Corylus avellana, família de les betulàcies) Arbret caducifoli d’uns 5-6 m d’alçada... el fruit l’avellana”

(GEC, vol. 2, p. 763). “Corylus avellana. Fruits avellana, fulls alterns, simples” (RCHDeo, p. 316).
v. *Avellanedes, Avellaners, Cortès, Planes, Vellaner.*

avinguda: Vial d’amplada més gran dels altres carrers que formen un espai urbantizat, a vegades amb arbres plantats a les vores.
v. *Quatre Camins, Sant Elies.*

bac-obaga: “*bac, obaga. m.* Bac, part d’una muntanya o d’una vall on toca poc o no gens el sol; lloc ombrívol” (DIEC, p. 1295).
v. *Abaus, Aubaga, Bac, Cortès, Galla, Gran, Parròquia, Perera de Brugueres, Tard, Terrer, Xica.*

baixada: “*f.* acció de baixar, davallada” (GEC, vol. 2, p. 22).
v. *Ferreres.*

baixos: “*m.* [usat generalment en el plural]. Part baixa d’alguna cosa, alts i baixos d’un terreny [o *els alts i baixos d’un camí*].” (DIEC, p. 206).
v. *Sant Elies.*

barraca: “*f.* Casa petita i rústica com les que habiten les persones que exerceixen oficis en llocs solitaris i allunyats, com ara els carboners, els roders o els serradors” (DIEC, p. 224).
v. *Frare, Llarg, Paleta, Peirana, sot de la Roja, Sagrera, Vinya.*

barranc: Lloc profund, escarpat i feréstec, normalment en el fondal d’una torrentera.
v. *Barrancot.*

barri: “*m.* En les masies, l’espai tancat per diferents cosos d’edifici, davant la casa; lliça, baluard. Qualsevol de les parts en què es divideix un poble gran, una vila, una ciutat” (DIEC, p. 226).
v. *Bruguer, Brugueres, Casco, Nou, Gras d’Amunt, Messguer, Muntanya, sot de l’Om, Puig Graner, Vallserena.*

bassa: “*f.* Qualsevol excavació o sot gros o petit que s’omple d’aigua, esp. el destinat a recollir l’aigua de les

pluges, que serveix d’abeurador, de safareig o de rentador, etc.” (DIEC, p. 229).
v. *Angeta, Arenes, Baix, Bassa, Bernat, Borrell, Bosc, Boscàs, Boscassos, Cabreta, Campillo, Campó, Canal, Cànem, Carreres, Castellar, Civader, Cortès, Felip, Feló, Feu, Forn d’en Ribes, Dalt, Derrocada, Gall, Gol del Bosc, Gol Nou, Gras d’Amunt, Gras d’Avall, mas Joan, Lipet, Llinars, Llobera, Marçal, Mariano, Masjoan, Molí de Baix, Molí de ca l’Illa, costa de can Patirem, Molí d’en Piferrer, Molí d’en Samon, Molí de can Sunyer, Nadal, Nadalet de Baix, Nen, Noguera, Pau de Brugueres, camp de la Perera, Perera de Brugueres, Perera de Canyes, Peu Alt, Pinós, Pla, Planes, Planes del Cortès, Polell, Prat, Pruna, Ram, Ramonet, Ribes, Riera, Ripoll, Roca, camp Rodó, Roquerols, Rosa, font del Roure, Rovira, Ros, Safont, camp Safont, Sagrera, Saüc, Sauleda, Seca, serra del Secà, Segarra, Senalla, Sorell, Terrer, Tona, Torre Guïllera, Vallserena, Veïnat, Vesa, Vidal Vilar, Vilaró, Xena.*

bonó: “Bonera/ Tap de safareig de pica, etc., proveït d’un filferro, d’una cadeneta, etc., per a poder destapar la bonera sense les mans a l’aigua” (DIEC, p. 269).
v. *Molí de can Sunyer.*

borda: “Cabana, barraca, especialment per a tenir la palla, el fem, les eines de conreu/ Casa rústica aïllada que depèn d’una masia” (DIEC, p. 270).
v. *mas Camps, Pont.*

bosc: “*m.* Lloc poblat d’arbres. Bosc de pins, d’alzines, d’avets” (DIEC, p. 273).
v. *Alzina, Ambràs, Andreu, Auledell, mas Aulet, Bacallà, Barau, Bacs, Bassa, Bassa I de la Coma, Bernat, Bertran, Biel, Bitxo, Blanxart, Bord, Boscàs, Boscassos, Boscós, Boscasa, Boscoses, Botifarra, Brau, Brolls, Bruguer, Bruguera, Cabreta, Campillo, Canal, Castanyer, Castell de Fluvià, Castellar, Ciset, Civader, Cogulla, Cortès, mas Cruixent, Cuc, Derrocada, Domènec, Ermengol de Canyes, Esquena Ampla, Fàbregues, Ferreres, Folló, Forn d’en Ribes, mas Forts, Gall, Ginesta, Gol del Bosc, Gol Nou, Gorro, Gran, Gras d’Amunt, Gras d’Avall, Huesca, Illa, Jeroni, Lip, Lipet, Llinars, Llobera, Llop, Maco, Marçal, Marquesó, Masjoan, Met, Mongol, Nadal, Nen, Nogueres, Palau, Panxa, Parròquia, Patirem, Pau de Brugueres, Pep Mixa, Pepot, Perera, Perera de Brugueres, Perera de Canyes, Perpunter,*

Peu Alt, Planell, Planes, Planes del Cortès, Polell, Prat, Pruna, Puig, Pujades, Quintana, Ram, Ramon, Ramonet, Regatxo, Ribes, Riu, Roca, Ros, Rosa, Roure, Roureda, Rovira, Sagrera, Sala, Samon, Sang, Santa Anna, Saüc, Sauleda, Seca, Segarra, Soldat, Solei, Son, Sota, Suari, Sunyer, Surós, Tàpies, Tard, Terrer, Tomàs, Tona, Toni, Torre, Torre del Fang, Torre Guïllera, Tremida, Tries, Tubau, Vacota, Vallbellida, Vallmanya, Vallserena, Vesa, Vidal, Vidal del Puig, Vila, Vilar, Vilaró, Xa, Xandela, Xena, Xicaïna, Xicaire, Xisquet.

broll-brollar: “BROLLAR, ‘sortir de terra, creixent les plantes o l’aigua’, també occità *brolhar* ‘brotar o sortir de terra aparèixer’: probablement derivats del mot occità *bruelh*, francès antic *breuil* ‘bosquet’” (DECat, vol. II, p. 259). “breuil vedat, reserva de caça” (DFr-Cat, pp. 112).
v. *Vila.*

bruguer: “*f.* Bot. Bruc. (Erica sp. família de les ericàcies).. Gènere d’arbusts integrat per més de 600 espècies (GEC, vol 3 p.864-869). “Erica arborea, origen sud d’Europa, illes Canàries, Abisinia, difícil de conrear, vol terra rica amb adequada proporció de sorra per a un bon drenatge, desprovist de cals, de creixement ràpid (RCHDeo, p. 348).
v. *Bacs, Bruguer, Bruguera, Nou, Perera, Volard.*

cabanya: “*f.* Cabanya. *Una cabana de pastors*” (DIEC, p. 322).
v. *Bullícia, Llarg, Vedell.*

cadena: “*f.* Série d’anelles, de peces en forma de S, de tiges, de barretes, enllaçades cada una amb les dues immediates formant un tira continua que serveix per a subjectar, per a transmetre un moviment, etc.” (DIEC, p. 306).
v. *Guri.*

call-callarís: “*m.* Pas estret i enclotat, o entre dues parets” (DIEC, p. 312).
v. *Callarís, Derrocada.*

camí: “*m.* Espai a recórrer per anar d’un indret a un altre. Esp. Tira de terreny més o menys ampla que va d’un indret a un altre disposada expressament per a transitar-hi” (DIEC, p. 322).

v. *Aleix, Ambràs, Andreu, Antic de Sant Pere, Arenes, Arguens, Artigues, Bacs, Bassa, Bernat, Biel, Blau, Bogatell, Bord, Brau Bruguera, Brugueres, Cabreta, Camí Ral, Camí Ral dels Boscassos, Camp Gran, Campillo, Cànoves, Carreres, Carde-deu, Casademunt, Castanyareda, Castanyer, Castellar, Cementiri, Cementiri de la Muntanya, Clavell, creu del Collet, Coma, Comtal, Corbatera, Corcolla, Corral d'en Perera, Cortès, Creu, Cristòfol, serra Curta, Derrocada, Dona Morta, Escloper, Escombraries, Esquena Amla, Església, carena del Faig, Feixassa, Feló, font Ferrussa, Filbar, Forn d'en Ribes, mas Forts, França, Freixeneda, vinya de cal Gall, Gol Nou, bosc Gran, camp Gran, Puig Graner, Granollers, Gras, Gras d'Amunt, Gras d'Avall, serra del pi Gros, Guillera, Guillot, Jeroni, Laia, Laria, Lip, serra Llarga, Llinars, Llobera, forn de can Llobera, serra Llarga, Marçal, Marquesó, Masturar, Mercader, Messeguer, Molí de can Sunyer, Moliner, Mongol, Nadal, serra de cal Nen, Nou, mas Olari, sot de l'Om, Palau, Palautordera, Palestrins, serra de Palestrins, Panxa, Paràs, Parròquia, serra de can Parròquia, Parés, Pau de Brugueres, Pau Filbar, Pedró, Peirana, serra de can Peirana, Pepot, Pere de les Dobles, Perera, Perera de Canyes, Peu Alt, Pinós, Pla, Planes, Planes del Cortès, Polell, Prat, Puig Graner, Pujades, Quatre Camins, Quico Ribalta, Ram, Ramonet, Ramonillo, costa Rasa, Raureda, mas Recolons, Rectoria, Regatxo, Ribes, Riereta, Ripoll, Roca, roca Roja, Roqueta, Roure Trasplantat, Roureda, Rovira, Safont, Sagrera, pla Saiol, Salou, Samon, fageda del Samon, Sanata, Sang, Sant Antoni de Vilamajor, Sant Celoni, serra de Sant Celoni, Sant Elies, Sant Esteve de Palautordera, Sant Lleïr, Sant Pere, Sant Antoni, Sant Jaume, Sant Lleïr, Sant Pere, Santa Anna, Santa Susanna, Sants, Saüc, Seca, Segarra, Serra Llonga, Serres, Soler, Son, Sord, Sordet, Sorell, Sot, Sota, Sunyer, Surós, serra de can Tabola, Terrer, бага de can Terrer, font de la Teula, Tomàs, Tona, Toni, Torre, Torre Guillera, Tramunt, Tramuntet, roure Trasplantat, Tremoleda, Tres Termes, Vallmanya, soleia de Vallmanya, Vallserena, riera de Vallserena, Vedell, serra de can Velló, Vesa, font de can Vesa, Vila, Vilanova, Vilar, Vilardell, Vinya del Bosc, Vinyes, Volar, Xisquet.*

camp: “m. Extensió de terra descoberta i plana, esp. la destina a un ús determinat” (DIEC, p. 324).

v. *Aiats, Aimar, Aleix, Alzina, Amunt, Astor, Avellaner, Bac, Bacs, Baga, Baix, Barau, Bassa, Benfeta, Bosc, Brau, Calcides, Campàs, Campet, Campó, Canal, pla de Canyes, Casals, Casta-*

nyers, Clavataire, Clavell, Coll Pujada, Corbata, Corraller, Cortès, sa Creu, Creu d'en Samon, Crossa, Dalt, Derrocada, Dona Morta, Escloses, Escuder, Felip, Ferriol, Figueres, Folló, Forn, Girant, Gran, Guri, Hort, Illa, Llança, Llarg, Llinars, Llobera, Llong, torrent dels Llops, Llorer, Maleny, Marc, Molar, Molí, Monner, Negre, Noguera, Nou, Palenc, Pera, Perera, Pla, Planell, Pomes, Pomeretes, Pont, Pous, Prat, prop de la casa d'en Pruna del Bac, Puig, Racó, Radere, Resclosa, Rescloses, Ribes, vinya de can Ribes, Riera, Rodó, Roure, Sacreu, Salida, Saperera, Safont, sota el Saüc, Serena, Sivella, Son, Sunyer, Tona, Torre, sot de Tremida, Tresó, Trull, Usca, d'amunt lo Vall, Vallserena, Vidal del Puig, Vinya del Bosc, Xifrer.

canal-aqüeducte: “m. Conducte artificial tancat, no prefabricat, per a portar aigua d’un lloc a l’altre, generalment en gran quantitat” (GEC, vol. 2, p. 314).

v. *Canal, sot de Canyes, Quintana, Sant Lleïr.*

cap: Lloc en una punta al final d’un indret conegut.

v. *riera de Brugueres, Llac, Nou.*

capella: “f. Lloc destinat al culte en una comunitat, hospital, hospici, presó, etc. i que no té la plenitud dels drets d’una església parroquial” (DIEC, p. 339).

v. *Derrocada, Nadal, Sant Jaume, Sant Joan Apòstol, Sant Joan Baptista i Sant Benet, Sant Joan de Cavallar.*

carena: Lloc situat a la part més alta per on circula la divisió entre dos punts de depressió, ja siguin torrents o valls profundes.

v. *Ajaguda de les Vaques, Cova, Domènec, Faig, Ferreres, pineda de can Gras d'Amunt, Roca, Roquet, Sant Elies, Secà, Surós, Tonà, Tres Termes, Vallmanya, бага Xica.*

carrer: “m. Espai públic no edificat, lineal, vorejat de cases o de parets, que fa de camí per anar d’un lloc a l’altre en una ciutat, una vila, un poble” (DIEC, p. 361).

v. *Avall de la Plaça, Baix la Plaça, Brugueres, Carrer Nou, Carreró, Catalunya, Dàlia, Església, Font, Ginebró, Josep Maria de Sagarra, Lledoners, Llobera, Mig, Pau Nadal,*

carretera: “f. Camí per a carro. Esp. Via de comunicació entre poblacions per a la circulació simultània de vehicles

i amb una o més vies per a cada sentir de circulació” (DIEC, p. 362).

v. *Bassa, Biel, Bruguer, Cànoves al Fou, Garriga a Llinars, Pedró, Pi, Ripoll, Sant Jaume, Sant Nonet, Volart.*

caseriu: Edificació que dóna nom a una partida de terra, o grup d’edificacions que donen nom a un veral.

v. *Força.*

castanyer: “m. Arbre caducifoli de la família de les fagàcies (Castanea sativa) corpulent, de fusta preuada, lleugera, de fulles grans, lanceolades i serrades, flors agrupades en aments erectes i fruit envoltat per un pelló coriaci i espinós que conté dues o tres castanyes” (DIEC, p. 369). “(Castanea sativa) Arbre de creixement lent. Prefereix els sòls silícics, granítics, mai calcaris.Viu millor amb temperatures moderades” (RCHDeo, p. 84).

v. *Andreu, Cabreta, Castanyereda, Castanyerons, Castanyers, Cortès, Dalt, Jaumet de la Plana, Masjoan, Nou, Perera de Canyes, Petitet, Planell, Planes, Po, Polell, Ribes, Ros, Tard, Terrer, Samon, Sorell, Valerià, Vallmanya, Vesa, Vilaró, Viscaires, Xisquet.*

cau: “m. Cau que certes bèsties caven en terra per amagar-s’hi” (GEC, p. 764).

v. *sot de la Bassa, Benfeta, Caus, sot del Duc.*

cementiri: “m. Lloc on enterren el morts” (DIEC, p. 384).

v. *Cementiri, Cementiri de la Muntanya, Cementiri dels Nínxols, Cementiri Vell, Santa Susanna.*

cingle: “m. Espadat de roca que forma timba, al cim o en el pendent d’una muntanya” (GEC, vol. IV, p. 133).

v. *roca Alta, Cingles, Euga, Heura, Mandragos, Racó, Rocallampa.*

cisterna: “f. Dipòsit subterrani on es recullen i guarden les aigües de pluja” (DIEC, p. 403).

v. *ermita de Sant Elies.*

clos: “m. Terreny circuit de parets, reixes, tanques, etc.” (DIEC, p. 415).

v. *mas Gavarret, Quintana.*

clot: concavitat en la superfície d’un sòlid (GEC, vol. 5, p. 256).

v. *Llobera.*

coll: “m. Depressió a la carena d’una serralada o d’un contrafort, per la qual se sol passar per anar d’un vessant a l’altre. // Turó” (DIEC. p. 426).

v. *Aixola, Barnera, Bertrana, Bou, Cabra, Canyes, Collet, Cuassa, Espinal, Farfanya, Fondo, prat Fondo de Dalt, Gascó, Gavarret, Jussà, Llops, Mig, Moixa, Murtra, pi Novell, prat de pi Novell, Palestrins, Palomeres, Peres, Podi, Pou, Prat, Pregon, Puig, Raig, Ros, Sant Elies, Sobirà, pou d'en Sunyer, Tascó, Torn, puig sa Triola, Turó, Uixola, Vallmanya, Vernera, pou d'en Vesa, Vidal del Puig, Xola.*

colomer: Construccions sovint precàries properes a una casa de pagès, originàriament per tenir-hi els coloms, i al capdavall també les aus de corral.

v. *Bernard Guad, Salleda.*

coma: “f. Depressió més o menys pregona i planera en un terreny de muntanya./ Circ i vall glacials en forma d’obi.// Prat alterós, generalment situat en cims aplanarts, ric de bon herbatge i molt estimat per a pastura” (DIEC, p. 434). “depressió més o menys pregona i planera, en terreny de muntanya” (GEC, vol. V, p. 369).

v. *Abril, Boscà, Clavell, Coma, Comaller, Comallet, Comarc, Dag, mas Descaps, Francon, Llobosa, mas Oller, Prat, Rasada, Raurell, Roja, Rossa, Saladern, Terrer, Vallariola.*

coromina: “f. Territori en condomini anomenat també condomina o colomina i, antigament conomina, p. ext. camp de conreu, especialment de secà. Quintar o quintana” (GEC, vol. V, p. 621).

v. *Condomina, Conomina.*

corral: “pati clos immediat a la casa, a cel obert, totalment o en part, destinat a tenir-hi el bestiar” (GEC, vol. 5, p. 631).

v. *Corral, Corral del Collell, Corral d'en Gras d'Avall, Corral d'en Llobera, Corral d'en Perera, Corral del Pollell, Corral d'en Ribes, Corral de la Vadona, Corral de can Vesa, Vímets.*

corredor: nom popular donat a un espai vial estret.
v. *Església*.

corriol: Sendera, viarany, camí pel qual només pot pas-sar una persona darrere l'altra” (*GEC*, vol. 5, p. 642).
v. *mas Forts, Rajoleria, Sant Elies*.

cort: “cort: Habitació, tancat, destinat al bestiar” (*DIEC*, p. 508).
v. *mas Soler*.

costa: “Costella, costat lateral del cos “part lateral d’al-tres coses” que en llengües romàniques passa a apli-car-se sobretot a les parts laterals i pendants de l’interior muntanyós i del litoral” (*DECat*,vol. II, p. 998).
v. *torrent de l'Arnau, Bacallà, Bellot, Borràs, Costa, Costes de les Vinyes, Gual, Patirem, Rasa, Raurell, Roure, Rourell, Sant Elies, Serola*.

cova: “Cavitat subterrània poc o molt profunda i de for-ma i dimensions variables” (*GEC*, vol.V, p. 707).
v. *Borrell, Cova, Nadal, Pont Sorell*.

creta: “f. Roca calcària d’origen orgànic de color blanc o gris, de gra fi, friable, i de textura microporosa, situat per sobre del juràssic i per sota del pleocè” (*DIEC*, p. 520).
v. *Terrer*.

creu: Genèric que es produeix per anomenar un creua-ment de camins.
v. *Bacs, Cementiri, Creu, Creueta, Lledó, coll de can Vidal del Puig*.

cruïlla: “f. Lloc on s’encreuen dos o més camins, cruïlla-da” (*DIEC*, p. 529).
v. *Castanyers, Quatre Camins*.

darrere: Part posterior d’un edifici o indret conegut prè-viament.
v. *Bord*.

dejús: “adv. Davall, dessota” (*DIEC*, p. 558).
v. *roca Sellera*.

drecera: “*f.* Senda o camí que porta dret a una ban-da, esp. que serveix per a abreujar el camí./ **fer drecera** Abreujar el camí.// Fig. Manera o mitjà per a fer o aconse-guir ràpidament allò que hom vol” (*DIEC*, p. 653).
v. *Carreres, Gras, Planell*.

era: “*f.* Espai aplanat, fer, a vegades enrajolat o empe-drat, on es baten les messes./ Espai aplanat i ferm com una era de batre on es fan diverses operacions en algunes indústries. // Espai petit de terra destinada a un conreu (hortalisses, flors, etc.)” (*DIEC*, p. 743).

v. *Bacs, Barau, Bruguera, Cabreta, Campillo, Castellar, Cla-vell, Cortès, Cristòfol, mas Forts, Gall, Gol del Bos, Granja, Gras d'Amunt, Gras d'Avall, Grill, Derrocada, Duran, Llinars, Llobera, Marçal, Masjoan, Magí, Messeguer, Nadalet de Baix, Noguera, Pau de Brugueres, Perera de Brugueres, Perera de Canyes, Peu Alt, Pinós, Planell, Planes, Planes del Cortès, Prat, Pujades, Puig, Quico Ribalta, Ram, Ramonet, Rectoria, Ribes, Roca, Roqueta, Ros, Roureda, Sagrera, pla Saiol, Samon, Santa Susanna, Se-garra, Son, Sorell, Sunyer, Surós, Tard, Terrer, Tomàs, Tona, Torre Guillera, Trai, Trasver, Vallmanya, Vesa, Vidal, Vilar, Vilorda*.

erm: Zona de terres que no són útils per al conreu, o bé que aquest ha estat abandonat i no s'utilitzen.
v. *Mir*.

ermita: “*f.* Capella situada ordinàriament en despoblat” (*DIEC*, p. 745).
v. *Sant Elies, Sant Jaume*.

església: “*f.* Comunitat mítica de seguidors de Jesucrist. Congregació de les persones que professen una mateixa fe cristiana.// Edifici consagrat al culte catòlic, a un culte cristià” (*DIEC*, p. 775).
v. *Sant Pere, Santa Susanna*.

esquei: *m.* massa rocallosa que presenta una seuperfície clivellada i cantelluda. (*GEC*, vol. 7, p.76).
v. *roca Alta*.

esteper: “estepar: matoll d’estepes-estepa: vasta pla-nura erma. (*GEC*, vol. 7, p.134). “estepa: ermàs pla i molt ex-tens... gran extensió de terreny pla i erm o cobert d’herba

baixa i matoll. (*DECat*, vol. III, p. 768).
v. *Aulet, Nadal*.

eucaliptus: “Eucalyptus globulus. Origen: Austràlia, de creixement ràpid, de forma irregular, tronc dret i llis, aro-màtic, es fa servir per a protecció del vent i secar terrenys, de flors groguenques i fruits aromàtics” (*RCHDeo*, p. 120-121).
v. *Sagrera*.

faig-fageda: “faig-fai. Fagus Sylvatica. Arígen Àsia Me-nor. És molt rústic, no important-li les diferències de tem-peratura o humitat. Viu bé del nivell del mar fins a 200 m. d’altitud. Creixement mitjà” (*RCHDeo*, pp. 122-123).
v. *Fageda, Fagedes, Gros, Samon*.

feixa: “*f.* Peça de terra en forma de terrassa./ Mesura superficial agrària de valor variable” (*DIEC*, p. 861).
v. *Alzina, sota les Alzines, Andreu, Ballescar, Bercoquer, so-bre el rec de la font d’en Borrell, Brau, Brugueres, Camí, Camps, Castellar, Cortès, Creixells, Era, Erola, Esquena Ampla, Feixas-sa, Feixes, Feixó, Feixola, Feixonet, Feixons, grossa de can Fer-russa, mas Forts, Darrere, mas Gili, Ginesta, Gol Nou, Huguet, Jaumet Roca, Llarga, Llobera, Marçal, Nadal, Noguera, Pelegrí, Pleia, Plana, Racó, Ramonet, Roca, mas Roig, Roure, Rovira, Sala, gran dels Salars, Saüc, Sota la Casa, Terrades, sota el mas Torrella, sobre l’era de la via Trasver, Vila*.

figuera: “ficus carica, fruit figa. Orígen mediterrani, rústic per no resisteix temperatures inferiors als 10º sota zero. Prefereix el clima atemperat mediterrani i pot viure fins el 500 m. d’altitud. Creixement ràpid. sup. desp. Figuerassa” (*RCHDeo*, p. 124).
v. *Canal, Gol Nou, Lip, camp de lo Marc, Molí de can Sunyer, Pinós, Pruna, Teixidor, Torre Guillera*.

foguerar-folguerar: “falguera. f. planta de la divisió dels pteridòfits pròpia d’ambients humids” (*DIEC*, p. 850).
v. *Cova*.

fondo: “fondo-a *adj.* Pregon, profund. Fondal m. Fonda-lada” (*GEC*, vol.VII, pp. 562-563).
v. *Lip*.

font: “*f.* Eixida natural i localitzada d’aigua que brolla de la terra. Construcció de pedra, rajola, de ferro, etc., amb una canal, una aixeta, etc., d’on surt aigua” (*DIEC*, 896).
v. *Andreu, Apòstol, Bassa, Bernat, Borrell, Cabreta, Cava-llar, Cavallera, Cogulla, Cortès, Cortina, Dàlia, castanyers de Dalt, Derrocada, Duc, Duran, Esquena Ampla, Faig, Fajolera, Febres, Feliu i d'en Baró, Ferro, Ferrussa, Font, Fonteta, mas Forts, Freda, Freixes, Fresca, Galga, Gatells, Ginesta, sot dels Gi-tanos, Gras d'Amunt, Illa, mas Joan, Joana, Lledoner, Masjoan, Moixera, Monner, plaça del Montseny, Nadal, Nova del Polell, Palestrins, Pastorim, Pau Nadal, Piula, Planell, Planes del Cor-tès, Podei, Poia, Polell, Prat, Riu d'en Volart, Roca, Roja, Roquer, Ros, Roure, Roureda, Sagrera, Samon, Saüc, Seca de can Terrer, Segarra, Sofre, Sota, Sunyer, Surós, sot de can Surós, Tard, Ter-rer, Terriers, Tiller, Tosca, Trèmol, Trobada, Vallmanya, Vellaner, Vesa, Vilaró, riu d'en Volard*.

forn: “*m.* Lloc clos dins el qual es produeix calor per la combustió de carbó, gas, etc” (*DIEC*, p. 902). També el forn de coure pa.
v. *Forn, mas Forts, Llobera, Ribes, Segarra, Sotracs, Terrer, Vila*.

freixe: “fraxinus excelsior. Orígen sud d’Europa. Viu bé en qualsevol tipus de terreny i necessita una mica d’hu-mitat. Creixement ràpid” (*RCHDeo*, p. 128).
v. *Bernat, Freixeneda, Freixes, font Fresca*.

fulla: “FÖLĽIUM, del llatí ‘fulla’, ‘full’; *FULLA* ve del llatí FÖLĬA, plural de FOLIUM, que de primer es va usar només com a col·lectiu (tota la fulla de l’arbre, aviat caura la fu-lla).” (*DECat*, p. 223).
v. *Bernat, Vern*.

garriga: “*f.* Matollar dens de garric o d’arbustos sem-blants de fulla plana i dura, persistent tot l’any” (*DIEC*, p. 938).
v. *Jussanes*.

gatell: “*m.* Arbre caducifoli de la família de les salicàcies (*Salix atrocinera*), que es fa on sòls humits” (*DIEC*, p. 941).
v. *Gatells*.

gleva: “m. Camp o conjunt de terres sense solució de continuïtat” (DIEC, p. 957).

v. *Ambràs, Biel, Canal, Clavell, Gall, Jaumet Roca, Lipet, Pep Pinós, Ribes, Santa Anna, Senalla, Suari, Ton Ribalta, Tona, Va-cota*.

gorg: “*m.* Clot pregon en el llit d’un corrent d’aigua, on aquesta s’entolla o alenteix el seu curs” (DIEC, p. 963).

v. *Gorg*.

gual: Lloc que facilita el pas del camí, per travessar un corrent d’aigua.

v. *font Fresca, Gras, Llinars, Ribes, Vallserena*.

hort-hortes: “*m.* Tros de terra en què es conreen verdures i llegums” (DIEC, p. 1018).

v. *Ametllers, Amo, Andreu, torrent de l’Arnau, Bassa, Bernat, Boscàs, Brau, Campillo, Canal, Carreres, Clavell, Cortès, Derrocada, Fàbregues, Gavatx, Hort, Horta, Hortes, Hortet, Jardí, Llobera, Marc, Met, Molí, Nadal, Nen, Non, Noguera, Nou de Baix, Oms, Patirem, Penyes, Planell, Polell, Prat, cap d’avall del Prat, mas Prat de Sallobera, Pruna, Quico Ribalta, Recto-ria, Riera, Ripoll, Roqueta, Safont, Segarra, Senalla, Sindicat, Son, Sunyer, Tard, Terrer, Tomàs, Torrent, Trongeretes, Vesa*.

illa: Denominació singular per anomenar unes peces de terra que es treballaven i s’aprofitaven, però que queda-ven aïllades, envoltades per un element natural, camí o curs d’aigua.

v. *Panxa-sec*.

jaça: “f. Lloc de muntanya tancat amb andans, on sojor-na el bestiar, especialment a l’estiu. (GEC, vol. VIII, p. 715).

v. *Figueres*.

jonc, joncar: “*m.* Jonquera. f. Lloc cobert de joncs. jonc. *m.* Nom donat a diverses herbes monocotiledònies de llocs humits, que fan tiges verdes, assimiladores sene fu-lles, o amb fulles semblants a les tiges” (DIEC, pp. 1090-1091).

v. *Joncar, Jonquera*.

lledoner: *Celtis Australis*. Arbre de la regió mediterrània.

És rústic, però prefereix els sòls silícics. Soporta el fred in-tens i la sequera. *Celtis Australis*. de fulles molt petites. *Cel-tis laevigata*. (RCHDeo, p. 94). “Arbre caduficolí de la família de les ulmàcies (*Celtis australis*), de fulles asimètriques, fruits negres, drupacis i comestibles, però poc apreciats” (DIEC, p. 1125).

v. *Cortès, Derrocada, Forn d’en Ribes, Lledoners, Noguera, Planell, Pujades, Ram, Sunyer, Vallmanya*.

llorer: “*m.* Arbre (*Laurus nobilis*), de fulles persistents i lenceolades, fruits en baia, cultivat com a ornamental i aromàtic” (DIEC, p. 1141). “(*Laurus nobilis*) Arbre de la regió mediterrània. No requereix un tipus determinat de terra, només una adqüada humitat a l’ambient. En aquestes condicions soporta bé la calor i la sequedat. “Lauroce-rasus officinalis. Orígen Europa Oriental, Pèrsia. És rústic peel que fa a la naturalesa del sòl, resisteix el fred, però prefereix el clima temperat i situacions abrigades. Creixe-ment mitjà” (RCHDeo, p. 150).

v. *Lloredella*.

marge: “marge. m. Vora, especialment d’un terrenu que forma graó” (DIEC, p.118o).

v. *Gros, Llarg*.

mas: “*m.* Casa de camp./ Unitat d’explotació agrícola tradicional integrada pel mas, pels conreus, pels estables, pels magatzems, etc” (DIEC, p. 1185).

v. *Alemany, Alzina, Armengol de Canyes, Aulet, Bacs, Ba-rau, Bassa, Batller, Batista, Bellida, Bellissin, Bellsolà, Bernat, Bernat Ferrer, Bernat Ferrer del Pont, Bertran, Biel, Blanc de Vallserena, torrent Bo, Bonamica, Bord, Borda Lloreta, Bor-dalleta, Bosc, Boscà, Boscàs, Botifarra, Brau, Bru, Bruguera, Bruguera de Brugerars, Cabreta, Calls, Campillo, Camps, Ca-nal, Canal de Brugueres, Canal de la Riera, Canovet, Carbo-nell, Carreres, Casa Nova, Caseta, Castanyer, Castell, Castell de Fluvià, Castellar, Castellar de la Serra, Cavallar, Civader, Clavell, Cogulla, Collet, Collet del Puig, Conomina, Corbatera, Coromina, Cortès, Cortès de Muntanya, Cortina, Cristòfol, Cro-sell, Cruixent, Cuc Cucurella de Freixeneda, Daviu, Derrocada, Descaps, Domènec, Dorca, Duran, Eres, Ermengol, Ermengol de Canyes, Escloper, Escuder, Esquena Ampla, Esteper, Esteper de Vallserena, Estrany, Eulària, Eixovart, Fàbrega, Fabregar,*

Fàbregues, Faner, Ferrer, Ferrer del Puig, Fessos, Feu, Figue-res, Folló, Fonolleres, Font, Forn d’en Ribes, Forts, Fou, Fradic, Fraelet, Fugimaia, Garrofi, Garrosset, Gascons, Gavaldet, Ga-varret, Gavatx, Gelabert, Gener, Geperut, Gerlad, Gili, Ginesta, Giravès, Gol del Bosc, Gol de la Torre, Gol Vell, Gorgs, Gori, Gorro, Gras, Gras d’Amunt, Gras d’Avall, Gras de Canyes, Gual, Gual del Bosc, Gual Sobirà, Gual de la Torre, Guinyola, Guri, Huesca, Huguet, Illa, Jaumet, Jeroni, Joan, Jovany, Lenc, Lip, Liro, Lle-dó, Llenyadera, Llinars, Llobera, Llongaiola, Llop, torrent dels Llops, Planes, Marc, Marçal, Marquesó, Marraí, Martí, Marto-rell, Marxant, Masjoan, Mercader, Messeguer, Miret de Sant Jaime, Miró, Molar, Moliner, Mondedéu, Mongol, Monner, Mon-taner, Montcada, Moragues, Morell, Mulner, Mungol, Nadal, Nadal de la Muntanya, Nadalet de Baix, Nen, Oller, Om, Omell, Pagès, Païssa, Panxa, Paràs, Parroquia, Pascol, Pascual, Pa-tiràs, Pau d’Avall, Pau de Brugueres, Pau Nadal, Pepot, Pere Xic, Perera, Perera de Brugueres, Perera de Canyes, Perpunter, Petit, Petitet, Peu Alt, Píferrer, Pinós, Pla, Plana, Planell, Planell de Muntanya, Planes, Planes del Cortès, Poc, Ponç Gual, Pon-ceta, Polell, Potentat, Pou, Pou d’Avall, Prat, Prat de Sallobera, Prat Sobirà, Pruna, Pujades, Puig, Puig de Baix, Puig de Ros, Pujada, Pujol, Pungol, Quintana, Ram, Ram del mas de Vall-serena, Ramon, Ramonet, Recolons, Record, Regatxo, Reguart, Reverter, Riba, Riba del Lledoner, Riba del Pla, Ribalta, Ribalta de Baix, Ribalta de Dalt, Ribatxo, Ribes, Ribes d’Amunt, Ribes del Lledoner, Ribetes, Riera, Riera de la Vall, Riquer, Roca, Ro-camonera, Roig, Ros, Roure, Roureda, Rovira, Sabatere, Sacris-tà, Safont, Sagrera, Saig, Salars, Salmer, Samon, Sant Joan de Cavallar, Santa Eulàlia, Saüc, Saladriga, Salleda, Santa Anna, Santa Eulàlia, Saüc, Sauleda, Saulet, Seca, Segarra, Serola, Serra, Serradell, Serrapí, Simon, Sinredi, Sobirats, Sol del Bosc, Soldat, Solei, Soler, Sota, Sota Sunyer, Sunyer del Molí, Sua-ri, Sunyer, Sunyer del Molí, Sureda, Surell, Surós, Tàpies, Tard, Teixidor, Terrer, Tomàs, Tomàs del Pla,, Tona, Toni, Torre Aimar, Torre del Fang, Torre Guillera, Torrella, Torrnet, Torres, Torroella, Tort, Tramunt, Tries, Vacota, Vallescar, Vallmanya, Vallserena, Vedell, Vellana, Vesa, Vidal, Vidal de Brugueres, Vidal del Puig, Vila, Vila de Canyes, Vila Cavallar, Vilaplana, Vilar, Vilar d’en Llobera, Vilardell, Vilaró, Viles de Llobera, Volard, Xandela, Xi-caina, Xicaire, Xisquet.

mina: “f. Pas subterrani. /Esp. Excavació feta per extreue-re mineral, per captar aigües, per fer volar amb un explo-

siu una fortificació, etc.// Lloc en la massa d’un terreny d’on s’extreuen metalls, minerals metal.lífers, pedres pre-cioses, matèries combustibles” (DIEC, p. 1219).

v. *Bord, Brolls, Duran, Gras d’Avall, Llobera, Nadal, Pinós, Pla, Prat, Rectoria, font Roja, Ros, Samon, Sauleda, Segarra, Terrer, Vallmanya*.

molí: “molí de vent muntat en una torre i que es mou per l’acció del vent sobre les aspes” (GEC, vol. 1o, p. 166).

v. *Bord, Canal, Derrocada, Ram, Tona*.

mont: “*m.* muntanya (emprat especialmente en la for-mació de noms geogràfics *Montserrat, Montseny*, [Mont-many] etc.).” (DIEC, p.1242).

v. *Rodó*.

morera: “Arbre de creixemnt ràpid, de forma esfèrica ir-regular, de fulles alernes, ovals, de flors blanques sense interès. *Morus Alba*” (RCHDeo, p. 168).

v. *plaça de l’Església, Noguera, Rectoria*.

motor: Forma d’anomenar una peça de terra en la qual hi ha una caseta amb motor per pujar l’aigua del pou.

v. *Canal, Gol del Bosc, Llobera, Lluís, Nen*.

muntanya: “f. Elevació natural del terreny. Una mun-tanya es defineix pels conceptes de desnivell i d’altitud sobre el nivell marí” (GEC, vol. 1o, p. 373).

v. *prop la roca de n’Aulet, font de Borrell, Cavallar, Cortès, Moixa, Murtra, font Poia, Sant Lleïr*.

muralla: Paret o mur de l’antiga murada que tancava el recinte de la Força.

v. *recinte Sobirà*.

olivar: “Olivera: Olea Europea. Arbre de la regió mediter-rània (zones més càlides). Prefereix els sòls profunds, ben drenats, encara que s’adapta bé a d’altres naturaleses. De creixement lent” (RCHDeo, p. 170).

v. *Albert, Auledell, Biel, Bitxo, Botifarra, Brau, Bruguera, Carreres, Clavell, Cortina, Cristòfol, Folló, Gall, Gol del Bosc, Gorro, Gras d’Amunt, Gras d’Avall, Jeroni, Lipet, Llop, Mets, Món de Déu, Nadal, Oliveres, Olivereta, Paràs, Parròquia, Pas-*

sa-l'aigua, Passa-serres, Perera de Canyes, Poll Ros, Prat, Pruna, Puig, Rectoret, Ribalta, Ribes, Ribetes, Riera, Riereta, Rosa, Rovira, Sala, Samon, Santa Anna, Seca, Segarra, Tàpies, Vidal, Vidal del Puig, Vila, Xandela.

olla-olleta-ollina: “*f.* L’acceptació hidro-geològica de ‘gorg o toll’ concavitat en un riu o mar que fa remolins” (*DIEC*, p. 1242). *v.* *Erola*.

om: “Ulmus Campestris. Orígen Nord d’Àfrica. És rústic pel sòl i prefereix terrenys rics i frescos. De creixement mitjà, viu 300 anys” (*RCHDeo*, p. 262). *v.* *Oms*.

parada: Punt on es situa el caçador amb l’escopeta tot esperant el pas habitual del senglar per un indret determinat.

 v. *Arboç, Cadena, Caus, sot de Creixells, pedra de la Daia, Entaiada, Escàcies, Fajolera, Ferreres, Folló, pi de can Nadal, roques de Neulet, pi de can Patirem, Peirana, penya de can Peirana, font de la Piula, serra de can Segarra, Segimon, font de Sofre, serra de can Suari, Suro, Terme, Ufals, Xena.*

parellada: “*f.* Jovada. Mesura superficial agrària equivalent a l’extensió de terra que una parella de bous pot llaurar en un dia” (*DIEC*, pp. 1091, 1355). *v.* *Clavell, Parellada*.

parròquia: “Circumscripció territorial bàsica de l’organització de l’església catòlica, vinculada a un temple i servida per un sacerdot, anomenat rector” (*DIEC*, p. 1358). *v.* *Santa Susanna*.

partió: Denominació d’un punt o línia que delimita propietats. *v.* *Castell*.

passatge: Sovint un pas de circulació públic col.lateral i addicional a un carrer. *v.* *Església*.

passera: “*f.* Palanca, pedres, etc., convenientment col·lo-

cades per a poder passar un riu, un torrent.” (*DIEC*, p. 1365). *v.* *Creu, camí de França, Llobera, Tona*.

pastorim: Espai obert, d’herba curta, on s’hi portava el ramat a pasturar. *v.* *Planes*.

peça: “*f.* Qualsevol de les parts que, ajuntades les unes a les altres, formen un objecte; part definida considerada com a distinta” (*DIEC*, p. 1372).

 v. *Angeta, Aulet, Bacs, Barraquer, Bord, Boscassos, Bruguier, Bruguera, puig de Brugueres, Bullícia, sot dels Cans, serra dels Capellans, Carreres, Castellar, Clusques, Collell, Corral, Creu, Dalt de Brugueres, Derrocada, Doma, Doma de la Rectoria, Ermità, Ferreres, Força, Fou, Frare, Fraric, Garneu, Gavatx, puig Gener, Serrat del Ginestar, Gol, Gol Nou, Gori, Gras, barri de can Gras d’Amunt, Gras d’Avall, marge Gros, Llarg, Llinars, Maco, Mallol, Marianet, Mariano, Martí, Met Cames, Miqueló, sobre la bassa del Molí d’en Piferrer, Montsabater, Nova, Nyinyo, Patirem, Patriarca, Peça, Pep, Perera dels Boscassos, Pigó, Prat, Pruna, Regatxo, Rei, Ribes, vàinat de Ripoll, Robet, Roca, Roquerols, Safont, Sallent, Seca, Serrat Ginesta, Sord, Sot, Tàpies, Terrades, Torrent, Traginer, Trull, vinya Vella, Ventinyac, prop la vinya d’en Perera*.

pedra: “cos mineral sòlid: dur” (*GEC*, vol. 11, p. 394). *v.* *Daia, Taula*.

pedrera: Explotació d’un lloc rocós, del qual s’extreu la pedra per comercialitzar-la. *v.* *Daia, Planell, Pujades*.

pedró: “pedró *m.* Columna o pilar solt esp. amb una inscripció que recorda un fet memorable.// Fita en un camí ramader, en la partió de dos termes municipals” (*DIEC*, p. 1376). *v.* *Pedró*.

penya: Penyasegat de pedra o terra que separa dues terrasses o peces de terra de diferent nivell, superior i inferior, normalment s’alça sobre el peu d’una torrentera. *v.* *Alta, Grossa, Mongol, Peirana, Peya, Pruna, Salars*.

pi-pineda: “*Pinus Pinea*. Arbre de la regió mediterrània. És rústic de sòl, encara que viu millor en sòls granítics i silícics. Necessita molta llum. De creixement lent. *Pinus Halepensis*. Molt adequat a la vora del mar, on viu estu-pendament” (*RCHDeo*, p. 194).“pi *m.* Nom dels arbres pertanyents al gèn. *Pinus*, del grup de les coníferes, que comprèn espècies arbòries d’importància forestal i fustera al costat d’algunes ornamentals” (*DIEC*, p. 1406).

 v. *Bruguera, Carreres, Carretera, Clavell, Diumeró, Ferrussa, Frare, Gavatx, Gros, serra del pi Gras d’Amunt, Gros, Llamp, Nadal, Novell, Patirem, Peu Alt, Pinedeta, Pinetons, Prat, Ram, Ribes, Roureda, Sant Elies, Sorell, Torre Verdeguer, Turonet*.

plaça: “*f.* Espai públic rectangular, trapezoidal, quadrat o circular, sense edificar, situat a l’interior d’un població” (*DIEC*, p. 1423).

 v. *Balladora, Constitució, Església, Força, Garaig, Masia, Montseny, Plaça Reial*.

pla-plana: “*m.* En geom., superfície tal que si tracem una recta que passi per dos qualsevol dels seus punts, aquesta es troba tota ella continguda en la dita superfície.// Superfície d’un cos més o menys acostada per la seva configuració a un pla geomètric.// pla plana *adj.* Que recorda la forma d’un pla geomètric, que forma part, aprox., d’un pla geomètric, sense curvatura, sense ondulacions, sense elevacions ni depressions” (*DIEC*, pp. 1422, 1424).

 v. *Àlbers, Bacs, Bell-redòs, Boixeda, Bosc, Brau, Bruguier, Camprodon, Canyes, Capella, Casals, Clavell, Cogulla, Coma, Corral, Derrocada, Dona Morta, Eres, Fageda, Força, Forn, Girant, Gomis, Gorg, Gros, pi Gros, Huguet, Llinars, Llobera, Mal Consell, Moixa, Nadalet de Dalt, Novell, Panxa, Pau Perera, Perera, Pla, Plana, Planadella, Planes, Planota, Pous, Prat de Ballescar, Prop d’amunt, Pruna, Riba, Riera, font Roja, Roure, Saiol, Sala, poua de Sant Elies, Saperera, Sesderrocada, Sever, Solei, Sunyer, Tona, Torn, Vilamajor, Vilardell, Volard, Xic*

plàtan: *Platanus occidentalis*, originari d’Àmerica, és rústic i característic de terres baixes i llits de rius, de creixement ràpid (*RCHDeo*, p. 200) *Platanus* híbrida, família de les platanàcies, arbre caducifoli corpulent, que pot atènyer 40 m de capçada (*GEC* vol. 11, p. 683). *v.* *carretera de Sant Antoni de Vilamajor, Sunyer*.

pollancre-poll-poi: “*Populus Nigra*. Orígen Europa, Àsia. Molt rústic per al sòl, preferint humitat mitjana. De creixement ràpid.” (*RCHDeo*, p. 206). *v.* *Gaix, Gatox, Gras*.

pont: “*m.* Construcció sobre la qual una via de comunicació pot salvar una depressió o un obstacle o creuar una altra via de comunicació a un nivell inferior” (*DIEC*, p. 1449). *v.* *Brugueres, Castellar, Gras, Illa, Llinars, Ripoll, Safont, Tordera, Vell*.

portal: “*m.* Porta principal d’un edifici, especialment si és més gran que les altres. [Pas d’accés al recinte de la Força].” (*GEC*, vol. 11, p. 807). *v.* *Vila*.

pou-poua: “*m.* Excavació vertical practicada en el sub-sòl fins a trobar aigua” (*DIEC*, p. 1461).

 v. *Aleix, Bassa, Boscàs, Brau, Campillo, Cuc, Derrocada, Diable, Dimoni, Feló, Filbar, Forn d’en Ribes, Gall, Gol Nou, Hort, Infern, Llinars, Llobera, Nadalet de Baix, Noguera, Peirana, camp de la Perera, Planell, Prat, Quico Ribalta, Ram, Rectoria, Ribetes, Roca, sot de la font Roja, Roquerols, Roqueta, Ros, Rosa, Sant Elies, Santa Anna, Segarra, Son, Sordet, Sorell, Sota, Sunyer, Tona, Torre Guillera, coll d’Uixola, Vesa, Vilar, Xandela*.

prat-pradella: “*m.* Tros de terra cobert d’herbes, principalment d’herbes gramínoides” (*DIEC*, p. 1463).

 v. *Alta, Ambràs, Amunt, Auvellar, Barau, Canal, Cànem, Cogulla, Cortès, Crossa, Cuassa, Fondo, Fondo de Dalt, Gras d’Amunt, Llenyadera, Llobera, Mig, Molí, pi Novell, Ordi, Pau de Brugueres, Polell, Pradell, Pradells, Prat, Ram, Ribes, Roca, Samon, Sant Lleïr, Sagrera, Sobirats, Via, Vidal del Puig*.

prop: Lloc situat a la vora d’una casa o terra coneguda i anomenada. *v.* *Biel, Camprodon, Molí d’en Monner*.

puig: “*m.* Elevació del terreny, més o menys rosta i formant cim que sobresurt del terreny circumdant, sia una plana, sia un massís muntanyós” (*DIEC*, p. 1500). *v.* *Albet, Brugueres, Castellar, Cuassa, Cuc, Gerdaldes, Graner, Moixa, Móra, Ros, Sat Pere, Sobirà, Triola*.

pujada: “*f.* acció de pujar. Indret rost per on puja algú o alguna cosa” (GEC, vol. 12 p.182).

v. *Bassa, Dona Morta, Església, Peirana, Sant Lleïr*.

pujol: “*m.* Puig petit” (DIEC, p. 1500).

v. *Llunes, Pujola, Pujolet*.

quintana: “quintà m. Camp, pastura, immediat al mas” (DIEC, pp. 1520-1521).

v. *Amunt, Bassa, Bacs, Baix, Barau, Brau, Casanoves, Castellar, Clavell, Dalt, Davant, Davant la Casa, Derrocada, mas Forts, Gras d’Avall, Jaumet, Llarga, Llobera, Pau de Brugueres, Pau Nadal, Planell, mas Ponceta, Pont, mas Prat de Ballescar, Quintana, Quintanassa, Rectoria, Ripoll, Roca, Sabrolla,, Sauleda, Sunyer, Terrer, Tona, davant i sota mas Torroella*.

racó: “*m.* Espai comprès entres dues parets que dormen angle en la proximitat de llur punt d’encontre” (GEC, vol. XII, p. 280). fig. part de les terres d’un mas que queden a un costat, poc o molt allunyat en una punta de la propietat.

v. *Penya*.

rasa: Corrent petit d’aigua, normalment de poca fondària i amplada que sovint serveix com a divisió de propietats.

v. *Clavell*.

rec: “*m.* Canal per on es condueixen les aigües per a regar o altres objectes” (DIEC, p. 1543).

v. *Andreu, Arenes, Bacs, basa de Baix, Bernat, font de Borrell, Brau, Brugueres, Canal, Canyes, Castellar, Clavell, Coca, Corcolla, Cortès, mas Forts, Gras d’Amunt, Gras d’Avall, Lipet, Llinars, Messeguer, Molí de Baix, Molí d’en Samon, Molí de can Sunyer, sota moles del Molí d’en Sunyer, Mongol, Perera de Brugueres, Perera de Canyes, Pla, Planes, Pujades, Rectoria, Ripoll, Roure, Sunyer, Tona, Vallserena*.

recinte: “*m.* Clos” (DIEC, p. 1546).

v. *Jussà, Sobirà*.

rentador: “Rentador-a, ad. i m. i f. Que renta. Lloc on hom renta” (GEC, vol. 12, p. 476).

v. *Riera, Sordet*.

resclosa: “*f.* Obra de fàbrica feta transversalment en un curs d’aigua per tal d’eleva-ne el nivell i derivar-la fora del seu llit.” (GEC, vol. 12, p. 505).

v. *Bacs, Canal, Canyes, Castellar, Clavell, Coca, Gras d’Amunt, Gras d’Avall, Llobera, sota el Molí de Baix, Molí d’en Samon, Pau de Brugueres, Perera de Canyes, Pla, Rectoria, Ribes, Ripoll,Roure, Simon, Sota Moles, Sunyer, Tona, Vallserena*.

revolt: “*m.* Desviació sobtada de la línia recta. Tram de carretera, de camí en què hi ha un canvi de direcció” (DIEC, p. 1600).

v. *Bord, font Fresca, Safont*.

ribera: “*f.* Terra pròxima al riu o al mar” (DIEC, p. 1601).

v. *Clavell, Pla*.

riera: “*f.* Riu per on s’escolen intermitentment les aigües pluvials d’una conca “ (DIEC, p. 1602).

v. *Abaus, Aiguavés, Aimar, Bascona, Brugueres, Bruegroles, Cabanyes, Canyes, Citra, Corcolla, Cortès, Força, Folló, Freixeneda, Gol, Gras d’Amunt, Lima, Molí d’en Samon, Moixa, Mongol, Móra, Om, sot de l’Om, Palestrins, Petita, Pla, veïnat del Pla, Sant Pere, Trenta Marges, Vall-Ilossera, Vallmanya, Vallserena, Vidal, Vilamajor*.

riu: “*m.* Corrent natural d’aigua que va a parar al mar, a un llac o un altre riu, esp. el que, recollint l’aigua d’una conca de gran extensió o d’una vall de drenatge abundós, porta sempre poca o molta aigua” (DIEC, p. 1604).

v. *Guilla, Onda, Riu, Saguilla, Tordera, Volard*.

roca: “*f.* Massa considerable de material mineral, esp. la que s’alça a la superfície de la terra o del mas” (DIEC, p. 1605).

v. *Abeia, Alta, Aulet, camp del Bac, Corbatons, Daia, Llobetera, Llor, Neulet, Pastora, Pera, Plana, Pola, Rocallamps, Rocaseura, Roja, Sant Lleïr, Sa-reïnera, Senglana, Serola, Serpera, Seula, Trai, Veia*.

roure: “Arbre de forma esfèrica de copa irregular i fullatge distribuït, tron irregular a la primera edat, després recte. Apreciat per la seva fusta (*Quercus robur*) És rústic per a la qualitat del sòl encara que tem els calcàris. Viu bé en ter-

res baixes, fresques, fins el nivell del mar” (RCHDeo, p. 228).

v. *Bacallà, Bac, Cortès, Feu, Gras d’Avall, Gros, Grossos, Nadal, Negre, Planell, Pujades, Raureda, Rourell, Sorell, Trasplantat*.

rovira: “rovira f. Obs. Roureda” (DIEC, p. 1617).

v. *Cuc, Mercader, mas Pla, Sobirats*.

safareig: “(*pl. igs o tjos*) *m.* Receptacle generalment de parets d’obra i de forma rectangular, que s’omple d’aigua i serveix ordinàriament per a rentar-hi la roba o pera a regar./Bassa./ Petita cambra, indret, en una casa, generalment prop de la cuina, on és instal·lat o construït el safareig” (DIEC, p. 1627).

v. *Andreu, Bacs, Bord, Canal, Castellar, Cortès, Derrocada, Esquena Ampla, mas Forts, Gall, Gorg, Gras d’Amunt, Gras d’Avall, Liro, Lledoners, Llobera, Noguera, Pau de Brugueres, Peirana, Pinós, Planell, Planes, Planes del Cortès, Prat, Puja-des, Quico Ribalta, Ram, Ramonet, Rectoria, Regatxo, Ribes, Roca, Roqueta, Ros, Safaretjos, Safont, Sagrera, Samon, Santa Anna, Segarra, Son, Sunyer, Tard, Terrer, Tomàs, Torre Guillera, Vacota, Vallmanya, Vesa, Xandela*.

salera: Ran o a la vora del corral es posava la sal del bestiar en unes pedres.

v. *Cortès, Planes, Sant Elies, Vesa*.

secà: “secà. De secà. Dit de les terres de conreu que no reben aigua sinó quan plou” (DIEC, p. 1645).

v. *Gall, Sequer*.

sèquia: “*f.* Canal d’irrigació. Sèquia principal sistema de regatge” (DIEC, p. 1662).

v. *Ripoll, Regants*.

serra-serrat: “*f.* Cadena de muntanyes; baula d’una serralada” (DIEC, p. 1665).

v. *sot de l’Aigua, Avellaners, Baix, Bacallà, Borrell, Brolls, Cabanyes, Cagaíó, Capellans, Casals, Castell, Castellar, Clavell, coll de Canyes, Creu, Creueta, Crossa, Curt, Curta, Domènec, Dona Morta, Erms, Escardones, Esquena Ampla, Ferreres, Formigues, Galga, Garaules, Gavatx, Ginestar, bosc Gran, Grau, pi Gros, Guri, Jugadors, Llac, pi del Llamp, Llarg, Llarga, Llonga, Mitges, Mitja, Negre, Nen, Om, sot de l’Om, Palestrins, Panxa,*

Parany, Parròquia, Pedró, Peirana, Pruna, Puig, Roqueta, Ros, Rovira, Salinec, Sant Celoni, Sant Lleïr, Secà, Segarra, Serra, Serradet, Sant Lleïr, Serrat, Sunyer, Suro, Suros, Tabola, Torrella, Turó, Vallmanya, Velló, Via, Vilamajor.

servera: “Sorbus domestica. Origen sud d’Europa, nord ‘Àfrica, Àsia Occidental. No es exigent per la naturalesa del sòl i viu fint i tot en els calcaris” (RCHDeo, p. 246).

v. *Feixassa, Servera*.

sínia: “*f.* Màquina d’eleva aigua que consisteix en dues rodes, l’una horitzontal a la qual es comunica un moviment de rotació mitjançant un pal horitzontal mogut per un animal, i l’altra vertical que engrana amb la primera i mou una sèrie de catúfols disposats al llarg d’una cadena sense fi la part inferior de la qual va submergida en l’aigua del pou” (DIEC, p. 1680).

v. *Pinós, Ram, Sordet, Vilar*.

sobre: Espai de terra o conreu situat en un altre ordre geogràfic respecte a un lloc conegut.

v. *font de Borrell, Corral, Llopart, camp del plan Saperera, Sobre el torrent de Mal Consell, Sobre el torrent del mas Sorell*.

soleia-solella: “solell -a *adj.* Assolellat, exposat al sol.// Lloc on toca el sol. / Vessant orientat cap al migdia i per tant més assolellat que l’orientat cap al nord o bagueny” (DIEC, p.1694).

v. *Castell, Cortès, Tard, Vallmanya*.

sot: “*m.* Clot, esp. a terra./ Vall petita” (DIEC, p. 1704).

v. *Abaus, roca Alta, Arnau, Aigua, Bacs, Baga, Bassa, Beguda, Bernat, Biel, terra Blanca, Borrell, Boter, Brut, Caló, Campillo, Canals, Cans, Canyes, Carreres, Castanyers, serra del Castell, Caus, Cingles, Cirerer, Collell, Coní, Corbatera, Cortès, Corts, Creixells, Derrocada, Dona Morta, Duc, Erms, Escombraries, Espatllats, Feló, Ferreres, font Ferrussa, Forn, Fosc, Fou, Fràric, font Fresca, Gatell, Gatells, Gavatx, Gitanos, Gros, salt de ca n’Illa, font Joana, Llarg, Llauder, Malinfern, Marquesó, Mig, Moixa, Nadal, Nen, Om, Palomeres, Pastorim, Pau, Pau Nadal, Pedragosa, Peirana, Pere Brut, Perera, Perxes, Pins, Plana, Planell, Planes, Planes del Cortès, Polell, Porxo, Premsa, Queló, Racó, cingles del Racó, Ramonet, Riera, Riquerenya, Rius, camp*

Rodó, font Roja Rojal, Roques, Roquet, Ros, Roureda, Rovira, verns de can Rovireta, Sagrera, Salars, Safont, Samon, fageda del Samon, Sant Lleïr, Santa Susanna, Saüc, Solei Son, Sole-ll, Sord, Sot, Sota, Sunyer, Surós, Tard, Terrer, Terres Blanques, Terriers, Til·ler, Torre Guillera, Tremida, Trèmul, Tres Termes, vinya Vella, Verns, errms d'en Vidal, bosc del Vilar, Vilaró, Vímets, Viscaires, Xicaina.

sota: Espai de terra o conreu situat en un altre ordre geogràfic respecte a un lloc conegut. *v. Alzines, camí Moliner, Prat, quintana del mas Prat de Ballescar, aulet de Sant Joan de Cavallar.*

surera: “Quercus Suber. Creixemt lent, forma irregular, tronc curt de fusta dura. Productor del suro, escorça molt dura que es transforma en suro, fruit agla” (RCHDeo, p. 232). *v. Bessona, Biel, Canal, Carretera, Cortina, Gomar, Peirana, Perera de Canyes, Rectoria, Roureda, Sureda, Suros, Torre Guillera.*

tallada: Zona de bosc o torrentera, aprofitada per a tallar els arbres per fer-hi carbó. *v. Bernat.*

terçó: Denominació d’una peça de terra per la part que el masover o parcer havia de pagar. *v. mossèn Coloma.*

terme: “m. Qualsevol de les fites que assenyalen els límits d’una extensió” (DIEC, p. 1756). *v. pla del Bruguier, Campillo, Castanyer, partió del Castell, Cisquet, Cogulla, Esquena Ampla, turó de les Formigues, mas Forts, sot Gros, Guillot, Lari, Olivar, Peu Alt, coll del Pou, Prat, Riereta, serra d'en Rovira, Sant Elies, bosc d'en Sauleda, Seca, serrat de can Tabola, Teixidor, Tordera, Tres Termes, Vallmanya, serra de can Velló, Vesa.*

terres: Peces de conreu. *v. Blanca, Mala Nit, Rectorer, Roges, Sala, Vermella.*

torre: “f. Construcció cilíndirica o prismàtica més alta que ampla, aïllada o sobresortint d’una edificació, feta per

protegir una ciutat, un castell, per fer observacions, etc.”. (DIEC, p. 1784).

 v. Homenatge, Negra, Roja.

torrent: “m. Corrent impetuós d’aigua, esp. el que es forma sotosament per una forta ploguda./ Barranc, pendís, etc., per on davalla atorrentada l’aigua de la pluja, sovint completament eixut o amb molt poca aigua” (DIEC, p. 1784). *v. Abellar, Abaus, Aguilar, Aigua, Aixola, Aleix, Arboceda, Arbre Morell, Arbres, Arnau, Avellaners, Bacs, Bassa, pont d'en Bassa, Biel, Bo, Bona, Borrell, Bosc, Boscassos, Bord, Boter, Bries, Brollars, Bruguera, Brugueres, Bruguers, Canals, Caselles, Castanyer, Codolet, Coma, Coma Raurell, Comalines, Comarada, Corbatera, Corts, Creixells, Diviu, Domènec, serra de Dona Morta, Duc, Espatl·lats, Fedà, Ferrer, Ferreres, Ferriola, Ferro, Font, mas Forts, Fosc, Fou, Frare, font Fresca, Gatell, Gitanos, Horts, Ifern, Joncar, Ladrau, Lari, Lima, Lip, Lipet, Llac, Llauder, Llobera, Llops, pujol de Llunes, Mal, Mal Consell, Malinfern, Mal Pas, Mig, font Monner, Morell, Oliu, Om, sot de l'Om, Oms, Or, Palestrins, Panxa, Padronet, Padrós, Peirana, Parròquia, roca Pera, Perera, Perera de Canyes, Perxes, Pinetons, font Poia, Pont, Porxo, Prat, mas Quintana, Ram, Raureda, coma Raurell, Rels, Riquerenya, Ritronyes, Riupedrona, Riusaguilla, coma Roja, Roureda, Sadrou, Sagermà, Sagrera, Salars, Saloni, Samon, Sant Elies, Saüc, riu Sequilla, Servera, Sord, Sota, Suari, Terriers, Til·ler, Torrent, Traveria, Uixola, Tremida, Tremolenc, Tremuja, Trullol, Vallbellida, Vallmanya, Vallserena, Vallvallida, Verns, Vidal, erms d'en Vidal, Vila, Vilalva, Vilar, Vilaró, Viscaires, Volard, Vorada, Vorda, Xandela.*

tros: Part d’una zona determinada d’una propietat, la qual es remarca per unes caraterístiques pròpies. *v. Gotinell.*

travessia: Carrer secundari, sovint estret que serveix per unir dos carrers principals. *v. Carrer Nou.*

trull: “m. Local destinat a la fabricació de l’oli” (DIEC, p. 1821). *v. Perera de Canyes.*

turó: “m. Elevació rosta del terreny” (DIEC, p. 1826).

 v. Aixola, Alzines, Barraques, Bragues, Calabruixes, Canal, coll de Canyes, Castanyer, Cirerer, Colledeta, Collell, Cova, Cuc, Cucut, prat Fondo, Formigues, Gotinell, Gros, Guillot, pi Gros, serrat Llarg, Llobera, Masjoan, Més Amunt, Mig, Migdia, Moixa, Moixera, Murtra, pi Novell, Païsses, Palestrins, Perera, Parròquia, Pins, roca Plana, Roquet, Samon, Sant Elies, Sant Lleïr, Sant Pere, alzina Seca, Serra, Turonet, Vallmanya, Vesa, Vidal.

vall: “f. Geomorf. Depressió allargada de la superfície terrestre reconeguda, en general, per les aigües d’un corrent fluvial” (GEC, vol 15, p. 203). *v. Ariola, Bac, Bosc, Força, Sant Elies, Serena, Vall.*

veïnat: Variant en la forma d’anomenar una agrupació de cases on hi viuen diversos veïns. *v. sot de l'Aigua, Ballescar, Boscassos, Bruguier, Brugueres, Canyes, Cortès, Església, Força, Freixeneda, puig Graner, Mets, Mongol, Muntanya, sot de l'Om, Pla, Ripoll, Santa Susanna, Son, Tard, Vallserena.*

vern: “m. Arbre de ribera (*Alnus glutinosa*) de fulles caduques, ovades i agafatoses, i infructescència en forma de pinya petita” (DIEC, p. 1860). “Arbre de creixement ràpid, que viu fins els cent anys. Pot viure en qualsevol tipus de sòl, però prefereix els terrenys humits i fins i tot pantanosos. (*Alnus glutinosa*)” (RCHDeo, p. 65). *v. Rovireta, Verns.*

vessana: “f.m. Tros de terra de conreu, especialmente el que hom té arrendat” (DIEC, p. 1863). *v. Mig.*

via: Espai apte per a transitar-hi, que cal recórrer per anar d’un lloc a un altre, camí” (GEC, vol. 15, p. 399). *v. Molinera, era de Trasver.*

vinya: “f. Liana (Vitis vinífera), que produeix el raïm” (DIEC, p. 1873). *v. Abaixador, Aimar, Albert, Ambràs, Auledell, mas Aulet, Bacallà, Baixa, Ballescar, Bassa, Bernat, Bernat Ferrer, Bosc, Bord, Boscàs, Bruguera, Cames, Campillo, Canal, Cantó, Carreres, Castellar, Cavallar, Clavell, Coní, Corcolla, Cortès, Cortina, Cristòfol, Dalt, Derrocada, mas Escuder, mas Esteper, Faluga,*

mas Figueres, Filbar, Foló, Forn d'en Ribes, mas Forts, Gall, Garneu, Gavatx, mas Gili, Gol del Bosc, Gorro, Gras d'Amunt, Gras d'Avall, Guifré, Jeroni, mas Jofre, Lipet, Lledó, Llinars, Llobera, Mala Nit, Marc, Marquesó, Marxant, Mas del Cantó, Met, Miró, Mitjà, Mon de Déu, Mongol, Mus, Nadal, Nadalet de Baix, Nen, Noguera, Non, Novell, Palaus, Panxa, Paracoll, Parròquia, Pascol, Passa-l'aigua, Patiràs, Patirem, Pau de Brugueres, Pepot, Pere Pau, Perera, Perera de Brugueres, Pericó, Perpunter, Peu Alt, Pinós, mas Pla, Prat, Pruna, Puig, Pujades, Quelet, Ram, Rectorer, Riba, Ribalta, Ribes, Ribetes, Riereta, Roquerol, Roureda, Rovira, Safont, Sagrera, Sala, Sallent, Santa Anna, Seca, Suari, Sunyer, Tàpies, Teixidor, Tomàs, Tona, Torre Guillera, Tramunt, Tubau, Samon, Segarra, Serrapí, mas Torrella, Tries, Vallserena, Vedell, Vella, Vidal, Vila, Vilar, Vilorda, Vinya, Vinyassa, Vinyota, Xena, Xicoi.

xaragall: “m. Regueró que forma l’aigua de la pluja en escórrer-se per un terreny inclinat” (DIEC, p. 1894). “**ARAGALL**. D’aquesta variant arcaica, la primitiva de *xaragall*” (OnCat, vol. II, p. 211). *v. Canal.*

xiprer: “Cupressus Sempervirens. Arbre de creixement ràpid, de forma columnar, amb branques aixecades en totes direccions” (RCHDDeo, p. 110). *v. Sant Josep.*

partides de terra

 v. Abeia, Abeiar, Albiol, Alzinar, Ametlla, Antiqueta, Arboçar, Auledell, Baix el Pla, Barqueró, Barqueró d'amunt, Barqueró de d'amunt el Molí, Barquerons, Boscosa, Boscoses, Cabanyelles, Calmeta, Canal, Cantinol, Canyes, Cap d'Amunt, , Casanoves, Castellar, Corbatons, Corcoia, Clota, Colgada, Colomer, Colomers, Dona Morta, Erola, Erola de la Comada, Eroles, Fondal, Fonolleres, Font, Gatotx, Guinguinyola, Hebdòmada, Hospital, Illa, Jardí, Jonquera, Laderns, Laumarc, Llanginyola, Llarigus Jussanes, Llenyadera, Llobins, Maiegrós, Mal Infern, Mala Nit, Marçala, Marjada, Mandragó, Morera, Peça, cap d'avall del Prat, Cardones Premsa, Raureda, Ribera, Ribes, Rosals, Roure Trasplantat, Sanguinola, Serradora, Sobre el Corral, Sort, Tàpies, Tinou, Tira, Tosella, Trabucades, Trullol, Vímets, Xerraïnet.

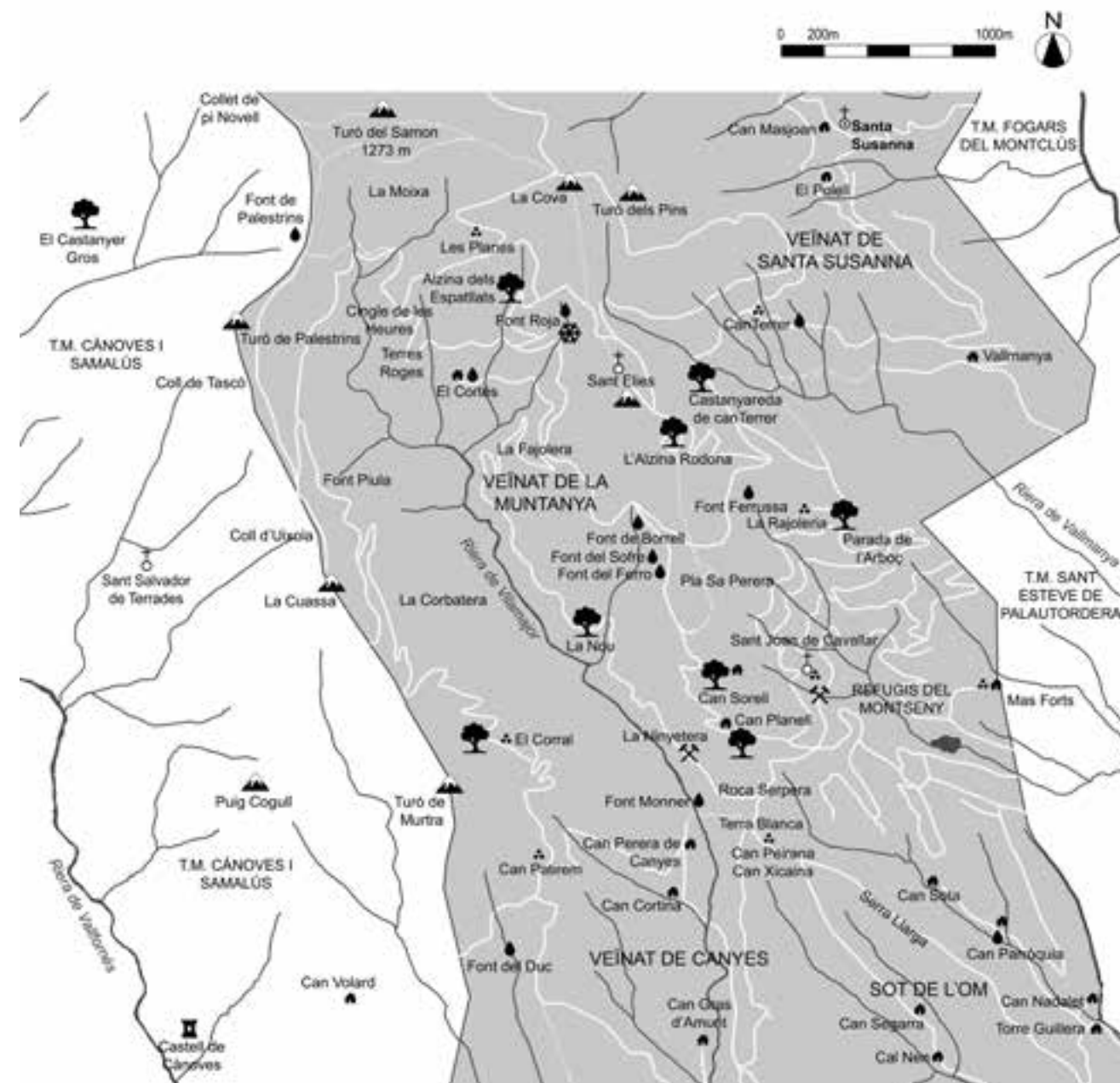
llocs singularitzats:

v. *Abaixador, Abaus, Abellar, Abellars, Abellot, Aguilar, Aiguavessant, Ajaguda de les Vaques, Auladell, Auleda, Arbre Morell, Arços, Ardenys, Ardes, Aubellatge, Avigó, Baladrell, Barrancot, Bisbal, terra Blanca, Borrell, Boscassos, Brollars, Broll, Bruguier de part d'allà, Bruguieres, Cagaió, Camprodon, Canalies, Cantagalls, Canyes, Cap d'Amunt, Cap Quer, Casals, Castell Felip, Caumelles, Cloper, Codolet, Cogulla, Coïar, Condomina de Vilanova, Corbatera, Corbateres, Cortesiu, Coscoieda, Crossa, CrossaCuassa, Doma, Doma d'Amunt, Doma d'Avall, Doma Menor, Dona Morta, Entaiada, Espinabell, Esventador, Fajolera, Falgars, Feixes i Collet, Força, Franqueses de Vilanova, Greixeneda Galga, Galla, Galters, Garrigues Jussanes, Gas-só, Gatell, Gatotx, Germà, Gobertes, Goplés, Gralla, Gramenar, Graons, Gruny, Guaels, Illes, Llac, Llongania, Lloparts, Lloparts de Baix, Llumenaneda, Longaiola, Longanea, Maçadora de la Porta, Maiégros, Mal Consell, Malinfern, Mandragos, Marsala, Massanedes, Mata Cans, Moixa, Moixera, Molar, Moltonada, Monsones, Morera, Mossones, Mosterós, Muntanya, Muntanyes, Nyinyatera, Noguera, Nogueres, Nogueria, Nou d'en Planells, Olbiol, Olzinella, Olzinelles, Om, Omeneres, Or, Orriols, Païsses, Palestrins, Palomeres, Passa nova, Pedragosa, Penedes, Pilateres, Piles, Pins, Pleta, Pontanals, Porrell de Forriola, Portal de la Barraca, Portell de Canalies, Posa, Premsa, Pulgada, Quadres, Quarts de Bosc, Quatre Camins, Rabassada, Rajolera, Rajoleria, Ribera, Ripoll, Robet, Roig, Rojal, Romegós, Ronsa Bous, Roquet, Rost, Roviral, Roureda, Rusca, Rucos, Sagrera, Saguina, Saladern, Salida, Saloredella, Saguina, Saladern, Salida, Saloredella, Saloelatge, Saloelatge, Saloelatge, Saloelatge, Salou, Sanguinola, Sant Bertran, Sant Elies, Sant Jaume, Sant Joan de Cavallar, Sant Lleir, Sant Martí, Sant Om, Santa Eulàlia, Santa Susanna, Santa Susanna Vella, Saperera, Sapos, Sa-rein, Sa-reinera, Sa-serra, Saverlola, Sesderrocada, Sitges, Sobre el torrent del Mal Consell, Socar-rada, Solanada, Solbiol, Terrades, Tordera, Torn, Tronqueda, Tronquedes, Tres Termes, Truiol de Bellida, Valla, Vallbellida, Vallbona, Vall Magna, Vallserena, Vallvalla, Vedat, Ventado-ra, Ventejat, Ventinyac, Vialadany, Vila Brugariees, Vila Mago-re, Vilamajor, Vilamat, Vilaró, Vila-rasa, Vimenera, Viscaires.*

PLÀNOLS

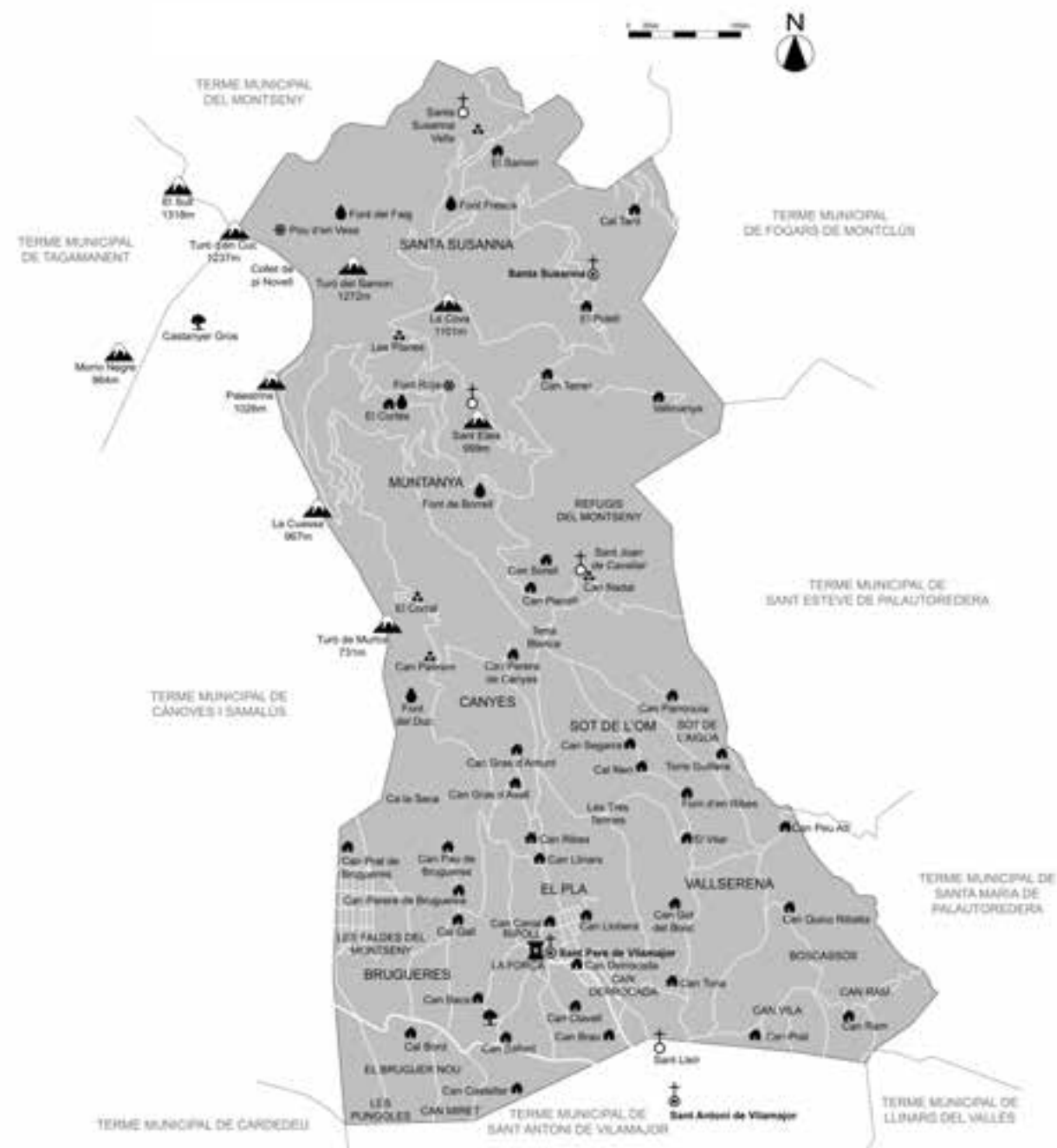
Veïnat de la Muntanya de Vilamajor

Terme municipal de Sant Pere de Vilamajor

Terme municipal de Sant Pere de Vilamajor

Terme municipal de Sant Pere de Vilamajor

Veïnat del Sot de l'Om i de Vallserena

Terme municipal de Sant Pere de Vilamajor

